

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-blich05-shoot-idm140535018210096.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Indhold

Noveller:

- Himmelbjerget 7
Eremitten ved Grenaa 28
Juleferierne 41
Eneboeren paa Bolbjerg 91
Marie 109
Skytten paa Aunsbjerg 124
Baglænds 138
Høstferierne 161
Julianes Giftermaal 214
De tre Helligaftener 231
Eneste Barn 242
Guillaume de Martonniere 256
Le Petitmaître d'Ecole 266
Kniplerinden 275
Skinsyge 296
De Udøbte 305
Faawal Hammelæw 318
Bettefanden 327
Udvalg, efterskrift og noter ved:
Søren Baggesen 354
Billedfortegnelse 373

6
7

Noveller

Himmelbjerget

dets Nærhed; men mine Rejsers Meed tillode intet Sidespring, og jeg maatte lade mig nøje med, i en halv Miils Afstand at betragte det danske Schwarzwald, og i Forbifarten at kaste et hurtigt Blik ned gennem Dalene til den yndige Søe, der bugter sig mellem græs- og løvklædte Øer og dybt indskaarne Landtunger. Omsider fik jeg mig løsrevet fra alle Hindringer, og besluttede, at gjøre Himmelbjerget til det eneste Maal for en todags Lystrejse. Min Fætter Ludvig, som nylig var kommen fra Hovedstaden herover ledsagede mig.

Formiddagen var klar og varm, og lovede os en smuk Aften, men lidt hen paa Eftermiddagen dannede sig lidt efter lidt i Sydvest en Række af hvidlige Skyer med ildfarvede Kanter. Fætter ændsede dem ikke; men jeg, som kyndigere Vejrspaaemand, kjendte disse Tordenens Værkstæder, og bebudede ham, "at Aften ej vilde blive Morgen Hig." Vi rede just i den Retning, at vi havde dem lige imod os, og kunde derfor stadigen bemærke, hvorledes de stedse hævede sig højere og højere, mørknedes ved Roden, og taarnede sig som Snefjelde op over Himmelbjerget. Vor Phantasie viste os dem som Schweitseralper, og vi søgte at indbilde os selv, at vi befandt os i hiint stolte Klippeland: vi saae Schreckhorn og Wetterhorn og den aldrig berørte Jomfrue: i Skyernes Dale erkjendte vi lisbræerne; og naar en fremstaaende Knop bøjede sig, sank og sammensmeltede med den øvrige Bjergkjæde, var det en Lavine, som begrov Huse og Byer i evig Sne. Endnu videre udmaalede vi med ret barnlig Lyst denne majestætiske Alpescene, og forlystede os saa længe med dette Selvbedrag, til det løsbrydende Uvejr vækkede os af vore Drømmerier. Tordenen buldrede hørligere, heftigere, saa vor Indbildningskraft forgjæves anstrængte sig for, i denne Dundren at høre Sneskrid og Bjergfosses Larmen. 8 Allerede strakte den øverste udtyndede Skyrand sig ud over vore Hoveder, og Skovstrækningen foran os indhylledes, som i en Taage, af den nedstyrtende Regn. Forsilte rede vi stærkt til, for at naae den nærmeste Bye - gjennemblødte kom vi til Alling, og søgte Lye i en aaben Port.

Gaardens Ejer, en aldrende Bonde, der var for os ganske vild fremmed, tog imod os med gammeldansk Gjæstfrihed: lod vore Heste føre i Stalden, og indbød os selv i sin lune Stue. Strax saasart han saae vor vaade Tilstand, tilbød han os sine to Sønners Klæder, at drage paa medens vore egne tørredes for den blussende Arne. Begjerligen toge vi mod dette gode Tilbud; og i hans Overstue - saa kaldes Bestestuen - gjorde vi snart dette forfriskende Skifte, under Spøg og Latter over vor uventede Travestering. Som Bønderkarle i Søndagsstads traadte vi atter ind til Familien. Verten gottede sig hjertelig over den skedte Forandring, og roste vor *Gemeenhed*; hans tvende Døttre smilte, alt som de skottede til os: "Valkyrierne rødmed, de vendte sig og loe". - Kaffeledlen stod allerede paa Skiven, omgivet af chinesiske Kopper. Den oplivende Drik, rigelig forsynet med brunt Sukker og uforfalsket Fløde, skjænket og ombuden af den ene vakkre Datter, bragde atter vort afkølede Blod i det raskeste Omløb; og da først spurgte Faderen om sine Gjæsters Navne, Vilkaar og Hjemstavn.

Imidlertid var Tordenbygen dreven over. Solen smilede igjen fra det skyfrie Vesten. Fjern i Østen suste og buldrede det; men her var det mildt og stille; Stormens Aander havde sammenfoldet deres vaade Vinger, og Regndiamanterne tindrede paa Løv og Straae - Aftenen torde endnu vorde Morgenen Hig. "Op paa Bjerget!" raabte vi til hverandre. "Men deres Klæder"? faldt Bonden ind. Vi gik frem i Yderstuen, hvor den anden Datter var beskjæftiget med at tørre dem; men ak! endnu dampede de, og før om en god Time kunde hun ikke love os dem i brugelig Stand; dog da vilde det maaskee være for silde at nyde Udsigten fra "*Kollen*", saasom Opstigningen herfra vilde medtage næsten ligesaa lang en Tid. Hvad var her at gjøre? - Den flinke Bondemand hjalp os ud af Forlegenheden: "dersom De ikke undsee Dem ved Drengenes Klæder" sagde han "kunde De jo beholde dem paa." "Det er et godt Tilbud!" svarte vi begge, takkede ham med hjerteligt Haandslag, og udbad os en Vejviser. "Den skal jeg selv være!" sagde han, og fremtog af Krogen en Enebærstok til os 9 hver. Vi tiltraadte øjeblikkelig vor Vandring, og dette endnu muntre stemte over vores Maskerade; især Fætter, der virkelig tyktes godt om sig selv i den blaae Kofte, der var vel bespækket med store Sølvknapper, de lange Rytterstøvler paa Benene, og den højpullede Hat paa Hovedet. "Jeg vilde ret ønske" sagde han, "at vi maatte træffe paa andre Rejsende deroppe! det kunde give kostelige Løjer." Føreren loe, og indvendte at han vel næppe kunde tale "Bøndermaal." "*Jo de ka han trou*" svarte Fætter; og nu vedblev han at tale jydsk, til den gode Peder Andersens inderlige Moroe. Denne fandt alligevel en væsentlig Mangel ved den fuldkomne Bonde: "de fine og hvide Hænder vilde røbe ham." "*A ka put em i e Lomm*" raabte Fætter, der i sit overgivne Lune vidste Raad for Alting.

Imidlertid naaede vi Aaen - Gudenaee - der her allerede er temmelig bred, og har et næsten umærkeligt Løb, da den egentlig er kun et Stræde, som forbinder tvende Søer. - I et Knubskib satte vi over, og vare nu i en ganske anden Egn: her begynder Lyngen, hvis mørke Farve danner en fuldkommen Modsætning til det muntre Grønne Øster for Aaen. - Endnu havde vi en god Fjerdingsmiil at vandre; og da Lyngen, som næsten rækkede os til Knæene, var vaad af Regnen, fik vi Aarsag til at prise vore lange Støvler.

Vi naaede Skoven - den stolte Bøgeskov, som her syntes mig dobbelt skjøn, fordi den staaer paa saa mørk en Grund. Gjennem skraae Dale bugtede Stien sig stedse opad; men det tætte Løv betog os 10 Udsigten. Omsider traadte vi atter ud af Skoven, og stode nu paa Himmelbjerget.

Naar jeg hører en skjøn Musik, eller seer et indtagende Skuespil, maae jeg altid nyde i Taushed. Intet virker ubehageligere - mere forstyrrende paa min Følelse, end naar nogen da vil gjøre mig opmærksom paa dette eller hiint. Saasart man siger til mig: "hvor det er skjønt!" saa bliver det for mig strax mindre skjønt. Disse lydelige Udraab af Beundringen ere for mig som Overøsninger med koldt Vand - de afkøle min

indvortes Varme. Siden, naar jeg uformærket er bleven koldere, da bytter jeg gjerne Tanker og Følelser med en Ven - med Flere - finder endogsaa Trang til at udlade dem - om jeg saa maae sige - fra det overlæssede Sind. Og saaledes er det vel at Digteren kommer til at *synge højt*: i Undfangelsens søde Øjeblikke brænder han, men tier; derefter *maa*e han udtømme sig; Tungen eller Pennen maae give det fulde Hjerte Luft. Han er som en Skye, der i Stilhed samler Himmelens Kræfter, og, naar dens Tid er kommen, udøser sin svulmende Forraad, tordner og lyner, og overstrømmer de forbausede Marker. - Uheldig anbragt paa mig var altsaa vor Førers Tjenstvillighed, der strax begyndte med en Cicerones Rundtalenhed, at udpege og benævne alle de Kirker, som fra dette Standpunkt kunne sees, raabende ved enhver: "Der seer de!" - Jeg overgav da Fætterten til hans Underviisning, og satte mig afsides, for at see, uden at være nødt til at *høre*. -

Naar Stolberg allerbedst har fortydsket sin Homer, slænger han Pennen, og raaber mismodig: "Læser! lær græsk og brænd min Oversættelse!" Hvad er en Naturbeskrivelse andet end en Oversættelse? Endogsaa den meest vellykkede staaer ligesaa langt under Originalen, som Himmelbjerget i Jylland under Himmelbjerget i Thibet. Derfor gunstige Læser! hav mig undskyldt, naar jeg ikke fortæller Dig alt hvad jeg her saae. *Hvad* jeg saae kunde jeg maaskee sige Dig; men *hvorledes* jeg saae det? *Neppe!* - *Enkelthederne* kunde jeg fremstille Dig een efter en anden, men Heelheden - alt paa *eengang?* - dertil - om "Du endog har Øre, har Tungen ikke Ord." - Min Pen er ingen Pensel. Rejs! rejs selv til Himmelbjerget, og see! - Men Du, som maaskee har staaet paa Toppen af Brocken, eller Dole eller St. Bernhard, smiil ikke, fordi jeg gjør saa stort Væsen af vort stakkels lille Himmelbjerg! det er dog det største, som jeg og de fleste af mine Læsere have seet - hvad for dig er Smaat, er stort for os.- - Jeg 11 fornåm et Klap paa min Skulder - det var Fætter, der stod bag ved mig. Han fortalte: at Føreren var gaaet hjem for en halv Time siden, og at jeg havde siddet en heel uden Bevægelse, og uden Livstegn, paa det nær, at jeg nogle Gange havde blinket med Øjnene. Han betroede mig endvidere: at han begyndte halvvejs at kede sig, og at jeg derfor endelig maatte bryde min dybe Taushed. "Og hvad har Du saa egentlig seet?" lagde han til. "Det samme som Du" svarte jeg "Luft og Jord og Vand." "Men nu" vedblev han "stirrer Du ganske mekanisk paa den Vildand hist nede i Søen, Du var vist med dine vidtløftige Tanker paa Dover Klint hos den gamle Gloster?" "Ganske rigtig" sagde jeg; "denne Fisker i sin Baad lader virkelig ikke større" - "Lad ham nu sidde!" faldt han ind, idet han rakte mig sin Kikkert, "og stil den paa hiin Bred! Vil Du troe vi faae Fremmede?" Jeg keeg derover, og saae nu en Baad lidt ude fra Landet, der syntes at stævne lige herover; den var fuld af Mennesker, og tre gule Hatte lod formode, at der vare Fruentimmer iblandt. Fætter foreslog, at vi skulde oppebie deres Ankomst; skjøndt det vilde blive silde, inden vi kunde naae vort Natteherberg i Alling. Det dejlige Vejr aflokkede mig let mit Samtykke. Skjønnere kunde vi heller aldrig have ønsket os det; Solen var nær ved sin Nedgang; men syntes os at synke langsommere end sædvanlig - ret som om den tøvede for end længere at beskue Jordens Yndighed, et Værk af dens almægtige Straaler. Alle Vinde vare tilhivle; intet Blad, intet Straae bevægede sig. Søen var et Spejl, hvori den modliggende Egn fordoblede sine Marker, Lunde og Huse. I Dalene mod Vesten opstege enkelte Røgstøtter fra de mellem Træerne skjulte Kulmiler og Vaaninger. Men saa stille det var i Luften, saa livligt var det paa Jorden: Fuglesang i Skoven bag os, og foran os Hedelærkernes vekslede Elskovstøner, der svarte hinanden fra Enebærbuskene: fra den siggroede Søbred hørtes Vildændernes Skræppen, Lommens og Vandhønsens Klukke; og længere borte den hjemvendende Fiskers Aareslag og hans Aftenpsalme. Selv fra Markerne hinsides hørtes Kvægets Brølen, Gaardhundredenes Gjøn, Møllebækkens Susen og Værkets Klappren.

Nu var Solen dalet; og Bedeklokkernes Klang fra mange Kirker kaldte den trætte Landmand til Søvn og Hvile. Aftenduggen hævede sig allerede fra alle Enge og Vande, og snart skjulte den hele Søen. De fjerne Bakker og Skovenes Toppe svømmede paa Taagen. Men op igjennem den lød en munter og sødt sammensmeltende Musik af 12 blæsende Instrumenter. Den nærmede sig mere og mere, og maatte ufejlbarlig komme fra Baaden, vi havde seet udsejle fra hiint Land. Da Musikken taug hørtes tydeligt de Ankommendes Samtale, og snart derefter den stærkere Larm ved deres Landsættelse. Vi ventede om faae Minutter at see dem komme op ad Bjerget; men mærkede derimod at de fjernede sig; thi svagere og svagere lød deres Stemmer, og tabte sig omsider ganske i Skoven mod Vesten. Naar det ikke havde været for den nymodens Musik; gjerne skulde vi taget det Hele for et Feeeventyr, eller for et Tog af Skovens Alfer - et Ellekongebryllup.

Natten faldt paa. Enkelte Stjerner glimtede mat paa den blegblaa Himmel. I Nordvest viste et rødt Segment over Horizonten hvor Dagens Konge vandrede underneden, og nærmede sig Polen. Trindt om var tyst: kun fjernt ude i Heden lød Hjejls tungsindige Fløjten, og under os over Søen hvinede de forbitrækkende Vandfugles Vingslag. "Hjem!" raabte Fætter; "Hjem" gjentog jeg; men neppe havde vi taget nogle faa Skridt, før vi paa *eengang* standsede begge med et "Tys!" Syden for os, paa den Kant af Skoven, hvor igjennem vi vare komne, lød pludselig en tostemmig Tyrolervise. Der er noget ubeskriveligt i disse Dobbelttoner, der hæver Hjertet let og blideligt, og frembringer en Fornemmelse eller Tilstand, hartad Kig den man troer at befinde sig i, naar man flyver i Drømme. Allerlifligst lyder den i det Frie og i Bjergegne - disse søde Toners Hjem - Og nu, i den stille Aftenstund, hvor det lod som om alle de omliggende Bakker bleve vakte af den nysbegyndte Slum, og glade efterlullede Sangen - her var den mod al andet menneskeligt Kvad hvad Nattergalens er mod de øvrige Dagsangere i Skoven. - Fætterten greb min Haand, og krystede den, som om han vilde bede mig, ikke ved noget Udraab at forstyrre hans Ørenslust. Da Sangen var tilende, sukkede han dybt. Forundret saae jeg paa den ellers altid muntre Fyr: der stode Taarer i hans Øine. Jeg

tilskrev dem Musikkens Magt til at blødgjøre og bevæge endog det letteste og kjækkeste Hjerter; og jeg sagde ham det. "Ja vel!" svarede han, "det menneskelige Bryst er en Sangbund, der skjøndt uberørt, dog giver Gjenklang, naar visse Toner anslaaes." "Rigtig!" gjentog jeg, "hvo der veed at angive den rette, er ogsaa vis paa at faae Svar; denne Mening antydes jo aabenbart i Sagnet om Taranteldansen." Han sukkede atter og vedblev: "men saadanne Toner maae da staae i Sammenhæng med visse Begivenheder, maae 13 vække visse Erindringer - ja -" her tog han igjen min Haand, og drog mig med sig ned paa en Vindfælde - "ja min Ven! denne Sang tilbagekalder et Minde, som jeg forgjæves stræber at udslette - vil du høre?" "Fortæl kun!" svarede jeg, "allerede aner jeg Æmnet af din Historie".

"Det var en Aften som denne" begyndte han, "netop for to Aar siden, at jeg med een af mine Venner befandt mig paa en Lysttuur ved Esrom Søe. Vi blev siddende til silde paa en Skovpynt, før vi kunde beslutte os til Hjemreisen, saa længe fængsledes vi af Stedets og Aftenens Yndighed. Vi havde endnu ikke forladt vore Sæder, da en Tyrolersang - just den selvsamme, vi nu hørte - højst behageligt tildrog sig vor Opmærksomhed. Den kom fra den anden Side af Søen, men nærmede sig lidt efter lidt. Snart hørte vi Aarernes Pladsken, der ordentlig slog Takt til Musiken, og kort derefter fik vi Øje paa Baaden, der stævnede ind imod os. Da Sangen holdt op, begyndte de derude en svær Commerce, og den blev stedse vildere og vildere jo nærmere de kom Landet. Nu kunde vi tydelig see det lille Fartøj, og dets lystige Besætning. "Læg Aarerne ind! raabte Een, jeg skal vrikke i Land". Det skedte. "Jeg veed en nemmere Maade at faae jer allesammen i Land" raabte en Anden, idet han sprang op, og skrævende fra Ræling til Ræling satte Baaden i gyngende Bevægelse. "Lad være! lad være!" skreeg Een, "dit gale Asen kantrer jo Skibet." "I skal ha' Støvet skyllet af jer" svarte Galningen, og blev ved at vippe. Man lød, man bandede; men midt i Larmen lød pludseligt en stærkere Røst! "hold op! hold op! Frits kan ikke svømme." Det var allerede for silde: Baaden var fyldt med Vand, og kantrede. Dette skedte kun nogle faa Favne fra Strandbredden. Da taug paa eengang alle Mand; vi hørte blot de Svømmendes Pladsken og Pusten, de vare sex. Men nu skreeg Een: "Frits! kom her! tag om min Hals!" En anden: "Frits! kom til mig!" og flere paa eengang: "Frits! Frits! hvor er du?" Imidlertid kom et Par op paa Land, og vendte sig, for at see efter dem, der endnu svømmede derude. Den ene talte højt "tre - fire" med det hæftige Udraab: "der mangler Een!" sprang han atter ud, den anden fulgte ham. Nu kunde ej heller min Ven og jeg blive længer ørkesløse Tilskuere: vi kastede Kjolerne og vare i en Hast mellem de Søgende. At den Søgte maatte være under Baaden, var troligt! vi omringede den derfor alle, hvor den laae med Kølen ivejret; de bedste Svømmere dykkede. Forgjæves! han var ikke der. Men 14 længere borte imellem Rørene fik Een omsider Øje paa noget mørkt - det var ham! Han førtes iland - han var livløs. Ivrigt - ængsteligt prøvede man de brugelige Midler; de sloge stedse fejl. Der besluttedes nu at bære ham til nærmeste Huus; man lagde ham paa tvende af de fra Baaden løsrevne Tofter, og satte sig igang. Mekanisk fulgte vi to efter. Hvilken sørgelig Forskjel paa hiin nylige Lystighed og den nu paafulgte skumle Taushed! Før Sang og Latter, hørøstet Ungdomsmunterhed - nu kun Lyden af Liigbærernes hurtige Fjed! - Toget var ikke kommen ret langt fra Stedet, da Een af de Forreste drejede Ansigtet om, og sagde: "hvor er nu Lund?" Vi saa os alle tilbage, den ulykkelige Fusentast - thi det var ham - stod derhenne halvskjult af en Busk, og samlede Stene i Lommerne. "Han vil drukne sig" lød det "vi maae have ham med." Der gjordes Holdt. Min Ven og jeg tilbød os at bære; medens tvende ilede hen til den Fortvivlede. Det skedte. Vi sex gik videre. Vejen til Huset, hvorhen den Drukne skulde bringes, løb igjennem Skoven. Her var det allerede saa dunkelt, at de to forreste Bærere først i en Afstand af en halv Snees Skridt bemærkede tvende hvidklædte Fruentimmer. "Gud!" sagde han sagte, "om det var Fritses Kjereste? han talte om, at hun vilde komme os imøde." Det var hende. Jeg vil ikke være vidtløftig, du kan selv forestille dig dette hjerterystende Optrin; Først hendes Forfærdelse ved at træffe os med et druknet Menneske, og derefter, da hun fik at vide at denne Ulykkelige var hendes dyrebareste i Verden - thi det kunde intet Øjeblik fordølges, da hun ventede ham tillige med de Øvrige - som hun alle kjendte - hun besvimed. Hendes Ledsagerinde optog hende i Faldet. Hvad var her at gjøre? Min Ven og jeg slap Liget, for at komme begge Damerne tilhjelp, medens de fire andre fortsatte deres Vej til Huset, der ikke var ret langt borte. Jeg foer ned til Søen, at hente Vand i Hatten. Vi bestænkede hendes Ansigt - hun kom til sig selv igjen. Den Ulyksalige! "Hvor er han?" skreeg hun, "hvor er han? han er ikke død - jeg vil til ham, jeg vil -" hun arbeidede af alle Kræfter, for at komme løs. "Slip hende mine Herrer," sagde Ledsagerinden, idet hun selv med den ene Arm omslyngede hende, og med den anden pressede hendes Haand ind til sit Bryst, vi slap. "Tak - tak for deres Bistand!" raabte hun, "uleilige dem ikke! jeg veed Vejen." Begge ilede afsted. Vi bleve staaende, og hørte endnu længe den Enes heftige Smertesudraab og den andens ømme Tiltale. - Vi havde ingen 15 Anledning, heller ingen Drivt til at følge efter. Vi gik da tilbage til den ventende Vogn, samtalende om den jammerfulde Begivenhed, til hvilken vi saa uformodet vare blevne Vidner.

Ingen af dem alle kjendte vi: erfarede ei heller, hvad der siden var bleven af; og skjøndt vi i nogen Tid nøjagtig eftersaae alle Dødsanmeldelser i Aviserne, fandtes dog ikke nogen saadan ulykkelig Hændelse bekjendtgjort, og ligesaalidet omtalt i nogen af vore Omgangskredse. Tilsidst gad vi gjerne antaget det Hele for en Spøgelsescene, hvis vi ikke selv havde spillet vore Roller i samme. - Dog, for mig var det ikke hermed forbi. Du vil finde det underligt - latterligt maaskee - at jeg virkelig paa en Maade blev forelsket; thi Kjerlighed har jo ellers kun een Tilvej til Hjertet - Øjnene; til mit sneeg den sig af en Bivej - Ørerne. Det var nemlig saa mørkt, at jeg ikke saa den Skjønnes Ansigt, men hørte blot hendes Stemme - ah! en Stemme saa - sød! det siger ingenting - melodisk? ikke heller. Kort sagt: jeg kan ikke beskrive den anderledes, end at den klang som en Tone fra højere Regioner, eller som en længe savnet, en henfaren Vens Røst, eller som en

Engels i Drømme, Ogsaa hendes Skikkelse var Hig dem, der foregøgles den Slumrendes indvortes Syn, utydelig, uden bestemte Træk og Omrids, og dog istand til at sætte Hjertet i den sødeste Bevægelse. Er Du nogensinde bleven forelsket i Søvn, saa vil Du omtrent kunne sætte Dig ind i min Tilstand. Jeg saae og ikke saae hende: den ranke, i hvidt indhyllede Skabning, havde netop ved sin Dunkelhed noget aandeagtigt; og Ansigtet, der hurtigt og matglimtende viste sig og forsvandt under Straahattens Skygge, var at ligne ved Nymaanens Skjær bag blege Skyer, naar det er saa svagt, at Vandreren ikke veed om han ""seer eller blot troer at see det."" Ja i Sandhed! hendes hele Engleskikkelse kom mig for som Didos, da hun i Elysium svævede forbi den endnu i Kjødets vandrende Æneas" - "Om hvem taler Du?" afbrød jeg ham. "Om Veninden - naturligviis" svarte han, "og ikke om den ulykkelige Enkepige - hvis jeg saa tør kalde hende".

"Hvad Du her fortæller mig" sagde jeg "finder jeg aldeles ikke urimeligt: det halvdunkle vækker større Nysgjerrighed, hæftigere Attraae end det heeltklare; de Yndigheder der skimtes gennem Sløret - og Du kiggede jo gennem Nattens - udmales idealiseret af Phantasien, der just i Mørke har allertravlest. Og nu tilmed Din Stemning, den pludselige Omvexling af milde Glæders Havblik med Forskrækkelsens 16 Storme og Sorgens dybe Bølgegang - i Sorg som i Glæde er Hjertet svagest og slettest bevogtet mod hemmelig Overrumpling af Elskovs listige Gud. Dit Drama er da tilende?"

"Den første Act kun" svarte han, "nu kommer den anden".

"Sommeren gik. Vinteren kom, og var næsten forbi, da jeg bivaanede en Maskerade i een af Klubberne. En Timestid havde jeg tumlet mig mellem disse Carricaturer, og moret mig ret godt - ikke just over ret manges gode Spil; thi kun enkelte havde Vid til at gaae ind i den paatagne Rolle - men ved en Idee, der strax var faldet mig ind, og som jeg anvendte paa alle de forekommende Caracteermasker. Jeg forestillede mig nemlig, at Maskeraden var virkelig Sandhed, og det virkelige Liv derimod en Maskerade. Menneskets naturlige Ansigt forekom mig som en Maske, der ofte ligner, og ofte skjuler den sande Caracteer; de almindelige Dragter syntes mig at være falske Costumer, Tale og Væsen et scenisk Spil. Men her, paa den saakaldte Maskerade, viser Mennesket sig som det er: Narren fremstiller sig ærligen i hele sin Narreklædning, sqvadronerer aabenlyst med sin Brix, og klingrer lystigt med Bjælderne: den trædske, dovne, graadige, hænger Munkekappen over: den stolte triner gravitetisk frem som en Grand d'Espagne: den forfængelige prunker med Baand og Stjerner, selvpofundne, selvpaahængte, men netop derfor desto ægttere Tegn paa selvfølt Værd: den vellystige Kvinde, som paa Livets store Maskerade tilhyller sig tugtigen i Uskylds Klædemon, og seer ud blye, undseelig, hellig som en Cæcilia, hun optræder paa den Lille med et dristigt Væsen, og drapperet som Cleopatra: Xantippen farer offentlig omkring med det Riis, der ellers kun snerter inden hendes egne lukte Dørre, og morer det store Publikum med sine Scharlagensprækener. Ja, Oprigtigheden, Sandhedens uforbeholdne Erkjendelse gaaer endog saavidt, at ej engang det dyriske hos Mennesket fordølges: Grobrianen fremviser sig om en virkelig Bjørn: den hoffærdige af tomme Vinde opblæste, spanker omkring som en kalkunsk Hane: den dumstolte Dame valtrer afsted som en naturlig Gaas: og hun, paa hvem Munden løber fra Morgen til Aften som en Peberkværn, sees her som en uhyre Papegøje. Denne Forestilling blev saa levende, at jeg tilsidst indbildte mig, jeg befandt mig i et Menagerie, og at alle de tobenede Væsner, der hoppede omkring mig, vare Aber, Hunde og andre Slags Dyr, som man havde trukket i Klæder og lært at gaae paa Bagbenene. Da blev jeg paa en saare 17 behagelig Maade udreven af en ikke saa synderlig morsom Illusion: Ind treen nemlig Haand i Haand tolv languedocske Hyrder med deres Hyrdinder i deres muntre Fødelands smukke Dragt. Orchestret spillede op med en Française, og denne yndige og dog saa sædelige Nationaldans blev af de tre Qvadriller udført med en saa fuldkommen Lethed og Bestemthed, at alle de andre Masker i Salen med stiltiende Beundring sluttede en tæt Kreds om den skønne Gruppe. Da Dansen var forbi, aabnedes Kredsen, og Hyrder og Hyrdinder blandede sig mellem de Øvrige. Een af de sidste, hvis nydelige Figur og yndefulde Bevægelser især havde tildraget sig min Opmærksomhed, drog mig nu med uforklarlig Magt efter sig rundt omkring i Salen, indtil jeg endelig kom hende saa nær, at jeg kunde tiltale hende. "Skjønne Hyrdinde!" sagde jeg paa fransk, "hvorledes er vort Norden blevet saa lykkelig at faae et Besøg af dem og deres smukke Søstre?" Hun vendte sig rask lige om imod mig, og taug et par Secunder, i hvilke et par mørke Øjne stode stivt hæftede paa mine. "Min Herre!" svarte hun da ligeledes paa fransk, "vi havde spurgt, at Troskab havde sit rette Hjem i dette Norden." "Men de føre jo hver sin Elsker med - " sagde jeg. "Fordi!" var Svaret, "vi haabede at Climæet skulde have gavnlige Indflydelse paa deres Bestandighed." "Dejlige Blomst fra Garonnes Bredder!" vedblev jeg, "Hvo kunde være ubestandig mod Dem?" "Den vist nok" gjenmælede hun, "der smigrer mig uden at kjende mig. De kalder mig smuk, og har dog ikke seet mit Ansigt, det maae være Masken De mener." "Deres egne Øjne sige det" gjentog jeg, "de maae bære Skylden, hvis jeg skulde fare med Usandhed - " Her afbrødes jeg ved den begyndende Dans. Jeg opbød Hyrdinden; med et Nik rakte hun mig sin Haand; vi stillede os i Rækken. Nu var det først, jeg ret besindede mig paa, hvor jeg tilforn havde hørt denne søde Stemme, der, skjønndt lidt utydelig under Masken, dog lød mig saa bekjendt: det var - det kunde ikke være nogen anden end hende, min Alfe fra Esrom Skov. Dog, herom maatte jeg have Vished. Det faldt mig tungt at bie til Dansen var forbi; Ingen har enten før eller siden været mig saa behagelig og dog saa lang. Saaledes føres vi undertiden i Drømme vidt omkring fra een Scene til en anden, hører Samtaler, opleve hele Historier vidtomfattende, om endog rhapsodiske; og naar vi da vaagne, og regne efter, har den ganske Drøm kun varet et par Minutter." "En saadan Tid" faldt jeg ind, "ville jeg hellere kalde drøj end lang; men bliv ved! Din 18 Historie er mig endnu ikke for lang." Han vedblev. "Efter Dansen førte jeg hende tilsæde, og nedlod mig

ved hendes Side. "Det kommer mig for" sagde jeg paa dansk, "at jeg eengang tilforn har hørt deres Stemme, ikke ved Garonnes Bredder - " "- Men" snappede hun hurtigt Ordet, og vendte sig om imod mig, "ved Bredden af Esrom Søe maaskee?" En sød Fornemmelse udvidede og sammenpressede tillige mit Bryst; det var hende, den Usynlige! hun havde dengang ogsaa lagt Mærke til *min* Røst, bevaret den i tro Erindring. "Andengang altsaa" sukkede jeg "at vi mødes, vedtales, uden at see hverandre; dette ligner virkelig et morgenlandsk Eventyr; men desto hæftigere længes jeg efter det Øjeblik, da de ikke længere vil skjule Deres Aasyn - " Hun smaaloe - pent, grasiøst, som Pigen hos Skjelmen Flaccus, "naar hun i Blindebuklegen knistrer dybt inde i Krogen" - gennem Maskens Mundaabning saae jeg Tændernes skinnende Perlerader, jeg tænkte mig Corallæberne omkring dem, Smilehullerne i de blegrøde Kinder - jeg glemte reent hvad jeg vilde sige. Hun tog Ordet: "Hvorfor skulde jeg forstyrre deres Illusion? Lad vort Eventyr - som de kalder det - blive hvad det er! Naar en Gaade er løst, interesserer den ikke meer. Saasnart Masken er borte, seer De et ganske almindeligt Pigeansigt! nu derimod er Deres Indbildningskraft saa galant at gjøre mig til en Fee fra Caucasus eller Ginistand; lad mig blive det i det mindste til Vægteren raaber tolv, og vækker Dem af Drømmen." "Ikke alle Drømme ere Bedrag" svarte jeg, "de indeholde ofte sandfærdige Spaadomme." "Souvent" sagde hun - som det syntes mig - ligegyldigt, og kiggede hen mellem Maskerne, som om hun savnede Nogen. Jeg følte mig en Smule stødt, og bemærkede, at mange Sandheder rigtignok vare af den Beskaffenhed, at vi maatte ønske, de vare Drømme, og at dette netop var Tilfældet med den ulykkelige Tildragelse, der gav Anledning til vort første Møde. Hun saae igjen om paa mig, og sagde: "ulykkelig? - ah! det er sandt, De veed formodentlig ikke - " her kom een af Hyrderne farende, og rev hende med sig hen i Qvadrillen, der paanye begyndte at opstilles. Jeg fulgte Parret med Øjnene, og mærkede ikke, at min Søster stod hos mig, før hun gav mig et Smæk med Viften, og lod mig vide, at hun ikke var engageret. Jeg gik mekanisk med hende hen til Rækken; vi kom til at staae nederst. Mekanisk rykkede jeg op, mekanisk figureerte jeg; mine Sandser, mine Tanker vare fængslede til det gaadefulde Væsen, der stedse kom nærmere og nærmere. Nu 19 faldt det mig til at give hende Haand i Kjeden; jeg trykkede hendes - jeg fik intet Svar. Skamfuld eller harmfuld besluttede jeg, ikke mere at kigge efter hende; jeg saae stadig opad i Qvadrillen. Endelig begyndte jeg at danse ned med min Dame; et Par efter det andet takkede af ligesom vi kom dem forbi; Hyrdinden var med sin Danser eet af de første. Da Ecossaisen var ude, kunde jeg ikke bare mig for at skotte omkring efter hende. Hun var ikke mere i Salen - alle Hyrder og Hyrdinder vare og - bleve borte. Enten de nu havde forladt Ballet, eller og - som rimeligere var - havde omklædt sig; jeg saae dem ikke mere. Forgjæves lod jeg ved Bordet mine Øjne løbe omkring paa alle Damerne, for om mueligt at gjætte, hvo af dem der var den Rette. Til ingen Nytte; der vare mange smukke, sorte Øjne og hvide Tænder i Mængde; men hvilke tilhørte hende? Kun Stemmen vilde lede til den hæftigt forønskede Opdagelse; men jeg kunde dog ikke gaae fra den ene til den anden og bede dem snakke for mig. Kort sagt: den anden Act af mit Drama var tilende - " "Og nu den tredie?" spurgte jeg nysgjerrig. "Paa dens Begyndelse" svarte han, "har jeg selv ventet forgjæves over Aar og Dag." "Men" spurgte jeg videre "veed Du ikke hendes Navn?" - "Nej" - "kjendte heller ingen af de øvrige mange Hyrder eller Hyrdinder?" - "Jo vell!" sagde han, "kom jeg siden efter et par af de første; men hvad kunde det nytte mig? jeg var dog ikke istand til at betegne *min* Hyrdinde saaledes, at de kunde skjelne hende fra de andre; de opremsede mig tolv ubekjendte Navne at vælge imellem - derved kom jeg lige vidt; for mig er hun baade unævnelig og usynlig." Jeg maatte smile over min ellers saa lystige Fætters ynkelige Ansigt. "Du leer ad mig" siger han "det vidste jeg godt i forvejen. At forelske sig i en Pige, som man ikke har seet, er ogsaa temmelig naragtigt; men, seer Du, ret hæftigt har jeg det ikke heller; at jeg skulde døe af Kjerlighed, eller selv forkorte mine Dage, behøver Du ikke at frygte for; jeg føler allene en vis sød Længsel, Hig den der blidelig gjennembæver Hjertet ved Erindringen om svundne Glæder."

Tyrolerne vare nu komne saa nær at vi hørte dem smaasnakke. Efter et par Secunders Lytten hvidskede Fætteren til mig: at han kjendte Een af dem paa Røsten, samt paa hans hyppigt gjentagne Livprædikat "*uhyre*"; og at det var en Officeer fra Kjøbenhavn. Strax derpaa traadte de ud fra Skoven, tre i Tallet, alle civiltklædte; dog forraadte den enes Mundskjæg hans militære Stand. Fætter stødte 20 mig paa Armen og hvidskede igjen: "det er rigtig ham - lad os se, om han kan kjende mig!" Vi rejste os op, og stode stivt med vore Hatte i Hænderne. De hilste igjen, og Officeren lagde høfligen til: "Sæt paa Hovedet Børn! - tjene I Kongen?" "Aaeja!" svarte Fætter. "Vil I tjene en Drikkeskilling?" gjentog hiin, "og hjælpe til at rejse vort Telt?" "Som Løjtenanten befaler" lød Svaret. Nu kom to Karle hidbærende med Telt og Stænger: op paa Officerens Begjæring fulgte vi tilbage med dem, for at hente det øvrige Tilbehør, samt Kapper, Hynder, Madkurv og Flaskefoder; thi Vognen, hvorpaa de kjørte fra Rye, var bleven staaende paa den aabne Banke søndenfor Skoven. - Teltet blev oprejst med Indgangen mod Østen, og, efter Omstændighederne ret godt indrettet: en Kjævla blev rullet derind, og tjente, belagt med Hynder, til Bænk; en anden blev sat foran paa Enden som Bord. De Reisende behøvede os nu ikke længere. Den ene betalte Bønderkarlene; Lieutnanten rakte mig en Sølvringsort, som jeg dog naturligviis ikke vilde modtage. Han bød min Kammerat den, og da denne var ligesaa ædelmodig, bandte han højt og dyrt paa, at vi skulde smage hans Flaskefoder. Han skjænkede; Fætter greb Tomlingen med et Smiil. "Hvad griner Du af?" spurgte Officeren; men Fætter sagde, idet han satte for Munden: "Din Skaal, *Vilhelm!*" Den tildrukne traadte eller snarere tumlede et par Skridt tilbage; hans to Medrejsende et par frem imod os. Fætter drak og brast i Latter; og Lieutnanten, som nu endelig kjendte ham, raabte i glad Overtænkelse: "Ludvig! plager den Onde Dig! hvad den slemme Syge bestiller Du her i den Forklædning?" Det kom nu til en fuldstændig Forklaring. Lieutnanten erklærede vort Indfald for uhyre skjönt, og han, tilligemed hans Reisefæller, trængte saa hjertelig paa at vi skulde blive hos dem Natten over, at vi ikke kunde afslaae det.

Den ene af Lieutnantens Kammerater var en ung, vakker og meget dannet Mand, og tillige uhyre riig, hvorfor han bestandig kaldtes Grosserereren, og anderledes vil ikke heller jeg benævne ham. Den anden forestillede sig selv for os med disse Ord: "Mine Herrer af den agtbare Bondestand! mit Navn her i Jylland er Farniente, og jeg har den Lykke at være Ingenting i Verden, undtagen altid uhyre fornøjet, hvilket denne Verdens Vise kalder Daarlighed. Tillad mig nu at forestille dem mine Reisevenner under deres virkelige Caracteer! Denne her er en meget elskværdig og i alle Henseender en fuldkommen Cavaleer. Han er Herre af forskjellige Tønder Guld, for hvilken 21 Fortjeneste han af mig er ophøjet til Commandør af det gyldne Vlies. Det eneste, der kunde være at udsætte paa ham er dette, at han ikke er saa ganske rigtig i Hovedet; thi han har den fixe Idee, at han absolut vil ind i den Daarekiste, jeg talte om. - Den anden Herre der er et Medlem af de røde Munkes Orden. Han er den eneste gale af os tre; thi han bilder sig fast og bestemt ind, at han er en Krigsmand og en stor Helt, og kalder sig selv Lieutenant. Han kan ellers snart vente at blive Prior i et af Klosterne i Sølvgaden, hvilket han i sit Sprog kalder at faae Compagnie." Her foer den Præsenterede med sin højre Haand om til den venstre Hofte, og sagde saa barsk som muligt - dog uden at kunne tvinge sine Lattermuskler - "Hr. von Farniente! veed De vel at De har uhyre fornærmet mig? Hvor og naar behager De?" "Her" svarede den Udfordrede, pegende paa Flaskefoderet, "og paa Øjeblikket." Nu traadte Fætter frem og sagde: "Mine Herrer! førend de skride til det blodige Værk, saa lad mig ogsaa forestille mig selv og min Kammerat! som meget udbede os den Ære at være deres Secundanter. De, Hr. Farniente! er Ingenting; her - han pegede paa mig - "seer De en Mand, som er Alting, ligeledes, det forstaaer sig, i egen Indbildning. Han troer nemlig om sig selv, at han er Poet, og saadanne Folk, veed de, har jo deres Næse allevegne. Han har læst en Hob baade Gammelt og Nyt, og gjort et Par Rejser med Smakken og Dampskibet mellem dette og Kjøbenhavn, og derfor er han nu fast overbeviist om, at han kjender Verden, skjøndt han ej engang kjender sig selv, og enhver Dosmer kan ride ham tilvands, naar han blot veed at stille ham hans egen Kjepest mellem Benene. Forresten gjør han intet Ondt, naar man blot lader ham snakke og tier, og ikke forstyrrer ham i hans Drømmerier. Hans Navn er ellers Peer Spillemand. - Hvad min egen ringe Person angaaer -" "Stop lidt!" afbrød jeg, "Nu falder det mig til at præsentere dig Fætter! thi din Beskeedenhed vil vist lægge Skjul paa dine egne Fuldkommenheder. Hr. Procurator Ludvig****! een af den blinde Justitias blinde Tjenere! Som saadan agter han, at lede Retfærdighedens Gang ved alle Underretter i Jylland. Han nærer to fixe Ideer: den ene, at han ikke vil foretage sig andre end retfærdige Sager; den anden at alle retfærdige Sager maa vindes. De indseer følgelig: pro primo at han ikke stikker dybt i Jura, pro secundo at han kjender ligesaa lidet til Verden som jeg, og pro tertio at hans Praxis ikke vil vorde betydelig. Af den Løn, hans naadige Frue giver ham, skal han altsaa ikke blive feed; og dersom 22 han ikke havde privat Formue, kunde han vente at vorde underholdt paa offentlig Bekostning." - "Prægtigt, mine Herrer!" raabte Lieutenanten, "jeg seer, at vi her ere fem Alen af eet Stykke, og at vi slutte uhyre godt; lad os nu ogsaa holde Trit ved Flasken - Giv agt! der skal opmarscheres! En - toe! En - toe!" Og saaledes stampede han med korte hurtige Skridt ind i Teltet; vi andre i samme Tempo bagefter.

Hvad vi her bestilte behøver ingen vidtløftig Forklaring: vi aad og drak og vare glade; vi sladdrede, og vi sang til Afvexling. Vi brød os hverken om Præteritum eller Futurum, men holdt os allene til det lykkelige Præsens, efter vor Præceptor den gale Horatses Lære og Exempel.

Grosserereren var den Første, som henimod Midnat mindede om: at en lille Luur vilde gjøre godt, og bevirke, at vi med des større Munterhed kunde hilse den opvaagnende Sol. Dette fandt almindeligt Samtykke. Af Hynder og Kapper redtes snart en Søsterseng, paa hvilken vi fem fidele Brødre udstrakte os. De fire indsov snart Een efter en Anden; kun jeg blev vaagen; og da jeg fornå, at Søvnens ikke vilde indfinde sig, rejste jeg mig saa sagte som muligt, og gik udenfor Teltet.

Det var trindtom tyst. Himlen var skyfrie, men af dens Millioner Øjne vare kun enkelte aabne, og selv disse blinkede langsomt og mat, som om de stred mod Søvnens; thi hiint straalende Kongelys, der snart skulde heelt udslukke deres svage Glimt, klarede allerede for sig i Norden. - Det er ikke Mørket, endmindre Storm eller Uvej, der gjør Natten saa højtideligrædsom; det er dens dybe Roe, denne Dødstilhed i hele Naturen; dette at vide sig selv ene vaagen midt i en sovende Verden, ene levende i den uhyre Gravhvælvning, ene med sine bange svimlende Tanker om Død og Evighed.

Hvor kjer er da enhver Lyd, der afbryder den uhyggelige Eensomhed, og minder om Skabningens Gjenopvaagnen, dens daglige Opstandelse til Liv og Syssel og Glæde - ja ogsaa til Uroe og Møje. Hvor begjerlig opfangede mit Øre ethvert stærkere Aandedræt af de slumrende i Teltet! den neppe hørlige Susen af den fjerne Skovbæk! Hvor venlig, fortroelig klang mig Hanens Midnatgal fra nærmeste Hytte, der snart besvaredes stærkere og svagere her og der. Men ogsaa disse Venner forstummede, der blev atter Taushed. Dog ikke længe: fjernt bag ude i Skoven løde andre og sødere Toner. Jeg lyttede, og lyttede; det var Musik - den blev stedse hørligere - kom nærmere - det var 23 blæsende Instrumenter - Hornene fra iaftes. Som en mild Regn, der opliver og hæver det synkende, hendøende Blad: saaledes drysse de liflige Toner opmuntrende, styrkende ned i det af Sorg og Bekymringer sammenpressede Bryst. Herlige Triumph for Menneskets uafslædig virksomme Aand!

At indaande Liv i den døde Materie, gennem Træ og Metaller at tale Hjertets ædleste Sprog, og gjøre det haarde Malm til Organ for Tanker og Følelser, dem Læben ej engang med Ord mægter at udtrykke! Vel

fortjent er Musikken kaldet " *Sjælens Viin*," men hvorfor ikke ogsaa "Hjertets Lys?" For mit er den det samme som Morgenlyset for den natlige Vandrør, eller et Solglimt gennem Vinterens Skye. Og velsignet være Du, salige Weber! for de Strømme af liflige Toner, der udrandt fra dit Bryst som evigt uudtørrelige Kilder fra Jordens Barm, til at fryde Menneskets Børn. Heller vilde jeg være Forfatter af blot denne din sjæleglade Marsch end af alle Byrons sjælefortørrende Digte.

Stykket var forlængst ude; og da jeg ikke hørte videre til Nogen sad jeg og grundede paa, om det alligevel ikke kunde have været aandelig Musik af Skovens eller Bjergets usynlige Beboere, og i dette Fald om da de Smaaalfer havde lært den af Weber, eller han af dem. Da blev jeg Lys vaer langt henne paa samme Kandt, men som flyttede sig, forsvandt, kom igjen, og blev atter borte. Jeg gik nu ind i Teltet, hvor de i dybere Søvn hensunkne gennem Næse og Gane gjorde en anden og mindre behagelig Musik. Jeg kaldte: "mine Herrer! - mine Herrer! vi kunne snart vente Fremmede." Fætter vaagnede først, satte sig overende, og spurgte "hvad er der?" "Choret fra iaftes" svarte jeg, "og et formeligt Fakkeltog." Han sprang op, og traadte udenfor. Lieutenanten vaagnede; jeg fortalte ham det samme. Han ruskede i de andre to, og raabte: "munter! munter! Nu har vi Damerne." "Det kan jeg lide" sagde Grosserereren, "de komme før de har lovet - Farniente! herop!" "Farniente," svarte den Anraabte "la'er formælde Damerne sin Hilsen, og be'er jer Andre gaae Fanden i Vold! Lad mig sove, I Natteravne!" "Det gaaer ikke an" sagde hiin, "for de skal ind i Teltet." Lieutenanten treen atter ind: "staae nu kjønt op, du Syvsover," sagde han, "paa Øjeblikket har vi de kjere Pigebørn: de komme med Fakler og blæsende Instrumenter." "Jeg blæser selv af de kjere Pigebørn" snærrede Farniente "lad dem bie, til jeg faaer Lejlighed - eller kog jeres Kaffe, og hold jeres Sladderads 24 herudenfor - det smager bedst i fri Luft - Godnat igjen!" Hermed kastede han sig omkring. Vi forlod ham for at gaae Toget imøde; Fætter og jeg bag efter de andre, da vi for de Nyankommende vilde endnu lidt bevare vort Incognito.

Et Par hundrede Skridt fra Bjerget inde i Skoven traf vi sammen med dem. De vare syv i Tallet! to Fakkeltæerere, to Hornblæsere, og tre Fruentimmer. Af de sidste vare de to unge, og den tredie noget ældre. Hornisterne vare neppe fuldvoxne Knøse, som hørte til det hele Kjøbenhavnske Rejseselskab, og Fakkeltæererne vare Sønner af den Præst, hvor det havde sit Hovedkvarter. Den ene af de unge Piger faldt Grosserereren saa kjerligt om Halsen, at ingen kunde være i Tvivl om deres Forhold til hverandre. Den anden hilsede mildt, men tilbageholdende, og holdt bestandig den tredie ældre, med hvem hun talte sagte og næsten hvidskende, under Armen, Lieutenanten blandede sig af og til i Samtalen, der angik fremmede, os ubekjendte, Ting. Spillemandene satte sig først igjen igang, og mindede de øvrige ved et muntert Stykke paa Hornene. Medens de marscherede forbi, bleve Fætter og jeg staaende, og gjorde Front imod dem hver paa sin Side af Vejen. Da vi igjen sluttede os sammen, bemærkede jeg, at den ene af de unge Damer - ikke Grossererens Kjereste - saae sig om efter os og at den anden spurgte Lieutenanten, hvem vi vare? "To Landsoldater af mit Compagnie" svarte han, "de ere her fra nærmeste Bye, og har gaaet os tilhaande med Teltets Oprejsning." "Karle!" sagde han til os i en bydende Tone, "kan I hente os Vand fra nærmeste Bæk, og Brænde til at koge vor Kaffe? jeg skal selv følge med jer." "Det var en Skam, Hr. Løjtnand!" svarte Fætter paa jydsk, "vi skal nok besørge det allene." Saasnart vi vare ankomne til Teltet, fik han Kaffe og Løb med den hen til en Kilde; jeg gav mig til at plukke Lyng paa den nordlige Side af Bjerget og Lieutenanten bar det did hvor Kaffe skulde koges. Under denne Bestilling fortalte han mig, hvo de Nysankomne vare; og lærte jeg da heraf, at den ældre Dame og den yngre, som gik med hende, vare begge to hans Søstre. Han vilde endnu sagt mere; men blev heri forhindret, da de just kom hen til os, for at see paa vort Arbejde, hvis Hensigt de ikke strax kunde fatte: det var nemlig første Gang i deres Liv, de skulde drikke Kaffe kogt ved Lyng.

Det var imidlertid allerede bleven saa lyst, at Begfaklernes Skin syntes os overflødig; og at vi godt kunde see at drikke vor Kaffe ved 25 Dagskjæret. Teltets Ameublement maatte da flyttes udenfor, og Farniente kunde følgelig ikke længere nyde den kjere Søvn, naar Sengen blev trukket bort under ham. Ved denne Forstyrrelse yttrede han vel strax sit Mishag paa den utvetydigste Maade, det vil sige: med adskillige Eeder; men saasnart han var kommen paa Benene, og havde gnedet Øjnene, blev han igen den samme lystige Fugl som tilforn. Han foer ud mellem Damerne reciterende med flydende Tunge det bekjendte *Distichon*:

*"Quando convenient Catharina Margreta Sibylla,
Colloquium faciunt et ab hoc et ab hoc et ab illa."*

"Det er paa dansk" tilføjede han, "saameget som: god Morgen, mine tre Gratier! det glæder mig at see deres dejlige Ansigter og høre deres liflige Stemmer." "Det er altfor frit oversat, min Herre!" sagde den ældste af dem; "det hedder egentlig: Gid Pokker havde jer, I tre Sangklokker! naar I komme sammen, kan man ikke høre Ørelyd for jeres Sliddersladder - Lagde I ikke Mærke til" sagde hun til de to Andre, "at han nævnede os endog ved Navn?" "Jeg hørte din Søsters og mit, men dit ikke" svarte Grossererens Kjereste. "Ah!" gjentog hiin "Sibylle! det er mig - det er et Æresnavn, han giver mig". Farniente loe, greb hendes Hænder og sagde: "min kloge Sibylle! min lærde Sibylle! for dette Indfald skal De have dem en lille Svingom i fri Luft." Hermed begyndte han at vakse, og Hornisterne at blæse. Grosserereren og Lieutenanten fulgte Exemplet: hiin tog sin Kjereste, denne sin Søster. Inden jeg tænkte derpaa, havde Fætter mig om Livet; og da han har Bjørnekræfter, rev han mig, uagtet al min Modstræben med sig. Nogle Omgange gik det saa som

saa; men da Holstensk Gallopvalts ikke er min Sag, kom vi omsider fra den jevne Bjergflade ud i Lyngen, og bous! der rullede vi begge to. Spillemandene, som først bleve det vaer, kunde ikke blæse længere for Latter, og nu holdt ogsaa de andre op at danse, hjertelig leende ad vores Uheld. Idet vi igjen klavrede op, hørte jeg Sibylle - som jeg nu vil kalde hende - gjøre den Bemærkning: "at for Bønderkarle vare vi temmelig raske og slet ikke undselige." "Det er Musikkens Almagt" raabte Farniente; "men lad os nu faae vor Kaffe!"

Alle satte sig i en Kreds paa Hynderne og Kapperne omkring Træstubben, der under Dansen af Præstesønnerne var dækket til Kaffebord. "Sæt jer ogsaa ned Børn!" sagde Lieutenanten til Fætter 26 og mig; "I kunne nok være trætte af Dansen." Vi satte os tause i nogen Afstand fra Circlen. Sibylle skjænkede; men baade hun og de to andre Damer skottede imellem hen til os, som det forekom mig, næsten lidt mistroisk; men ingen oftere end Lieutenantens yngste Søster. Fætter hvidskede et par Gange til mig, at hun var uhyre smuk.

Da Herrerne havde drukket en Kop hver, vinkede Farniente naadig ad os, sigende: "Kom, Folkens! og faae Jer en Taar!" Vi rejste og nærmede os langsomt. Sibylle rakte Fætter først Koppen. Han tog Hatten i den ene Haand, og udstrakte den anden efter Koppen. Da han havde taget den, og trukket sig et par Skridt tilbage, sagde Sibylle med en Mine halv skielmsk og halv spodsk: "Dieser Bauer hat sehr zarte Hände; er hat gewiss den Dreschflegel nicht gar zu lange gehandhabt". "Es scheint so," sagde hendes Søster, kjendeligt rødmede. Her tabte Fætter Koppen, og blev staaende ubevægelig som eet af Skovens Træer, med Øjnene ligesom fasttryllede til hende, der sidst talte; og jo længere han stirrede paa hende, jo stærkere rødmede hun, og jo mere forlegen og forvirret blev hun. Alle vi andre faldt i taus Forundring; men neppe Nogen anden end jeg anede den rette Sammenhæng. Farniente brød først løs, sigende til Fætter: "min Herre! det er nok paa Tiden, at de aflægger deres Incognito; thi det lader til, at de og denne Dame har seet hverandre før." Fætter fik nu sit Mæle igjen, traadte hen til hende, og sagde: "Vel har jeg førstegang idag nydt den Lykke at see de Læber, hvis Stemme to Gange har lydt saa behageligt for mit Øre. Men af den kan jeg ikke tage Fejl, saa dybt er den bevaret i min Erindring - tør jeg smigre mig med, at ikke heller min Røst er ganske glemt af dem?" Catharina - saa hedte hun - svarte med et Smil, hvori der virkelig laae mere end i hendes Ord: "hverken deres Stemme eller deres Ansigt, skjøndt de var en Grand d'Espagne den sidste Gang. De maae nemlig vide, at hele Hyrdeskaren klædte sig om før Demaskeringen." "Det var som Fanden!" raabte Lieutenanten, "gamle Bekjendtskaber! Nye Maskerade!" "Og nu et virkeligt Hyrdeliv!" faldt Farniente ind; "Kommer, I Naturens Sønner! og slutter eder til vor blide Vennekreds!" Vi toge efter Indbydelsen Sæde, og efter at vi havde sagt vore Navne, ledte Fætter Samtalen hen paa Begivenhederne ved Esrom Søe, og spurgte Catharina: "hvorledes gik det deres stakkels Veninde? hvordan fandt hun sig i sin Skjebne?" "Ret godt - der sidder hun!" svarte hun 27 smilende, og pegte paa Grossererens Kjereste. Fætter studsede, og sagde noget forlegen: "Det var en sørgelig Ulykke, men -" "- ikke saa meget sørgelig" faldt Grossereren ind, "for den druknede kom dog tillive, og det var saamænd mig!" "Ih!" raabte Fætter glad overrasket, "Gud skee Lov! det var mere end vi dengang haabede - men den stakkels Fusementast, som væltede Baaden, og vilde have druknet sig selv bagefter?" "Det var saamænd mig" raabte Farniente; "og da jeg dengang kom i Tanker om, at jeg kunde trænge til en Hovmester, saa giftede jeg mig; og der -" pegende paa Sibylle - "sidder hun, som nu styrer min Baad over Livets farlige Søe".

Det var bleven Dag. Langsomt oprulledes i Nordosten Nattens dunkle Forhæng. Lysere og lysere blev Himmelens Blaae. Lærkerne sang deres tusindstemmige Morgenchor. Skovens Fugle begyndte med enkelte korte Fløjtetoner at stemme deres Struber. Gjennem Dalene nedrullede de blege Taagebølger, og lagde sig som et Tæppe paa Søen. Jeg saae hen over den mod Østen med en Følelse - forestiller jeg mig, Hig Oldingens, naar han skuer ud over Livets Møje og Bekymring mod Evighedens Dagskjær. - Solen stod op. - Ingen Skildring her! See! og tilbed i din Sjæls Glæde! Saadan Glæde er Tilbedelse.

Kun dette til en Beslutning: Aldrig har vel det store Dagens Lys ved sin Opgang skuet en Kreds af gladere Mennesker paa Himmelbjergets Top; og af alle dem endnu ingen lykkeligere end Ludvig og hans gjenfundne Hyrdinde, hvis Ansigter straaledede i Kjerligheds Morgenglands. - Nu, et halvt Aar derefter, ere de forenede for dette Liv og for det som vi vente.

Eremitten ved Grenaae

"Jeg vil intet Tegn begiere, og ikke friste Herren." *Esaias 7.12.*

Ved ovennævnte lille Bye, der ligger midt imellem Kattedagtet og Danmarks største Indsø - en Fjerdingmil fra Begge - levede i Begyndelsen af nærværende Aarhundrede et Menneske, der af Mange betragtedes som Byens største Mærkværdighed. Man kaldte ham, for hans synderlige Levemaades Skyld, ikke andet end Eremiten; ejheller veed Forfatteren at benævne ham anderledes.

Han var ikke, som andre Eremitter, enten en fordom Hofmand, der, overmættet af den store Verdens tomme og flygtige Glæder, trættet, forfulgt og styrtet af Rænker og Kabaler, tyer hen til Eensomheden, for at begræde, foragte og, om mueligt, at glemme Ungdoms- og Manddoms skuffede Drømme og Medmenneskers Uretfærdighed; ejheller var han en ulykkelig Elsker, som i Harme over Kvindekjønnet saa tidt og højt udraabte Falskhed, havde afsondret sig fra deres forføriske og bedragerske Omgang. Intet saadant. Han havde aldrig været omtumlet af nogen ualmindelig Skjæbnens Bølger; men vel af Havets. Født i Almuestanden, foer han tilsøes i sin Ungdom, men avancerede aldrig højere end til Matros. Keed af Vandet, kjøbte han et lidet Huus, giftede sig som andre Mennesker, og satte et Par Børn ind i Verden. Da disse hen i Tiden fulgte Forældrenes Exempel, og Moderen døde, gik det tilbage for Enkemanden, der syntes at have holdt mere af Flasken, end hans smaa Omstændigheder tillode. Huset gik væk; og nu begynder Mandens Eneboerliv. I et stort Dige, lidt uden for Byen, graver han sig ind, og udhuler en Vaaning, der vel var rummeligere, men neppe kostbarere end den, i hvilken *Diogenes* vakte *Alexander* den Stores Misundelse. Da denne Eremitage og hiin i Dyrehaven sikkert ere de Eneste i vort paa Eventyr og Særlinge fattige Land, vil jeg til deres 29 Fornøjelse, som Ingen af dem kjende, give et kort Afrids af den Jydske. Man forestille sig et Kaminer, tre Alen i Længden, tre i Breden og halvtredie i Højden, med Vægge af Kampestene, Gulv af Gruus og Loft af Græstørv, hvilende paa Stumper af Lægter og Grene; videre et Sengested af samme simple Materialier, som dog var forsynet med Halm og tvende Dyner, stoppede med Mos; men hvis Vaar noget nær vare Prøvebøger paa alle Mønstre af uldne, linnede og Hvergarns Tøjer i den vindskibelige Stad *Grenaae*. Eremiten forsikkrede: at disse "tusindfarvede" Dyner hverken vare kjøbte, stjaalne eller givne, men - fundne (at sige stykkeviis), saavel som de Synaale og Traade, hvormed Kludene vare sammenføjede. Han gjorde sig ikke lidet til af denne Industrie, som han overhovedet satte en Ære deri: ej at trænge til sine Medmennesker. De, der kjendte ham nøjere, vilde ogsaa vide, at denne Æresfølelse og Lyst til Uafhængighed og Selvstændighed, netop havde bestemt ham til hans sælsomme Levemaade; under hvilke Hensyn vor danske Robinson altsaa havde meget forud for den berømte scotske, hvem haard Nødvendighed intet andet Valg havde levnet. - Det eneste Huusgeraad Man, foruden Sengen, kunde opdage, var en Stump Hylde ovenover den, som hvilte paa to fremspringende Stene i Væggen, og hvorpaa fandtes en Leerskaal, en lille Flaske af grønt Glas, og - saavidt mindes - en Bindehose.

Og nu igjen til Hyttens største Mærkværdighed, dens Bygmester og Beboer! - Saavidt som jeg af Beskrivelser og Billeder veed, saa elsker en rigtig Eremit de mørke Farver, og hyller sig derfor i en sort eller bruun Talar, bedækker sit Hoved med en sort Kalot, og sine Fødder - naar Kulden forbyder at have dem bare - med ligedanne Skoe eller Sandaler. Heri var vor jydske Anachoret en fuldkommen Contrast af alle sine Brødre; han elskede den hvide Farve - sikkert nok for at spare Farvelønnen: en hvid Vadmel's Kofte, ditto Buxer og Hue, og hvide uldne Strømper, udgjorde hans Sommer- og Vinterdragt. Kun Skjæg havde han tilfældes med alle gamle Eremitter: det var ligesaa hvidt, om ikke slet saa langt som deres. - Men meget forskjællig fra dem var han i Levemaade og Sindelag; thi han elskede menneskelig Omgang, og saae gjerne Selskab hos sig. Hvorvel jeg hertil finder rimelige Grunde i hans altid muntre Lune og i hans Smule Forfængelighed, vil jeg dog ikke fordølge, at ogsaa en Smule Egennytte tør have været medvirkende Aarsag til hans Selskabelighed. 30 Han tiggede rigtignok ikke; men ved sine Besøg i Staden lod han sig gjerne godt beværte, og afslog ej heller de Gaver, som nysgjerrige Gjæster lagde paa hans Hylde. Om han da ikke besad noget af Skjelmen *Tuys* Skinhellighed, var han ham dog i andre Henseender ikke uliig. Endnu kun eet lille Træk, som enhver Menneskekjender vil finde saare naturligt, har jeg sluttelig at tilføje: til sin Tidsfordriv i de mange eensomme Timer havde han næmlig tæmmet en Muus, med hvilken han legede, snakkede, deelte sit Brød, og raadførte sig, naar Nogen af ham forlangte Oplysning om fremtidig Skjæbne.

Her seer nu Læseren den Mand, der spillede en Hovedrolle i efterfølgende tragiske Begivenhed.

Det var i eet af Krigsaarene, at jeg paa en Gjennemrejse opholdt mig et Par Dage i Grenaae. Jeg skulde neppe have tøvet der, hvis ikke Een af de Mænd, min Rejse gjaldt, netop havde været i Byen. Han var en ung, vakker og altid munter Fyr, Arving til en betydelig Landejendom og mange gode Obligationer. Ved min Ankomst lidt op paa Formiddagen, erfarede jeg, at han befandt sig i Søofficierernes Caserne, og at han der havde tilbragt Natten. Jeg gik derud - pikkede paa Døren - der raabtes "kom ind!" Jeg aabnede - i Værelset stod en Seng, og i Sengen sad fire unge Mennesker, hver i sit Hjørne, alle i blotte Skjorte; imellem dem laa et Bordblad, og derpaa stod et Pas-à-dix Bræt. Tærningerne raslede, og Sedler, smaae og store, flaggrede omkring som visnede Blade i en Hvirvelvind. Det halvnøgne Spillepartie bestod af ham, jeg søgte, og trende Søgutter, der ligesaalidet satte deres Prispenge paa Rente, som hiin sine af Faderen rundelig tildeelte Lommepege. Jeg kjendte godt den ene af Officiererne, og saaledes blev jeg strax indlemmet i Selskabet, der nu stod op og paaklædte sig under megen Spøg og overgiver Munterhed. Jeg kunde ikke slippe for det Løvte, at ville blive over til næste Dag; hvortil jeg desuden var nødt, da den unge *Nielsen* - lad mig kalde ham saaledes - havde tegnet sig til Bal om Aftenen, og mit Hverv til ham ikke kunde udføres undtagen paa

hans Faders Gaard.

I dette Tidspunkt gik det gjerne lystigt til hvor vore yngre Sømænd rattede sig efter Kamp mod Havet og dets vældige Beherskere; Livets Glæder maatte gribes i Flugten. Man vil altsaa kunne begribe, at Tiden ikke faldt mig lang; det blev Aften inden vi mærkede det - Morgen ligesaa. Ballet endtes først ved Solens Lys. Jeg fik neppe Tid til at stjæle et Par Timer fra Søvn, før mine fire Messecammerater 31 kom stormende ind til mig, fortalte mig, at jeg var en Klokke, trak Dynen af mig, indsvøbte mig i det ene Lagen, og bare mig i det Andet ud af Kammeret, ud af Huset. Modstand var ikke at tænke paa; taus og taalmodig ventede jeg, hvad Man havde besluttet over mig. Toget gik over Gaden - vistnok til ligesaastor Forargelse som Forundring for Byens ærbare Borgere og Matroner - og hen til det skraas overfor liggende Balhuus; videre ind i Dansesalen, hvor næsten hele Selskabet endnu var samlet og ifærd med en støjende Blindebuk. Allerede ved Udgangen fra mit Logis havde de fire Bærere begyndt at synge: "I et Viinhuus vil jeg sige mit Farvel" o.s.v.; og da Man ved Indtrædelsen i Balsalen istemte det Vers: "Der skal ringes med Bouteillier, naar jeg føres til min Grav" greb de derværende Herrer øjeblikkelig til Flasker og Glas for at opfylde den bacchanalske Digters Spaadom. Farcen endtes med, at jeg maatte ligge paa Gulvet, medens de omstaaende drak mit Gravøl - som de kaldte det - i skummende Champagner; Man vil ikke fortænke mig i, at jeg nu satte mig overende, forlangte et Glas, og tømte det til Taksigelse for den mig beviste Ære. - Man seer at jeg holdt gode Miner; jeg gjorde meer end dette; jeg blev ordentlig exalteret, da jeg faldt paa at sammenligne mig selv med Keiser Carl den Femte, der selv sang med ved sin Liigbegængelse. Hans var rigtignok *spansk*, det vil sige *alvorlig*; men om den var mere *fornuftig*, det skal jeg lade være usagt.

Mine Klæder blev hentede, og da jeg i et Sideværelse havde gjort min Toilette, og forenet mig igjen med Selskabet, opkastede Een det Spørgsmaal: "Hvad skal vi nu bestille?" "Ud at besøge Eremitten!" raabte *Nielsen*, dreven - som det hedder - af en grusom Skjæbnes usynlige Magt. - Det var en mild Sommerdag, hvilket bidrog til at nogle unge Baldamer gjorde Følgeskab. Blandt disse var - jeg vil kalde hende ved Døbenavnet - *Laurenza* uimodsigelig den Smukkeste, men ikke den Klogeste; hun besad en ganske almindelig men udannet Forstand, og manglede i lige Grad baade Vittighed og Følelse, skjød et Par tindrende Øjne og det yndigste Smil lovede begge Dele. *Nielsen* havde forelsket sig i dette dejlige Legeme; strax ved Ballets Begyndelse mærkede jeg de umiskjendeligste Tegn paa hans hæftige og - som den medrette kan kaldes - blinde Kjerlighed. At hun gjengjældte den kunde jeg ikke spore, men vel at hun ikke sparede paa sine virkelig fortryllende Smil, der vistnok havde sagt 32 ham meer end hun meente. At hun deelte disse fortrinligen mellem ham og Een af Søeofficererne undgik maaskee den unge *Nielsens* Opmærksomhed, men ikke min.

Vi vare paa den ulykkelige Spadseretour en tolv fjorten Personer, saavel Fruentimmer som Mandfolk, og saamange, at kun de halve af os paa eengang kunde rummes i Troglodytens Hule. *Laurenza*, *Nielsen* og den omtalte Sømmand - en Maanedslieutenant - hørte til den Afdeling, som med mig traadte derind. "Ih! hvor her er fælt!" hvidskede Damen højt nok til at den Gamle kunde høre det; Man kunde tydeligt see paa ham, at han tog det ilde op. Dog sagde han Intet, men han hævnede sig lidt efter, som nu skal fortælles. Da der var talt noget med ham om hans Bolig, Leveviis, og hvad dertil kunde høre, siger *Laurenza*: "Fa'er! kan han ikke spaae?" Efter at have betragtet den Spørgende et Par Secunder; svarede han med et tvetydigt Smil: "Af mig selv kan jeg ikke sige Noget; men jeg vil spørge min Kone, hun er ikke saa taabelig." Han peeb som en Muus, og strax viste sig et saadant lille Dyr i et Hul over Sengen. Han strakte Haanden hen til den; Musen hoppede ud, løb langs op ad hans Arm, og satte sig paa hans Skulder. *Laurenza* gav et Skrig, og ryggede sig. Eremitten smilte som før og sagde til Musen: " *Pip!* see paa denne her lille Pige! og fortæl mig saa lidt om, hvordan det vil gaae hende i Verden!" Han bøjede nu Øret ned til Musen som om han lyttede, virrede nogle Gange betænksom med Hovedet, og sagde derpaa: "det er vel bedst jeg tier stille med det jeg veed; hvad kan det hjælpe at være nysgjerrig?" *Laurenzas* smukke Ansigt forandrede sig pludselig, det blev alvorligt og næsten frygtsomt. Men hun gjorde sig rask og svarede knipsk: "Ikke andet! lad os kun høre hvor klog hans Muus er!" "Lad gaae!" raabte vor jyske Norcross; "men hun maa ikke blive vred, om *Pip* skulde sige Eet og Andet! For det Første," vedblev han, "er der to unge Karle paa eengang efter hende; den der har længst holdt af hende faaer hende ikke; men den Anden - det er en rask Sømmand - han skal være nær ved - " her standsede han; thi *Laurenza* foer med blussende Ansigt ud af Døren. Spaamanden saaé skadefroe efter hende. Sømmanden fløjtede, fremtog et Par Sedler, og lagde dem paa Hylden; men *Nielsen*, der mindre kunde skjule sin Forlegenhed, beed Tænderne sammen, og snærrede: "dumt Sludder!" Den Gamle saae stivt paa ham og sagde: "den unge Fyr gjør bedst i at gaae afvejen for Søefolk og tage sig vel iagt for Vand." 33 "Mange Tak for godt Raad!" raabte *Nielsen* med tvungen Latter, og idet han vendte sig mod Døren lagde han halv højt til: "Din gamle Ørn!"

Paa Hjemvejen til Byen gjorde jeg mig mine egne Bemærkninger over det passerede. Det randt mig isinde hvilket Hang dog Mennesket har til at løfte det Forhæng et kjerligt Forsyn nedrullede for Fremtiden, og til den Ende at tage sin Tilflugt til Midler, hvis Jammerlighed det ofte selv indseer: Maane og Stjerner, Dyr og Fugle, ja Kort og Kaffekopper skulle tyde hvad der er mørkt for den allerlyseste Forstand! Og denne Daarlighed - ja vi kunne med Føje kalde den Formastelse - hvor ofte, hvor haardt vorder den straffet! De lykkelige Spaadomme indtræffe sjeldent, og aldrig saaledes som de ventes; og selv naar de indtræffe have de tabt deres største Herlighed, fordi den aandelige Nydelse længe iforvejen er udtømt som en riig men fjern Arv, der optages inden den falder. Men nu de onde Forudsigelser! med utidig, stedse fortidig Angst og

Bekymring martre de de stakkels Dødelige, der dog kunde have fuldtop i hver Dags Møje. Og denne Frygt for tilkommende Sorger forbittrer saaledes de nærværende Glæder, der alligevel ere flygtige nok. Men den rædsomste Følge af slig overtroisk Nyfigenhed, og som ikke 34 sjelden finder Sted, er dog endnu tilbage. Ligesom Fuglen, fasttryllet af Slangens magiske Blik, ikke mægter at løsrive sit fra Fjendens, men farer den endog med en hartad magnetisk Kraft lige ind i det gabende giftige Svælg; saaledes stirrer Mennesket uafladelig hen imod det i Fremtiden truende Uhyre, iler det villieløs imøde, og opfylder selv Spaadommen. Ak! mindst tænkte jeg dog, at jeg saasnart skulde opleve et Exempel paa Rigtigheden af denne psykologiske Bemærkning.

Lidt udenfor Byen kom *Nielsen* hen til mig, og spurgte med paatagen Ligegyldighed, hvad jeg tænkte om Spaadommen. Jeg sagde ham min Mening, omtrent som den ovenfor er fremsat. Han hørte til uden at afbryde mig; men da jeg taug, tog han mig under Armen, og sagde mere fortrolig end jeg kunde gjøre Fordring paa: "javist! alle Spaadomme ere Bedrag. Den gamle Kjeltring vilde gjøre sig vigtig - han vidste nok, Byen hedde Snerpe, men ikke hvor der snerpede hen - for jeg vil sige Dem mellem os; Tøsen der er allerede saa godt som forlovet med den af de to unge Karle, som han sagde til hende ikke, og hun kan godt lide ham, det veed jeg bestemt; og begges Forældre ønske det, det veed jeg ogsaa - -" "Manne!" raabte her een af Søofficiererne, der forud convojerede Damerne. "Holloj!" svarte den Anden bagved. "Har I ingen Træer i Nærheden?" spurgte den Første. "Vil Du hænge Dig?" spurgte Cammeraten. "Ikke idag" vedblev hiin; "men Damerne kunde ha' Lyst til en Skovtour." Strax blev denne Idee grebet med Ivrighed af hele Selskabet. Man fordoblede sine Skridt, for snart at naae Byen og anskaffe de nødvendige Vogne. Inden en Times Forløb rullede fire ud til nærmeste Skov. Jeg maatte følge med, og blive endnu denne Dag over.

Spaadommens Frøe begyndte allerede at spire. *Laurenza* havde upaatvivlelig lige til denne Tid næret Godhed for *Nielsen*, og at hun nu syntes at overføre en Deel af denne paa Søemanden, var neppe andet end Øjeblikks Letsind, Lune, eller et instinctmæssigt Skjelmerie til at pine den første Tilbeder, og som ingen videre Følger vilde havt; saa meget mindre som Havets Søn ej heller skulde fortsat et flygtigt Galanterie, hvis ikke Spaadommen hos dem Begge havde gjort Spøg til Alvor. Men just denne ulyksalige Spaadom var det, der førte dem nærmere til hverandre, idet den drev Hjerternes - om vi saa maae sige - overfladiske Bevægelser dybere ind, og gav de lette Følelser Udseende af en Styrke, der virkelig var dem fremmed. Eremitten 35 forekom dem at være en Sandsiger, der pludselig sønderrev det Slør, som skjulte deres Tanker for dem selv, og aabenbarede en Hemmelighed, paa hvis Tilværelse de nu først begyndte at troe. - Første Følge af denne formeentlige Opdagelse var vist nok, at de kom til at sidde sammen paa Vognen, til bitter Krænkelser for min Sidemand den arme *Nielsen*, hvis Skinsyge røbede sig tydeligt nok i usammenhængende Snak og umotiveret Latter; hvorhos han viste, at hans Sjæl uophørligen sysselsatte sig med Oraclet, der saa strax og lige for hans Øjne begyndte at gaae i Opfyldelse.

Det var en af de dejlige Dage, da Foraaret og Sommeren mødes. Skoven var fuldt udsprungen; Bøgen, det skønne danske Træe, havde heelt udfoldet sin rige Bladedragt, dette lyse, fine, livlige Grønne, som den af alle ene ejer, men som og, Hig Menneskets sødste Ungdomsfryd, snarlig formørkes af Stormen. Vore hjemlandske vingede Sangere, dem Syden ikke kjender, fordi de der ere kun stumme Gjæster, kvadrede, fløjtede, klukkede, kurrede trindt i den store festlige Løvsal, hvis Gulv var bestrøet med Hvidvisser, Floras første Børn i Nordens Skove, med glindsende gule Smørblomster, med Blaaklokken, og Glemmigej, og med Løvetand, der i sit korte Liv ingen Overgang kjender fra Vaar til Høst, blomstrer idag, og imorgen bærer sit Frøe under Kronen af hvide Duun. - Himmelen smilte til Jorden; ingen Taageplet paa dens lysblaa Kuppel; ingen Vind i den milde Luft; Solen havde forbudt dem alle at røre sig, paa det een Dag hernede kunde henleves i uforstyrret Glæde - Glæde? - jeg glemmer mig selv, jeg glemmer den sørgelige Tildragelse, den Storm af rædsomme Lidenskaber, jeg har foresat mig at skildre, men som bedre maaskee laae gjemt i Forglemmelsens Mørke, liig den visnede Blomst, over hvilken et andet Foraars Blomster udbrede deres friske Blade.

Vi havde lejret os under Hvælvingen af en mægtig Bøg, hvorfra der var viid Udsigt til Havet, og nøde de medbragte Forfriskninger, Alle med stor Muntherhed; kun *Nielsens* var for overdreven og stundom vild til ikke at være forstilt. Han prøvede at vække den Elskedes Skinsyge ved Spøg, der ikke var langt fra Fjasen, med en af de andre unge Piger: forgjæves! hun syntes ej engang at ændse det, saa hentagen var hun af sin ny Cavaliers Underholdning. - Timerne fløj. Een Leg afløste den Anden, Omsider gik det ud over de uskyldige Blomster, der maatte tjene som Kasteskylt i et Slag, der - for at tale i 36 Sæesproget - begyndte med to af Fregatterne, men snart blev almindeligt over hele Linien. Da lød uventet de liflige, til Dans indbydende Toner af Violiner og Fløjter - en Overraskelse, forberedt af Søkrigerne. Flux bortkastedes Vaabnene; og snart svingede Ungersvendene deres skønne Fjender i hvirvlende Valts. *Laurenzas* Meddanser behøver jeg ikke at nævne. *Nielsen* foer en tidlang afsted som om han var bidt af en Tarantel; men med eet holdt han op, foregivende til Undskyldning for sin Dame, at han vilde see til Kudskene, om de vare færdige til paa given Vink at spænde for. Det var et Paaskud; jeg saae ham stille sig bag ved en Busk med Ryggen op til et Træe, hvorfra han gjennem Bladene kunde holde Øje med Gjenstanden for hans oprørte Sindsbevægelser.

Mangfoldig er Musikkens Magt. Den hæver de Bedendes Andagt, opflammer de Kæmpendes Mod; den blødgjør Hjertet til Medlidenhed, til Venskab og Kjerlighed; men den puster ogsaa til Ilden i den Skinsyges Barm, og hæver denne frygtelige Lidenskabs Storm til Orcan. Jeg gik forbi den Ulykkelige, og saae, selv

useet, hans knyttede Hænder, hans skjælvende Knæer, de halv tillukkede stirrende Øjne i det dødblege Ansigt. Det skar mig i mit Hjerte, men jeg vidste Intet at sige til hans Beroligelse.

Dansen blev pludselig afbrudt. En kold Søevind rejste sig, og mindede føleligt om Hjemrejsen. Jeg gik hen til *Nielsen*, og sagde ham Selskabets Beslutning, strax at vende tilbage; men tillige foreslog jeg ham om ikke vi to gjorde bedst i at forlade de Andre og kjøre lige til hans Faders Gaard, der herfra var os langt nærmere end i Grenaae. Han sagde ja dertil, og tog mig under Armen. - Vognene stode i en Bondegaard et Par Bøsseskud borte; for at komme derhen, maatte vi passere en tættere Deel af Skoven, hvor der ikke løb nogen banet Stie. Man trængte sig derfor igjennem hvor Man bedst kunde, Een hist en Anden her, og saaledes blev Forsamlingen temmelig adspiltet i Opgangen til Gaarden; jeg kjendte en mageligere Omvej, og ad denne førte jeg min tause Følgesvend. - Vi havde tilbagelagt den største Strækning, da vi Begge paa eengang noget til Siden saae *Laurenza* og Lieutenanten gaae langsomt frem i en aldeles utvivlsom Stilling: hans højre Arm laae om hendes Liv, og med den venstre Haand holdt han hendes højre; da Aabningen mellem Buskene var snæver, og vi gik rask til, varede Synet neppe længere, end et Blink med Øjet, men længe nok til at afgjøre den forsmaaede Ynglings 37 Skjæbne. Han skuddrede - jeg følte et electrisk Stød paa min Armmen han sagde Intet - jeg torde ikke see paa ham - vi gik videre, med større Hurtighed; han drog mig med sig, som om et Spørgelse var efter os. Da vi naaede Gaarden stode her allerede nogle af vore Medrejsende ifærd med at befrie den medbragte Bacchus af sit Fængsel. *Nielsen* drak vist fire eller fem Glas i eet væk. Jeg troer ikke han selv vidste hvad han gjorde; thi da Den som skjænkede, saaledes flere Gange havde fyldt det Glas, som *Nielsen* stedse beholdt i Haanden, brast han i Latter, tog det fra ham og sagde: "stop lidt! der ere flere Munde end din Slughals!" Den Tiltalte loe med, aabenbart uden at vide hvorover. Nu var hele Selskabet samlet, og de øvrige Mandfolk omringede Skjænkeren, medens Vognene bleve forspændte. Jeg mindede *Nielsen* atter om den tagne Beslutning at skille os fra de Andre. Han hørte paa mig uden at forstaae Meningen af mine Ord, og først da jeg havde gjentaget dem, begreb han hvad Talen var om, men erklærede ogsaa, at han nødvendig maatte til Byen - næste Morgen skulde vi bryde op. Jeg fik at lade ham raade; og Hjemrejsen gik for sig i samme Orden som Udrejsen.

Da vi vare komne til Byen, afsondrede sig alle Pigerne; de frøs og længtes efter Søvn. Mandfolkene derimod bleve enige om at drikke en Bolle Punsch, da der var et Par Timer endnu til Sengetid. *Nielsen* undslog sig ikke for at deeltage heri, og - ganske anderledes end jeg formodede - syntes han at tilbagevinde sit muntre Ungdomsmod. Mod Medbejleren viste han sig næsten mere venskabelig end tilforn, og allerede begyndte jeg at troe paa hans Helbredelse fra denne daarlige Lidenskab for en Skabning, der saa letsindig kunde kaste sig i en Andens Arme. Dog, det var blot en anden Vending, Sygdommen tog. Han drak mere, end tilbørlig, enten for at bedøve sig, eller for at gienvinde sit sædvanlige glade Lune. Omsider blev han aldeles beruset; og maatte i bevidstløs Tilstand ledes hjem til Natteherberget, og bringes i Seng. Vi Andre adskiltes strax derefter, uden at Nogen synderligt ændrede et Uheld, der ved saadan Lejlighed let kunde indtræffe; langt mindre ymtes om Aarsagen til Fyrens usædvanlige Drikkelyst. Endog for Maanedslieutenanten troer jeg den var ganske ubekjendt; den raske, ærlige Gut ahned vist ikke, at det var ham selv, der traadte forstyrrende mellem *Nielsen* og dennes langt ældre Rettigheder og hidtil velgrundede Haab.

Ved min Opvaagnen den følgende Morgen, var det Første, jeg 38 hørte af min Vert: at Kanonbaadene strax efter Midnat vare gaaede tilsøes for at prøve en Dyst med en fjendtlig Sejler, om hvis Nærværelse Officiererne ved deres Ankomst i Kasernen havde faaet Underretning. Betænkende om der ikke af denne Omstændighed lod sig noget haabe for Ynglingens Hjertesansiggende, gik jeg hen til ham. Han var allerede oppe, og traskede hurtigen frem og tilbage i Værelset, som Een, der vil til at gaae ud, og idet samme besinder sig paa Noget, Den har glemt; han bemærkede slet ikke min Indtrædelse, skjøndt han var nær ved at løbe mig overende. Hans Udseende var mørkt og forvildet, hvilket jeg dog for en Deel tilskrev Følgerne af Rusen. - Den Nyhed, jeg medbragte, tændte virkelig atter Haabets Gnist, der tilsyneladende allerede skulde være udslukket, men nu gav et svagt og flygtigt Skjær i hans Aasyn. Han stod stille nogle Øjeblikke, og saae ud af Vinduet; derpaa sagde han: "Jeg har endnu eet lille Ærinde, og saa -" der laae et besynderligt Eftertryk i dette "saa" - "saa rejse vi vel?" tog jeg op. Han nikkede og gik - lige hen til *Laurenza*. - Det varede neppe fem Minutter inden han kom igjen. Jeg læste i hans Ansigt - der stod skreven: "hun er tabt for mig, men jeg foragter hende."

Vi rejste. Paa Vejen taledede han kun lidet, dog uden at vise mindste Aandsfraværelse. Jeg beroligede mig, og tænkte, at Romanen var tilende, og vilde muelig endogsaa tjene den viltre Knøs som en nyttig Lærdom for Fremtiden.

Endnu samme Dag forlod jeg Faderens Gaard, og skrev den hele Begivenhed i Glemmebogen.

Fire Maaneder derefter faldt min Vej atter igjennem Grenaae. Jeg ankom der et Stykke ud paa Aftenen. Det halve af denne lille Bye - det vil sige: den største Gade - var illumineret, og da jeg stod af Vognen, erfarede jeg, at det var Lieutenant J***, som holdt Bryllup med Jomfrue *Laurenza*. Af Eremitten selv fik jeg først denne Nyhed; og glemte han ikke at gjøre mig opmærksom paa: hvorlunde han havde sagt alt dette forud, samt at han havde været derovre, og var bleven godt tracteret. Dette kunde jeg virkelig see; Ansigtets Rødme skinnede igjennem det hvide Skjæg. Mine Tanker faldt naturligviis paa stakkels *Nielsen*; jeg spurgte

om ham, og hvorledes *Pips* Spaadomme paa ham vare indtrufne? "Hæ!" svarte Eremitten "godt nok! en kjæk Søemand har jo snappet hans Kjereste fra ham; og skal han 39 drukne, saa har det vel endnu god Tid." Med disse Ord begav han sig paa Veien til sin Hule, nynnende en gammel Søemandsvisse om en beget Matros, som fik en riig Kjøbmandsdatter, der havde dødelig forelsket sig i ham.

Det mig bestemte Soveværelse vendte ud til Gaden, og da det var illumineret med alle de Andre, kunde jeg ikke komme i Seng før Midnat. Da nu alle Lys vare slukkede, undtagen i Gildehuset tvært over for mig, aabnede jeg et Vindue, og lænende mig paa Karmen, lyttede jeg til Dansemusikken, der klang saa muntert i den mørke og stille Nat. - Som jeg atter vil lukke Vinduet, og bøjer mig ud for at tage fat paa Krogen, bemærker jeg et Menneske, som staaer et Par Favne til Siden, med Ryggen op til Naboens Huus. Ved det Skjær, som histovrefra belyste ham, kunde jeg ret godt see, men ikke strax kjende ham. Det var *Nielsen*; men hvilken Forandring var i disse fire Maaneder foregaaet med den ungdomskraftige, glade og elegante Yngling! Hans Kinder vare blege og indfaldne, Øjnene matte og dybt indsunkne, Skuldrene hængte som paa en udmagret Olding, eller Een, der nys er kommen op af et langvarigt Sygeleje. Dragten svarede til hans Udseende: en gammel blaa Frakke, hvidagtig paa Albuerne og de udstaaende Skulderblade, et gammelt sort Silkeklæde løstbundet om den smalle Hals, en støvet Hat, smudsede Støvler - see! dette var Alt, hvad der var bleven tilbage af det ulykkelige unge Menneskes forrige altid højest moderne og pene Paaklædning. Han mærkede mig ikke; og blev endnu længe staaende ganske ubevægelig, stivt stirrende over til Brudehuset. Det skar mig i mit inderste Hjerter, men jeg kunde ikke bringe noget Ord over min Tunge. Sagte lukkede jeg Vinduet. Først meer end en Time efterat jeg var kommen tilsengs, hørte jeg ham gaae bort med langsomme og slæbende Fjed. Jeg kunde ikke sove. Den lystige Strengleeg hisset i Glædens Huus - og her den tidligt udlevede Yngling, for hvem Glæden nu var bleven en fremmed Gjæst; hisset Elskovs Middagshøjde - og her dens Midnat - jeg længtes efter Morgen.

Ved det første svage Skjær af Dagen, forlod jeg det søvnløse Leje, kastede mig i Klæderne, og skyndte mig ud i det Frie.

Jeg fulgte Vejen til Havet, og satte mig paa Bolværket ved Aaens Udløb. Solen var endnu ikke staaet op. Luften var klar og mild. En sagte Landvind hvislede i det lange, gule Strandgræs, og formaaede først langt ude at kruse det blanke Vandspejl, der bølgede langsomt op og ned, og brød sig med uendelig Susen mod den stenige Bredde. Jeg tabte mig i Beskuelsen af det vældige Hav, i Tanker, grændseløse som dette, og kom først tilbage til mig selv, da Solen opsteeg som fra dets umaalelige Dyb, og vakte Sjælen af sine dunkle Drømme.

Mine Øjne faldt paa en mørk Gjenstand, som Aaens Vande førte ud til Havet, og som, i det Skjæl, hvor Begge mødes, gyngede op og ned uden at komme videre, ret som om den Første ikke vilde beholde det og det Sidste ligesaa lidt modtage det. Endelig fik det salte Vand Overmagt: Gjenstanden drev til Siden, og rullede af Dynningen frem og tilbage ved Havbredden. Jeg gik derhen - det var *Nielsens* Liig.

I Aaen tæt ovenfor færdedes nogle Fiskere. Jeg hidkaldte dem, og vi trak Liget op paa Land. De hentede et Sejl, i hvilket de bare det ind til Byen. Hvor sælsomt og rædsomt! For kort siden var den blomstrende Yngling een af mine Bærere i hiint Galningeoptyg - nu bares han selv - kold og bleg - for aldrig mere at opvaagne til Livet og Glæden.

Jeg sørgede for Lægehjælp; forgjæves - Døden havde sikkert Hold paa sit Bytte.

I Skumringen kjørte en Arbejdsvogn det afsjælede Legeme ud til Faderens Gaard; huult og tungt rumlede den ned ad Gaden. Ikke saaledes var det et Par Maaneder tilbage, da han i sin Baldragt ved den Elskedes Side, den unge Barm svulmende af Livslyst og Kjerlighed, rullede i Karet den samme Vej. - Hvad der blev af den Vægelsindede? Jeg har aldrig bekymret mig om at erfare det; men hendes Mand faldt Aaret efter i en Dyst med en engelsk Orlogsmænd.

Juleferierne

1. Sneefog

Tredive Aar gammel fik jeg Rectoratet i en jydsk Kjøbstad. Jeg tiltraadte mit Embede ved Paasketid, og dog var jeg til Julen endnu ikke givt - ej engang forlovet. Det kunde være mig vanskeligt nok at forklare et saadant Underværk, der var saa meget større, som jeg ej allene dyrkede de alvorlige Muser, men tillige var en nidkjer Offerpræst i deres muntre Søstres *Thalias*, *Terpsichores* og *Euterpes* Templer. Uden Mythologie: jeg var første Violin i alle Concerter, første Elsker paa vort Privattheater; og det var en almindelig Mening blandt alle Stadens unge Damer, at det aldrig havde den rigtige Art med Figaro og Molinascos, naar Rectoren ikke førte dem op.

Julen var forhaanden. Jeg havde roet mig til et Par Ugers otium, da jeg i dette Tidsløb tænkte at fuldende min Doctordisputats "om de Gamles selskabelige Forlystelser." Men uventet indbødes jeg til at deeltage i de *Nyeres*. Kammerraad *Hansen* (jeg giver ham dette Navn, fordi saa mange bære det, og jeg er en Hader af de mystiske**, der saa ubehageligt standse Læsningen) fra Ulvedal, som havde en Søn i Skolen, kom for at hente Denne hjem, og trængte med saa godmodig Heftighed ind paa mig om at gjøre Følgeskab, at jeg omsider indvilgede paa det Vilkaar, at vorde befordret hjem, saasnart jeg ønskede det. Mod det mulige Tilfælde, at Tiden stundom kunde vorde mig lang, forsynede jeg mig med en Duodezudgave af gamle *Gellert*.

Saasnart jeg havde indvilget, sagde Kammerraaden: "Monstro vi ikke kunde faae Conrectoren lokket med?" "Og alle Hørerne, Fader!" lagde Sønnen til. Dette Indfald blev strax sat iværk; og da jeg, efter Begjæring, anvendte mine bona officia, fik vi Ja hos dem Alle, undtagen hos Tredie-Lectiehøreren, der ikke befandt sig vel. Men førend jeg begynder paa Fortællingen om vor Udflugt til *Ulvedal*, troer jeg at borde give et Skyggerids af disse mine Medlærere, der 42 Alle vare ugifte som jeg selv; men forresten ikke lignede hinanden i nogen Ting.

Conrectoren havde været givt; men nu i mange Aar Enkemand og barnløs, levede han temmelig stille med en gammel Søster, som bestyrede hans lille Huusholdning. Han var en Mand af sunde og gode Grundsætninger, bestemt Caracteer og fast Villie; alvorlig og dog blid i sit Væsen; en fortrinlig Skolemand baade som Lærer og Opdrager, og fuldkommen grundig i de Videnskaber, han over et Qvartseculum havde foredraget, nemlig Latin og Græsk. Disse Sprogs classiske Forfattere vare hans kjereste Omgangsvener; fremfor Alle *Horats*, hvem han kunde udenad og citerede ved alle Lejligheder. I hans ensformige Liv fandt kun den ene Afvexling Sted: at han hver Søndagaften spillede Toccategli med Femtelectiehøreren. Ogsaa her brugte han sin egen antike Terminologie. *Hukken* for Exempel kaldte han bestandig Primipilus, *Marschen* hedte hiberna, og naar han *gik over*, glemte han aldrig at sige: *facta est alea*, jeg gaaer over Rubicon."

Hans nu nævnte Modstander ved Brætspillet, hvem vi herefter ville kalde *Qvintus*, var, da jeg lærte at kjende ham, paa Alder med Conrectoren - en Mand paa Tredsindstyve, stor, fiirskaaren, og begavet med en Jernconstitution. Hans Ansigt var i Forhold til Kroppen stort, farveløst og barsk, uden mindste Udtryk af nogensomhelst Sindsbevægelse - ei engang Vrede. Der er et Ordsprog: "at Man ikke kan see Folk længere end til Tænderne;" men ham kunde Man ej engang see saa langt; thi den store Overlæbe hang altid ned over Underlæben - endog naar han spiste - og Ingen havde nogensinde seet ham smile. Naar han lo, da hørtes blot enkelte hule Stød eller Drøn, der ikke gjorde mindste Forandring i hans alvorlige Aasyn. Han beherskedes kun af een - jeg kan ikke sige Lidenskab - men Tilbøjelighed, den at samle Penge; hvorfor han ej heller nænnede at spise sig mæt, undtagen ved Andres Bord, hvor han da rigtignok tog dygtigt til sig. Men brugte han Munden flittig ved Bordet, da lod han den og hvile igjen paa alle andre Tider. Aldrig tiltalte han Nogen først; han holdt sig blot til Svar, og Disse aldeles i *Laconernes* Smag. Kun paa Skolen anvendte han sine overordentlig kraftfulde Taleorganer. Han var ingen daarlig Lærer; kun havde han en egen Maneer, den han fulgte saa nøje som et Ritual. Til de Bøger, han tydede, havde han nemlig en dobbelt Oversættelse, en *bunden* og en *frie*, og 43 44 kan jeg ikke nægte, at jo den Sidste ofte steg til Tøjleløshed. Saaledes erindrer jeg blandt Andet, een af de første Dage jeg var paa Skolen, at have hørt ham gjennemgaae en Scene hos *Terents*, hvor der forekommer den Sats: "ira amantium amoris est integratio." Da Disciplen havde oversat ligefrem "De Eiskendes Vrede er Kjerligheds Fornylse" raabte han "frit!" Disciplen begyndte: "Naar Kjerester skjændes -" "De æ Løun din Slubbet!" tordnede han (hans frie Oversættelse var gjerne reen jydsk) "det hedder: Naar Katteren ryues etc." - De skjelmiske Drengene lode ofte som om de ikke huskede hans Travestering, for at faae ham selv til at komme frem med den. Naar hele Klassen da gav sig til at lee, blev han slet ikke vred, men seconderede vel endog med et hult "hø hø hø!" Han skulde virkelig ikke været ilde lidt af dem, naar han blot havde været mindre gjerrig, og tillige hvad Man her i Provindsen kalder mindre *nærig*. Naar Qvintanerne kom fra deres Hjem efter Ferierne, maatte de derfor stedse mælde sig hos ham; men den der kom tomhændet, blev ikke vel modtaget: "har Du ellers intet Bud til mig fra din Mo'er?" spurgte han, naar Disciplen ikke mindede sig selv. "Nej!" - "Har hun slet intet Smør flyet dig med?" - "Nej!" - "Ingen Ost?" - "Nej!" - "Heller ingen Kyllinger?" - "Nej!" - "Go din Vej! din douen Slog!" brummede han da. "Jeg gider ikke sit dæ for mine Øun." Denne hans Nærighed var saa meget lumpnere, som han gjerne solgte de Naturalier, der bleve ham forærede, og kun fortærede det der var i lav Torvepris. Hans Klædedragt svarte til hans Levemaade: den daglige bestod af en bruunguul Enspænderfrakke, ditto Knæbuxer, og lange stive Støvler - af hans Vest saae man ligesaa lidt som af hans Tænder. Hans sorte Halsklæde faldt lidt i det Brunrøde, og hans Pidskeparyk i det Rødgule; thi den fik kun Pudder til de trende Højtider, samt de to Gange han aarlig communicerede; ved hvilke Lejligheder ogsaa hans ældgamle sorte Klæder kom for en Dag.

Qvartus var næsten i alle Henseender det Modsatte af *Qvintus*. Lille, spinkel og væver havde han endnu i sit fyrretyvende Aar meget tilbage af yngre Dages Penhed og Bestræbelse for at behage Damerne; hvorvel han i denne Sidste bestandig synes at have været uheldig; i det mindste var han aldrig med nogen Pigelil kommen saa langt som til Brudeskammelen.

Da Venus var ham saa ugunstig, havde han begivet sig i Tjeneste hos den Gud, der trøster saa mangen ulykkelig Elsker og Ægtemand. 45 Dog var han, paa den Tid jeg lærte at kjende ham, endnu ikke hvad man kalder reent forfalden, men pimpede kun saa smaat. Disciplene, som snarere end alle Andre opdage en Lærers Fejl og Svagheder, vare og her de Første, som mærkede den gode *Qvartus's* jevnlige Libationer til Fader Evan; idet han nemlig under Læretimerne flere Gange gjorde sig Ærinder ind paa sit Værelse, snart efter et Lommeklæde, snart efter en Bog, og saadant mere. En anden Skrøbelighed, af hvilken Mange benyttede sig, for at have Smaaløjer med ham, var Denne at han gjerne pralede af sin fordums, endnu ej ganske opgivne Lykke hos Damerne; hvorfor han og skar hele Kjønnet over een Kam. Da denne hans Grille ikke var nogen Hemmelighed, kan Man nok forestille sig, at han ej allene blandt Mandfolk, men og i Dameselskab ofte maatte holde Lyset. De skjelmske Piger stræbte da, ved et under saadanne Omstændigheder ganske uskyldigt Coqvetterie, at bestyrke ham end mere i Indbildingen om hans egen Uimodstaaelighed.

Om *Tertius* kan jeg fatte mig kort. Han var eet af disse Dositmennesker, som mangle Selvstændighed eller selvegen Karacteer, og antage derfor, ligesom visse Dyr, Farven af de dem nærmest omgivende. Han var - efter Verdens Dom - "*et godt Menneske*," fordi han gjorde intet *Ondt* (i activisk Bemærkelse), fordi han saavidt muligt føjede sig efter Alle; fordi han aldrig modsagde Nogen, og fordi han gjorde Alting med, og Alting middelmaadigt - eller i det højeste kun temmelig godt. Han var en temmelig god Lærer, en middelmaadig Musicus, dansede temmelig godt og spillede middelmaadigt Lombre. Han var paa Alder med mig, skjøndt hans jevne, aldeles ulidenskabelige Væsen lod Mange antage ham for ældre, hvilken Formodning desuden bestyrkedes af hans mørke Haar og stærke Skjæg. - Saaledes kjender vel Læseren nu temmelig godt det lærde Selskab, der havde besluttet at tilbringe Julen paa Ulvedal: Jeg, fordi jeg ikke kunde imodstaae en gjestfri Mands hjerteligmeente Overtalelser; Conrectoren fordi han ikke kunde imodstaae mine; *Qvintus*, fordi han ventede at leve godt paa en Andens Bekostning; *Qvartus*, fordi han ventede gode Drikkevare og Dameselskab; og *Tertius*, fordi - alle vi Andre vilde derud.

Det blev henimod Aften, inden vi kom afsted. I Kammerraadens Kane, som rummede kun to Personer, sad han og jeg; han selv var Kudsk, hans Søn sad bag paa. Slæden, som fulgte os, førte de fire andre Lærere. Det havde hele Dagen været stille graat Vejr; men ved 46 vor Udkjørsel af Byen begyndte en Sydostvind at rejse sig, og oprøre den løse Snee, der syntes at dampe som en fiin Røg hen ad Digekammen paa den indgrøvtede Vej; dog haabede Kammerraaden at lange de to Mile til Ulvedal uden Hindringer, da Hestene vare raske og Vejen ham velbekjendt.

Vi *smurte dygtig paa*, som det hedder her i Provindsen, men snart begyndte det ogsaa at snee ovenfra, under stedse tiltagende Blæst; og neppe vare vi komne en halv Miil frem, førend *Himmel og Jord stode i eet* - Alt var hvidt baade foroven og forneden. - Det var førstegang i mit Liv, at jeg befandt mig til vild Mark i et ret alvorligt Snefog. Ubevandt altsaa baade med Besværlighederne og med Faren forlystede jeg mig over Uvejret, som Barnet over en Ildebrand, som Ossians Carthon, der han fortæller om sin Fædreborgs Ødelæggelse: "*Røghvirvlerne*" siger han, "*frydede mine Øjne; jeg vidste ikke, hvi Kvinderne græd.*" Ogsaa mig frydede disse Snehvirvler, der indhyllede os som i en tæt Skye; heller ikke jeg vidste en Tidlang hvi den muntre Kammerraad blev saa alvorlig og ordknap. - Endog længere hen paa Aftenen, da vor Forfatning virkelig ikke var til at skjemte med, følte jeg selv i min Frygt, en vis lønlig - maaskee jeg tør kalde den romantisk Lyst, som ofte udspringer af Faren, naar Denne just ikke truer med uundgaaelig Undergang. Jeg forestilte mig, at jeg var paa Havet i en forrygende Storm, Kjørselen lignede temmelig en Sejlad: Kanen slingrede, dukkede op og ned som et Skib mellem oprørte Bølger; og dens Spor udslettedes ligesaasnat. Her, tænkte jeg, have vi da en femte "*usporlig Vej*," som billigen kan føjes til "*Ørnens Vej i Luften* - *Slangens Vej i Bjergene* - *Skibets Vej i Havet* - og en Mands Vej til en Kvinde". Men hvorledes skulde Salomon falde paa "*Kanens Vej i Snefog?*"

Vi kunde nu vel have været undervejs en halvanden Time, og borde altsaa med den hurtige Kjørsel snart været ved Maalet, da Kammerraaden holdt, for at raadføre sig med sin Kudsk om Vejen; paa Herrens Tilraab kjørte Denne tæt hen til Siden af os, og bejaede Herrens Ytring, "*om det ikke var fejl?*" Til derpaa følgende Bebrejdelse svarte han: "*at han havde stolet paa sin Husbond.*" - Der hvor vi standsede var Læe, og foran os kunde vi gjennem Snedampen skimte noget mørkt som en Bakke eller et Huus. Kudsken blev skicket hen for at undersøge denne Gjenstand.

Vi Passagerer tog os denne Hændelse endnu temmelig let. Conrectoren 47 var den Første som aabnede Samtalen med at declamere et Par latinske Vers af Ovid, der beskriver Vinteren ved det sorte Hav; hvortil *Qvartus* bemærkede: "*at Digteren neppe havde følt Kulden bedre end han, og at en Kakkellovn eller noget andet Varmt var en ønskelig Ting.*" Disciplen forstod strax hans Mening, sprang hen til Slæden, og fremtog da en Flaske med Spiritus i, af hvilken vi Alle, paa Conrectoren nær fik os en Slurk. Imidlertid kom Kudsken tilbage, og berettede: at vi befandt os ved Kanten af en Skov - hvis Navn jeg ikke mindes - en Fjerdingmiil fra

Ulvedal, og at han snart skulde finde hjem. Han kørte nu foran med Slæden.

Det ophørte lidt efter lidt at snee ovenfra. Blæsten lod til at have sagtnet sig; vi hørte kun en dump Susen i den formeentlige Skov. Og da vi dertil havde fuldkommen Lye af den, vare vi veltilmode i Haabet om snart at komme under gjæstfri Tag. Dette Haab skulde ikke saa meget snart opfyldes: vi kørte og kørte, men der kom ingen Ulvedal. Efter en god halv Times Fart over en temmelig ujevn Bund, hvor vi tidt vare nærved at vælte, standsede Kudsken med den trøstelige Erklæring: "at han ikke vidste hvor han var." Eventyret, som hidtil for sin Nyheds Skyld havde moret mig, begyndte nu at vorde lidt betænkeligt. Kammerraaden bandte sin Kudsk, Kudsken sine Heste; men min Conrector trøstede os med et "sodales! et hæc meminisse juvabit,"* og den stakkels *Qvartus* trøstede sig selv med nok en Taar af Flasken. I det samme opdagede Kudsken Sporet af en Slæde foran os. Vi besluttede at følge det, i sikker Forventning inden kort Tid at naae een eller anden menneskelig Vaaning. - Vi kørte og kørte, og see! jo længere, jo mere banet blev Vejen. Vi kørte atter i glad Forundring over det stærke Slag; men - endnu saae vi hverken Huus eller Bye; det var ubegribeligt. Omsider øjnede vi noget Sort tæt forud. Kudsken gaaer derhen, og seer at det er eet af hans egne Hestedækkener. Det fandt sig da at vi over en Time havde kørt rundt i vort eget Spor! og at vi netop vare der hvor vi første Gang gjorde Holdt. Det var ingen Spøg meer, Kammerraaden tog til at skjænde paa sig selv, beklage os, og gjøre Undskyldninger, medens Kudsken atter recognoscerede. Han kom snart tilbage, og glædede os nu med den visse Underretning, at vi vare ikke langt fra Huus, da han havde* 48 opdaget et Lys, som han ganske bestemt forsikkrede, ikke var nogen Lygtemand. Han satte sig op, drejede derhen; Kanen bagefter.

Vi giede nu hen ad en bred og lige Vej mod Lyset, der snart delte sig, og saaes at skinne fra tvende Vinduer. Herren og Kudsken udtømte sig i Gisninger over hvilket Sted det vel monne være, da der syntes at staae levende Gjerde paa begge Sider af Vejen. Nu standsede Hestene lige tæt ved Huset; Lyset bevægedes hurtigt derinde, og forsvandt; men næsten i samme Øjeblik aabnedes en Dør med stor Allarm, og fra den lød et barskt "Hvem der?" "Vildfarende Folk" svarte Kammerraaden, "vær saa god at sige os, hvor vi ere." "Gud bevar os! Hr. Kammerraad!" lød det igjen, "hvorfor kommer de igjennem Haugen?" - "Hvad for en Hauge?" spurgte Denne. "Ih! Haugen! deres egen Hauge" lød Svaret. Og saaledes fandt det sig da, at vi paa en Snedrive vare komne over Haugediget ned ad en bred Gang, der var indsluttet af Avnbøghækker, og holdt nu udenfor Haugestuedøren. Under Spøg og Latter ilede vi ind i Huset, hvor vi modtoges af Forvalteren - som der først raabte os an - af Fruen og hendes tvende Døttre, der ventede paa os med en dygtig Natter. Og visselig! vi behøvede ikke at nødes; en Gaas og en Hare beholdt ikke andet end Skrogene tilbage; især blev Gaasebrystet under *Qvintus's* Hænder og Tænder saa godt skeletteret, at Husets yngste Søn erklærede det uden videre Behandling, tjenligt til en Springgaas. Da Værtinden ikke havde belavet sig paa saa mange Gjæster, og slet ikke paa Nogen saa graadig som *Qvintus*, maatte kold Kjøkken erstatte det Manglende. Da alles Madlyst omsider var stillet, begyndte hun først af spørge om Aarsagen til vor lange Udeblivelse og underlige Ankomst gjennem Haugen; men Søvnens indfandt sig saa hastig oven paa Maaltidet, at Ingen svarte uden Conrector, der i en snøvlende og slæbende Tone sagde; "infandum regina jubes renovare dolorem"* Frue *Hansen* gjorde store Øjne til dette latinske Vers; men hendes Mand, der var studeret, sagde leende: "Det er saameget paa dansk som, vi længes Allesammen efter Sengen, imorgen skal vi fortælle dig det Hele." *Qvintus* udstødte nogle hule Lattertoner og erklærede dette for en fri men heldig Oversættelse; hvorpaa han rejste sig; vi Andre ligesaa. - Et Kvarteer derefter laa jeg begravet i Søvn og Edderduun.

* - 49

2. Klapjagt

Da jeg næste Morgen aabnede mine Øjne, faldt de lige paa vor muntre Vært, der stod foran min Seng iført en grøn Frakke kantet med Pelsværk, en lodden Hue paa Hovedet, og med Vandstøvler op over Knæerne. "Min Søn har fortalt mig" sagde han, "at De er Jæger; jeg har derfor gjort Anstalt til en ordentlig Klapjagt. Vejret kan ikke være bedre; men Dagen er kort, derfor maae De undskyldte, at jeg purrer Dem." - "Au! jeg er bange jeg vækker den gamle Mand," vedblev han med dæmpet Røst, og vendte sig om til den anden Seng, hvori Conrectoren laa. Men Denne var allerede vaagen; han slog Omhænget tilside og sagde: "Leporem venator ut alta sectetur in nive - mane surgit."* - Kammerraaden lo, og efterat have paamindet mig endnu engang om Vigtigheden af Tidens lagttagelse, gjorde han Plads for Tjeneren, der kom med The og Caffé.

Det varede ikke længe inden jeg fuldtpaaklædt til Jagten forenede mig med det øvrige Selskab ved Frokostbordet, hvor jeg af mine Medlærere kun forefandt Tredielectiehøreren - som gjorde Alting med. Alle de Andre vare mig ubekjendte; men jeg erfarede snart, at her gaves Officierer og Præster, Herremænd og Bønder, ja saagar en Degn, der tillige viste sig som Lyseholder for Samfundet, hvorvel han sved adskillige

ved sine ofte bidende Svar. Min Sidemand, en velfodret Pranger og Selvejer, sagde, da jeg nedslog mig, med et Blik til Krudtmaalet i mit Knaphul: "a tænkt ikki te di Lærde -" (det var denne velfornemme Mands Talebrug, at han næsten aldrig fuldendte nogen Periode). Degnen, der herved fandt sig fornærmet, svarte for mig: "jeg har ogsaa lært Latin, og tænker dog, jeg kan see lige ud af en Bøsspipe, han veed." "Hm!" sagde Prangeren med et spodsk Smil, "naar en Hare bliver saa stor som en Stud, som saa -" Degnen, der bedre end jeg kjendte Betydningen af denne Figur, svarte ligesaa spodsk: "han har vel aldrig havt sig en *Neverkuk*? ** Kan han huske, da han faldt i Søvn ved den hule Eeg, og Mikkel lettede Bagbenet over hans Støvle - han veed?" - Her brast hele Bordet i Latter; den Snærtede holdt Miner, og lo selv med. - I saadan Tone løb Samtalen fort, indtil Jagtherren kom ind, og forkyndte os, at Klapperne vare ^{*}_{-*} 50 samlede. Idet vi rejste os kom *Qvintus* og *Qvartus*, og satte sig ved det ledige Bord. Conrector kom ogsaa, men ikke for at spise: han havde sin Reisekavej paa, en Nathue under Hatten, og Stokken i Haanden. "Gud bevar os!" raabte vi Flere med een Mund, "hvor vil De hen?" "Paa Jagt!" svarte han, og stødte Stokken mod Jorden med en Mine som naar han paa Skolen raabte pax! til Disciplene, "det er den første Gang i mit Liv, det vorder vel og den Sidste. Domine confrater!" sagde han til mig, "jeg vil følge Dem, see deres underlige Gjerninger, og opflamme Dem med min Tale." Dette vakte en almindelig Latter; men Kammerraaden sagde dog: "Tal kun ikke saa højt, at Fjenden hører det!" Og derpaa stege vi i de forspændte Slæder og giede fejende afsted hen til den Skov, hvor Jagten skulde begynde.

Det var een af de Vinterdage, der, hvorvel i fuldkommen Modsætning til den smilende Sommers, i mine Øjne har en højtidelig, en - om jeg saaledes udtrykker mig ret - en hjertestyrkende Skjønhed; et stille Snefald havde senere paa Natten klædt Jorden, Skov som Mark, i pureste Hvidt. Enkelte Træstammer, Væggene i et par fjerne Bondehuse vare de eneste mørke Pletter i det uendelige Snehav, der trindtom smeltede sammen med Himmelen. Himmelen var klar og aldeles skyfrie, men Farver, glindsende, levende, som ingen Jordisk efterligner, sølverhvidt, bleggrødt, rødguult, rødblaadt, purpurrødt - eller hvorledes vi i det fattige Tungemaal søge at beskrive dem - sammensmeltede, vexlede, dreves uafsladeligt og dog umærkeligt, alt som Daglyset steeg i Sydosten. I Vesten højt sad Maanen, med et lidet Indskaar i sin blege Skive; den syntes tøvende at ville kæmpe med Solen om Lysets Herredømme. Nærvæd blinkede endnu den Stjerne, som stedse ledsager Nattens Dronning, og er den Sidste der viger for Dagens. Men da denne opsteeg i sin blændende Skjønhed, flammende, funklende, af det hvide Vinterhav, jagende foran sig Morgenglandsen vidt ud over, højt op ad Himmelbuen; da dens Lueblink faldt som et oplivende Smil paa den kolde og blege Jord, der nu rødmede Hig en Brud ved Brudgommens Nærmelse; da Træernes Sølvgræne glimrede i Morgenlyset, Riimfunkerne gnistrede i den klare Luft, og tindrede som Diamanter paa de snedækkede Marker - men hvor fandtes vel den Dødelige, der ejer Ord for den sødeste, reneste af alle Glæder? vi har jo kun eet Organ baade for Glæden og Sorgen - Taaren.

Slæderne holdt ved Kanten af Skoven. I største Stilhed stege vi ud, 51 Kammerraaden, der selv satte af, anviste med Hvisken og Fingerpeeg vore Stader op igjennem en lang og dyb Dal. Min Conrector blev hos mig; men maatte finde sig i at tage Plads bag ved det Træ, foran hvilket jeg stillede mig. Jeg formanede ham endnu engang at holde sig rolig ved Synet af fremkommende Vildt; og ventede med Bøssen ved Hoften paa Signalet til Jagtens Begyndelse.

Efter et halvt Qvarteers Forløb lød kort forud til højre et Knald, saa et til venstre, og det tredie i Midten; og derpaa Klappen og banken paa Træstammerne, tilligemed den anførende Skyttes og de næstcommanderende Skovfogders Raab. - Snart viste sig en statelig Kronhjort øverst oppe paa den modstaaende Banke. Han standsede nogle Øjeblikke, saae sig tilbage, og klippede med Ørene, og derpaa sprang han i kort Gallop lige ned imod mig. Paa 10 Skridts Afstand stod han atter stille, og drejede Hovedet. Jeg holdt ham paa Halsen, og trykkede til - han faldt. Conrector stak Hovedet om til mig, og spurgte hvad det var? Jeg pegede paa Hjorten, som laae i de sidste Trækninger; "macte virtute esto!"* raabte min Secundant triumpherende. Jeg bad ham indstændig om at dæmpe sin Glæde og sin Stemme, og ladede igjen.

Bakken foran var jevnt opskydende, og temmelig bar for Træer, saa at jeg kunde oversee den hele Skydeplads lige til baade øverste og nederste Ende af Dalen. Det var et yndigt Syn for en Jæger, hvorledes Vildtet, alt som Klapperne droge frem, kom springende, humpende eller luskende hid, Raadyr, Harer og Ræve; de Sidste forsigtigt spejdende efter en sikker Gjennemgang, og hine finnende planløst hid og did, snart farende tilbage og snart i deres blinde Frygt hurlende tæt forbi Skytterne, alt under livelig Skyden - nu en Træffer, nu en Bommer. Conrector kunde ikke bare sig for at hviske til mig naar han saae noget: "ecce! ecce!"** hvortil jeg igjen hviskede med halv Mund: "tace! tace!"*** - Endnu var intet kommen mig i passende Skudvidde. En Ræv havde længe gaaet frem og tilbage hen ad Bakkens øverste Kam. Omsider forsvandt han paa den anden Side. Strax efter forkyndte de vilde Skriig fra Klapperne, at han søgte at snige sig igjennem dem; men kort derpaa pilede han ned imod min ^{*}_{-*} 52 anden Sidemand til højre. Denne traadte ubesindigt et par Skridt frem, og lagde an. Ræven snoede sig som en Vind - Bøssen knaldede - forbi! Nu blev han ved i Farten sidelænds hen forbi min næste Sidemand - han skjød - ogsaa forbi! Med lønlig Glæde over disse Fejlskud ventede jeg nu at Raden skulde komme til mig; men ak! alt for tidligt yttrede min Bagmand samme Forventning i et alt for lydeligt "jam ad triarios venit res."* Vips! gjorde *Mikkel* atter en Vending, og frelste sig bag ud mellem mine to Sidemænd, der ærgerlige paa sig selv, gjorde lange Halse efter Skjelmen. Jeg selv kunde ikke undertrykke et harmfuldt: "aa fy da!" men maatte dog tilsidst lee ved min Collegas Undskyldning: "jeg troede profecto ikke, at han forstod Latin."

Nu raabtes af. Skytterne samledes om den fældede Skovens Konge; og med Stolthed delte jeg deres Glæde over dette lykkelige Skud; thi et stort Dyr var paa Ulvedals Jagt en stor Sjældenhed. Herover glemtes mine Sidemænds Pudler og den stakkels Conectors Flause; ja det øvrige skudte Smaaavildt ændsedes neppe. Den anden Saat var mager; men i den tredje var jeg saa hældig at skyde tre Ræve; hvorover jeg indhøstede hele Selskabets beundrende Lykønskninger; men meest smigrende var mig dog Herregaard-Skyttens Yttring ti] Nogle af de Andre: "det er en allerhelvedes Rector; han kunde tjene for Skytte hvor det skulde være."

Den første Skov var afdreven, og som vi vilde begive os paa Vej til den Næste, kom Kammerraadens store Familie os imøde. Der var begge Jomfrue *Hansener*; der var *Qvartus* og der var *Qvintus*; og - som i en meget naturlig Forbindelse - Flaskefoder og Madkurv. De skjelske Piger, som af Broderen vare blevne underrettede om hans Læreres Skjødedynd, lod ham igjen give dem et Vink om: at det var en ufravigelig Skik paa Ulvedal, aldrig at nyde noget, naar der var Jagt, før om Aftenen efter Jægernes Hjemkomst. Saaledes trak Madkurven den Ene; Flaskerne saavel som Pigerne den Anden. Denne gjorde sin Bestilling som Udskjænker *Ære*; men sad ej heller selv med tør Mund; thi Kammerraaden mindede han jevnlige om, at han ikke maatte glemme sig selv. "Drak jeg virkelig ikke selv?" spurgte han hvergang ganske forundret; og tømte med et resolveret "Naa da!" Sølvstumlingen. *Qvintus* aad for dem begge To.

* - 53

I som læse denne min første og sidste Kjerlighedshistorie, tilgiver mig den Snaksomhed, hvormed jeg opholder mig ved saamange Smaatræk i disse mine lykkelige Ungdomsdage. Enhver af dem har Roesomhed for mig; endog de ubetydeligste vilde jeg nødig savne paa dette landlige Vinterstykke, der endnu saa ofte fremstiller sig i Fortidens fjerne Baggrund, tiltrækker og fængsler min Erindring, opliver og forynger mit gamle, af tunge Sorger derefter saa haardt prøvede Hjerter. Gode Læser! jeg har ingen Anden, til hvem jeg kan sige: "kan Du huske *det?* og kan Du huske *det?*" De ere borte - alle de som dengang med mig delte den glade Juul. Jeg er ene blandt en yngre Slægt, og derfor dvæler mine Tanker saa tidt og saa længe ved den Henfarne.

Efter at have tildeelt os denne Forfriskning, vendte vore smukke Marketentersker tilbage med let Madkurv og tomme Flasker. Conrectoren, som nu havde faaet nok af Jagten, fulgte dem; vi Andre kom først efter, da Solen havde fuldendt sin korte og lave Bane, og de større Stjerner pippede frem paa Himmels mangefarvede Hvælving.

"*Otium est pulvinar amoris** sagde Conrector advarende til Disciplene, naar han tydede et Sted i *Æneidens* fjerde Bog, hvor den fromme Skjelm mødes med Dido i Grotten, og forklarede han altid *otium* ved: "gode Dage og Mangel paa bestemt stadigt Arbejde." Her befandt jeg Rigtigheden af hans Maxime. Tilforn havde jeg virkelig aldrig haft Tid eller Mag til at forelske mig. De smukke Pigeansigter vare gledne mig forbi som Billeder i den magiske Lygte. Havde jeg endog en enkelt Gang givet mig Stunder til at fastne mit Blik ved en udmærket Gjenstand i Hovedstadens glimrende Panorama; de alvorlige Muser havde dog stedse henviist deres lydige Søn til Collegier og Bibliotheker, Lucubrationer og Timeinformationer. Der skal *otium* til at elske; og den manglede jeg nu ikke paa Ulvedal; ogsaa vare der Piger nok; men den Ene gik mig ivejen for den Anden. Det gik mig ligesom den Beskjænkede, der stod midt paa Torvet med Gadedørsnøglen i Haanden, og stak efter de uafsladelig rundtsejlende Huse.

De smukkeste af alle dem jeg saae, vare unægtelig Kammerraadens egne to Døttre; men de vare begge To lige smukke: saa at jeg aldrig vidste, hvem jeg skulde give Fortrinnet, naar de stode ved Siden af* 54 hverandre; og vare de adskilte, syntes mig den Tilstedeværende altid at have det. Enten det nu kom af denne Ligevægt i min delte Tilbøjelighed, eller deraf, at de unge Piger i Grunden vare hverken meer eller mindre end Hverdags-Fruentimre med glat Overflade men uden dyb Grund - nok er det; jeg kunde af den Ene modtage Kaffekoppen uden noget electrisk Stød i Fingrene, og ved Lombrebordet spøge med den Anden uden at forspille mig. Selv de Kys, der under Julelegene saa rigelig faldt i min Lod, frembragte ikke i mit Hjerter hiin søde Beklemmelse, Digterne saa ofte omtale - Ingen vil da tvivle paa, at jeg efter Dagens Udmattelse og Aftenens Lystighed sov saa haardt, som om der aldrig var Kjerlighed til.

3. Urolig Nat

Gjerne havde jeg sovet til den lyse Dag; men der blev intet af: højst kun i tre Timer var jeg borte. Da vækkedes jeg af et stærkt Rabalder paa vor Kammerdør; og derpaa fulgte en drøj Eed, en fleerstemmig Latter, og derimellem Hyssen og Kalden til Orden og Rolighed, Endelig gik Døren ordentlig op, og en Pige kom ind med Lys i Haanden og Reisekapper over Armen. Efter hende kom fire Mandfolk - tre unge og et gammelagtigt - belæssede med Peltse, Pudehynder, Sophapuder og ditto Pølser; hvoraf, sluttede jeg, at en Søsterseng skulde opredes til disse Brødre, der nylig maatte være ankomne og ikke vilde gjøre *dem Selv*

Uroe. "Hvem ligger her?" hviskede Een til Pigen, medens de Alle paa Tæerne fulgte hende. "Det er de to fornemste af Hørerne," svarte hun, idet hun aabnede en Dør i Tapetet. "Det kunde jeg mærke," sagde en Anden, "her lugtede saa latinsk." Og dermed gik hele Flokken ind i det aabnede Bagværelse. Pigen kom strax tilbage, og overlod Herrerne til dem selv.

Nu vilde jeg igjen overgive mig til Søvn, men forgjæves! Først gjorde de derinde en uendelig Støj med at trække hverandre af Støvlerne, hvorved snart Een snart en Anden dumpede i Gulvet, hvilket heller ikke gik af uden Latter. Og da de endeligen vare komne til Leje, begyndte Commercen paa nye - som jeg kunde høre - med at trækkes om Kapper og Hynder; hvilket omsider foranledigede et almindeligt Bombardement med Sophapølsene, der gav et Bump efter det andet paa Bræde-Væggen. Endelig sluttedes Stilstand. Jeg var allerede nær ved at sove ind igjen, da et skingrende Hanegal lød 55 ude i den lange Gang. En Fnisen i Bagværelset lod mig formode, hvo der havde bragt den levende Vækker i vor Nærhed. Det blev ikke derved: Hanen havde begyndt sin Fanfare anden Gang, da han blev afbrudt ved en Larm af ganske anden Beskaffenhed, og som sandsynligviis forskrækkede ham endnu stærkere end mig, thi han udstødte et skjærende Skrig. Det lød nemlig, som om flere velbeskoede Heste kom gallopperende op ad Trappen, der førte til Corridoren, og frem og tilbage i samme. Det var for galt. Min Gjenboe, der hidtil havde sovet sødelig ovenpaa Dagens uvante Anstrængelse, vaagnede endelig, satte sig overende, lyttede, og mumlede for sig selv: "Iemures nocturna qve spectra!* Jeg svarte intet, fordi jeg ventede paa hvad dette vilde blive til. Men Spectaklet ophørte; der paafulgte en dyb Stilhed, som dog snart afbrødes, idet den Ene af Galningerne med huul og skjælvende Stemme declamerede: "und immer weiter hop hop hop, geht's fort im donnernden Galop -" videre kom han ikke; thi ved et dundrende Stød sprang Døren op paa viid Væg; og midt i Aabningen viste sig - en Dverg med et langt hvidt Skjæg. Jeg blev ikke ganske vel tilmode, Conrectoren ligesaalidt: "sover De?" hviskede han. Jeg svarte "Nei," men idet samme løstes Gaaden: Mandslingen brægede; det var - en Gedebuk. Som jeg siden efter hørte, gik Personen frit omkring, hvor han behagede, og maatte denne Nat være sluppen ind i Corridoren med de Fremmede, der virkelig vare ganske uskyldige heri. - Frygten, naar dens naturlige Aarsag opdages, gaaer gjerne over til Arrighed. Saaledes gik det ogsaa mig. Jeg sprang op, og greb Mads om det ene Horn; og da jeg endnu troede, at dette ogsaa var et Puds af de fire Spectakelmagere, trak jeg ham hen til deres Dør, aabnede den, og stødte ham derind; hvorpaa jeg atter lukkede. Derpaa gik jeg hen til Conrectoren, fortalte ham ganske sagte alt hvad der var foregaaet imedens han sov; og lagde mig igjen.

Jeg havde kun gjort Ondt værre; thi istædet for at Fyrene før havde slaaets med bløde Sager, toge de nu fat paa Bukken, og skød ham over paa hverandre fra en Side af Kammeret til en Anden, til uendelig Morskab for dem selv; men mindre for den ærværdige Hr. Mads, der halv af Angst halv af Arrighed gav sin bedste Stemme med i Latterchoret. Men Man kedes ved alt i Længden. Een af dem foreslog omsider, at Man skulde slænge en Kappe til Bukken, og der indbyde * 56 ham til Hvile. Da alt derefter blev fuldkommen roligt, maatte jeg troe, at han havde taget imod Tilbudet.

"Tandem!"* sukkede jeg, og lagde mig i Lave; men det var forbi med min Søvn; jeg var nu engang bleven alt for aarvaagen. Vel en halv Time laa jeg og ventede forgjæves: da lød et langt og dybt Suk fra den anden Seng. Jeg keeg derover; og da Maanen nu var kommen saa højt op paa Himmelen, at den temmelig oplyste Værelset, saae jeg min Gjenboe halv oprejst i Sengen, med den ene Haand holdende i Sengebaandet, og med Hovedet hvilende paa den Anden. "Er De ikke vel?" spurgte jeg. "Aajo!" svarte han atter sukkende, "det er blot gamle Reminiscentser." Efter et Ophold sagde han paa Latin - hvilket Sprog han talte fuldt saa færdig og gjerne som Dansk - "Kjere Ven! De veed nok, jeg er Enkemand og Barnløs; men har De hørt, hvorledes jeg blev det?" - "Nei," - "Vil De høre det?" - "Ja! - naar" lagde jeg til, "det kun ikke er at oprive Deres Hjertesaar?" "Ak!" sagde han, "mine Hjertesaar lukke sig alligevel ikke her i Verden - de kunne ikke, og skulle ikke - de ere for mig Guds aabne Breve paa en glædelig Gjenforening med dem, efter hvem jeg sukker. - Da jeg havde taget store Philologicum, gjorde jeg en Rejse til de nordtydske Universiteter. I Kiel saae jeg min salige Kone. Vi kom til at elske hverandre; og da jeg Aaret derefter havde faaet mit nærværende Embede, rejste jeg derud, og holdt Bryllup." Her taug han, trykkede sine Øjne med Lagenet, og vedblev: Fem Aar levede vi tilsammen - min Ven! der var ikke eet ondt Ord imellem os i disse fem Aar - husker De det sidste Capitel af Salomons Ordsprog? der har De hendes Beskrivelse. *Ja! hun gjorde mig godt og intet ondt alk hendes Livs Dage.*" Her sank han tilbage paa Pudene og græd, men ikke længe; atter hævede han sig og sagde: "min Svigerfader var Kjøbmand - en inderlig god Mand; han var skrøbelig af Helbred, brystsvag. Efter de fem lyksalige Aars Forløb kom der Brev fra hans Kone: at hans Dage vare talte; at han endnu kun havde det Ønske, før sin Død at see sin eneste Datter - de havde en Søn til, men som døde kort før Faderen -. Hun vilde afsted - hun borde vel og; men det var mig ikke muligt at ledsage hende længere end til Colding. Der skiltes vi. Der saae jeg hende sidste Gang; men ikke hende allene. Vort eneste Barn, en * 57

velsignet Glut, fire Aar gammel, havde vi taget med dertil; dog uden at tænke paa, at hun skulde videre. Men da hun nu skulde tage Afsked med Moderen, da blev der Klage og Jammersang, og den Ene kunde ikke komme fra den Anden. Og Enden blev, at de To fulgtes ad; og jeg rejste allene til mit Hjem. - Gode Mand! veed De, hvad det er at vente? ellers veed De ikke, hvor langsommelig Tiden kan være. Dagen efter min Hjemkomst løb jeg selv paa Posthuset; for jeg beregnede, at hun kunde skrevet mig til fra Flensborg. Der var intet Brev. Dog slog jeg mig til Ro; thi næste Postdag tvivlede jeg aldrig om at erholde Eet. Det kom heller

ikke. Jeg var fløjet derhen, men jeg krøb tilbage. Nu begyndte Dagene at længes; Nætterne ligesaa. Jeg vaklede mellem Haab og Frygt, mellem Troe og Tvivl; jeg antog og forkastede een Mulighed efter den Anden. Følgende Postdag heller intet. Nu bleve Minutterne til Timer, Timerne til Dage. Jeg havde hverken Rist eller Ro. Jeg gik op og ned i mit øde Kammer. Jeg gik fra Værelse til Værelse i hele Huset, som Een der leder, og ikke veed hvorefter. Jeg saae paa Solen: den stod stille: jeg saae til Klokken - havde det ikke været for Pendulens Slag, jeg vilde ogsaa troet, at den var gaaet i Staae. Snart kastede jeg mig paa Lejet, snart gik jeg med hurtige Skridt hid og did, som om jeg derved kunde fremskynde den blytunge Tid. En Maaned havde slæbt sig afsted; det forekom mig, at det var et Aar siden jeg skiltes fra Kone og Barn. Jeg kunde ikke holde det længere ud. Jeg rejste - Dag og Nat. Jeg kom til Colding; og vidste ikke hvordan jeg var kommen der. Jeg kom til Haderslev. Gjæstgiveren, som kjendte mig fra mine forrige Reiser, spurgte mig, om jeg nu vilde ud og hente min Kone og fortalte: at da hun for en Maaned siden var der med hendes Datter, laa just et Skib sejlfaerdigt til Kiel; paa dette gik hun ombord, for at spare Vognleje; og da Vinden var god, haabede hun at naae Rejsens Maal saameget snarere. Ved denne Efterretning løb en kold Gysen over mit Legeme; og jeg var neppe istand til at bestille Vognen. Jeg kom til Kiel - ind i min Svigerfaders Huus - han laa Liig - hans Kone laa for Døden, og Min - vidste Ingen af at sige." Han taug, men et dybt Suk sagde mig Resten. "Herre Gud!" sagde jeg; "Skibet maa være forgaaet." "Uden mindste Tvivl," svarte han i rolig og hengiven Tone; "Skipperen havde hjemme i Kiel; Verten i Haderslev havde nævnet hans Navn, som jeg mindedes - jeg forhørte mig der - hans Enke bar allerede 58 Sorg for ham. En anden Skipper havde bragt den Efterretning: at han i en Byge var kantret, og sunken med Mand og Muus." Her lagde Oldingen sig igjen tilbage, og foldede Hænderne over sit Bryst.

Denne sørgelige Historie gjorde saa dybt et Indtryk paa mit Sind, at min Indbildningskraft lod mig ingen Ro, men førte mig fra een Jammersscene til den Anden, fra Enkemandens tomme Bolig til Liigstuen i Kiel, til den ulykkelige Kvinde paa det synkende Vrag, hvorledes hun fortvivlet knuger Barnet i sit Favn, og raaber til Himlen om Frelse, indtil Bølgen kvæler hendes Stemme og lukker sig over Begge - jeg blev tilsidst saa benouet, at jeg gjerne kunde rejst mig af Sengen, for at vorde denne rædsomme Forestilling kvit. Jeg satte mig virkelig overende, og saae over til den ynkværdige Mand - han sov! "Gud være lovet!" sukkede jeg med lettere Hjerte, "som skjænker os Lindring og Lise for endogsaa de tungeste Sorger. Han lader den lægende Tid henglide over dem Alle; den jevner, udsletter og dækker over, som Havet over Dem det tager ned i sit dybe Skjød." - Nu nød jeg omsider en Times Slum. Da jeg vaagnede, randt vel Fortællingen mig strax i Tanker; men det forekom mig nu som om Begivenheden var bleven meget ældre, som om det allerede var længere Tid siden jeg hørte den, og sjælekarsk stod jeg op, for at nedskrive et Par Bemærkninger ved de gamle Romeres Jagtforlystelser.

Medens jeg slummede, var der lagt Ild i Kakkellovnen, og Kammeret allerede luunt. Jeg tændte Lys, satte mig og skrev; og var netop bleven færdig, da Tjeneren kom og mældte; at Thevandet var inde i Stuen. Klokken slog syv.

Jeg gik ned, og fandt hele Familien oppe; og nu kom Gjæsterne til Een efter den Anden, tilsidst min Conrector. - Blandt de første Spørgsmaale var som sædvanlig: hvorledes vi havde sovet. Uden Omsvøb fortalte jeg Nattens Begivenheder, og spurgte naturligtvis om, hvem mine muntre Naboer monne være. Ingen vidste det bestemt; men gjættede paa den og den; thi Skjelmerne havde sagt Pigen nogle ravgale Navne, som hun ikke kunde huske. - Som vi snakkede herom, kom de Tre af dem - de Unge nemlig. Da den Forreste treen ind ad Døren, raabte Kammerraaden med en dygtig Trumf: "jeg tænkte det nok!" og sprang ham imøde. Men han og Alle vi Andre brast med det samme i en krampagtig Latter; thi hvem havde han ved sin Side? Gedebukken! med Degnens Paryk og 59 snollede Hat paa Hovedet; dens ene Forbeen laa paa Spøgefuglens Arm, og saaledes trippede den nok saa pent frem paa Bagbenene. "Her" sagde han, "forestiller jeg Dem min Contubernal, velærværdige Hr. Mads Buk, privilegeret Søvnforstyrret paa Ulvedal, samt Vicegartner sammesteds, som og adjungeret cum spe successus hos Degnen i Ulstrup."

Hvad det dog er for en velsignet Gave, denne snaksomme Munterhed, der som et electrisk Stød meddeler sig Alle, og tvinger selv den Bedrøvede til at lee med Taarer i Øjnene! at kunne vende den lyse Side op paa alle Ting, gribe enhver Glæde i Flugten, spørge med Vid, og skjemte uden at fornærme. Herredsfogden - uagtet hans ungdommelige Udseende var han en Mand ind i de fyrgetyve - besad i høj Grad dette lyksalige Talent; og ansaaes derfor med Rette som Sjælen i alle Selskaber. Vort fik nu først ved hans Ankomst rigtigt Liv; og det forekom mig virkelig, som vi hidtil havde savnet ham. De to Andre vare vakkre Ynglinger, begavede med en Deel af hans Lune og hele hans Godmodighed.

Da der endelig opstod en Pause i Latteren, erindrede vi den fjerde Medrejsende. Ingen af de Tre kjendte videre til ham, end at han var Kjøbmand og heed *Andersen*. Han var stødt paa dem i Gjæstgivergaarden i Veile; og da han strax viste sig som en dannet og meget behagelig Mand, havde de ikke taget i Betænkning at tilbyde ham en Plads paa deres Vogn, saasom han netop skulde denne Vej. I det samme traadte han ind; og efter at være paa Anmodning forestillet Vert og Vertinde, sagde han med en Verdensmands Belevenhed: "dersom Undskyldninger kunde forsvare min Paatrængenhed, eller om jeg troede at de forlangtes, vilde jeg gjerne frembære dem; men disse Genier har lovet at tale min Sag" - her afbrødes han ved det elskværdige Ægtepars hjertelige Velkommen! og endnu inden at være gjort bekendt med os Andre, vedblev han: "Jeg er Kjøbmand - i yngre Dage Sømand - og kommer fra Cap for at besøge mit Fødeland, som jeg ikke har seet i to

og tyve Aar; men meest for at see min eneste Broder, som jeg i al den Tid slet ikke har hørt noget til. Han boer her i nærmeste Kjøbstæd, og er Conrector -" her vendtes Alles Øjne til Denne: han sad bleg og skjælvende, og formaaede ikke at rejse sig; neppe nok at frembringe de Ord: "*Christian!* er det Dig?" Brødrene sank i hinandens Arme.

Min ædle Vens Overraskelse var saa meget større og frydeligere, 60 som han allerede i mange Aar havde troet Broderen død, da der siden hans første Udrejse til China ikke var indløben anden Efterretning fra ham, end at han var forbleven i det usunde Batavia. Hans bestandige Taushed havde sin Grund, først i Ungdoms Letsind og siden i den Beslutning, ej at ville lade høre fra sig, med mindre han kunde vende tilbage som riig Mand; hvilket nu var Tilfældet.

4. Comtessen

Herredsfogden spillede en særdeles god Violin; og havde paa Maae og Faae medbragt et Skriin pakfuldt af Musicalier. Sex Andre behandlede forskjællige Instrumenter; men der vare desværre ingen paa Ulvedal, naar undtages en gammel Fløite af Kammerraadens. Dog herfor blev snart kjendt Raad: en Vogn kjørte til Byen at hente Stadsmusikanten med hele hans Forraad.

Imidlertid leed vi slet intet af Kedsomhed. Efter en tæt Frokost, ved hvillken Degnen og hans hornede Substitut gave rigelig Stof til Skjemt og Løjer, tog Herredsfogden fat paa sit Instrument, og strøg en Vaks, der snart rev de Fleste med sig; og da der ikke vare Damer nok, maatte ogsaa Mandfolk danse med hinanden. De gjenfundne Brødre sade smilende sammen, og saae til. De slap næsten aldrig hverandres Hænder; og den ældre - jeg mener, Conrectoren havde femten eller sexten forud - passede især paa den Yngre med en Ængstelighed, som om han var bange for at miste ham igjen - som en nygift Mand, sagde Herredsfogden, paa sin unge Kone. Kom Kjøbmanden ham et Øjeblik af Sigte, spurgte han urolig: "hvor blev *Christian?* saae I ikke *Christian?*" og søgte til han fandt ham.

Een Morskab afløste den Anden; den lystige Jurist var Sjælen i dem. Han gjorde endog et Par Gange det vidunderlige Konststykke, at han fik Qvintus til at lee saa heftigt, at Man saae hans Tænder. - Dagen var borte inden vi mærkede det; Aftenen ligesaa. Endog Damerne havde saaledes ladet sig henrive i denne Munterheds Hvirvel, at da det blev Sengetid, kom de først i Tanker om, at der manglede Leje til Een. Vel skete Tilbud nok, at ville ligge paa Stole; men saadanne bleve ikke antagne. Den ene Datter hviskede noget til Moderen, men denne rystede paa Hovedet, og svarte sagte, hvorved jeg blot nam de Ord - "gjør hende Uro saa silde -". "Det behøves jo ikke heller" sagde nu Kammerraaden; "der staaer jo en Seng i den 61 sorte Stue; Hovednøglen lukker op - i Morgen kan vi gjøre Undskylding." "Den sorte Stue?" spurgte begge Pigerne med store Øjne; "hvem vil Fa'er ha' til at ligge der?" "Ih -" svarte han smilende - "Degnen for Exempel." "Nej Katten ryuv mæ, om a gjør" raabte Denne bestemt, "saa skal a fahr go hjem." Nu blev jeg nysgjerrig, saavel som alle de, der ikke havde været paa Gaarden før: "hvad er der med den sorte Stue?" lød paa engang flere Stemmer. "Intet Andet" sagde Kammerraaden lidt haanligt, "end at det spøger der. Man siger, at en stakkels Frøken, der var kommen for Skade, i gamle Dage er levende indmuret deroppe - naa, een Vei skal vi ud - ville De trække Lod, mine Herrer! eller - tør Ingen ligge ene - kan De jo blive To - jeg er ogsaa villig -" "Ingenlunde!" raabte vi, "De maa ikke jages ud af Deres egen Seng!" "Saa trække vi" sagde Herredsfogden; "men den der faaer Lodden, skal bestemt ligge allene hos Frøkenen." - Vi trak, jeg blev den Udvalgte; og modtog Forsamlingens Lykønskninger; men Degnen satte ordentlig et glubsk Ansigt op, og sagde: "A vil, Katten ryuv mæ, ett bytt mæ ham, om a saa ku vinn hiele Ulvedaahl."

Det berygtede Værelse laa langt borte i en anden Fløj af Borggaarden; og for at naae derhen maatte jeg gjennem adskillige andre, 62 tilligemed en lang steenlagt Gang, Trappe ned og Trappe op igjen. Tjeneren aabnede, tændte et medbragt Lys, og fjernede sig med Gaardlygten, efterat have kastet et hurtigt og skye Blik hen til et vist Hjørne i Stuen. Denne førte med god Skjel sit varslende Tilnavn: Loft og Vægge vare malede, men med saa mørke Farver, at det Hele udgjorde et sandt Natstykke. Selve Omhænget paa den uhyre Himmelseng var af et Slags sortbrunt gammeldags Silketøj, eller Damask. - Inden jeg krøb indenfor dette, gjorde jeg med Lyset i Haanden en Rundar. Da jeg kom til det Hjørne, hvorhen Tjenerens Øjne saa mistænkeligt skelede, opdagede jeg strax et Billede, der alt for levende erindrede mig om før berørte Sagn. Det forestillede en ung Kvinde, med et skjønt men dødblegt Ansigt og nedslagne Øjne. Hendes Legeme var indhyllet i en Nonnedragt, og i de foldede Hænder holdt hun Crucifix og Rosenkrands. Dette Malerie befandt sig tæt op til Hjørnet; og paa den anden Side deraf stod en Mand, som med Rette bar Navnet *den Røde*; thi alt paa ham var rødt lige fra Haaret og Skjæget til de snevre Beenklæder og lange Snabelskoe. Hans skumle blodtørstige Blik var stivt fæstet paa Damen skraas over for ham. Jeg hørte siden, at dette skulde være Faderen til den af ham selv fordømte, indmurede Pige.

Det var mig lige indtil denne Nat uforklarligt: hvorlunde den, som ikke troer paa Spøgelser, alligevel kan frygte for dem. Men da, ved pludselig at gribe mig selv i en vis Banghed, ledtes jeg til den Overbeviisning, at en saadan er grundet i vor ligesaa ubegribelige aandige Natur, eet af de Rivter i Dødens Forhæng, gennem hvilke Sjælen skimter Udødeligheden. Og lige siden har Spøgelselfrygten aldrig været mig en Gjenstand for Skjemt - end mindre for Spot; meget mere har jeg betragtet den som en hellig, skjøndt dunkel, Aabenbarelse fra Aandernes Verden.

Jeg kunde ikke sove. Mine Øjne faldt ofte sammen, men aabnedes atter, for at skotte hen til den skumle Krog, hvor Maanen belyste det liigblege Ansigt.

Tilslidst tyktes mig, jeg hørte en svag Lyd derhenne, som af et musikalsk Instrument. Jeg holdt min Aande - hørte Intet. Lidt efter kom Lyden igjen. Nu lettede jeg Hovedet fra Pudren - det var intet Selvbedrag; men Tonerne saa fine og fjerne, at det ikke var muligt at skielne, om de kom fra et Instrument eller fra et menneskeligt Bryst. 63 En let Gysen udbredte sig fra min Isse og ned over hele Legemet. Var det Aandesang fra Murenes Indre? Den Ulyksaliges Dødspsalme? - Det blev ved. Mine Nerver dirrede med en sælsom Krillen, og Benouelse indklemte mit Bryst. Jeg rejste mig heelt overende, og stirrede stivt paa Billedet, ventende med stille Forfærdelse, hvert Øjeblik at see Noget. Ansigtet bevægede sig - hævede sig - sank - forstørredes - formindskedes - Angesten steg. Dog havde Fornuften ikke saa aldeles tabt sin Virkeevne, at den jo endnu kunde berolige mig med den Forklaring: at disse tilsyneladende Bevægelser maatte tilskrives Maanen, alt eftersom den gik bag en Skye, eller atter fremtraadte. - En nye Stilhed.

Jeg begyndte at aande friere, tænke roligere, overlægge. Jeg fattede en rask Beslutning: stod op, og kastede mig i Klæderne, gik hen til et Vindue, og det forekom mig virkelig, som om jeg hos den klare venlige Maane hentede mig nogen Trøst og Opmuntring. Jeg delte mit Blik mellem den og det frygtelige Hjørne. Men hvad nu videre? Skulde jeg her blive staaende til Dag? - eller - jeg keeg ud: der var dybt ned; jeg maatte befinde mig i andet eller tredie Stokværk. Skulde jeg flygte tilbage? den lange mørke Vej, jeg var kommen? vække hele Huset? give mig selv til Priis for Latter, Spot, Foragt? Af denne Uvished udreves jeg igjen ved Klängen af de gaadefulde Toner, der ikke kom fra hiin Krog, som det forhen tyktes mig, men fra den modstaaende Side. Jeg vovede at gaae derhen, at lægge mit Øre til Væggen - det var Sang, jeg hørte - en blød kvindelig Stemme. Besindelsen vendte tilbage; men Forundringen tiltog: hvo kunde synge her? saa silde? - Jeg lod mit Uhr repetere - Klokken var halv eet - midt i den allerfarligste Aandetime! - Jeg hældede mig til Væggen - den gav efter - en Tapetdør gik langsom op, og ind til en meget stor Sal. I den anden Ende af denne viste sig en Lysstrime, der kastede et Skjær langt ud paa Gulvet. Der indenfra kom Tonerne. Nu taug de; men strax derpaa var der Een, som talte, og en Anden som svarte - Nysgjerrigheden drog mig - paa Kattefødder skred jeg derhen, for at see hvo af Damerne vare komne saa uformodet i min Nærhed, for at kvinkelere Natten ud. Jeg keeg ind ad Nøglehullet - nær kunde jeg segnet om af Forfærdelse; thi der sad hun selv, den indmurede, i sin sorte Dragt og med det skønne blege Aasyn. Hun vendte Siden til, og havde et Papiir liggende for sig, hvorpaa hun 64 syntes at tegne. Ved samme Bord sad med Ryggen til mig endnu et Fruentimmer, af hvem jeg blot kunde see Hovedets og Overkroppens smukke Omrids, da hun selv dækkede det foran staaende Lys. Jeg var naglet til min Post. - Nu bøjede den Sidste Hovedet hen for at betragte Tegningen. "Denne Blomst" sagde hun paa fransk og med den reneste Udtale, "lykkes dig overordentlig." "Du mener Tusindfryden?" svarte Hiin i samme Sprog. "Det er een af mine kjereste Blomster, *Alice!*" Hun drog et dybt Suk, saae med et ømt Smiil paa Tegningen, og lod Penselen hvile. Hun med Ryggen til mig sukkede ligeledes, drog Hovedet tilbage, og gav sig til at sye, som hendes Armbevægelser viste mig. - Efter et Ophold, i hvilket hun atter gjorde nogle Strøg, sagde Malersken langsomt og vemodigt: "Den er Aarets sidste Blomst". Og med Blikket - jeg kunde sige - medlidende hæftet paa Blomsten, sang hun ned hiin bløde smeltende Stemme, der før saa hæftig forskrækkede mig, følgende Elegie, som jeg her har stræbt at gjengive paa vort eget Maal.

*Hvorfor tøver Du saa længe
Somren er jo alt forbi.
Ene Du i visne Enge
Smiler paa min Stie.*

*Vil Du minde mig om Vaaren,
Som med dine Søstre svandt?
Atter vække Længselstaaren,
Som forgjæves randt.*

*Vække Minder, som bespænde
Hjertet med Tungsindighed?
At min Sommer er tilende,
Troer Du ej jeg veed?*

Her taug hun; lænede sig tilbage mod Stoleryggen, og foldede Hænderne i Skjødet; en stor Taare rullede ned over hendes lilliehvide Kind. Da skød hendes Selskaberinde Syetøjet fra sig, greb hendes ene Haand, trykkede den mellem begge sine til Barmen, og sang i højere kraftigere Tone og hurtigere Tempo:

*Ej om Vaaren vil jeg minde,
Ej om svunden Sommer, Nej!
Men Dig lære end at finde
Glæden paa Din Vej.*

*Sørg dog ej for Vaarens Glæder!
Sine Blomster har din Høst.
Selv den Taare, som Du græder,
Er ej uden Lyst.*

Hendes egen Stemme hensmeltede ved de sidste Ord i stille Graad. Hun rejste sig, sank paa Knæe for den Siddende, omfavnede hende, og lagde sin Kind paa hendes Arm. Denne lagde signende sin anden Haand paa Trøsterindens Tinding. - Jeg veed ikke, hvilken vemodig Medfølelse, der saa uvilkaarlig gennemtrængte mit hele Væsen, at mine Øjne stod i Taarer, skjøndt disse Sørgende vare mig ligesaa ukjendte, som Aarsagen til deres dybe Kummer.

Det gav et Smek i Panelet tæt ved mig. Den siddende saae sig om efter det. Jeg var bange de skulde faae i Sinde at kige ud i Salen; derfor gik jeg med lange Skridt, og hurtigere end jeg var kommen, paa Hosesokkene tilbage til min sorte Stue; her søgte jeg nu atter Sengen; men den uroligste Nysgjerrighed virkede ligesom Frygten før, mod Søvn. Hvem i al Verden kunde de dog være, disse mærkværdige Mennesker? - Fremmede for Husets Folk! - Og Ingen havde omtalt dem endog kun med et Ord! - Jeg blev tilsidst saa forvirret, hartad fortumlet af denne forgjæves Fritten og Gjætten, at jeg var nær ved at indbilde mig jeg havde været Tilskuere ved en Aandescene, og at de tvende uforklarlige Væsner tilhørte eet af de henrundne Aarhundreder. Den Enes Lighed med Billedet - dennes ualmindelige Dragt - dette fremmede, fordum blandt Adelen brugelige Tungemaal - alt stemmede med Sagnet.

Endelig sov jeg ind, og sov lige til det første Dagskjær.

Utaalmodig klædte jeg mig paa, og ilede ned i den almindelige Samlingsstue. "Hvordan har De sovet? mærkede De Noget? hørte De Noget? saae De Noget?" saaledes lød det fra alle Kanter; og det varede længe, inden jeg ogsaa kunde komme til at spørge: "Ligger der Nogen i den Fløj? Hvem boer der? hvad er det for Damer?" 66 Kammerraaden lo: "har De besøgt Damerne, eller Damerne Dem?" Nu fortalte jeg hele Eventyret. De Fleste af dem stak i at lee, og Verten raabte: "vores Rector har, min S.... rigtig villet liste sig ind til Comtessen -" - "hvad for en Comtesse?" faldt jeg forundret ind. "Ih! Comtesse R... som har lejet Værelserne derovre. Hendes Forfædre har ejet Gaarden her - Gud veed hvor længe; men Faderen solgte baade Den og Godset." "Men Hvem er saa *Alice*?" spurgte jeg videre, "Hm! det er ikke godt at sige" lød Svaret; "det er *Alice*, eller *Else*, som de Andre her kalde hende. Hun skal vel være en Slags Française for Comtessen. Hun er da kommen med hende herind udenlands fra."

Nu vidste jeg saameget; men det var kun til endnu mere at pirre min Nysgjerrighed. En Comtesse og en Française ere uden videre ingen Gjenstande for denne; men *Disse!* saa højst dannede - som de jo tydelig viste sig for mig i hine Øjeblikke - rige paa Kundskaber, paa Følelse - og dog levende i slig Afsondring, med deres sikkert store interessante Hemmeligheder! Jeg blev ved at spørge; og fik stykkeviis efterstaaende lidet tilfredsstillende Oplysninger, som endda gaves mig med samme Ligegyldighed, hvormed Folk, der bestandig have boet i en smuk Egn, besvare en Fremmeds Spørgsmaal om de forskjællige Puncter, der i Udsigten tiltrækker hans Blik.

Comtessen kunde være midt imellem de tredive og de fyrgetyve; havde tilbragt den længste Tid hos Slægtninge i det sydlige Frankrig, og kun boet paa Ulvedal noget over fire Aar. Hun levede meget stille, saae ingen Fremmede hos sig, og kom ej heller ud, undtagen til Kirke eengang om Maaneden. Kammerraadens besøgte hun og *Mammesellen*, efter forudgaaet Mælding, regelmæssig den første Søndag i hvert Fjerdingaar til The; og indbød dem til sig den Følgende. Men alt uden synderlig Morskab for Nogen af Parterne, da hun talte det danske med nogen Vanskelighed. Hun gjorde meget Godt i Stilhed: opklædte hvert Nytaar to fattige Børn, uddelte til Julen Fødevarer, med mere; og Degnen roste hende, fordi hun til Højtiderne ved sin Tjener ofrede ham en Specie. Med *Mammesellen* var han endnu fuldkomnere fornøjet, da hun bar mange Børn - dog kun de Fattiges - i Kirke, hvorved hun betænkte ham med en Rigsdaler. Forresten var Begges Væsen noget stivt, afmaalt og fornemt, hvilket Kammerraaden dog godmodig skrev meest paa Sprogets Regning.

Jeg bad nu Kammerraaden om at vorde mældet hos Comtessen, for personlig at aflægge min Taksigelse for Natteherberget. Han lod 67 strax Tjeneren gaae over; men forsikkrede mig tillige, at hun ikke modtog mit Besøg. Denne kom snart igjen, og bragte virkelig den Besked: at Comtessen bad sig undskyldt, fordi hun ikke kunde see Hr. Rectoren, eftersom hun befandt sig upasselig; men det skulde iøvrigt være hende kjert, om han fremdeles vilde afbenytte hendes Værelse. "Der laae vi *den* Nat, og havde ingen Dyne paa os," raabte min lattermilde Vert, og slog en hjertelig Skogger op; "lad os faae Lombrebordet frem."

5. Alice

Jeg har oftere bemærket, saavel hos mig selv som hos Andre, at en enkel Begivenhed, den være stor, vigtig, bedrøvelig, ja frygtelig, ikke nær saa let bringer os ud af Fatning - end ej af Stemning - som flere forskjællige; skjøndt disse ere hver for sig ganske ubetydelige, og tilsammentagne af langt ringere Vægt end hiin. Man kan modstaa et eneste tungt Slag, men bukke under for flere lette. Saaledes gik det mig her: først fortrød det mig, at Nattens Gaader havde faaet saa hastig og klar Opløsning: dernæst ærgrede jeg mig over at de erholdte Oplysninger om de tvende interessante Figurer i dette Natstykke gjorde dem endnu gaadefuldere end før: og endelig harmede jeg mig over den Ligegyldighed, hvormed de af Husets Folk omtaltes. Disse sank i mit Omdømme ned til ubetydelige Hverdagsmennesker: deres Munterhed forekom mig flau, deres Skjemt fad, og deres Forlystelser platte. Jeg blev reent forstemt; og spillede min Lombre i et Lune omtrent som naar jeg retter en Stiil, der vrimler af gramatticalske Bommerter. Stadsmusikantens Ankomst virkede derfor paa mig, som et pirrende Middel paa den astehniske; men det var ligesaa meget ham selv, som hans Musik; begge stode i fuldkommen Opposition til hinanden. Jeg skal forklare mig tydeligere.

Han var en Mand med et grimt, barskt Ansigt, et rue og skarpkantet Væsen, smaatalende, knurvorn i hele sin Omgang. Og dog var den Lifligste af alle Kunster ham Alt, og alt andet - intet. Musik var hans Stolthed - jeg tør ikke sige Glæde; thi aldrig saae han mørkere ud, end netop under Udførelsen af de allerskjønneste Stykker. Han elskede Kunsten, (som en Tyran sin Kone, sagde Herredsfogden) men intet Menneske under Solen; enhver, som ikke forstod Musiken, foragtede han. Hvo der nu kjendte ham, og tog ham, som han var, 68 den morede han paa en dobbelt Maade: først ved hans Kunstfærdighed, og dernæst ved hans Gnavenhed. Herredsfogden kjendte ham: staaende paa Trappen med Violinen til Kinden modtog han *Apollo*s Præst - ikke med Buk eller mundtlig Hilsen - men ved at spille og variere Musikken til de Ord: "Vær Velkommen!" i Heibergs Indtog. Dette sindrige Galanterie blev strax forstaaet og optaget; Musikanten nikkede, og sagde: "det er den rette Maade at tale paa." "Ja visselig!" svarte Skjelmen med alvorlig Pathos, "Kunsten culminerer ikke, før den fuldkommen erstatter Mundens Taleorganer."

"Slaae nu Beterne i Hartkorn!" raabte Kammerraaden da vor Capelmester - som Herredsfogden kaldte ham - traadte ind. Den sindige Tertius paatog sig dette Arbejde. Og nu gik det løs over den guddommelige Kunst: Instrumenter udpakkedes, prøvedes, stemtes; Nodestole oprejstes; Noder fremlagdes; og alt med en Iver, en Travlhed og Alvor, som om der arbejdedes paa Verdens Vel. Vertinden viste sig to Gange i Døren til Concertsalen, og spurgte: om Herrerne ikke kunde faae Tid til at spise; men erholdt kun korte og ubestemte Svar. Omsider kom Manden i Huset med en Jagtpidsk i Haanden, og drev os tilbords.

Det var yderst morsomt at see paa *Fiedler* (Capelmesteren) og Herredsfogden, medens de mønstrede hverandres musikalske Skatte: Hænder og Øjne i idelig Bevægelse: afbrudte Udraab som "godt! prægtig! det skal vi ha'! nydelig! extra," og saa videre. Men tilsidst fremkom *Fiedler* med en splinternye Composition, som han ordentlig med et glubsk Gefjæs holdt Herredsfogden lige op under Næsen, og som afpressede denne et A.....h! der gik igjennem flere Takter, og endte smorzando. "Den smager ham" raabte Kammerraaden. "Det troer jeg nok" sagde *Fiedler*, "det er en nye Quartet for fire Violiner." "Hvordan skal vi faae den?" spurgte hiin i sørgelig og næsten grædende Tone. "Vel skal vi det" svarte den Anden; "De, og jeg, og Assessoren, og - Hr. Rectoren; han kan; det veed jeg." "Bravo!" skreeg Herredsfogden, og bukkede sødt smilende for mig - "men hvad er det der ligger?" "hm!" svarte *Fiedler*; "det er noget som vi ikke kan bruge; man har sendt mig det med det øvrige - en stor italiensk Aria med Accompagnement af Violin, Violoncel, Fagot og Hoboe, Instrumenterne har vi; men hvor er Soloen?" "Det var muligt, *Alice* kunde" tog den ene Jomfrue *Hansen* Ordet; "hun synger flere saadanne græsselig lange Tingester - jeg vil gjerne vise hende den -" - "gjør 69 det, bedste Jomfrue!" raabte Herredsfogden, men *Fiedler* sagde med foragtelig Mine: "Pyt! - skal vi prøve Quartetten?" - Den gik, dog ikke uden adskillige Smaaefjl, ved hvilke Stadsmusikanten snærrede, eller stampede i Gulvet.

Saamange af Selskabet, som ikke forstod eller ikke yndede Musik, listede sig efterhaanden bort, og toge fat paa anden Slags Spil - jeg mener Kort og Tærninger. Og saaledes bleve vi Kunstens Dyrkere, med nogle faae Tilhørere og Tilhørerinder, overladte til os selv og vor Ørenslyst.

Det var bleven Aften. Vi vare ifærd med en Symphonie, da jeg under en Pause seer et Fruentimmer, som jeg ikke før havde bemærket. Hun stod ved Siden af Jomfrue *Hansen* lige nede ved Døren, og hørte til med nedslagne Øjne. I Haanden holdt hun en Rulle Papir - det maatte være hende - *Alice!* men uagtet min højt spændte Nysgjerrighed, kunde jeg kun skjænke hende et flygtigt Blik; thi Musikken rev mig med sig. - Symphonien var ude. Hun traadte frem, langsom, beskeden men ikke bly. "Pyt!" sagde jeg i mine egne Tanker, da jeg nu nærmere betragtede hende - "smuk Figur; men intet udmærket Ansigt - saa koldt, saa livløst!" hendes Øjne saae jeg endnu ikke, og først længe derefter; thi de bedækkedes næsten halvt af Øjenhaarene; og hun fæstede dem ikke paa Nogen, de foer kun ganske flygtigt over dem hun talte med. Hun traadte hen til os, udfoldede Rullen og 70 sagde med en tvungen Udtale, der tilkjendegav hendes

franske Herkomst: "jeg kjender den Soprano, og ar den synget før; med Assistance af di min Ærerr! -" hvo der nu gjorde store Øjne, det var alle vi Ærerr; men ingen større end vor Capelmester; hans Ansigt blev en halv Gang saa langt som ellers; han gloede paa hende, som om han ikke rigtigt havde fattet hvad hun sagde. "Hvem før' an?" spurgte hun med et flygtigt Øjekast omkring i Kredsen - "jeg - jeg" svarte han hurtigt, anviste hende bukkende Plads foran sin egen Nodestol, fremtog og fordelte de ledsagende Stemmer med ualmindelig Væverhed.

Jeg fik ingen - hvormed jeg var vel tilfreds - og stillede mig mellem de faae Tilhørere. - Hun saae sig tilbage, *Fiedler* nikkede til sine Medspillende, og pegede med Buespidsen paa Noderne; hun tog sine i begge Hænder - de vare i Sandhed smukke - satte den højre Fod frem, den var nydelig, klappede tre Gange med Taaen, og -. Da jeg forgangen Aar førstegang saae *Roat* gaae op; da han stod der med Balancestokken - en heel Skibsraa - i Hænderne, vuggede sig frem og tilbage med Ryggen til Styttten, traadte rask ud paa Touget og snappede Foden tilbage, som om han tvivlede paa dets Styrke - da følte jeg en Beklemmelse, en ængstelig Uroe: "Vil han? tør han? kan han? Om han selv bliver bange, svimler - om Touget brister -" Men da Musikken saa stemmede an, da han med Kraft og Sikkerhed vendte ind paa denne smalle Broe mellem Liv og Død - da lettedes mit Bryst, da følte jeg, at med *ham* havde det ingen Fare.

Saaledes følte jeg her en vis Benouelse, da jeg saae den unge Pige med saa yderst vanskelig en Opgave for sig, blandt saa mange skarpe Kjendere. Men saasart hun intonerede og det med en Virtuosas Sikkerhed, Kraft og Fylde, da hendes Sølvstemme gennemfoer mig som et electrisk Stød, da følte jeg og med en Slags sød Forskrækkelse hvor vis hun var i sin Sag. Nu først vovede jeg ret at betragte den Mund, der udsendte saa herlige Toner. Men saaledes var den ikke smuk - Man borde heller aldrig see paa en Sangerinde, eller og skulde hun være maskeret; hvad har Øjnene hos hende at bestille? mine vendte jeg ogsaa bort; og nød nu en Henrykkelse, som ikke blev afbrudt før Sangen; Instrumenterne havde jeg slet ikke hørt.

Med en let Bøjning leverede hun sit Blad til den forbausede Concertmester; med nedslagne Øjne og et svagt Smil modtog hun de fra alle Kanter indstrømmende Taksigelser, og gik derpaa hen til 71 Husets Moder, hos hvem hun satte sig, ventende som Tilhørerinde paa et nyt Nummer. - Da dette var forbi, blev hun anmodet om atter at glæde Selskabet med sit fortrinlige Talent; hvortil hun uden mindste Snerperie viste sig villig; men uheldigvis havde hverken hun eller Vi noget Accompagnement, undtagen af Pianoforte. Jeg vovede af foreslaae et da Capo af Arien, men derfor bad hun sig forskaanet: "jeg ikke elske da Capo," svarte hun "anden Gang, man ikke gjør saa vel - men - jeg mig ikke udtryk i dansk -" "- behag at tale fransk, Mademoiselle!" tog jeg Ordet paa dette Sprog; "jeg troer næsten at kunne gjette deres Tanker." Nu ophørte hendes Forlegenhed, og det tvungne i hendes Væsen, der vist nok allene havde sin Grund i den Tvang, Sproget paalagde hende; med fransk Livelighed sagde hun: "man skulde aldrig forlange Gjentagelse hverken af Musikstykker, scenisk Spil eller Declamation. Saa strax derefter lykkes det ikke saa godt som første Gang; kan aldrig gives ej heller modtages med den første Varme, og baade Kunstner og Tilhører tabe begge." "Jeg kan ikke andet end give dem Ret - skjøndt det strider mod min egen Fordeel -" svarte jeg, "men dog med Indskrænkning. Vel kunde deres Paastand endogsaa logisk bevises; thi lad os blot forestille os sexten encores i Rad; da vil jo det fuldkomneste Mesterstykke tabe - i det mindste sin Friskhed; og taber det sextende Gang, taber det og den femtende, og saa videre lige op til den anden. Men gives der ikke alligevel Undtagelser? Compositioner som aldrig tabe sig? som i høj og stedse højere Alder beholde den ungdommelige Friskhed?" "Beholde?" gjentog hun; "jeg vilde hellere sige: fornye, og denne Evne til at kunne fornyes, er netop Kjendemærke paa de Frugter, der taale at gjemmes. Men min Mening er jo og kun denne: at de maae nydes i Mellemlum. Et slikvurnt Barn, som ikke kan styre sin Begjerlighed, forspiser sig let i det Søde, og spiser sig keed deraf; derfor holde forstandige Forældre det tilbage, at det maae nyde lidt og længe." Dette sidste sagde hun med et muntert Smil, der - dog kun for et Øjeblik forandrede hendes Ansigt, og viste et Glimt af indvortes Liv, som det ellers savnede. - Jeg blev afbrudt i denne Samtale, da man kaldte mig hen i Orchestret; og da Nummeret var forbi, og jeg atter vilde knytte den, savnede jeg Alice. Hun var pludselig bleven afhentet til sin Comtesse.

Som unge Herrer gjerne pleje, saa begyndte vi nu at recensere den Bortgangne; og havde hun ikke bedre Skjæbne, end et nyt Digt 72 imellem æstetiske Kunstdommere, alle finde de Fejl, men ikke alle de samme; hvad een roser laster en anden; og vilde Forfatteren i en ny Udgave tage enhver Rettelse og Udsættelse tilfølg, skulde det gaae ham med hans Bog, som det efter Fabelen gik hiin aldrende Mand med hans Hoved, af hvilket en ung Elskerinde udrykkede de graae Haar, og en ældre de sorte: saa den føjelige Stakkel tilsidst beholdt slet ingen tilbage, men sad der aldeles skallet imellem dem. Men mange skarpe Domme ere ikke altid et ondt Tegn; det viser, at man *leder efter Fejl*. De tvende Parter vare dog alle enige: at hun sang guddommeligt, og at hun havde en - *stor Mund!* Dette sidste maatte jeg selv skjøndt ugjerne, indrømme. Men sandelig! ingen af os havde endnu seet hende.

Midt under Aftensmaaltidet kom hun igjen. Den opmærksomme Vertinde overlod hende sin Stol ved Siden af mig med den Yttring: at de to franske bedst vilde underholde hinanden. Det traf ind; thi aldrig før havde jeg hos noget Fruentimmer fundet saa fiin en Belevenhed forenet med saa dyb en Følelse; og dog skiftede hun med ejendommelig Lethed Æmnet, saa ofte jeg bragte et nyt paa Bane. Hvor gjerne havde jeg gjort hende selv til eet! men paa den lige Vej gik dette jo ikke an, og Omveje ledte ej heller til Maalet,

eftersom hun bestandig bøjede af, eller vel endog med et kunstigt Spring vendte heelt tilbage. - Skade - tænkte jeg tidt - at den Mund, der taler saa smukt, ikke selv er det!

Jeg erfarede ikke meer, end hvad jeg allerede forud havde formodet: at Comtessen var hendes Velgjørerinde og eneste Veninde.

Julebal

Man vil finde det naturligt, at jeg beholdt mit sidste Natteleje; og ligesaa, at jeg en heel Time lyttede ved Tapetdøren. Men forgjæves; jeg hørte ikke det allermindste til *de Uforklarlige*. Omsider jog Søvn og Kulde mig fra min Lurepost i Seng.

Efter en uafbrudt og kvægende Hvile vaagnede jeg først i Dagbrækningen. Jeg klædte mig paa, og gik hen til Vinduet. - Det var Tøvejr. Graa Regnskyer drev ilende og lavt hen over Skoven - den mørke Skov der nylig stod smykket til Julen i Vinterens prægtigste Sølvmor. Saaledes - tænkte jeg - aflægger den unge Hustrue sin Brudestads og brammende Hovedpynt; og nøjes beskeden med dagligdags 73 Klæder og eget Haar. Sydvestvinden hylede i de gistne Vindueskarme; og svingede Rørtaget i Borggraven med uophørlig Susen og Skraslen. Jeg blev vemodig stemt; det var som de lavthængende Skyer nedtrykte mit Sind, og indsnevrede mit Bryst. Jeg tænkte med Tungsind paa min ædle Naboerske, det sidste henvisnende Skud af en fordum mægtig og blomstrende Stamme. Snart er ogsaa hun forsvunden af sine Forfædres Haller, der allerede beboes af en fremmed og frodig fremblomstrende Slægt. Uvilkaarlig sukkede jeg med Helleniens blinde Sanger:

*"Menneskets Æt er som Løvet,"
"Vinden nedhvirvler i Støvet;"
"Disse Skovene taber,"
"Andre Foraaret skaber."*

Det var mig dengang aldeles uforklarligt, hvorfor mit "Tøvejrhumør" som Herredsfogden kaldte det, ikke vilde lade sig fordrive den hele udslagne Dag. Jeg tog Deel i Alt, men kun Halvdeel; og det hændtes mig flere Gange, naar nogen af Selskabet eller jeg selv kom til at savne mine Tanker, at jeg fandt dem oppe hos Comtessen, eller i hendes Værelser.

Vi havde mange Ting for: vi musicerede, spillede Billard, Kort, Fjederbold; og tilsidst sloges vi med Snebolde. Kort sagt: man slog sig løs paa alle mulige Maader; men jeg var og blev bunden - jeg vidste ikke hvoraf.

Al denne Galskab skulde endes med Dands. Nogle flere Damer - paa hvilke der var Mangel - bleve hentede. Kort før Ballet skulde tage sin Begyndelse, kom een af Herrerne i Tanker om Alice. "Hun er mageløs i Sang," sagde han, "og dersom hun kun dandser halvt saa godt -" "- hun dandser slet ikke," faldt den ældste Jomfru Hansen ind; "i det mindste har vi aldrig seet hende dandse; indbuden har hun været to tre Gange, men altid undskyldt sig." "Skal vi ikke forsøge det engang endnu?" sagde Herredsfogden, "hvem kan vide - om - Rectoren for Exempel indbød hende? han converserede hende iaftes saa yderst behageligt; og det lod til, som de ikke fik Materien udtømmet - Skriv hende en Billet!" Det gjorde jeg. Svaret kom mundtligt og strax, "hun skulde have den Ære."

Jeg stod just i en venskabelig Strid med et Par andre Dandsere om hvo der skulde føre den første op, da Alice kom ind. Amor og alle 74 Gratier! det var hende, og det var ikke hende; jeg saae, og jeg saae: det var ikke hiin mørkkklædte mørkladne, kolde, hartad stive Française; det var Terpsichore selv, let som en Zephyr og mild som Morgenstjernen. En snehvid Balkjole sluttede i tætte Folder om den yndigste Krop, og naaende kun til Anklerne, lod den frie til Beskuelse de nydeligste Fødder, omvundne paa gammel græsk med rosenrøde Silkebaand. Et himmelblaat Flor tilhyllede Barmen, og en eneste Lillie - et Værk af Kunsten - prydede den mørkebrune Haarfletning paa hendes Isse. Men Ansigtet fremfor alt! hvilken sælsom Forvandling var det undergaaet! Hvor var den store Mund bleven af? Som hun med et Par takkende Ord smilte mig imøde, da jeg traadte til for at hilse og opbyde hende, kunde jeg gjerne ønsket den endnu større, for at see desflere af de skjønneste Tænder, der nogensinde fremskinnede mellem tvende Purpur-Læber. Og Øjnene! ogsaa disse aabnede mig nu for første Gang deres mørkeblaa Himmel, og viste mig i et Glimt hvilken Aand der boede forinden.*

Vel var det at Musikken i det samme begyndte; thi min Overraskelse var saa hæftig, tillige saa sød, at jeg skulde have glemt Dandsen, mig selv, og alt andet omkring mig. -

Unge Læser! smukke Læserinde! nu vide I allerede, hvad jeg dengang ikke endda mærkede: at Kjerlighedens Gud havde ramt mig med sin sikkreste Piil. Hvorledes kunde jeg ogsaa tænke, at den der ved første Sammenkomst var mig saa ligegyldig, derefter pludselig skulde vorde mig saa dyrebar? Jeg havde stedse forestillet mig, at Kjerlighed nødvendig maatte begynde ved det allerførste Syn. Eller var den der virkelig strax? laae hidtil i Dvale, og vækkedes blot? som naar vi drømme, og først ved vor Opvaagnen vide at vi have drømt.

Jeg fornåm ikke hvorledes jeg var faren, før Alice var borte. Henimod Midnat forlod hun Ballet, for at begive sig til sin ensomme Veninde. Da var det for mig, som om Lysene brændte søvnigt, Musikken lød mattere, og Dandsen gik tungere; som om hun havde taget det halve Liv, Lys og Glæde bort med sig. Jeg kunde ikke længere skuffe mig selv over mit Hjertes Tilstand. - Denne vigtige * 75 Opdagelse skulde fordrevet mig fra Selskabet hen i Ensomhed, havde jeg ikke frygtet, derved at røbe mig selv - jeg, der saalænge hun bivaanede Ballet, ikke havde været fra Gulvet. Men endnu mindes jeg grant, hvad Tvangen kostede mig: istædet for at jeg før havde dandsset *med* Liv, saa dandsede jeg derefter *paa* Livet; min forrige selvbudne Munterhed veeg for en besværlig og ofte uheldig Vittighedsjagt. I Pusterummene gik jeg fra Værelse til Værelse; saae paa de Spillende, uden at vide hvad de spillede; blandede mig i Samtaler uden at vide hvad de angik. Uden videre Beskrivelse: jeg bar mig ad som en Forelsket.

Saalænge der dandsedes, gik det saa som saa. Men da der vare færre Damer end Chapeauer, og blandt de første nogle daarlige Danserinder, med hvilke der maatte gøres - hvad i Landsbysproget kaldtes *Hoverie*: foreslog de sidste til en Forandring - Julelege. Nu blev jeg værre faren. Jeg maatte give Pant paa Pant; snart vare alle mine Lommer tømte. Og da saa Panterne skulde indløses! Hvor dyb var ikke *Brønden?* hvor haard den *brede Steen?* hvor tung den *polske Kirkegang?* jeg *hang*, jeg *skriftede* i Sandhed som en Synder; og alle de Kys, jeg fik og gav, smagte dels som *Ædikke* og dels som Vand. Men paa Forundringsstolen ventede mig dog den haardeste Prøvelse. Det var stakkels Tertius, som skulde forkynde mig Selskabets Anmærkninger; hvilket han ogsaa gjorde med samvittighedsfuld Nøiagtighed og største Alvorlighed. Jeg frygtede og sad som paa Naale. Adskillige dunkle Hentydninger havde jeg med kunstlet Rolighed nedslugt; men een forstyrrede den ganske: "og somme -" endte han - "forundrer sig over, at Hr. Rectoren er bleven saa forunderlig, siden hans Dame gik bort." "Den skal sidde!" raabte jeg, og sprang op fra Stolen. Mandfolkene loe, Fruentimmerne fnisede. - Den skyldige var ikke at udfinde. Tertius angav den yngste Jomfrue Hansen; men hun fralagde sig rent ud Beskyldningen. "Var det ikke Dem saa var det Deres Søster;" sagde han. Hun nægtede ligesaa haardnakket. Enden blev at han selv maatte sidde; og jeg fik ingen Hævn.

Legen havde tabt sin Morsomhed - man gabede - man snakkede om Sengen. Jeg længtes efter den, for uforstyrret at kunne tænke paa hende, der paa saa underfuld en Maade havde overrumplet mit Hjertes hidtil uindtagelige Fæstning.

Jeg gennemgik den hele Aften fra hendes glimrende Fremtrædelse til den sidste yndige Hilsen, med hvilken hun forsvandt. Jeg gjentog 76 ethvert af hendes Ord. Jeg dandsede alle vore Dandse om igjen; og nu først begreb jeg, hvori hendes Mesterskab, ogsaa i denne Færdighed bestod; ej allene i Skjønheden, men og i Letheden af alle hendes Bevægelser. Uden allermindste Anstrængelse udførte hun de dengang endnu brugelige Armturer; Arme og Fødder rørte sig ligesom ved et skjult Maskinerie i uforstyrrelig Takt, medens det dejlige Legeme svævede mellem de andre Dandsende, ligerviis som Svanen sejler rank og roligt mellem tumlende Bølger.

Jeg lod min Indbildningskraft paa ny afpræge mig hendes Miner, Smil og Øjekast, naar vi mødte hinanden, naar vi talte sammen; om de ikke indeholdt noget meer end blot Artighed: det syntes saa - men - her greb mig pludselig den Tanke: hvorledes var hun mod de andre unge Mandfolk? - hm! det vidste jeg ikke. Kun det havde jeg dog bemærket: at Conrectorens Broder nogle Gange betragtede hende, dog med en vis Alvorlighed; og at hun ligesaadan havde skottet til ham fra Siden. Han var rigtignok en Mand henad Aarene, men af et yngre endnu mandigt og kraftfuldt Udseende. Hans Haar og Kindskjæg faldt mere i det graae end i det sorte, men vanhældede dog ikke Smukheden af hans solbrændte Ansigt, der oplivedes af et par muntre lyseblaae Øjne. Hans Skabning var atletisk og hans Holdning som en Krigers. - Dog herover beroligede jeg mig snart, saameget lettere som jeg hørte ham snorke af Hjertens Grund. Han og Broderen - de Uadskillige! - vare nemlig flyttede op i min, forrige Seng, og jeg havde faaet en anden i samme sorte Stue; eftersom de sidst tilkomne Damer indknebe Huusrummet til det yderste.

Jeg vaagnede først temmelig højt op paa den korte Vinterdag. Jeg keeg over til den anden Seng - den var tom. Jeg drejede mig om til Vinduet: Solen skinnede derind. Jeg stod op.

Som jeg var paaklædt til at gaae ned, og allerede udstrakte Haanden efter Trykkeren, lød der en taktmæssig Knirken inde fra den store Sal - mon det er hende? tænkte jeg, listede mig hen til den velbekjendte Dør, og linnede saa sagtelig ved den, at jeg kunde med det ene Øje titte derind. - Det var hende! Hun var i Morgendragt; men et Kastetørklæde tildækkede Hals og Barm - ej engang Dagen maatte see dem. Hun var ifærd med, i en Commode at gjemme sin pent sammenlagte Balstads; og da hun blev færdig dermed, trak hun en anden Skuffe ud, tog noget i Haanden, som jeg ikke kunde see, 77 men hvorfra

nedhængte en sort Lidse af Silke eller Haar. Længe betragtede hun det med dyb Vemodighed, sukkede, trykkede det med begge Hænder til Brystet, kyssede det, og vendte de graadfulde Øjne didop, hvor de Dødelige søge Trøst for Smerten hernede. Derpaa gjemte hun atter det fremtagne, tørrede sine Øjne, og forlod Salen med roligt Aasyn og lette Fjed.

Hvad kunde det være? et Billede formodentlig; men hvis? en Elskers? - det faldt mig tungt paa Hjertet - maaskee en Moders? - det lettedes igjen. Men hvo var hun da selv? en Emigrantinde? af høj Stand - alt for høj! det forraadte jo hendes fuldkomne Dannelse. -

"Vished!" sagde jeg fast besluttet til mig selv, og ombyttede min Ensomhed med Selskabets muntre Larm.

Liniedandserinden

Dagen henløb, uden at jeg var kommen i det rene med mig selv, paa hvilken Maade jeg vilde erklære mig for Alice; men da jeg nu engang havde bestemt, at jeg vilde, kunde jeg og uden mærkelig Adspredelse deltage i Forsamlingens adskillige Morskaber, som dog fra nu af havde saa lidet tiltrækkende for mig, at jeg ikke er istand til at mindes, mindre at beskrive dem.

Det var Juleaften. - Følgende Helligdag tog jeg i Kirke, ledsaget af nogle Faa, hvoriblandt de tvende Brødre. Alice var der - det vidste jeg - men Comtessen ikke, saasom hun ikke befandt sig vel. - Under hele Tjenesten saa den andægtige Pige kun paa Præsten og sin Bog: Det glædede mig. - Først da vi begge paa eengang traadte ud af Stolen, mødtes vore Øjne. Hun rødmede, og hilsede venligt; men tale sammen gjorde vi ikke - jeg manglede Mod dertil. - "I Morgen!" tænkte jeg.

Det blev Morgen igjen. - Brødrene havde, som de forrige Dage, forladt Værelset. - Jeg stod op - Jeg stod en heel Time, lyttede, keeg ind i Salen - nej! hun var der ikke. Flere Gange gik jeg til Kammerdøren, og vendte atter tilbage. Min Beslutning vaklede, mit Mod sank. - Da lød omsider den velkendte Knirken. "Nu eller aldrig!" sagde jeg halvhøjt, og gik derind. Hun syslede ved Commoden; men da hun fornåm nogen, vendte hun sig hastig imod mig; jeg saae, at hun forskrækkedes - skiftede Farve, og derved steeg mit Mod paa nye: det første Skridt var overstaaet.

78

Jeg blev, staaende i ærbødig Afstand, og sagde: "Mademoiselle!" - men mere sagde jeg ikke; fordi jeg ikke rigtigt vidste, hvad jeg vilde sige. - "Monsieur," svarte hun; men heller ikke mere. - Jeg blev forknytt, benouet, indviklet i min egen raadville Ængstelighed. Da øjnede jeg pludselig en Udgang: "jeg har hørt" sagde jeg hurtigt, "at Comtessen ikke befinder sig vel." "I Dag er hun noget bedre." "Det glæder mig." - Atter en Pause.

Min piinlige Forlegenhed steeg med hvert et Pulsslag - den var ikke til at udholde. - Som en svulmende Strøm gjennembrøder Dæmningen, saaledes udvældede mine trangt indspærrede Følelser i en Strøm af Ord - hvilke? - det veed jeg ikke; men saameget erindrer jeg: at Farven forlod Alices Kinder, og Glandsen hendes Øjne; og at hun støttede sig med den ene Haand til Commoden. Jorden brændte under mine Fødder.

"Min Herre!" begyndte hun med klar og fast Stemme; men det forekom mig, at denne Fasthed var fremkunstlet, "min Herre! deres ærefulde Andrag er af den Beskaffenhed, at den forpligter mig til den oprigtige Tilstaaelse - " (det er ægte fransk Stil! tænkte jeg) - at jeg er bundet til Comtesse R... ved saadanne Baand, som intet i Verden kan eller maae løse. Hun er mit Alt - og jeg - hendes sidste Trøst - den sidste Traad, der knytter hende til Livet - "De seer -" lagde hun ilende til - "at jeg skatterer Deres meget hædrende Tillid, idet jeg berører et Forhold, som ellers ikke fremstiller sig for Verdens Blik." Mit havde jeg, medens hun taledede, nedslaaet som en Synder for Dommeren. Nu hævede jeg det atter; og med det samme sank hendes; men to store Taarer vældede ud under de lange Øjenhaar. Jeg kom igjen til Mod og Mæle: "Det Forhold" sagde jeg, "hvori De befinder Dem til Comtessen - jeg ærer det - hvorlidet jeg end kjender dertil - men - tillad mig blot dette ene Spørgsmaal! - om dette Forhold nu ikke var? -" Her kastede hun et Lynblik til mig, trak i sine Handsker, og svarte med tilsyneladende Kulde: "det er - og - hun saae sig omkring, som Een der søger en Lejlighed til at slippe bort. "Alice!" sagde jeg med tiltagende Dristighed; "jeg kjender Dem kun under dette Navn, og med dette tiltaler jeg Dem, hvis De saa vil, for sidste Gang. Jeg er ingen letsindig Yngling; som Mand, som ærlig Mand, og efter alvorlig Prøvelse af mit Hjerte, siger jeg frit og aabent: det tilhører Dem - reent og udeelt. Men - hvis ingen Følelse i Deres skulde tale for mig" - hun saae paa mig med et smerteligt Blik, i 79 hvilket jeg troede at skimte et Glimt af Ømhed. Jeg greb hendes Haand, som hun ikke unddrog mig. "Alice!" vedblev jeg; "hvis jeg ikke var Dem ganske ligegyldig - kun et Ord, et eneste

husvalende Ord! Jeg kan vente, vil vente taalmodig, indtil det Forhold, De nys betegnede, maaskee kunde forandres, uden af løses."

Hun trak sin Haand blidelig tilbage, holdt den anden et par Secunder for Øjnene, sammenpressede Læberne, som for at dæmpe frembrydende Graad, og viste saa til en Stol ved Siden af mig. Mekanisk satte jeg mig; hun sank, eller meer, segnede ned paa en anden. - Nogle Øjeblikke sad hun bestædt i indvortes Kamp; hurtigt bølgede Barmen, Øjenlaagene klippede; omsider frembrød hendes Ord med et skjælvende Suk.

"Førend De andengang ønsker mit Svar paa det vigtige Spørgsmaal, De har behaget at gjøre mig" - sagde hun med Fatning - "bør De kende mere til mig, min Skjæbne, og min Stilling, end det lidet, De hidtil vidste. Men først, saafremt De har mig - som jeg - jeg - nærer en oprigtig Højagtelse for Dem, udbeder jeg mig Deres Løfte: at De, naar min Historie er til Ende, bier indtil jeg selv uopfordret svarer paa Deres alt for artige Yttring." Jeg lovede det.

"Hvad min Fødsel og Herkomst angaaer" sagde hun, "da er jeg mig selv ligesaa ubekjendt som Dem. Jeg veed hverken af Fader eller Moder; ene, uden Frende eller Ven, er jeg udstødt paa Livets Skueplads. - Og til en virkelig Skueplads hæfte sig mine tidligste Erindringer; ja, min Herre! jeg har henlevet min Barndom med Liniedansere, Springere og Kunstryttere - " jeg følte, at der gjennemfoer mig ligesom en kold Gysen; og jeg bemærkede, at hun kastede et Sideblik til mig - "Min Smule Færdighed i Dans - har jeg erhvervet under Graad og Pidskesnert. Ofte ønskede jeg - ak! jeg kunde ikke bede til Gud; thi jeg kjendte ham ikke - jeg ønskede at Touget maatte briste, og jeg ved et sønderknusende Fald faae en Ende paa mine Lidelser. Selv turde jeg ikke kaste mig ned; thi jeg frygtede Svøben meer end Døden. Ofte, naar Klap og Bravoraab regnede ned over mig, og jeg med Armene korsviis over Brystet bøjede mig for det jublende Publicum, trillede de bittreste Taarer ned over mine magre sminkede Kinder."

"Jeg skulde upaatvivleligt engang alligevel fundet Lejlighed til at gjøre sikker Ende paa min usle Tilværelse, hvis ikke den for mig saa hældige Forandring var indtruffen: at nogle rejsende Musici etsteds 80 havde sluttet sig til vores Bande. Een af disse, en Romer af Fødsel opdagede min Syngegave, og paatog sig at uddanne den. Da jeg herved paa dobbelt Maade kunde bidrage til at fylde Directørens Casse, tillod han mig gjerne at nyde Romerens Underviisning; og jeg nød den med dobbelt Lyst; thi for det første elskede jeg Sang - Glædens og Sorgens Tolk i Menneskets Bryst -; for det andet var jeg saalænge befriet for Directørens og hans Kones Mishandlinger; og for det tredje kunde jeg hos min godhjertige Lærer spise mig mæt i Macaronis. - Jeg gjorde god Fremgang; men til min egen Skade; thi forhen havde jeg sluppet med at voltigere og dandse, nu maatte jeg ogsaa synge offentlig. Og da jeg gjorde dette med Tvang og Frygt, var jeg ikke stedse saa heldig at indhøste Tilhørernes Bifald: og da fil jeg arme Stakkel Hug til min Aftensmad."

Her sukkede hun smerteligt, og aftørrede et par nedrullende Taarer; ogsaa mine randt ved Forestillingen om denne Engels grusomme Behandling. Jeg følte mig saa beklemt, at jeg ikke kunde fremføre et Ord.

"Men" vedblev hun, "Gud forbarmede sig over den forældreløse Skabning, og frelste mig af disse Barbarers Hænder. Vi befandt os just i Livorno, for derfra at indskibe os til Engelland. Under den sidste Forestilling havde jeg gjort mine Sager saa slet, at jeg havde den haardeste Straf at vente. I min store Angst besluttede jeg nu at udføre det Forsæt, hvori jeg hidtil var bleven hindret. Endnu inden Forestillingen var forbi, sneg jeg mig bort, og løb af alle Kræfter lige ned til Havnen, og styrtede mig i Vandet. Det var i Aftenscumringen; men nogle Sømænd, ved hvis Skib jeg sprang ud, havde seet mig. Øjeblikkelig kastede Een sig ned, greb mig, og bragte mig uskadt op paa Dækket. Aldrig saasart var dette skeet, før min Tyran med en anden af Banden, som strax maae have mærket min Flugt, kom farende til og fordrede mig udleveret. Jeg skreg og kastede mig ned for min Redningsmand. Jeg omsnoede hans Been, "frels mig! behold mig! dræb mig!" raabte jeg med min sidste hendøende Kraft-Bevidstheden forlod mig. - Da jeg opvaagnede befandt jeg mig liggende afklædt i en Seng, og i et smukt Værelse, som havde et for mig aldeles fremmed Udseende. En venlig Mand i blaa Klæder sad hos mig, og da han saae, at jeg slog Øjnene op, klappede han mine Kinder, og talte saa kjerligt til mig, at jeg greb hans Hænder, og bedækkede dem med Kys. "Bliver jeg hos Dig? er Rosetti borte? vil du hytte mig for ham? vil du beholde mig?" saaledes raabte jeg, og strakte mine skjælvende Hænder ud imod ham. Han kyssede min Pande, og gav mig de trøstefulde Forsikringer: at jeg var i fuldkommen Behold: Han havde løskjøbt mig; og jeg havde ikke meer at frygte af den slemme Rosetti."

Alices Øjne tindrede; hun udstrakte sine Hænder, som om han endnu stod for hende, og sagde: "Gud glæde dig, min Sjæls Frelser, ihvor du er! i denne Verden, eller i en bedre! - der! -" med en Madonnas Aasyn vendte hun sine Øjne didop, hvor hun engang skulde takke ham. Hendes Hænder foldede sig, og sank i Skjødets. Jeg troede, hun havde glemt min Nærværelse.

Dog ikke længe; hun tog atter ved.

"Det var den samme, som drog mig op af Vandet. Han førte et Handelsskib; men endnu i dette Øjeblik veed jeg ikke, om han var en Engellænder, eller af et andet nordligt Folk; thi hans Modersmaal forstod jeg

ikke. Men hans sidste Velgjerning imod mig var ligesaa stor som den første. Strax den næste Dag købte han mig ordentlige Klæder, tog mig med sig til en Villa i Nærheden af Livorno, og forestillede mig for nogle der boende Damer; blandt hvilke den yngste modtog mig med særdeles Godhed; og da jeg have fortalt hende det sørgelige Brudstykke af mit korte Levnetsløb, spurgte hun, om jeg vilde blive hos hende? De kan vist forestille dem, at jeg i Førstningen vægrede mig, og ikke vilde skilles fra Captainen. Dog snart overbeviste begge mig om, at dette ingenlunde gik an. Jeg blev. Han rejste. Jeg saae ham aldrig mere. -"

"Denne Dame er min Opdragerinde. Jeg kunde dengang være ti eller elleve Aar, men havde hverken lært at læse eller at skrive; Religionen var mig aldeles fremmed. Hun underviste mig selv i Alt; og saaledes indhentede jeg snart det forsømte, ligesaameget af Kjerlighed til hende som af egen Lærelyst. Ja, min Herre! Gud beskikkede hende til Moder for den forældreløse. O, denne min anden Moder er - De gjætter det allerede - Comtessen her - og -" her rejste hun sig - "nu kjender De, Hr. Rector! Styrken og Helligheden af et Baand, som De vist er for ædel til at ville opløse."

Ogsaa jeg rejste mig; kyste med taus Ærbødighed hendes Haand, hvilket hun ikke forholdt mig og vendte tilbage til mit Værelse.

Jeg følte nu alt for vel, at jeg maatte frasige mig den skønne Alice, og bekæmpe min Lidenskab; og at det første Skridt hertil var en 82 snarlig Hjemrejse. Alligevel vilde en alt for pludselig gjøre Opsigt, og røbe mit Hjertes Hemmelighed, hvilken de omværende allerede havde begyndt at ane. Tilmed var den halve Tid af Ferierne endnu tilbage. Jeg maatte altsaa ophitte et rimeligt Paaskud, for ej at synes uskjønsom mod de vakkre Ulvedalers mange Artigheder, og hjertelige Gjæstfrihed. Dette fandt jeg let, og berammede da Afrejsen til anden Dagen derefter.

Vore bedste Handlinger fattes dog stedse Heelhed. De udspringe alle af flere Bevæggrunde, hvoraf nogle igjen ikke ere aldeles rene, Saaledes avledes denne min Beslutning ikke ene af Agtelse for de tvende Damers indbyrdes Forhold, men ligesaa meget af en Slags Klogskab - en vis Hjertets Politik, som tilhviskede mig: at jeg herved vilde befæste mig i Alices Gunst. Maaskee endog at herunder stak en lidt mandlig Stolthed, og den igjen blandet med en Smule Tilsats af hvad Franskmændene kalde *dépit amoureux*. Og overalt dette, tør jeg vel bestemt paastaae: at ikke et svagt Haab om Muligheden af Alices Besiddelse endnu ulmede i mit Hjertes inderste Lønkammer.

Søcaptainen

Den paafølgende Nat vaagnede jeg hændelsesviis midt i min Søvn, og blev uforsætlig Tilhører ved en Samtale, hvis Indhold griber alt for meget ind i denne hele Historie, til at jeg ikke skulde gjøre mine Læsere bekendte dermed.

Brødrene, som vistnok troede at jeg bestandig sov, gjenemgik deres vigtigste Livsbegivenheder. Den ældre maae ved min Opvaagnen have endt sin Beretning; thi jeg hørte da, at han sagde; "saaledes var det urandsagelige Forsyns Førelse med mig, kjere Broder! Fortæl du nu mig oprigtig, hvorledes det er gaaet til, at du med saa stor en Guds Velsignelse aldrig har faaet isinde at gifte dig!"

"Det er snart sagt" svarede den Yngre: "fordi jeg ikke har havt Lyst til nogen, undtagen Een; og hende kunde jeg ikke faae."

"Men denne Ene!" sagde Conrectoren "hvem var hun? hvorfor fik I ikke hverandre? lad mig høre det saadan i Sammenhæng!"

"Ja vel! siden du ønsker det" svarede Broderen. "Jeg var kommen tilbage fra et Krydstog under Kurilerne, og laae ved Peter Pouls Havn paa Kamschatka, da der indløb Ordre fra Admiralitetet: at jeg ufortøvet skulde gaae over til Nordvestkysten af America, der foretage 83 nogle Opmaalinger, og siden den nærmeste Vej - om Cap Horn nemlig og gennem Middelhavet - til en Havn i det sorte Hav, for at afgive mine Beretninger. Paa denne Tour maatte jeg for Haverie anløbe en Havn i Middelhavet, og det traf sig just, at det blev -"

- "Glem ikke, hvad du vilde sige!" faldt Conrectoren ind, "hvornaar var det? hvorlænge er det siden?"

"Lad mig see!" svarede Sømanden; "det er en tolv Aar siden. - Nu, seer Du, traf det sig saa, at der paa denne Plads var nogle fornemme rejsende Russer; og de kom ombord til mig, og jeg kom til dem igjen; og det gik lystigt til med Baller og Basseraller i en Fandens Tid. - Paa saadant et Pikkenik blev jeg paasejlet af den Fregat, jeg mener, og fik en Skamfiling i Hjertet, som jeg ikke i mange Tider forvandt."

"Aha!" brød Skolemanden af, "Du blev forelsket - ikke sandt?"

"Vist gjorde jeg" svarede Broderen; "og det var ikke saa sært, for det var den skønneste Sejler - skal du vide - jeg i mine Dage har seet. Jeg gjorde Signaler; men dem besvarede hun ikke - eller hun forstod dem ikke. Saa løb jeg hende klos op paa Siden, og prajede hende - i al Høflighed. Og saa passiarede vi, og saa dandste vi, og -"

"Var det et italiensk Fruentimmer?" faldt den ældre atter ind, "og hvad hedde hun?"

"Hun var ingen Italienerinde" svarede den yngre; "men barnefødt i Frankrig; og hedde Roseau. Men Navnet gjør nu ikke noget til Sagen. - Kort at fortælle: vi kom sammen een Gang og to Gange, og flere Gange; og tilsidst kom det mig saa i Munden at jeg sagde hende reent ud paa godt dansk: "Mademoiselle! Je vous aime."

"Godt!" sagde Conrectoren; "og hun? -"

"Hun sagde ingen Ting" vedblev den Anden, "for hun hang i mine Arme, og saae ud som hun vilde til at himle. Og saa gav jeg hende et Kys, og hun gav mig eet igjen, og det blev til mange Kys, og havde nær aldrig faaet Ende. Og Meningen blev, at vi bandte højt og dyrt -"

"Hvad? bandte hun?" spurgte min Conrector.

"Naa ja! jeg mener blot, at vi tilsvor eller lovede hverandre med Haand og Mund, at vi vilde holde af hverandre saalænge Livets Vind pustede i vore Sejl."

"Det var et smukt Løfte" sagde Skolemanden; "hvorfor monstroe blev det ikke opfyldt?"

"Det kom saaledes," svarte Sømanden. "Blandt Russerne der paa 84 Pladsen var der en Greve, som og syntes godt om Marie; og da han mærkede, at jeg havde taget Luven fra ham, satte han alle Kludene til, for at hale mig. Og da det ikke hjalp -"

"Holdt lidt!" faldt hiin atter ind "hvad vil du sige med "Kludene" og det?"

"Jeg mener kun" svarede denne, "at han vilde stikke mig ud med Complimenter og Guldstads, Diamanter og Perler og saadant Ragerie. Men da han nu alligevel maatte sakke agter ud, saa blev han grov, og vi ragede uklar, og saa kom vi til at duellere -"

"Aa fy! Bro'er Christian!" brummede Conrectoren "har du duelleret? det er en barbarisk Skik."

"Det kan gjerne være" sagde Søegutten; "men det er nu eengang Skik; og den maae man følge. Det gik da godt nok, men ikke alt for godt: han fik en Kugle i Skroget, og maatte lægge op et Fjerdingsaarstid, for at lade sig kalfatre -"

"Han døde ikke?"

"Nej! Men han var af en stor Familie, og havde mægtige Venner; og jeg blev drillet og chicaneret, saalænge til jeg maatte tage min Afsked. Og det var min Lykke som du veed."

"Men Pigen?"

"Pigen! - Ja, seer du! da han ikke selv kunde faae hende, saa fik han nogle af hans gode Venner til at bagvaske mig hos hende og hos Familien, som om jeg var en liderlig Hund, der havde mig en Kjereste paa hver Plads, jeg kom til. Nu skulde det netop træffe sig saa, at jeg i samme god Lag havde skjænket hende et levende Beviis paa min Kjerlighed -"

"Hvad!" foer den Gamle heftig op, "Christian! var det kommen saavidt? Gud forlade dig! havde du besvangret hende?"

Broderen loe. "Du ta'er fejl; det var ikke saadan ment - det skal jeg nu fortælle dig bagefter. Nok er det: hun troede Sladderer - skrev mig til, "at saadan og saadan" og derfor vilde hun nu dreje af, og jeg kunde styre min Cours hvorhen jeg selv lystede. Jeg løb strax for at klare Tingen; men hun havde allerede lettet, tilligemed hele hendes Escadre. Jeg har ikke seet hende siden."

"Hvorfor skrev du ikke til hende? søgte hende op?" spurgte hiin.

"Ja hvor?" sagde Sømanden. "Jeg vidste ikke engang Navnet paa hendes Hjemstavn. - Det var forbi, og derved var intet videre at gjøre."

Her opstod en kort Taushed; efter hvilken Conrectoren først tog ved: "det er sandt, den Omstændighed, du berørte, der gjorde hende Hovedet saa kruset -"

"Rigtig! det gik saaledes til. En Aften, som jeg -" Her paakom mig uhældigvis en Nysen, som ganske afbrød Samtalen. Conrectoren sagde "Prosit!" og Broderen mumlede til ham: "en anden Gang."

Slutning

"*Ingen veed - naar Solen staaer op - hvordan den vil gaae ned,*" er eet af Degnens Ordsprog i Ulstrup, hvorved han næsten har erhvervet sig Anseelse af en Sandsiger; og det temmelig nemt, thi i Grunden er det ikke andet end en Spaadom, der langt oftere træffer ind, end slaaer fejl.

Dette Tankesprog - som Herredsfogden ophøjede i Orden med de syv Vises i Grækenland; den avisbelæste Pranger satte over for *Etatsraad Syrachs*: es karm nicht so bleiben; og Degnen selv lidt nedenfor den *vise Syrachs*: priis ingen lykkelig, før hans Endeligt kommer - dette Tankesprog, som han ogsaa anbragte paa den til Afrejse bestemte Dag, da en tyk sortgraae Tøetaage skjulte Himlen og indhyllede Jorden, har uudslettelig indpræget sig i min Hukommelse, idet nemlig den physiske Betydning, i hvilken Oracler gives, fik en moralsk, uventet og glædelig Opløsning - alt som i nærværende Capitel nøjere skal oplyses.

Endnu medens vi alle tre laae i Sengen om Morgenen, og snakkede, foreslog Captainen: at vi skulde takke Comtessen personlig for Brugen af hendes Værelse. Jeg fortalte ham, hvorledes jeg var bleven høflig afviist: men bifaldt dog, at vi bad om Audients hos hendes Naade. - Det gjorde vi, og, imod al Forventning, blev den os tilstædet.

Jeg veed ikke hvorledes det kom sig, at jeg gik først og allene - dreves jeg maaskee uvilkaarlig af et vist lønligt Haab? Amor er en Sophist; og hvad værre er: han leger med sine Fanger, som Katten med Musen.

Alice var ikke tilstæde; men at hun alligevel maae have talt gunstigt om mig til Comtessen, kunde jeg skjønne af den særdeles artige Modtagelse, jeg fandt hos denne vakkre Dame. - Hun var af en fiin 86 men indtagende Skabning; og hendes Ansigt ejede endnu meget af det der nogle Aar tilbage maae have gjort hende til en udmærket Skjønhed. Hendes Tale var, som det kan formodes, aandfuld og livelig; og uden Tilbageholdenhed indlod hun sig i en højst roesom Samtale om de skønne Kunster og deres Skatte i la bella Italia. Den trak sig temmelig langt ud; og jeg fandt, at det var paatide at afbryde. Jeg havde allerede rejst mig, for at tage Afsked, da Tjeneren meldte Captainen, og denne blev indladt. Han bar, til min Forundring, hollandsk Søofficiers Uniform, og en russisk Orden paa Brystet.

Langt højere steg min Forundring, da han blev staaende stiv som en Ordonnants tæt inden for Døren, eller paa selve Tærskelen, med et Ansigt, hvori noget højst sælsomt afspejlede sig, hvilket og uvilkaarligt førte mine Øjne fra ham til Gjenstanden. Der stod Comtessen - et lignende Spejl - men hendes Forbauselse syntes blandet med Glædesglimt; ogsaa kom hun først tilords: "hvis jeg ikke fejler" - stammede hun svagt og med arbejdende Bryst - "har jeg engang tilforn" - med et dybt Buk udførte og bekræftede han Spørgsmaalet, "Det er mange Aar siden" vedblev hun, og hendes Øjne sank til Jorden. "Elleve" svarede han, og saae ligeledes ned for sig. En Stund taug nu begge. Da trængte Taarer sig frem under hendes Øjenlaage; hun saae atter ivejret, lagde den ene Haand under Barmen - udstrakte den anden, og kastede et forvirret, uroligt Blik til mig - Jeg følte strax, at tredie Mand her var tilovers. Med et taust Buk drog jeg mig tilbage, og listede mig bag om Captainen ud af Værelset.

Jeg ilede at opsøge Conrectoren, for at meddele ham den ikke mere tvivlsomme Opløsning af hiin Hemmelighed, i hvilken jeg om Natten var bleven Medvider. Jeg foer - ubegribelig for alle dem, jeg mødte - fra Stue til Stue, Trappe op og Trappe ned. Omsider fandt jeg ham i vort fælles Soveværelse. Næsten aandeløs udstødte jeg: "han har hende - hun er her - det er hende - kan ikke være andet -" "- hvem dog? humanissime!" sagde han forundret. "Hvem anden -" svarte jeg - "end hende i Livorno - hende De veed -" jeg havde glemt Navnet. "Hjælpe mig Gud!" sukkede han med foldede Hænder; "Kjereste Hr. Collega, hvorledes er det fat? insanis aut versus facis?*" "Aa nej, nej!" raabte jeg; "det er som jeg siger Dem, kom! kom! -" jeg greb hans Haand - "De skal selv see - det er hende - Comtessen -" Jeg * 87 drog ham med mig ind i Salen; men her holdt han mig tilbage, standsede, og sagde: "Bie Kjere! jeg maae summe mig lidt - hende - i Livorno - han i Nat fortalte om - hørte De det?" "Noget af det" svarte jeg; "jeg vaagnede hændelseviis mod Enden af Historien." "Men hvad siger De?" udraabte han, og slog Armene over hinanden, idet han med store Øjne stirrede paa mig "denne franske Pige - hm! Rüseau - Rousseau - eller hvad det var hun hedde - og Comtessen? -" "- er een og samme Person" forsikkrede jeg. "Nu skal De see - hun gjør ham sikkerlig Afbigt

for hendes ugrundede Mistanke - kom!" - Endnu vilde han ikke afsted; Tvivlen fik atter Overhaand; han satte Næverne i Siden, og saae paa mig med et Smil, der omtrent skulde sige saa meget som: "Det er et eller andet Skjelmerie, du har for " - I dette Øjeblik hørte vi Comtessen sige: "naar De ret vil betragte min gode Alice, vil De selv let opdage den store Liighed i Deres Ansigtstræk, som gav Bagtalelsen Vægt. Jeg var allerede to Dagsrejser fra Livorno, da hun bragte mig ud af Vildfarelsen; og da jeg ankom der igjen, var De borte." "Per deum optimum maximum!*" raabte Conrectoren, "ita se habet res." Og dermed sprang han foran mig ind til de Lykkelige.

Nu først blev jeg mig det søde Haab om Alices Besiddelse fuldkommen bevidst; og med bankende Hjerter gik ogsaa jeg derind. -

Forsoningen mellem de Gjenfundne, var fuldbragt. Alle tre stode Haand i Haand; og en Glæde som vi tænke os de Saliges, straaledede i deres Aasyn. "Broder!" raabte Captainen, og faldt med frembristende Taarer om Broderens Hals.

Jeg nærmede mig til Alice. Hun rødmede i yndig Forvirring. Først jeg nu anden Gang bejlede, læste jeg hendes Svar; og dette hævede mit Mod. "Ædle Alice!" sagde jeg "er Hindringen nu bortrøddet? og tør jeg haabe?" Med et engleligt Smil svarede hun: "der ere mine Forældre!" - Begge havde hørt mit Andrag; og Comtessen tog Ordet, tilligemed Alices Haand: "hun elsker Dem, Hr. Rector, og hun er Dem værd. Allerede for to Dage siden mærkede jeg noget; men seer nu først hvad det betydde - " hun lagde hendes Haand i min "- tag hende! og elsk hende som hun fortjener."

Gud veed, hvor Tiden blev af; men det var Middag, inden Kammerraadens og alle de øvrige erfarede, hvad der imidlertid var ^{*}88 foregaaet. - Der blev en almindelig Glæde; og den Dag tænktes ikke mere paa Rejsen.

Ved Bordet blev den dobbelte Forbindelse højtidelig fejret med behørig Skaaler, Trompetstød og Sange; blandt hvilke udmærkede sig een, digtet paa staaende Fod af den løjerlige Degn, ved sit gammeldags Tilsku og sine uforblommede Hentydninger paa det forventede Offer. - Enhver var lystig paa sin Viis; men ingen meer end gamle Conrector. Han kunde ej engang sidde rolig paa sin Stol; men gik om saa til Een og saa til en Anden, og declamerede latinske Vers baade til Lærde og Ulærde. Det gik endog saavidt at han istemmede: "gaudeamus igitur."

Da den var udsungen, sagde han til Broderen: "Christian! denne Dag er den skønneste i mit Liv; der er intet i Verden, som kunde gjøre mig gladere, end jeg nu er." - "Det skal du ikke bande paa!" svarede Captainen med en ganske sælsom Mine; og hviskede derpaa noget til sin Kjereste. Begge stode op og fulgte ud efter Captainens Tjener, som Dagen iforvejen var ankommen med sin Herres Tøj, havde hjulpet til at varte op ved Bordet, og nylig sagt noget til ham, der med eet gjorde ham ganske alvorlig.

De kom ikke igjen; og nu blev jeg kaldet ud. - Da jeg traadte ind i det Værelse, hvor de tre befandt sig, vendte Captainen sig om imod mig, holdende et stort Silkeklæde i den ene Haand, og et Stykke beskrevet Papiir i den anden. "Der synes at opgaae et Lys" sagde han med dybsindig Mine; "men hvad det lader os skimte forekommer mig saa sælsomt, at jeg frygter det kunde være en Lygtemand. Seer De! min Tjener her - De kan ikke tvivle paa hans Sanddruhed, han har været hos mig i mange Aar - De veed dog Alices Historie, saavidt nemlig hun selv og vi to (han pegede paa Comtessen) kjender den?" - Jeg bejaede det. - "Vel!" vedblev han, "min Tjener paastaaer ogsaa at kjende hende, ja at han har kjendt hende længere end vi andre, og at han kan følge hendes Tilbagespor lige op til Østersøens Bredder. - Som en fattig og frendeløs Dreng lod han sig hverve til Rosettis Trup som Oppasser og da han blev større, som Maskinkarl. Han fortæller: at da de for noget over tyve Aar siden gave Forestillinger i Rostok, var han og een af Springerne en Dag gaaet ud fra Byen, og langs med Havet, for at skyde Strandfugle. Da see de noget mørkt komme drivende til Land. De gaae hen for at tage imod det, og opdage, at det er Ruffet af et Skib. Saasnart de havde faaet det slæbt helt op paa 89 Strandbredden, undersøgte de det, og fandt derinde et voxent Fruentimmer og et lille Pigebarn sammenbundne med et Klæde - just dette jeg her har. Den første var død, og blev død, og begravedes paa nærmeste Landsbykirkegaard. Men i Barnet var der endnu Liv, og det beholdt Livet. De tog det med sig, og Rosetti, som saae at det var smukt og velskabt, tilegnede sig det, for at afrette det til æquilibrium Kunst. Og det er just vores kjære Alice." "Derpaa vil jeg gjøre min Eed" faldt Tjeneren ind. "Jeg var endnu hos Manden, da hun sprang i Vandet i Livorno, og kjendte hende strax igjen, det første jeg saae hende her." "Alt det veed jeg ogsaa" vedblev Captainen; "men nu videre!" "Her er Klædet, der bandt dem til hverandre" sagde Tjeneren; "det tog jeg til mig, og har gjemt det lige siden; og dette Brev sad paa den Dødes Bryst; jeg tørrede det, og gjemte det ligeledes, i den Tanke at det maaske engang kunde komme til Nytte."

Brevet var ufuldendt, og lød saaledes: "Min elskede Mand! Vi ere i Havsnød, Skipperen frygter, at vi ikke kunne frelses. Er det da Himmelen Villie, at jeg og vort Barn saa langt fra dig, min dyrebareste! skulle -" meer stod der ikke. Sandsynligvis er Skibet i dette Øjeblik adsplittet og sunken.

"Hvoraf vidste I, at Barnet hedde Alice?" spurgte nu Comtessen. "Saameget kunde det selv sige" svarede Tjeneren; "rigtignok syntes mig, det var Else og ikke Alice; men saaledes kaldte Rosetti og de andre hende."

"Var der da ingen som spurgte hende" vedblev Comtessen, "hvem hendes Forældre var, hvor hun var fra, og saadant?" "Aajo!" svarede han; "men hun kunde ingen Forklaring give; hendes Fader hedde Fa'er, og Moderen Mo'er, og til Stedet hvor de boede, vidste hun intet andet Navn end " *Hjem*."

Hidtil havde jeg lyttet med stedse stigende Opmærksomhed; men nu syntes mig Tvivlen at maatte vige for frydefuld Vished. "Hr. Captain!" raabte jeg, "det kan ikke være andet: min elskede Alice maa være deres Broderdatter." "Jeg er meget nær ved at troe det" svarede han "men ganske afgjort er det ikke - veed De ogsaa hvorledes han mistede Kone og Barn?" "Han har her paa Ulvedal fortalt mig det - ogsaa Tiden stemmer - " " - Men" afbrød Captainen; "det er dog besynderligt om Alice ikke selv kunde huske noget meer fra sin Barndom, hun var vel dog en fire Aar eller saa - " " - Det var alt kun som Drømme for hende" sagde Comtessen; "og Præget af denne 90 dunkle Skrivt udslettedes efterhaanden. Hun mindedes sine Forældre, men ikke hvordan de saae ud; hun kunde huske at de boede i en stor Bye med mange røde Huse, men ikke hvad den heed; at hun sejlede paa et stort Vand, men ikke hvorfra Skibet kom. Og sit Modersmaal maae hun blandt Gøglerne aldeles have glemt; thi af dansk forstod hun ikke et Ord."

"Findes der ingen Bogstaver paa Shawlet?" sagde Captainen. "To" svarede Tjeneren; og virkelig saae vi i det ene Hjørne et A og et E - "Hvad hedde deres Broderkone?" spurgte jeg ivrig. "Det sagde han mig ikke" svarede han; "men her er tilforladelig Nøglen."

Imidlertid var man staaet fra Bordet, uden at bie længere efter os, Conrectoren søgte sin Broder, Alice mig; han kom først og netop som Broderen holdt Tørklædet frem med de anførte Ord. "Hvad Pokker stikker jer, I unge Mennesker?" raabte han; "hvilke Raad oplægge I her?"

Jeg var ubetænksom nok til at ville fortælle ham uforberedt det Hele; men den sindige Søkriger greb min Haand og sagde: "ikke hidsig, min Ven! lad mig allene staae tilroers!" Han traadte nu tæt hen til Broderen, og tiltalte ham saaledes: "det er en Nødvendighed - jeg beder dig, læg Mærke hertil! - at jeg gjør et Skaar i din Munterhed, og vækker alvorlige Erindringer - hvad hedde din salige Kone?"

Conrectoren gjorde store Øjne og sagde: "Min Gud! hvorfor spørger du mig derom nu? - hun hedde Adolphine Ewers." I det samme faldt hans Blik paa Tørklædet, og det lod, som han begyndte at gjenkende det; og i selvsamme Øjeblik traadte Alice til. Jeg faldt om hendes Hals, Captainen om Broderens; men Comtessen raabte: "sagte dog! og dræb dem ikke!"

Jeg var beruset af Glæde; intet formaaede at standse den: faa Øjeblikke derefter laae Fader og Datter i hverandres Arme.

Eneboeren paa Bolbjerg

Naar den, der rejser fra Viborg til Randers, er kommen om forbi Norderenden af den lange Søe, som bærer Byens Navn, og op ad den første stejle Lyngbakke: udbreder sig for hans Øjne den store Taps Hede - et Navn, hvortil der knytte sig Erindringer, mørke, bedrøvelige som Egnen selv. To eller tre Smaahytter, omgivne hver af et lidet Stykke opdyrket Jordsmon, yde den eneste Afvexling paa den to Mile lange Vej indtil Landsbyen Ørum. Herfra gaaer det skifteviis over eller om ved Hede og Agermark. Byer og Kirker vise sig stedse tættere og tættere ved hverandre; og den vide Synskreds oplives ved fjerne Skove: man mærker, at man nærmer sig Halvøens frugtbare og velbebyggede Østerland.

Ved Byen Leisten siger man Lyngen Farvel, og glemmer den øjeblikkelig over det yndige Landskabsstykke, der pludselig ligesom fremmanes af den sidste mørkbrune Banke, og udstilles Vandreren til forlystende Skue. Nedenunder ham udbreder sig et af Landets største Kjær, halvtbevoxet af Elle og Vidier, og derfra hæve sig høje, bølgeformige, skovgroede Bakker, der indslutte en dyb og snæver Dal, i hvis Baggrund Herreborgen Nye Fussingøe med sine hvide Mure og lysrøde Tag blinker venligt frem mellem hundreaarige Bøge. Bomhuset til højre; til venstre Møllen med Dammen - nu næsten skjult bag Træer - smykke Dalens Forgrund. Og skulde en Kunstner nogensinde komme til at optage denne smukke, ægte danske Udsigt, vilde han finde de store Enge oplivede af tamme og vilde Dyr, og saaledes kunne give sit Malerie et sandt Udseende af paradisk Fred og Ro.

Fyrgetyve Aar tilbage stod her, istædet for det nuværende nymodens Slot, end dybere inde i Dalen den gamle ærværdige Ridderborg med sine trede spidse Gaule eller Taarne, og hvo der har seet denne, ønsker vist, at den stod der endnu, og ikke var bleven ombyttet med en Bygning, som ukjendte Rejsende snarest vilde antage for et pent 92 Kroe. Jeg for min Deel savner *Skjelernes* Herresæde; maaskee fordi det er iblandt mine Barndoms minder; maaskee fordi min Smag i Byg. ningskonsten er fuldt saa gothisk som græsk. Denne være reen, simpel og ædel! mig tykkes den tillige kold, stræng og ensformig, og forholder sig i mine Øjne til hiin, som en fransk Tragoedie til en Shakespearsk. Jeg elsker dette regelløse, altid afvexlende i vore nordiske Kæmpeborge, dette dristige, opadstræbende i vore Templers Hvælvinger, spidse Buer og skyhøje Spiir. Jeg hænger endydermere ved det lønlige, ofte labyrinthiske i det Indvendige af vore gammeldags Herregaarde med samme Forkjerlighed, der i unge Dage bragte mig til at foretrække et phantastisk Æventyr for en sand Historie, med hvilken jeg endnu hellere følger Abbotsfords Digter i Bjerghuler, Fængsler og Røverkuler end en Madame Genlis til Bourbonnernes stive Hof.

Behageligt overraskes en Fremmed, naar han er kommen ind i Dalen, mærker, at den ikke, som den seer ud til fra hiinsides Kjæret, er lukket, og nu med eet har en vidtstrakt Bjergsøe, hvis Ende kan ej engang øjner, foran sig. Men hans Blik drages dog snart hen til een i Søen udspringende Halvøe, der er heelt bevoxet med majestætiske Linde. Mod Vesten tæt op til denne Lund - fordem en Hauge - stod det gamle Fussing. Foran forbandt en bred Grav begge Søens Arme, og adskilte Borgen fra det faste Land. - Og hvorfor staaer den endnu ikke der paa den yndigste Plet i hele Dalen? En gammel Spaadom truede den med Undergang: en Julenat skulde den tilligemed Halvøen synke i Afgrunden! - En frygtsom Beboer nedrev og flyttede den.

Gammelfussing er ikke meer; men lad da efterfølgende Sagn, som overlevede den, opskyde som en Mindeblomst mellem Torne og Nælder paa dens Tomte! og Vandreren skal ofte see sig tilbage og tænke: *der var det.*

I Bjerregrav, til hvis Pastorat Herregaarden hører, døde for et halvt Seculum siden Præsten Laurits Blicher, min Bedstefaders Broder, Min Fader levede som Student nogle Aar i hans Huus; og af ham har jeg den Begivenhed, som nu skal fortælles.

Det var i Aaret 1738 en Sommeraften i Skumringen at en med tvende Heste forspændt Kareth kom rullende op for Gangdøren af Præstegaarden i Kousted. Hr. Mogens kom skyndsomst ud i sin grønne storblommede Damaskes Slobrok, og med den røde Nathue 93 paa sit velærværdige Hoved. Da see! fra den aabnede Karethdør nedsprang en Kavaleer med Kaarde ved Siden, og - Maske for Ansigtet. "I er vel Præsten her?" spurgte han, og uden at oppebie Svaret, lagde han til: "Kan I døbe et Barn?" "Det var ikke godt andet," sagde den forundrede Præst "hvad har den gode Herre ellers at befale?"

Istedet for at svare, traadte Herren til Karethen, udtog en lille sort Kasse, gik med denne under Armen hen mod Døren, og gjorde med den anden Haand Tegn til Præsten, at han skulde gaae foran og vise Vejen. Men denne blev staaende, pegede paa Kassen, og sagde, "Med eders gunstige Tilladelse, skulde dette være -" "- et Barn, som I hører," tog Kavaleren Ordet - thi i det samme hørtes Lyden af et saadant - "vil I behage!" - "Cujum Cujas?" sagde Præsten, uden at røre sig af Stedet, "hvis er Barnet?" "Det kan være Jer det samme!" lød Svaret. "I skal blot døbe det." "Jeg beder ydmygst om Forladelse!" gjenmælede Hr. Mogens, "jeg kan ikke døbe Barnet, førend jeg veed hvem det tilhører." - "Hvorfor ikke?" sagde den Fremmede, og holdt en strikket Silkepung hen for ham; "her er Offer." - Hans Velærværdighed virrede med Hovedet: "Kan ikke gjøre det; jeg maa først vide Barnets Forældre." - "Behøves ikke, behøves ikke" sagde Herren hastig; "Barnet har christelige Forældre, det kan jo være nok for Eder - naa! vil I?" "Hverken jeg vil eller jeg kan" lød Svaret. - "I vil ikke?" gjentog hiin med dæmpet Stemme, "betænk Jer vel!" Med disse Ord stak han Haanden i Vestelommen, trak en lille Pistol frem, spændte den og sagde: "Vær fornuftig, velærværdige Herre! I har at vælg mellem Guld og Bly - hvilket vil I have?" - "Ingen af Delene" svarte den uforskrækkede Præst, "om jeg ellers maa raade mig selv. Er det eder virkelig om dette umyndige Barns evige Salighed at gjøre - som det lader til - saa vil I sagtens ikke heller betyngede eders Samvittighed med Drabet af en uskyldig Mand." Masken løe spottende, og sagde: "I er døbt, og kunde aldrig faae en saligere Død - endnu engang - hvilket vil I?" Efter nogle Øjeblikkes Betænkning sagde Præsten: "Vil I ikke hellere betroe mig, hvem Barnet tilhører; for min Taushed betrygger eder min hellige Embeds Eed." "Det staaer ikke i min Magt, og - for sidste Gang -" her hævede han Pistolen, dog sigtede han ikke paa Præsten, men berørte med Piben Pungen, der laa paa Kistelaaget. - Da fik Hr. Mogens pludselig en Tanke. Ved Besættelsen af Vorning Præstekald havde Patronen Grev Skjel forbigaaet 94 ham, og valgt hans Skolekammerat Hr. Jens; hvorfor hiin bestandig havde havt et Horn i Siden paa denne. Her var en Lejlighed til at spille Collegaen et Puds. "Hør engang!" sagde han "Jeg vil sige Jer reent ud, og I skal ingenlunde tvivle derpaa! hos mig kommer I ikke et Haarsbred videre, hverken med Løfter eller med Trusler. Men jeg vil give Jer Anviisning paa en Mand, der ingen Omstændigheder gjør, og strax døber eders Barn. Veed I hvor Vorning ligger?" - Masken nikkede. - "Godt" vedblev Præsten "Hr. Jens der - min Broder i Christo holder mere af Guld end af Bly - Kjør I kun til ham i Herrens Navn." Med disse Ord bukkede han dybt, og traadte baglænds ind ad sin Dør. - Den Fremmede saa taus efter ham, uden at besvare hans Afskedshilsen, stak Pistol og Pung i Lommen, steg saa med Kisten igjen ind i Karethen idet han raabte til Kudskene "allons donc!" - "Qui Monsieur!" svarede denne, og nu gik det i fuldt Trav ud af byen.

Hr. Jens var allerede gaet tilsengs, og hans Hustrue stod i Begreb med at følge ham, da bemeldte

Kareth raslede ind i Vorning Præstegaard. Hurtig kastede hun en Kaabe over sig, og ilede ud for at modtage det sildige Besøg. Saasnart hun havde erfaret Hensigten af dette, forsikkrede hun, at hendes Mand strax skulde døbe Barnet. Imidlertid bad hun Herren træde indenfor i Dagligstuen, indtil Hr. Jens blev færdig med sin Paaklædning; hvilket ikke vilde vare længe. At hun dog spurgte om den Fremmedes Navn, kan man nok vide; og ligesaa: at hun ej fik andet Svar, end det, Guldpengene i Silkepungen gav. Veltilfreds med dette, ilede hun ind til sin snorkende Ægtemage, ruskede ham vaagen, og sagde: "rejs dig Bitte Jens! her er et Barn som vil døbes." - Bitte Jens var ikke en Mand at løbe med, allermindst fra Sengen af. Der laa han altsaa endnu da hans Kone kom igjen fra den Fremmede, hvem hun imidlertid forgjæves havde prøvet at udfrutte. Nu fik han Uta, hvilket han tog imod med et phlegmatisk: "Naah naah! det jager vel ikke - hvis er Barnet?" "Det kan være Dig det Samme" svarte hun ivrig; "men det tilhører ganske vist store Folk; for det er kommen i en Kareth hertil, og en fornemme Cavaleer er fulgt med, og giver dig fem Ducater - hører Du? - fem hollandske Ducater for din Umage." - Ved disse rørende Ord, rejste Præsten sig overende, skød Dynen lidt ned, og satte sin Nathue ovenpaa den! han havde sikkerlig inden faa Øjeblikke været ude af 95 Sengen, hvis ikke Konen uhældigvis havde lagt til: "den Nar i Kousted! han kunde havt Ducaterne - for der har de først været med Barnet - men i det Sted viser han dem herover." Da Præsten hørte dette, saae han et Par Secunder stivt paa sin Kone, sank derpaa atter blidelig ned i Puderne, trak Dynen over sig, og sagde: "blæser hun fra den Kandt? Saa er der Fiddi ved - Nej tak! tør Hr. Mogens ikke døbe det, skal Hr. Jens ikke heller - seer vi det! - jo vist! - siig ham reent ud, at jeg skal nødvendig vide hvem Forældrene ere!" - Alle Madamens Forestillinger frugtede intet, ligesaa lidet hendes Skjænden. Manden var ubevægelig. - Nu kom Tjenestepigen ind ganske bleg af Skræk, og forsikkrede aandeløs og skjælvende: at det ikke var rigtig fat med de fremmede Krabater; hun havde nemlig været ude hos Kudsken, og spurgt ham, hvorfra de vare? hvortil han med huul og gyselig Røst havde svaret, "fra Helvede." Da hun først havde optaget dette som Spørg, og videre spurgt ham: om han ikke skulde have en Dram og en Bid Brød, havde han i een endnu fælere Tone svaret: "jeg æder kogende Beeg, og drikker smeltet Svovl - vil Du have noget af det, saa sæt Dig op, og følg med!" I det samme var Lyset i Stuen faldet paa hans Ansigt, og det var kuliende sort. "Din Gaas," sagde Præstekonen, "det er ikke andet end en Maske, som Herren derinde ogsaa bærer." Men Præsten sagde: "seer vi det! - stræb, at blive skilt ved dem! - jeg vil ikke have med det at bestille, om han ogsaa kunde veje Barnet op med Guld." Med disse Ord satte han Nathuen paa, vendte sig til Væggen; og Søvnens Gud sejrede over Guldets.

Men den gode Madame Jenses havde en anden Smag. Hun beed sig i Lippen, grundede nogle Øjeblikke, og hviskede saa til Pigen, hvad hun havde at gjøre. Hvorpaa hun gik til den Fremmede, og sagde: at nu var alt strax færdigt til Daaben. - Pigen skulde komme og lyse ham. Derefter ilede hun ned i Studeerkammeret - det laa afsides i den vestre Fløj, og ligger der endnu - iførte sig Præstekjole, bandt Pibekraven om Halsen, og trykkede Parykken dybt ned paa Hovedet; lidt Lysetane over Munden og paa Hagen gjorde Forvandlingen fuldstændig. - Den fremmede Herre lod sig let skuffe: Kammeret var i sig selv snævert og dunkelt, og oplystes kun sparsomt af en søvrig Praas. Dertil forvendte Præstinden sit Mæle med en konstig Blanding af Hæshed og Huulhed saa heldigt, at endog en Bekjendt af hende neppe vilde fattet Mistanke.

96

Kort at fortælle: Barnet blev døbt, og Madamen fik sine fem Ducater; Pigen gav hun en Uhlfeldts Tomark, for at holde reen Mund. Men den var spildt, som man snart vil erfare.

Da Præsten om Søndagen kom til hans ene Annex Qworning, fortalte Degnen ham: at der hiin Nat var kommen et Menneske, som saae ud som en Morian ind til ham, og havde forlangt Kirkenøglen. Da Degnen bemærkede, at der stak en Pistol ud af hans ene Vestelomme, torde han ikke afslaae hans Begjæring; men endnu mindre følge efter ham, hvorvel han gjerne gad vidst, hvad den Sorte foretog sig i Kirken. Et Qvarterstid derefter kom han igjen, og gav ham Kirkenøglen, og kort derpaa rullede en Vogn ud af Byen - saavidt han kunde skjønne - hen ad Hammerhøj til. Saasnart det blev Dag gik han op i Kirken, men kunde ikke opdage det allerringeste.

Nu ilede begge derhen. De ledte forgjæves, især oppe i Choret, indtil Menigheden omsider var bleven samlet, og Tjenesten begyndte. - Medens Hr. Jens stod paa Prækestolen, bemærkede han at nogle Fruentimmer langt nede i Kirken imellem stak Hovederne sammen, hviskede og kikkede ned under Stolen foran dem. Da Tjenesten var ude gik han ned, og spurgte dem om Aarsagen til deres Urolighed. De viste ham nu en lille sort Kasse, som ingen tilforn havde seet der, - Paa Præstens Befaling blev den fremtaget og aabnet, og til alles store Forskrækkelse fandtes deri - et dødt Barn indsvøbt i flint Linned. Det var kjendeligt, at det maatte være nylig født, og ligesaa, at det var nylig død; thi endnu var det ikke begyndt at gaae i Forraadnelse. Han lod Laaget sømme til, og det lille Liig hensætte der hvor det var fundet.

Kassen, som er af tykt og stærkt Egetræe, staaer der endnu den Dag i Dag under en Fruentimmerstol lige for Kirkedøren, men Sømmene ere bortrustede, og Laaget løst. Det eneste som findes deri er Støv og Smul, tilligemed nogle smaa Beenstumper. - Hvo af de ærede Læsere, som maatte passere Alvejen mellem Viborg og Randers, vil uden stor Tidsspilde kunne overbevise sig selv om Virkeligheden heraf, da Kirken ligger kun et godt Bøsseskud syden for Byen.

Et andet endnu tilværende Beviis for Tildragelsens Rigtighed er dette: at i Vorning Kirkebog findes for

hiint Aar - men siden indskudt og tilskrevet: "døbt et lidet Barn nafnlig Christian." - Det er rimeligt, at Pigen ikke har kundet holde tæt, og at Præsten ogsaa har erfaret sin Kones raske Daad, den han neppe har misbilliget, saasom 97 det uskyldige Barn upaatvivlelig var dræbt, og nu dog før sin Død havde annammet den hellige Daab, skjøndt forrettet af en Kvinde.

Endelig har mange endnu levende kjendt den omtalte Tjenestepige, der som gammel Kone døde først for en fyrretyve Aar siden i Vorning Pastorat, hvor min Farbroder var Præst fra 1783 til 1825.

Saavidt og ikke videre gaaer Sporet, og synes nu efter saa langt et Tidsrum at være tabt for stedse. Det Mørke som tildækker den hele skumle Begivenhed, vil aldrig opklares før alle Mørkets Gjerninger engang komme for Lyset. - Efterstaaende Sagn er kun et svagt Stjerneglimt i en maanelys og taagefuld Nat.

I Aarene Nogle og Fiirs døde nord oppe i Vesterhanherred et ganske synderligt Menneske, som ingen egentlig kjendte, endskjøndt han skal have havt sit Tilhold der længere end fra Midten af forrige Aarhundrede. Hans Klædedragt var som Havgassernes plejer at være til daglig Brug: tykt og grovt Vadmel, vævet af sammenblandet hvidt og sort Uld; men da det sidste, ufarvet, antager med Tid og Slid et rødbrunt rustagtigt Skjer, har Tøjet selv et lignende Udseende, som dog falder mere i det graae, og svarer temmelig til Vesterhavets Taage, naar denne svagt belyses af den dalende Sols mørkrøde Skin. - Hans Sprog var dansk, men saaledes som en Jyde over Bondestanden udtaler det. - Hans Levemaade og Næringskilder vare de samme som alle de andre Klitboeres: Fiskerie og Strandinger, hvorhos han ligeledes holdt en Koe og nogle Faar; der med Naboernes deelte fredelig det tynde Græs i den uoverskuelige Sandørken. - Han skal have været stor, velvoxen, og havt et smukt men tungsindigt Ansigt; hvilket sidste Almuen anseer som Tegn paa lønlig Brøde; "thi uforskyldt Sorg - mener den - kan som Guds Tilskikkelse, ikke knæle* en Mand." Ingen deroppe vilde nogensinde have seet ham lee: ei heller var dette at undre over, eftersom han aldrig saaes i disse Menneskers Gildeslaug eller andre deres Forsamlinger, men allene ved deres strenge og farlige Dont paa den stormfulde Strand. - Han kaldte sig slet og ret Christian, hvortil Egnens Folk øgede Navnet Bolbjerg, efter det Sted hvor han havde opslaget sin ensomme Bolig.

Den nordligste Arm af Liimfjorden strækker sig Havet paa en halv Miil nær, og indslutter tilligemed en vestligere mindre den bakkede* 98 Jordtunge som Indbyggerne kalde Hannesland, hvoraf siden opstod Benævnelser: Hanherred. Dens sydlige Deel har skønne Kornmarker, og frodige Enge omfatte de lavvandede, af Stormen aldrig voldsomt oprørte Indvige. Velbyggede Bøndergaarde ligge spredte omkring ved Kysterne, og deres Beboere tage uden Anstrængelse og uden Fare rundelig Livsnæring af den villige Jord og de rolige Vande; i Tryghed høre de det hule Drøn af det vilde Hav bag Sandbjergene, - Gaaer Du ind iblandt disse, da finder Du en heel anden Natur. Det er som om Du vandrede paa en uhyre Kirkegaard blandt talløse Kæmpegrave eller paa Tomterne af en ødelagt Forverden. Derinde er Taushed og Roe, men allevegne Spor af Uroe, Forvirring og Elementernes Oprør: denne Sandregion er selv et Hav hvis vældige Bølger synes grebne af Almagten midt i deres vildeste Tumlen, og tryllede til evig Stilhed, deres Sider bestrøede med Klittag, hvis skarpe bleggule Takker altid see ud som visnede, og, naar Vinden blæser, hvisle med ensformig vedholdende Klagelyd, og paa hvis Toppe ryger, som paa Sneedriver, den fine Flyvesand. - Men vandrer Du videre omkring, overraskes Du ved det uventede Syn af tamme Dyr, dem som klæde og dem som føde Mennesket, selv dettes Boliger opdager du nu og da lønligt beliggende og trindt omgivne af de skaldede Banker. Du opmuntres ved at finde dem, ikke som Armodis faldefærdige Hytter, men som landlig Velstands nette, hyggelige Vaaninger, ikke sjældnen hvidtede og afstolpede med smukke Farver, og sirede med Udskur, der ligne - og stundom ere virkelige Skibsruffe og Dækskahytter - Skjænk fra det baade graadige og gavmilde Hav. Ydermere oplivet skal Du føle Dig ved Synet af friskgrønne Græspletter ved disse Klithuse, og kraftfulde Kornstrimler - en Erobring fra det karrige Sandhav.

Herinde, ret norden for den foromtalte Bugt begynder en bred Bakke at hæve sig over de mindre Sandknuder, og strækker sig i jevntstigende Højde lige ud til Havet. Før Du endnu er kommen saa højt op, at Du seer dette, da vend Dig engang omkring og betragt den sydlige Halvdeel af Panoramet! lad dit Øjesyn med Velbehag svæve ned over Marker og Enge, Huse og Byer, og hen over Fjorden med dens mange Vige, til Landstrimlerne paa hiin Side Bredningen der skille mellem Vandet og Luften; hvor Vejrmøller og Kirker - mørke Smaaprikker og lyse - fremhæve sig som Tegn paa det store Landkort. - Fra dette smilende Landskab vend Dig atter! træd op paa 99 Klippens yderste Rand! Tohundrede Fod neden under Dig, stejlt, har Du Havet - det vilde, det grændseløse Hav; overalt saavidt Du øjner, uden Afvexling, uden Hvilepunkt for dit ustadige Blik, til hist i det Fjerne, hvor det sammensmelter dunkelt med Himmelen, som Tiden med Evigheden. - Smaa synes Dig herfra dets Bølger, og langsom deres Rullen mod Landet, og selve Bulderet deraf lyder dæmpet deroppe i Højheden. - Er Du svimmel, da kom ikke Yderkanten for nær! det er en Klippe hvorpaa Du staaer; og brat luder den ud over den smalle stenige Bred. - Men kuler Nordvesten da stieg ned ved Siden, og stil Dig paa Havstokken der seer Du Havet i sin Vælde; hvorledes de tunge Bølger bryde sig fraadende paa Revlerne - de trende Revler, der i Mellemrum strække sig heelt hen om Halvøens vestlige Kyst, til Landets Beskjermelse, men til Fordærvelse for de Sømænd, der komme denne farlige Strandbredde for nær. Men vogt Dig, at Du ikke selv træder den for nær! en tilbagerullende Vove kunde suge Dig til sig ned i Dybet, og den næstfølgende knuse dit Legeme imod Kanten; inden Stormen har lagt sig, ville de grusomme Vover ikke slippe dit mishandlede Liig.

Et Steenkast ude fra Bredden knejser en Klippe, stejl, rue, uformet liig en Oldtids Borgruin. I Aarhundreder har Havet forgjæves bestormet dens faste Muur; dets uhyre Bølger tørne derind, men bryder mod det haarde Fjeld, opløse sig i Skum, og synke afmægtige tilbage. - Er omsider dit Øje mættet; er dit Øre døvet af den uophørlige Torden, da gak atter did op hvorfra du nedsteeg! Giv dine Sandser, dine Tanker Hvile, og stræk dine udmattede Lemmer paa den bløde Grønsvær i Fordybningen, som Du finder tæt indenfor den højeste Skrænt! - her stod engang Eneboerens Huus; og Klippen, hvorpaa Du ligger, er Bolbjerg. - Jyllands eneste Fjeld, de Søfarendes Skræk.

Paa dette frygtelige øde Sted havde den ommeldte fremmede Mand oprejst sin Hytte. Dens Vægge murede han af Kalksteen, som han saugede af Klippen; og Overdelen beklædte han med Tang, der snart blegedes af Regn og Sol, og gav den lille Vaaning et sørgeligt Udseende af Ælde og Affældighed. I stille Vejr hang den liig hvide Oldingslokker langs ned ad Væggen, bedækkede det eneste Vindue og den øverste Halvdør; men i Storm fløj det vildt, og hvinede til Bølgernes Brumlen i Dybet.

Henved fyrgetyve Aar havde han levet her; var bleven gammel; hans Haar bar Tagets Farve. Men endnu besøgte han den langt bortliggende Kirke hver en Helligdag; og var altid en vis Mand ved alle Strandinger deromkring, baade til at bjerge, end mere til at redde: flere Skibbrudne takkede ham for deres Liv. I Paalandstørme, naar saadanne Ulykker kunde ventes, saaes han altid staaende paa Udkik ovenfor sin Hytte ved Bjergets yderste Brink.

Engang savnedes han. Et Uvejr kaldte de andre Klitbeboere ned til Stranden. De nærmeste keeg som sædvanlig op til Bolbjerg, og spurgte forundrede "hvor mon Christian være?" Christian kom ikke, Da gik nogle derop, og fandt ham død paa sit Leje, med en opslagen Psalmebog paa Brystet. En gammel Havgasse lukkede hans Øjne og hans Mund, og stak ham Bogen under Hagen. - Saaledes blev han funden af Herredsfogden, hvem disse Efterretninger skyldes, saavel som en Slags Dagbog, den Afdøde havde efterladt sig. Den bestod egentlig af løse Papiirstykker som Samleren siden, efter rimelig Gisning, har ordnet, og nu overgiver til den læsende Verden. - Begivenhederne ere faa, usammenhængende og dunkle; hvorfor ogsaa den der overlod Fortælleren dette Haandskrift, kaldte det "noget synderligt og forvirret Tøj, hvoraf kun saameget lod sig udlede, at 101 Manden maatte være kommen af skikkelige Folk, men havt et forskruet Hoved." Læseren - haaber jeg - vil finde endnu noget mere.

Her ere Optegnelserne, som Papiir, Skrivt, Blækkets Farve, og Indholden selv tydelig vise, at være blevne til i saare forskellige Tidspunkter.

"Hvad lærer jeg nu af alle disse Bøger? at blive misfornøjet med mig selv og min Standpunkt i Livet? - men har jeg da lært andet af mine Rejser? - Jo! Gud skee Lov! jeg har lært at al Menneskets Uroe, er kun Stræben efter Roe. Og den kan jeg finde her, naar jeg bevarer en god Samvittighed og et nøjsomt Sind - en god Samvittighed? - har jeg den?"

Min gode Junker! det er altsammen spildt Umage. Immer vil han have mig højere op; siger at hans Hr. Faders Plan, da han tog mig ud af min ringe Stand (der borde jeg have bleven) og lod mig oplære med sin Søn, var at jeg i det ringeste skulde blive Birkedommer paa Godset. Der fortælles jo om en Kejser, at han ikke vilde bytte en Kaalhave bort imod det hele romerske Rige. Og jeg skulde foretrække Birketjenesten paa Fussing for min Frihed; - å propos! hvorledes staaer det sig egentlig med Friheden?

Jeg har tænkt alvorlig over den Ting. Det maa og det skal blive anderledes. Det er sandt: jeg har aldrig forført, aldrig med Forsæt lagt an paa Nogen. De komme jo af dem selv - jeg kan ikke være i Roe. Og jeg er jo dog ikke meer end et Menneske?

Ak! hvis jeg kunde finde Kjerlighed istædet for Vellyst! een trofast Veninde for alle disse ustadige! Min Faders Fiskerhytte skulde være mig kjerere end Skjelernes Slot. - Ja! det er en Sandhed: *Den har levet vel, som levede vel i Løndom.*

Mennesket og al dets Idræt er idel Forfængelighed. - Ingen veed ret hvad den selv vil; og naar vi faae hvad vi ville, ere vi dog ikke fornøjede. - Jeg higede efter Verdens Glæder! jeg greb dem, men de bleve til Bobler i min Haand. Hvilke har jeg tilbage? Alle de Frugter jeg hidtil plukkede, vare ormstukne. Intet er vist, intet er varigt - undtagen Døden.

102

Naar den gamle Birkedommer dør, skal jeg have hans Tjeneste. Jeg veed ikke om jeg duer til den; men jeg kunde ikke undgaae Herren. Kun har jeg betinget mig at jeg vil blive boende i min Fødehytte.

Hvor yndigt ligger denne! bag mig og over mig de tætte Linde, foran mig den blanke Søe, mellem skovklædte Bakker. En kjerlig Hustrue vilde gjøre denne Plet til et Paradiis - - men fortjener jeg et Paradiis? ak! hellige Uskyld!

Gid jeg var et Barn igjen!

Den høje Dame er kommen. Nu bliver der et Spektakel: der skal koges og brases og dandses og rumsteres, og Fyrværkerie i Tørvekrogen. Det gaaer lige til Ækelhed. - Og hvad er hun saa andet end en Courtisane? -

Gid jeg havde været Fisker, som min Fader før mig; ikke kjendt meer af Verden end Søen her!

Savn gjør ikke fattig; men at man føler dem. Nil admirari! - ja du snakker godt min kjære Flaccus! men - det var ikke sært! nu skal jeg atter frem med min Viol de Gambe - det evige Gnierie - raab ikke saa højt! nu kommer jeg.

Hun er smuk. Men hvad kommer det mig ved? jeg har kjendt dem ligesaa smukke, og ligesaa - svage. - Jeg kunde næsten troe, at jeg havde fundet Naade for hendes Øjne - jeg kjender disse Blik - Kornmoden paa Elskovs Himmel. Hvad ere de vel mod ægte Kjerligheds milde Stjerneglimt! - Skal jeg nogensinde skue dem? Desværre! mit Livs Himmel er forlængst indhyllt i Lystens Taagedunst.

Hvoraf kommer dette? Jeg er ikke tredive Aar, og dog tykkes mig at jeg har levet i Hundrede. Kan man tage op af Tiden, som af en Arvepart? og - forøde den inden den falder.

Hun er overordentlig smuk - og vittig som en Pariserinde. Men, *laissons cela!* hun staaer mig baade for højt og for lavt. - Ja havde hun været min Lige, og hendes Hjerter reent. Imorgen rejser hun. Adieu. Deres Højhed!

103

Aftenvinden suser i Sivet og Løvet; og histoppe klinge Violer og Fløjter. Menneskets Musik blander sig med Naturens. Men ak - vee for Harmonien! Hjertets Moll og Skjæbnens Dur - det skurrer.

Hvor fristende, at stirre ned i det kølige dunkle Dyb! *der* opløse sig alle Disharmonier; Længselens Adagio og Nydelsens stormende Allegro hensmelte i et sødt Smorzando. Der kommer en Pause - hvor lang bliver den?

Hvad er det? Hun har forlangt mig til at gjenemsee sin utroe Forvalters Regnskaber. Velan! Jeg gaaer; skjøndt en vis Anelse holder mig tilbage. Det pikker herindenfor som et Dødninguhr.

Dumheder!

Skal jeg eller skal jeg ikke? - En Draabe meer eller mindre af denne jordiske Nectar - men hvad om det nu var *aqva toffana*? - Ligemeget! Jeg har allerede faaet formeget af saadan Gift. Mine Pulsslag ere talte. Jeg subtraherer maaskee blot et par Ziffre fra Hovedsummen. - Aabn dit Favn, min Havfru! jeg synker - lad Bølgen lukke sig over os!

Det bliver mig lidt for alvorligt. - Hemmeligt Ægteskab! Et smukt Partie! En Fiskersøn og en Grevedatter! - Du stakkels Samvittighed! man kan stundom fornøje Dig med lidt - hvor hun sukkede, hvor hun græd! men naar jeg blot vilde lade mig vie til hende - NB. under evig Tausheds Løvte, saa var hun rolig. - Er det Forstillelse, saa spiller hun sin Rolle fortreffeligt. - Dog - hvo kan randsage et Menneskes Hjerter? hvo kjender sit eget? Og ere vi ikke alle Hyklere for os selv - uden at vide det?

Det maa i det mindste overregnes.

Indtægt.	Udgift.	1. En dejlig Kone.	1. Frihed.	2. En stor Formue.	2. Rolighed.	3. Et lystigt Liv.	3. Selvstændighed.	Balance.
----------	---------	--------------------	------------	--------------------	--------------	--------------------	--------------------	----------

Har Mennesket virkelig fri Villie? Det kunde være et Spørgsmaal. Før end vi foretage os en Gjerning, mene vi saa, men bag efter seer det ud, som om den alligevel skulde være skeet, enten vi havde villet eller ej. - Du troer at gaae din egen selvvalgte Vej, men det er Skjæbnen, som har afstukket den.

Var det ikke min Villie, at nøjes med en Fiskerhytte? Men Skjæbnen vil, at jeg skal eje en Herregaard. - Christian: vær dog ingen Nar.

Jeg forbauses. Et *matrimonium ad morganaticam!* - Er jeg da en Konge? - Men hun - - - Den venstre Haand - kjender allerede Vejen - - Saamænd! Samvittigheden faaer sit *Salarium* - hvad vil den saa mere?

Den venstre Haand! er den ikke ligesaa hvid og blød og sød som den højre? - Kom med den!

Tænkte jeg det ikke nok? En Ægtemands Rettigheder og en Tjeners Forpligtelser! - Dette Slaverie bliver tilsidst utaaleligt. - Naar det endda ikke var med hendes græsselige Jalousie! jeg maae ikke tale med noget ungt Fruentimmer - ej engang see paa andre; jeg maae gjøre hende Regnskab for hver Time paa Dagen, hvor jeg har været, hvad jeg har bestilt - det er ikke at udholde.

Hjelp Himmel! hvilke Basiliskøjne, jeg fik idag, blot fordi jeg snakkede mildt med den Bondekone fra

Voldum! Og iaften kommer Skraldet nok efter Lynet, og saa har vi Regnen. Det er det allerkedsommeligste! Naar hun endda vilde forskaane mig for disse vamlende Forsoningsscener! - I Sandhed! hun er Katten, og jeg er Musen: først piner hun mig, og siden æder hun mig op. Det er en synderlig Façon at elske paa; dog troer jeg hun gjør det; men - Tys! der hører jeg allerede Signalet - o vee mig arme Synder!

Hvor længe skal dette vare? Og kan hun dog aldrig blive keed af mig? - Men i dette Fald, troer jeg, vilde hun putte mig ind i Dukkeskabet, og gjemme mig der blandt andre Rariteter! hun slipper mig ikke.

Nu veed jeg hverken ud eller ind. Der hjælper ikke det Gode, og ikke det Onde. Sleger jeg for hende, beskylder hun mig for Falskhed; og vender jeg den laadne Side ud, saa daaner hun. Jeg maae tilsidst desertere fra Herregaard og Alting.

Bodil! hvilken yndig Klang haver dette Ord! Bodil! det smukkeste af alle Navne! - Hvergang jeg hører det, tager mit Hjerte til saa sødelig 105 at banke; og en Længsel bespænder mig - men ømt og blidt; ikke som hidtil nedhvirvles jeg i Sandselighedens vilde brusende Fos; jeg glider sagteligt hen ad den ædlere Kjerligheds rolige klare Søe. - Skal jeg naae dens Havn?

Hendes Mund tier; men hendes Øjne hvidske: "Christian! jeg elsker Dig!" - O Bodil!

Den afgjørende Time nærmer sig. Jeg kan tælle Minutterne; men nu skjælver jeg - hvorfor? for hvem? for min - ja hvad for en Min? Kone? Nej! hvad betyder vel dette Venstrehaandsgiftermaal! - Spilfægteri! - Min - Maitresse da? desværre! hun er min Beherskerinde, en kvindelig Tyran, hvem jeg nu hader - og frygter.

Himmel! vidste hun noget, anede hun blot: jeg veed det, hun kunde myrde hende. Gud naade mig ulykkelige Menneske!

Hun er en Engel. - Men hvad er jeg? - -

Dette er Kjerlighed. Min Gud! tilgiv Du mig naadelig, at jeg har misbrugt din himmelske Gave! - Jeg kjendte den ikke. - O jeg Daare! som troede, at det var Honningen jeg nød; det var Giften, jeg udsugede.

Ja! jeg er bleven et andet Menneske - og et bedre? Ja! - Priset være du min Skaber! Du har omvendt mig ved Kjerlighed.

Ingen Attraae, ingen Uroe, ingen Storm i mit Indre; men Fred og Haab og stille Glæde. - Nattens skumle Taage er forsvunden; og en ny Morgenrøde straalere i uplettet Glands.

Gud hjælpe mig! Hun har mærket noget; og hvor kunde hun andet? - Jeg maatte jo rive mig løs af Syndens Lænker. - I otte Dage saae jeg ikke Skjøgen. Men hun tvivlede paa min foregivne Upasselighed. Derfor sendte hun sin Fortrolige, denne skumle forhærdede Skurk, hvis hvide Haar er en Skjændselskrone. - Jeg maae flygte.

Er hun paa Spor? hvad vilde hun paa Tustrup? hvorfor talte hun saa meget med Bodil - saa nedladende, saa sledsk? Jeg skjælver for os Begge.

106

Saaledes skal det være! Alt giver jeg hende tilbage: Herregaard og Guld, lige til denne forbandede Ring. Og saa didhen, min Elskede! hvor Kjerligheds Tempel vil optage og skjule os.

Nu er det skeet! Men hvilken skrækkelig Scene! - Himmel! beskjern Du os! - Der lurede en Djævel i hver af hendes Øjenkroge, da hun kastede sit Blik efter mig i Døren. Opdagede hun at jeg elsker en anden - men det troer hun da ganske vist - men fik hun at vide, hvem det var: hun skulde være istand til alt. - Forsigtighed!

Jeg har det. Hemmelig skal min uskyldige Kjerlighed være; hemmelig som den syndige! - Min kjere Junker og saa Præsten skulle være vore eneste Medvidere. Bodil fæster sig til Viskum; jeg bliver paa Fussing. Og naar saa hun derovre har glemt det forbigangne, eller faaet sig en nye Elsker, hvilket jeg haaber: saa, o min inderligt elskede! saa bliver Du min Hustrue for Gud og mine to eneste Venner paa Jorden.

Stormene have udraset, og jeg er i Havnen. Aldrig mere forlader jeg den. Blæs op derude! oprør Dig, Du Verdens urolige Hav! mig naaer ej engang Gjenlyden af din fjerne Dumren. Jeg hører kun min lille Engels glade Skvaldren og Moderens Vuggesang. Jeg er et lykosaligt Menneske. - See! Solen opstaaer fra Bjerget - den sender sine Straaler hid over den tindrende Søe at lykønske mig til denne min jordiske Salighed. Fiskene spille af Glæde paa de klare Vande, og alle Smaafugle fryde sig med mig.

Soli deo gloria in æternum.

Min søde Bodil vil endelig Drengen skal hedde Christian. Nu! hun faaer at raade i alle Ting. Hun elsker mig over al Maal og Maade. Naar jeg kommer ned fra en stakket Fraværelse paa Slottet eller Præstegaarden,

da er det som hun ikke havde seet mig i hele Aar. - Og naar jeg selv hist ovre fra Bakkerne skimter mit Huses hvide Væg hernede paa Pynthen, er det da ikke som om en Lysstraale pludselig ramte mit Øje, og trængte mig lige ned i Hjertet?

107

Skulde hun endnu have noget isinde? Junkeren paastaaer at han har seet den frygtelige Gamle derude i Venning Eller; men han forstak sig i Buskene. Hvad vil han her.

Imorgen skal jeg til Randers, at indkjøbe til Barselet. Jeg vil da forskaffe mig et Par Pistoler. Man kan aldrig vide, hvad der kunde indtræffe.

Herren holde sin Haand over mine Elskelige!

(Mellem ovenstaaende og næstfølgende maae aabenbar være forløbet et Tidsrum af flere Aar).

Gud er retfærdig. - Ved mit syndige Levnet havde jeg selv gjort mig uværdig til lykkeligt Ægteskab. Min Samvittighed var falden i Søvn? derfor maatte den vækkes med Forskrækkelse. Og det er Naade af den Alvise, at han tillader mig at afsone mine Overtrædelser med langvarig Anger og strængt Arbejde. - Han lønne ogsaa min kjere Junker som forhindrede mig i Selvmord, og siden plejede mig i min langvarige Afsindighed! - Uden ham havde jeg været evig fortabt, og skulde aldrig gjenseet min Hustrue og vort salige Barn. - O du Helvedes Furie! - hvad havde den uskyldige gjort Dig? - Men Frelseren vil at vi skulle tilgive vore Fjender, Saa vil og jeg, idet jeg sukkende og bedende underkaster mig de tunge Prøvelser. Taalmodig vil jeg lide, paa det jeg maae samles engang med min Dyrebare i hans glade Himmerige.

Herre! hvorlænge? - Nej, jeg tør ikke spørge. Gud vil det - hans Tøven er Kjerlighed.

Stormen tuder, og Havet brøler, Sandet fyger og hvisler om min Hytte. Men snart skal jeg ikke mere høre disse sørgelige Toner. Sandet i mit Timeglas er nær udrundet. Jeg føler at det lakker ad Aften. Min Levekraft aftager mærkeligen. O Herre! forbarme dig snart!

Naaderige Gud og Frelser! Var dette et Budskab fra dig? En kjerere Engel kunde Du ikke sende.

Var det en Drøm eller et Syn? Hun stod ved mit Leje med Barnet 108 paa Armen, smilende saligt som Herrens egen Moder! og den lille Engel rækkede efter mig - Jeg kommer. -

Dette afbrudte Stykke maae være det sidste, Eneboeren har efterladt sig, og skrevet i den Sygdom, som endte hans langvarige Sjælslidelser.

Det overlades til Læserens egen Phantasie at udfylde de store Haller i denne mørke og sørgelige Historie, saavel som at gjætte Grunden til den Beslutning at tilbringe Livet - et Liv af over tredive Aar - i hiin vilde og glædeløse Ørken.

109

Marie

En Erindring fra Vesterhavet

Hiin smalle Landstrimmel, som den danske Halvøe skyder op i Nordsøen, er næsten heelt overhullet med Flyvesand, opkastet af Vesterhavet, og videre henført af dets Bundsforvandte Stormen; ret som om hiint frygtelige Element med denne golde Gave vilde spotte Jorden over Tabet det tilføjer ved at undergrave dens Grundvold og røve dens frugtbare Dele. Men endnu har Fienden ikke mægtet at fordrive Landtungen standhaftige Beboere. Fra den selv tage de Erstatning for det lidte Tab: og Sandets Magt bekæmpe de ved Hjælp af en Græsart, som aldrig lader sig kvæle, men stedse vil være øverst. Herved danes heelt hen mod Vestkysten Høje og Dale i afvejlende Mangfoldighed. Sete langt fra, naar Solen er bag dem, skuffe de Vandreren med falske Billede af skovklædte Bakker. Men længere inde ere endnu nøgne vidtstrakte Sandbjerge, der i en Afstand ligne snetakte Fjelde, og Aar for Aar bemægtige sig Strækninger af de dyrkelige Sletter, dem Flid og Møje aftvinger en sparsom Grøde. - Herfra, og heelt ned ad Kysten bærer Landet det samme Præg.

I een af disse øde Egne besteed Fortælleren i sin Ungdom en med Klittag bevoxet Sandhøj, for første Gang at beskue det store Verdenshav. - Solen var i sin Nedgang. Havet var flydende Ild; Sandbjergene vare glødende Emmer, Vindene slumrede; kun Dynningens dæmpede Susen paa Strandbredden mindede om deres sidste Kamp med Bølgerne. Et sørgeligere Minde om Vælden af Stormens og Størhavets forenede Kræfter, et Vrag, stod paa den nærmeste Revle, og strakte de sorte Planker op gjennem Sandet. - Solen skulde have dalet over min stumme Henrykkelse, og først Mørket have vakt mig af mine udsigelige Drømme, hvis ikke en Skare af Havgasser, bærende deres Aarer og Fiskesnører, vare ankomne i Nærheden af det Sted, hvor jeg befandt mig. Endnu før jeg saae dem, hørte jeg deres Fodtrins Knirken i Sandet, idet de tause snoede sig ned gennem de snevre Dale. Da Redskaberne vare lagte i Baaden, som laae i en 110 Aabning i Klinten, fordeelte de sig til begge Sider, satte Ryggene til og skød den ned til Vandet efter Takten af en kæmpebygget Fiskers hule Opsang, hvis Omkvæd lød heelt lystigt: "Jeg hejser og Du haler" - "hurra hurra hurra!" faldt Choret ind - "Jeg drikker Du betaler" - "hurra hurra hurra." De muntre Ord stode i synderlig Modsætning til den dybe Tone og den mørke Alvorlighed, med hvilken de bleve udsungne - med hvilken de Alle paa eengang gjorde omkring, toge Hattene af, knælede, og satte Panderne mod Rælingen. Nogle Øjeblikke dvælede de i denne Stilling; men ikke en Lyd hørtes fra deres Læber - i Stilhed bad de til Vindenes og Bølgernes Herre. I Stilhed rejste de sig, skød Baaden heelt ud i Vandet, sprang ind og grebe Aarerne. Under lige Drag gled det lille Fartøj hen ad Havfladen. Jeg fulgte den med Øjnene, til den forsvandt i det dunkle Fjerne.

Een Mand blev tilbage. Det var en Olding; men endnu havde Alderen ikke bleget de rødbrune Lokker, der beskyggede hans rynkede Ansigt, hvorvel den noget havde bøjet hans brede Ryg. Da han længe, ubevægelig, med Hænderne i Sidelommen havde seet efter de udsejllende, vendte han sig, gik langsomt hen imod mig, og bød mig et oprigtigt "Gudsaften!" - Jeg benyttede Lejligheden til at erholde nøjere Kundskab om disse Menneskers møjefulde Haandtering; saavelsom om de paa denne farlige Kyst saa ofte indtræffende Strandinger. Dette gjorde han ret tilfredsstillende; især beskrev han mig det sidste Skibbrud - hvis Levninger stod der tæt ved os - saa klart og levende, at jeg i Ungdoms Letsind ønskede at vorde Vidne til et saa frygteligt Sørgespil.

Jeg fulgte ham til Hjemmet - et smukt og indvendig tillige vel forsynet Huus lidt oppe i Landet, og ikke ret langt fra een af de største Sandmiler*. Kort før vi naaede dette, standsede han, saae sig tilbage og rundt om paa Himmelen, og sagde, idet vi gik ned af den sidste Bakke, med betænkelig Mine: "der er Lurk** i Vejret." "Hvad vil det sige?" spurgte jeg. "Ikke andet", lød Svaret, "end at vi snart faae Forandring." Herpaa indbød han mig til Aftensmad og Natteherberge. Jeg tog imod det velmeente Tilbud; og blev virkelig af ham * - 111 og hans ligealdrende Hustru beværtet med en Gjæstfrihed, der ej findes hjerteligere under Beduinernes Telte. Under den søde Følelse af Ro og Tryghed i Modsætning til de bortsejlede Fiskeres møjsomme og farefulde Nattefærd paa det troløse Hav indsov jeg paa Strandboerens bløde Bolster.

Endnu før Dag vaktes jeg af en blandet Støj i Dagligstuen ved Siden af mit Soveværelse: Snakken af grove og fine Stemmer, Klampren af Træsko, Klirren og Knærken af op- og igaaende Døre. Jeg satte mig overende og lyttede. I stillere Mellemlum forekom det mig, at der udenfor lød som en huul Susen, eller et dybt og ensformigt Drøn. Jeg sprang op, klædte mig hurtigt paa, og gik derved. Hele Familien var paa Benene og i travl Bevægelse: Manden i Huset sammenrøkkede et Toug, Huusmoderen syslede ved Arnen, ragede Ilden sammen, og satte Gryden til; to unge Kvinder - den Ene Datteren, den Anden Sønnekonen - vare fuldpaaklædte ifærd med at binde store Tørklæder om Hovedet, som om det gjaldt en længere Rejse. Min Morgenhilsen blev kortelig gjengjældet; og paa mit Spørgsmaal: hvad det var for en Dundren jeg havde hørt? svarte den Gamle ligesaa kort og hurtigt: "Havet." "Hvor vil I hen, min kjere Mand?" spurgte jeg videre "Ud at see efter vore Folk", svarte han, "vi faae strængt Vejr." - Disse Ord virkede electrisk paa mig, og jeg besluttede i samme Øjeblik at følge dem hen til den frygtelige Nabo. Inden faa Minutter vare vi rejsefærdige og forlode Huset.

Solen var i sin Opgang. Dens mørkrøde Skive brændte dunkelt bag strimede Skyer. Ingen Vind var at mærke; men højere lød Havets uafledelige Dundren. Tause gik vi det imøde; jeg i urolig og spændt Forventning.

Jeg besteed den yderste Klint. Til min store Forundring viste Havet sig ikke i mærkelig Bevægelse; kun tæt ved Bredden gik en dybere Undersøe, den brød sig mod Havstokken, og rullede dumrende langs hen med denne. Endnu var Luften i Rolighed, men min gamle Vejrspaaemand forsikkrede: at det ikke vilde vare længe, inden jeg skulde fornemme Vestvinden. Han havde Ret. Denne Nordsøens grumme Behersker kom snart anstigende, indsvøbt i skumle Taager. Nu begyndte Havet langt ude at røre sig; det fremviste allerede smaae hvide Prikker, der stedse bleve flere og flere, og større og større, og nærmede sig, som det syntes, med Vindens Hastighed. Men Vinden løb dem forbi. Paa eengang kom den med uheldvarslende 112 Sukke og hiin skarpe Hvinen i Marhalmens stride Totter. Ingen Baad var endnu tilsyne. Men heelt hen paa Klitbakkerne viste sig een af Strandboerne efter den Anden, meest Kvinder og halvvoxne Dreng. De kom, ligesom vi, til Udkik efter de tøvende Fiskere, forsvandt, stak atter frem, eller og det var Andre der traadte i deres Sted.

Vindens Heftighed tiltog; Bølgernes Tumlen ligesaa: Strandbredden stod i Skum. Jeg skjalv for de arme Stakler derude, og opgav dem allerede i mine egne sørgelige Tanker. Da raabte Oldingen med Haanden over

Øjnene: "Der har vi dem;" og samme Raab gjentoges langs hen med Kysten. Men jeg saae endnu Intet, og min Frygt voxede. Omsider henledte de Andres Fingerpeeg mine Øjne til et mørkere Punkt i det Fjerne, som ofte forsvandt, men stedse kom igjen, og stedse større og nærmere. - Stærkere oprørtes Havet. De hvide Pletter bleve flere og bredere. De trende Sandrevler, der med korte Mellemlum strække sig jevnslid Landet, betegnedes alt ved ligesaamange sammenhængende Skumstriber, der baade til Syd og Nord rakte sig saa langt som Øjet naaede - disse Rif, der ere de Søfarendes Fordærvelse, men et tredobbelt Værn for Kysten, da de bryde de uhyre Vover, der ofte højere end selve Klinten, uden saadan Modstand, snart skulde nedrive de svage Volde, og oversvømme det lavere Vestland.

Baaden skyndte sig. Alt saaes Folkenes Hoveder, naar den reed paa Bølgernes Rygge. Men naar den da løb ned som ad en Bakke, og derpaa blev borte i Bølgedalen, da tænkte jeg med Bævelse: mon de komme op igjen? Et Angstraab undslap mig; men den gamle Mand, som stod hos med sammenslyngede Arme, sagde but: "hvad er der? de har ingen Nød endnu."

De havde naaet den yderste Revle. Her standsede de; ja roede endog af alle Kræfter baglænds ud ad, og kløvede lykkeligt flere vældige Vover. Da disse vare knuste i Brændingen, og der blev en Strækning smult Vand, benyttede de dette Mellemlum, og skrede med Flugens Hurtighed ind efter. Paa samme Maade overvandt de den mellemste Revle. - Men nu var den egentlige Livsfare forhaanden. Alle Tilskuerne sprang ned paa Havstokken, og som paa et Befalingsord faldt Alle paa Knæ, og strakte de sammenknugede Hænder mod Himlen. Derpaa sprang de ligesaa hurtig op, og grebe 113 hverandre i Hænderne. Jeg indsaae ikke strax, hvad denne Kjæde havde at betyde; snart skulde jeg erfare det.

Baaden var ved den inderste Revle, ikke et Steenkast fra Land. Den foer ind i Brændingen, forfulgt af en Styrtesøe, der krummede sin hvide Kam højt over den - den indhentedes - drejede Siden til - overvældedes - kantrede. Et Skriig, hvinende hjerteskerende, udstødtes af Kvinder og Børn. Det gjaldt Liv eller Død. - Med Bølgen skylledes de Skibbrudne til Land; Nogle kom heelt op, og fik strax Fodfæste; men Andre kom ikke saa højt - da brødes Kjæden paa flere Steder - den nærmeste greb med den ene Haand fast paa den mod Brændingen kæmpende - Resten af Kjæden drog af al Magt, for at frarive Havet sit Bytte; thi samme Bølge, som slyngede dem op, vilde i sit Tilbageløb have trukket dem ud igjen; og da var ingen Redning mere. - Rædselfulde Øjeblikke! men de fore saa hastig forbi, at jeg næsten ikke saae hvorledes det gik til, før Alle vare frelste. - Ligesaa hurtigt bjergedes Baaden - den stærke Bærer over Afgrunden, den trofaste Frelser i saa mangen en Nød. Først da den, med hele sin rige Nattefangst var halet op paa Landet i fuld Sikkerhed - først da hilstes og gjenhilstes med djerne Haandslag; og een og anden af de vanddrivende Søgutter omslyngedes af kjerlige Arme. Og nu kom de hidtil hjemmeværende Mødre, Hustruer og Døttre hidilende med Kruser fulde af varrende Drikke. Hver af de hjemkomne greb sin med begge Hænder, og slap den ikke, før Bunden vendte mod Himmelen*. Derefter deelttes Udbyttet. Hver drog til sit; jeg med min Vert og hans Familie.

Et velsmagende Maaltid af Havets Gaver blev hastigt beredt; men endnu før det var tilende, stak en Mand Hovedet ind ad den halvaabnede Dør, og raabte: "en Stranding!" Alle sprang op, og spurgte paa eengang: "hvor?" "Her," svarte Manden hurtigt, og trak Hovedet til sig, for at bringe dette vigtige Budskab videre omkring. - Min Vert, hans Søn, og to andre unge Karle, som ogsaa havde været med paa den natlige Fiskefangst, foer ud - jeg bagefter.

Blæsten var stegen til Storm. Havet brølte i sin grummeste Vrede.* 114 Sandet fra Klitbjergene pidskede os i Ansigtet, og Skum fløj som Sneflager hen over vore Hoveder. Med vidtopspilede Øjne foer jeg ud paa Havklinten, der syntes at ryste under mine Fødder. De mørke Vande vare forvandlede til Fraade; en Støvregn af Skum fordunklede Udsigten; og Bølgernes Torden døvede min Ører. "Hvor?" raabte jeg til min Sidemand. Han udstrakte Armen; nu saae jeg det ulykkelige Skib neppe et Kugleskud borte. "Kan han ikke endnu bjerge sig?" spurgte jeg. "Ikke om han saa var den eneste Sejler paa Havet", lød Svaret, "han kan ikke længere klare sig af Landet - han skal strande."

Ravende, tumlende kom Skibet nærmere. "Nu!" skreeg Alle paa eengang, "nu er han ved den første Revle." "Han støder" raabte Een, "Nej" raabte en Anden; "der kommer en Søe, den skal hjælpe ham." - Den kom - Skibet hævedes af den vældige Bølge - dalede - "Han er ovre" lød det: der faldt en Steen fra mit Hjerte; men jeg kjendte ikke den jyske Kyst. Faa Sekunder efter heed det: "der staaer han!" Det var paa den mellemste Revle. Mig forekom det, som om han endnu sejlede; men det var kun Skibets Slingring og Huggen paa Grunden.

Blot et Bøsseskud fra Land standsede det; jeg haabede derfor at Folkene skulde bjerges. De firedes ogsaa en Baad ned; to Mand sprang efter: da kom en Styrtesøe, og rev den med sig. I Stumper og Stykker kastedes den ind til Bredden; men Folkene kom aldrig tilsyne. Besætningens Skriig, da den forsvandt, gjennemtrængte Stormens Hvinen og Brændingens Torden.

Nu kom derudefra indvæltende en Række af Bølger, højere sværere end nogen tilforn - ni, sige Kystboerne, følge efter hverandre, den sidste den største af dem Alle. Da den første ramte Skibet, gav Dette et Ryk til Siden - Et Skriig, stærkere, vildere end det første, lød fra det ængstede Mandskab. Den næste Bølge

drejede Skibet endnu mere, og overskyllede det forreste halve Dæk. Matroserne klattrede op i Vanterne, og surrede sig fast. - Ved enhver nu paafølgende Søstyrting svajede Skibet mere og mere, indtil det omsider vendte hele Siden mod Landet. Tougværket løsrevs, og slyngedes hid og did; Masterne dinglede. - Efter dette heftige Pust blev et Ophold, i hvilket Havet syntes at ville samle Kræfter til et nyt og voldsommere Anfald. De ængstede Sømænd udstrakte deres Hænder, snart mod den mørke Himmel, snart mod Landet - det Land der var dem saa nær, og som de dog aldrig levende skulde naae. Deres Skriig vare som Knivstik i mit unge Bryst. Men der var ingen Mulighed at komme 115 dem tilhjælp; og forgjæves raabte Havboerne: at de skulde fæste Toug om Fade eller Tønder, og kaste dem over Bord. De hørte det ikke, eller de forstod det ikke. - Da viste sig et nyt og rørende Syn. En Mand sprang ud af Ruffet, en Kvinde efter ham. Han kastede sine Øjne til Havet, til Landet, og derpaa omfavnede de hverandre. Det maae sikkert have været Kaptainen og hans Kone. Pludselig reve de sig løs, foer ind i Ruffet, og kom strax tilbage med en stor Pakke imellem sig; ved et Toug firede de den ned i Vandet. Derpaa knælede Begge, og udstrakte deres Arme bedende imod os. - Pakken holdt sig godt ovenpaa, skjøndt tumlet af Brændingen op og ned. Snart kastedes den heelt paa Land; En Mand greb den, bar den højere op, og løste Touget. Nu først sprang hine to op, og udstødte et Skriig, der klang som Glæde. Hurtigt bandt han hende med *sin* Ende af Touget fast til et Bræt - for silde! En ny Bølgegang naaede Vraget. Den første væltede sig brølende og fraadende heelt hen over det. Den ene Mast gik overbord med alle dem, der hang i dens Tougværk; Kaptainen og hans Kone vare forsvundne. Paa Landet haledes af alle Kræfter i Touget - hun blev draget op, men med knuset Hoved. - De følgende Bølger omstyrtede ogsaa den anden Mast; Skroget krængede sig om paa Siden. Den sidste steeg som et Fjeld op af Afgrunden, Den Gamle, som stod hos mig raabte: "taaler han den, taaler han 116 mere." Neppe vare disse Ord udtalte, før Bølgen skød sin brede Ryg end højere op, krummede den, og styrtede som en Lavine ned paa Vraget, og med en Bragen, som overdøvede Storm og Brænding - det var knuset! dets søndersplittede Stumper dandsede og drejede sig i det kogende Skum.

Kaptainens Liig fandtes aldrig. Ligesaalidet stod det siden til at udfinde enten hans eller Skibets Navn og Hjemstavn.

Medens Alle vare ifærd med at bjerge det inddrivende, gik jeg hen for at bese den først ilandhalede Pakke. Den bestod af tæt sammensnørede Kojeklæder, og var fastgjort paa en Kahytsdør. Jeg bøjede mig ned for at løse den, anende jeg veed ikke selv hvad. Da hørte jeg med glad Forbauselse en spæd Klynken - jeg sønderskar Strikkerne - rev Puderne tilside - et levende Barn laae for mine Øjne. Hastig svøbte jeg det igjen sammen, og ilede saa fort, jeg formaaede, til mit Herberge med dette kostbare Strandingsgods.

Der var Ingen hjemme undtagen den gamle Huusmoder og hendes Sønnesøn, en treaars Dreng. - Jeg lagde mit Bytte paa Bordet. Barnet - en Pige neppe halv Aar gammel - var vel befugtet af Søvandet, men gav ikke mindste Tegn til at have sunken noget af denne Dødens bedske Drik. Det begyndte atter at klynke, vist nok af Trang til Næring. Da Konen hørte dette, forlod hun sin Kaffekjedel paa Arnestedet, og da hun blev Glutten vaer, slog hun de flade Hænder mod Laarene, og raabte: "Herre Jesuslille! hvor har han faaet det?" "Fra vor Herre" svarte jeg, og bad om tørre Klæder og noget af den varme Melk, som stod paa Ilden. Dette drak den Lille med stor Begjærlighed, og lod sig derpaa stiltiende føre af det vaade Svøb i tørt Linned. - Jeg tog det paa mine Arme, medens en Vugge blev redt. Snart sank dets Hoved til min Skulder; og det sov allerede trykkeligt, forinden det var kommen tilleje. - Rørt betragtede jeg det sødt slumrende Væsen: For en stakket Stund siden hos Fader og Moder; og nu i vildfremmed Land, bortrevet fra dem, som gave det Livet - Naar Du nu igjen opslaaer dine uskyldige Øjne, ville de lede, men ikke finde dem. Aldrig skal Du udtale disse Navne - de første vi lære og de dyrebareste - stakkels spæde Blomst! fra et langt bortliggende Land, fra det milde Syden maaskee; og nu her henkastet for at omplantes i det kolde Nordens øde Sand! Men tidligt maaskee skal Du henvise; og Ingen skal savne Dig; ingen Afskedstaare væde din blegnende Kind. Du skal være som en Fremmed og en Landflygtig, 117 uelsket i Livet, forglemt i Døden. - "Hvad græder han for?" sagde Konen; "er det for dem, som Havet har taget? Er' vi ikke alle vor Herre en Død skyldige? Min første Mand blev paa Havet, og min Fader blev paa Havet, og min Broder blev paa Havet, Alle paa eengang; dengang græd jeg; men -" "- Jeg sørger ikke over Døde" afbrød jeg, "men for den Levende; tykkes hun ikke den der er at ynkes over?" "Ja - ja!" svarede hun, og blev ved at sysle med sin Bestilling; "Vor Herre lever endnu." - Der laae noget i disse Ord, som gjorde at mine Øjne tørredes, og mit Bryst udvidedes. - Jeg forlod Huset, for at see til ved Strandingen.

Halvvejs mødte jeg nogle af Bjergerne belæssede med Bytte. Da de fortalte mig, at der ved Havet intet videre var at bestille, gik jeg tilbage med Husets Beboere. Disse, som ikke vidste noget om mit Bjergegods, gjorde store Øjne, ved at finde Barnet i Vuggen. Min Verts Sønnesøn - en treaars Purk - stod ved Siden, og keeg derind med glad Nysgjerrighed. - Jeg forklarede Sammenhængen. - "Det er altsammen godt nok" sagde Huusherren; "men hvor skal vi hen med den?" "Den kan jo komme paa Sognet" sagde Sønnen. "Det er bedst vi straks bringe den til Præsten" sagde Svigersønnen; "saa kan han gjøre ved den hvad han selv vil." - Medens de saaledes endvidere raadslog om den forældreløses Skjæbne, havde den unge Kone stillet sig ved Fødderne af Vuggen, og betragtede den sovende Glut med stive Blik og begge Hænder paa Hofterne. "Moer!" sagde den lille Dreng, "er det min Søster?" I det samme slog Barnet Øjnene op, lod dem løbe omkring paa de Omstaaende, og tilsidst hvile paa Drengen. Han rakte hende Haanden - hun greb den - han skreeg af Glæde. "Herre Gud!" udbrød den unge Kone, og Taarer tindrede i hendes Øjne - "ligner den ikke vor lille Marie?" "Hvor?" spurgte jeg, og saae mig omkring, "hvor er hun?" - "I Guds Rige" svarede hun

sukkende; "det er nu Fjerdingaar siden hun døde." Derpaa skottede hun til sin Mand, og sagde: "skal vi ikke beholde denne her istæden for?" "Hm!" svarede han langtrukket; "det raader vi ikke for." Nu saae hun bønligt til Svigerforældrene, og sagde: "Hvad siger vor Faer og vor Moer? - den seer saa venlig til os, det lille Lam!" "Hm!" svarte Oldingen; "hvor ti æde, kan den ellevte æde med - tag den saa!" Glutten smilte, som om den forstod det, og rækkede de smaae Hænder op mod sin nye Moder. Denne slog hurtig Dynen tilside, tog Barnet paa sine Arme, og kyssede det med moderlig Ømhed. Den lille Knøs hoppede 118 omkring, klappede i Hænderne, og raabte: "Gud ha' Lov, for vi har faaet Marie igjen!" "Ja hvad hedder den? hvad skal vi kalde den?" sagde den gamle Mand. "Marie, Marie!" jublede den unge Kone; "det siger jo bitte Jørgen." Alle bifaldt dette. Men Husets Moder foldede Hænderne i Skjødets, og sagde med en Følelse, som jeg ikke havde tiltroet hende: "I Jesu Navn! det er et Guds Laan fra Havet."

Tredive Aar vare henrundne siden mit første Besøg paa Jyllands vilde Vestkyst, da jeg forgangen Sommer anden Gang befandt mig her. Meget Vand var løbet til Havet - som man siger - i denne Mellemtid -; og - mangt et Øje lukt paa Havet - tænkte jeg, da det atter udbredte sig for mine Øjne. En Menneskealders Begivenheder - dens Storme - havde svækket Erindringen om den nysfortalte med alle dens frygtelige Virkninger; ligesom den selv udsletter den Vandrendes Fodspor i Klitternes Sand. Men Synet af Havet, af de Kyster, der i Aartusinder trodse dets Vælde, vakte paa nye det slumrende Minde. - Fra Strandbredden, ad hvilken jeg vandrede, gik jeg op i Klitterne, besteeg een af de største Sandhøje, og saae mig omkring efter mit forrige Herberge. - Jeg var ikke istand til at opdage det nogensteds; og troede derfor at jeg ikke havde truffet den rette Kant, men - som let skeer - havde faret vild i denne ensformige Landstrækning, der saa ofte forandrer sin Skikkelse; thi her jevner Blæsten et Bjerg, hist sammenfejer den et Andet; og selv de uhyre Miler flytte sig, skifte Overflade og Retning, ligerviis som Snedriver under Vinterens vexlende Vinde.

Solen stod højt paa sin Bue; Luften var mild; og en let Østenvind pustede fra Landet, og viftede sagtelig med Klittagets bleggrønne Blade; Strandlærkerne sang. - Jeg satte mig henvendt mod Havet. Det var roligt, og bar den skyfrie Himmels lyseblaa Farve - hvor uligt hiint vilde Oprør, i hvilket jeg sidste Gang saae det! - Men er det ogsaa det samme Hav? - spurgte jeg mig selv. - Hvorfor ikke? Jeg kjender en langt sørgeligere Forvandling: Barnets Aasyn er ogsaa engang Glædens, Uskyldighedens klare Spejl; dog kommer den Tid, da det fordunkles af Sorgens Skyer og Tungsinde Taage, da det oprøres og gennemføres af Lidenskabernes vilde Orkaner.

Jeg var i Begreb med at forlade mit eensomme Hvilested, da et uventet Syn holdt mig tilbage. - En hvidlokket krumbøjet Olding kom langsomt staggrende frem. I sin Højre holdt han en Stav, med 119 hvilken han idelig følte sig for; ved den Venstre blev han ledet af en lille Dreng paa en fem eller sex Aar. I Sanddalen tæt norden for mig standsede de. "Er vi her nu Terkil?" sagde Manden. "Ja Oldfa'er!" svarte den Lille. Ved dennes Hjælp satte den Gamle sig ned med Ansigtet mod mig og Solen, tog Staven med begge Hænder, og stillede den som en Stiver under sin skjæggede Hage. Purken gav sig til at samle Smaastene, og opstable dem i sammenhængende Firkanter. - Efter nogen Taushed spurgte Oldingen: "er Du her? hvad bestiller Du?" "Bygger Huse, Oldfa'er!" svarte Drengen. Byg! mit Barn! - tænkte jeg - vi Gamle bygge ogsaa i Sand. - Lidt efter sagde den Blinde: "hvor er din Moder?" "Nu kommer hun," svarte den Unge. Jeg slog mine Øjne til den Side, fra hvilken de vare komne. - En velklædt Bondekvinde, med et smukt men blegt Ansigt, ilede i let og hurtig Gang hen imod de Andre; paa Skulderen bar hun en Spade. - Saasart hun blev mig vaer, stod hun stille, stak Spaden i Sandet, og satte begge Baghænder paa Hofterne. Et sælsomt Smil spillede om hendes Mund; hun plirede med Øjnene; nikkede fortroligt til mig, som om vi vare gamle Bekjendte, og begyndte derpaa at synge i lystig Tone og med en skingrende Stemme:

"De unge Karle de ere saa falsk', ja falsk udaf Hjertens Grund,
"De love os Kjerlighed med Haand og med Mund,
"Men det kommer Fanden ik' af Hjertens Grund,
"Hejomdik Hejomdak kom Faldera!"*

Ved Omkvædet gjorde hun et Hop, og slog ud med Armene. Den Blinde sukkede, og sagde vranten: "Herre Gud! den grimme Vise synger Du altid. Jørgen narrede Dig jo slet ikke; det veed Du vel." Ved disse Ord gik den unge Kvindes rædsomme Lystighed pludselig over til det dybeste Sørgmod; hendes Hænder faldt magtesløse ned med Kroppen; det skjønne blege Ansigt bøjede sig til Siden, og et tungt Suk hævede Barm og Skuldre. "Ja det er sandt, Oldfa'er!" klynkede hun; "nu vil jeg da see, om han er her." Herpaa greb hun Spaden, og begyndte ivrig at grave i Sandet. Men snart holdt hun igjen op dermed, hvilede Hænderne paa Grebet, rystede med Hovedet, og sagde: "han er her ikke - nej, nej! Mahanster** har nok * - * 120 snakket for ham, og lokket ham med sig - jo! vi kjende dem nok." Her rettede hun sig rask i Vejret, og sang i sin forrige Tone, og med samme skjelske Mine:

"De unge Karle, dem elske vi højt, ja højt udaf Hjertens Grund.
"Men hvad kan det hjælpe, vi elske dem?
"Naar de rejse bort, de komme aldrig meer hjem.
"Hejomdik Hejomdak kom Faldera!"

Den lille Knøs, som neppe endnu vidste, hvad Vanvid var, sang Omkvædet med, idet han med barnlig

Overgivenhed sparkede sine Steenbygninger overende. Men Oldingen skjulte Ansigtet i Hænderne, og under dem dryppede hans Taarer i Sandet. Jeg sad som fængslet til mit Sted. Jeg havde ikke Hjerter til at spørge. Alligevel fik jeg snart en Oplysning, som jeg bagefter næsten fortrød at have søgt.

Den Vanvittige slængte Spaden igjen over Skulderen, og gik bort syngende.

"Derfor bær saa mangen den blegeste Kind for sin allerkjæreste Ven.
"Men Skam sku' di faae! ja Skam sku' di faae.
"Som lokker en Anden sin Kjereste fraa,
"Hejmdik Hejmdak kom Faldera!"

Da hun var borte, foldede den gamle Mand Hænderne over de skjælvende Knæe, og vendte Ansigtet op mod den Himmel, han ikke mere saae, men hvorfra selv den Blinde henter Lys for sin Sjæl, og Haab for sit kummerfulde Hjerter. Efter at have fuldendt sin tause Bøn, sagde han: "Kom Terkil! kom og kys din Oldfa'er!" Drengen lagde begge sine smaae Hænder paa hans, og kyste ham. Denne rejste sig ved Barnets Hjælp, og Begge vandrede langsomt bort, ligesom de vare komne.

Jeg vendte mig i dyb Bevægelse mod Havet. En aldrende Kone gik nede ved Havbredden med sin Vidiekurv paa Ryggen*. Jeg kaldte ad hende. Hun kom og hilste mig med et: "Gudsfred og Goddag!" Jeg sagde hende, hvad jeg havde seet. Hun satte Kurven fra sig, sig selv ved Siden, og fortalte.

"Den blinde Mand, det er den gamle Terkil - han veed ikke selv* 121 hvor gammel han er, men han er vist hen over de fem Snese. Gud see til os allesammen! han har engang været en god Mand, og havt Penge paa Rente. Han boede der - derhenne i Kanten af hiin store Mile har hans Huus ligget. Men Flyvesandet tog først hans Mark, og saa maatte han flytte længere ind, og begynde forfra paa bar Bund. Ja lille Fa'er! - hvor I ellers er fra - I Østerboer veed kun lidt af hvad vi her maae døje: vi trænges baade af Sandet og af Vandet - see hist ude hvor nu Skibene gaae, der gik min Vugge." - (Nu vidste jeg, at jeg dog ikke havde taget fejl af mit forrige Herberges Beliggenhed, og at min forudms gjæstfrie Vert endnu levede i blind og fattig Alderdom). "Men den vanvittige Pige - eller hvad hun er -" spurgte jeg videre - "er det hans Datter, eller -" "- Hun hører ham for den Sag slet ikke til -" lød Svaret - "For mange Aar siden strandede her engang et Skib; alle Folkene druknede saanærsom et Svøbelsebarn, der sejlede iland i sin Vugge. See! det er justement gale Marri, som I saae her for lidt siden. Terkils tog hende til sig som deres Eget, og hun trivedes godt, og voxte op, og blev til et knøv Folk. Terkils havde to Børn - skal I vide - en Datter, som var gift, men er nu død for mange Aar uden Arvinger, og en Søn, som ogsaa er død; men dengang var han levende, og gift, og havde en eneste Dreng, og ingen flere Børn. Denne her Dreng og Marie, da de blev store, saa blev de Kjerester. Forældrene syntes ikke noget om det, for hun havde jo ikke Andet end de Vuggeklæder, hun kom sejlede i. Men hvordan det nu gik og ikke gik, saa kom de unge Folk hverandre for nær, og hun fik et Barn ved ham - det var den lille Pojk, I saae her. Saa vilde hans Forældre ikke længere have hende i Huset med hendes Unge, som ikke saa sært var. Gamle Terkil vilde endda beholdt dem; men han raadede ikke længer for Stedet; det havde han opgivet til Sønnen; og den gamle Kone var død den Gang. Som jeg nu skulde fortælle: saa fik Terkil og Jørgen - saadan hedde Kjeresten - vor Mand til at tage mod baade Moder og Barn. Men det fortrød jeg tidt, for der var hverken Nattero eller Dagro. Det er en Ulykkes Pine aldrig at være glad - sige de for et Mundheld - og stakkels Marie! hun sukkede og gav sig og flæbede tidlig og sildig; og Ungen peeb med, for jeg skal svare Jer til: Maries Øjne gav mere Vand, end hendes Bryster gav Melk. Ja hun har mangen god Time ligget paa sine Knæe over Vuggen, og rokket den, og sunget og grædt paa een Gang. Naar Barnet saa var tyssed, smed hun sig i Klæderne tværs over Sengen, og bad saa almindelig til vor 122 Herre, at han dog vilde løse op for dem begge To. Jørgen kom rigtignok saa tidt han kunde, og saae til hende, og gav hende Penge, og trøstede hende. Det kunde ikke hjælpe. "Jørgen! - sagde hun tidt og mange Gange til ham - Jørgen! Du maae ikke komme her mere! hvorfor skal jeg sætte Splid imellem Dig og dine Forældre?" Men Jørgen kom alligevel; han vilde ikke forlade hende paa nogen Maade. - Sommetider sagde hun til mig: Kirsten! sagde hun, Gud give jeg havde druknet med mine Forældre! Jeg er en Fremmed og en Udlænding i denne syndige Verden. Aa - var det ikke for den der ligger - Mere sagde hun ikke; men jeg vidste nok hvad hun meente. - I det samme Godlav lagde Stig sig herhenne til at døe, og han havde Skillinger, og Enken var baade ung og snøg; og hun friede til Jørgen, Han sagde Nej. Hvad det ikke havde været galt før, saa blev det nu, Forældrene klemte stærkt paa ham; men han vilde hverken for lidt eller meget. Det fik Marie at høre; og hun sagde til ham ikke een men mange Gange: Jørgen! tag Mahanster! det er bedst for os allesammen, - Nej - han vilde ikke. Saa siger hun endelig til ham: dersom Du ikke tager hende, saa gaaer jeg hen hvor jeg er kommen fra - hun meente Havet. Saa stak han i at græde, og løb væk som et galt Menneske. Da han var borte, fortrød hun det endda, og græd og vreed sine Hænder, saa jeg tænkte, Fingrene havde gaaet af Led. - Jørgen kom ikke igjen, og han blev borte i to Dage, og i Tre. Nu gik Ordet, at han vilde have Mahanster. Marie tav stille; men hun saae ud baade til det Ene og til det Andet. Og vor Mand og jeg vi holdt Øje med hende, for vi frygtede. Men saa kommer han en Aften springende over til os, og slaaer Døren paa viid Væg, og tager Marie om Halsen, og river Barnet op af Vuggen, og kysser og tumler det - Mening var: at nu havde han endelig faaet Lov til, at de maatte faae hinanden. Da skulde I have seet den sølle Marie! hun kunde ikke sige et eneste Ord. Ja ja! det var og den sidste Glæde, de havde i Verden; men den var stakket. - Det blev Midnat, inden han kunde komme afsted; han gik, og vi tænkte paa ingen Ting. - Om Morgenen kommer de fra Terkils, og spørger efter ham. Ja væk var han. - Vi ledte og vi ledte, langt om længe fandt Marie hans Hat -

ret lige paa den Plet hernelen for os, hvor I før saae hende og de Andre. Kort at fortælle: nede under laae han selv, og var kvalt i Kveegsandet. Det havde nemlig blæst stærkt om Dagen, og Vandet var skyllet herind. Og der maae han nu været gaaet fejl, og kommen ud i den bløde Kvagge; og saa er der 123 ingen Redning: de blive ved at synke og synke, til de skride heelt ned under lukt Laag. - Marie gik strax fra Forstanden, og har aldrig faaet den siden, faaer den vel heller ikke mere. - See nu er den Historie ikke længer; og nu veed I, hvad det er hun gaaer her og graver efter; og hvorfor den gamle Terkil, naar det er godt Vejr, sidder her og solbader sig, og sukker og græder med de blinde Øjne han har. Ak ja! Gud trøste alle dem som sorigfulde ere!" Med disse Ord rejste hun sig, slængte Kurven paa Ryggen, og gav mig et: "Gudsfred og Farvel!" Hun steg atter ned til Havet, og sagde i Bortgangen ligesom ved sig selv: "Aanej! vi finde ingen Ro i denne Verden, inden vi faae Spade og Skovl paakors oven over os."

124

Skytten paa Aunsbjerg

I min Opvæxt maatte jeg oftere og længere end jeg ønskede opholde mig, eller rettere: indspærres paa denne Gaard. Besidderen Etatsraad *Steen de Steensen* var nemlig min Moders Morbroder. Han og Kone - en *Schinckel* - havde ingen Børn; jeg var opkaldt efter ham; og han var en godmodig Mand. Hun - ja, hun holdt virkelig af mig - hun var "fuldblods," som det nu hedder; og man veed, at denne Race ikke er fri for Nykker, dem ej engang den "permanente Guillotine" er istand til at udpille: hun vilde herske; intet videre. "Hvor er din Villie, lille *Steen*?" sagde hun ofte til mig - men ikke uden naar Fremmede vare tilstede. Jeg var en Dukke, en Automat; og hun havde lært mig at svare: "I Bedstemoders Lomme." - Den stakkels Drengs sædvanlige Trøst var, i hendes Fraværelse at drille hendes Yndlingshund "*Manille*," der, mellem os sagt, var af en yderst gnaven og irritabel Tænkemaade. Jeg fik, henad Vejen sagt, den Satisfaction: at den engang uforvarende kom ind i Tøjreslaget til en Ørn, der ogsaa var fængslet, men til en Grønplet i Haugen, hvor da denne Fuglenes Konge myrdede Favoriten, og aad ham til Frokost. Det forstaaer sig: paa den regjerende Dronnings Befaling blev der holdt Standret over ham, og Dommen, at skydes, strax fuldbyrdet af Skytten *Vilhelm*.

Samme Skytte var ellers *min* Favorit; og jeg var aldrig lykkeligere, end naar jeg engang kunde faae Lov til at besøge ham i hans Kammer, bese hans Geværer, lege med hans Hunde, og høre hans Jagthistorier. - Han hedde ellers "*Guillaume*," der betyder det samme paa fransk som *Wilhelm* paa tydsk, og han var en Franskmand. - Jeg veed det nok: jeg er kommen i Ord for at lyve; og nu kunde maaskee Een og Anden ogsaa her ville beskyldte mig for et Falsum. Men jeg er ikke bange; jeg kan legitimere mig - og jeg holder af Legitimiteten. General *Numsen*, som engang, endnu i Mands Minde, var Chef for daværende Rytterregiment i Randers, havde, før han kom i russisk Tjeneste, tjent i den franske Armee. Her havde han faaet Rytteren 125 *Guillaume* til Oppasser, og da de Begge vare blevne kede af Kehrausen ved Rosbach, som Pompadourgeneralen - ikke førte op, thi det gjorde den gamle *Fritz* - men førte *ned*, ad Rhinen til - saa blev baade *Numsen* og hans Tjener saa forstoppede i Halsen af al det Pudder, der støvede fra de franske Parykker, at de sagde Farvel til Skjørteregimentet, og fulgtes ad herind til Danmark.

Vilhelm var en undersætsig fiirskaaren Karl med et tykt sort Haar, ditto Øjenbryn og smaa brune Øjne til et bredt, blegt, men dog vakkert Ansigt. Mod almindelig fransk Natur var han saa alvorlig, at jeg aldrig mindes at have seet ham lee; endog kun et Smil af ham var en Sjeldenhed; og endda laae der i samme Noget, som ikke huede mig. - Han var derhos ordknap, og sagde ikke mere, end netop behøvedes; undtagen naar han engang imellem fik i sinde at fortælle mig Noget; og da tyktes mig, at han saae langt anderledes ud end til daglig Brug. - "Herren" - saaledes hed' Bedstefader til daglig Brug - gjorde meer af ham, end af selve Forvalteren, og sagde mange Gange: "at det var den ærligste Sjæl i Verden." - "Naadigfruen" leed ham ikke synderligt; og det kom mig for, som om hun med Forsæt undgik at tale med ham; i det mindste maatte jeg ofte overbringe ham hendes Befalinger, om han end ikke var længere borte, end fra een Dør til en anden. - Næsten ligesaa lidt Samkvem havde han med de andre Tyende paa Gaarden - eet undtaget. Og dette ene var - en ung, og, 126 efter Kyndiges Mening, meget smuk Stuepige, ved Navn *Mette*. Man skulde troe, at Hun maattet ligne Ham i Sind og Væsen; men tvertimod: Hun var stedse mild og munter; dog derhos saa anstændig i sin hele Opførsel, at Tjeneren, som ikke kunde undvære - og heller aldrig savnede - lidt Kjeresterie, saa med Een saa med Enanden, han kaldte hende - naar hun eller *Vilhelm* ikke hørte det - "Sipsippenip." Forvalteren, Gartneren og Ladefogden betitlede hende ligesaa pent; men, det forstaaer sig, ikke i Herskabets Nærværelse. - Jeg undrede mig tidt og kunde ikke begribe, hvoraf det kom: at, naar

Vilhelm og *Mette* vare sammen, saae Han mere mild, og Hun mere alvorlig ud end ellers; og ligesaa lidt: hvorfor Begge efter en Tids Forløb saae alvorlige ud, og det enten de vare hos hinanden eller fra hinanden. Og det blev jo længere jo værre, og omsider saae jeg stakkels *Mette* græde, naar nemlig Ingen anden end jeg Smaadrenge var tilstede. Og naar jeg saa spurgte hende: hvorfor hun græd? saa sagde hun: at hun havde Ondt i Tænderne. Men meer herom siden. Nu skal jeg foreløbig bede om Tilladelse, at fortælle Noget, som tildrog sig paa den Tid da Stuepigen begyndte at faae Ondt i Tænderne.

Herren havde sendt Skytten synderpaa - jeg husker ikke hvortil eller hvorfor. Paa Hjemvejen kommer han mod Aften ridende til Them Kro, en Miilsvej der vesten for Himmelbjerget. Medens Hesten nu skal bede et Par Timerstid, sætter han sig i Krostuen mellem Sengen og en stor Bilæggekakelov, for der ved Varmen at lure lidt. Strax efter kommer saa een saa enanden Bonde derind, og de sætte sig ved Bordet, og faae sig et Kruus og en Pibe Tobak; men Ingen af dem lægger Mærke til Skytten.

Nu var nogle Uger iforvejen hændet den Ulykke der i Nærheden: at et Par Heste vare blevne løbske for en Skovvogn, at de havde væltet den, og at en Bondepige, som kørte dem, og var ene paa Vognen, havde faaet Hovedet knuust mod et Træ. Denne Begivenhed var da Æmnet for Gjæsternes Samtale. To af dem havde selv været med paa samme Skovrejse; men saa langt bagefter, at de ikke havde seet hvorledes det egentlig gik til. En Bondekarl, som kørte den Vogn, der var næst efter hendes, vidste heller ikke, hvorover Hestene bleve løbske; og Ingen af de Efterfølgende kunde see noget til de to forreste Vogne, da Ulykken skete. At hiin Karl heller Intet havde seet, vidste de ikke anderledes at forklare sig, end at han maatte have sovet. - Som de nu sidde og snakke herom, træder just den Karl 127 ind, og sætter sig til Bordet, og bliver strax af de Andre opfordret til at fortælle endnu engang hvorledes det var tilgaaet. Efterat have vædet sine Taleredskaber med et Glas Brændeviin og en Slurk Øl, opfyldte han Begjæringen. Men hans Beretning maa ikke have tilfredsstillet Tilhørerne, eftersom saa Den og saa Den faldt ham i Talen med den Bemærkning: at det, han nu sagde, ikke i det eller det stemmede med den Forklaring, han først havde givet. Til sidst blev han vred, stivede Ryggen til Væggen og raabte til Den, som igjen fremkom med sin Observation: "Hvad gaaer af Dig? Du tænker vel aldrig at jeg har Skyld i *Karens Død*? Det -" her slog han med Knytnæve i Bordet - "det skal Du, Dennemand knage mig, bevise!" Den Tiltalte blev heel forbløffet, og taug; men een af de ældste søgte at berolige den Opbrugte med den Forsikkring: at det var der jo Ingen, der enten havde tænkt eller sagt. I dette Øjeblik springer *Vilhelm* frem fra sit Skjul, slaaer et Dommedagsslag i Bordet foran Karlen, og udtordner: "*Du har myrdet hende - det skal jeg bevise.*" De forfærdede Gjæster sprang op fra deres Sæder; men den tilraabte Karl gled ned af Bænken, og med kun det liigblege Ansigt over Bordet, skjælvende, klapprende med Tænderne, stammede han: "Det har jeg ogsaa - Jeg vil jo bekynde."

Skytten havde naturligviis ikke sovet; men nøje lagt Mærke til hele Samtalen, og deraf erhværet sig den Overbeviisning, at Hiin var Morderen. Da han nu kom frem saa pludseligt, saa spøgelsesagtigt, som en Hevnens Engel, og rystede den brødetunge Samvittighed, da opløste sig Synderens Forhærdelse - hans tiltungne Mod var knuset, hans Frækhed tilintetgjort.

Bunden førtes han til Herredsfogden, og forklarede: at Pigen havde været frugtsommelig ved ham, at han var keed af hende, og at hendes idelige Bebrejdelser og Trusler, at ville røbe ham, og derved forhindre hans tilsigtede Ægteskab med en anden Pige, havde bragt ham til at beslutte hendes Død. Paa et Sted i Skoven, hvor Vejen drejede af, saa hans og hendes Vogn for nogle Minutter blev skjult af Træer og Buske for de Efterkommende, sprang han af, og gav hende med Bagen af sin Buløxe et dræbende Slag i Nakken, hug Hestene med Pidsken, og disse, som fornam at Ingen styrede dem, løb nu rigtig afsted over Stok og Steen. - Synderen leed sin fortjente Straf; men *Vilhelm* blev almindeligen anseet som Een "*der kunde meer end sit Fadervor*" det vil sige: for en Hexemester.

128

Det er ej alene for at characterisere Hovedpersonen i denne min sandfærdige Fortælling,* at jeg har fortalt Mordhistorien hisset, tilligemed Opdagelsesscenen; men fordi jeg næsten troer, at den sidste staaer i Sammenhæng med et andet Dødsfald, hvorom snart vil mældes. Men nu ville vi med Skytten tilbage til Aunsbjerg.

Nogle faa Dage efter hans Hjemkomst sidder Etatsraaden i Dagligstuen, og hører mig paa en Lectie, da hans Kone kommer stormende derind, ladende Døren paa viid Væg; men da hun havde naaet Midten af Værelset, standsede hun, slog begge Armene ud, og stod der som fastnaglet med stive Øjne og bævende Læber. "Gud hjælp os! Mama!" sagde han, uden at rejse sig, "hvad er der paafærde?" - "*Mette! Mette!*" udstødte hun. - "Hvad hun? Mama!" spurgte han ganske rolig. - "Mette er selvanden," fik hun med Møje og Forfærdelse frem. "Saa har hun, sandt for Herren!" (det var hans eneste Eedsformular) "været ved Mandfolk." - "Hun skal væk! ud af Gaarden!" raabte hun "og det strax! og Han med!" - "Hvad for en Han? Mama!" spurgte han. "Skytten," svarte hun "Skytten, min Hjerte! det ugudelige Menneske!" - "Lille Mama!" gjenmælede han, "jeg troer, sandt for Herren! Du er - jeg havde nær sagt - *Vilhelm* er ligesaa fri som jeg." "Ja det siger Du, min Hjerte!" raabte hun, "fordi det slemme Skarn staaer saa højt hos Dig. Men han har selv tilstaaet det. Jeg har længe havt Mistanke til den Taske, at det ikke var rigtigt med hende, og saa tager jeg hende for mig nu inde i Fadeburet, og gaaer hende paa Klingen, og saa bekynder hun ogsaa; men hun vil paa ingen Maade udlægge den Sandskyldige. Men nu skal Du høre videre, min Hjerte! Som jeg nu klemmer

paa hende af alle Kræfter, saa gaaer Fadebuurdøren op, og Hvem staaer i Døren? *Vilhelm*, min Hjerter! og saa siger han - jeg spurgte ham ikke, Tøsen ikke heller - saa siger han: laver *Mette* til Barsel, saa bliver jeg Fader til Barnet. - Hvad siger Du nu? min Hjerter!" - Nu rejste Etatsraaden sig med een for mig hidtil ukjendt Heflighed, og sagde: "Jeg troer, sandt for Herren! at vi er' i Hundedagene - Mama! lad dem Begge to komme ind!" - Hun ilede ud, Han smed Bogen paa Canopeen, og gik med Hænderne paa Ryggen frem og tilbage i Stuen. - Nu kom Synderne, Hun forgrædt og blussende - Han med sit sædvanlige stille og alvorlige Aasyn. Naadigfruen stod bag ved dem med Næverne i ^{*} 129 Siderne; Etatsraaden foran dem med *sine* bestandig paa Ryggen. - Han saae neppe til Synderinden; men fæstede sine Øjne paa *Vilhelms* ubevægede Ansigt. "Menneske!" udbrød han efter en Pause, "Det havde jeg ikke troet om ham - en gammel Karl - sine halvtredsindstive, troer jeg - og det unge Barn -" - "Hr. Etatsraad!" mælede Skytten med uforstyrrelig Ligevægt, "maae jeg ikke tale et Ord med Herren under fire Øjne!" - Herren taug et Par Secunder, sagde derpaa: "følg med!" gik foran ind i et Sideværelse, *Vilhelm* efter ham - Døren blev lukket.

Ingen kunde høre hvad de taledede med hverandre derinde; thi det gik meget stille til; og Intet blev lydeligt, undtagen en Gang imellem et "sandt for Herren!"

Imedens denne hemmelige Forhandling varede - og, det troer jeg, medtog en halv Time - herskede fuldkommen Taushed i Stuen. Mama kastede sig paa Canopeen, og saae snart paa *Mette*, snart til Cabinetsdøren. *Mette* stod som en Billedstøtte, og stirrede stivt ned i Gulvet, medens Taarene trillede ned ad hendes meer og meer blegnende Kinder. Jeg sad paa mit eget lille Tabouret, saae i min Bog, og grundede paa, hvad der dog skulde komme ud af alt dette, der var mig ligesaa uforstaaeligt som Hieroglypherne nu ere for de Lærde.

Da Herren igjen kom ud fra de hemmelige Forhandlinger med sin Tjener bag efter sig, vidskede han Næsen - mig tyktes ogsaa Øjnene - med sit Lommeklæde. I hiins Aasyn viste sig et lysere Skjær, end forhen.

"Lille Mama!" saa talte den Første, men langsom og afbrudt, "der bliver nu meget snart et Par af disse To - Du vil vel have ham *Mette*?" - Denne nejede, og bøjede sit Ansigt endnu dybere - "Og saa skal der ikke snakkes meer om det Forbigangne, Mama! - *Vilhelm!* der er det Huus ved Siden af Smedens oppe i Vium - det er nu fæsteledigt - det kunne I faae; og derfor kan Du ligegodt passe din Tjeneste hos mig." - Skytten bukkede, og sagde til sin Forlovede: "Tak det naadige Herskab, *Mette!*" Denne fløj hulkende hen til Herren, og nejede først for ham, saa for Fruen, og vaklede derpaa ud af Stuen. Skytten gik langsomt efter; men da han var i Døren, raabte Etatsraaden til ham med livelig Røst: "Aa! *Vilhelm!* kik ud i Ellerne engang! om Sneppen ikke skulde være kommen inat - vi skrive den Eenogtivende." - Skytten nikkede med et stille Smil, og gik.

Aunsbjerg ligger i Lysgaard Herred, og hører til Sørslev Sogn. 130 Kirken har den historiske Mærkværdighed: at den jydsk Adel - saa vil Sagnet - forsamlede sig i samme, da den lagde Raad op om at opsigte *Christian den Anden* Huldskab og Troskab, og *Mogens Munk* ved Lodtrækning fik det farlige Hverv, at forkynde Majestæten denne Beslutning. Men Kirkegaarden har for mig een endnu mere levende Interesse - den tilhører ogsaa de Døde. Der er - jeg vil haabe den er der endnu - en temmelig stor Jordhøj, omsat med hugne Steen, og mod Syden forsynet med Jerngitterværk til Port eller Laage. Her hvile de jordiske Levninger af mine to yngste Sødskende - døde i spæde Barndom - af Naadigherren og hans Frue, med Flere af samme Slægt. De to Første vare endnu ufødte, de to Andre endnu baade levende og livlige, da jeg bivaanede *Guillaume Marteaus* og *Mette Kjeldsdatters* Bryllupshøjtid i Sørslev Kirke.

Endnu samme Dag flyttede de Nygifte til Vium. Dog husker jeg nok: at da Han havde fulgt sin Kone til det nye Hjem, vendte han endnu samme Aften, men silde maaskee, tilbage; og at det heller ikke anstod min naadige Bedstemoder, hvilket jeg lige saalidet kunde begribe, som hvorfor Hun et "Stød" derefter blev vred over, at Han havde ladet sin Søn give mit Fornavn.

Alt gik nu atter i den gamle Stiil; kun med den Forandring: at jeg imellem, naar Vejret var godt, fik Lov til at følge med paa Jagter, nemlig saadanne, hvor Vildtet ved Hunde eller Mennesker drives til den stillestaaende Skytte. Jeg fik nu Plads bagved Bedstefader, hvergang med Formaning: ikke at røre mig! Denne Befaling adlød jeg med bedre Villie, end naar "søde Bedstemoder" klinede mig til Tabourettet derhjemme. - Ligesom *Vilhelm* syntes, efter sit Giftermaal, at være trængt endnu dybere ind i sin Herres Kridthuus: saaledes kom jeg ogsaa længere ind i *Vilhelms*, formedelst min saa tidlig vakte Sands for Jagten. Men jeg maa ile med min Historie; saameget mere, som jeg higer efter at have det, som nu kommer, bag ved mig.

Det var en Dag i Høst, at Skytten, efter Befaling, reed ud ad Alheden paa Urhønsejagt. Han kom ikke hjem om Aftenen - man tænkte: han var bleven i Vium. Men næste Dag kom han heller ikke. Om Aftenen sendtes Bud derop - Konen havde ikke seet ham siden den foregaaende Morgen, da han paa Hentoget havde været en "Vending" inde hos hende. Nu blev Bedstefader urolig, og befrygtede 131 med Grund en Ulykke: tvende paalidelige Folk bleve samme Aften sendte afsted til Alheden, for at opsøge ham, og spørge efter ham i Colonibyerne. Hen paa følgende Formiddag kom de tilbage med den Efterretning: at han to Dage iforvejen havde været inde i Haverdal, hos Kromanden, og faaet Noget til Føden for Hest og Hund og sig selv,

og at han i god Tid var redet derfra hjem til Aunsbjerg. - Nu satte Herren sig selv tilhest, ledsaget af Forvalteren og et Par Skovfogder. Han var mørk og ængstelig, og jeg begyndte allerede at græde for *Vilhelm*.

Det var mig en lang Dag. Ved dens Ende kom de tilbage, med tvende Vogne efter sig: paa den første laae *Vilhelms* afsjælede Liig, paa den anden hans døde Hest; hans Hund slentrede bagefter med ludende Hoved og slunken Mave.

Der hvor Alhedens Kongeskov nu staaer, var paa hiin Tid ikke andet end Lyng. Men Anlæget begyndtes dog samme Aar, som det Nysfortalte tildrog sig. Endnu kaldes det ældste til Skovkultur indtagne Jordsmon, beliggende et tusinde Alen vesten for Skovriderboligen, "den gamle Plantage." Paa hele dette Stykke var der efter Forstregler gravet firkantede Huller, den opgravede Overtørv lagt ved Siden. Her var det at stakkels *Vilhelm* omsider fandtes, efter lang Leden i den vidtløftige, og heromkring bakkede Hede. Hønsehunden blev deres Vejviser. - Da de nemlig først forgjæves havde søgt hans Spor paa Colonien og hos de saa vidtadsprede Hedeboere af Vium Sogn, og siden eftersøgt Lyngdale og Tørvegrave, hørte man pludselig langt borte en Hunds ynkelige Tuden. Man reed efter Lyden, der i korte Mellemlum gjentoges; og da man kom nærmere, raabte Etatsraaden: "Det er, sandt for Herren! Vagtel." Lidt nærmere, og de fik Øje paa den hvide Hund, der nu rejste Næsen i Skye, og hylede, og nu lagde sig ned og forsvandt i Lyngen. De ilede did - der laae inde mellem Hullerne i den paabegyndte Plantage Jæger og Hest, den Første lidt foran den Sidstes Hoved, og Hunden ved hans Side. - Sandsynligviis maatte Hesten ved uforsigtigt Ridt mellem disse Huller være styrtet, og Rytteren have fløjet forud og brækket Halsen. Begge vare allerede begyndte at gaae i Forraadnelse. Men Etatsraaden nærede en anden Mening: han lod ved Rettens Hjælp anstille Undersøgelser, af hvilke der dog slet Intet kom ud. Vel saaes et Hul paa Hestens Bringe; men det kunde, i dens Fald, en skarp Steen have 132 gjort; og desuden blev Stanken jo længere jo værre, og Ingen kunde eller vilde paatage sig Obductionen paa nogen af dem.

Man maatte nu beslutte sig til at begrave Skyttens Liig. Jeg var med i Følget, da min salig Fader kastede de tre første Spadeslag paa Kisten, og udtalte den til Forkrænkeligheden og til Forklarelsen indviende Formular; men Graven blev først fyldt og tilklappet efter fleres Dages Forløb, da Etatsraaden saae, at alle hans Bestræbelser for at opdage Noget vare spildte.

Hesten blev samme Dag nedgravet paa Toften, hvor den havde været henlagt, og Hunden - kjere Læser! ihvo Du end er, stød Dig ikke over en gammel fattig Poets Kjællingvornhed! Lee heller ikke ad ham! saa maa Du forresten gjerne troe, at han gaaer lidt i Barndom-Hunden Vagtel, min kjereste Legecammerat paa det alvorlige Aunsbjerg, han som mangen Gang havde deelt mit Smørrebrød med mig, og flere end een Gang fundet og bragt mig et tabt Lommeklæde eller Handske, ja, jeg vil tilstaae det reent ud: jeg græd ogsaa over Vagtel. Om det var for Vilhelms Skyld? Meget muligt - jeg veed det ikke selv. - Saalænge Skytten laae Liig, laae Hunden hos ham. Han vilde fulgt ham til Graven; men var dertil alt for udtæret. Man lukkede Porten for ham: da slæbde han sig ud i Toften, og lagde sig oven paa Hestens Hvilested. Vi satte de lækkreste Spiser for ham - han vendte Hovedet bort fra dem - han sultede og sørgede sig tildøde - han blev puttet ned ved Hesten - Bedstefader græd ogsaa over ham.

Men der var Een, som græd endnu mere end Jeg - *Vagtel* var ikke den eneste, der sørgede sig tildøde for *Vilhelm*. Baade mens han stod i aaben Grav, og længe efter at den havde faaet sit grønne Dække, gik Enken hver Aften derop for at sørge - græde kunde hun ikke mere; hun havde ingen flere Taarer tilbage. - Graven var lidt nordud fra Kirketaarnet - jeg skulde finde Stedet nu ligesaa sikkert som for et halvt hundrede Aar siden - der satte hun sig med Ryggen mod Muren, og de foldede Hænder i Skjødet, og stirrede i stum Fortvivelse paa den Tue, der skjulede hendes saa rædsomt bortrevne Ven. - Hver Dag besøgte min Fader hende; men hans Trøst fandt ingen Indgang. "Min eneste Ven paa Jorden!" disse vare hendes eneste Ord. -

Barnet leed under Moderens Smerte. Det hentæredes - tre Uger efter Faderens Død blev det gjemt ved hans Side. Paa Enken gjorde dette andet Tab intet Indtryk. Hun brød sig slet ikke om det lille 133 Liig, og skjænkede det kun et tilfældigt og følesløst Øjekast. Hendes Nabokoner maatte besørge dets Iklædning og Jordefærd.

Der gik neppe en Maaned, før Moderen laae ved Mandens anden Side.

Ni Aar vare forløbne, jeg paa øverste Part i Mesterlectie, da jeg i Hundedagsferierne besøgte min Oldmorbroder paa *Liselund*, en Parcelgaard af Aunsbjerg, paa hvilken han, efter at have solgt Gods og alt det øvrige, tilbragde sine sidste Dage.

Jeg maatte gjøre Rede for min Fremgang i Videnskaberne, og meget Andet, som den spørgelystne Gamle fandt Fornøjelse i at vide. Under denne Samtale kom vi uformærkt tilbage til forrige Tider; og den ene Erindring fra mine Barndomsaar gjenfødte den anden. Saa var det ej heller sært, at tænke paa disse Begivenheder, som Læseren nu kjender. - Jeg bragde dem da paa Bane, og yttrede mit Ønske, om mulige Oplysninger i dette, der endnu stedse var mig saa dunkelt, ja ret egentlig skummelt.

Den gamle Mand saae paa mig, og klippede med sine rødkantede Øjenlaage. "Hm!" sagde han, "jeg veed næsten ikke, om Du kan have Godt af at vide disse Ting - dog - det kunde endda være. I Guds Navn! jeg vil aabenbare Dig, hvad jeg veed; brug saa selv din Forstand! og træk en god Lærdom ud af denne miserable Historie!"

Han taug endnu en Stund, hældede Hagen mod Brystet, tog sin Daase, smækkede med Fingrene tre Gange paa Siden - som sig hør og bør, naar man vil tage en Priis med Anstand - men han tog ingen; han hvilede Daasen paa Knæet, hævdede sit Ansigt, saae stivt hen paa sin Livbøsse, der hang paa Væggen lige overfor, og sagde:

"Den Flint der - ja nu bruger jeg den ikke stort mere - mine Øjne holde ikke længere med - den har tilhørt Guillaume de Martonniere - *de Martonniere!* læg Mærke til det, min Søn! Jeg byttede mig den til for en anden, der rigtignok var bedre; men ikke faldt mig saa godt; og gav ham i Bytte dette Krudthorn, Du seer der, indlagt med Sølv - jeg kjøbte det tilbage paa hans Auction - det er nu i denne Tid nitten Aar siden Han kom fra min Svoger paa Hald og til mig. Jeg har aldrig havt bedre Skytte eller bedre Menneske i mit Brød" - her tørte han en Taare af Øjet, og sagde: "mine Øjne rinde slemt i disse Dage - vi faae ondt Vejr - hent mig Blyvandt min Søn! inde paa Kakkellovnen!" Jeg gjorde det, han badede Øjnene, og tog atter ved: "Du husker jo da 134 han i Them Kroe forbløffede denne Morder og Misdæder, og tvang ham ved sin glubske Adfærd til Bekjendelse?" - Jeg nikkede - "Men Du veed vist ikke, at dette Skarn var Kjereste med *Mette* - hende *Guillaume* tog tilægte; og at han var Fader til det Barn hun fik?" - "Nej!" raabte jeg forskrækket. - "Hm!" vedblev han, "var Du ikke paa Gaarden den Dag, da hendes Svangerskab blev opdaget af min salig Kone, og han var inde med mig i Cabinettet der ved Storstuedøren?" - "Jo" - "Da var det, han gjorde Rede for sig, og gav mig god og klar Beskeed, som jeg nu vil fortælle Dig. - Da der blev holdt Forhør over Morderen, maatte *Vilhelm* flere Gange derud, for at confronteres med ham. I det sidste, før Dommen skulde fældes, formanede Herredsfogden ham til at bekjende, om, og hvad, han ellers kunde have paa Samvittigheden. Da brast han første Gang i Graad, og kunde en Stund ikke komme tilorde, saa hæftig bevæget var han. Fogden befalede nu sin Skriver at dyppe Pennen; men Synderen sagde: hvad jeg har at bekjende, er Noget, som kun den barmhjertige Gud kan straffe mig for, og derfor kan det ikke nytte at skrive Noget derom. Jeg vilde ogsaa bede: om jeg maatte være Ene med Herredsfogden og denne Mand - " det var *Vilhelm* - "for ellers kan jeg ikke sige det Mindste." - Fogden føjede ham i hans Begjæring. Og aabenbarede han da: at hans rette Kjereste, og den han vilde havt tilægte, hvis Djævelen ikke havde besnæret ham, var *Mette Kjeldsdatter* - vores daværende Stuepige. Han havde nemlig tjent her, i Forpagter *Hansens* Tid, og saa var han bleven godevener med hende. Nu var det første Pintsedag, og de havde Lystighed herinde i Hesthaven, som de har hvert Aar, og der skedte det da, at hun lod sig forføre til Utugt - ak! min kjere Søn! Synden, mærk Dig det! den er Menneskenes Fordærvelse. Nu havde de nok ogsaa faaet hverandre, for han havde rigtig Godhed for hende, og Begges Forældre vare velhavende; men saa skedte det, at han kom noget efter til et Bryllup i hans Hjemegn, og saa forsaae han sig ogsaa med den Anden, som han siden myrdede, for at faae *Mette*. "Nu beder og besværges jeg Dig" - saaledes sagde han til Slutning til *Vilhelm* - "Du er den, som bringer mig paa Retterstedet - men det klager jeg ikke over - det takker jeg Dig for - men jeg beder Dig for Jesu Skyld, at Du vil gjøre hvad der staaer i din Magt, for at trøste *Mette*, og lindre hendes store Nød og Elendighed! og saa aldrig aabenbare for noget Menneske, at hun er besovet af en 135 saa grov Misdæder, undtagen alleneste for Aunsbjergmanden, hvis Du troer, det kan være til hendes Gavn." - "Jeg blev jo heftig forskrækket over at høre det" - foer min Gamle fort - "og spurgte ham, hvad han da egentlig havde isinde." - Han strøg sig med Haanden over Panden og sagde: - "Jeg har berøvet Pigen hendes Kjereste - hvorvel, det kan jeg aldrig angre - men hun er uskyldig i hans Brøde, og jeg er skyldig at gjengive hende, hvad jeg formaaer. Desuden" - her blev hans Ansigt saa skummelt, som jeg aldrig før eller siden saae det - "desuden" - men her foer der som en Gysen over ham - han gik hurtig til Vinduet, som for at trække Luft, vendte sig derpaa rask om, og sagde: "er Etatsraaden tilfreds med min Bestemmelse?" - Jeg ikke allene bejaede dette Spørgsmaal, men forsikkrede, at jeg agtede ham desmere for det. Og saaledes kom da dette kortvarige og glædeløse Ægteskab istand. - Jeg glemmer ikke saalænge jeg lever den Morgen, da han kom af med Livet. Inden han reed forlangte han at ville tale med mig. Og saa siger han, ganske rolig og filosofisk - som om Talen kunde været om Vind og Vejr - "Hr. Etatsraad *Steensen!*" siger han - han plejede ellers ikke at lægge Navnet til - "dersom der idag eller en anden Dag skulde tilstøde mig Noget, og jeg ikke skulde tale mere med Dem, saa vil jeg bede Dem, for den Godheds Skyld, De altid har udviist imod mig: at De vil opfylde den Begjæring, jeg har stilet til Dem, og som findes først i min Portefeuille. Den ligger i mellemste Skuffe til Højre i mit Skatol, og her er Nøglen!" - Jeg blev lidt sær ved denne her Tiltale - for Du tvivler vel ikke paa, min Søn! at der er Anelser til - og denne var desværre! som Du veed, ikke af de falske. Naa, jeg tog mod Nøglen, og sagde ham Terrainet, hvor jeg denne Gang vilde have Urhønsene skudte. Han reed -" her maatte den Gamle atter tage sin Tilflugt til Blyvandet; og det varede nu noget længere, inden det vilde hjælpe. Endelig tog han paa ny ved: "Jeg fattede strax Mistanke om, at han var taget voldelig afdage, og ligesaa om Gjerningsmanden, som i saa Fald ikke kunde være Nogen anden end Broderen til den anden Morder. Og det ikke saameget fordi *Vilhelm* havde røbet denne, som for det at Han en Tid iforvejen havde attraperet Knægten paa Krybeskytterie, og taget Geværret fra ham. Thi jeg har glemt at sige Dig: denne Skjelm havde faaet et Huus derude, som laae meget bekvemt for saadan Håndtering; og han var fra en Egn - derude ved 136 Silkeborg, Them og Matstrup, hvor Vildttyveriet ret gik i Svang - og gaaer endnu, kan jeg troe. Jeg formodede nu: at *Vilhelm*, da han reed fra Haverdal - thi hans Vej gik langt uden om den gamle Plantage - har faaet Øje paa Krybeskytten derhenne -

for der var et godt Sted at lure paa Kronvildtet, naar det trak hen for at vande i Aaresvad - at han har sat efter ham, og at Skurken saa, da han ikke kunde undløbe, har skudt, og truffet Hesten. - Men havde man endogsaa fundet Kuglen derinde i det halvraadne Creatur, *hvis* var den saa?"

Jeg græd, efter saamange Aars Forløb, paany for min kjere stakkels *Vilhelm*; og da min Gamle saae det, maatte han atter gribe til Øjenvandet. - "Men" begyndte han igjen "da hans Liig var bleven lagt paa Straa, kom jeg først i Tanker om Nøglen, han havde flyet mig, og aabnede hans Skatol - see der! tag nu min Nøgle, gaae ind i Kammeret her, og aabne min Skriverpult! i nederste Skuffe midt for ligger et sammenlagt Papir, ombunden med en sort Silkelidse - bring mig det!" - Jeg hentede det. - "Tag mig mine Brillen - dog nej - Du kan selv læse det, men højt!" - Jeg læste. "Dersom det skulde være Forsynets Villie, at jeg skal døe en uventet og brad Død, forinden jeg altsaa har kunnet tage nogen Bestemmelse med mine efterladte Sager, da beder jeg Hr. Etatsraad *St. de Steensen*, om han vilde forfare med dem efter som herved følger: Mine faa Bøger beder jeg ham selv beholde til Erindring om mig; mine Klæder, Jagtrede, og hvad ellers kan gjøres i Penge, sælges, og hvad derved indkommer, skal tilhøre min Kone, eller om hun skulde døe, da den Lille, og om den ogsaa afgaaer, hendes nærmeste Paarørende; endelig findes i et hemmeligt Gjemme en liden Pakke Breve, som Etatsraaden for det første ville tage til sig, og hvad med Samme videre skal foretages, derom findes Oplysning i selve Pakken. For at finde det hemmelige Rum, behøves kun at trykke med en spids Syl" - længere var intet læseligt, da det var overslaaet med Blæk. - "Det gjorde Katten" sagde den Gamle, "den sprang op paa Bordet til mig, som jeg sad og læste, og væltede Blækhuset; men forneden seer Du, at han har underskrevet sig *Guillaume de Martonniere*. Han har altsaa været Adelsmand; men Skuffen kunde jeg ikke finde, hvor ofte jeg end ledte efter den." - "Men har De da Skatollet?" spurgte jeg. - "Ja vel har jeg det, for jeg kjøbte det paa Auctionen, jeg lod holde efter ham. Jeg har ikke kunnet beslutte mig til at hugge det istykker, saameget mindre, som 137 der slet ikke er Tegn til noget hemmeligt Gjemme; thi alle Rum synes mig at være lige store, og at strække sig lige ind til Bagklædningen. Har han ejet de omtalte Documenter, maae han have havt dem et andet Sted.

Saaledes endte han; og jeg maa ligeledes ende. Da han døde, og hans Efterladenskaber bleve solgte, var jeg langtfraværende, og veed ikke hvor dette Skatol blev af; ligesaa lidt, om det er til endnu. Men skulde dette være Tilfældet, og Nogen, som læser disse Blade, er vidende herom, da kunde der skee mig - og maaskee Flere - en Tjeneste ved Underretning herom; thi jeg nærer den Overbeviisning: at de nævnte Breve dog maae findes i dette Bohave, og vilde rimeligviis give Oplysning om *Guillaume de Martonnières* tidligere Liv og Hændelser, og vise os, hvorledes denne franske Adelsmand er kommen til at ende sine Dage som simpel Skytte hos en jydsk Herremand.

Højstærede Læsere og Læserinder! harmes ikke paa mig! fordi denne lille Historie, der vel neppe kan anslaaes højere end til en stor Anecdote, er saa stykkeviis, dunkel og sørgelig. Er ikke al vor Kundskab heneden stykkeviis? er ikke al vor Viisdom dunkel? og Størstedelen af vor Erfaring - jo lad det kun staae her - sørgelig? - Jeg stod mange Gange i mine unge Drengaar paa Vium Kirkegaard, der hvor *Mette* havde siddet og seet paa Mandens og Barnets Grave. Jeg har siddet der, naar Solen skreed ned i Nordvest bag Lyshøj, og hørt paa Rørdrummens Sørgesang histnede i Bastrup Søe. Jeg sørgede ogsaa; men der var ikke Græmmelse, mindre Tvivl eller Frygt i min Sorg. Der var Noget - der var Meget, som lignede Glæde, som var Glæde. - Dyret sørger ikke, undtagen maaskee i menneskeligt Samkvem - *Sorg er Menneskets Forrettighed*.

Baglænds

Novelle af Peer Spillemand

Udgivet

af S. S. Blicher.*

Syvende og sidste Capitel. Dagen efter Brylluppet

Klokken var 12 - eller for at tale astronomisk (eller gastronomisk)-Klokken var 0; thi Ingen af os vidste, eller brød sig om at vide, hvad den var. Den, saavel som Tiden selv, den udparcellerer, var for os et Nul, eller en Circle - Hm! Rummet var ogsaa en Circle; hvorvel jeg tør gjøre min corporlige Eed paa: at det Dagen forud var firkantet. Og dette manglede heller ikke Centrum - gravitatis nemlig - i det mindste virkede Centripetalkraften øjensynligt paa flere af Gæsterne. Ogsaa Centrifugalkraften kunde jeg tydeligt spore; det maatte eet af Justitsraadens Spejle bekjende; thi denne sidste Vis greb engang Velærværdige Hr. *Biborius*, og reev ham saa voldsomt ud mod Peripherien, at Glasset nødvendigviis maatte give efter for Trykket af hans brede Ryg. - Der skedte ellers samme Gang, baade før, og endnu mere efter kl. 0, forskjellige Mirakler, dem Mangeneen, der ikke er nøjere bekjendt med Vinens underfulde Indvirkning paa den menneskelige Hjerne, maaskee neppe nok vil troe.

Saaledes talte Kammerraaden Latin med Hr. *Biborius*; skjøndt jeg med Vished veed: at han før denne Dag var aldeles ukyndig i dette ligesaa vanskelige som siirlige Tungemaal. Til ydermere Beviis: saa ^{*} 139 hørte jeg ham engang, da han kinkede med Præsten, udtrykke sig saaledes: "drinkimus Glassum Pastoribus", hvilket jeg vel ikke vil udgive for ciceroniansk Latin, men alligevel, som det meste han talte, gik ud paa "um" og "us".

Saa Cancellieraaden: han vilde kysse Degnen, der virkelig stod ganske stille op til Kakelovnen; men det var ham platterdings umuligt, at træffe Degnens Mund.

Saa var der Captainen og Consistorialraaden: den Første græd, og den Anden loe, begge To over een og samme Ting; og dog vidste Ingen af dem, hvad det var for en Ting.

Nu, da vi kjørte hjem, vilde Krigsraaden lægge sin Haand paa Kanten af Vognfjælen - muligt i den Hensigt at styrke Ligevægten - men han strakte den for langt ud, nemlig paa Hjulet, der naturligviis løb rundt i Haanden. Da den herved opvakte Fornemmelse var ham ligesaa uforklarlig som ubehagelig, tog han Haanden til sig, og betragtede den indvendig med stor Opmærksomhed; og da han nu fandt den saa ilde beegnet, blev han vreed, og bandte Kudsken, "fordi han havde kjørt over hans Fingre."

Men det allermærkværdigste hændtes dog Assessoren, ligeledes paa Hjemvejen. Vi to sade sammen, men baglænds - hvilket ellers ikke skal være hensigtsmæssigt under saadanne Omstændigheder. - Da nu Vejen gik et langt Stykke i lige Linie ret ud fra *Tidseholt*, saa havde vi Gaarden en Tidlang forøje; hvorvel det faldt os vanskeligt nok, at faae den til at staae stille. Som vi nu bestræbe os for at "fixere" denne smukke og behagelige Eiendom, griber Assessoren pludselig min Haand, og stammer med inderlig Rørelse: "Det vil vist blive et nederdrægtig rart Bryllup der paa Tidseholt - vi skal ogsaa holde ud, saalænge han har en Flaske Viin i Kjeldereren!" - Der er herved at mærke tvende Vidunderligheder: den første, at han troede Vi kjørte *til* Bryllup, da vi dog uimodsigeligt kjørte *derfra*: den anden, at Assessoren, en velstuderet Mand, som havde faaet bedste Caracteer til alle sine tre Examina, kunde begaae saa grov en Bommert, at bruge Futurum istedetfor Præteritum.

De unge Ægtefolk saae vi ellers den Dag meget lidt til - overalt, vil jeg tilstaae, var lagttagelsesevnen samme Dag noget sløv og uvirksom. Vel bemærkede jeg dem flygtigt ved Frokostbordet; men ikke om de nød synderligt. - Da jeg savnede dem, gik jeg ud i Haugen - 140 ikke for at lede efter dem; men jeg fornåm nogle visse Kjendetegn paa mit sædvanlige Tilfælde "Clairvoyence" og desaaarsag gik jeg ud i det Frie, for uforstyrret at kunne have mine Syner. - Der var i en fjern Krog af Haugen eller Lystlunden en Løvhytte, som jeg havde udseet til, deri at ville gennemgaae min Paroxysme. Men som jeg bøjer Løvhanget tilside for Indgangen, saa seer jeg gennem en lille Aabning i Bladene de Nygifte siddende derinde. At hendes ene Haand var skjult i hans den ene, at hendes Hoved hvilte op til hans Bryst - det var altsammen i sin Orden; det frapperede mig slet ikke. Ligesaalidt forundrede det mig: at de hyppigen anbragte de gængse Pronomina possessiva "Min" og "Din," saavel som og de meget brugelige Adjectiver "evig" og "uendelig." Jeg skulde derfor ganske rolig have overladt dem til deres gramaticalske Øvelser og indbyrdes Underviisning, hvis Hun ikke pludselig havde afbrudt disse lærde Lectioner med det, af et rørende Øjekast op til den "Evigelskede" ledsagede Spørgsmaal: "Hvad skal der blive af *Juliane*? stakkels Søster!" - Den unge Mand tog hende under Hagen, bøjede sit Hoved, kyssede hende ømt, og sagde - eller snarere deklamerede, og det saa langsomt, at jeg i den Tid gjerne kunde opremse *Lindgreens* Tirade om de syv Churførster - "Min - eje - gode - Kone!"

Sjette Capitel. Bryllupsdagen

Jeg troer, at *Aurora* virkelig har været skinsyg paa Bruden - og det var da heller ikke uden Grund; thi for det første var Bruden dejlig, og for det andet var Brudgommen saa smuk, som et Mandfolk kan taale at være; og for det tredie havde han i en Række af Aar temmelig regelmæssigt gjort hiin sin Opvartning; men paa den

senere Tid forsømt saadant, nemlig siden han begyndte at kjerestes med *Vilhelmine*. - Det var derfor ikke at forandre sig over, at den Tilsidesatte om Bryllupsmorgenen slet ikke lod sig see, men indhyllede sig i et graat, tykt og vaadt Slør, hvorigjennem hun græd - som Justitsraadinden udlagde det - "Guld ned i Brudens Skjød." - De to Forelskede brød sig Pokker ikke om Vejret; i deres Sjele var der den yndigste Morgenrøde; paa deres Himmel var ikke en Sky. Men jeg derimod var ikke glad ved Regnen; thi medens de Andre kunde have 141 Tag over Hovedet, var jeg nødt til at manøvrere i fri Luft. Der skulde nemlig om Aftenen være en Slags Illumination i Haugen; og da jeg, som fordi jeg duer til Ingenting, skal bruges til Alting, havde faaet dette glimrende Hverv, var det en følgelig Sag: at jeg kunde blive knortet og gnadrig. Det var altsaa ikke saa sært, at jeg kom op at kokkes med Huusholdersken og Kokkepigen; thi det var i deres Atelier at ogsaa jeg skulde gjøre mine Forberedelser; hvorover vi tidt kom i Collision ved Brugen af Potter, Knive og andre Kjøkkenredskaber. - Men som det hedder i Ordsproget - "Seer det graat: det kan blive Godt" - saaledes sønderrev Auroras Husbond, da han culminerede, det omtalte dunkle Slør; og længe før Gjæsterne bleve samlede, havde vi det nysseligste Vejr, og den tjenstvillige Sol havde tørret Vandet baade af Græs og Løv. - Da jeg nu omsider, under hyppig Opposition fra Ministerialpartiet, havde faaet mit Apparat heelt færdigt, og lykkeligt transporteret til sit Bestemmelsessted, og vil til at begynde, Hvem kommer saa? Ingen Anden end *Juliane*. Hun saae mig rigtignok ikke, for jeg traadte instinctmæssig bag et Grantræ. Jeg kikkede ganske forsigtig mellem Grenene, og tænkte ved mig selv: hvad mon hun nu vil her? Saa satte hun sig da paa en Træbænk, lagde Hænderne sammen i Skjødets, løftede dem samlede op, og lod dem synke igjen. Derpaa saae hun op i Vejret - jeg saae ogsaa derop, for jeg tænkte, der havde været noget usædvanligt at see efter; men der var ikke andet at opdage end Grene og Blade, og en Smule Himmel imellem dem. Men hun maae dog have seet noget mere end jeg, og det noget særdeles interessant, for Taarerne løb hende ned af Kinderne, og det ikke faa, men mange. Det varede mig vel længe - for det er kedsommeligt at see en ung og smuk Pige - det var hun tilforladelig - sidde saadan og flæbe, og det paa sin Søsters Bryllupsdag. Det forstaaer sig: hun vilde kanske gjerne selv havt *Ferdinand*; men da det nu ikke saaledes kunde føje sig, saa borde hun som en fornuftig Pige - og det var hun virkelig - have fundet sig i Omstændighederne, og ikke ærgret sig over, at *Ferdinand* hellere vilde have *Vilhelmine*. Jeg tør just ikke gjøre min Eed paa, at det var derfor hun suurmulede; men jeg har dog en stærk Formodning derom; for at hun havde før gjort sig Speculationer paa denne smukke og rige Cavaleer, det skal jeg give gyldige Beviser for.

Naa, lad det nu være hvad det var! Hun pillede af igjen, og jeg passede Mit. Men havde hun tøvet noget længere, skulde jeg, ihvor 142 travlt jeg havde, gjort mig den Umage, ved filosofisk Ræsonnement at have udrøddet hiin taabelige og barnagtige Lidenskab.

Som jeg havde faaet den sidste Lampe anbudnen, hørte jeg den første Vogn; og strax efter den anden; og saa gik det en halv Time fort i een Rumlen dernede i Gaarden. - Det var Justitsraadens Idee, at der skulde iagttages samme Ceremoniel som ved et gemeent Bondebryllup; Gjæsterne skulde først forsamles i Gildegaarden, for derfra at kjøre i Procession til Kirken; og skulde følgelig Musicanterne paa den første Vogn, Bruden med hendes Førerinder paa den anden, Brudgommen med hans Førere paa den tredie, og skulde der endelig til Kirken kjøres Fod for Fod - ret som ved en Liigbegængelse. Justitsraaden meente, at alt dette havde sin Betydning: "før Ægteskabet" sagde han "saa har *Hun* Magten, og *Han* dandser efter *Hendes* Pibe; ligesom den sagte Kjørsel betegner den jomfruelige Blysomhed, Anstand og Tilbageholdenhed." - *Fra* Kirken gik det i den modsatte Orden: Nu var *Han* foran, og man kjørte fejende, hvilket skulde forestille, at nu borde *Han* raade, og føre en raskere Commando.

Mod Allegorien selv har jeg ikke Noget; men den bliver ikke saa sjelden bagvæendt udlagt og udført i Virkeligheden. Og jeg har flere Gange været med, hvor Bruden - naar jeg maatte have havt Noget i det at sige - skulde kjørt efter ham til Kirken, og foran ham derfra. Disse To - tykkes mig - kunde meget passende have siddet ved Siden af hverandre baade hen og hjem.

Juliane var saamænd ikke med til Kirke; hun kunde ikke faae Tid!!! Og veed De saa hvad hun bestilte imens? Ikke andet end puslede lidt i Brudekammeret, og det var endda lidt nok; for jeg saae gennem Døren - den stod just paa Klem, da jeg engang skulde der forbi, for jeg var heller ikke med i Kirken, for jeg kunde ikke heller faae Tid - saae jeg, hvorledes hun stod ganske stille og ledigløs foran Speilet. Jeg tænkte naturligviis strax, at hun stod der for at spejle sig i Mag, og begyndte i mine egne Tanker at moralisere over den kvindelige Forfængelighed, om hvilken jeg har læst og hørt saa meget fornuftigt og grundigt. Men jeg tog fejl: hun saae ikke i Speilet, men *underneden*, hvor der hang to smaae Billeder, nemlig Brudens og Brudgommens. Saa tog hun dem, eet i hver Haand, saae veemodigømt paa dem, kyssede dem endogsaa begge to; hang dem igjen paa deres Sted - det var dobbelt Umage - vendte sig, foldede Hænderne, hævede dem, trykte dem til Brystet, saae op paa Plafondmaleriet der i Gabsloftet, 143 og bevægede Læberne en Smule. Jeg meente, at det var Maleriet og Konstneren hun ydede sin Beundring, men min Fætter, hvem jeg siden fortalte det, han meente - for han vil nu altid være klogere end andre Folk - at hun bad for Brudeparrets Lykke.

Naar jeg ikke havde været saa belæst med Forretninger, vilde jeg været med i Kirken - ikke for at høre Præstens Tale, for den ene Brudevielse er ligesom den anden: "de skal holde af hverandre, og de skal dele det Sure og det Søde ligeligt med hverandre, og *han* skal bære kjønt over med *hendes* Svagheder, og *hun* skal være *ham* kjøn lydige" - dette sidste kunde Præsten ligesaagodt tie stille med. Men - hvad var det nu, jeg

vilde sige - jo, jeg vilde have været i Kirken, for at - ija! af samme Grund, som man gaaer i Kirke, naar der er Confirmation. Imidlertid, jeg maatte nu blive derfra; og ved Bordet siden fik jeg da ogsaa Lejlighed til at betragte Damerne, og hvad de havde paa. Jeg kan endnu huske det saa grandgiveligt, at jeg derom vilde forbinde mig til at aflægge en omstændelig og nøjagtig Beretning; men da jeg frygter, at somme Læsere kunde rynke Næsen herover, skal jeg blot indskrænke mig til følgende Bemærkninger, der uden Tvivl ville have almindelig Interesse: Fru Krigsraadindens Kjole var ikke andet end simpel Florencetaft; men Cancelliraadindens - Jomfru *Møller*, min Borddame, benægtede det; men jeg vil døe paa det var Satin turque - og begge besatte med Tylskniplinger. Ej heller bør jeg lade ubemærket: at Fru *Hansen* bar en Krands af Perler, der saae ganske ud som ægte; og at Consistorialraadinden havde en Ring paa hver Finger, og to paa somme.

144

For Maden er jeg desværre ikke istand til at aflægge rigtigt Regnskab, for jeg spiste selv ikke synderligt, uden en Tallerken Suppe - det var af den brune - den anden var en lille Smule snærrer; men det beder jeg, man ikke vil tilregne Huusholdersken; thi hun gav Kokkepigen to vældige Ørefigen for det - og saa spiste jeg et Par Postejer; men jeg skal aldrig nægte, at Butterdeigen kunde været fuldkomnere, og det kom deraf - som Justitsraadinden efter Bordet hviskede til mig - at Huusholdersken havde selv drukket Brændevinen til den. Vil nu Nogen vide nøjere Beskeed, den faaer henvende sig til Consistorialraaden, der spiste af alle Retterne, og derhos er en Mand af den fineste Smag.

NB. Juliane saae man ikke meget til. Hun havde rigtignok sin Plads ved Bordet; men hun var der ikke ret længe paa Gangen, og mere ude end inde; forresten saae hun ganske fornøjet ud, og jeg sluttede deraf - maaskee en Smule for rask - at hun allerede havde slaaet Grillerne af Hovedet.

NB. NB. Da Stegen - eller Stegene, for vi fik baade Kalvesteeg, Dyresteeg og Kalkunsteeg (denne meest for Consistorialraadens Skyld) - da de nu kom paa Bordet, slog jeg med Desertkniven paa Glasset, rømmede mig, rejste mig, og sang en Bryllupsvis, som jeg selv til denne Lejlighed havde forfattet. Jeg vilde ogsaa gjerne have frydet Læsere med dette - alle Tilstedeværende kaldte det et Mesterstykke; men jeg kan naturligviis ikke tiltræde en for mig saa smigrende Mening - Læsere skulde med Fornøjelse have faaet det, dersom jeg selv havde havt det, eller nogen af Gjæsterne havde opbevaret det. Mit Exemplar beholdt min Dame; og det havde hun næste Morgen - ikke i Hovedet, men paa Hovedet, og det ganske defect. Et andet Exemplar, eller rettere de forbrændte Levninger deraf, opdagede jeg om Natten paa Kakelovnspladen, ved andre Fidibusstumper. Og et tredje nød den Ære, ved Frokosten at paradere som Manchet paa en Flæskeskinke. - Dersom Nogen troer, at jeg harmede mig over saadant, den tager mærkelig fejl; thi jeg anser det netop for Eens sødeste Løn, at Eens Digte kunne saaledes blive udbredte allevegne; og at de blive revne istykker, det viser jo: at man rives om dem.

Men, jeg beer om Forladelse! jeg kunde nær forsømt at fremstille de vigtigere Begivenheder. - Da nu Brudeparrets Skaal blev drukket, og vi allesammen gjorde dem den behagelige Ulejlighed at klinke med 145 os hver især, kom *Juliane* ogsaa med sit Glas, og saae saa mild ud, som dertil. Bruden satte ogsaa et mildt Ansigt op; men hendes Haand rystede lidt, og der kom hende et Par Perler, som jeg antog for ægte, i Øjnene. NB. det var ikke den eneste Gang, hun idag græd; for jeg kom siden hændelsesviis til at see: hvorledes begge Søstrene i et Værelse, hvor de troede sig uden Vidner, faldt hverandre om Halsen, og da sagde *Juliane*: "Bliv lykkelig! min Søster! - jeg bliver ikke ulykkelig." Det kan nu Enhver tage for hvad den vil; men jeg, for min Deel, synes at det var kjønt sagt; - der var Moral i det.

Men jeg beer igjen om Forladelse for Illuminationen, at den nemlig ikke faldt bedre ud. Jeg havde af mine manglefarvede Papiirtutter i en Løvportal dannet Bogstaverne "F" og "V", og nedenunder en allegorisk Figur, nemlig tvende Hjerter i hverandre, eller et Tvillinghjerter; jeg mener, at dette var et pent Symbol paa Brudeparrets brændende Kjerlighed. Men, ret som for at spotte med min søde Idee! jeg havde neppe faaet den sidste Lysstump tændt, førend en grusom Regnbyge slukkede dem allesammen, og saaledes aldeles dæmpede Hjerternes Brand. Min Fætter, hvem jeg fortalte denne Ulykke, meente: at denne Regnbyge netop kom meget heldigt, for at fuldende Allegorien; og - med hans gunstige Tilladelse - vaasede en heel Deel om "Ild og Vand, og Varme og Kulde, om Elskovs Morgenrøde og Hverdagslivets Aftenbløde;" hvilket jeg, for at skaane de Læsendes skjønne Følelser, ikke videre skal berøre. - Justitsraaden fandt sig i Ulykken med en beundringsværdig Stoicisme, trøstede mig endogsaa med den Forsikkring: at han nok skulde sørge for en anden *Illumination* inde i Huset, ved Hjælp af de brændbare Fluida, hvormed Kjælderen var vel forsynet.

Jeg haaber nu, at jeg ikke skulde have forbigaaet noget væsentligt, og slutter altsaa dette Capitel med den Bemærkning: at Bryllupsdagen endte med Dands den følgende Morgen.

146

Idet jeg her griber Pennen, svæver jeg i Uvished om: hvor jeg helst skal tage fat. Dog, jeg vil først have det Vigtigste expederet. - Da jeg ved Daggry stod op, for at digte den omtalte Bryllupssang, som, desværre for Læserne! forvildede sig i Jomfrue *Møllers* Haar, paa Kakelovnspladen, og paa Flæskeskinken, hørte jeg udenfor min Dør en alvorlig Debatte mellem Justitsraadinden og Huusholdersken om Postejerne. Denne levende Discussion over en saa vigtig Materie, tildrog sig hele min Opmærksomhed. Der handlede om intet Mindre, end om de skulde fyldes med Hønsefarce eller med Muslinger. Fruen kæmpede for Skjældyrene - Huusholdersken for de befjedrede, og Begge med saa kraftige Grunde, at jeg ikke vidste, til hvilken Side jeg skulde hælde. Det var ikke muligt at vide, hvo der tilsidst vilde gaaet af med Sejeren, hvis ikke Justitsraaden, der hændelsesviis og heldigviis kom til, havde intervenseret med det Mediativ: at man kunde anvende begge Dele. Dette blev eenstemmig antaget; og Differencen saaledes lykkeligt hævet. Beroliget herover, havde jeg atter sat mig i en højtidelige Stemning, da der kom Bud fra Degnen: "om at være ham behjælpelig med at pynte Kirken." Jeg maatte afsted; men ikke før jeg havde udsøgt og medtaget et Par Kurve fulde af grønne Grene og symboliske Blomster, hvilke jeg anbragte saaledes: Over begge Brudefolkenes Stole befæstede jeg en Bue af *Myrtekviste*, hvilket i Blomstersproget vil sige saameget som: "Sød er standhaftig Kjerligheds Løn." Ibundne vare følgende: 1) *Maanedstroser*, som betyde: "Den varigste af alle Skjønheder, er Hjertets;" 2) *Adonis*, det er: "Dit Billede følger mig allevegne;" 3) *Apricoskvist*, €: "Du fortryller;" 4) *Orangeblomst*, €: "en Kjerlighed saa stor, at den ej kan udtrykkes ved Ord;" 5) *Kongelys*, €: "Dit Hjerte og din Haand gjør mig rigere end nogen Konge;" 6) *Lærkeqvist*, €: "Du kroner mit Haab;" 7) *Fløjelsblomst*, €: "Min Lykke er i Din Haand;" 8) *Evighedsblomst*, €: "Kjerligheden tilhører ikke Tiden alene;" 9) *Natviol*, €: "Naar Aftenzephyr suser, mødes Vi," og 10) *Enebærkvist*, €: "Midnat er Elskovs Middag."

(Saameget kan jeg da ved given Lejlighed her sige Læseren med Hensyn til mit tidt omrørte Bryllupscarmen, som jeg havde betitlet: 147 "Blomsterkrands paa Brudens Hoved": at det havde eet Vers for ethvert af ovenstaaende Nummere, og at jeg paa en ligesaa peen som sindrig Maade havde i velklingende Riim udviklet de særskilte Betydninger.) - Kommen tilbage fra Kirken, fuld, i det mindste svimmel, af min egen Phantasies skyhøje Flugt, gaaer jeg fejl af mit eget Kammer og ind i Julianes. Jeg bad om Forladelse for Fejltagelsen, og vilde forføjet mig bort; men hun bad mig, med et veltilfreds Smil, at bie og bese Søsterens Brudekjole, med hvilken Gjenstand hun netop var sysselsat. Jeg saae, og jeg roste - og jeg meente det virkelig - og skottede af og til saa lumskelig til hende: men der var ingen Forandring paa hendes Sjæls Barometer: det stod endog højere end "Smukt Vejr," det viste "Bestandigt." Men Kviksølvet - jeg mener Kvindelunet - kan hastig falde; det erfarede jeg ogsaa her. Jeg var nemlig neppe kommen tilbage til mit eget Værelse, før der hos mig opstod nogen Tvivl om Barometrets Paalidelighed. Jeg trækker da mine Skoe af og stikker Fødderne i mine Pampusser - dem med Hattfiltssaaller (hvilken Slags Saaller, saavel ved saadanne som og ved andre Lejligheder, ere meget hensigtsmæssige) og lister mig med Kattedejd hen til hendes Dør. Paa denne var, hvor en Knast havde siddet, et Hul saa stort som een af de nugjældende mindste Kobbermynter. Ved dette anbringer jeg mit ene Øje, og hvad seer jeg saa? *Juliane* sideværts, siddende ved Natbordet, og skrivende; men havde jeg ikke vidst, det var hende, jeg skulde neppe kjendt hende igjen: Barometret var sunken til "Blæst og Regn!" Hun skrev - da hørte jeg fra Trappen ved den anden Ende af Gangen Justitsraadindens Stemme "*Juliane! Juliane!* stræb og kom! stræb og kom!" Jeg stræbte at løbe, og havde neppe naaet min egen Dør, før den Tilraabte foer ud af hendes og ned ad Trappen. (Jeg blev ellers bange for, at der var noget galt paafærde; men da jeg hørte Fruen raabe: "mine Blonder! mine Blonder!" saa beroligede jeg mig igjen.) Hvad monstroe det var hun sad og skrev paa? tænkte jeg - vips! saa er jeg i Kammeret, ved Natbordet, og seer i hendes opslagne hemmelige Protocol efterfølgende Linier: "Kvinden har kun een Kjerlighed - hendes første er og den sidste. Skuffes den, da vorder hun enten ulykkelig, eller - ond - o Gud! lad *mig* blive ulykkelig!"

Det var da en rasende Paradox! Men det er Følgen af den forbandede Romanlæsning: den sætter saa let en ung Pige Fluor i Hovedet; og saa kan hun være taabelig nok til at gaae hen og gi'e sig til at elske 148 uden Tilladelse, uden at raadføre sig med Forældre eller Sødskende, eller Venner, eller Bekjendtere, eller med sin egen Fornuft. Hvis jeg maatte raade, skulle alle Romaner forbydes, undtagen "Grandisson" og saa mine egne; i hvilke Fornuften altid er ovenpaa, og Hjertet beholder sin naturlige, underordnede Plads. - Neppe havde jeg anstillet denne fornuftige Betragtning, før jeg hører Trad af flere Fødder paa Gangen. Nu var jeg nær ved at "blive ulykkelig" - hvad om Nogen kom herind, og fandt mig i *Julianes* Sovekammer! de kunde tænke - hendes gode Navn og Rygte! - min egen Ære! - jeg smuttede bag Sengen, og trak Omhænget for mig.

Døren gaaer op. De Forlovede træde ind - Hun med de Ord: "*Søde Ferdinand!* Du skal dog see - hvor er *Juliane?*" Jeg skjælvede. Men, til min Lykke, gav hun sig nu til at vise ham sin Bryllupsdædning, som han da ogsaa fandt allerkjereste. Med eet afbryder hun forfærdet Synsforretningen, raabende: "Ih men Du Søde! hvad er det?" og giver sig til at undersøge et Stykke af Stadsen, hvorved een eller anden Fejl maatte være begaaet. Fæstemanden, som tog sig den Ting lettere, fik nu Øje paa de nysnævnte Antegnelser i *Julianes* Dagbog. See! *Hans* Barometer faldt nu flere Grader, og truede med Regn. Dette bemærkede *Vilhelmine*, lod Stadsen være det den var, og sine Øjne lede af hans til det gedankenschwere Blad. Den stakkels Fæstemø skuddrede, blegnede, faldt ham om Halsen og hulkede: "Min Søster - ulykkelig - o Gud! hvem er da det, der har bedraget hende?" "Der har Ingen bedraget Hende" svarede han smerteligt, "uden hendes eget Hjerte - kom min Eneste! imorgen skal Du vide Alt - til den Tid rolig. Det vil blive Godt endnu Altsammen." Hermed

slog han sin Arm om hendes smekkre Midie, og førte hende ud af Værelset. - Da Lyden af deres Trin paa Gangen vare forsvundne, vilde jeg have forladt mit Smuthul; men jeg blev atter fængslet - i moralsk Forstand - mellem Væggen og Omhænget; thi *Juliane* kom farende ind med forvildet Aasyn, og med bølgende Bryst udpressede, neppe hørligt: "Gud! om hun har seet det!" Derpaa tog hun Dagbogen, slog den sammen, foer omkring og ledte - formodentlig efter sin Commodenøgle - og da hun ej kunde finde den, stak hun Hjertejournalen ind under Hovedpuden i Sengen, trykte nogle Taarer tilbage i Øienkrogene, og ilede atter bort.

Læser! fordøm mig ikke! Fristelsen var stærk, og jeg svag: jeg 149 forgreb mig paa *Julianes* Hjertes Helligdom. Jeg kan ikke Ene bære Bevidstheden om denne Synd; jeg gjør Dig til min Medskyldige - men ikke endnu - jeg vil ikke forraske Dig. Du skal have Tid til Betænkning og Overlæg.

Da jeg havde gjenne læst nogle Blade - bagfra, ligesom Du læser denne Historie - kom *Vilhelmine* allene ind, foer hen til Natbordet, stirrede, naturligviis efter Bogen, den jeg imidlertid havde puttet ind igjen under Hovedpuden. Men jeg maae i Forfippelsen baaret mig ubehændigt ad; thi ved at lade Øjnene løbe omkring, har hun faaet et Glimt af det forbudne Skrivt at see, river det ud, slaer op, læser, skjælver, og sukker - saa det gjorde mig ordentlig ondt at høre - "Det er *Ferdinand* hun elsker!" Hendes Hænder faldt sammen - og Bogen naturligviis paa Jorden - . I samme skjæbnesvangre Moment seer jeg *Juliane* paa Dørtrinnet. Hun har seet og hørt det samme som jeg; thi hun skiftede hurtig Farve, og vaklede - men medeet stiver hun sig, og næsten knejser - saa hun syntes flere Tommer højere, end hun i Grunden var. Derpaa svæver hun langsomt - højtideligt - med halvt hævede Arme hen mod Søsteren - der var noget Dronningligt i hendes Aasyn og Anstand. - Endskjøndt jeg aldrig veed at have seet Noget Portrait af hiin berømte Dronning i Palmyra, saa tør jeg vædde paa, at hun har seet saaledes ud, dengang hun opofrede sin Elsker for sin Pligt. - "Søster!" sagde hun med dæmpet men fast Stemme, og udbredte sine Arme. *Vilhelmine* vendte sig heel forbløffet, og blev staaende. "Søster!" gjentog hiin, og lod Armene synke - (jeg vilde ønske, mine Damer og Herrer! at De havde hørt dette Tostavelsesord saaledes fremsiges! der var Effect i det) - "Du veed nu *mit* Hjertes Hemmelighed - gjem den i *dit* - denne være den eneste, i hvilken Din *Ferdinand* aldrig vorder delagtig! Jeg elsker ham - som jeg elsker Dig - og velsigner Eder begge." *Vilhelmine* sank til hendes Barm. - Det var en rar Pige, den *Juliane*! Det vil vist Enhver indrømme mig. - Men nu skal De bare høre videre. Under denne effectfulde Scene staaer Gjenstanden for begge Søstrenes Kjerlighed i Døren. Men han lod sig ikke forknytte: han gaaer hen, mir nichts und dir nichts, og omfavner dem samlede - de blev jo noget forskrækkede; det var ikke saa sært - og saa kysser han saa den Ene saa den Anden paa Panden, og siger (jeg havde aldrig troet, han var saa lærd) "Den Kjerlighed, der forener os, er Englenes Glæde; den er fra Aandernes Verden." - 150 Det var en sublim Tanke; den gjorde Indtryk paa mig: Værelset var tomt, inden jeg havde summet mig, og fattet den Bestemmelse, at springe ud i Haugen af Vinduet. -

Da jeg ikke vejer meget, kom jeg uden Skade til Jorden, dog ikke paa Fødderne allene, men ogsaa paa Knæerne og Hænderne. Jeg rejser mig, og banker Støvet af mine Klæder, da jeg hører Een slaee en Skogger op ved Siden af mig. Jeg seer derhen - det er Justitsraaden. "Dersom jeg ikke havde bedre Tanker om Dem," siger han "kunde jeg snart troe - hvad Fanden havde De at bestille i min Datters Kammer? Blev De kastet ud af Vinduet?" "Om Forladelse, Hr. Justitsraad!" siger jeg "jeg kastede mig selv ud, paa Grund af - som De selv behager at antyde: at Deres Datters Ære var mig dyrebar - ". Han loe igjen: "Meget vel! Nu veed jeg, hvorfor De kom ud; men jeg kan ikke begribe, hvorfor De kom ind." - "Jeg maa ta'e mig den Frihed at sige Dem: jeg tog fejl af Værelset -" "- Ah! saa tog De fejl baade da De kom ind, og da De kom ud." - Han blev ved at lee i Stødemaal, saalænge jeg kunde høre ham. Det var for godt Kjøb jeg slap saaledes fra denne "Fenstren."

Jeg gik nu hen i en afsides Krog af Haugen, for at anstille nogle nyttige Betragtninger over de store Ting, jeg havde seet bag Sengegardinet. Der faldt mig under samme Meditation adskillige gode og sunde Tanker ind, hvilke, desværre! alle paa een nær, bleve borte i Bryllupstiden. Denne ene har jeg godt ved at huske; thi den kommer ofte tilbage af sig selv: "Hvorfor" hvidsker det "kunne Somme faae hele to Kjærester paaengang, og Du slet ingen dit hele Liv?" - Idet jeg grundede paa, grundigen at besvare denne Qvæstion, faldt jeg isøvn, og vaagnede ikke, før jeg skulde til og iseng.

Fjerde Capitel. Otte Dage før Brylluppet

Jeg var just færdig med at løse Fætters Pintseoffer, og ifærd med at bundte Tiggerbrevene - som han kalder dem - "Jeg kan dog aldrig vide," siger han, "Om Vielsen skal gaae for sig i Kirken eller i Stuen?" - "Hm," svarer jeg "det kan jo være Dig det samme Du faaer alligevel ikke noget af Offeret." - "Det er heller ikke derfor", siger han "thi Justitsraaden forlanger vist ikke, at hans Gjæster skulle 151 betale hans Præst og Degn for hans Kones Mad og hans egen Viin; men jeg kan nu engang ikke lide Stuebryllupper: det er for al Verden

ligesom man var bange for, at gjøre denne Handling altfor højtidelig, eller -" "- Da kan Du nu faae det at vide," faldt jeg ham ind "der har vi Justitsraaden med samt hans Pibe; han kommer vist for selv at agere Bedemand." - Rigtig. Han træder ind ad Døren, tager Piben af Munden, og fremsiger den sædvanlige Bedemandsremse: "Jeg skulde hilse fra de gamle og de unge Folk, om Præsten og hans hele Huus ville komme i Dag otte Dage, og følge med dem i Kirken, og høre paa, hvad Præsten siger, og saa følge med dem til Brudehuset igjen og spise og drikke og holde dem lystig, og blive der og ture saalænge som De selv behager." - Piben indtog nu igjen sin bestemte Plads, fra hvilken den dog i korte Mellemlum maatte vige, medens den velbaarne Bedemand videre fremførte: "Og saa skulde jeg bede - Puh - fra mig selv - Puh - om Hr. Pastoren - Puh - eller hans Hr. Fætter - Puh - vil gjøre - Puh - en Sang - Puh -." - Fætter bukkede, og sagde ja; men - jeg kjender ham - jeg kunde see paa ham, at Justitsraadens sidste Anmodning ikke huede ham nær saa godt som den første. Da vi igjen blev ene, siger jeg derfor til ham: "Vil Du, eller jeg skal?" "Du maa" siger han. Jeg havde allerede havt det isinde; men netop fordi man purrer mig for det, standser min Vena. Digteren skal være fuldkommen fri - " " - tøjleløs?" siger jeg - "Nej" siger han, "men uden Tøjle. Ingen vorder Digter, fordi han vil, og digter ikke heller, naar han skal." - "Aha!" siger jeg "nu forstaaer jeg, hvad vor danske Diogenes meente -" "- Diogenes? er det Wessel?" siger han. "Nej" siger jeg, "det er Peer Jensen fra Vibye - en Mand, som ved sine Viser har tjent mere, end baade Wessel og Din Velærværdighed. Jeg traf ham forgangen Aar i Dyrehaven, hvor jeg saae, at han gjorde godt i Poesie." "Min Ven!" siger jeg til ham, "det gaaer strygende for Dig. Kan Du ikke ogsaa lære mig at gjøre Vers?" Da gav han mig dette orakelmæssige Svar: "*Det kan ikke læres - Saadannoget maae komme af sig selv.*"

Neppe var Bedemanden borte, saa kom Degnen derovrefra, og vilde ogsaa have Poesie. "Hvad vil han med det?" siger Fætter. "Jeg vilde gjerne synge noget over Bordet" siger Degnen. - Jeg mærkede, at Fætter vilde blive malisjøs, og saa ta'er jeg Ordet, og siger til Degnen: "Jeg skal gjøre Een." - "Ja kan han ogsaa?" siger han. "Jo jeg kan," siger jeg, og med det samme blev jeg begejstret, og i kortere 152 Tid, end Consistorialraaden behøver til at snyde sin Næse, digtede jeg efterstaaende Carmen:

*Det er en stor Fornøjelse,
Men kræver god Fordøjelse,
At komme saa til Gilde.
Thi ønske nu jeg vilde:
At alle Gjæsterne
Maa spise, drikke saa,
At alle Resterne
Maae blive faa
Og smaa.*

Hvem der blev glad, det var Degnen; og det troer jeg nok. Men da han var borte, saa siger Fætter: "Kjere Peer! den Vise var meget populær -" "- populær?" siger jeg lidt studsig, "skal det være det samme som *folkelig*?" - "Aaja!" siger han "Du har været særdeles heldig med dette Digt, for det er noget som Folk kan forstaae, uden at bryde Hovedet, og læse, uden at faae hjerteondt; og Stoffet selv er kraftigt - nærende -" - Jeg vendte ham Ryggen, og blev saa arrig, at jeg satte mig for, da jeg kom ud: at jeg aldrig vilde see ham mere. Dette Forsæt udførte jeg ogsaa hele Dagen lige til et Par Timerstid før Aften, da han lod mig hente, for at spille Fransfuus med sig.

Tredie Capitel. Otte Uger før Brylluppet

Jeg privatiserte - det vil sige: jeg gik og drev hos Fætter, og gik ham tilhaande med hans Romanskriverie. Saa siger han til mig en Dag, det var kjønt Vejr: "Peer!" siger han, "skal vi ikke til Tidselholt en Vending?" "Lad gaae!" siger jeg; og saa gik vi, -

Da vi kom, var Justitsraadens ene hjemme; men jeg saae nok, at de ventede Fremmede, og det ikke Hverdags; thi der var ingen Ro paa Fruen: saa var hun inde, og saa var hun ude, og naar hun var i Stuen, saa havde hun enten Det eller Det at bemærke ved Døttrenes Paaklædning - der heller ikke var som til daglig Brug - og var hun i Kjøkkenet, kunde vi høre ind, hvordan hun dominerede med Pigerne. - Justitsraaden var som altid: ligedan, enten det gaaer saa eller 153 saa. Om saa Kongen kom til Tidselholt, troer jeg ikke, det vilde gjøre nogen Forandring paa ham, undtagen for saavidt, at han kom til at stikke Piben ind saa længe; og det vilde maaskee falde ham lidt trykkent; thi han ryger uafsladeligt - undtagen naar han spiser og sover. - Døttrene vare mere stille og alvorlige end sædvanligt; og den Ene skottede saa sælsomt til den Anden, naar Denne ikke mærkede det.

Som vi sidde ved Thebordet, og Justitsraaden og min Fætter tale om Vexeldrivt, Borgerkrigen i Spanien,

og Capitelstaxten, med mere - rejser Fruen sig hastig, skyder Stolen tilbage, og siger: "Der kommer han!" Justitsraaden, som havde sin Kop for Munden, drikker ud og spørger - uden at see efter Noget - "Hvem? lille Moer!" "Ih!" svarer hun, "hvem Anden end vor nye Naboe fra Rørkjær - Du veed jo, han har ladt sig mælde." - Nu rejste vi os Alle, nærmede os Vinduerne ud til Gaarden, og saae en ung Mand til Hest, nærmende sig i kort Trav til Indgangen. Mand og Kone gik ud for at tage imod ham; Døttrene stillede sig op, Hver med Ryggen til sit Vindue. -

Rytteren var Cancelliesecretær Skov, Ejer - neppe et Aar - af Rørkjær, Ungkarl, smuk, dannet, berejst, belæst, af en erkjendt retskaffen, hæderfuld Tænkemaade, og - hvad der var meer end alt dette tilsammentaget - meget riig. - Ham saae jeg nu ikke saa nøje paa - for jeg har før seet en velskabt Cancelliesecretær og Herremand; og desuden, "naar et Mandfolk er lidt kjønnere end Gammel Erik," saa er det jo nok, som Ordsproget siger. Desmere lagde jeg Mærke til de to Søstre. Inden den Fremmede kom ind ad Døren, havde Vilhelmine allerede tabt Ligevægten, og Juliane var heller ikke langt fra det - jeg mener naturligviis den Ligevægt, som bør finde Sted mellem Forstand og Følelse, Levemaade og Natur - Vilhelmine blev rød, Juliane blev bleg; Begges Øjne bleve mindre, end de pleiede at være.

Secretæren - men hvad kan det more Nogen at høre hvad *Han* sagde, og hvad *De* sagde? for det hører jo til den gode Tone: aldrig at sige Andet, end hvad der er glemt ligesaa snart det er sagt - jeg vil springe over Theebordet, og føre Læserne ud i den nysudsprungne Hauge. - Mens jeg og Fætter holdt os til de Gamle, holdt Secretæren sig til de Unge; og vi Gamle lod dem, ligesom det kunde været aftalt, gaae paa deres egen Haand. De bleve snart borte fra os. "Nej see til de unge Mennesker!" udbrød Fruen, og lod som hun nu først savnede 154 dem - "Aa see dog engang, hvor de blive af, min Kjere! (det var mig) Jeg er bange Juliane glemmer Aftensmaden." - Jeg gik - jeg fandt. Den belevne unge Mand have deelt sig imellem Søstre - jeg mener: han gik imellem dem Begge; thi hvad Conversationen angik - især den, der føres med Øjnene - da blev *Juliane* aabenbar forurettet; og det jo længere jo mere. - Da jeg saae, hun begyndte at kjede sig, vilde jeg give hende Lejlighed til at slippe, og sagde derfor: at Moder ventede paa hende. Jeg tilbød hende ogsaa *min* Ledsagelse og Conversation paa Hjemvejen; men hun betakkede sig, og ilede foran. Fætter og jeg bagefter.

Jeg vil ligeledes springe over Aftensbordet - om hvilket jeg ikke veed noget videre af Vigtighed at berette, undtagen dette: at vi til sidste Ret fik Asparges, og at *Juliane* havde glemt at komme Muskat i Smørret; hvorfor hun ogsaa efter Bordet fik en velfortjent Irettesættelse af Justitsraadinden. Enten det nu var for Muskaten, *hun* havde glemt, eller for Secretæren, som havde glemt hende - det skal jeg lade være usagt; men forknyt saae hun ud.

Secretæren maa have funden Haugen særdeles smuk - som den ogsaa var - thi han kunde neppe bie til vi vare staaede op, saa vilde han derud igjen; og da han med et ret nydeligt Smiil gjorde et Spørgsmaalsteg eller en Krumning for *Vilhelmine*, saa var hun ogsaa paa Timen villig til at følge med ham. Vi Andre gik bagefter ligesom før; men *Juliane* alene blev inde. Jeg syntes, at hun gjerne kunde fulgt med dem; for Secretæren har upaatvivlelig ikke ført nogen anden Tale, end den enhver anstændig Pige, uden Skam, kan høre paa.

Naa, de To derude i Haugen vilde ikke til at komme igjen. Min Fætter - for han er ingen Natmand - var allerede iseng. Da det hele Eftermiddagen havde truet med Torden maatte vi ikke faae Lov at gaae hjem. - Jeg skulde ligge hos ham. Som jeg klædte mig af, kom Uvejret nærmere, og inden jeg var kommen til Strømperne, begyndte det allerede at kaste Draaber. Vor Seng stod op til en Brædevæg og Fætter laa yderst - for ellers vil han forstyrre min Morgenandagt. - Inden jeg kunde falde isøvn, hører jeg en Snakken i Værelset ved Siden - det var begge Søstre. Jeg kunde ikke samle ret Meget af det de sagde; dog hørte jeg tydeligt nok, at *Vilhelmine* flere Gange sagde: "Hvor har Du faaet *den*? - Hvad skal jeg med *den*?" - Og *Juliane*: "Det kan være Dig det samme - den er ikke stjaalen - der er Lykke ved den." - Men hvad for en *Den*? - der stod jeg - laae jeg, vilde jeg sige.

155

Jeg kom ikke til at sove, før det næsten var Dag; thi det blev et frygteligt Vejr; og det var ikke nok med den Rumlen udenfor, men saa snorkede Fætter tillige saa ganske nedersachsisk - man skulde troet, han vilde parodiere Tordenen. - Og da jeg saa endelig skulde havt lidt Ro, vaagnede han, og "*fik Ideer*" - som man siger om slige Paroxysmer. Jeg skulde slet ikke misundt ham hans "*Ideer*," naar han blot vilde beholdt dem hos sig selv; men jeg maatte naturligviis ogsaa plages med dem. Een af dem var dog ikke saa tosset: at nemlig Secretær Skov, naar han fik een af Søstre - ligemeget hvilken - kunde forskaffe mig den anden, ved at forære mig en lille Herregaard. Jeg veed ikke, om han har meddelt Secretæren denne idealske Tanke, eller ej; men det veed jeg: at jeg endnu ikke har faaet Herregaard - undtagen i Tankerne; og saadaneen - siger *han* - er den suffisanteste, thi den kan hverken pantsættes eller sælges for resterende Skatter. - Men videre!

Secretær Skov - (havde han givet mig Herregaarden, skulde han hedt "*von Schau*") - var rigtignok ogsaa bleven om Natten. Han sad ved Kaffebordet med alle de Andre, da jeg kom ind. *Vilhelmine* skjænkede. Hun rakte ham just en Kop over Bordet; men istedet for at tage Koppen, tog han hendes Haand - (som *Erik* von

Rennesøe tog Prinsesse *Ingeborgs*) - saa paa den, saa paa hendes Ansigt, saa paa Haanden igjen. I Førstningen kunde jeg ikke begribe, hvad der var at see paa *den* Haand, mere end paa en anden; men snart opdagede jeg: at det ikke var hele Haanden, men kun en Finger af samme, og navnlig "Stakketjohan," der tildrog sig hans Opmærksomhed. Og hvorfor? Paa samme Finger befandt sig en Guldring, med hvilken det havde saadan Beskaffenhed, som jeg nu lader ham forklare med hans egne Ord. "Denne Ring" sagde han, "kjendes *jeg* ved. Den tilhører *mig*; men den maae ikke skilles fra Haanden." Han saa, bedende, smægtende paa Den, der ejede Haanden - paa Forældrene - *de* smilte - Datteren smilte, men gennem søde Taarer - det var et imponerende Optrin. - Min Fætter stod op fra sin Stol, brystede sig, lagde *sin* Haand paa de to omhandlede, og sagde med megen Salvelse: "Her har Himmelen sammenføjet." Saa lagde Fruen *sin* ovenpaa, saa Justitsraaden *sin*, Jeg *min*, og - *Juliane* *sin*. (Den var blød og varm, men elektrisk.) "Konge Herre! hvad skal *min* Bestilling være?" raabte Jeg. "Minnesanger til Brylluppet" sagde min velærværdige Fætter.

156

Andet Capitel. Otte Maaneder før Brylluppet

Rørkjær er ikke saa slem en Gaard. Den har rigtignok lette Jorder; men de ere gode til Rug og Boghvede, især naar de blive overflødigst mærgede og gjødede. Engene - men jeg beder om Forladelse! jeg gaaer udenfor Sagen: det var ikke Landvæsenet, vi her skulle arbejde os ind i - behag nu at følge med ind i Huset! eller Slottet, som jeg mere passende vil kalde det. - Det var den 11te October - (min Fødselsdag, paa hvilken min Fætters Kone altid tracterer mig med mine Livretter: Velling og Pandekager*) - at der var - som Fætter kaldte det (for han vil gjerne, hvor han kan, anbringe bondeagtige Talemaader) "*Igangsgilde*" paa Rørkjær.

Secretair *Skov*, som nylig havde kjøbt denne fordelagtigt beliggende og importable Eiendom, havde nemlig fundet det hensigtsmæssigt, at indbyde hele Omegnen til et landligt Maaltid. - Det havde været "blæsevorn" (det er ogsaa een af Fætters Cimbricisme) hele Dagen; men, endnu før vi kom fra Bordet, blev det til en heel Storm; og regne gjorde det tilligemed. - Man saa ud af Vinduerne, man skultrede sig, man syntes, "det var et urimeligt Vejr," man mumlede om, "at faae spændt for" - "Der bliver Intet af, mine Venner!" sagde Værten, der kom ind fra at have seet efter Vejret - "Der faaer Ingen Lov til at blive gjennemblæst og gjennemblødt inat, naar De ellers ville tage tiltakke med Lejligheden, saagodt som en Ungkarl kan have det. Jeg haaber, jeg kan sørge for Alle, uden at tage min Tilflugt til Søstersenge." Der var Mening i *den* Tale. Der opponeredes vel af Een og Anden; men det var ikke saa ilde meent; kun, som naar man i en Parlamentsforsamling siger Ministeren en Smule imod, for at vise sin Selvtændighed; og det seer Ministeren gjerne.

Udfaldet blev da, at Ingen rejste, og vi kom Alle tilsengs - og vi laae godt; det maae jeg sige. Justitsraadinden selv forsikkrede - og hun har Ret til at tale et Ord med: "at Sengeklæderne vare ligesaa gode som hendes egne, paa det nær, at hendes dog vare noget bedre."

Men ikke Alle sov saa godt som jeg. Thi i et vist Værelse var det ikke rigtigt, det vil sige: det spøjte - Men det er bedst, jeg lader * 157 Jomfrue *Juliane* tale, det vil sige: anføre en Passus af hendes Dagbog - den nemlig, som jeg med meest Interesse læste bag Omhænget af den Seng der paa Tidselholt.

"Var det en Drøm? Nej! det var ingen Drøm; her har jeg jo Ringen - den har en Capsel - jeg aabner den - ah! hvor dejligt! En Glemmigej! - ak! jeg føler det: jeg glemmer Dig aldrig. - Det var virkeligt saa: han satte den selv paa min Finger - han fæstede mig - 158 den Uforglemmelige! Men veed han selv, at han gjorde det? O! - det *bliver* maaskee dog til en Drøm. - Men jeg vil fastne* denne Drøm - jeg vil fængsle den til Papiret: paadet jeg maae bevare *dens* Farve naar alle andre falme."

"Jeg kunde ikke sove: Stormen sagtnede sig meer og meer, Maanen skinnede klart ind i Kammeret - den blide Maane! Elskerens Vejviser!** - See! Døren springer op - en høj hvid Skikkelse svæver herind - skrider hen til Sengen. Jeg er saa bespændt af Angst, at jeg end ej formaar at vække min Søster, som ligger og sover sødeligt indenfor mig. Jeg klemmer mig ind til hende; men mine Øjne ere som koglede fast til det frygtelige Syn - Ha! det er ingen Aand - jeg hører Suk - det bøjer sig - kysser mig - Himmel! det er ham! vor unge Vært! Han tager min Haand og hvisker: ""See! med *denne* trolover jeg Dig - som min Fader engang satte denne Fæstensring paa min Moders Haand, saaledes sætter jeg den nu paa din, Du Elskelige! og tilsværger Dig en evig Kjerlighed."" Han tager en Ring af sin Finger - trykker den ind paa min - vender sig, og forsvinder." - Ah! han er Søvn-gænger - men handler han derfor uden Bevidsthed? Er dette ikke en Tanke, et Ønske, der har foresvævet ham vaagen? - Det *skal* vise sig - jeg vil gjemme Pantet ved mit Hjerte."***

Først, efterat have læst foranstaaende Rhapsodie, kunde jeg forklare mig Secretær Skovs synderlige Adfærd Morgenen efter hiin mindeværdige Nat: han var kold, adspredt, urolig, og saae i det Hele ud, som om han fortrød sin Gjæstfrihed, og var bange for, at den skulde afbenyttes alt for meget. Vel havde jeg, som jeg vilde staae af Sengen, hørt ham ude paa Gangen sige til Een - jeg veed ikke hvem: "Der *har* været Nogen inde hos mig inat, jeg lagde den bestemt foran Spejlet, da jeg klædte mig af -" Men hvad for en *Den*? Kunde jeg tænke paa, at ^{*}~~---~~^{*} 159 det var hans Moders Forlovelsesring? eller at han selv havde stjaalet den, for midt om Natten at gaee halvnøgen ind til to honnette unge piger, og sætte den paa den Enes Finger? Hm! - der kunde siges Meget om det.

Første Capitel. Otte Aar før Brylluppet*

Maj solen beskuede med brændende Blikke sine egne dejlige Producter, da ogsaa jeg tog disse i Betragtning paa den vakkre Landejendom "Tidselholt." Bladene vare friske, smukke og af bedste Bonitet; og Blomsterne af samme Beskaffenhed. - Men iblandt disse tiltrak mig især tvende, rigtignok indenlandske, som der ellers aldrig er meget ved; nemlig: de to Jomfruer *Juliane* og *Vilhelmine* paa bemældte complete Hovedgaard. De vare Aflæggere af *Theodore* (ogsaa kaldet Justitsraadinde *Petersen*), den første 14, den anden 12 Aar gammel. - Naar jeg her siger "Blomster" saa mener jeg egentlig "Knopper", som ere nær ved at springe ud; og i dette stadium tiltale de mig altid stærkest. - Jeg kom hændelsesviis til at belure dem i Haugen ved meeromnævnte Herregaard. De tvende Rosenknoppe befandt sig ved Siden af hverandre, blandt flere Blomster, og vare i Arbejd med at binde "Ønskekuder" af "Hviinstraæ." "Jeg faaer ham" sagde den Ene. "Nej, *jeg* faaer ham" sagde den Anden; "Ja, lad os nu see ad!" sagde de Begge. Og see! *Juliane* havde knyttet de fejle Ender - *Vilhelmines* vare heldigt forenede. "Ah!" raabte hun hjerteglad, "jeg faaer *Ferdinand*" - "Tag ham saa! sukkede Søsteren; "men -" her omfavnede hun den Anden - "derfor kan Du gjerne blive ved at holde af mig."

Jeg er ikke overtroisk; men jeg troer dog stærkt paa Varsler; og jeg følte mig fast overbeviist om: at *Vilhelmine Petersen* i Tiden vilde blive ^{*} 160 ægteviet til *Ferdinand Skov*, som nu rigtignok ikke var Andet end Student; men for hvem der vare gode Udsigter, eftersom hans Fader havde "Gryn," og Sønnen var eneste Arving.

Som jeg nu staaer og morer mig over disse to "Rosensblommer," og deres fremspirende Kjerlighedsblomster, saa er der Een, der hvidsker mig i Øret: "Naar *Skov* ta'er den ene, saa tag Du den anden!" - "Jahvad for en Anden?" svarer jeg. "Det er jo ligegyldigt" siger Fætter - for det var ham - "*Juliane* har blaae Øjne, og *Vilhelmine* brune; det er hele Forskjellen." - "Jeg skal ta'e det i Betænkning" siger jeg, og det har jeg ogsaa gjort; men da en saa vigtig Sag ikke kan overlægges for nøje, og bør betragtes fra alle Sider, inden man tager nogen Bestemmelse: saa fortrøster jeg mig endnu ikke til, at skride til endelig Afgjørelse.

161

Høstferierne

1. Gamle Bekjendtere

"Non cuivis homini contingit adire Corinthum - Lihgfram!" Saaledes lød den hule Tøndestemme inde fra Femtelectien. Jeg standsede udenfor Skoledøren, hvis Trykker jeg allerede havde omdreiet, for at høre Qvintusses *frie* Oversættelse af dette horatiske Vers. - En Drengerøst svarede: det falder ikke i ethvert Menneskes Lod at komme - "til Ulvedal" lød en anden og stærkere. - " *Hwa! Hvem wa de? Hwo kam de fræ?*"

raabte Høreren. "Øwenfræ - fræ Halsen - fræ Mester Lejs" skrege Nogle i Munden paa hverandre. Efter et dundrende Slag i Bordet, og et tordnende "Qvos Ego" blev det atter roligt. Men paa Commandoordet "Frit!" aabnedes paa nye de tilstoppede Halse. Een begyndte: "*de ær it enhwær Krahg* - en anden afbrød: "*de ær it enhwær Sow*" - en tredje faldt ind: "*de ær it enhwær Kow*" - "*do ka sjæl vær en Kow*" snærrede Høreren "de hedder: "*de ær it enhwær Sow, Krahgen vil rib*" - Som for at hævne den mishandlede Digter, satte de overgivne Drengene een gal Variation efter den anden paa Lærerens Thema: "*de ær it enhwær Krahg, te Sowen vil rib*" - "*de ær it enhwær Sow, te Kowen vil rib* - o.s.v. Og snart blev det hele til en Malstrøm af Ord; blandt hvilke "*Kow, Sow, Krahg*" løde som Kanonskud gjennem en Musketilds uendelige Knaldren. - Jeg fandt mig nu kaldet til at intervenere; dog ikke for at straffe Disciplenes "Friheder" dem den gamle Pedant jo selv var Ophavsmand til. "Ferien begynde" lød nu det glædelige Budskab igjennem alle Klasser, en halv Dag før man havde ventet; thi Vognen fra Ulvedal havde mødt saa meget for tidlig. Vi maatte følgelig lave os til at følge strax med den tilbage. Qvintus og Qvartus, som begge vare indbudne, bleve ikke de sidste ud af Skolen. Og saa ivrig var især den sidste med Udrustningen, at han virkelig skulde have glemt sin "Lærke" hvis ikke Kammeraad Hansens 162 Søn havde mindet om: "at Veiret var koldt". Dette var det første Led af Kjeden; og da Qvartus fik fat paa det, saa fulgte det andet af sig selv, og han sprang ned af Vognen, "for at hente Noget, han havde glemt". Qvintus knurrede, men i Grunden kun derover, at han kunde have sparet det meste af hans Frokost, dersom han itide havde vidst, at han skulde spise Frue Hansens Aftensmad.

Min Svigerfader, hans Datter og lille Dattersøn, og Jeg kjørte paa en anden Vogn noget bagefter Hine. - Hvad Veiret angik: da var det klart og smukt, og en frisk Vestenvind medførte intet af den Kulde, mod hvilken Qvartus vilde beskjærme sig ved indvortes Midler.

Høsten var begyndt ualmindelig tidlig; skjøndt vi nyelig vare gangne ind i Hundedagene, havde man dog faaet næsten alt Kornet "rodløst", og en stor Deel i "Huus." Denne Travlhed paa Marken, den ualmindelige Menneskemængde, har for mig i det mindste Noget saa livligt, saa muntrende, og derhos saa - gid jeg nu havde et Ord for "Satisfying" saa fyldestgjørende, at denne Aarstid er min den kjereste. Min Svigerfader gav et langt Stykke af Virgils Georgicon til Priis, og min Alice fremsagde en heel Canto af Delilles med en saa mild Varme, en saa barnlig Glæde, at jeg blev Barn igjen, og Conrectoren Yngling.

Vor landligglade Stemning fik dog snart et andet "Drej"; idet Degnen fra Ulstrup, som havde været ude at tage Tiende for Kammeraadens, kom ridende os paa Siden med et "*Walkommen skal di, Katten taae mæ væhr! Haar di Skyderen mej, Hr. Rector?*" Da jeg havde beroliget ham i denne Henseende, raabte han fornøjet: "*de kan a faastoe; men no ska di aasse sie, her æ Katten ryw mæ, saamanne Trejdækkere ioer, te di bjørmer.*" Hermed sporede han sin "Pillek," og galloperede ind ad Markerne til. Og vi rullede snart derefter hen for Hoveddøren paa den Fløj af Ulvedal, som min Svigerfaders Broder Capitainen beboede. Thi ei at forglemme - da havde denne kjøbt Gaard og Gods af Kammeraadens til Fæstengave for sin Hustrue; men Kammeraadens havde igjen forpagtet det Hele, og var bleven boende paa Gaarden.

Det er saa - ja nu er jeg igjen forlegen: "Satisfying" "Comfortable" - nei nu har jeg det "rosomt" paa en Lystfart som denne at træffe for lutter Bekjendte. Et fremmed Ansigt - endda om det er smukt, tiltrækkende tillidvækkende - det er dog ikke iblandt dem, vi saae "sidst" det gier vor Stemning en anden Retning. "Vinden springer om paa en anden Streg" siger Capitainen. "Det er en Dæmper paa 163 Violinen" siger Fiedler. "Det er en Contraqvæstion" siger Herredsfogden. "Det er en Variant" siger min Svigerfader. "Det er som naar Bøssen brænder for" siger Degnen i Ulstrup Nu! Bøssen brændte da ikke for den Dag. For Døren modtog os Capitainen og hans Kone, hans troe Tjener med Vogntrappen, og - den lystige Herredsfoged med en Lire, til hvis snærende Toner han sang med ægte jydsk Bondedialect: "*Hvor Godt Folk er, kommer godt Folk til, hej! lurrimæ, lurrimæ Heiaa! Venner med Venner sankes vil; de fryde sig, Eiaa! mier end a ka sejaa.*" "Denne Lyra" declamerede han - da vi vare komne ind - "har, efter den store Oldgrandskers Kammeraad Uroids heldige Conjectur, tilhørt den verdensberømte Digter og Lirendrejer Homerus. Den nuværende Ejer af samme, den største Virtuosi i hele min Jurisdiction, den næsten ligesaa berømte Peder Syvspring har i sit Navn Noget som levende minder om: "at syv Stæder strede om Æren af at have frembragt Digtekunstens Fader." Vi bleve naturligviis nysgjerrige efter at see denne jydsk Homer; og bade om at vorde ham forestillede. "laften" svarede Herredsfogden, eller maaske først i Morgen tidlig giver hans Liflighed Audients - jeg siger Liflighed; thi eet af Digterens syv Navne er "*Liflig Pier*" - Nu hviler han paa sine Laurbær, og sover haardt; thi han har idag seet vel dybt i den jydsk "Hippocrene."

Vi maatte da indtil videre trøste os med Haabet. - Neppe vare vi i den venlige Haugestue komne tiisæde om Thebordet, før Kammeraadens 164 traadte ind, og bad os samtlige at spise tilaften ovre hos ham, Dette blev eenstemmig lovet; og den Bestemmelse derhos taget: at begge Familier med deres respective Gjester skifteviis skulde tilbringe alle de følgende Aftener i hverandres Boliger ligetil Høstgildet, der for de Fremmede vilde vorde den sidste.

Hos Kammeraadens vare Mange ventendes i Løbet af de fjorten Dage før den store Høstfest; men endnu fandt vi der ikke andre end vore to Hørere, og Oldgrandskeren, hvem vi alle fra tidligere Sammenstød godt kjendte. Han var egentlig reist til Ulvedal, for at undersøge en Runesteen, om hvilken salig *Pontoppidan* havde givet Vink, at den skulde findes paa Godset; men denne Undersøgelse tog, formedelst sin Vigtighed og Vanskelighed, alle fjorten Dage med sig, som siden skal vises. - I hele den Tid var han og hans Videnskab

jevnligen Gjenstand for den vittige men tillige godmodige Herredsfogeds uforstyrrelige Lune. - Vi vare ei engang færdige med første Ret - en ypperlig Kalvesteeg, før han henvendte sig til Vertinden og sagde med mild Alvorlighed og dyb Stemme: "tillad mig, bedste Frue! at spørge; ved hvilke Midler og Behandlingsmaade De har faaet dette Føl saa fedt og yderst delicat?" Fru Hansen gjorde store Øjne, Kammeraad Urold endnu større. "Føl?" gjentog begge paa eengang, hun med svag, men han med Bjørnestemme. Vor Vert, som strax mærkede, hvor den spøgefulde Jurist vilde hen, gav sin Kone et Vink, og tog Ordet: "det vil jeg forklare dem; for min Kone veed det ikke eengang. Da Føllet var født, døde Hoppen, og nu prøvede jeg, at lade den patte een af mine Køer, og derfor tænker jeg og, at det er bleven saa særdeles fedt og velsmagende."

"Men det er jo" - declamerede Oldgrandskeren - "det er jo noget ganske mærkeligt, ganske nyt, eller rettere sagt ganske gammelt; det er fortræffeligt; og jeg vil haabe, at dette Exempel skal virke saa kraftigen, at Hestekjød herefter vorder almindelig Kost, ligesom hos vore Forfædre. Og hvorfra havde disse deres Størrelse og store Styrke? af Hestekjød, ene og allene af Hestekjød; derfor havde de ogsaa Hestekræfter - hvilket endnu er et gængs Udtryk imellem os - maae jeg bede om et Stykke endnu!" - I dette Øieblik faldt mine og fleres Øjne fra vor oldnordiske Taler hen paa hans Sidemand, den lidettalende Qvintus. Han havde lagt Kniv og Gaffel overkors paa den andengang fyldte og endnu ikke afædte Tallerken, Armene overkors paa Maven, og saa ud i Ansigtet som en grøn Ost. "Er de 165 ikke vel? Hr. Qvintus!" spurgte Herredsfogden. Den tiltalte svarede ikke, men sprang op, og ilede ud - Qvintus bagefter. - Nogle smaaloe; men Urold skelede foragteligt ned til det tomme Sæde. "Skulde virkelig" sagde han med sin dybeste Røst, "dette store Legeme have antaget "en saa svag Natur, at det ikke kan fordrage Hestekjød?" - "Hvad gaaer af deres Medlærer?" sagde Herredsfogden til den allene gjenkommende Qvartus. "Hestekjød" svarede denne; "han conjungerer "boao" igjennem alle Modos og tempora." - "Alt dette" sagde Herredsfogden "og det er min Skyld, jeg nægter det ikke, gaaer ud over deres Spisekammer, Fru Hansen! Hr. Kammeraad Urold spiser meer end han ellers havde gjort; og vores Hestekjødsskjænder - dersom jeg ellers kjender ham ret - vil han have een Aftensmad til, eftersom han ikke kunde beholde den første" - "A kan, Katten ryw mæ, heller it behaall min" skreeg Degnen, som sad nederst, og paa hvem vi hidtil ikke havde givet Agt. Og hermed sprang han i Qvintus's Fodspor. Nu var det umueligt længere at kvæle Latteren; selv den alvorlige "Jordrotte" som Bønderne kaldte Jorddrotten Urold - maatte smile, han tænkte mindst paa, at han selv var Latterens første Gjenstand. - Midt under denne kom en rask rullende Vogn op for Døren; og Vert og Vertinde gik ud for at tage mod de Fremmede, i hvem de ventede nogle af de indbudne Gjæster. - Hvilke nu disse vare, skal næste Afsnit vise.

2. Nye Ansigter

Det var ingen af de Forventede, men Nogle ganske Andre, om hvem hverken Vert eller Vertinde havde drømt: en Kammerherre von Schlüssel med Frøken Datter. Han var en Mand paa de Tredsindstyve, undersøetsig, fiirskaaren med et stort blegt Ansigt, paa hvilket alt ogsaa var stort undtagen Øinene, der ikke vare saa meget større end Kattens, og af samme grøngule Farve. Ved hans Indtrædelse reiste Selskabet sig og hilsede; hans Gjenhilsen var i en mig hidtil ukjendt Maneer: han bukkede eller bøiede hverken Kroppen eller Hovedet, men gjorde med dette en Bevægelse, som næsten var det modsatte af et Nik, og lignede den Studsendes, eller den som Een gjør, naar man pludselig bringer ham et Lys for nær til Næsen. Derhos skrabede han bag ud med den ene Fod, og satte den temmeligt haardt ned igjen ved 166 Siden af dens Mage. Jeg, og vel flere af Selskabet antog ham for en Pranger, eller een af hine bondefødte Herregaardsslagtere, af hvilke ikke Faa i dette Tidsrum sloge sig op til stor Velstand. Ja endnu noget efter at vor Vert havde forestillet ham under hans virkelige Navn og Rang, troede jeg: at her nu vilde spilles et nyt Puds af Herredsfogdens.

Et heelt andet Indtryk gjorde Datteren: skjøndt liden af Væxt, skjøndt beskeden, hartad undseelig af Væsen, var der alligevel i hele dette, Noget vist, som bøjer Mandfolkenakker. Jo længere man saae paa hende; jo høiere syntes hun. Hendes Ansigt, eller rigtigere, hendes Aasyn forekom, ved første Øiekast, temmeligt almindeligt, næsten intetsigende: det var blegt, koldt. Men naar hun aabnede Munden og talte - hendes Stemme lød hartad som en Hvidsken - da sprang der Roser ud paa disse blege Kinder: Øjenlaagene trak sig heelt op for et Par Øine, hvis sælsomme Udtryk, og søde Ild gjorde et overraskende Indtryk paa enhver ikke aldeles følesløs Tilskuer - som naar Fortæppet til Skuepladsen hæves, og der fremviser sig et yndigt Landskab med den opgaaende Sol i Baggrunden.

Verten gav to af sine Børn et Vink; paa hvilket de reiste sig, og trak deres Stole lidt tilbage: han indbød de Fremmede til at tage Plads, Kammerherren lagde en Haand paa Stoleryggen, og lod sit Blik overløbe Selskabet. Men da Qvintus og Degnen just nu kom tilbage, og de høifornemme Øine faldt paa den Sidste, tog den naadige Herre Haanden til sig, og snøvlede: "Vi ere trætte af Reisen, og ønskede snart at komme tilroe; men vil deres Kone give os en Kop The paa vore Værelser -." - "Paa Øieblikket!" svarede Fru Hansen hurtigt

og muntert, tog et Lys fra et Sidebord, og førte ledsaget af en Datter, de Fremmede bort. "Gute Nacht" sagde Kammerherren, medens hans Ansigt beskrev en Halvcirkel over os. Men i Døren vendte han sig halvt med Begjering eller snarere Befaling til Verten: at komme ind til ham, inden han gik tilsengs. Med nedslagne Øine nejede Datteren dybt, og troer jeg - saameget dybere, end ellers kunde været nok, for at udsone Faderens Hoffærdighed.

Tausheden, som nu for Øieblikket opstod, blev først brudt af Urold med et Udtryk af Forundring over dette sælsomme sildige Besøg. Degnen, som foruden andre Fortjenester ogsaa havde den, at være Egnens levende Conversationslexicon, tog Svaret og sagde - paa sit jydsk, det vi for denne Gang ville overføre paa højdansk - "da kan 167 jeg fortælle os, hvad det har at betyde: Kammerherren vil partu tvinge denne her lille Frøken til at tage den unge Baron Mahlensfeld, som nu et Aar eller mere har gaaet og "smuttet" efter hende. Men hun "stinner" sig i hvor bitte hun er, og vil ikke af Flekken. Nu har de rigtignok paa nogen Tid begyndt at mumle om, at hun skulde have sig en Anden i Løndom. Somme sige at der er Nogen, som har seet ham, og andre sige, at det er ikke saa. Men saameget er vist, at Gartnerdrengen bar dem Breve imellem, og det kom for Naadigherren, og da han intet vilde bekjende, saa fik han først Prygl, og saa paa Porten. Nu tænker jeg ved mig selv som saa: om Kammerherren ikke vil have Frøkenen her til Kammeraaden, der har tjent ham i hans første Begyndelse som Forvalter. Saa skal de vel nu her see at passe hende og Kjeresten op; for de tænker, hvad sandt nok kan være! at de unge Mennesker vil være lidt meer forvovne her end hjemme."

Man saae med Forundring paa Taleren, og paa hverandre, som om man ventede, hvo der først vilde afgive sine Betænkninger over dette Optrin og de i samme spillende Personer. Men inden endnu nogen kom til at afbryde Pausen, hørtes atter Rummelen af en opkjørende Vogn. Tilligemed Vert og Vertinden indtrent strax en høj Dame, der forestillede sig dem, som den Francaise fra Fyen, der havde paataget sig at undervise Kammerraadens yngste Børn i Sprog og Musik, allene imod Kost og Logie. Hendes Tale røbede Udlændingen; men enten hun var tydsk eller fransk, det kunde man ikke skjelne. Men Stemmen var ei sædvanlig grov og mandfolkeagtig; ligesom og hendes ualmindelige Høide, hendes Gang og hele Væsen slet ikke stode i Samstemning med Qvindeklaederne. Ikkun Ansigtet modsagde ikke disse: det var fiint, glat og temmelig kjønt. Dog hende Øiekast var igjen vel dristigt, og hendes Latter, den Herredsfogden *et par Gange med sine vittige Indfald* fremtvang, uagtet hendes synlige Modstand, den var skrallende, og hartad forbausende. Iøvrigt var hun dog meget tilbageholdende og ordknap; og talte til Ingen ved Bordet, uden først at være tiltalt. - Alligevel tabte sig efterhaanden den Opmærksomhed, Mamsel *Dubois* ved sin første Fremtræden havde vakt; thi denne Klasse - som i Datiden endnu udgjordes af lutter Fremmede - havde et Slags "Brev" paa *Særhed*: de betragtedes som Amphibier, som Mellemvæsner blandt Mand og Qvinde.

Vi vare netop i Begreb med at ende den saa ofte afbrudte Nadvere, da Hestetramp lød derude, og næsten i samme Øieblik nok en 168
Fremmed kom i egentlig Forstand springende ind ad Døren. Han havde et koparret, skarptegnet Ansigt, et mørkt og næsten bistert Udseende; men han viste sig snart fra en ganske modsat Side. - "Godaften Captain!" raabte han med Sømandsbas, smed Hatten hen paa en Stol ved Væggen, og rakte den Hilsede sin Haand tvers over Bordet, lige tæt hen forbi Francaisens Ansigt, der dreiede sig om imod ham med et Udtryk af Forundring og Uvillie. - "Velkommen Doctor!" svarede Captainen, idet han vendte sig til Vert og Vertinde: "En gammel Ven og Reisefælle, Doctor -" her faldt denne selv ind. "Ikke Doctor, jeg er kun simpel Feldtskjær, og nylig ansat her i Districtet som privilegeret Qvaksalver. Forresten hedder jeg Sorgenfryd, er ingen Complimentmager, men siger altid min Mening reent ud. Og derfor beder jeg ogsaa høfligt om Tilladelse, at maatte sætte mig ned ved dette velsignede Bord; for jeg er baade sulten og tørstig." Inden Verten vel havde faaet denne Tilladelse udfærdiget, havde Districtslægen allerede udseet sig en ledig Stol ved Siden af Degnen. Denne skubbede sig paa sin Stol saa langt som muligt hen til den anden Sidemand, som om han var bleven forskrækket over Qvaksalverens stormende Adfærd. Men den Sidste tog strax fat i Degnens Stol, medens han med den anden Haand rakte efter den ham tilbudne Tallerken, og sagde til Sidemanden - uden endog at see paa ham: "De skal ikke være bange for mig! de Tider ere nu forbi, da Apothekere og Doctere tillige vare Skarprettere." Med disse Ord trak han Degnen igjen tæt hen til sig. Den stakkels Ludimagister, skjøndt ikke synderlig glad ved sit Naboskab, paatog sig dog en kjøk Mine, og fik et Smil frem, det han ledsagede med hurtigt Fingerpeeg til sin Pande. Qvintus, der sad skraas over for ham, tilnikkede ham Bifald; men holdt forresten sine Øine stivt hæftede paa den Fremmede, der med en Graadighed, som vor lærde Æder sikkert misundte ham, gjorde een Tallerken bar i en Haandvending, og strakte den ud til at fyldes nok engang. Men derover glemte han ikke Flasken; thi den første var tømmt inden den anden Tallerken. - Imidlertid han gjorde saaledes Besked - og dette medtog kun et Par Minutter - at alle de øvrige Bordgjæster lagde Kniv og Gaffel, og delte deres Øiekast imellem ham og sig selv indbyrdes; hvilket hverken gjorde ham det mindste forlegen, eiheller standsede hans umaadelige Virksomhed. - Da han var færdig, nikkede han ad Verten og hans Kone, lænede sig tilbage mod Stoleryggen og begyndte med en Tungefærdighed, der var 169 næsten ligesaa ustandselig som den, hvorpaa han allerede havde aflagt en saa glimrende Prøve: "Mine Herrer og Damer! de maae undskylde min langvarige Taushed! Naar jeg spiser, saa er det ikke paa Skrømt - som de maaske har bemærket - og under et saadant Arbeide maae alle andre hvile; thi det er ubestridelig det vigtigste af alle; og forsømmes dette, hvordan vil det saa gaae med alle de andre? De kunne mueligen troe at jeg taler saaledes af Egennytte, og vil præke Fraadserie og Drukkeneskab, for at udvide min Praxis; men jeg sværger ved Hippocrates, at Forliddt er her skadeligere for Sundheden, end Formeget; og at jeg kan

meget lettere curere tyve Patienter for Indigestion, end een eeneste Vanddrikker." - Omvendte ved denne salvelsesfulde Tale, fik baade Qvintus og Degnen bedre Tanker om Doctorens Forstand. Den første nikkede; Sidste gned sig med den flade Haand ovenpaa Parykken, og sagde: "*Han er Katten ryw mæ, den bejste Doctor, a ha kjent. Jen Fingerhærre Puns æ bejer end tow Tønder Wand.*" - "De er *min* Mand," sagde Lægen, og skottede ømt til ham, idet han greb sit Glas, og klinkede med ham: "paa nærmere Bekjendtskab." - Der blev nu en almindelig Leen og Skjemten; og neppe var en Fjerdedeeltime forløben siden den lystige Districtschirurgs Ankomst, inden han ikke længer ansaaes som Fremmed.

Kun To i Selskabet fandt aldeles ingen Smag i de sidstnævntes Tale og Adfærd. De nikkede ad hverandre, bøiede sig for Vert og Vertinde, og skjøde deres Stole tilbage; hvorpaa alle gjorde ligesaa. Jeg behøvede vel neppe at tillægge: at disse Tvende var Capitainens Kone og Min.

3. Pe' Syvspring

Næste Formiddag havde Kammerraad Hansen foranstaltet, at vi Mandfolk spiste Frokost i Haugen. Dog kom mod Enden uventet et Fruentimmer til - den mandhaftige Francaise: med Hænderne paa Ryggen og lange Skridt traadte hun til og bemægtigede sig en Stol med et skjødesløst "*Avec votre Permission, Messieurs!*" - "Men det er sandt," raabte Herredsfogden, "vor Trobadour!" - "Jeg skal hente ham" tilbød een af Kammerraadens Sønner; og det varede heller ikke længe, førend han kom med Personen.

170

Denne Virtuos - hvis rette Navn var Peder Pallisen, men som formedelst sine Fortjenester havde erhvervet sig følgende sex Æresnavne: Pe' Syvspring, Liflig Pier, Pe Halpot, Pe Neverkuk, Pe Lirendreier, Pe Lurendreier - var en lille gammelagtig Mand med store melkblaae rødkantederindende Øine. Han var iført en lang graae Frakke, graae Strømper og Træskoe og havde en Kasket, eller som det her hedder et "Hatteslag" af samme Farve paa Hovedet. Stakkelen rystede som "Blinkeløw*," og hans Trin vare korte og vaklende. Lægen stod op og saae paa ham med plirende Øine. "Han har F..... hakke mig! Delirium tremens" raabte han. "Trelirium demens!" tog Degnen Ordet, "Doctoren mener vel, at han har faaet sin Skade af det han saadan dasker omkring tidlig og sildig med den her Lire, Nei pyt! Trelirium! Tresvirium skulde det hedde - for du har jo været en ugudelig Krop efter det her Brændeviin, Pe Halpot! eller Pe Heelpot!"

"*Foer a en bette jen?*" stammede Synderen, uden at bryde sig det mindste om Degnens Snak. Verten skjenkede et Viinglas fuldt af Aqvavit, og rakte ham; men han var ikke mægtig for at føre Glasset til Munden. "*Aah gi mæ den fohst*" bad han og skultrede sig - "*sibn skal a nok hjelp mæ sjæl.*" - Han var nu og saa tjenstagtig, at hælde denne Livsbalsom i hans vidt aabne Gab; og Virkningen viste sig næsten øieblikkelig. "Hør nu!" sagde Herredsfogden "syng os allerførst den Vise, du selv har digtet om Præsten og Degnen og alle dem du veed nok: saa skal du faae en halv Potte hjem med dig, foruden hvad du behøver her." - "*Atør it sue wal*" sagde han, og saae omkring paa alle de tilstedeværende, "*er her ingen af dem?*" - "Nei, her er ingen at være bange for" lød Svaret, "kom du kun med Visen!" - Digteren tog nu sin Lire frem og sang med en Stemme, der lød som en Tercet af en Kalv, et Faar og en Gedebuk:

*Wo Herremand haaller a hans Hæjst
Somti mier end somti,
Den dæ rueser dem, æ den hejst.
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

* - 171

*Wo Møller haaller a hans Kop,
Somti mier end somti.
Venner do dæ, saa foer en en Top.
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

*Wo Skrædder haaller a hans Saws,
Somti mier end somti.
Aa Tøwet han klipper sæ sjæl en Hjaws.
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

*Wo Præst han haaller a hans Pænng,
Somti mier end Somti.
Offrer do smaat, da blywer han strænng
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

*Wo Dæjn han haaller a mi Kuen,
Somti mier end somti.
De æ saan dje gammel Wuen,
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

*Pe Sywspring haaller a et Kruus,
Somti mier end somti.
Ær et faa stuer, saa foer han en Ruus,
Ejaa!
Mier end a ka sej aa.*

De selsomme Miner, Øiekast og Fagter, med hvilke Liremanden ledsagede sin Smædesang, gjorde denne endnu snurrigere, og morede virkelig alle Tilhørerne - fornemmelig dem der forstode den jydsk Mundart - og fremkaldte Ønsket om nok een. Dette var ufeilbarligen bleven opfyldt, hvis ikke Stedets Præst netop var kommen til. Da Hr. Syvspring fik Øie paa ham, luskede han bort igjennem en Sidegang, og lod sig ikke tilbageholde ved nogensomhelst Tilraab eller Løvte.

172

Den Geistlige var en alderstegen, dog rørig Mand med et roligt og mildt Aasyn; i hvilket Sjælefred stod læseligt præget, og som lettelig forsonede med hans underlige Paaklædning: Paryk, Eenspænderkjole og sorte Gamacher, dem jeg siden hørte, at han brugte for sin Sundheds Skyld. Hans Tale var ligesaa forstandig som blid; og med Lethed og Sikkerhed gik han ind i mange forskellige Æmner. Man mærkede snart at han, uagtet den antike Dragt, var ganske hjemme i den nyere Tids forbausende Begivenheder, dens Aands- og Stats-Omvæltninger; men og at han betragtede dem med samme Sind, som en udtjent Sømand det oprørte Hav, han ikke meer agter at befare.

Ved Præstens Ankomst havde Capitainen forladt Selskabet, men kom snart efter tilbage med sin gamle Tjener. Denne bar en fuldfærdig Model af et Skib, og stillede det med Stiver paa et af Bordene, Capitainen vendte sig til Præsten, og sagde: "kjere Hr. Pastor! dette Skib har denne gamle Søemand selv allene forfærdiget, og det er hans Ønske, deraf at gjøre en Foræring til deres Kirke, om de finder det værdigt hertil. Og i dette Fald beder jeg om, at maatte give Kjæden, til at hænge det i." - "Jeg tager gjerne imod Foræringen," sagde Præsten smilende, "og takker paa Kirkens Vegne. Det lille Skib skal komme til at hænge i det store*." Dette lille Konstværk blev nu taget i almindelig Betragtning, og roest, som det og virkelig fortjente. Glæden spillede i den gamle Sæguts brune Ansigt; og heri blandede sig og en tilgivelig Stolthed da han af de i Skibsvæsenet ukyndige fik flere Spørgsmaale om dette og hiint, hvilket gav ham forønsket Leilighed til at holde Forelæsninger i en Videnskab, som han, hvad det practiske angik, havde fuldkommen inde. Vistnok bleve Tilhørerne derved ikke meget klogere, thi hans Terminologie var for de fleste heel uforstaaelig. Men man lod, som den ikke var det, for ei at spilde ham Glæden.

Da der nu blev et Ophold i Navigatorens Foredrag, traadte Præsten til, rystede hans Haand; og sagde: "Tak Tak! min gamle Ven! du har nu forklaret dette her paa *din* Maade, og det meget rigtigt og godt. Det er kommen mig i Tanker, at jeg en anden Gang vil forklare det paa *min* Maade. Den første Søndag, det hænger i Kirken, indbyder jeg først dig og din Capitain, og ellers Enhver, som kan ^{*}173 finde Lyst til at høre en Skibspræken i en Kirke paa Landjorden." - Jeg skal den - nok indfinde mig" svarte Matrosen saa sjæleglad, at der nær havde sluppet ham af Munden en Søeterminus, som man ikke raaber en Geistlig Mand lige i Øinene. - Capitainen sagde: "Kjæden har jeg, og Skibet kan komme paa sit Sted i denne Dag; men vi har kun to Dage til Søndag; maaskee det er noget snart for Deres Velærværdighed." Præsten smilede igjen: "De maae for mig anbringe det, naar de selv vil. Naar jeg har een Nat, saa finder jeg vel paa hvad jeg vil sige."

"Vel!" sagde Capitainen, "see saa, du kan faae det op, Ole! thi hverken du eller jeg kan faae den Præken for snart."

4. Oles Levnetsløb

Denne gamle Søgut, der var almindelig yndet paa Gaarden skjøndt i ringere Grad af Kvindfolket - tiltrak sig nu, formedelst sit Konstværk og Commentaren derover, de Fremmedes særdeles Opmærksomhed: han blev tiltalt, roest, takket, spurgt, saa af een og saa af en anden. At dette snart faldt ham besværlig, saae jeg, og - om ikke flere andre - den gamle Præst. Han gjorde en Ende paa denne Navigationsexamen, ved at bede Ole fortælle sit Livs Historie. Paa denne uventede Begjering, slog Søemanden sine vidtopspilede Øine mod Himlen - som om han saae efter Fløjet - og derpaa til Jorden, som efter Loddet. Efter nogen Betænkning svarede han: "der er ikke saameget rart ved den Historie; men har de Lyst til at høre den, vil jeg ogsaa fortælle den; men den er ellers inte for Fruentimmer og Børn -" her saae han omkring i Kredsen, med et koldt mistroisk Blik, der tydelig tilkjendegav, at han vilde have de nysnævnte Slags Tilhørere bortfjernede. Dette skeete og paa den Maade, at Præsten, Capitainen, min Svigerfader og jeg toge ham med os ind i et lille Trælysthuus, som ikke havde Rum for flere. - Da vi her havde taget Sæde, og Ole faaet en Skraae stuvet ind under den høire Kjæve, slog han Been og Hænder overkors, og tog til Orde, som følger.

"Jeg løb af Stabelen da vi skrev eet tusinde syv hundrede og fyrgetyve paa en lille Plads i Norge, de kalde *Sandefjord*. Min Fader var Lods der, og det havde hans Fader været for ham, og alle hans Forfædre - sa'e han selv - lige op til Japhet. Og saa langt som min 174 Fader vidste af at sige, var ingen af dem død i Sengen; og for den Sag, døde min Fader ikke heller der; for han kom til at gaae til Kojs nede hos de andre -" "- Hvor?" spurgte min Svigerfader. "Der" svarede han, "hvor de bruge Tang til Sengehalm." "Ja saa!" sagde min Svigerfader "de druknede?" - "Aa javel gjorde de det" vedblev Ole; "og jeg havde vel ogsaa for længe siden vendt mit sidste Glas, dersom min Fader ikke for tidlig havde seilet mig agter ud. Jeg var kun femten Aar, og liden til Vexten; saa ingen anden Lods kunde være tjent med mig. Saa døde ogsaa min Moder paa samme Tider; og Sødskende eller nære Slægtninge havde jeg ingen af. Men jeg kom endda bedre med end jeg tænkte, for der boede blandt saa mange Andre en Skipper i Byen, og han hed' endda Ole Olsen han - og han var med ved salig Moders Begravelse. Da hun nu var sænket, og alting forbi; saa siger han til mig: "Ole!" siger han "har du nogen Hyre, min Gut?" - "Nei" si'er jeg; "der er vel ingen vil ha'e mig" - "Det vil jeg" si'er han "Nu kan Øvrigheden sælge Hytten og alt det andet Ragerie; og bliver der noget til rest, kan de sætte det paa Rente for dig. Om otte Dage gaaer jeg om Gud vil - til Middelhavet; vil du saa fare med som Kahyttsjung?" - "Javel!" si'er jeg "og du skal ha'e Tak til, Fa'er! - for i Norge si'e alle Mennesker *Du* til hverandre. - Naa da! ottende Dagen gik jeg rigtig ombord paa Aleth - Aleth hedde Briggen, han havde kaldt hende op efter sin Kone. Og en stolt Seiler var hun. Og Capitainen sa'e ogsaa mange Gange, Ole! - sa'e han, jeg veed, Fan'en hakke mig! ikke, hvem jeg holder meest af, enten af Skuden mi', eller af Kjærringe mi' -." "- Hvor gik I saa hen?" faldt Capitainen paa Ulvedal ind. - "Vi gik" svarede Ole "til Livorno eller Leghorn, som de ogsaa kalde det; og saa foer vi med Fragt fra een Plads til en anden derude i Middelhavet, og da Sommeren var forbi, gik vi tilbage til Sandefjord, og laae op der om Vinteren. - Saadan gik det nu det ene Aar efter det andet, til jeg havde naaet mit det Femogtyvende, da Aleth -." "- Ole! du glemmer Nissen" faldt Capitainen ind. "Hm! - ja -" brummede den gamle Matros smidskende, "jeg veed ikke, om de høilærde Herrer gide hørt paa saadant noget; for de tænker vel, det er Kjellingsludder og taabeligt Passiar -." "- Det er det samme Ole," sagde hans Herre, "lad dem tænke, hvad de ville! og siig du kun frem hvad du veed!"

Ole vendte sin Skraae med Tungen, lagde begge Hænder paa hver sin Stolearm, og trak Benene ind under sig: det saae ud som en 175 styrkende Forberedelse til værdigen at skille sig ved paafølgende, skumle og rædlige Begivenhed.

"Der ere somme *Fartøjer*" begyndte han, "men de ere ikke ret mange, der har en særdeles Overcomplet ombord, man kalder *Nissen*. Der ere kun faae, der kan see ham; men de der kan, sige: at han seer ud og er klædt som en anden Søemand, med den Forskjel, at han er ikke stort høiere end den Flaske, der staaer; og han har en rød Hue paa Hovedet, istædet for at alle vi andre bruge Hat paa Hovedet, eller blaae Hue. Naa da! der var, og havde altid været saadan een ombord i Aleth, og det var godt; for saalænge Nissen bliver ombord, kan Skibet ikke forgaae. Jeg saa ham rigtig nok aldrig; men vi havde en gammel Kok, han kunde see ham, og jeg troer endda, de havde meer at skaffe med hverandre end godt var for Kokken, han hed endda Ole Halversen, for han kunde, naar han vilde, sige os om Morgenen alt det vi fik at bestille hele Dagen paa Skibet: hvad for Seil vi skulde sætte til, om vi skulde komme til at rebe nogen, og hvormange Reeb vi skulde have i hvert, om Noget paa Skuden skulde ramponeres eller reent forlises, og alt saadan; og det skede accurat som han sagde. Jeg glemmer aldrig; jeg husker det, som det var skeet igaar: Vi vare i den spanske Søe paa Høiden af "Ca' Fenster"* og stode Nord efter, da bliver en Mand syg og dør. Og da vi havde langt til Land, og ikkeheller vidste, naar vi kunne naae eet, saa blev der slaaet en Slags Kiste sammen til ham, og forsynet med Baglast, og saa skulde han da næste Dag hives over Bord. Men forinden det nu skedte, saa kommer Kokken, og siger til Capitainen: "Capitain" si'er han, "hvad har Salve forsyndet sig, at han skal ud om Bagbord?" "Hvad er det for Sludder?" si'er Capitainen, "Salve har været saa stolt en Søemand, som Nogen; og han skal, Fa'en hakke mig! ogsaa udom Styrbord." - "Det er vel nok" mumlede Halvor, "men Nissen har, den Onde vælte mig! sat ham ud om Bagbord inat." Capitainen loe, og sagde: "det skal, Fa'en synke mig! bli' Løgn." - "Bandte de og saa forskrækkeligt, som du der la'er dem ramse op?" faldt min Svigerfader ind. "Ja det gjorde de rigtignok" sagde Ole med nedstemt Tone: "Capitainen sa'e altid: Fa'en hakke mig! til daglig Brug; men naar han blev vred, saa sa'e han: Fa'en synke mig! Jeg veed nok, det er inte kjønt; men det er * 176

nu saa Skik og Brug iblandt Søefolk, og det kan ikke være anderledes, Jeg skal fortælle Dem en Historie om

det: Tordenskjold - De veed nok - han skal nu have været saa reent djævels til at bande. Og saa siger Kongen en Dag til ham: Tordenskjold! - si'er han, kan du inte commandere uden at bande saadan" - "Ja!" brød min Svigerfaders Broder af, "den Historie kjende vi allesammen; men glem nu ikke, at sige os: hvordan det gik med Salve!" - "Det gik saadan" sagde Ole, "Vi havde sunget en Smule Psalme over ham, havde faaet Tallier paa Kisten, og hidset den op saa meget som lidt over Rælingen, og vilde just til at hive den ud over Styrbord. Vi havde alle Klude til, og det havde løjet af hele Morgenstunden, og var næsten Blik. Lige med et saa springer Vinden om, og vi faae en Kuling af Sydost nu, der krænger Skuden over i Bagbord, og Kisten svajer derud og plumper i Søen - vi saae den aldrig niere. - "Ka' han nu see Capitain!" sa'e Halvor. "Da er det Fa'en synke mig! ikke min Skyld" sa'e han. - "See! saadan gik det nu til." - "Men hvad blev saa Enden med Aleth?" spurgte Capitainen, "det har jeg næsten glemt." - "Det blev med hende ligesom med os alle" svarede Ole; "for hun gik ned om og hjem. Og det lod Nissen os ogsaa vide. Seer De, vi laae paa Rheden tæt op til en Bye, de kalde Mallaga. Vi havde udlosset vor Last - det var Tørfisk, og skulde lette næste Dag, hvis Vinden fjøede. Da kommer Halvor hen til mig - jeg havde været ude paa Ankeret, og der var ingen anden hos. Og saa si'er han til mig, Ole! si'er han, nu træder Aleth sin sidste Dands. - Hvordan det? si'er jeg. - Jo, si'er han, Nissen er gaaet fra hende. - Fa'en heller, si'er jeg. - Jo si'er han, han sprang overbord inat, og svømmede over til Rusmanden, der ligger. Nu kan du selv gjøre hvad du vil. - Ja, hvad gjør du? si'er jeg. - Jeg bliver, sa'e han; jeg er bleven gammel paa Aleth, og jeg vil ikke skilles fra hende. - Jeg gik nu og tænkte noget paa dette her; og jeg vidste, at Halvor aldrig gav falske Signaler. Og saa gaaer jeg til Capitainen, og si'er til ham, Faer min! si'er jeg, Aleth gjør sin sidste Reise - hun faaer aldrig mere Kjending af Norges Land. - Er du gal? si'er han. - Ikke heller det, sier jeg; men Nissen er gaaet fra Bord inat. - Lik min - om Forladelse! de go'e Herrer! men saadan si'er man saa tidt imellem Søfolk, og det har ellers intet at betyde - saadan sa'e han da ogsaa den go'e Ole Olsen. Men saa si'er jeg: Du ejer jo Aleth op og neer som hun staaer og gaaer - det takker jeg ikke dig for, si'er han - Capitain si'er jeg, han skulde sælge hende her. Men saa slog han en 177

Skogger op, og sa'e: blæs mig nedenfra, til min Hat flyver ovena'; saa vil jeg kalde dig Storm! Jeg har ligesaa gjerne Aleth under mine Hæle som Dovrefjeld. Men er du bange for Kjellingsludder, saa kan du jo ta'e dig en anden Hyre. - Nei! Fa'er sa'e jeg, saadan vil jeg ikke løbe fra dig. Men han snoede sig om paa Hælen, og gik agter ud ned i Kahyten; og der blev han længe nede. Da vi havde skaffet, kalder han mig ind til sig og siger: Derhenne, si'er han, ligger Thorbjørnsen af Østerrisøer. Han kom iaftes fra Marseille, og har fuld Last inde. Han gaaer hjem med allerførste Leilighed. Tag Jollen, og roe over til ham, og forlyd, om du kan faae Hyre med ham hjem; hvis ikke, om han vil ta'e dig med som Passageer. Fa'er! sa'e jeg, er du vred paa mig. Nej, si'er han, men gjør som jeg siger, og kom saa strax igjen. Det traf sig nu saa, at Thorbjørnsen havde mistet en Mand paa Reisen hid, og havde Brug for mig; og det fortalte jeg da Ole Olsen. Og saa kalder han mig ned i Kahyten, og flyer mig et Brev, og siger: det er til den gamle Aleth derhjemme, hvis du kommer først. Og her, siger han, er ti Ruller med 20 Piaster i hver. De ere de halve af mine rede Penge. Deraf giver du min Kjærring de otte, og de to beholder du selv, og her er din Hyre foruden. - Jeg begyndte nu rigtignok at blive lidt vammel om Hjertet, og der kom mig vel noget vaadt i Øinene; for saa si'er han: hvad gaaer der af din Hundeunge? hvad flæber du for? Tag nu dine Køjeklæder og din Kiste, og skrup dig saa - Naa hold nu Kjæft! og Gud være med dig, min Gut! og god Reise! Pil nu af, og det snart! - Dermed drejede han mig om mod Kahytsdøren. Men det kom mig for, som han ogsaa klippede lidt med Øjnene. Da jeg var kommen ovenfor Trappen raabte han endnu: Hils Aleth og Siri! det var hans eneste Barn - og dermed slog han den inderste Dør i, saa det smældede. - Saa kom jeg da ombord i Østerrisøeren; og han lettede endnu den samme Aften; men jeg sov slet intet den Nat, for der løb saa meget om i mit Hoved baade om Aleth og Nissen og mig selv, men meest om Ole Olsen; for han havde været en Fader for mig i alle disse ti Aar, og jeg troer ikke at jeg havde faaet ti Lusinger af ham i dem allesammen. Og jeg troer vist, at han havde noget i sinde med mig og Sire; men hun var da endnu kun fiorten Aar. - Naa da: vi letted, og lod staae ad Strædet -." - Men hvordan gik det saa den gamle Capitain, med hans Fartøi?" faldt jeg ham ind. - "Ja" sagde Ole, vi saae aldrig mere af ham og Aleth end en grøn Flaske med en Lap Papiir i -." - "Hvad" siger Præsten, "og hvor fik du den?" 178 - "Den fandt jeg, svarede Ole, da jeg var i Slaveriet -." - Her afbrødes Fortællingen ved Ankomsten af en Fremmed, hvem jeg billigen tilegner et eget Capitel.

5. Fuldmægtigen

Inde i Gangen havde allerede i et par Minutter ladet sig høre et usædvanligt stærkt Charivari af mange sladdrende, leende og syngende Qvindestemmer. Det nærmede sig stedse mere og mere vort Lysthuus; og da det kom ligeudenfor, taug vor Fortæller, og vi andre reiste os, for at see, hvad det monne være. Det første Øiekast viste os en snæver Kreds af et Dosin unge Piger, eller Fleer, men ved det næste opdagede vi midt i Kredsen Pullen af en sort Mandshat, der snurrede hurtigt omkring fra den ene Side til den anden. Og derhos hørte vi en snærende, skrattende Røst, der ikke vel kunde komme fra et qvindeligt Bryst, men som dog var i uophørlig Virksomhed. - Nu aabnedes Ringen, og derinde sees da, hvem Hatten tilhører: en ganske lille ung Mand, med et taalelig kjønt, muntert og aabent Ansigt. Men han var temmelig forvoxen, med

udstaaende Bryst og Skulder. "Her" sagde Sine Hansen, den ældste af Vertens Døttre, "har jeg den Fornøielse at forestille Herrerne Hr. Wakkeltop, Næstcommanderende paa Herredscontoiret, Fuldmægtig over os Alle sammen." Den Fremstillede kastede først et par skjelske Øine til hende, og hilste derpaa os andre hver især, ligesom vi traadte ud af Lysthuset. "Jeg er kommen" sagde han, "at gjøre Herredsfogdens Undskyldning baade hos Hr. Captainen og Kammerraaden og hele Selskabet, at han ikke kan have den Ære at komme her hverken idag eller nogle flere. Han har pludselig bestemt sig til en meget vigtig Reise, og jeg bliver constitueret saalænge - " her trak han Hovedet lidt tilbage og skød Brystet end høiere frem. - "Hvor Fanden er han da reist hen?" faldt Kammerraaden ind. Hr. Wakkeltop smilte, og skelede listeligt til Spørgeren: "Det er en Statshemmelighed, som Fremtiden muligen vil opklare." - De muntre Piger, blandt hvilke nogle nysankomne fra Egnen, omringede paa ny Hr. Viceherredsfogden, og holdt et svært Huus med ham, idet han bogstaveligen henreves af denne yndige Hvirvel.

Ingen kunde tage fejl af de skjelske Tøisers Hensigt, uden han, 179 som var Maalet for deres Skjemt og Drillerier: han gottede sig øiensynligt derover, og optog alt dette som en skyldig Hyldest, der tilkom hans smukke Person og øvrige glimrende Egenskaber.

"Det er synderligt nok med det Menneske" - sagde Kammerraaden - "det er en dygtig Karl i hans Forretninger, og dum er han min sandten ikke; og dog kan han slet ikke faae i sit Hoved, at de har ham tilbedste. Jo mere de gjøre Nar ad ham, jo gladere er han. Jeg kunde næsten falde paa at troe, at han bilder sig ind: de ere forgabede i ham," - "Det kan De troe med god Samvittighed," gjenmælede Captainen, "saadan er det med alle pukkelryggede baade Fruentimmer og Mandfolk: de have altid høiere Tanker om sig selv, end lige velvoxne Mennesker." "Christian! der dømmes Du noget for strengt" sagde Broderen. "Maaskee" lød det korte tvære Svar. Men Præsten tog Ordet for ham: "Captainen har vel fremsat hiin Mening som en Generalregel, men med Undtagelser. Og i saa Fald tør jeg gjerne vedkjende mig den, uden at ansee mig selv for en ubarmhertig Dommer. Jeg seer meget meer heri et Tegn af den store Overdommers uendelige Barmhertighed. Der er intet meer nedtrykkende, end naar et Menneske væmmes ved sig selv. Den der er misfornøiet med sine Forstandsgaver, eller, endnu værre, med sin Moralitet, den er paa det nærmeste ved at vorde saa misfornøiet med sin Tilværelse, at den gjør en Ende paa samme. Men den som betragtede sit eget Legeme med Foragt, mon den skulde bryde sig meget om at bevare det? Denne Stolthed hos de Gebrækkelige er en Erstatning af Naturen for de Gaver, den ikke har kunnet meddele dem. Dette lille Overmaal af Selvkjerlighed giver Opreisning for Legemets Undermaal, og Styrke til med Kjækhed og Lethed at bære et Kors, hvis blotte Syn kan bringe de Velskabte til at sukke." - "Rem acu tetigisti!"* sagde min Svigerfader, og klappede Præstens Skulder. - I dette Øieblik kaldtes vor Opmærksomhed atter hen til den omtalte Mandsling, og hans "Bacchantinder" som Svigerfader benævned dem. Vi hørte et Jubelraab, og derpaa en Jubelsang, udført af de høie Qvindestemmer: "Store Prinds! Maroccos Ære" o.s.v. Og snart efter kom Processionen op imod os: "Maroccaneren" - som han herefter kom til at hedde - sad paa en Kongestol, og bares af Pigerne ved udlagte Stænger saa høit, at hans glade Ansigt nu overstraalede dem * 180 alle. Sine Hansen - der altid var den første og slemmeste til at gjække ham - gik bagefter, og holdt en Parasol over hans Hoved. "Per Jovem!" raabte min Svigerfader, "er dette en Triumph eller en Ovation? Ingen Consul eller Dictator kunde være stoltere, end han seer ud til." Og saa var det virkelig: han skuede ned paa Pigerne med et Blik, som vare de overvundne Fanger, der allene vare der, til at forherlige hans Indtog. - Han nød denne Lyksalighed lige til Haugestuedøren, hvor man satte ham til Jorden. Med en huldsalig Mine reiste han sig, bukkede rundt, og bød Sine Hansen sin Arm, den hun modtog med et Smil og en dyb Nejning. Nu gik det til Middagsbordet; og vist er det: at ved samme fandtes ingen Cavaleer, der saa levende underholdt sin Dame som vor lille Triumfator.

6. Duellen

Som vi sadde ved Kaffebordet, der blev dækket i den store og pyntelige Hauge, hvor Størstedelen af Tørveirsdagene tilbragtes, forøgedes Selskabet med en Herre der saa ud til at være nærmere ved de Fyrgetyve end ved de Tredive. Han bar Uniform, men som viste, at han ikke længere stod i Tjenesten. Skjødsløst hilste han paa Selskabet, satte sig paa den første den bedste Stol, og sagde, idet han lod Øinene løbe omkring: "Jeg seer ikke Frøken von Skrysser." - "Hvem har jeg den Ære at see ved mit ringe Bord?" spurgte Verten lidt studsigt. - "Capitain, Baron von Marensfært" svarede Herren. Ved at at høre et saa snurrtigt Navn, fremkom et Smil paa somme Ansigter; men Verten gjorde en suur Mine, og sagde: "Vil De Frøkenen noget, skal jeg lade dem mælde." - "Ha ha!" grinede Hiin, "jeg skar nok mærre mig sær." - Hansen forstod ham ikke - jeg, sandt at sige ikke heller - men at han antog Mennesket for ikke vel forvaret, det kunde man see. Uden at inklade sig videre med denne her Baron, gik han ind i Huset, for at underrette Frøkenen om dette sælsomme Besøg; hun - det fortalte Kammerraaden mig siden - afslog øieblikkelig reent ud at modtage dette, idet hun forklarede ham heelt aabenhjertigt: at denne Baron *Malensfeld* just var den samme

modbydelige Beiler, til hvilken hun skulde tvinges.

Under denne korte Fraværelse blev der hverken talt noget ved Kaffeboardet, ei heller bestilt Andet, end at Baronens fremtog et 181 massivt gammeldags Gulduhr, med tre ditto Kjæder og Signeter, lukkede det op med et gravitetisk Aasyn, lagde den yderste Kasse med Kjæderne foran sig paa Bordet, og gav sig til at gnide den indre med Hjørnet af sit Lommetørklæde. (Som man snart kom efter, saa var dette Personens eneste daglige eller snarere timelige Bestilling.) - Alle vi Andre sadde som tause Tilskuere ved dette unyttige Arbeide; indtil Urold, der saae næsten ligesaa høitidelig ud som Baronens, gjorde en Ende paa "*Havresæden*"* med det Spørgsmaal: "er der ingen af disse Signeter antike?" - Den Tiltalte saae med en uvis Mine paa Spørgeren, som om han ikke ret havde fattet Meningen, og sagde: "Det er Dæren gare mig, Arvegods fra mine Forfædre." - "Tænkte jeg det ikke nok!" raabte Oldgrandskeren fornøiet - "tillader Hr. Baron Mærensfært -." "- Jeg hedder ikke Mærensfært" sagde denne but, "men jeg hedder Mærensfært." Saadan siger jeg jo ogsaa, gjentog Urold; men inden det kom til nærmere Forklaring imellem dem, traadte Kammeraadens ud af Huset, og med ham Francaisen. "Hvem er det Fruentimmer?" spurgte Baronens. En i Selskabet sagde ham det. "Ha ha!" raabte han, "er det Mærensfært? Hun kunde, Dæren gare mig, tjene ved Rivgarderne." - "Hvad siger han?" raabte den mandhaftige Gouvernante; idet hun nærmede sig med lange Skridt, "er det en Cavareer, der tarer saaredes tir en Dame!" - Ved at høre Baronens Naturfeil i Udtalen saaledes eftervrænget, var der flere som lode Latteren frit Løb. Men Baronens reiste sig, satte et glubsk Ansigt op, og sagde: "Er De af Ader?" "Gammer Ader" svarede hun, "og hvorfor?" - "Jo, for jeg ska' sige Dem" sagde Baronens, og brystede sig, "dersom De havde været et Mandfork, skure de givet mig Satisfaction." - "Den kan jeg gi'e dem arrigever" gjenmælede denne franske Virago, "enten De behager Kaarde, Saber, eller Pistorer." - Baronens studsede, og sagde med nedstemt Tone: "Det var Dævers! men man duererer ernes ikke med Damer." - "Saa skar min Broder møde Dem for mig, og det i Morgen tirig tir hvad Krokkesret De befarer." - "Hvad har jeg med deresses Hr. Broder at bestirre?" spurgte Baronens. - "Det skar De strax erfare" svarede Francaisen, og ilede hurtigt tilbage ind i Huset.

* - 182

Ingen af os kunde begribe, hvad hun havde isinde; og den kort før temmelig forbløffede Baron tilbagevandt snart sin Fatning. Han fulgte Mammesellen med Øinene, indtil hun havde faaet Haugestuedøren paa Ryggen. Derpaa vendte han atter Hovedet om, og sagde, idet han igjen begyndte at gnide sin Uhrkasse: "jeg troer, Dæren gare mig, deres Mammesærre er hargar." - Jeg, og vist nok flere med mig, var ikke langt fra at have samme Tro. Men inden vi endnu havde yttret os noget over dette selsomme Optrin, traadte en Husarofficeer ud af Haugestuen, og ilede hen til os med det Spørgsmaal: "Hvem af de Herrer er Baron Malensfeld?" - Den Søgte skiftede Farve, og sagde med svag Stemme: "Det er mig, hvad behager?" - "En Portion af deres Blod min Herre. Jeg er Lieutenant Dubois, og fordrer Revange for deres Fornærmelse mod min Søster." - "Jeg har ikke fornærmet deres Søster" svarte Baronens, "og sraaes ikke med dem," - Husaren greb en Kjep, som laae paa Jorden, og sagde: "saa er du en Cujon, og skal prygles ud af dette ærede Selskab." - Dette virkede, og kaldte Baronens flygtende Mod tilbage: han pustede sig op og raabte: "er her ingen Sabrer i Huset?" "De skal faae een af mig" svarte vores Captain - Ole spring over, og hent dem begge to! jeg seer, Hr. Lieutenanten har heller ingen." - Det var en alvorlig Vending, Sagen tog. En efter Anden af de Hosværende listede sig bort; og da Ole kom med Sablerne - dem han, for ei at vække Opsigt, viselig havde skjult under sin Jakke - var Ingen tilbage uden Duellanterne, Captainen, Urold og Jeg. Da jeg nu ogsaa ved Instrumenternes Ankomst vilde til at bortfjerne mig, sagde Lieutenanten: "Men vi skulde dog have Secundantere." - Jeg tilbyder mig for den Ene" sagde Captainen - "Og jeg for den Anden", raabte Urold med skarp Alvor - "Tvekamp er en ægte oldnordisk Sædvane; og det skulde glæde mig, om de tvende Kæmper vilde bestemme sig for en ordentlig Holmgang." - "Hvad er det for een?" spurgte Captainen. - "Det er" tog Urold ivrig ved, "Man vælger en lille Øe eller Holm i Vandet, men som ikke maa være større, end at man paa alle Kanter kan tage den i syv lange Skræv." - "Hvor faae vi saadan en fra?" sagde Lieutenanten spodsk. - "Dertil skal blive Raad" svarte Oldgrandskeren: "I Mangel af en virkelig Holm, saa ridse vi med Sværdodden een af helst i Sand, men ellers paa Grønsvær. Det er Skade, at det nu er Sommer; for ellers kunde vi have kæmpet paa lis. Dette brugtes ogsaa i Oldtiden, nu sjældent."

183

Baronens hørte, som det lod, meget andægtig paa Antiquaren; men dennes oldkrigerske Lærdom morede ikke Lieutenanten: "Til Sagen!" raabte han; "enten det saa skal være paa en Øe eller paa Fastland" tog den ene, af Captainen tilbudte Sabel, og stak den ind under venstre Arm. "Behag at følge, mine Herrer!" sagde Captainen; "jeg skal anvise et Sted, hvor vi kunne være ganske uforstyrrede."

Han gik nu forud, af Haugen og i Skoven; de Andre tre fulgte ham. - Da de vare mig ude af Syne, kom jeg først til at tænke lidt sammenhængende over det, der nu nyssen saa usammenhængende var foregaaet: Baronens plumpe Indtrængen i eet ham ganske ubekjendt Selskab: den ligesaa fremmede Husars Dumpen som ned fra Skyerne, og: Striden, der kom ligesom forud beredt, og hastig som i en fransk Comedie. Det hele her forekom mig næsten som en aftalt Comedie; og nysgjerrig efter at see Knudens Opløsning, sneg jeg mig ud i Skoven efter de spillende Personer. - Jeg kunde ikke tage Feil; thi Uroids Stemme veiledede mig; og stillende mig bag en Busk, tog jeg en god Udsigt til Valdpladsen, der var en lille aaben Grønning, omgiven af Træer.

"Maa jeg nu laane Deres Sværd?" sagde Oldgrandskeren til Lieutenanten. - "Hvad Fanden vil De med det?" spurgte Officeren. - "Afstikke Holmen" lød Svaret. "Og De vilde virkelig" raabte hiin -"rode i Snavset med min Sabel, som i næste Øieblik skal i Livet paa Baronem; fy! det var gemeent - men behag!" vendte han sig til Capitainen - "at bestemme Kampens Vilkaar og Maade." - "Dersom De tillader -" tog Urold Ordet - "saa vil jeg foreslaae den gamle Kampmaade." "Hvorredes var den?" spurgte den allerede igjen temmelig betuttede Baron. - "Man havde egentlig to;" sagde Urold belærende: "den første og meest yndede var saadan, at den ene Kæmpe havde et kort og let Sværd, med hvilket han gjorde tre og i særdeles Tilfælde, ni Hug paa Modstanderen, som havde et langt og tungt Sværd, med hvilket han, naar Turen kom til ham, gjorde eet Hug. Men paa den anden og simplere Maade vexlede man Hug om Hug." - "Man havde dog Rov til at parere?" spurgte Baronem. - "Gubevares! Nei!" svarte Antiquaren, "det kjendte vore tappre Forfædre ikke noget til" "Hr. Kammeraad!" faldt nu Captainen ind: "Vi ere nymodens Mennesker her, og kan ikke befatte os med dette gamle Plumphuggerie. Maa jeg foreslaae: at Baronem, som den Fordrede, har første Udfald: og at første Saar beslutter Striden, der efter sin 184 Anledning og Aarsag ikke kan ansees for at høre til dem, der gaae paa Livet." - "For mig gjerne!" sagde Husaren. Baronem nikkede; og, opmuntret ved Tanken om det første Hug, hævede han Sablen, og faldt ud. Men Lieutenanten parerede uden Anstrængelse Hugget, og kløvede i næste Øieblik Modstanderens Næsetip og Overlæbe. - "Attendez!" raabte Captainen, traadte til, adskilte Kæmperne, og tog et par Lærredsstrimler op af Lommen, med hvilke han forbandt den enes lette Saar, saagodt det lod sig gjøre; det vil sige: han hæftede Strimlerne ved Hjælp af Liim eller Gummi - hvormed han altsaa ligeledes havde forsynet sig - over Smørrerne. Men Blodet blev alligevel ved at løbe den Saarede ned i Munden, hvorfor han efter Captainens Anvisning holdt sit Tørklæde for. Medens dette gik for sig, leverede Seierherren sin Sabel til Urold, gjorde en hilsende Bevægelse med Haanden, og vendte tilbage til Gaarden. Ole, der havde holdt sig i Nærheden, tog nu begge Sablerne, og traskede afsted med dem; men Baronem og Secundanterne gik hen paa en anden Kant af Skoven, hvilket jeg ikke dengang vidste at forklare mig. Men den med slige Optrin fortrolige Captain havde ladet en Vogn og en Ridehest holde i Beredskab ved Landeveien. Paa den første blev Baronem bragt, og, efter givet Raad, agede han da til Kjøbstaden, for at erholde nærmere Lægehjælp.

Ved min Tilbagekomst i Haugen blev jeg snart omringet af det øvrige Selskab, og bestormet med Spørgsmaal om denne Dags mærkeligste Begivenhed. Ogsaa Ole maatte holde for, men han indlod sig ikke i nogen vidtløftig Forklaring: "Det gik godt, det gik pent - intet andet i Stykker end en Næse - og saa fik han et Hareskaar - det er det Hele" var alt hvad de fik ud af Sømanden. - Da alle af mig havde erholdt en omstændelig Beretning, og derover yttret sig, hver paa sin Maade, begyndte Herredsfogdens Vicarius med en dybere Stemme end sædvanlig: "Duel er en lovløs Handling - Forbudet mod samme er ikke hævet - jeg kunde komme i den haarde Nødvendighed at lade Duellanterne sætte fast - den ene, hører jeg, er rigtignok allerede ude af Jurisdictionen ." Jeg indvendte ham: at den borgerlige Øvrighed neppe var bemyndiget til at arrestere Militaire; ved hvilken Bemærkning han villigen beroligede sig. - Den aldeles fremmede smukke kjække Husarofficer blev nu ene Gjenstanden for en levende Samtale; og nogle af de yngre Piger forenede tilsidst deres Betragtninger ved hans *Mundskjæg*, hvilket dengang endnu var en ualmindelig 185 Prydelse for Officerer. - Med det Haab, ret snart at gjøre nærmere Bekjendtskab med den tappre Lieutenant Dubois, gik alle ind; og da man ikke fandt ham i Hauge- eller Dagligstue, formodede man med Grund, at han var hos Søsteren. - Men da en Time eller mere var forløben under frugtesløs Venten, og Solen allerede gaet ned, kom - istædet for Lieutenanten hans Søster. Hun bragte hans Afskedshilsen til Vert og Vertinde, med Undskyldning for hans pludselige men nødvendige Bortgang, da han nemlig reiste efter høiere Befaling i Tjenestesager. - "Det gjør mig ondt" sagde Kammerraaden, "saameget mere, som jeg ikke veed, paa hvad Maade han enten kom eller reiste." - "Hans Tjener" svarede hun "holdt med deres Heste her udenfor ved Landeveien, da han paa Forbifarten blot vilde tale et Par Ord med mig." - Hermed havde da al Venten en snar og ærgerlig Ende. -

7. Slutningen af Oles Levnetsløb

Da jeg næste Morgen vaagnede, savnede jeg Alice ved min Side. Værelset var det samme, i hvilket jeg første Gang hørte hendes Englestemme. Endnu stod Billedet af den indmurede Frøken paa Betrækket i Krogen. End ikke ved Sengen var gjort mindste Forandring: dens Figur og de mørke Gardiner med de lange Fryndser krævede ingen levende Indbildningskraft, for at finde Ligheden mellem denne Himmelseng og en Ligvogn. - Samme Scene eller Scenerie - vækker gjerne de samme Følelser og Tanker; og det ofte i samme Orden: saaledes gjentoges mig nu hiin Vinternats aandelige Liv - lad mig hellere sige: *Aandeliv!* Billedet paa Væggen med den dertil knyttede Brøde, forbuden Elskovs skumle Lyst, og dens rædlige Bod, Tonerne derinde, og hende der fremtryllede dem som fra en anden Verden - hende, nu min Lyksalighed i Denne - Tys! da lød igjen hiin samme Aandemusik - det var Alice der sang: "*Hvorfor tøver du saalænge?*" men med et heelt andet Udtryk: det opfyldte Haabs, den rolige Glædes ligesaa klare som milde Toner. - Hurtig klædte jeg

mig paa; og som jeg aabnede Døren til Salen, traadte Captainen ind fra den modstaaende. Vistnok besjælede af lignende Følelser ilede vi hen til Bordet, hvor vore Koner sade og trykkede Kjerlighedens og 186 Agtelsens hellige Kysse paa deres trofaste Hænder. - Captainen saae paa Hans med et ubeskriveligt saligt Blik - den Elskedes anden søde Aabenbaring svævede paa hendes ømtsmilende Læber. Alice trykkede min Haand - jeg forstod hende. -

Der pikkedes paa den ydre Salsdør - det var den høitbetroede Ole, der kom for at yde sin Herre og Ven den daglige Morgenhilsen. "Hør Ole!" sagde denne, "Man skulde vel have Resten af din Historie." "Ja vel Captain!" svarede han. "Nu!" gjentog Captainen, "saa lad os gaae ned i den samme Kahyt, hvor du gav os den første Deel af din Journal!"

Og saa forlode vi da Konerne, tog min Svigerfader med, og nedlode os paa det antydede Sted, hvor Ole, forsynet med en frisk Skraae, tog til Orde som følger.

"Hm - ja vel! det var ved Østerrisøeren vi slap, Naa da: han gjorde en snar og velbeholden Reise. Og jeg kom hjem til gamle Aleth - som han altid kaldte hende Ole Olsen; men hun var alligevel ikke saa gammel; for "Søe-Aleth" som han ogsaa kaldte Skuden, hun løb af Stabelen det samme Aar som "Land-Aleth" stod Confirmation, og -." "- Lad nu Aleth være, min Mand!" afbrød Captainen, "og fortæl os noget om Siri!" - "Vel!" tog den gamle Sømand atter ved - "Seer De: Siri var et net Stykke Tøs; der var godt Tømmer i hende, og Sindelaget var endda nok saadan. Nu kom det sig saaledes: vi gik og saae paa hverandre een Dag og en anden Dag, og jeg kunde godt lide hende, og hun kunde ogsaa lide mig, kan jeg troe; men vi taug stille. Nu gik jeg den Vinter til Klokkeren der i Sandefjord, og læste til Styrmandsexamen - som jeg ellers ikke fik - Og en Dag, som jeg kommer hjem fra Klokkeren, saa sidder gamle Aleth ved sin Teen - hun spandt ikke, men hun græd. Saa si'er jeg til hende: "Moer! hvorfor græder Du?" si'er jeg. Saa si'er hun: "Aleth er forgaaet" si'er hun, "og Ole Olsen seer jeg ikke meer i denne Verden." Og saa stak hun i at tude igjen; og Vandet løb ogsaa ud af mine Spygatter. Men saa si'er jeg: "Moer! hvoraf veed du det?" "Jo Ole!" siger hun, "jeg har hørt Varsel for ham inat." - Naa! saa gik der en lille Tid hen, og de græd begge to af og til, baade Moder og Datter. Men saa en Dag si'er hun til mig - Siri var ikke hos - "Ole!" - sier hun - "Jeg er Enke, Gud bedre! og jeg har kun Siri at trøste mig ved. Nøgen er jeg ikke; men han er borte, der skulde holde Pjalterne om os. Ole! jeg har tænkt paa" - si'er hun - "Naar Siri og du kan lide hverandre, og du 187 bliver Styrmand, saa kan I komme sammen, og faae Hytten og det Hele; og saa kan jeg blive her, og I kan pleie mig paa mine gamle Dage, om jeg ellers skal see nogen af dem. Men du skal ikke snakke til hende om den Ting, førend du kommer hjem fra Kjøbenhavn." - Det gjorde jeg ikke heller. For jeg sagde ikke andet til hende, end da jeg reiste, sa'e jeg: Farvel Siri! og tak for alt Godt! kanskee Du tænker lidt paa mig imellem, naar du fodrer den lille Siri - Siri, seer De, det var en Kanariefugl jeg havde hjem med til hende, og saa havde jeg kaldt den op efter hende. - Saa græd hun da, og tog et Hovedvandsæg op af Lommen, og gav mig det, og sagde: "Der Ole! jeg har intet andet at gie dig - kanskee du ogsaa tænker lidt imellem paa mig, naar du seer det." Og det gjorde jeg ogsaa - det veed Gud jeg gjorde." - Her taug Fortælleren, strakte Benene vidt ud, lod Hovedet synke lidt ned mod Brystet, og hentede et langt Suk - "Du skal tilveirs igjen min gamle Gut!" opmuntrede Capitainen. - Ole rettede sig strax, løste et Par Knapper i sin Vest, stak Haanden ind paa Barmen, og førte den ud igjen med et Sølvhovedvandsæg, bunden ved en Haarlidse om hans Hals - "Og det gjør jeg endnu, kan jeg troe" sagde han, dreierende og vendende Æget tæt foran de plirende, graadglændsende Øine. "Hvad er det for en Snor, den hænger i?" spurgte jeg. Uden at see paa mig svarede han: "Det er noget af hendes egen Takkelasie," og gjemte det dyrebare Klenodie ved det gamle ærlige Hjerte. - Han samlede atter Benene op under sig, og vedblev: "Jeg gik da tidlig paa Aaret med en Jagt, som vilde til Kjøbenhavn. Men endnu den samme Nat, som vi vare afseilede om Morgenens, bleve vi i Mørket paaseilede af en Engelsmand. Jeg var paa Dækket, og gik just i Styrbordsiden, da han rendte os ind i Boven, og derpaa gned sig hen ad vor Laaring. De raabte nu til mig: at jeg skulde jumpe over, og firedes mig en Ende Toug - ja, jeg var ikke videre bunden til Jagten, jeg greb Touget og entrede op paa Engelsmanden. Men først raabte jeg til de andre, at de skulde gjøre ligesaa. Nei! der var ingen, der brød sig om det; og saa sa'e Engelmændene, "naar de ikke vil med, lad dem saa gaae til Helvede!" Og det skete da paa en Maade, for kort efter hørte vi noget agter ude et Vræl, og da maa Jagten vel være sunken. -

Men Engelsmanden stod hjem efter, og jeg maatte følge med, enten jeg vilde eller ei; og det blev en lang Reise for mig. For da vi kom til Falmouth, hvor Skibet hørte hjemme, laae der ikke et eneste 188 Skib, som enten skulde til Norge eller til Østersøen; og da jeg havde ligget der i nogen Tid og mine Penge begyndte at gaae med, var jeg nødt til at tage Hyre paa en Franskmand, der gik til Middelhavet. Da vi vare komne der, og havde Høiden af Minorka, bleve vi tagne af en Barbaresk-Corsar, bragte til Tunis, og solgte som Slaver. Der blev jeg da i atten Aar - "Atten Aar?" raabte min Svigerfader. "Aaja!" sagde Ole, "og endda fire Maaneder til." - "Gud bevare os!" sukkede Svigerfader, "hvordan gik det Dig der? din Stakkel!" - "Aah! det er aldrig værdt at tale om" svarede Sømanden, "den ene Dag var som den anden: lidt af Brødet, og meget af Pidsken - lidt Hvile og meget Arbeide. Men Herre Gud! den Tid gik da ogsaa, som al anden. Og saa hændte det sig en Dag, som jeg sjouede ved Stranden, at en Rusmand, som laae der udenfor, kom iland. Og ved at see min Medchristen, har jeg vel sukket og sagt noget paa mit Modersmaal; for saa taler han mig til paa dansk; og spørger om jeg vil løskjøbes. Det var ikke sært, om jeg sagde ja dertil. Saa kjøbte han mig da fri, og tog mig med sig, og foer jeg saa med ham siden, og havde det saa godt som jeg vilde ønske mig." - "Hvad hed' den brave Mand?" spurgte jeg, "hvem var det?" - "Der sidder han" sagde Matrosen, og pegede

paa Captainen; "og vor Herre betale ham for det! for jeg kan ikke." Her saae han op mod Himlen, og atter med sænket Hoved ned paa sine Hænder, dem han havde foldet i Skjødet. "Men Siri? kjere Ven!" spurgte jeg videre. "Siri" svarede han sagte og langsomt, og lod Hovedet endnu synke dybere - "Siri er nok gaaet til sine Forældre; for det er nu flere Aar siden jeg skrev til Sandefjord; men der var ikke en Sjæl, som vidste noget af hende at sige."

Med dyb Deeltagelse havde vi alle modtaget den stakkels Sømands sørgelige Fortælling; men ingen af os havde Ord at trøste ham med, indtil Captainen omsider reiste sig, tog hans Haand, rystede den, og sagde: "Der kommer en Dag, da det hedder: "Allemand paa Dækket!" Disse sidste Commandoord udtalte han med en saadan Stemme, at vi alle reiste os, som paa Commando, og skiltes ad, hver med sine egne alvorlige Tanker.

189

8. En Skibspræken paa Landet

Hvad der ellers kan have tildraget sig den følgende Dag, som var den sidste i Byen, veed jeg intet af; thi Degnen - som formedelst en meget regnfuld Nat ikke havde noget med Tiendetagen at gjøre - fik mig med sig ud i Bekkasinkjærene. Vor Bestilling sammesteds vil jeg springe over, da en Beretning herom neppe vilde more ret mange af mine Læsere. Jeg beder derimod om deres Ledsagelse til Kirken den efterfølgende Helligdag!

Den lille Landsbykirke var fuld af Tilhørere; thi Rygtet om dens nye Prydelse havde samlet en meer end almindelig Folkemængde. Herregaardens - et stort Pulpitur ligeoverfor Prækestolen, havde ikke et ledigt Sæde; og Ole var endog anviist en Plads i samme; thi han var jo den som, saa at sige, havde givet Præsten Text til hans Tale. Sømandens Øiekast delte sig ogsaa hele Tiden mellem Skibet og Taleren.

Da denne havde læst Bønnen og Evangeliet, tog han tilorde, som følger:

Mine kjære Venner!

Et ikke saa kort Tidsrum er henrundet, siden jeg første Gang taledede Herrens Ord til Eder! Hvor Mange af dem, der da modtog mig, maa jeg ikke idag savne! Ogsaa jeg skal engang tælles blandt de Savnede. Den Tid vil komme - hvor snart veed Ingen af os - da min Røst ikke mere skal høres. Men jeg har det Haab, at den vil mindes endnu en Stund efterat jeg er lagt til Hvile, og I hverken høre eller see mig mere. Og vil jeg da paa denne Dag tale nogle særdeles Ord til mine elskelige Sognebørn, med det inderlige Ønske: at de maae bevares længe i kjerligt Sind hos Eder alle!

Dette Skib, mine Venner! er en Gave fra een af vore Medreisende paa Livets urolige Hav. Han haver her ophængt det, ikke til en blot Prydelse; men deels for sig selv som et Taknemmeligheds Offer til den Stormens og Havets Herre, der fører ham gennem Farer tryggelig til hans sidste Ankerplads, og deels for os til en saavel advarende som opmuntrende Lærdom.

Dette Skib viser sig vel ved det første flygtige Øiekast som et blot Billedværk; men ved nøiere Beskuelse og Eftertænkning faaer det en 190 mangfoldig og dyb Betydning. Det forholder sig hermed som med en fremmed Skrivt, paa hvis sælsomme Træk den Ukyndige stirrer med kort Nysgjerrighed eller kold Ligegyldighed; men hvo der forstaaer at læse denne Skrivt, at udtyde disse Tegn, han faaer Mening derudaf.

Fæster nu for det første Eders Opmærksomhed paa *Skroget!* I see da her et Stykke Træarbeide, bestaaende af mange Dele, kunstigen sammenfattede, fast forenede, saaledes at det udgjør et eneste *Heelt*. Bestand tænke vi os det menneskelige Legeme, der er sammenføiet af mange og ulige artede Dele til et saadant *Heelt*, at vi med fuld Føie kalde det Skabningens Mesterstykke. Thi hvad ere vel alle vore beundrede Kunstværker andet end Fuskerværker mod dette? Hvad er vel al den Pynt og Prydelse, med hvilke vi søge at skjule Manglerne ved vore egne Arbeider mod den samstemmende Skjønhed, der viser det menneskelige Legeme som Skaberens Mesterværk?

Men under et andet Hensyn er Ligheden mellem Skibet og Menneskelegemet ligesaa træffende - om end mindre opmuntrende for den menneskelige Forfængelighed. Skibet er med al sin Fasthed og Styrke, alligevel skrøbeligt, forgængeligt, og vorder ofte - selv under den største Forsigtighed - et Bytte for Elementernes seirende Magt. Ja, om det endog nok saa heldig trodser disse, om det endog nok saa omhyggelig flikkes og udbedres: det vil dog omsider skjørnes, opløses, forgaae af Ælde. Saaledes ere og vore Legemer udsatte for

utallige forstyrrende Paavirkninger af Vold og Sygdomme. Og om de nu heldigen undvige og overvinde alle disse Farer, skal dog Alderen ufeilbarlig svække deres Kræfter, udslette deres Skjønhed, og tilsidst overgive dem til Død og Forkrænkelighed. Visselig! naar vi tænke herpaa, da maae vi vel sukke med Job: "*Du gjorde mig som Leer, og Du vil gjøre mig til Støv igjen.*"

Henvender hernæst eders Øine til Skibets Tougværk! hvis Mangfoldighed opvækker eders Forundring, hvis indbyrdes Sammenhæng, hvis forskjellige og sælsomme Virkninger synes at spotte eders Nysgjerrighed, og give eders Spørgsmaale ubesvarede tilbage. Herved forestille vi os Bevæggrundene - Drivefjederne til de menneskelige Handlinger. Hvor mangfoldige ere ikke disse? men derhos ofte hvor uforklarlige? stundom samvirkende, stundom krydsende hverandre, stundom modvirkende - hævende hverandre, hvis de ikke forbindes med Kløgt, ledes med Forstandighed, og styres med 191 Sindighed. Disse Touges Bestemmelse er: at heise Seilene, give den bedste Stilling for Vindene, og atter at stryge eller nedlade dem. Saaledes fremmer Menneskets Villie Tanker til Handlinger, forbinder og adskiller, forandrer og retter, fremskynder og undertrykker dem. Men hvor hyppigen skeer det ikke, at disse Handlinger forstyrres, ligesom Seilene sønderrives af Stormene! Og til Slutning standse, ophøre de alle, ligerviis som Seilene synke, naar Skibet er kommet i Havn.

Men ogsaa i denne Lighed, mine Elskelige! er der Noget, som, hvorvel belærende, dog tillige nedbøier vor idelig opstræbende Stolthed: dette tilsyneladende Vildrede af Touge, Reeb og Linier regjeres af enhver udlært Søemand med Lethed og Sikkerhed. Men hvo er det Menneske, om han endog troer sig udlært i Livets Skole, som saaledes formaaer at lede alle sine Handlinger til et viist og værdigt Maal, ved forstandigen at styre, og samvirkende at forbinde Bevæggrundene til disse? Ak! jeg frygter, han har ikke det fulde Herredømme over dem; ja, jeg frygter, at han ej engang rigtig kjender dem; jeg frygter - nej! meer endnu: jeg veed det, jeg veed, hvor ofte vi, med al vor Klogskab, med Tilgivet af al vor Erfaring - hvor ofte vi dog bringe vore egne Planer, vore Handlinger, vort hele Selv i Vildrede. Denne kunstige Maskine kan jeg lære, paa det nøjeste at kjende, paa det sikreste at styre; men mit eget *Selv* - om jeg end lærte herpaa i hundrede Aar, jeg maatte dog - uden en højere og visere Lærers Hjælp - udgaae som halvbefaren, som gammelt Barn af Livets Skole.

Der er nu noget meget Vigtigt, ja egentlig det Allervigtigste i hele Skibet, hvilket vi ikke see, undtagen naar det indføres og udbringes deraf; det er *Ladningen*, de Vare, som det bærer fra eet Land til et andet. "Hvad mon det Skib har at føre?" spørge vi, naar vi see en Seiler nærme sig. Ja! der ere mange Slags Vare til, ligesaamange som Naturen og Kunsten er istand til at frembringe. Der kunne være gode Varer, og slette, falske og ægte, nyttige og skadelige; der kunne være farlige Vare, som endog ere istand til at fordærve og ødelægge det Skib, der fører dem.

Naar et Menneske, til hvem vi kjende slet Intet, eller ikkun ganske Lidet, nærmer sig med et vigtigt Ærinde, da spørge vi og: "hvad mon denne fører i sit Skjold?" Ja vel er det en høistnødvendig Forsigtighed, saavidt vi maae og kunne, at anstille en nøje Undersøgelse; men en Saadan er ligesaa vanskelig, som den er vigtig. Et Skibs Ladning 192 kan den, som hertil er bemyndiget, lære at kjende; men hvo er vel det Menneske, om han endog havde den udstrakte Fuldmagt hertil, som kan gaae ind i et andet, og gjennemskue dets Tanker, Hensigter og Sindelag? De angive vel Alle, deres Hjerters Ladninger at være Guds frygt, Sandhed, Ærlighed; men det bliver dog først ved Udlosningen, ved deres Gjerninger, "paa deres Frugter" vi skulde kjende dem. Ak! det er ofte for silde for vor egen Sikkerhed, vor egen Rolighed, at vi erholde denne Kundskab. Hvad vi skulde havt iforveien, det kommer først bagefter, og bringer os stundom Bedrøvelse, Harm og Anger. Men Enhver kan dog, naar den vil, kiende sine egne Planer, Hensigter og Sindelag. Enhver kan vogte sig selv for at føre falske, forbudne, farlige Vare - ak! Gud bedre det! Hvo haver ikke nogle af saadanne? Og hvormange findes der ikke, som tillade - overlæsse deres Hoveder med daarligt, med farligt Hjernespid? som "*besværer deres Hjerter med overdreven Omsorg for dette Livs Næring?*" deres hele indre Væsen med nedtrykkende - undertrykkende Sorger? med fordærvende Lyster og Lidenskaber? Og hvad have de saa Alle i Fragt? hvilken Løn have de for at slæbe disse tunge Vare med sig gjennem Livets oprørte Farvande? Ved Reisens Ende - Græmmelse og Anger over det Forbigangne, Frygt og Forfærdelse for det Tilkommende; men Haab og Trøst vorde hver den tildeel, som har havt at føre hine eneste sande Rigdomme, dem hverken "Rust eller Møl" eller Døden selv er mægtig at berøve os.

Seilene, mine Venner! dem vi nu ei heller see, betegne Menneskets ligeledes usynlige Kræfter; hvilke vi alene kjende af deres Virkninger, *Vinden*, som virker paa Seilene, saaledes at disse igjen virke paa Skibet, see! den betegner vor *fri* Villie, uden hvis Yttringer og Bestemmelser Legemets Kræfter vilde være blinde eller livløse. Uden Vind hænge Seilene slappe, til unyttig Byrde for Skibet; men naar Vinden vaagner, da vækker den de slumrende Kræfter. Saaledes er det ogsaa naar Villien, som sætter vort Legeme i Bevægelse, bringer Haanden til at røre sig, Foden til at flytte sig. Tænkeevnerne til at anstrænge sig. Men stundom skeer det, naar Vinden vorder for stærk, og voxer til Storm, at Seilene sønderrives; hvis de ikke betids vorde rebede, eller vel heelt sammenrullede. Ligesaaledes kan en altfor heftig og haardnakken Villie - hvis den ej itide tæmmes og indskrænkes - lamme vore Kræfter, vel endog aldeles forøde dem. Ja, ligesom Stormen kan virke saa voldsomt paa Seilene, at Skibet omkastes, og 193 vorder Afgrundens Bytte: saaledes see vi og, at en ubøjelig og uklog Villiefasthed fører det hele Menneske til sin Undergang.

Men endnu i een Henseende finder en mærkelig Lighed Sted mellem Vinden og Villien - den vi gjerne kalde "fri." Vel synes det ved første Blik at fremvise en reen Ulighed: at næmliq Villien, men ikke Vinden er i vor Magt. Men mon vi ogsaa kunne trøste os til at paastaae: at vi altid ere Herrer over vor Villie? eller at denne altid fører os didhen, hvor vi agtede at styre? didhen, hvor vi ret egentlig ville? Ak! mine Børn! lader os oprigtigen tilstaae det! den menneskelige Villie kan ej allene, som Vinden, slumre ofte - længe slumre; men den er og, som Vinden, flygtig, ustadig - stundom fordærvelig. Nej, Nej! lad os ikke stole paa, langt mindre hovmode os af, at Villien er saa fast i vor Magt! eller at den altid stemmer med vor bedre Overbeviisning? Maae vi da ikke ofte sukke med den ædle Apostel: "*Det Gode, som jeg vil, det gjør jeg ikke; men derimod det Onde som jeg ikke vil!*" Ak! jeg elændige Menneske! jeg svage, flygtige, ustadige Væsen! Hvor afmægtig, hvor usikker er *min* Villie! Herre! styre og regjer mig efter *Din* Villie!

Men Sømanden styrer og regjerer sit Skib med Vinden, med Siden af Vinden, ja selv imod Vinden. Hvormed udretter han dette? Det er kun et lidet Redskab, han hertil bruger; men paa dets Styrke og rette Styrelse beroer hele Skibets Sikkerhed. Hvad nu *Roret* er for Skibet, der er *Forstanden* for Mennesket. Forstanden maae lede alle vore Bevægelser, styre alle vore Drivter, beherske vore Lyster, og ofte arbeide dem lige imod. Men ak! ligesom Skibet undertiden ikke vil lystre Roret, og tumles som en Bold for Vinden: saaledes tager en ustyrlig Villie Magten fra Forstanden; ja, hvad der er endnu sørgeligere, gjør den til sin Slave, til et foragteligt Redskab for sine fordærvelige Beslutninger. Og var endda dette saaledes blot med den *svage* Forstand; men desværre! det skeer ligesaa ofte med den *stærke*. Hvad er selv en Salomons Viisdom mod hans endnu større Sandselighed? kunde en Davids Forstand betrygge ham mod den onde Villies tyranniske Magt? - O Menneske! ihvo Du end est, udrustet med Lærdom, Klogskab, Erfaring, o Menneske! stol ikke fast paa din Forstand! men søg dig et Lys, som er klarere! en Støtte, som er stærkere! Søg Dig en Viisdom, som overgaaer *menneskelig* Forstand! Og hvor denne er at finde, skal det Følgende vise Dig.

Nogle af Eder, mine Venner! have vel seet, og de Fleste hørt tale 194 om en højst mærkelig, ja ret underfuld Ting: en Naal, som altid vender Spidsen mod Nord. Ved Hjælp af dette lille Redskab seer Sømanden stedse, hvorledes han er vendt, hvorhen han skal styre sit Løb. Naar Skyerne skjule Solen, viser *Compasset* ham dog, hvor den befinder sig. I Nattens tykkeste Mørke, naar baade Maane og Stjerner ere borte, da er *Compasset* den Søfarendes ufejlbarlige Vejleder - en Vejleder, paa hvem hverken Vind eller Vejr, hverken Storm eller Bølger have mindste Indflydelse. Midt paa Havet, midt i Mulmet, under Stormens Vrede, mellem Bølgernes Rasen, beholder Magnetnaalen sin bestemte Stilling, og viser med uforstyrrelig Sikkerhed mod den usynlige Pol. Saaledes, o Christne! eje ogsaa vi i den himmelske Lære, i vor christelige Tro et aandeligt Compas, en ufejlbar Vejviser over Livets farlige Hav. Skjuler sig de jordiske Glæders Sol - og det gjør den ofte - bag Sorgens Skyer: da straalder stedse denne himmelske i ufordunklet Glands. Er der ellers Mørke trindt omkring os, der er dog et Lys i vor Sjæl, som aldrig formørkes, Naar Modgangsstorme bruse, naar Afgrundens Magter true at opluge os - Religionen er vor Skjerm, vort Skjold, vort uigjennembrydelige Værn. Glipper vor egen Viisdom, fordunkles vor egen Forstands Lys: da skinner det himmelske, forjager Tvivlens Skygger, og opklarer Uvishedens frygtelige Nat.

Men der er endnu en højst mærkelig Beskaffenhed ved hiin menneskelige Opfindelse: *Compassets* Virkninger ere aabenbare, uimodsigelige; men Aarsagerne til disse ere skjulte for vore Øjne, ufattelige for vor Forstand, usporlige for vore skarpeste Undersøgelser. At Magnetnaalen alletider, allevegne vender sig mod Norden - det see vi; men *hvorfor* - det vide vi ikke. Denne Egenskab hos Naalen kjende vi; men Aarsagen hertil, den hemmelige Kraft, som her virker - den hyller sig i uigjennemtrængeligt Mørke. Og dog troe vi medrette paa dette blinde, villieløse Redskab for den usynlige Almagt. O! mine Dyrebare! hvi skulde vi da tvivle paa Religionens guddommelige Oprindelse, fordi vi ikke begribe denne? Kjende vi ikke dens Virkninger? Hvi skulle vi da miskjende dens *Aarsag*? Troe mig, Elskelige! en saadan Miskjendelse, en saadan Tvivl er den giftige Frugt af menneskelig Stolthed, af Daarens Tro paa - egen Viisdom. Forblindede Daare! hvi stoler du saa fast paa din Forstand? hvorhen fører den Dig, hvis Du ikke har Tro? - Du vil vide Alt, og kan ikkun 195 begribe saa Lidet. Du vil oplyse din Sjæls Mørke med din egen Viisdom! - Afsindige Daare! lyt til den evige Viisdoms advarende Stemme: "*Dersom Lyset i Dig er mørkt, o hvilket Mørke!*" - Seer du da ikke Vantroens nøgne golde Strandbred? Vilt Du undgaae denne, vil Du ikke forlise din Dyd, din Ro, dit Haab: da udkast *Troens* frelsende Anker! - See! hvor Styrmanden hist har sit tilrede! Men dit, det kunde endda være stærkere end hans: hiint Jern kan bøjes, hiint Toug sønderrives; men Troen er det rette *Nødanker*, thi det er mægtigt at frelse af Sjælens yderste Nød, ja at besejre selve Døden med alle dens Smerter og Rædsler.

Og saaledes hejse Du da, o Medchristen, med urokkelig Tro, med usvækkelig Villie, med uforstyrrelig Glæde Korsets hellige Banner! See hisset det gamle danske Flag! under hvilket vore Forfædre tilkæmpede sig saa mangan Sejr over Danmarks Fjender. Kæmp under dette Flag mod Sjælens langt grummere Fjender: Overtro, Vantro, Lyster og Laster! og en langt herligere Sejr skal vorde din Løn evindeligt!

Disse Ord haver jeg taler til Eder, mine Elskelige! paa det I kunde mindes dem, naar jeg ikke mere er iblandt Eder. Jeg er allerede vidt befaren paa Livets Hav. Mit Legeme ældes, og kommer hvert Øieblik sin Opløsning nærmere. Det lakker ad Tiden, da det vil føres til sin sidste stille Havn. Den Tid kan ikke være langt borte, da I ikke see mig mere; o! men endog da kunne I længe høre mig, hvis I ville. I kunne mindes min Underviisning, mine Advarsler, mine Opmuntringer, min Trøst. Naar eders Øine falde paa dette Skib, som

vil blive her længe efter mig: da tænker paa, hvad jeg idag haver talet til Eder! Betænker Livets Korthed! Legemets Skrøbelighed! Lysternes Styrke og Villiens Svaghed! Lader Guds Ord "være Lyset for eders Fødder, Lygten paa eders Stier!" den fuldtroe Vejleder mellem Klipper og Skjær! Fæster eders Tro paa den rette Ankergrund, som er *Jesus Kristus!* Og heiser saa trøstigen Haabets Flag, Korsets hellige Fane! det Tegn, i hvilket I skulle stride og vinde! - Haabets Fader, Troens Giver, Skjæbnens alvise Styrer lede og samle os Alle i den evige Glædes Havn! Amen!

Paa de tvende Sømænd i det mindste forfeilede denne Prædiken ikke at gjøre et kraftigt Indtryk: ved Udgangen af Kirken trykkede 196 Captainen Præstens Haand, og nikkede to Gange langsomt ad ham; men hans Mund holdt sig tillukt over Følelser og Tanker forinden, - Men Ole brummede et hult: "Tak Fa'er!" tog sit Søndagslommeklæde op af Jakkelommen, og tørte sine Øine.

9. Høst Gildet. A.

Da vi om Mandagen havde spiiist Frokost, og reiste os fra Bordet, sagde vor muntre Vert Kammerraaden: "Mine Herrer og Damer! Det er strænge Tider, vi leve i; og den som vil spise, bør ogsaa arbeide, Jeg anmoder Dem derfor allesammen, at følge med udi Marken, og gjøre Lige for Føden!" Muntre fulgte vi Opfordringen: Hver tog sin Dame - om han havde nogen - og udnævnte hende til sin "Høstmøe", som alle qvindelige Høstarbeidere hertillands kaldes; men Mamsel Dubois, der gjerne gik ind i mandlige Roller, tog Frøken Schlüssel.

Da vi kom ud i Marken, fandt vi, at der næsten intet meer var at bestille: de rette Arbeidere vare ifærd med at samle det Sidste af Rivningen. Desto lettere blev det os nu at vise vor Flittighed. Enhver fik sin Rive i Haanden; men de bleve ikke nær alle haandterede med lige Færdighed; og mangen keitet Behandling af dette simple Redskab fremkaldte og mangt et Smiil paa de hosstaaende Hovfolks brune Ansigter. Men Francaisen vakte deres Beundring og lydelige Bifald; og det fortjente hun virkelig. Dette følte hun selv; thi da hun længe før de fleste Andre var bleven færdig med sit Skaar, svingede hun Riven triumpherende over Hovedet, beskrivende i Luften et Ottetal - Fægternes saakaldte Scvadronade. "Nu er jeg Ladefogden Nummer To!" raabte hun, "og Sattan skal hexersere jer, hvis I int stræber." Med denne Trudsel var det alvorligt meent; thi de bageste, blandt hvilke begge Hørerne, fik af Rivehovedet kraftige Opmuntringer paa "Bagfjerdningen".

Da nu paa Faldet intet meer var at forrette, og det sidste Læs Rivning hjemaget, kom en Vogn fra Gaarden med Melmader, Brændeviin, Godtøl og Mjød, til en Forfriskning for Hovfolkene, inden de skulde hjem, og omklæde sig til Høstgildet. De lejrede sig paa Stubbene i en Halvkreds om Vognen, og nødde under lystig Snak og Skjemt af de medbragte gode Gaver. Vi andre toge Sæde paa den tæt 197 hen med løbende Digekam, og betragtede det glade Maaltid. - Mod Enden af samme kom Pe' Syvspring til med sin Lire, og, efterat have indtaget nogle Levnetsmidler, lavede han sig til at give et Musiknummer tilbedste. Men een af Bønderkarlene reiste sig, og sagde: "Nu hænge vi vore Høleer op for iaar, og saa behøve vi ikke din Slibesteen; men lad os hellere see, hvordan du fortjener din "Caractør" "Syvspring"! - "Ja kom!" raabte en anden Karl, tog sin Lee, løb til den tærvæddiggende haardbundede Eng, og afstak i samme med Odden en smal Skure. Med et Riveskaft, der og var indrettet til Maalestok, afsatte han en halv Alen, skar nok en Skure, afsatte en heel Alen, og blev saaledes ved at gjøre 7 Afmaalinger, det ene stedse $\frac{1}{2}$ Alen bredere end det foregaaende: det sidste Stykke blev følgelig $3\frac{1}{2}$ Alen - Den gammeljydske Legemsøvelse "Syvspring" udfordrer: at man med samlede Fødder uden Tilløb hopper i et Træk og i syv Spring fra det ene Stykke paa det andet fra det smalleste af til det bredeste. Spillemanden blev nu atter opfordret til at gjøre Fyldest for sit Navn. Men han skultrede sig, og forebragte sin Alder til gyldig Undskyldning. - Nu begyndte da de unge Karle at øve denne for mig ganske nye Green af Gymnastiken, til megen Morskab for alle Tilskuerne. Kun tvende af dem lykkedes det at udføre det sidste vældige Spring. - da alle havde absolveret dette Cursus, foreslog Mamsellen os andre Mandfolk at forsøge vor Dygtighed. Nogle undsløge sig, og de, som prøvede herpaa, naaede kun den fjerde og femte Skure; dog besad jeg den Muskelkraft, at jeg ogsaa udførte det sjette Hop. Mamsellen loe, 198 og spottede os. "Har hun ikke selv Lyst, ogsaa at forsøge sig?" spurgte en dristig Bondeknøs. "Jo vel!" svarede hun rask; "men lad mig faae to Spring til!" Karlen kastede et mistroisk Blik til hende, og afstak endnu eet Rum paa 4, og eet paa $4\frac{1}{2}$ Alen. "Musik!" raabte hun, og kastede et Blik til Liremanden. Denne gjorde store Øine, satte Instrumentet paa en tom Øltønne, og lod det frembringe sine snurrende, snærende Toner. Han kom ikke til Enden af første Repetise, inden den galliske Amazone færdigen havde fuldført "Nispringet." - Med en Slags Forbauselse, der slet intet havde i sig af Bifald, betragtede jeg dette uqvindelige Kunststykke. Men da mit Blik faldt paa Lirendreieren, der sad ligeover for mig paa den tomme Tønne, viste sig i hans Ansigt endog Mishag og Modbydelighed. Han lettede saa paa den ene Skulder, saa paa den anden, idet han lod sine Øine løbe over den modstaaende Halvkreds af Tilskuerne.

Hans Miner og Fagter udtrykte temmelig tydeligt den Formodning: at det ikke hang ganske rigtigt sammen med denne qvindelige Voltigeur, og at hun - efter Almuetaalemaaden - "*kunde noget mere end hendes Fadervor*" som Bønderne sige om de Præster der forstaae at mane og vise igjen. Ret som for at tilkjendegive sin Mistanke og fremsynge sine mørke Tanker, gav han os uanmodet efterstaaende Spørgsedsigtning:

*Ve Pinnsdætih haa' Skowen Blaah,
Aa æ' Saa løste mæ Skyhgi.
Fowlen hwipper, aa æ' saa glaah;
Dje Reer saa monne di byhgi.
Haah - aah - haa jaja! Kom te mæ Klokken tøl!*

*Aa mellem Blomsteren i den Skow,
Møsseker aa Kavellieger,*
Kjerrestfolk go' tow aa tow,
Aa faa hweranne' slieger.**
Haah - aah -*

* *
-- 199

*Ell aa Visti war aasse mej,
Retten tow hjahtens Venner;
Hwem som vil go' wal sjel astej,
Aa dær ær ingen som gjenner.*
Haa -*

*Di taallt saa manne di venle Uer
Aalt udi Gliede aa Gammen:
Te Høst di skull' ha djer ejen Buer,
Aa løw saa kjerlig tesammen.
Haa -*

*Da de no lakked a Minnætsti,
De bløw saa øble i Skowen:
Næjet** de wa no laant faabi,
Aa Skøjern mørki forowen.
Haa - aah -*

*Visti bløw saarren i hans Sind:
"Ell! no mo a faalaahd dæ."
Han kyst hin baade po Mund aa Kind:
"Læw' sie, dæ sk' ingen forraadh*** dæ!"
Haa -*

*Ell hun skynnt sæ a Vejen hen;
Hun gik saa jenle te Hjemmen:
"Visti! do haar en fuldtrow Ven;
"Tæ' ski, engaang do ka glem' en."
Haa -*

* * * *
-- -- 200

*Aa da hun kam te Bjer'mansbakh,
Hun bobr* en Kibst, dæ bløw lukked;**
Aa Bjerret begynnt aa bevver aa wakh;***
Derinn de kagled aa klukked.
Haa -*

*Aa Bjerremannen stak Howdet fram;
Mæ gylden Kruene han vrikked:
Ell hun bløw baade kold og klam,
Aalt som han vinked aa nikked.
Haa - aah -*

*Ell hun dulred a Vejen fram;
De gik som Taarren aa Lynen.
Aa liseræe hun te Hjemmen kam,
Da put' hun sæ unne' Dynen.
Haa -*

*Da no Sa' Hansdæ wa faahaaen,
Kam Visti fræ Reggemintet:
"Hud'n løwer Ell mon? de sølle Baaen!
Hun haa' ves ætte mæ lintet,"
Haa -*

*Aa da han kam bwor hun bowed Ell,
Dæ wa saa løste forinnen;
Aa dæ wa jen, dæ hwejrd aa hwæll
Aalt saa mæ Hujen aa Grinnen.
Haa -*

----- 201

*Hun rovt, da han kam faa Daren fram:
"Hwa vil din taavvele Buene?
"Go do kun Visti! den Vej, do kam;
"No ær a Bjerremans Kuene."
Haa - aah -*

*Visti vænnt sæ aa gik igjen;
Han sørred Dawwe aa Nætter.
Ve Helmestier* di bar ham hen;
Aa Ell hun tonted** bagætter.
Haa -*

*Aa Ell hun løwer fræ Oer te Oer,
Aa grædder Nætten mæ Dawwen.
Nær Uhlen tuder po Kjerkegoer,
Da synger hun epo Grawwen:
Haa - aah - haah jaja! kom te mæ Klokken tøl!*

Jeg troer ikke, det var saameget Balladens Indhold, der virkede paa Tilhørerne, som Sangeren selv og hans Foredrag. Den jydsk Mundart vare desuden kun Faa af os hjemme i, og flere af Visens Kraftudtryk maatte jeg siden lade mig forklare (saaledes som jeg her har gjort.) Men den "køiede" rødøiede Barde i hans taagefarvede Vams, hans umelodiske skjælvende Stemme, Lirens Rokkesnorren, der fik en endnu stærkere og huultbrummende Lyd formedelst Sangbunden - den tomme Tønde - Alt dette tilsammen var det vist nok, der frembragte et dybt vamlende Indtryk. Derhos var der i hans grove Vildmandsfiæs noget skummelt og rædligt, især naar han sang Omqvædet "Haa - aah - haah jaja!" da opspilede han endnu videst den tandløse Mund, som til at opsluge; og der var tillige baade i Ansigt og Tone en hartad djævelsk Haan og Kaadhed. Nok er det: baade min

*
*
-- 202

Alice og jeg, saavelsom det hele kort før saa muntre Selskab gik nu tilbage til Slottet i langsommere Takt; og Samtalen var kold og afbrudt og usammenhængende; og den vedrørte slet ikke det beskrevne Oprin - ligerviis som den Frygtagtige i Mørket skyer Kirkegaard og Rettersteder.

Høstgildet. B.

Det lod som om man under Hjemgangen havde tabt eller fordrevet al sin Skræksomhed; thi da vi vare blevne samlede i Dagligstuen, optoges det hidtil undvegne Æmne; og Lirendreieren og hans Vise bleve nu almindeligt, men ligesaa forskjelligt bedømte, som enhver anden Kunstner- og Digter-Nyhed. - Det var med os som med de lærde Kunstdommere; vi opsøgte helst det, vi troede vi kunde fordømme. Her var det dog ikke saameget Digtningen selv, som dens Fremsanger, der maatte holde for; man fandt ham ussel, jammerligret som om man vilde hævne sig for det Indtryk, den Fordømte alligevel havde gjort. Men Een, der hidtil slet ingen Deel havde taget i denne kritiske Conversation, Francaisen nemlig, optraadte heel uventet som Lirespillerens Forsvarer. "Jeg finder" sagde hun, "at han har en bestemt Maneer, og er den ikke smuk, saa er den dog god, forsaavidt den svarer til Texten. Spøgelset synes at være digtet for ham, og han dannet for den. Forestil Dem engang denne Vise sungen paa et Theater, af en Virtuoso, med Ledsagelse af et heelt Orchester! det vilde være ligesaa skjærende, som at lade denne Lirendreier foredrage "Du Plet af Jord." - Uden at vente paa enten Bifald eller Modsigelse forlod hun Stuen med hendes Dame Frøkenen.

Oldgrandskeren, som hidtil havde siddet taus skjødesløst tilbagelænet, med det nederste Hvide ud af Øinene, ligesom tabende sig selv i den graae Oldtid, rettede sig med et, støttede begge Hænder paa Knæerne, smilede klogt, og sagde: "Den Lyd, der stundom lader sig fornemme nede i Højene, er ganske naturlig, og frembringes derved; at en Steen i Loftet af Gravkammeret løsner sig, og falder ned. Støder den nu paa et Sværd eller andet Metal, da maae det jo klinge, som naar en Pengekiste blev lukket haardt til." - "No, saa han trowr ett, dær æ' Bjerrefolk te? raabte Degnen, da skal a no faatael en Historri, aa de & hwerken Løwn eller Sladder, faar mi Faar haa faataalt te hans Faar had 203 faataalt, te han ku howse, te hans Oldfaar had saae, te hans Bejstemowr had boer ed a hinne Guemowr, dæ bløw døwt Orsdawen ætter a' de wa passiered. Hun faataall da: te dæ war en Kaal aa en Pihg, dæ haalt a hwerranner, aa di sku' da aa gywtes kan a trow. Dæ wa lywst trej Gaang ætte dem fræ Præikstuellen aa Brøllupsdawen wa berammet, aa di had bagt aa brøgget, aa bestilt baade Kokkekuen aa Spellmand. Saa skidd' et da en Næt, te Pihgen baad wot henn aa besøhg hinne Kjerrest, aa vil go hjem saa skul hun om ve et Bakk, bwo di saah, dæ wa Bjerrefolk - aa dæ war aasse Bjerrefolk - Saa kam dær et Qwinfolk te hin - da wa Bjerremannens Kuen, men de vest hun et - aa spubrt: om hun skul spoe hinner. Hun saa' ja; aa saa spod hun hinner, te hun skul blyw møj gammel, hwissom hun et lo' Kaalfolk kom te sæ; men hwissom hun nownti gywted sæ, da skul hun dæ i den føhst Basselsæng. De wagot nok, de war ik' aalt got, faa saa stinned hun sæ, aa vil et ha hinne Kjerrest hwerken faa de let elle' faa de møj. No, saa bløw de aasse dæhve, aa dæh bløw ingen Gill, aa hun bløw ve aa tihen, aa hun sad faa sæ sjel, te di bløw laant hen a' Oeren beggi tow. - Saa war ed en helli' Jywlawten, aa de war en Sønda, aa di bad wor i Kjerck behgi tow, aa saa wa di aasse behgi tow fallen i Søwn unner Præjkenen. No da, Folken gik aaw Kjerck, aa Præjsten aa Dejnen aasse aa soe dem ett; aa saa lukked di Kjerckedaren. - Da de no ku væhr saanen nobanne ve Minnæt, saa wowned Kaaelen, aa da loe de bæ' gammel Kwinfolk po binne Knæ forve Alteret. Aa saa kam dæ flywen' nier fræ Hwallingen tøl smo Bøn lissom Engle. Aa di ga' hinne bwæer en Mundask, aa saah: de ska do ha', faa de do ku ha? wot Muer te wos, aa vill et. Aaa saa kam der et hiel halbunner, aa ga' hinne lissedan hwær en Flavop, aa saah: de ska do ha, faa de do ku' ha' wot Bæjstemuer te wos. Aa saa kam dær en grusselig stuere Hjørm, aa basked hinner, aa saah: de ska do ha', faa de do ku' ha' wot Oldmuer te wos. Aa saa bløw di saanen ve, aa komme flier aa flier, te hatte hiele Klerken bløw ful a dem. Men saa fløw di aalsammen hen po jen gaang. Aa da han saa kam hen te hin' da loe hun aa wa stjendøe. - Si saanen gik ed hinner, aa de æ, Katten ryww mæ! Sandhied; faar ejes vil a ett hafaataal ed. - "* - "Aa! den har en Præst eller Degn gjort for Offerets Skyld," raabte leende vor Herredsfoged, der i dette Øieblik var kommen tilbage fra sin Reise, Hans hjertelige Modtagelse befriede Degnen fra at gjendrive den scandaløse Paastand: men siden efter gjorde han det; dog ej i Spotterens Nærværelse; hvori han handlede meget viselig.

* - 204

Høstgildet. C.

Det var mig og flere meget paafaldende: at Herredsfogden temmelig snart forsvandt med Francaisen; og det efter et af ham givet Vink. Han var jo rigtignok Ungkarl, og langt fra ikke en gammel; og hun var ret kjøn, og kunde virkelig været smuk, naar hun ej havde været saa mandig. Men det var dog almindelig Mening: at han aldrig giftede sig, da han nu i flere Aar havde siddet i et godt Embede, og kunnet faae "hvem han vilde pege paa". Og over alt dette undslap ham ikke sjelden i Mandfolkeselskab saadanne Ytringer, som ikke havde deres Udspring fra Giftetanker. Dog, kan jeg troe, saadanne Fruentimmerhadere blive stundom pludselig omvendte og bøje sig som angergivne Syndere under det søde og bløde Aag. - At der vilde overgaae hans Velviished samme Skjæbne, tvivlede jeg næsten ikke meer paa, da han ved Gjenkomsten henvendte sig til Degnen, og sagde - med et mildtalvorligt Aasyn, uden endog det fineste Anstrøg af Skjemt - "Jeg haaber dog, at De ikke blev vred for det jeg sagde før om Offer! De kan maaskee snart faae den Overbeviisning: at jeg ikke mener det saa ilde med Præst og Degn." - Denne bukkede dybt, Herredsfogden besvarede Bukket med et ligesaa dybt; og hele Selskabet vexlede snue og skjelmiske Øiekast.

Ved Middagsbordet herskede en ganske ualmindelig Stilhed. Intetsigende Bemærkninger, ligegyldige Spørgsmaal, og Svar af samme Beskaffenhed, bragte kun liden Afvexling i den ensformige "Tallerkenmusik" - som han kaldte det Herredsfogden. Nogle sysselsatte alle deres Tanker med deres egen forestaaende Skjæbne, der nu var nær sin Udvikling - som snart skal vises; - de øvrige grundede forgjæves paa det uforklarlige i Herredsfogdens pludselige Omvendelse. - Gjenstanden for saamange Tanker - der ellers havde spiist med større Madlyst, end nogen Forelsket bør føle - brød først den lange Taushed, ved at bringe en almindelig yndet Materie paa Bane, nemlig *Spøgeriet*. - "Den mærkelige og troværdige Begivenhed" - sagde han - som Degnen nyelig fortalte os, minder mig om een endnu forunderligere, som jeg selv har oplevet. Der er vel ingen i dette ærede Selskab, som jo kjender noget til Bjergfolk, eller dog har hørt tale om dem. Da jeg i denne Sag kan tale af egen Erfaring, haaber jeg, at man ikke vil drage Rigtigheden af min Beretning i Tvivl. -

Jeg veed ikke, om Nogen af de Tilstædeværende kjender et høistmærkværdigt 205 Bjerg, som kaldes *Daabjerg*, eller *Dagbjerg Dos?*" - "*De gjør a, Katten taa mæl! tog Degnen Ordet; " aa dæsom dær ingen Bjerremænd ær saa æ' før heller ingen i de hær Land.*" - "Det kan jeg bevidne, som De snart skulle høre, tog Herredsfogden atter fat. Jeg havde engang i mine yngre Dage foretaget mig en meget lang Fodreise; og kom henimod Enden af samme en Eftermiddag til Dagbjerg. Jeg tog ind til Degnen, hvorvel han tilførn var mig ganske ubekjendt, men hvor jeg ikke kjender Præsten, besøger jeg helst Degnen, og det har jeg sjelden fortrudt; thi af de rigtige gamle Degne kan man lære meget, som man ellers aldrig drømmer om. Det erfarede jeg ogsaa der. Da jeg nemlig spurgte mig for om Dagbjerg Dos, der allerede i flere Miles Afstand havde viist sig for mig i Skikkelse af en rund Hattepul, gav han mig følgende Oplysninger, I Dosset boede - og boe da endnu, kan jeg troe - en Bjergmand med Familie. Han gjør ikke anden Fortred end den - som endda kan være stor nok - at han engang imellem bytter Børn med Bønderne. Naar det nemlig træffer sig saa, at hans Kone kommer i Barselseng akkurat i samme Time som en af Bøndernes i Dagbjerg Sogn; saa lister han sig til - om han kan - tager Bondens Barn, og lægger sit eget istedet. Dette bliver da til en Skifting, og faaer aldrig engang saamegen Forstand som et umælende Dyr at det kan skye Ild og Vand." - "*Ja de æ vess*" faldt Degnen bekræftende ind "*faa dær æ ien inno i Dawbjerre, hwissom en ett æ dœe faanøssen, den æ woxen, men haar ett ant epo end en laang guul Pigh.*"* - "Meget rigtigt!" sagde Herredsfogden. "Degnen der fortalte mig nu videre, at deres Bjergmand er saa riig, at han ikke engang selv veed Enden derpaa. Blandt flere gode Sager har han og en Kjedel fuld af Sølv og Guld, som staaer ganske overlig i Jorden - som Hyrderne tidt og ofte have seet, naar de sidde paa Høien, og han dernede rager i sine Penge. Dem skulde I tage fra ham - sa'e jeg til Degnen. Ja luur ham! svarte Degnen; det er let sagt, men ikke saa let gjort. De Daabjergmænd har prøvet paa det nogle Gange, men pyt! Det er ikke saa længe siden; det var i min Formands Formands Tid - sa'e Degnen - at de forsøgte det sidste Gang. Min Formands Formand - han var meget lærdere end jeg, for han havde endogsaa været i Mesterlectie i Viborg - ham fik nogle af Mændene overtalt til at følge med dem en Paaskenat, for at hjælpe dem paa deres Tog efter Bjergmandens Pengekjedel. Nu, han

* - 206

fulgte ogsaa med dem, men bad dem først ret mindelig om: at de ikke maatte tale et eneste Ord, førend de havde faaet Kjedlen i Behold neden for Bjerget; thi længer havde Eieren ingen Magt over dem. Vel! de begyndte da at grave, og det gik rask og de vare allerede saa nær ved det, at den ene Hank af Kjedlen kom tilsyne; og de havde ogsaa ganske bestemt faaet den; men hvad skeer! Medet slaaer Luen ud af tre Gaarde dernede i Dagbjerg. Og da de seer det, saa give de sig allesammen til at løbe ned af Bjerget og hjem, for at redde. Men jo nærmere de kom, jo svagere blev Ilden, og da de kom til Byen, var der ikke meer Ild end der nu er i min Paryk. Saa skyndte de sig igjen tilbage op paa Dosset; men Godnat min Kat! Hullet var lukket efter, som om der aldrig havde været gravet, og Degnen laae og sov; men han fik heller aldrig Helbredsttime fra den Dag af**." - "*No kan a høhr, te han ær en Viddenskavsmand*" - udbrød her den kraftigt opbyggede Ulstrup Degn, - "*faa de æ Sandhied, hwær Uer han sejer; a haa høer ed manne Gaang.*" - "Men det der nu kommer, har han vist ikke hørt" vedblev Herredsfogden, "for jeg har hidtil bevaret det som en Hemmelighed, den jeg nu finder Kald til at aabenbare. - Jeg forlod Dagbjerg ved Solens Nedgang, med den Bestemmelse at strække til Grønhøi den samme Aften. Da Dosset ikke er stort afvejen for Fodgængere, faldt det mig ind at gaee derover. Inden jeg endnu havde naaet Toppen, blev jeg medet saa træt, at jeg maatte sætte mig ned; og da jeg havde siddet noget, tyktes det mig, at jeg ikke var istand til at reise mig igjen. Jeg lagde mig da ned i Lyngen, for at tage mig en lille Luur. Det var allerede bleven mørkt; Himmelen var overtrukket men det var ellers ganske stille og mildt i Luften. Jeg saae paa mit Uhr Klokken var elleve. - Paa engang hører jeg neden under mig i Bjerget en huul Rumlen og Tumlen, ogsaa en Klingren som af Glas og Flasker og Fade og Tallerkener. Og saa hævede sig Kammen af Bjerget paa tolv røde Stolper, der saae ud som gloende Jern. Imellem disse kom der nu et Bord op af hvid Marmor, og Stole trindt om af Elfenbeen. Derpaa fremkom tolv Smaapuslinger eller Dverge, som dækkede Bordet med en fiin Damaskes Dug og ditto Salveter, med Guldtallerkener og Sølvfade, Viinflasker af Jaspis og Bægre af Krystal. Kort sagt: den hele Anretning var kongelig. Strax efter steg Gjæsterne op, Par om Par, og satte sig i Bunterad omkring Bordet." -

* - 207

Hvorledes saae de ud? hvordan vare de klædte?" spurgte den yngste Tomfrue Hansen. - "Aa!" sagde han, "de saa ud til at være skabte ligesom andre Mennesker men syntes og, som vi, at være komne Naturen til Hjælp: idet de, saavel Herrerne som Damerne med Snørliv saaledes havde indknebet deres Midier, at man ordentlig kunde frygte, at de vilde brækkes midt over. Jeg mindes videre - det er ikke heller saa let at glemme: at Damerne havde dybt nedringede Kjoler, saa dybt, at man kunde see dem ind mellem Bryster og Skulderblade, og ved visse Bevægelser op under Armhullerne." - "Ifyda!" lød det fra de fleste qvindelige Læber. "Jaja!" sagde Fortælleren, "dersom denne Halvnøgenhed bliver Mode her, som jeg haaber, saa skal vi nok see!" - "Hvad fik saa disse indkrympede Maver at leve af?" spurgte Kammerraad Hansen. - "Meget fine og lette Spiser naturligviis" svarede Herredsfogden. Og jeg glæder mig til at kunne fremlægge en temmelig fuldstændig Spiseseddel; thi Vertinden nødte bestandig sine Gjæster, og det gik i et væk: Hr. Geheimebergraad von Jelshøi! et par Rottehaler endnu! - Hr. Bjergjunker von Hohøi maae jeg hjælpe Dem til et lille Stykke Snog! - Fru von Elmandsbjerg! en Skefuld Musefricasee! - Frøken von Himmelbjerg! De spiser jo slet intet! en lille Oldenborre med Myresaus? - Hr. Underbjergraad! er Muldvarperagouten ikke efter deres Smag? - Fru Overbjergraadinde! De skal saamænd have en lille Fiirbeen endnu! - Hr. Kammerherre von

Bloksbjerg! De har reist en lang Vej, en lille Flaggermuus! eller et Par Edderkopper maaskee? - Fru von Riesenberg De seer Retterne, en lille Ørentvist! - Berghauptman von Schwarzwald! De gaaer sulten fra Bordet, et eneste Møl endnu! o.s.v. Men viste Vertinden stor Levemaade ved at nøde og pine Gjesterne, da stod Verten ikke tilbage for hende, hvad Vinen angik; og syntes han endnu at være heldigere i sine Bestræbelser. Conversationen blev stedse meer lydelig og mere utydelig; og da jeg ikke kunde opfatte noget Sammenhængende - "Men hvilket Sprog taledes man da?" spurgte Een. "Ja det gik alt imellem hinanden", svarede Herredsfogden, "man talte baade Alfemaal og Nissemaal; men Hr. von Bloksbjerg og von Schwarzwald talte meest tydsk. Men af Trolde sproget hørte jeg ikke et Ord, for, siden Thor udryddede Nationen, er det et dødt Sprog, som kun forstaaes og tales af de Lærde under Jorden. Naa da: endelig begyndte man at synge "Bergmandsleben" af Novalis, "Glück auf!" og flere underjordiske Viser. Tilsidst reiste sig Een 208 af Gjæsterne, og istemte med høit opløftet Bæger: "Og det skal være Vertindens Skaal! Hurra!" - Greben og henreven af sympathetiske Følelser, og ganske sættende mig ud over Tid og Sted, faldt jeg maaskee lidt for tidlig ind med: "Og Skam for den der ikke - Men jeg kom ikke videre; thi saa forsvandt med eet baade Selskabet og Bordet og Pavillonon og det Hele." Her endte Fortælleren, og tog sit Glas, Men Degnen fra Ulstrup, der hele Tiden havde siddet i taus Opmærksomhed, raabte nu: "*Død og Verden! og hvad saa?*" - "Saa vaagnede jeg" lød Svaret; og herpaa udbrød en almindelig Latter, i hvilken dog den stakkels Degn ikke fandt sig stemt til at deltage.

Høstgildet. D.

Vi vare ikke komne fra Bordet, før den classiske Stadsmusikant Fiedler rullede ind i Gaarden med sine Svende og Lærlinge. "Kjender De Domherren af Milano!" tilraabte ham Herredsfogden i Døren, og det uden anden Velkomst. "Jeg kjender Domprovsten i Viborg" svarte Musikanten but, og steg af Vognen. "Kjender De heller ikke den lille Matros?" spurgte hiin igjen. "Nej!" snærrede Fiedler, "hvad vil De sige med den Matros og den Domherre?" - "To ny Syngestykker" lød Svaret. "Er det maaskee Udtoget?" raabte glad den nærsynede Spillemand, og greb efter Fogdens sammenrullede Salvete, som denne holdt under Armen. "Nej!" var Svaret; "men kom De nu og hold Deres Indtog! Kammeraad Hansen har just nu givet os et kraftigt Stykke, og De kan faa noget af Finalen." Med disse Ord førte han ham til sin egen Stol, og blev selv staaende bag ved som Tjener, Alle andre reiste sig nu; thi Vertinden nødte den Ankomne til at begynde paa første Ret. -

Herredsfogden hvidskede til den unge Hansen, og denne løb ud med et polidsk Smil. Jeg formodede meget rigtigt et Skjeltsstykke, - "Hør!" raabte Skjeltsmesteren, "vi bør dog opvarte vores Musikkonge med hans Livret over Taffelet; Musik fordobler altid min Appetit." - "Min ikke" sagde Fiedler, idet han mellem hvert andet eller tredie Ord jog en Skeefuld ind i Halsen, "naar jeg spiser - saa spiser jeg - og - musicerer ikke - og naar - der musiceres - spiser jeg ikke." - Den hungrige "Nodesluger" - som Herredsfogden ogsaa kaldte ham - var kommet et godt Stykke ind i anden Act, og 209 arbeidede allerede noget langsommere, da Liren med tilhørig Sang lod sig høre bag ved ham udenfor den aabenstaaende Dør. Han havde faaet en Mundfuld Steg paa Gaffelen og lige til Munden; men længere kom det heller ikke. Først holdt han det nogle Secunder der i Nærheden af sin Bestemmelse; men derpaa kastede han det med Gaffelen hen ad Tallerkenen, og sagde med nedtrykt Stemme og vildt stirrende Øine: "*Død og Pestilence! det er den rene Forgift.*" Vertinden, der befandt sig i den fjerneste Ende af Stuen, og ikke havde lagt Mærke til Taffelmusikken i Gangen, blev halv forskrækket og halv fornærmet; thi hun kunde ikke troe andet end at han meente Stegen. Men inden hun herover havde yttret sig, sprang Fiedler op, og - uden at give sig Tid til at takke for Mad - ind i den tilstødende Haugestue, hvor han slog Døren i efter sig. - "Efter ham! efter ham!" skreg Fru Hansen; "Det gale Menneske kan gjøre en Ulykke paa sig selv." Men Forfatteren til denne Scene oplyste hende snart om Aarsagen til Stadsmusikanterens Marter og Forfærdelse. - Oven paa denne fulgte Vrede; og havde Herredsfogden ikke haft en ny Violinduet af Viotti til Sonoffer, troer jeg virkelig, at Musiktyrannen øjeblikkelig var reist igjen med alle sine Slaver. - Nu ganske ligefrem at byde ham denne Lækkerbidsken, skulde maaskee forfeilet Hensigten. Herredsfogden, som kjendte sin Mand, greb derfor i største Skyndsomhed Instrumenterne, gav mig det ene, og to af de yngre Piger Noderne. De holdt dem for os, og tæt ved den ismækkede Dør begyndte vi nu at foredrage Tonedigterens noget barokke men alligevel sværmerisk skjønne Composition.

Vi havde ikke spillet en Fjerdedeel af samme før Døren foran os gik op paa Klem; men da Stykket var ude, aabnedes den heelt, og som en Billedstøtte, som den personificerede "Penseroso" stod foran os den paralyserede Tonekunstner. Han formaaede neppe at aabne Læberne saavidt, at der kunde undslippe dem den Udgydelse: "Dersom det ikke er en Viotti, saa skal Djævlen knække min Bue!" - Dette var herved bemærket, hans dyreste Eed, som han kun brugte ved meget høitidelige Anledninger. - Degnen, i hvis Bryst ikke fandtes en eneste reen Tone, og for hvem følgelig her en Duetto concertanto af Viotti var slet ikke bedre end en Solo af Pe' Syvspring, rystede arykken og sagde: "*A trowr, Katten flaa mæ! te den Spillekonter æ'*

Høstgildet. E.

Efterat have tilbragt Resten af Eftermiddagen med adskilligt Tidsfordriv, alt efter enhvers Smag og Hu, samlede atter det talrige Selskab om Aftensbordet. - Samme Taushed som om Middagen fandt ogsaa her i Begyndelsen Sted. Men da første Ret var spist, reiste sig Herredsfogden, tog sit Glas, og sagde langsomt og høitideligt: "Hermed har jeg den Ære, at declarere Mariage mellem Hr. Wakeltop, forhen Fuldmægtig paa disse Herreders Comtoir, men nu Proprietær og Ejer af Bomppgaard, og Velædle Jomfrue Hansen, som hos ham sidder - de Forlovedes Skaal!" Overraskede, de Fleste endnu tvivlende, reiste man sig, klinkede og drak; og see! de Tildrukne takkede virkelig for Skaalen; men Fæstemøen saae meget undseelig og forvirret ud. Og de andre unge Piger gjorde Miner, der ikke kunde udtolkes som oprigtige Lykønskninger, men snarere som Hentydninger paa det gamle Ordsprog: "Den der spytter i Kaalen maa selv søbe den af." - Men vakte den første Skaal Forundring, da var Forbauselse Virkningen af den Anden: neppe var hiin drukket, før Indlederen endnu stedse staaende atter fyldte sit Glas, tog et Document frem, og rakte det til den ligeoverfor siddende Francaise. Da denne havde kastet et Øie paa det opslagne Papiir, skiftede hun et Par Gange Farve, og holdt det derpaa hen for hendes Dame Frøken Schlusssel, der strax blegnede, og syntes en Afmagt nær. Men Herredsfogden hævede Glasset - hans Ansigt fik aldeles det sædvanlige Udseende af godmodigt Skjelmeri. Selskabets Opmærksomhed var spændt til det yderste: Mon han vilde foreslaae sin egen og mandhaftige Kjærestes Skaal? Og hvad mon det angik Frøkenen? eller maaskee var hun Kjæresten? Saaledes spurgte man sig selv; men det kom ganske anderledes. Herredsfogden opløftede sin Røst og sagde: i Medhold af allerhøieste Resolution - af Dato som Documentet udviser - declareres herved Mariage mellem Velbaarne Hr. Lieutenant von Skow af Husarerne, og Høivelbaarne Frøken von Schlusssel, som hos ham sidder - de Forlovedes Skaal!" "Attendez"! raabte Francaisen, og gjorde en afværgende Haandbevægelse. Herredsfogden satte sit Glas og sig selv; Mamsellen forsvandt.

Atter blev nu saa tyst, som om dette Selskab havde bestaaet af blot aandelige Væsener. At noget vigtigt med Francaisen var igjære, det sluttede jeg saa meget sikkert deraf, at Doctoren, der reiste ligesaa 211 hovedkulds om Morgen, som han kom om Aftenen, havde efter Bordet stukket et Papiir til Herredsfogden, og derved fæstet sine Øine paa hende, hvem Documentet altsaa rimeligviis maatte angaae. Men det varede neppe tre Minutter, inden denne Spænding løsnedes, idet Husarofficeeren indtraadte i Uniform, takkede Selskabet for nys udtalte Lykønskning, og satte sig hos sin Kjereste. Jeg bemærkede med nogen Forundring, at han intet Mundskjæg havde, og Ansigtet vel derfor en langt større Lighed med Søsterens. Men hvorfor Herredsfogden havde kaldt ham "*Skow*" kunde jeg ikke fatte, skjøndt det jo var en Fordanskelse af hans franske Navn. - Det blev igjen stille, til Fru Hansen spurgte Husaren "Hvor blev Deres Søster af? Hr. Lieutenant!" - "Undskyld, min Frue!" svarede han; "hun kommer ikke mere; naar *hun* er, kan *jeg* ikke være - naar *jeg* er, kan *hun* ikke være" - "Det er en mørk Tale" mumlede Urold, som for sig selv. Degnen, som hørte denne Yttring, sagde høit og dristigt: "*A læer, a ka' løhs en: Løgtnanten ka ves gjø sæ sjæl te et Qvinnfolk, nær han vil, hær æ wal ett anne' Mammesæll end ham.*"

"Meget rigtigt!" sagde Dobbeltgjænger; "Jeg beder det ærede Selskab i Almindelighed, og Hr. Kammeraaen og Frue i Særdeleshed om Tilgivelse for min Maskerade! Men denne her" - han kyssede med Ømhed den Elskedes Haand - "min Undskyldning. En Francaise kan De nok faae igjen; men jeg kan ikke faae en Kjereste igjen." -

Nu udbredte sig den gladeste Stemning over det hele Samfund: Ansigterne fik et klarere Skjær, ret ligesom Lysenes Antal paa Bordet kunde have fordoblet sig. Endog Urold syntes at have afgnedet - for at bruge en af hans egne Talemaader - den ædle antike Rust, slaaet Gravkammer, Urner og Flinteknive af sine Tanker, og endelig engang at leve for det Nærværende. Selv Qvintus viste flere Gange mere af sine Tænder, end maaske Nogen Dalevende forhen havde seet.

Midt i Lystigheden reiste sig atter vor Herredsfoged, sigende: "Mine Herrer og Damer! Min Function som Ægteskabsmægler er endnu ikke tilende. Jeg har endnu mere at sammenføie, som Mennesker ikke bør adskille." - Han gik hen til Fru Hansen, og hvidskede til hende; og saasart han var ude af Døren, lod hun tvende af sine Børn, der sadde nederst ved Siden af hverandre staae op, og sætte rene Tallerkener for begges Sæder.

Hvad mon der nu skulde komme? det kunde da ingen begribe; 212 undtagen Capitainen og hans Kone, hvis sikre Smil viste, at de vare indviede i den ny Hemmelighed. Dens Aabenbarelse udeblev ikke ret

længe. Begge Fløidørene aabnedes paa viid Væg, og ind traadte gamle Ole med et aldrende Fruentimmer, han klædt i sin bedste Sømandsdragt, og hun ligeledes pyntet som Een over Almuestanden en Snees Aar tilbage. Capitainen reiste sig, tog Ole ved Haanden, og førte ham tiisæde; hans Kone gjorde det samme ved den Ubekjendte. Herredsfogden stillede sig bag ved Parret, og talte som følger:

"Jeg har atter den Fornøielse at opstille et Par i den lange Ægteskabsqvadrille. De komme lidt sildig; men de har ogsaa længe ledt efter hverandre; og det taer Tid med sig, naar man skal reise fra Norge hele Verden rundt, for at engagere en Dame i Jylland, Imidlertid, skjøndt man ikke vil see dem storme frem i en Gallopade amoureuse, vil man dog tillade dem at træde en adstadig Menuet saalænge til der spilles op til den store Kehr aus. Chapeauen kjende De alle. Hans Meddanserinde har i 30 Aar været paa et Sted, nemlig hos en Moster af mig, mere som Veninde end som Tjenerinde. Ved hendes Død drog hun sidste Foraar til mig; men nu kan jeg ikke længer hæ' hende i Ro for den gode Ole. Han beraaber sig paa et ældre Engagement; og jeg tænker, han kan bevise det. Gamle Kavalier! lad os see, hvorpaa du begrundet din Paastand!" - Sømanden svarede ikke til denne Opfordring, men fremtog langsomt det førømtale Hovedvandsæg. Han vendte det nogle Gange, som for at overbevise sig selv om, at det var det rigtige. Derpaa heldede han Hovedet mod sin Dame, skottede med dybt nedtrukne Øienbryn og et mørkt, hartad et vredt Ansigt sidelængs til hende. "Siri!" brummede han, "kan du see, jeg har holdt ved det? - (Ved Lyden af dette Navn, foer det som et electrisk Stød igjennem os, der fra Oles egen Fortælling kjendte det saa vel. Og det var virkelig hende. Efter Moderens Død var hun kommet i Tjeneste hos Herredsfogdens Moster, hvis Mand dengang var Tolder i Sandefjord, men kort efter blev befordret i Danmark) - Sømandens alderstegne Elskerinde tørrede sin Øine med Flippen af sit Halsklæde, førte derefter Haanden op til en Krands af uægte Perler, der hang vidt om den rynkede Hals. Hun drejede Krandsen til hun fik fat paa en Silkesnor, ved hvilken hun opdrog et lille Guldhjerte. Dette aabnede hun, og rakte det saaledes med bortvendt Blik til Kjeresten. Han stirrede paa det - hans Øine glittrerede - "Er det en Fjeder" sagde han, "af Siri - Kanariefuglen?" - 213 Gamle Siri nikkede langsomt, og lagde den høire Haand paa Brystet, som vilde hun overbevise sig og ham om, at den gamle Kjerlighed endnu levede i det trofaste Hjerte.

Der var noget vemodigtrørende i denne sildige Gjenforening, noget der mindede om hiin som vi vente, hvor Sandselighedens Bølgegang skal stilles til aandeligt Havblik, Det tyktes mig: som rakte de hverandre Hænderne over Graven til Forsoning med Verden og dens Trængsler, til snarlig Reise fra det "snevre og mørke Huus," didhen hvor "de Rene af Hjertet" stunde i Haabet og Troen; hvor Kjerligheden er det eneste som ikke bliver tilbage hos alle det første Livs baade sande og falske Glæder.

Forstyrrende, skurrende mod mine Følelser - dem jeg vel tør kalde hellige - lød mig den paa Fiedlers Vink indfaldende Dandsemusik. Men det maa saa være: Alt hernede er usikkert, flygtigt; selv hiint Lys i Sjælen er et Glimt, der hastigen skjules af jordiske Dunster. - Snart fik Musikken sin virkelige Klang, og drog mig med min elskede Alice ind i de Dandsendes Række. I livlig Nydelse af min jordiske Tilværelse holdt jeg ud til den klare Dag, og først hen paa Eftermiddagen forlode vi dette Glædens Huus og det muntreste Høstgilde, jeg enten før eller senere har bivaanet.

214

Julianes Giftermaal

Novelle af P. Sp.

Gjennemseet, rettet og forbedret af

S. S. Blicher.

Første Capitel. Barnets Navn

Der var svære Debatter paa Tidselholt om hvad Barnet skulde hedde (jeg tillader mig at bemærke: at det dengang endnu ikke var født, men det var nær ivente).

Min Fætter og jeg, som just vare i Besøg paa Gaarden, bleve af Justitsraadinden anmodede om at tage Sæde i Raadet (naturligviis ikke for at sige vor egen Mening, men for at tiltræde hendes).

Hun indledte selv Congressens Forsamlinger med en Tale, i hvilken hun søgte at beviise: at Barnet nødvendig blev en Pige, og at hun selv følgelig burde opkaldes. - Justitsraaden, hvem hun, efterat have endt sit Foredrag, opfordrede til at give sin Stemme, tog først tre lange og fulde Drag af Piben, og udtalte derpaa den Mening: at det var ham ligegyldigt, hvad Barnet kom til at hedde, naar det ikke blev "Mistmad." - Denne Erklæring fremkaldte en Tilretteviisning af Præsidentinden; som dog ikke havde anden Virkning end nogen større Hurtighed i Røgpustene.

Nu tog jeg Ordet og foreslog: at opkalde begge respective Bedsteforældre. Jeg gjorde mig selv indvortes tilgode over dette, efter min egen Mening, ypperlige Mediativ. Men Justitsraadinden omstyrtede det strax med det ubesvarlige Spørgsmaal: "Hvis Navn skal saa være det første?"

Conferencerne vedvarede endnu en god Stund; og Fætter havde ikke opladt sin Mund, førend Forsiddersken tilspurgte ham. - "Maae jeg bede om Skrivetøi;" svarede han, "jeg troer, at en saadan Materie bedst behandles skriftligt." - Vor Frue skottede heel mistænkeligt til ham; men Justitsraaden hentede strax det Forlangte. Fætter gik hen til et andet Bord, skrev, lagde sammen, forseglede, skrev uden paa, og flyede vor Mand det. Han læste Udskrivten, og lod gaae videre til os Andre. Hvad stod der?

215

216

*"Heri Barnets Navn,
at aabne, naar det er døbt."*

"Men Hr. Pastor!" raabte Fruen (hun raabte virkelig) "hvad lære vi heraf?" - "At Barnets Forældre" svarede han, "selv bedst raade for, hvad det skal hedde." - "Hvorfor har De da skrevet Navnet herindeni?" spurgte hun. - "Det er blot Gjætterie," sagde han "men som jeg ikke tillader mig at gjøre bekjendt før den fastsatte Tid."

"Nu, hvad kom saa Barnet til at hedde?" spørger du, min vakkre Læserinde! - Du maae vente, min Elskelige! Fætters Billet er en forsegleet Depeche, der først maae aabnes paa en vis Højde. - "Men hvortil saa denne Præken uden Text? Denne lange Passiar om Noget, der egentlig er Intet?" - "Min Naadige! det er hverken Passiar eller Præken, men en Disputats." - "Da er det Skade, den ikke var paa Latin."*

2. Barselgilde

Justitsraadinden er en overmaade god og blid Kone, naar der ikke gaaer hende noget imod, og hun kan faae sin Villie i alle Ting; men i modsat Fald, kan De være overbeviist om: hun er selv hjemme. Hun havde nu troet saa ganske bestemt - og det kunde hun have Grund til - at hun, og ingen Anden, skulde bære Barnet. Det var vel ikke saameget for Barnets Skyd eller for Daabens; men jeg skal sige os: hun havde anskaffet et splinternyt Christentøj til Barnet, og en ny Silkekjole, og det af det allerdyreste Slags, til sig selv, foruden et Hovedtøi, der spotter enhver Beskrivelse. Saa kommer rigtignok Indbydelsen til hele Justitsraadens; men Juliane anmodedes om at holde Barnet over Daaben. Vred blev Fruen, det kunde jeg see, skjøndt hun ikke sagde Noget; men da hun var kommen ud i Kjøkkenet, saa fik hun Luft, og det saa overflødig, at Een af Pigerne græd og en Anden sagde sin Tjeneste op. Den gode Justitsraadinde var muggen i tre hele Dage efter; og havde det ikke været for hendes nye Kjole og Hovedtøi, tør jeg sværge paa: hun var bleven hjemme fra Barselet. Christentøiet bad Juliane om at faae; men hun svarte ^{*} 217 hende hverken værre eller bedre end: "Det kan ligge, til Du selv engang skal have Barn i Kirke." Det stakkels Pigebarn blev baade rød og bleg, og gik ind i sit Værelse, hvorfra hun ikke kom tilbage den Dag. Hun har rimeligviis skrevet nogle følelsesfulde Bemærkninger herover i sin Dagbog. Jeg vilde gjerne endnu engang have krøbet bag ved hendes Seng, og sprunget ud ad hendes Vindue, naar jeg bare kunde faaet Fingre i Bogen; men siden hiint Uheld passer hun bedre paa dette vigtige Document. - Nu videre frem i Historien!

Begge vi snurrige Fætttere bleve ogsaa indbudne til Barselgildet; og vi lovede ogsaa at komme; der var jo ingen Tvivl om, hvordan Beværtningen vilde blive, for det gaaer nu altid saa haardt til med den Første, og Secretæren var ikke fornagled.*

Da Budet var borte, siger jeg til Fætter Steen: "Hør!" siger jeg, "der maae dog en Sang til." - "Fætter Peer!" siger han: "Du kommer nu altid stikkende med dine Viser ved hver en Leilighed; jeg troer du kunde syngne over en Pandekage." - "Hvorfor ikke det?" siger jeg; "naar det var en af disse tynde med Syltetøj paa." - "Nei" siger han, "det Slags har en lærd Justitsraad i Kjøbenhavn fordærvet for mig." - "Hvorledes det?" siger jeg. "Jo" siger han: "det fede og flade Lolland med sine mange røde Herregaarde har han engang lignet ved saadan en Pandekage." - "Aa Snak!" siger jeg; "han har meent en Fleskpandekage; men skal man saa gjøre en Vise?" - "Hm!" siger han, "lad os saa gjøre en i Fælledskab! Du hverandet Vers, og jeg hverandet; men ingen maae see den Andens, før det Hele er færdigt." - Derom bleve vi strax enige; saavel som derom, at Sangen samlet skulde udgjøre sex Vers til den Melodie: "En tungsindig, en tungsindig melancholisk Mand." Vi toge uden Ophold fat paa Værket; og det gik godt frahaanden: inden en halv Times Forløb bleve vi begge paa eengang færdige. Det var et Arbejde i sit Slags, vi morede os selv over det, for hans Vers vare alvorlige, og mine lystige. Det var poetisk Mosaic; men Fætter lignede det ved den gamle græske Maske, der leer med den ene Side, og græder med den anden. Naar jeg paa min Side lovede den unge Dame, at hun skulde komme til at dandse paa Roser gjennem Livet, saa kom Fætter paa hans Side med "Træden paa Torne." Talte jeg om Myrther, talte han om Cypresser. Havde jeg en Forglemmigei, saa havde han en Malurtstængel. Og saaledes hele * 218 Veien. Justitsraaden lignede vort Tvillingfoster ved Aprilveir. Jeg anseer det for overflødigt, her at lade den aftrykke; thi enhver Læser kan af de opgivne Ingredientser lave den efter sit eget Behag. Jeg iler til Festen.

Først fik vi Damp-Chocolade, og derovenpaa Liqueurer; blandt hvilke jeg bemærkede baade Usqvebaugh og Curacao. Og da vi saa kom af Kirken, saa fik vi først en Skildpaddesuppe, rigtignok kun "forloren," men ingen engelsk Mockturtle kunde være bedre. Saa kom - - - - -*

Da vi havde drukket Caffé,** bad Justitsraadinden mig om at see at faae hende fat paa Juliane, der, siden vi stod fra Bordet, ikke havde ladet sig see. Jeg gik, og ledte baade her og der forgjæves. Omsider kom jeg forbi en Dør, indenfor hvilken jeg hørte Een syngne - det var hende; og det var en Vuggesang, hun foredrog med en saa smeltende Ømhed, at jeg uvilkaarligt ønskede mig i Barnets Sted. Men den lille Stakkel vilde hverken vide af Søvn eller Sang; den secunderede rigtignok, men i en ganske anden Toneart. Juliane brød pludselig af, Døren stod paa Klem. Jeg keeg ind, og saae hende tage Barnet op af Vuggen, kysse og kjertegne det med en saadan Inderlighed, at jeg i mit Hjerte gjentog hiint barnlige Ønske. Nu taug den Lille. Ja det skulde jeg ogsaa have gjort, naar det havde været mig, tænkte jeg.

Idetsamme gik Gaarddøren op, jeg trak mig tilbage, og ind traadte Secretær Skov med en ung Herre, hvem jeg strax vilde svoret paa, var hans Broder. Og som saadan blev han mig ogsaa i Hast forestillet. "Allerførst" sagde Secretæren derpaa til ham, "maa jeg vise Dig mit Hjertes kostbareste Juveller!" Dermed trykkede han den Dør, som jeg var traadt fra, halvt op, og lod saa Broderen træde foran sig derind, Den yndige Pige reiste sig med Barnet ved den fyldige Barm, idet hiin bukkede og sagde: "det glæder mig at gjøre min Broders Kones Bekjendtskab, og dit -" "Nei, nei! det er min Kones Søster", raabte Secretæren, "nu skal jeg hente hende selv." Hermed ilede han ud * 219 igjen. Jeg blev staaende paa mit Sted ved Gangvinduet, saaledes at jeg kunde see ind i Barnestuen.

Jeg blev snart oplyst om, at den fremmede Skov var ganske uventet kommen hertil fra en flereaarig Udenlandsreise: at han var Maler, Ungkarl, og veludrustet med det Metal, som bruges til at forgyldte baade Skilderierammer og meget andet i Verden. - Men af saadan en Konstner og Verdensmand at være, bar han sig i den deilige Julianes Selskab meget keitet og kluntet ad. I Førstningen lod det, som om han var bleven bange for hende - og det var saamænd uden Grund - for han stod saa stille og hartad livløs, som havde hun været en Crocodil, eller en Basilisk, - (Siden, da jeg hørte hvilken Profession han var af, indbildte jeg mig, at han leed under en pludselig paakommen Malerparalysis, et Studium af denne levende Model - Forbi!)

Hun blev ogsaa forlegen over hans Forlegenhed, men samlede sig dog saameget, at hun kunde spørge: "hvem hun havde den Ære at tale med?" (Det var i Grunden et sært Spørgsmaal, for de havde egentlig ikke talt med hverandre - undtagen med Øjnene, og det er et ugrammatisk Sprog.) Han sagde sit Navn, og saa var den Samtale ude. Men lidt efter saa fik han Munden paagang, og spurgte: "hvad den Lille heed?"* Da han havde indhentet Underretning herom, syntes han at grunde meget dybsindigt herover. Og det forstaaer sig selv: der kan være meget at tænke over Navnetymologien, som nu for Exempel, hvoraf "Juliane" deriverer sig, og hvorfor det er kjønnere end "Geedske" og "Øllegaard" for Exempel; men at anstille Sproggranskninger ligeoverfor en smuk Pige, synes mig ligesaa ubetimeligt som vanskeligt. Det viste sig ogsaa, at hans Betragtninger havde været af en høiere Art, idet han meddeelte Juliane sin Opdagelse: "at det saae ud til Regn." Det forekom mig, at han selv saae ud til Regn. Men, som De snart vil erfare: saa var det Storm. - Imidlertid forsinkedes Uveirets Udbrud ved Broderens og hans Kones Mellekomst. * 220 Og vendte jeg nu tilbage til Selskabet for at underrette Justitsraadinden om, hvor hun kunde finde sin Datter.

Hvad der videre tildrog sig ved dette Gilde, var ikke af særdeles Betydenhed, naar jeg undtager: 1) at efter Aftenspiisningen befandt Hr. Biborius sig lidt upasselig, og kom til at vomere. Da vi fik overmaade god og sund Mad, skrev jeg dette paa Viintapperens Regning; thi det forekom mig selv, at Drikkevarene vare for stærke, Det var muligen ogsaa Aarsag til: at 2) Kammerraaden forvekslede sin Kone med Stuepigen, og kyssede hende ganske eftertrykkeligt, og: at 3) Consistorialraaden ved Lombrebordet begik flere end een

utilgivelig Feil. Tilsidst blev han ganske distrahit, som De selv vil indsee blot af dette ene Exempel. Han havde et Spørgespil i Tref: Manille, Basta, Damen, Knægten femte og en Konge (jeg havde spilt Solo paa det, for han havde en Dame garde og Renonce): Nu, saa siger han da; "Tilladt?" De Andre passede. Derpaa lægger han ganske rigtigt de tre Foser til den ene Side (jeg siger endnu: jeg havde beholdt dem og brugt dem som de vare) og Spørgespillet til den anden, og griber fat paa Talonen. "Hvortil?" spørger een af Medspillerne. Consistorialraaden seer paa ham, lægger Talonen bort, seer paa de tre kastede Kort: nej, de gav ingen Oplysning. Saa beseer han de sex andre, siger med en bestemt Tone: "Tref!" og tager atter fat paa Talonen. "Hvormange kjøber De?" spørger nu Baghaanden. Dette simple Spørgsmaal kan han ikke besvare, inden han har talt sine Kastekort. Naa, han vil da endelig kjøbe de tre Kort; men saa spørger Mellemhaanden igjen: "hvori spiller De?" Hm! det kunde han ikke huske. Og Trediemand kunde heller ikke huske det; for begge Medspillerne sad og disputerede den hele Aften om en Hest - jeg veed ikke hvilken - som den Ene paastod, havde Beenspat, og den Anden Blodspat.

Det er en af mine Lombreregler: at man hellere maae spille hurtigt slet, end langsomt godt; og derfor varede dette mig alt for længe. Jeg sad over, stod op, og sagde til Consistorialraaden: "der er Een ude, som vil tale med Dem." Den stakkels Mand var allerede saa medtagen, at jeg maatte hjælpe ham op, og tage ham under Armen. Da vi vare komne udenfor, siger jeg til ham: "Deres Højærværdighed er ikke vel, kunde De ikke have godt af en Smule Rolighed?" - "Tak, min Ven!" svarede han, "De er min bedste Ven paa Jorden." - Disse Ord rørte mig, for de kom fra Hjertet. Jeg ledte ham da ind i et 221 afsides Værelse, og satte ham i Hjørnet af en god blød Sopha, hvor han strax faldt i Søvn, og snorkede saa høit, at jeg alene var bange for, at han skulde vække sig selv.

Da jeg alt længe havde mærket, at mine to andre Medspillere ikke havde rigtig Hove* af Spillet, blandede jeg mig med dem, der gik løse og ledige, og morede mig en Timestid langt bedre end ved Spillebordet. Og saa gik jeg tilbage til den syge Consistorialraad. Ved min Indtrædelse vaagnede han, og befandt sig saa vel, at han kunde gaae ene. Da vi lykkeligt og vel vare komne paa vore respective Pladser, debatterede de to Andre endnu om den spattede Hest; og saa dybt vare de inde i denne Materie, at de slet ikke havde savnet os To; thi den Ene spurgte Consistorialraaden: "hvori spiller De?" - Hvad der videre tildrog sig denne samme Aften, anseer jeg for mindre vigtig, og vil desaaarsag slutte dette Capitel.

Jeg var længe i Tvivlraadighed, om jeg ikke ogsaa skulde stryge denne lange Tirade om Lombrespillet; men da jeg overveiede: at intet, som vedrører dette Æmne, bør ansees for uvigtigt; og at desuden min kjere Fætter, ved for stærk Strygen, kunde blive stædig, saa har jeg, i Haab om Overbærelse, ladet det staae. S. S. B.

3. Beileren

(Hvem Beileren er, det kan man sagtens gjætte sig til; men hvorledes han bar sig ad ved dette slet ikke uvigtige Hverv, det er hvad jeg nu skal give mig den ærbødige Frihed at fremstille:)

Der ere mange Maader at beile paa. Naar en Bonde frier, saa tager han to andre Bønder med sig; og saa gaae de ind, hvor den Udkaarede boer, sige "Goddag!" sætte sig ved Skiven, og lade sig beværte halve og hele Timer, og snakke imidlertid om alt andet, kun ikke om Frieriet. Naar man endelig har vendt den sidste Kaffekop, staaer man op, og tager til sin Hat; men en af Frierens Medhjelpere spørger, ligesom i Forbigaaende eller Udgaende: "om den røde (sorte, hvide eller brogede) Koe er fal? og til hvilken Priis?" Disse Spørgsmaal besvares ikke ligefrem eller bestemt, men med tilbørlig Forbeholdenhed, og foranlediger tilsidst en Contraqvæstion: "Hvem den Lysthavende * 222 monne være?" Adjutanterne "pege da paa den tause Beiler," og lægge til: "at han maaskee kunde faae Sind til at føre mere ud af Gaarden." Derpaa tales i samme Tone om en Hest, en Dragkiste, en Seng, o.s.v.; og langt om længe forlange Underhandlerne cathgorisk Svar paa det Spørgsmaal: "Naar nu Mads (Beileren) tager Maren (den ældste Datter) med, hvad vil I saa gie ham til i Penge?" - Denne Fremgangsmaade i Beilevæsenet kunde vi kalde den diplomatiske; thi en Regent frier ogsaa ved Gesandte, ja gifter sig stundom per Procurationem - hvilket rigtignok ikke er i Bondens Maneer - for han handler ogsaa om Medgift i Guld, Landeiendomme, Sjæle - som det hedder paa Slavisk. - Vor Helts Methode var fra ovennævnte meget forskjellig; og troer jeg med Føie, at kunne kalde den Malerisk; som strax vil vise sig.

Maler Skov og jeg bleve snart intime Venner; det vil sige vi drak dus. Dette gav mig flere Rettigheder, blandt andre den: at gaae ind i hans Værelse uden at pikke paa Døren. Gaaer jeg saa en Dag derind - det var en tre Uger efter hans Ankomst - han var der ikke; men paa Staffeliet ser jeg et nylig fuldendt Malerie. Og hvad forestillede saa det? Juliane og ham selv paa Knæ foran hende. Han havde truffet hende saa godt, at det var umuligt at tage Feil. Af hans eget Ansigt var kun det halve synligt, men det var nok. Han saae ud,

som vilde han til at græde (jeg synes, han borde smilet; det lader dog altid kjønnere) - naa, som jeg nu ved mig selv gjør mine kritiske Bemærkninger over dette Konststykke, kommer min gode Skov ubemærket ind, og lægger sin Haand paa min Skulder. Jeg vender mig om og seer paa ham; og han seer paa mig igjen. - "Er Du min Ven?" siger han, "Ja F.... pidske mig, er jeg ikke," siger jeg. "Du kan vel begribe," siger han, "hvad dette her skal forestille?" - "Ja saamænd!" siger jeg, "Du gjør Hanebeen for Justitsraadens Juliane." Dertil gjorde han et Ansigt saa suurt som Consistorialraaden, naar han drikker Dagens første Dram, stampede i Jorden, og snærrede: "jeg tilbeder hende, Din Æsel!" - "Naa naa!" siger jeg, "har Du sagt hende det?" - Han rystede med Hovedet. - "Saa tael til hende om den Sag!" siger jeg. - "Tale" raaber han, og slaaer sig for Brystet, "det er Hjertet alene, som skal tale." - "Ja det skal hun blive klog af siger jeg; "nej brug Du kun Kjæften, og siig hende reent ud af Posen: "at Du har Lyst til at gifte Dig med hende." Ved dette velmeente Raad snurrede han sig rundt, stod derpaa bomstille, lod Hovedet hænge udover det forlibte Hjerte, 223 og hvidskede: "Peer! kan Du ikke saa ganske hemmeligt practisere dette her Malerie ind paa hendes Natbord!" - "Der er intet iveien" svarede jeg, tog Maleriet, der ikke var større, end at jeg kunde skjule det under min Frakke, gik, og satte det paa behørigt Sted. Jeg vilde ud igjen; men hørte Trin paa Gangen, og smuttede hen paa det bevidste Fjælested - bag Julianes Seng. - Hun kommer rigtig ind, seer strax Maleriet, træder nærmere hen til det, stirrer paa det, skifter Farve, folder Hænderne, hæver dem, og lægger dem under Brystet, fra hvilket de ogsaa udpressede et langt Suk, kaster Øinene op til Loftet, snurrer sig om, og løber ud. - Hohoh! tænkte jeg, hun capitulerer strax, hun iler at søge ham op, og saa sneg jeg mig ud efter hende. - Hun havde saa langt et Forspring, at jeg ikke kunde opdage, hvilken Vei hun havde taget. Der gik nemlig to Veie til Rørkjær, een for Kjørende, som var den længste, og en kortere for Gaaende; jeg valgte den sidste. Jeg tog Benene godt med mig; men der var ingen Juliane hverken at høre eller see; paa Rørkjær ikkeheller.

I Porten mødte mig den forelskede Maler: han saae ud, som om han vilde tigge sit Liv af mig. Jeg sagde ham nu, hvorledes Vedkommende havde baaret sig ad, da hun saae den malede Kjærlighedserklæring, samt at jeg havde troet, at hun var løbet lige til Rørkjær, for at kaste sig i Armene paa ham. Herved bar han sig ad, som om Porten havde været ham for snæver; og jeg befrygtede virkelig, at han havde faaet en Skrue løs. Jeg raadte ham da, at tage sin Opreisning, hvor han havde faaet sin Skade, og følge med mig tilbage. Vi gik - det vil sige: jeg gik, for Han - snart dandsede han, og snart stod han stille, saa var han foran mig, og saa bagefter. Han teede sig ret barnagtigt; hvilket jeg ogsaa uden Forbeholden sagde ham. Hertil svarede han ikke andet end: "Rend til Helvede og lik - etc." Jeg svarte ham igjen med et Skuldertræk. - Som vi nu vare komne midt ind i Lystlunden der ved Tidselholt, hvem seer jeg saa, uden hende selv, for hvis Skyld jeg nu havde gaaet meer end en Miil, og slidt paa mine Støvler. Hun sad paa en Træbænk, og vendte Ryggen til, men jeg kjendte hende baade paa Dragten og paa Figuren. Skov blev hende ikke vaer, for han havde Øjnene enten oppe i Trætoppene eller nede paa hans Støvlensæser. Jeg griber ham i Armen, dreier ham om til den Side, hvor vort corpus delicti befandt sig, peger og siger: "gaae nu, og bær Dig ad her, ligesom Du gjør derinde paa Maleriet! saa er Du forlovet inden jeg kommer til Tidselholt." Han gav et Skudder, som naar Een bliver 224 pludselig forskrækket; men jeg satte Mod i ham med den Forsikkring; at det ikke var noget Spørgelse han saae, men et levende Menneske med Kjød og Blod. Saa gik han, og jeg tøfledede af til Gaarden - for jeg var baade sulten og tørstig - tænkende ved mig selv: "Quis cætera nescit?" som Skræderen i Aalborg saa smukt siger i een af hans erotiske Elegier.

4. Hindringer, hvilke dog lykkelig overvindes

Da jeg vaagnede den følgende Morgen (hos Fætterens), paakom mig Lyst til at erfare, hvorledes den forelskede Maler nu bar sig ad; thi jeg tvivlede aldrig paa, at han jo var langt "inde i den tredie Himmel." - Jeg gik først til Tidselholt: der var han ikke, havde heller ikke været der forrige Dag. - Jeg spurgte om Juliane: "hun laae endnu" - hedte det - "for hun var ikke saa ganske vel." - Det kan gjerne være, tænkte jeg og lod stryge ad Rørkjær til; men kom ikke videre end ud i Lystskoven - der sad vor Maler paa Bænken, De veed nok fra igaar. Jeg derhen, klapper ham paa Skulderen, og siger: "Jeg maae da gratulere Dig, min Ven. Fortæl mig nu, hvordan det gik til: hvad Du sagde og hvad hun saa sagde, etcætera, etcætera! Det skal more mig." - "Mig ikke" svarede han tørt og but. - "Da var det og bandsat" siger jeg; "hvordan kan det hænge sammen? hvad svarede hun da paa dit Andragende?" - "Hun sagde Nei," sukkede han. - "Men hvad skulde da det smage af?" siger jeg; "der skal Nogen see, hun vil gjøre sig kostbar." - "Ikke det" siger han, "men hun elsker en Anden." - Hermed rejste han sig og skreed med Hænderne paa Ryggen langsomt hjemad. - Hm!!! - Jeg satte mig paa meerberørte Bænk, for i Magelighed at begrunde denne mærkværdige Sag. Hvem kunde hun nu være forelsket i? Svogeren? det var ikke tænkeligt hos en Pige med hendes reelle Tænkemaade og gode Forstand. - Der var nu rigtignok den unge Præst i Hungerslev: hans Bønder holdt meget af ham; og jeg har hørt mange Damer sige om ham: "at han var sød"; men han var jo en fattig Djævel, der neppe havde Salt til hans Paaskeæg. - Det kunde snarere have være Forpagteren paa Gyldenborg: han var nylig bleven Enkemand, havde Mynter, og var en Mand i sine bedste Aar - jeg antog, at han var ikke saa farlig langt over

de Halvtreds - men han havde en urimelig stor og rød Næse, og man vilde ogsaa sige, at han 225 pimpede lidt. - Naa, saa var der endelig mig selv: det er ikke umuligt, at baade Den og Den - jeg nævner ingen - kan have havt Godhed for mig; men havde det været Tilfælde med Juliane, saa maatte jeg dog have mærket noget; jeg kjender ogsaa lidt til Fruentimmer. Hm! lige nær var jeg. - Endelig opstod hos mig en Formodning om Mislighed i Forhørets Holdelse: at han enten havde qvæstioneret forkeert, eller ikke rigtigt opfattet Inqvisitindens Svar, hvisaarsag jeg ansaa mig beføiet til at henvise Sagen til ny og bedre Behandling. Jeg gik videre, og indhentede snart den ulykkelige Elsker; thi han havde kun avanceret et hundrede Skridt, og stod ganske stille foran en gammel Eeg, betragtede opmærksomt dens krogede, lavthængende Grene. Hvortil en saadan Green er brugelig for en desperat Elsker, det vidste jeg kun altfor vel, løb derfor til, greb om begge hans Arme, og raabte: "Menneske! hvad gjør Du!" - "Ingenting," svarede han; men blev endnu ved at see paa det ildevarslende Træ. "Kom!" siger jeg. - "Hvorhen?" spørger han. - "Jeg vil snakke med Dig," siger jeg. - "Kan Du ikke snakke!" siger han, immervæk tvær og knortet. - "Hør!" begyndte jeg; "da Du havde sagt hende Dit Ærinde, hvad svarte hun saa egentlig? gjengiv mig hendes ipsissima verba!" "Det er snart gjort" svarede han; hun sagde: "*Tør jeg give Dem et Hjerte, som tilhører en Anden?*" - "Attendez!" siger jeg: "er Du vis paa, om hun sagde "*Tilhører*" eller "*har tilhørt?*" for der er en Fandens Forskjæl paa Præsens og Præteritum." - "Hm!" siger han, "det - er - muligt - men i al Fald er jeg jo tilovers." - "Ikke heller det," raabte jeg; og nu aabenbarede jeg ham Julianes første Tilbøjelighed, og endte med den Forsikkring: at da hun ikke havde kunnet faae Numer Een, vilde hun blive sjæleglad ved Numer To. - Det smagte han paa. - Nu tilbød jeg ham, at tale hans Sag efter bedste Evne; men han spurgte mig: om jeg var gal? - Jeg forsikkrede ham, at jeg ikke feilede Noget paa Forstanden, og at jeg nok skulde incaminere Sagen paa den fineste Maade. "Gaae saa ad Helvede til!" raabte han, og vendte mig Ryggen. Jeg troede at kunne fatte den rette Mening af disse ublide Ord, og skyndte mig tilbage til meerbemeldte Tidselholt.

Her opsøgte jeg strax det stakkels Pigebarn, og fandt hende paa sit Værelse, hvor hun rigtig sad og flæbede over det bevidste Malerie. Og saa dybt var hun inde i sine mørke Betragtninger, at hun hverken hørte eller saae mig, førend jeg var midt inde i Værelset. Hille minsandten! hvor hun fik travlt: op fløi hun af Stolen, stak Billedet 226 hen paa Bordet - men med Bagsiden opad - vendte sig imod mig, satte et strængt Ansigt op, og spurgte: "Hvad behager?" Jeg blev jo lidt forbløffet, og svarede i min Forlegenhed: at jeg ledte efter Maler Skov. - "Og det her?" gjenmælede Hun. "Jeg skal gie mig den Frihed," tog jeg hurtig tilorde, "at sige Dem; jeg kommer lige herude fra Lystskoven, og der saae jeg Hr. Skov staaende ved den store Eegden samme, De veed, hvori Skomageren hængte sig forgangen Aar, og saa faldt det mig ind, at - " "- Om Forladelse, at jeg falder Dem ind i Talen!" knebrede hun; "skal De ikke see ind i Stuen? mine Forældre ere vistnok tilstæde." Dermed vendte hun mig Bagklædningen til; og jeg pillede af ligesaa klog som jeg var kommen.

Jeg har nu en særdeles Lyst til at stifte Forbindelser, og jeg tør smigre mig med, at jeg ofte har været heldig i mine Bestræbelser. Denne her paatænkte laae mig saa meget meer paasinde, som Juliane var gaaet Glip af Secretæren. Jeg troede derfor, at det var rigtigst, jeg henvendte mig til ham, som den der kunde være hende nogen Erstatning skyldig. Som tænkt, saa gjort. Jeg ilede til Rørkjær, og fortalte ham under fire Øjne Alt hvad jeg vidste fra først til sidst. - Han smilede veltilfreds og sagde: "Jeg har allerede mærket Noget - ypperligt min Ven! - der bliver vistnok med det første Bryllup paa Tidselholt. Hindringen fra hendes Side kjender jeg nok (Jeg ogsaa - tænkte jeg) - den udspringer fra et reent og ædelt Hjerte - aah! vær saa god, Kjære! og hold min Kone med Selskab: Hun er ved at vinde urede Silke; maaskee De kunde være hende behjælpelig." Med disse Ord forlod han mig, og jeg gik ind til Fruen.

At vinde Garn, hvadenten det nu er Silke eller Twist, har en særdeles Interesse for mig - at sige, naar det er i gordisk Forvikling. (Det vidste Secretæren godt). Hvad der falder af sig selv, det kjeder; men at beseire Vanskeligheder, at udvikle det indviklede, det er - hm! hvorledes skal jeg nu gjøre rning forstaaelig? - hm! jeg veed ikke bedre, end at sammenligne rede og urede Garn med den socratiske Philosophie, og den Kantiske. Nu vel! jeg tilbød Frue Skov min Tjeneste; og den blev antagen. Men vist er det, at "Kritik der reinen Vernunft" ikke har brudt mig nær saa meget som Frue Skovs krakielske Silkegarn - jeg blev ikke færdig med mit Vindsel før langt ud paa Eftermiddagen.

227

Secretæren var endnu ikke kommen tilbage, da jeg sparkede af ad Tidselholt til; jeg længtes efter at vide: om vi skulde have Bryllup der, eller ikke. - I Lystskoven, man veed nok, var gode Udsigter til det første. Her finder jeg nemlig paa hiin ominøse Bænk min Hr. Maler og paa hans Skjød - Juliane. Han havde sin ene Arm om hendes Liv, hun sin ene om hans Nakke; hendes anden Haand var beskjæftiget med Gulduhrkjæden* paa hans Bryst. Det var en malerisk Situation; jeg smagte allerede Skildpaddesuppen, Posteierne - - - - -**

Bryllup

Det var paa et hængende Haar: "at Kagen kunde faldet i Asken," som det hedder, og de tvende unge Menneskers smukke Plan til et lykosaligt Ægteskab være "røget i Lyset;" eller, rettere sagt: have strandet paa Justitsraadindens Æresfølelse og Selvtændighed. - Det forstaaer sig: der kan ingen miskjende Fruen, fordi hun fandt Betæneligheder ved - om jeg saa maae sige - at henslænge sin Datter til en characterløs Person. Justitsraaden, hvorvel en Mand af Ære, var ikke saa nøieregnende i dette Punkt; han lagde større Vægt paa vor Malers gyldne Fortjenester. - "Han er Eier" sagde han frimodigt til sin Kone, "af en halv Tønne, det er meer end en heel Justitsraad." Dette indrømmede hun, men lagde ham derhos paa Hjerte: "ifald Du nu skulde blive Etatsraad, - som Du vistnok har gyldig Fordring paa - og saa vor Datter - en slet og ret *Madame!* Det er Degnens Kone ogsaa." Det kneb for Justitsraaden; men han tabte endnu ikke Modet: "I Frankrig" sagde han, "der kalder man en Dronning Madame, og i Tydskland kaldes en Degnekone Frue; hvilket er saa meest?" - Justitsraadens Frue svarede hertil intet, men gik ud i Kjøkkenet, og gav sig til at rumstere med Pigerne; hvilket Manden af lang Erfaring nok vidste betydede saameget som: at hun lod ham beholde Ret. - Alligevel var Sagens Udfald stedse tvivlsomt; thi vor Frue havde unægtelig Ret til at føre nye Beviser i Sagen. Men inden hun i saa Henseende havde fattet nogen Beslutning, kom vor Maler og fremlagde * - * 228 i Retten: 1) til Justitsraaden et Merskums Pibehoved (Consistorialraaden har anslaaet det til en Værdie af fyrgetyve Rigsbankdaler) og 2) til Justitsraadinden et Shawl, som troværdige Koner har forsinket mig, ikke kunde faaes hos Kierkegaard for halvtredssindstyve. Det bandt Læsset; forrige Hr. Skov slet og ret stod nu for Hendes Naade som en godt characteriseret Herre.

Aldrig saasart havde vor Elsker erholdt Bevillingen, før han sørgede for Kongebrev, og Brylluppet berammedes til ottende Dagen efter at Juliane havde siddet førstegang paa hans Skjød. - Dette Hastværk havde ellers slet ingen anden Grund, end at Hr. Skov havde i Sinde at kjøbe en Landeiendom; og i saadant Fald er man naturligvis alletider bedre tjent med Kone end med Huusholderske.

Rigtignok fik jeg nu selv hverken Juliane, ikkeheller den Herregaard, Secretæren kunde have foræret mig, hvis han havde villet; men jeg tog min Opreisning ved Gildebordet, om hvilket jeg ikke siger mere, end at Kokkekonen havde uddannet sig i - - - - - *

Med Fætters Bistand lavede jeg ogsaa en Vise, i samme blomstrende Stil som den til Wilhelmines Bryllup, og frembærer jeg den her som sidste Ret:

Blomsterkrands

paa Brudens Hoved af det østerlandske Blomstersprog med Flid udspunden og siirligen bunden den 14de December 1839 paa Tidselholt af

Peer Syvspring.

1. Maanedrose

*Qvindeskjønbed ligne Vi
Jo ved Rosen røde,
Og den søde Ild, hvori
Unge Hjerter gløde.
Maanedrosen siger Dig:
"Legemsskønhed svinder;
Hjertets uforgængelig
Tiden overvinder."*

* - 229

2. Orange

*Taus udi sin fulde Pragt
Guldorangen gløder,
Som en Brud i Høitidsdragt
Elskerblikket møder.
Tanken, som i Løndom boer,
Skal i Sang nu lyde:
"Troe mig! Tungen mangler Ord
Hjertets Sprog at tyde."*

3. Kongelys

*Riigt paa Blomster og paa Frugt
Kongelyset kneiser,
Det sin Pyramide smukt
Over alle reiser.
Hvad ved Blomsten er at see,
Vil nu Skjalden sjunge
"Din Haand gjør mig rigere
End den største Konge."*

4. Fløielsblomst

*Amors Aag er altid blødt,
Hymens kan det vorde;
Om endogsaa Suurt med Sødt
Ofte blandes torde.
Trofast Haand er blød og varm,
Livets Torne bryder.
"Haand i Haand og Barm mod Barm
Trods til Skjæbnen byder."*

230

5. Natviol

*I den stille Aftenluft,
Som til Søvn indbyder,
Natviolens søde Duft
Vaagen Elsker fryder;
Kjærligheden har sin Pol,
Som usynligt trækker;
"Midnatsmaanen er den Sol,
Som til Elskov vækker."*

6. Evighedsblomst

*Alderdommens Farve har
Sidste Blomst, jeg giver;
Som den er den stedse var,
Og bestandigt bliver.
"Saa ei heller Kjærlighed
Tiden blot tilhører;
Til et fjernt lyksaligt Meed
Kjærligt Venskab fører."*

231

De tre Helligaftener

(En jydsk Røverhistorie).

Paaskeaften

Dersom Du, min Læser! nogensinde har været paa "Snabeshøy", hvor Landstinget holdtes i gamle Dage, da har Du derfra lidt ud mod Syden kunnet see en liden, adspredt Torp, som hedder *Uannet*. Her boer, og har vel aldrig boet andet end Bønder.

Saa boede her ogsaa engang for et Par hundrede Aar siden en Mand, de kaldte *Ib*. Hvad hans Kone hed, har jeg aldrig kunnet opspørge; men saameget veed jeg: at han havde en eneste Datter, som hed Maren; og til daglig Brug kaldte de hende Ma-lbs. Hun skal have været knøv og snøg,* dette her Kvindfolk; og hvor hun færdedes, der skottede de unge Karle efter hende; men hun skottede ikke efter Anden, end efter Sejer. Han var ogsaa eneste Søn; og hans Fader boede ogsaa i *Uannet*.

Som jeg nu skulde fortælle: saa var det engang, og det paa selve Paaskelørdag, at en Mand kom ind til lbs. Han var bondeklædt, forresten velvoxen, strag og boun,** og saae ud til, at han kunde være om ved de Tredive. Der var Ingen til lbs, der kjendte ham; men han sagde selv: at han var en "Skovlouring";*** at han fornysen havde faaet Faderens Gaard i Fæste; og at han nu vilde nordpaa, for at tinge Kul ud. Sølvknapper havde han i Kjole og Vest, saa det var let at see, at han var ingen Stodderkumpen. Nu gav de ham baade Mad og Drikke, og imidlertid førte han baade det ene og det andet paa Tale. Saa siger han da og til Ib, og smidskede lidt ved det: "Min *-* 232 Moder bliver gammel, og jeg skal vel snart til at "have Een ind"; kan I ikke give mig Spor paa et dygtigt Qvindfolk? Det kunde give ligemeget med Penge, for det komme vi nok ud af; men hun skulde have et Par "godtskaftede"* Hænder - og for gammel maatte hun da heller ikke være." - Ib var "sløv";** han kløede sig bag Øret, og sagde: "Hm! saadan Een voxer ikke op af Lyngtoppene hver Dag" - han skottede hen til Datteren, og loe saa smaaligt. Men Datteren kunde ikke godt lide *den* Snak, og gjorde sig et Ærinde ud. Da Kløren nu vilde til at gaae, spurgte de ham: hvad han hed? "Saamænd!" svarede han, "min Fader kalde de Ole Brødløs,*** og jeg skal vel hedde ligesaadan." Saa gik han; men da han var kommen et Stykke fra Gaarden, der møder han Må-lbs, der havde været henne hos Sejers, og saa siger han til hende: "Det kan ikke hjælpe at bruge lang Snak; jeg er gaaet "af Enkom" for Din Skyld. Til Pintse kommer jeg igjen, og saa kan Du beraade Dig imens. Nu skal Du have Farvel!"

Ma-lbs blev ikke glad til *den* Beiler. Da hun kom ind, satte hun sig ved den nederste Bordende, lagde sine Hænder sammen i Skjødets, og sukkede ret af Hjertet. "Hvad skal det betyde?" sagde Faderen. "Jeg huer ikke denne her Skovlouring - eller hvem han er" - svarede hun. - "Kan det aldrig blive til Noget, at jeg og Sejer kan komme sammen?" - "Ja hvad paa?" sagde den Gamle. Og saa var *den* Snak forbi. Fader og Datter toge begge to fat paa "Vindepindene."

Lidt efter kommer Sejer ind. "Gudsaften" siger han; "Tak" sige de, "Nu gaaer jeg op til Gaarden," siger han, "og snakker med Manden, for det kan ikke hjælpe at kjelliges længere om." - "Det bliver Eet og Eet," - siger Ib, - "Manden er vred paa Dig, og Du kommer til at springe Soldat." - "Det kan hænde sig," siger Sejer, "men nu ville vi sætte en Prøve." Saa gik han.

Da han nu kommer til Annsbjerg og gaaer ind ad Porten, saa møder han Manden selv, - og han hed ellers Jørgen Marsviin, "Kommer Du nu igjen om Dit Fæste?" - siger han - "det kan ikke *-*-*-* 233 234 nytte Dig - det har jeg sagt Dig saa tidt." - "Aajo! Hosbond!" siger Sejer, "jeg beder saa almindelig."* - Da saae Herren vredt til ham trak Øienbrynene ned og Rynker i Panden; og der skulde Ingen tænkt andet, end at han med det samme vilde fløiet paa ham og torsken ham. Men han blev endda omsindet og kom til at see noget mere "skreed"*** ud, og siger: "Hør! der er disse Røvere, der nu saalænge har baade plyndret og slaæet Folk ihjel, og som man siger har deres Kule etsteds her i Alheden. Kan Du finde mig dem, og binde mig dem, saa skal Du ikke give en Skilling for Fæstebrevet, og Du skal faae Ma-lbs, og endda have Lov til at tage en Vogn og to Heste herud af Annsbjerg. Nu veed Du min Mening."

"Saa Gud naade mig!" sagde Sejer, og luskede af nok saa "sloten."*** Han aad ikke noget den Aften, og Ma-lbs havde det heller "ikke bedre end godt." Og det var en elendig Helligaften for dem begge To.

Pintseaften

Gik saa Tiden hen, som den kunde, fra Paaske til Pintse; og med de to unge Mennesker stod det endnu altsammen ved det Gamle: de bleve ikke ganske modfaldne; for de satte deres Haab til Fremtiden, eller til Ham, der raader for den.

Pintselørdag gik Sejer over til lbs - som han gjorde saa tidt, kan jeg troe - for at høre, om hun maatte følges med i Annsbjerg Skov den næste Eftermiddag, naar de vare komne af Sørsløv Kirke. Det var nemlig en gammel Skik deromkring - og er endnu, kan jeg troe - at de paa Festens første Dag forsamle sig der i det Grønne, og forlyste sig med Dands. Den Lørdag, som vi nu tale om, da Sejer kom over til Kjerestens, saa stod

hun og havde allerede smykket sig. "Goddag Maren!" siger han, "hvad Lav har det, at Du skal være saa "dol" idag?" "Det kommer mig for," siger hun, "at jeg skulde gaae op til den naadige Frue, og see at faae hende til at lægge et godt Ord ind for os til Hosbonden." "Hm!" siger han, "det kunde have det Held. Jeg vil følges med Dig og vie udenfor, mens Du er inde." De gik. Da hun *-*-* 235 nu gik op paa Gaarden, satte han sig paa en Steen ved Indkjørselen. Og kom der da kjørende en Skovfogd med en stor Egekjævla, der skulde til Sauggraven. Men Hestene de vare smaa og udkjorte, og midt for Porten gik de reent istaae. Manden - det var en Bonde, som havde faaet dette Stykke Hovarbeide - han pidskede paa Helmisserne; men de kunde ikke tage Vognen. Saa kom Skovfogden til, og han skjældte, og Ridefogden, og tilsidst den ærlige og velbyrdige Jørgen Marsviin. Og de gave allesammen ondt af sig paa Bonden, for det han var kommen til Hove med saadanne Ralliker - jeg kan troe, de vare de bedste, han ejede. Sejer sidder og seer paa dette her; og imellem smidskede han ad al den Staahej, de der gjorde. Det saae Hosbonden, og saa siger han: "Hvad sidder Du og griner ad?" - "Jeg tykkes," siger han, "at Læset er ikke tungere, end at jeg kunde trække det allene." - "Hei! spænd fra!" raaber Herremanden til Kjoresvenden. Og da det var gjort, siger han til Sejer: "Tag Du nu fat! og kan Du trække Vognen, saa giver jeg Dig, hvad der ligger paa den, men kan Du ikke, saa skal Du op og have Dig et Ridt paa Træhesten." Saa begyndte Knøsen at undskylde sig og sagde, at det var kun hans Spøg. Men Hosbonden sagde til ham: at han vilde vænne ham af med at spøge i *hans* Nærverelse, og een af Delene *skulde* han. "Jaja!" sagde Sejer, "skal jeg, saa *skal* jeg". Dermed gik han til Vognen, tog Stjerten af, og fat i Hamlerne, bøjede sig forover og trak - og Vognen fulgte godt efter; men hans Træskoe gik i Smadder, saa haardt traad han i Jorden.

"Du er ingen Frossenpind," sagde Herremanden - og han var det ikke heller selv, for de fortælle endnu om ham: at naar han reed ud af Porten, kunde han tage fat i en Jernring paa Porthammeren, og løfte med Benene sin Hest fra Jorden - "tag nu Kjævlen! og see selv, hvordan Du faaer den hjem! og hvad Fæstet angaaer, saa ville vi see Tiden an."

Den, der nu blev glad, det var Sejer. Og han takkede, og væltede Kjævlen af, og satte sig paa den, og saae ind ad Porten efter hans Maren. Det varede syv lange og syv brede, saa kom hun. Men hun saae ud til den dyre Tid. "Gud naade os elendige Mennesker!" sagde hun - det var knap hun kunde for at græde - "Vi kan aldrig faae hverandre." "Det er nogle slemme Ord, Du der kommer med," siger Sejer; "Manden havde halvveis lovet mig det herude; - hvad gaaer der nu af ham?" - "Fruen havde ligesaa," siger hun; "men nu skal Du høre, hvilket Held jeg havde. Da jeg er kommen op ad Trappen og 236 ind i den smalle Gang, der er, saa kommer en "Stor Een"* mig imøde og han seer vist paa mig - jeg kunde ikke komme om ved ham, for han mødte for mig - og saa siger han: "Du er" - som han kunde bande - "den skønneste Pige eller Kone, hvad Du nu er, jeg har seet i dette Land. - Hør! vil Du holde af mig?" - "Nej," siger jeg, "det maa jeg ikke." - "Naar Du vil" siger han, "saa *maa* Du ogsaa. - Jeg er Baron" - nu kan jeg ikke huske, hvad det var, han kaldte sig - "kom her kun iaften, saa skal min Tjener passe paa og vise Dig til mig." - "Nej," siger jeg, "det er Synd - og jeg har ogsaa en Kjereste, og ham maa jeg ikke narre." - Saa tog han en Haandfuld Penge frem, og viste mig; men jeg smuttede om ved ham og ind til Fruen. Hun var naadig nok imod mig, og Herren kom til, og han lod til, at han vilde bønne mig. Men saa kommer denne her Baron og staaer og lurer paa det, og saa siger han: "Er det en skikkelig Karl, hun vil have, saa bør han ikke tage hende, for hun er en liderlig Tingest; jeg saae, hvordan hun stod og leflede med en af Tjenerne herude i Gangen." Da det Skarn havde saaledes beløjet mig, saa skjældte Greven og Fruen mig ud og befalede mig: at jeg skulde pakke mig og aldrig meer komme for deres Øjne. "Herre Gud, Maren!" sagde Sejer, "skal Du ikke have andet for din Dydelighed og for din Trofasthed imod mig Stakkel! Men - vor Herre lever endnu! vi ville ikke være harmslagne; det bæres mig for, at vi endda skal have hverandre - om der saa var saamange Herrer og Fruer til, som der er Blade i Annsbjerg Skov." - Ma-lbs sukkede, ligesom hendes Hjerter skulde briste, men sagde ingenting. Han snakkede ikke meget mere, før de vare komne till Uannet og skulde skilles ad, hver til sit; saa siger hun: "Godnat Sejer! og Tak for idag!" - "Selvtak Maren!" siger han; "Du har ondt nok for min Skyld. Jeg er bange, jeg aldrig kan gjælde Dig det igjen - Vor Herre faaer!" - "Vil Du til Dandsen i Skoven imorgen?" spurgte ham Pigen. "Vil Du?" spurgte han igjen. "Nej," sagde hun, "jeg har ingen Lyst." - "Jeg ikke heller," sagde han. "Saa skal Du have Godnat!" sagde hun og gav ham Haanden. "Det skal Du selv have!" svarede han; og dermed skiltes de ad.

Men der var meer Ondt tilbage for den sølle Maren, inden hun maatte komme til Rolighed. Da hun kom ind, da sad *han* der, den Skovlouring Ole Brødløs. "Kommer Du der, min bitte Pige!" siger * 237 han; "er Du nu betænkt?" - "Paa hvad?" siger hun. "Har Du nu glemt *det*?" siger han; "det er endda ikke længere siden end Paaske - det var jo om at drage ind til Mit. Og see her! At Du ikke skal troe, at jeg bejler paa Tyndtøl og Barbrød, saa vil jeg give Dig disse her i Fæstensgave;" - han fremlagde herved en vægtig Sølvhalskjæde med et vedhængende Hjerter af samme Metal. - "Havde Du kjendt hende, der har baaret det, mens hun var levende, saa skulde Du ikke skjælde hende ud for en Stundthosetøs!"* - Ved disse Ord gjorde han en saa sælsom Mine til Faderen, at Datteren blev greben af en lønlig Ængstelse. Den Gamle studsede og vidste ikke, om han skulde troe sine egne Øjne; ingen af dem mælede et Ord. "Naa! vil Du have den?" gjentog Ole. "Nej," fremstammede Pigen, og vilde ud, for at søge Trøst hos Kjeresten; men den frygtelige Bejler greb hende om Armen med den ene Haand, og gjemmende Smykket med den anden sagde han: "Kommer jeg tredie Gang, vil jeg ikke have Nej." Og uden at tage videre Afskeed, tog han Hue og Kjæp, og gik sin Vej.

"Nu kommer Drengen med Køerne," sagde Ib og satte sig paa Trefoden. Må-lbs gik ud for at malke, men hun sang ikke, som hun pleiede ved den Bestilling. Sejer vandede sin Faders Heste; men han fløitede ikke,

som han ellers gjorde. Det var ogsaa en elendig Helligaften for dem begge To.

Juleaften

Det var i "Plasningen,"** da en gammel Stodder kom "skravlende"*** hen til Uannet, for at bede om lidt i Gudsnavn. Saa kom han ogsaa ind til Ibs. De bad ham sætte sig nede ved Kjøkkendøren, "saa skulde han vel faae lidt at bide paa" og lidt i Posen.

Da han havde faaet det, saa klagede han: det var saa silde og saa koldt for ham at vinde længere den Aften, og bad Folkene om Nattely. Det sagde de Ja til, og viste ham ind i Ovnen, der var "ly" *-*-* 238 endnu fra Bagningen af. "Støderen"* kravlede derind; og der laa han. Det lakkede ud paa Aftenen. De have spiiet deres søde Grød og hvad de ellers fik bagefter, og Bæsterne havde faaet "sidste Gift" og "Sallsdøren"*** var "stængret," og de havde sunget en Julepsalme, som de plejede, og lavede sig til at komme til Ro. Men saa skal I høre, hvad Støderen tog sig for: han krøb ud af Ovnen og trak Stangen fra "Yderdøren,"** og tog Krogen af, og aldrig saasart havde han gjort det, før der kom fem "dragne"*** Karle; og de ind og i Stuen, og Stodderen med dem; og nu kunde han træde lige saa frisk i Gulvet, som de. - For jeg skal sige os: det var de Røvere, som Annsbjergmanden vilde have Sejer til at finde og binde; og Stodderen det var Faderen til de andre Fem. - Det saae ilde ud for de sølle Folk der til Ibs. Manden og hans gamle Mo'er og hans Datter, de blev saa "forbævrede," for de tænkte, deres Liv havde Ende, at det var knap, de kunde sandse at bede om det.

Den største og ældste af de unge Røvere - og det var justement ham, Skovlouringen - han førte Ordet og sagde: "Sæt nu først frem, hvad I har! saa kan vi snakke om det Andet siden." - Må-Ibs tog fat i Dørklinken; men Røveren sagde: "Bliv Du kun her! og lad Kjællingen der om noget til os! for ellers kunde Du let faae isinde at rende Dig løs; og vi skulde dog "have lidt lige af dig" og "skaate" en Korn, naar vi har ædt og drukken." Pigen segnede ned paa en Stol og var ikke langt fra at daane af Forfærdelse. Ib sad paa Sengestokken og lagde sine Hænder sammen, og bad til Vorherre, som har Magt til af frelse, hvem han vil. - Den gamle Kone satte paa Bordet alt, hvad de havde af "Ædelse" og "Drikkelse;" og det var endda sært, hvordan hun kunde.

Men nu skal I høre mere. Ib havde en Hyrdedreng, saadan en "Bæls," en "Staarrisknægt." Han laae i en Slagseng bag Kakkellovnen, *-*-*-* 239 og hører alt dette her. Saa lister han saa stille et Par Hoser og et Par Buxer paa sig, og ud med den gamle Kone, engang hun gik fram, for at tænde Lyset, som en af Røverne af Vanvare havde slukket. Og han over i den anden Gaard og ind til Sejer og fortæller ham, hvordan det stod til hos dem selv. Sejer var ikke længe om at lægge Raad op: "Tag den muusørede Hest af vores!" siger han, "og lad saa "kløe"* ad Aunsbjerg til! og siig dem, hvordan her staaer til, og at de skal skynde dem herved; saa kan de kanskee endnu fange alle Røverne, inden de drage bort igjen."

Drengen ud, og han paa Hesten og afsted. - Sejer tog en "Slagvol" i Haanden, og skyndte sig over til Ibs. Der sad alle de sex "Skintinger"*** paa den ene Bænk med Ryggen til Vinduerne. "Hvad er Du for en Karl?" raabte de til ham, "Du vil nok have dit Maveskind sprættet op!" Dermed reiste de sig og vilde om at gribe ham. Men han var dem for snar og greb fat i Skiven, og væltede Egebordet over paa dem og klemte dem ind mod Væggen med Kanten. "Nu vil jeg see, om jeg kan klemme *Eders* Maveskind" sagde han; og mens han holdt dem fast med den ene Haand, svingede han Slagvullen og lovede dem, at han vilde knække enhver Arm, der rørte sig. Den Ældste prøvede alligevel at skyde Bordet over igjen; men han fik strax saadaneen over Armen, at den dinglede ved ham. Nu sadde de alle stille som Muus, og bade alleneste Sejer, at han ikke vilde klemme slet saa haardt.

Ib havde da ogsaa taget Mod til sig og grebet en Boløxe, med hvilken han stillede sig ved Sejers ene Side; og hans Kjereste stod ved den anden med Ildragen. Saaledes stod nu Sagerne; og de vare ikke for rare paa nogen af Siderne: Røverne piintes af Frygt for Enden paa denne "Klemhærke";*** og at de ikke kunde udgrunde, hvad Sejerherren havde isinde, eller hvorsnart det skulde afgjøres, - det gjorde Piinagtigheden endnu værre. Ib og hans Datter svævede i samme Uvished; thi Sejer kunde jo ikke "buse ud" med, hvad eller hvem han ventede paa. Og I kan troe: det var ham og lang Venten; for dersom de fra Herregaarden tøvede for længe, eller slet ikke kom - Bælsen *-*-* 240 kunde jo være styrtet paa Vejen - hvad saa? - Endelig kom Annsbjergmanden med en syv, otte Karle, og han var ikke bagerst, da Døren fløj op. Men der stode de: stille var der i Stuen, og, skjøndt det var Maaneskin udenfor, kunde de ikke see noget tydeligt derinde; thi Lyset var jo bleven væltet tilligemed Bordet. Da raabte Sejer: "hvor mon vi har "Lysklynerne?"* tænd et par Stykker af dem ved Skorsteensilden! - "Der ligger nogle paa Skorsteensskjødet," raabte den gamle Kone. - Man tændte dem; og saa blev der lyst. "Kan I see Hosbond!" sagde Sejer, "nu har jeg *fundet* dem og *bundet* dem - paa en Maade. Vil I have dem bedre tøjrede, saa hænger der Hovedlavreeb i hiin Krog, seer jeg." -

Dette tog de da fat paa, og huggede det over i ligesaamange Stumper, som der vare Røvere. Og saa trak de dem ud fra Bordbladet een for een, og bandt dem Hænderne paa Ryggen, og snørede dem ogsaa Benene sammen, og smed dem i en Række paa Gulvet. - Saa begyndte Herremanden at spørge dem til; hvor de vare fra? hvor de havde deres Kule? om de vare fleer? og saadant meer. Men han kunde ikke faae saameget som et halvt Ord af dem. Saa truede han dem med gruelige Pinsler. Da sagde den gamle Røver, ikke til ham, men til sine Sønner: "Lad ham kun gjøre, hvad han vil! for nu har han Magten. Men ligesom han er imod os, saaledes skal det gaae ham og hans; de Tre derhjemme i Bakken ville ikke glemme hverken ham eller de gode Folk i Uannet. Og nu holde I Mundene lukkede, til Halsbaandet lukker dem op!" - Af denne Trusel havde de ingen Gavn; thi da Helligdagene vare forbi, lod Jørgen Marsviin dem lægge paa Pinebænken, først den Gamle og saa de Unge. De holdt alle Persen ud, undtagen den Yngste. Han bekjendte alle deres Misgjerninger, saavel som hvor Hulen var. Den samme Dag blev nu denne opsøgt, og grebe de der Røverkonen og de To hendes Sønner, hvilke og bleve hængte tilligemed de andre Sex. I Hulen fandtes en grov Hoben Sølv og Guld; og deriblandt en Ring, som kjendtes for at være een, der havde tilhørt den Herre, hvis løgnagtige Paasagn voldte Må-lbs saa stor en Fortræd. Nu fik hun bedre for det: Herren gjorde selv hendes og Sejers Bryllup, og gjorde imod dem Alt, som han forhen havde lovet, og gav dem endda ikke saa lidt af de gode Sager, der bleve fundne i Røverboen. - Stærke-Sejer

* - 241

(som han siden fik til Øgenavn) levede med sin Kone i mange mange Aar. Og alle deres Børn, og deres igjen, beholdt Øgenavnet. Men nu er det sagtens uddød, saavel som den stærke Herremands adelige Navn og hele Slægt. Men *den* Helligaften, jeg her har fortalt om, endtes dog glædeligt saavel paa Annsbjerg, som meest i Uannet.

242

Eneste Barn

Da jeg i Aaret 1815 var i Kjøbenhavn, befandt jeg mig en Dag hos hiin Ven, hvem jeg i min Fortælling "Eva" har omtalt. - Der ringes, der aabnes, og med en dyb men skoleret Neien indtræder et, efter Udseende, lidt meer end midaldrende Fruentimmer. Hendes hele Dragt mindede om den Talemaade: "at slide Silke af Armod." Hatten havde Huller og Kjolen ligesaa, hvorvel de vare smaae, og skjødesløst sammenræmpede. Paa venstre Haands næstmindste Finger saaes en simpel Ring, der snarere kunde være Messing end Guld. I den høire Haand holdt hun en Parasol, der vist længe havde overlevet sine skjønne Dage, ligesom Bærerinden, hvis lange, magre og blege Ansigt passede godt til hele Dragten. - Naar man kommer i Berørelse med en Bekjendt ville Øjne instinctmæssigt søge Øjne. Men af hendes var ej engang den underste Halvdeel at see; de ubevægede Øjenlaage lukkede for Sjælens Vinduer - jeg mener Stenene, disse trinde Glughuller. - Hun havde været temmelig høj, men var nu sunken lidt; hun var rundrygget. Naar hun talte rettede hun sig vel; men sank derpaa atter sammen. - Hun tiggede; man hørte: det var schematisk, lært udenad. Een, endnu ikke aldeles neddæmpet Hoffærdighed røbede sig baade i Tale og Legemsstilling. "Jeg har vist nok ikke den Ære at kjende Dem personlig, min Herre!" sagde hun, "og De kjender vist heller ikke mig; men De kan troe mig: jeg har seet bedre Dage, end disse" - et svagt Skuldertræk bekræftede det. - "Man har sagt mig: De var en ædeltænkende Mand; og saa fordrister jeg mig at anmode Dem om en Understøttelse - efter eget Behag - til Huusleje." - Han tog et Par Skridt hen mod Skriverpulten; men vendte sig pludselig om imod hende, med det Spørgsmaal: "Deres Navn? Madam!" - Hun skuddrede, bøjede Hovedet, og trak Laagene heelt ned over Øinene - medens hun svarede langsomt, og i en Spøgelsetone: "Mit Navn? - det har jeg for langt Tid siden tabt - og nu har jeg næsten glemt det - ligesom den øvrige Verden mig. Jeg har vel faaet et Andet; men det tilhører en talrig Familie - det hedder: 243 *Sorgognød*" - Her tørte hun sine - tørre Øine. - - Smith gav hende, uden videre Examination nogle Sedler. Hun neiede, rettede sig igjen, og gik.

Jeg havde under dette Optrin, med sælsomme Følelser, betragtet den fornemme Tiggerske. Det kom mig grandgiveligt for: at jeg skulde kjende - eller have kjendt - dette Ansigt, denne Stemme. Men for disse dunkle og svage Mindelser fandt jeg hverken Tid eller Sted. - Hun var mig, i vaagen Tilstand, som et Drømmebillede: man synes at skulle kjende Phantasiens Skabninger; men naar man troer at fastholde dem, forvandles eller forsvinde de.

"Hm! - det var mærkeligt" - sagde Smith - "Hun vilde ikke være sit Navn bekjendt - Du saae saa vist paa

hende - veed Du noget?" - "Hm!" svarede jeg "seet hende før har jeg; men det er mig ikke muligt at komme paa: Hvor eller Naar - mon hun gik ud?" - "Der seer jeg hende ude paa Gaden" sagde han "hun gaaer nedad til Frue Kirke. - Vil Du ha' Noget at vide af hende saa maae Du skrappe Dig." - Det gjorde jeg, indhentede, men fulgte hende i en liden Frastand.

Da hun drejede om Hjørnet af Bispegaarden, tog hun, bestandig gaaende, et Stykke Papiir op af Lommen, saae afvexlende paa dette og paa Huusnummerne. Noget forbi Chrystalgaden standsede hun et par Secunder, og drejede derpaa ind ad en Port. - Jeg blev ved at holde den gamle Sejlers Kjølvand - opad til anden Sal. Medens hun ringede, gik jeg en Trappe højere op, og skottede gennem Rækværkets Træmmer. Døren dernede gik op. En Tjenestepige traadte i den og sagde spodsk: "Naa! det er hende igjen; hun besøger os tidt, men mit Herskab har befalet mig at sige hende, at det ikke kan nytte, hun kommer her før paa Løverdag otte Dage - den første i Maaneden hun veed - adieu!" - Dermed lukkede hun Døren efter sig, og smækkede Skaadden rapt for. - Den Udelukkede stødte Parasollen mod Gulvet, stivede Ryggen, slog Øinene heelt op, stod saaledes nogle Secunder, som Een der eftertænker noget vigtigt, og gik - eller trippede raskt ned ad Trapperne. Jeg fulgte efter. Hun tog Veien tilbage ad Nørregade, om ad Chrystalgaden, og ind i Peter-Hvitfeldtsstræde, hvor hun gik op i et meget uanseeligt Huus. Jeg ansaae det for hendes Bopæl, som det ogsaa var. - I Kjelderen boede en Spekhøker, hvem jeg antog for Husets Ejer, eller dog, ifølge hans Næringsvej som den der maatte vide Beskeed om de Iboende. - Han var ikke tilstede; men et Fruentimmer, som paa min Forespørgsel bejaede at være hans 244 Kone. Jeg kjøbte noget, og spurgte: om saadan og saadan Een boede her? og hvem hun var? - "Ja vel logerer hun her" lød Svaret; "men hvad hun hedder kan jeg ikke huske; min Mand veed det, for han er fra samme Egn derovre i Jylland. Saameget kjender jeg til det: at han er fød paa det samme Gods som hendes Fader ejede, og han var ellers Kammerherre, eller saadannoget, og en riig Mand, og hun var eneste Barn; men hun skal ha' baaret sig snavs ad, giftet sig mod Faderens Villie, løbet fra sin Mand, og taget fremmede Guder - som man siger. Og nu er det Jux med hende: hun staaer altid skreven hernede og Huusleien kommer aldrig før bagefter; og det er endda knap nok, men min Mand seer lidt igjennem Fingre med hende for Landsmandskabs Skyld - der er han selv! nu kan han gie Dem bedre Forklaring." - "Hvorover?" spurgte han. "Den Herre" sagde Konen i det hun gik bort, "vilde vide, hvad hun hedder, der boer heroppe paa tredie Sal til Venstre." - Han saae stivt paa mig, og spurgte: "Med Forlov; Hvem er De?" Det sagde jeg ham, saavel som hvor jeg var født. Han blev herved meget mild, slog med den flade Haand paa Disken, og gav mig de forlangte Oplysninger, hvilke jeg, tilligemed Tiggerskens Ungdomshistorie, den jeg kjendte langt bedre end Høkeren, fortalte Smith, omtrent som den nu herefter findes.

Fra den første Tid af at min Hukommelse staaer mig bi, mindes jeg godt Frøken S..... og tyktes uagtet jeg var en Vildkat, naar jeg kom mig - paa min egen Bolgade - at Frøkenen var endnu mere forvildet end jeg; hun tog mig paa Skjødet, og vippede mig, og kyssede mig, og sagde mig, at naar jeg blev ældre vilde jeg nok komme til at forstaae saadannoget. Jeg vidste ikke, hvad hun meente, brød heller ikke mit Hoved dermed; men søgte, saa ofte som jeg kunde ind til hendes Moder, som, meget gigtsvag, og, som siden er rundet mig i Tanker, meget hjertesyg, alligevel kjælede for mig og altid havde Sukkergodt, at putte i min lille Mund. Jeg saae hende aldrig udenfor sit Kammer, inden hun blev baaret derfra i den bekjendte lille sorte Porte-Chaise. - Hendes Mand Kammerherren stod ikke nær saa høit hos mig. Naar han kastede sine smaae grønne Øjne paa mig, fornam jeg altid noget antipathisk; hvorvel han aldrig sagde mig et eneste haardt Ord, men blot gjorde lidt uskadelige Smaaløier med mig - disse endda ikke af de fineste; men de vare mig ligesaa uforklarlige som Datterens. - Denne gammeladelige Herre var en rigtig Aristocrat: hvilken Bondepige paa 245 Godset, han tilkastede Tørklædet, maatte holde for; og hvilken Bonde, han blev vred paa, maatte holde Ryggen til. Stundom slog han vel haardt, for stærk var han, og maatte eengang udholde en Proces lige til Høieste Ret, fordi han skulde have slaget Een, saaledes at han døde deraf. Kammerherren blev frikjendt, det forstaaer sig selv; og saa var den Historie forbi. - Men jeg maae dog fortælle en anden, der vel ogsaa endtes med Død og Drab; men var alligevel 246 meget morsom. - Paa H.... tjente en Hyrdedreng, der kunde løbe og springe, som om han havde lært det i Nchtigalls Institut. Det hændte sig nu en Sommer, at Gaardens fungerende Tyr med eet bliver mandvoln, render sit Tøier istykker, jager andre Høveder og Heste løse; og gik denne Frihedsspectakel ud over Naadigherrens Korn. Han kalder da alle Folkene sammen, og udlover en Krone til den der kan bringe ham Spectakelmageren enten død eller levende. - Hyrdedrengen siger: "A vil prøve ad - men saa skal I Anner slaae Purten i, nær A faar ham herind." - Hele Personalet bevæbnede sig nu med Forke, Øxer og Leer, og ventede paa Gutten Tyr! medens min gode Thomas allerede havde opsøgt ham ude i Rugvangeren. Han rækkede Tungen ud, og brølte ad Bæstet, der strax satte efter ham. Thomas's to Been vare rappere end Tyrens fire, saa at han flere Gange maatte standse for at faae den med. Det lykkedes da ogsaa: Thomas foer som en Triumphator ind i Gaarden - Tyren bagefter, og - ud i Møddingen, hvor den fik en skiden Død. - Thomas fik ej allene sin Krone; men ogsaa en blaa Trøje med Sølvtrusser, og en endnu mere glimrende Hue; kort sagt han blev Løber; og gjorde i denne sin Embedsstilling Kammerherren megen Ære. Han var godt kjørende den naadige Herre; men Thomas var endnu bedre løbende, saa hvor stærk end Kudskjen jog paa, var Løberen altid langt foran, gjorde en Rundenom efter den anden, og smældede med sin Pidsk, som vilde han udæske baade Kudsk og Heste. - Thomas Løber skulde, uagtet sine glimrende Egenskaber, ikke kommet til at figurere i denne Historie, hvis han ikke havde gjort andre Løb end dem foran Kammerherrevognen.

Vor Frøken skulde da til at giftes. Papa havde udseet en kjøn ung Baron til hende, som tilmed var Lieutenant; og der var slet ikke andet ivejen for Ægteskabet, end det: at Datteren havde udseet sig en Anden. Det var skeet saa hemmeligt, at Naadigherren ikke vidste noget deraf, og altsaa ei heller kunde begribe, hvorfor hun gjorde Indvendinger mod et saa passende Partie, thi Grunden hertil skjulte hun omhyggeligt.

Den lønligt Udkaarede var desværre kun en Præstesøn; men hans Uniform var blaa, og hans Skjæg sort, hvorimod Baronens havde tynde gule Fnuk paa Hagen.

Vor Hurtigløber Thomas blev de Eiskendes Duepost og Contoirtet var Bagklædningen af Niels Bugges Brystbillede i Vestibülen.

247

Dog, Correspondendens blev opdaget, men Postføreren ikke; thi han løb mellem H... og W... naar alle andre sov. En Dag ankommer en historisk og antiqvarisk Lærd fra Kjøbenhavn, eftersom han havde faaet at høre om de omtalte Billeder. Kammerherren selv viser ham det. Den Fremmede seer efter et muligt Malermærke; og da han intet finder paa den rette Side, vender han Billedet om, og hvad finder man der, uden en lille trekantet Billet der slet ikke saae antik ud. Kammerherren stak den til sig i Taushed. Da den Fremmede var borte aabnede Herren Brevet, og fik deraf fuldt Lys i Sagen - Datterens Hjertesorg. - Kudskens fik strax efter Befaling at spænde for Chaisen, og Frøkenen at gjøre sig færdig til en Reise og snart trak de fire Svedfuxer det høie Herskab til A..... Det var et Slags galant Fængsel, hvori Frøkenen blev bragt; Herren og Fruen - hendes Faster - vare Arrestforvarere. - Ja de havde tidsnok: inden Fangen kom vel af Vognen, fik Løberen Anviisning paa det nye Posthuus, som hun paa Didreisen allerede havde oprettet - i Munden paa en af de Vildmænd, der stode som Skildvagter oven for Indgangstrappen.

Baronen arriverede endnu samme Dag. Det gik saa meget kjerligt til: hun baade kyssede og klappede ham; og Ingen skulde troe andet, end at hun var forelsket til op over begge Ører. Det var hun ogsaa, men ikke i den stakkels Baron.

Paa et Kammer i anden Etage blev Fangen indkvarteret; og Tjenerne skiftedes til at holde Vagt i Gangen, der førte til Slottets eneste Ud- og Indgang.

En Morgen, som Herren og Fruen, og min Lidenhed sadde ved Thebordet, kommer den ene Tjener ind med et Lommeklæde, som han havde fundet under Frøkenens Vindue. "Bring hende det op!" sagde Herren. Men Fruen, som havde en finere Næse, tog Tørklædet fra ham, og eftersaa det i alle Hjørnerne medens hun lod Tjeneren gaae ud. "Eja!" raabte hun saa, "det er ikke Lottes Tørklæde - see her staar et B. Jeg vil væde paa, at denne Monsieur B. har været hos hende inat. Gaae Du selv ud min Hjerte; og see vel til baade i Haven og paa Muren, om der ikke skulde være andre Kjendetegn paa et hemmeligt Stevnemøde." - "Det vil jeg, sandt for Herren! ogsaa" svarede han, og gik.

Undersøgelserne lod ham opdage: at langs hen med Muren var Duggen aftraadt, og Græsset nedtraadt: at i en Gang som førte til den nordre Stakitport, var i Sandet synlige Trad frem og tilbage: samt at 248 udenfor Porten havde staaet en Hest bunden, der havde trampet, og skrabt.

"Jeg vil, sandt for Herren!" - saaledes sluttede han sin Beretning, - "hellere vogte hundrede Gedder, end een ung Pige, naar hun faaer Nøkker. Synes Du som Jeg, Mama! saa ville vi skikke hende tilbage og det i denne velsignede Dag. Saa faaer din Broder selv passe paa hende, det bedste han veed og kan."

"Ja, min Hjerte! lad os det!" sagde hun - "Men" - lagde hun til - "er det ikke det sikkerste, at vi følge selv med; for sende vi hende allene bort, hvem veed saa hvad hun kunde hitte paa? Og Kudskens og Tjeneren kunne vi ikke forlade os paa." - "Du har ret Mama!" svarede han. "Det slemmeste er: hvordan vi skulle faae hende herfra paa en god Maade; for Magten vil jeg paa ingen Maade bruge. - Det var dengang jeg paatog mig at være Vildtvogter; men det skal sandt for Herren, blive sidstegang!" -

"Lad Steen gaae op til hende!" siger Fruen, og spørge: om hun har Lyst at gjøre en Tuur med til H... Jeg gik; og see! hun havde strax Lyst, og kom heel paaklædt ned endnu førend de Gamle vare blevne færdige. - Der blev slet ikke talt noget om den formentlige Fenstren; og vi rullede af alle fire. - Midtvejs omtrent mellem A... og H... ligger en lille Bye, hvis Navn jeg heller ikke er for at tilkendegive. I Byen boede en Præst, hvis Hauge rakte lige ud til den Vei, vi havde at kjøre. Som vi kom hen derimod, see vi Præstens Gartner - som ellers var en ret beleven Mand - en Kjøbenhavner - Han plukker Blomster, og binder dem sammen i Smaakoste. - Da vi næsten ere komne lige ud for ham, lader det til, som blev han os nu først vaer. Han hilser, nærmer sig hurtigt, og springer over Diget til Vognen, idet han beder Kudskens holde. "Maae jeg ha' den Ære" raaber han "at offerere Herskabet nogle af mine Levkøjer! Jeg troer neppe der findes saa fuldkomne andensteds i Jylland." Man takkede og modtog de blomstrende Foræringer. "Naar de kommer til Staden," lagde han til, "hvor de maaskee bliver inat, var det godt, om Bouquetterne bleve løste, og Blomsterne enkeltviis nedsatte i vaadt Sand: saaledes conserverer de sig længere - den naadige Frøken paatager sig maaskee den Uleilighed; den vil sandelig ikke være spildt." - Dette sidste sagde han med et

noget alvorligt Ansigt, og et Blik til den naadige Frøken, som jeg dengang ikke forstod at tyde; men af hvilket Slags jeg, 249 gammel nok, har observeret adskillige. Nu kan jeg for det meste see paa et par Øjne, om der er en vigtig Hemmelighed indenfor dem.

Vor Frøken var meget glad ved denne Urtekost: hun lugtede hvert Øieblik til den, pillede ved Blomsterne og roste dem, og saaledes henad Vejen. Engang da hun lirkede lidt stærkere mellem dem, skimtede jeg noget hvidt forinden midt i Kosten; men hun lukkede øjeblikkelig sammen om det. "Hvad!" sagde jeg i min barnlige Enfoldighed, "jeg troer, der er en hvid Nellike derinde." - "Du kan 250 selv være en Nellike," sagde hun smilende, og gjemte Bouquetten paa Brystet. Men det kom mig for: at Snørlivet ikke var stærkt nok til at holde fast paa Blomsterne; saadan bevægede det sig ud og ind - det kunde jeg heller ikke begribe.

Men jeg brød ikke heller mit Hoved længe med det. Der var nok andet som tiltrak sig min Opmærksomhed: det smukke, paa Situationer saa vekselsrige Landskab, hvis Beskrivelse ikke har Sted her; men som Man kan lade sin Phantasi udmale med grønne, gule, lysblaa og brune Farver, og udgravere i høje Bakker og dybe Dale.

Kammerherren blev forundret og muggen ved at see os; han mumlede Noget, som jeg ikke kunde forstaae. "Du kan gaae lidt ind i dit Værelse - og tag den Lille med!" sagde han til Datteren: vi gik. Indkomne der, hvidskede hun hurtigt, og, jeg kunde sige fortroeligt: "tag det Glas der, og hent mig det halvfuld af det hvide Sand, du veed nok!" Jeg tog Glasset og løb. Da jeg snurrede mig om udenfor, og vilde lukke Døren, saa jeg at i det Øieblik hun klippede Bindselet over, der sammenholdt Blomsterne, faldt et lidet Stykke sammenfoldet Papiir fra dem; men hun greb det i Flugten med den ene Haand, medens den Anden smed Levkøjerne hulter til Bulter i Vindveskarmen. - Jeg gik ind igjen efterat have hentet det forlangte Sand. Som jeg nu aabnede Døren, seer jeg at hun trykker noget Papiir, vistnok det samme - til sine Læber, og, da hun fornemmer mig, ned paa Brystet. "Saa Du noget? din lille Kjeltring!" sagde hun, vimsende hen til mig, og bøgende sit Ansigt tæt ned til mit. "Jeg saa, at De kyssede en Strimmel Papiir; andet har jeg ikke seet," svarede jeg, "Vist ikke" sagde hun, "jeg lugtede blot til det, for det duftede saa deiligt af Levkøjerne - forresten snakker Du ikke til noget Menneske, hvem det end er, om hvad Du saadan seer herinde, for, - see her har Du to Makroner, og flere skal Du faae, naar den lille Mund ikke vil sladdre." (Det lovede jeg - og holdt lige til Nu, det er: noget over et halvt Aarhundrede; hvorfor mine Tilhørere ikke maae krympe sig ved, at jeg snakker saa vidt og bredt om en Begivenhed af det Slags der er mange tusinde Aar gammel, og vil være nye saalænge Verden staaer, nu er der løst for Posen, og Indholdet vil herud.)

"Hør!" sagde hun videre, "jeg er ikke vel og gaaer nu tilsengs. Naar lidt er gaaet, kan Du komme, og læse mig noget op af "Siegvard" - som Du pleier; det hvor Kronhelm bortfører Therese - det er saa sødt, gaae nu til Fader, og snak med ham om Fuxerne." - Jeg gik og 251 snakkede om Fuxerne baade den Dag og den næste. Og Baron snakkede med - for han var jo Cavalleri-Officer. - Sommetider gik han og Kammerherren ind til den syge Frøken; men naar *de* kom, sov hun altid. (Det var snurrt, naar jeg kom *allene* var hun altid vaagen.)

Naar jeg vilde til at gaae, sagde hun bestandig: "see at faae fat paa Thomas Løber! og spørg ham: om han ikke har noget til mig!" - Det gjorde jeg ogsaa; men han havde ikke noget, førend den anden Dags Aften - efterat Frøkenen var bleven syg. Da flyede han mig saadan et underligt Brev, der ikke var lagt sammen, som Breve ellers pleie at være, men som en Sløife. - Det maa have været et mærkeligt Brev: for, aldrig saasart havde hun læst det, før hun blev frisk, sprang op, og kom i Klæderne. - Jeg spurgte: om jeg ikke skulde læse i Siegvard, men hun sagde: "Lad ham kun være! Jeg har en anden Siegvard - han kommer snart - holdt! bие hos mig saalænge! Der har Du hele Æsken med Makronerne."

Jeg klemte paa Makronerne. Hun pakkede Kjoler og Klæder og andet Stads i en Kuffert, idet hun hvert Øieblik kikkede ud af Vinduet. - Da jeg havde faaet Has paa Makronerne, kikkede jeg ogsaa ud af Vinduet, for at see, hvad der monne være. Og see! Der kom da en Vogn med fire Fuxer for - men det var ikke Kammerherrens; og Kudsken ikke heller. - Frøkenen smækkede Kufferten i, tog Nøglen til sig, og mig ved Haanden: "Kom med!" raabte hun, "at ta'e mod de Fremmede!" Udenfor stod hendes Kammerpige; og hende befalede hun at bære Kufferten ned, og sætte den i Gangen. - Som vi ere der, ruller Vognen frem for Døren, og Kammerherren træder ud til os. Han studser kort ved at see Datteren, og det i Reiseklæder: "Hvad! Lotte! hvad betyder det? er Du nu saa frisk?" - "Ja Papa! nu er jeg kommet mig," raabte hun med et skjelsk Smil. I det samme traadte de Ankomne - En Mand med en guul Nøgle paa det høire Kjoleskjød - ligesom vor Kammerherre - og to andre, uden Nøgler ind ad Døren.

Den fremmede Kammerherre hilsede vores med et ironisk Smil, og sagde: "ifølge allerhøieste kongelig Ordre, og i Kraft af min Embedsmagt" - "Jeg blæser ad Jeres Embedsmagt!" faldt Kammerherre S... forbittret ind; "men hvor er den kongelige Ordre? og hvad lyder den paa?" - "Ordren er her," svarte hiin og fremtog et stort Document, igjennem hvis øverste Blad fremskinnede det store røde Majestætsegel, Vores greb efter det, og udbrølte et "Lad see!"

Sindsstemning, at jeg tør betroe den allernaadigste Skrivelse umiddelbart i Deres Hænder. Men saasnart De lader Deres Frøken Datter, - hvem Ordenen især angaaer - trine herhid, skal jeg i hendes og Deres samlede Nærværelse oplæse og nærmere fremvise den i disse Vidners Overværelse."

"Kald paa Frøkenen!" tiltordnede han en fjerntstaaende Tjener, og hun kom selv hid fra den anden Side, med Reiseklæder paa, og en lille Byldt i den ene Haand. - Faderen maalte hende et Par Gange fra Top til Taa, og spurgte barsk: "Hvorhen Mademoiselle!" - Den Fremmede optog Svaret for hende, sigende med konstlet Gravitæt: "da begge Paagjældende nu ere tilstæde, skal jeg oplæse den mig meddeelte allerhøieste Skrivelse, der lyder som følger: "Paa allerunderdanigst Andragende af Lieutenant B... af vor kongelige Marine, hvorledes han nemlig, som, forlovet med Frøken Ch. S... har bragt i Erfaring, at benævnte Frøkens Fader C. S... holder hende strængt indspærret, for at tvinge hende imod hendes Villie til at ægte en Anden, saa har Du nøie at forfare i hvorlunde denne Sags rette Sammenhæng og Fundament monne være, samt Fader og Datter confrontere, for af den Sidstnævnte hendes Erklæring saavel anlangende den paaankende Indspærring, som især at bringe til Kundskab: hvilken af de tvende Medbeilere, hun vil erklære sig for. Vorder dette Ansøgeren Lieutenant B.... og det skulde være hendes faste Bestemmelse, at forene sig i Ægteskab med denne, da har Du i det Fald, at Faderen ikke godvillig vil udlevere hende, at befrie hende med den saavel civile som militære Magt, der staaer med vor allernaadigste Tilladelse til din Disposition." - Under Oplæsningen af dette Document, knyttede vor Kammerherre først den ene Haand, saa dem begge, og strakte dem med stive Arme skraa ned udenfor Hofterne, ret i gammeldags Klopfægter-Maneer, og da saa Forelæseren vilde, som han blev færdig række ham det, knipsede han til det med højre Pegefinger, og begyndte at trampe saa med den ene Fod, saa med den anden - det lille tykke Corpus ikke uligt en Statue der vakler i Jordskjælv. - "Naa!" sagde den Anden med uforandret Solskinsansigt -"Og De, min Frøken, hvad beslutter De? Deres frie Villie har De." -"Du vil dog ikke løbe fra din Fader?" bruste Faderen til Datteren.

- "Hun behøver ikke at løbe," tog den fremmede Kammerherre Ordet; "for hun kan kjøre med mig - om hun vil. - Bliver De her, 253 eller maa jeg byde Dem min Arm?" Hun tog imod den og bukkede for Faderen. - "Løb saa din Taske!" raabte denne; "løb til Verdens Ende med din liderlige Matros! Men vov dig aldrig indenfor Grændserne af dit fædrene Gods! Det er tabt for dig - Du er arveløs."

Hermed skiltes Fader og Datter. De havde seet hverandre for sidste Gang.

Kammerherren blev oppe lige til næste Morgen. Snart skrev han, snart gik han frem og tilbage i sit Soveværelse, nu med hurtige faste Trin, nu langsomt, ligesom Een der grubler eller er kommen op af en Sygdom. - Uden at have nydt noget siden Gaarsdagen, kastede han sig omsider paa Sengen, men i Klæderne, ringede paa Tjeneren og befalede ham at vække sig om to Timer. - Den fastsatte Tid gik Tjeneren ind; men kunde ikke faae ham vaagen; thi han var død; et Slagflod havde gjort Ende paa hans slette Liv, og kvalt hans Hævnplaner i Fødselen. - Den forhadte Svigersøn blev hans Universalarving.

Denne tog aldrig Bopæl paa H...; men kom blot en Gang hver Sommer dertil for at eftersee Bestyrelsen af Gaard og Gods saavelsom Vedkommendes Regnskaber; hans Kone var ingensinde med; men forblev hellere i Hovedstaden, hvor hun naturligviis kunde more sig bedre. - Maaske Fru B...’s Ulyst til at gjensee sin Fødeggaard og Egn ogsaa har bevæget Manden til, efter faa Aars Forløb at sælge det Hele herovre. - Denne Handelssag tilligemed saa mange Smaatterier, der først maatte bringes tilende paa Godset, holdt ham længere end sædvanligt dersteds.

Da han kom tilbage fandt han sit Huus, sine Børn, sine Tyende; men sin Kone fandt han ikke: let kom hun - let gik hun.

Enten nu Tiden var bleven hende lang, mens Manden var borte, eller hun var bleven keed af ham, - hvilket jeg snarest vil troe - nok var det: hun havde erhvervet sig en anden Lieutenant, til at forkorte Tiden. Men begge havde et Par Dage, før hun ventede sin rette Lieutenant hjem, pillet af med alt det ædle Metal, der havdes i Huset - som der meentes - over til Sverrig. Idetmindste har en Bekjendt af mig fortalt mig følgende.:

"Jeg var i Sommeren 1805 i Christianstad, hvor jeg havde en Handelsforretning for vort Huus. Der træffer jeg en Dag den Lieutenant, som nogle Uger iforveien var smuttet bort med Fru B... - jeg havde kjendt ham godt fra Kjøbenhavn, og et par Gange laant ham 254 Penge - som jeg aldrig fik igjen. - "Er det Dig? R....!" raabte han "hvad bestiller Du her? Følg med hjem, og see hvordan jeg boer!" - Jeg fulgte med, og saae, at han boede smaat, men dog temmelig godt, Han gik strax hen til en Dør, satte Munden til Sprækken, og sagde; "Frue! maae jeg bede om Frokost til to Personer!" - Jeg ventede nu at faae Fru B.... at see; men det var en ganske anden: da hun kom ind med det forlangte, hørte jeg og paa Sproget, at hun var svensk. - Da hun igjen havde lukket Døren efter sig, gjorde L. en frivol Grimasse, og sagde: "Hun er hverken af de yngste eller smukkeste; men hun er mig en solid Veninde - Du forstaaer mig nok?" "Vel gjør jeg det" svarte jeg; "men jeg troede ellers, Du havde en ældre Veninde." - "Ah!" sagde han, "har havtrigtig! joh! Du kjendte jo Fru B... - der var ingen Udkomme med hende: hun var løbet fra sin Fa’er, fra sin Mand, og saa løb hun fra mig med, den Satan!" - "Hvem løb hun saa med?" spurgte jeg, "og hvor er hun nu?" - "hun løb tilbage til Danmark med en Handelsbetjent, der kneb en Deel Mynter fra sin Principal; men hvordan det siden er gaaet

med hende - det veed jeg slet intet af - drik engang!"

En halvsnees Aar tilbage var jeg et Ærinde paa H.... - Ak! hvor forandret!

Den gammeladelige grundmurede Borg var forsvundet, og en Vaaning af Bindingsværk og med Straatag, var nu den borgerlige Ejermands fordringsløse Bopæl. - Inde i Værelserne mindedes man om den uafladelige Foranderlighed i alt hvad menneskeligt er, "Nu" er aldrig saadan som "Før": "Nyt" slutter sig - eller rettere skiller sig fra "Gammelt". Her viste sig dette Første - det var Bedsteforældre i Selskab med Børnebørn, her et mægtigt Egeskab i Fortidens Smag ligeoverfor en lille Mahogany Commode; her en Ottoman med forgyldt - nu mestendeels afslidt Træværk og Læderbetræk - der, en Sopha fineret og betrukket med hjemmegjort Tøj; og her nogle store Billeder af ukjendte længst forglemte Herrer og Damer, mellemspækkede og undersmækkede med Kobbere over 2den Aprils Slaget og Napoleons Sejre. - Jeg gik ud i Haugen - der var *ingen* mere! Alle de gamle Frugttræer vare forsvundne, Blomster og Køkkenurter havde givet plads for Rug, Byg, Havre, Kør og Faar. - Jeg ilede ned til Søen, hvor jeg i mine Drengaar paa en Altan udover Vandet havde anglet - der var ingen Altan, der var ingen Baad - der var intet andet 255 end Vand - og saa Skoven paa hiin Side. Jeg tyktes endnu derovre at høre svage Gjenlyd af hine Kanonknald, der forkyndte Festiviteterne, dem jeg i mine Drengaar saa ofte havde bivaanet. - Alt var stille. - Jeg ydede mine Barndoms minder et langt og trangt Suk og tænkte: der kommer og en Tid, da du selv bliver stille.

256

Guillaume de Martonniere*

Jeg troer det bedre at afholde mig fra Forklaringer over hvorledes jeg er kommen i Besiddelse af de nu fremlæggende Papirer, hvo der var bleven første og anden Kjøber af det hemmelighedsfulde Skatol; da vel kun Faa vilde fæste Tro dertil. Endogsaa i dette Fald, skulde jeg vel neppe erholde mere end et: "se non e vero, e ben trovato," hvormed jeg tager tiltakke. -

Originalerne ere franske, tildeels i Basbretagnedialecten.

Nr. 1.

Min smukke Justine! Hvad siger du saa om mig som Fisker? Var jeg ved Vædderoningen ikke ligesaa dygtig som Nogen? Var min ene Aare ikke brækket lige i det afgjørende Øieblik, saa havde jeg vundet første Præmie. Men den tredie, jeg fik, var mig langt kjærere; thi det var Dig, der overrakte mig den. Jeg har bundet dette blaa Silkebaand om min Hat; jeg skal gjemme det, naar Hatten er henslængt. Her sender jeg Dig et andet isteden, og et Guldspænde, at fæste det med, Bær det for min Skyld, søde Justine! Lad det blinke paa din Pande i Dandsene, skjøndt dine Øjne straale langt klarere underneden. Du har vist undret dig over, hvorledes jeg kunde roe saa færdigt; men jeg skal sige Dig: jeg har siden mit fjortende Aar øvet mig deri paa Andejagten. Jeg kommer snart igjen ned ad Floden, og besøger Dig. Tænk imidlertid engang imellem paa Din Roerkarl

Guillaume.

*
- 257

Nr. 2.

Naadige Herre! jeg kan vel tænke paa Dem; men for tidt og for længe kunde ikke passe sig for saadan en ringe Skabning som jeg. De er født til Højhed, Rigdom og Forlystelser; jeg til Fattigdom og Arbejde. De har lært de fornemme Konster; jeg ikke andet end at koge en Fisk, bage et Brød, træde en Rok, og binde et Fiskenet. Det er det bedste for mig, at De holder Dem borte fra denne lave Hytte, og lader mig arbeide, for min gamle Moder, uden at forvirre mine Tanker med tossede Griller. Kjere Herre! der er allerede Snak nok ude om det, at De dandsede la dolienne* saa længe med mig. Det var altforlænge: baade Karle og Piger skottede, smidskede og hvidskede. Min eneste Rigdom er et uplettet Rygte, derved maa De ikke skille Deres fattige

Justine.

Nr. 3.

Seer Du? min lille Engel! Jeg kunde ikke blive hjemme igaar; og Du kunde ligesaa lidt nægte Dig hjemme. Nej nej! vi høre sammen som Fiskeren og hans Baad. Jeg kan ikke sove nogen Time tilende, uden at vaagne ved kjelne Drømme om Dig, sødeste! - Ak! Justine! hvorfor græd Du? gjorde jeg, sagde jeg det allermindste, som kunde bedrøve eller fornærme Dig? Det var tvertimod Dig, som var nærved at fornærme mig med Dit: "Herre!" „Junker!" "adelig Naade!" og saadant mere. Naar Du er mig naadig, saa er jeg din Fisker; og gid jeg kunde være det alle mine Dage! eller Du var min Frue! een af Delene! Jeg kan ikke leve uden Dig.

Jeg flyer imorgenaften i dine Arme. Vær forsikkret om min Tjeners Troskab og Taushed! Om Du kan, da sov bedre end din

G.

Nr. 4.

Vel græd jeg, selv ved Deres Omfavnelser. Men mange af mine Taarer seer De ikke. Ak! Guillaume! Saaledes kan det ikke blive. Hvad bliver Enden derpaa? min Fordærvelse. De forsikkrer, De vil ^{*}258 tage mig tilægte. Ja! De vil, men kan De? De er jo afhængig af Moder og Broder: de tillade det aldrig, de ville reise Bjerger imellem os. Og er dette saa meget uretfærdigt? De staaer højt paa Bjerget; jeg er bunden til den lave Dal. Vilde De endogsaa sætte Dem ud over alle Hensyn, springe ud af den glimrende Bane, paa hvilken De ved Fødselen er indsat - O! det kunde fortryde Dem bitterligen, og mig endnu mere, Hvorledes skulde jeg begaae mig i fornemme Selskaber? Jeg har jo ingen Dannelse faaet, undtagen den, at jeg kan læse i en Bog, og tilnød skrive et Brev - See til, at dette kan blive det sidste fra den stakkels Fiskerpige!

Nr. 5.

Dit sidste Brev? saa skal det være! For vi skulle aldrig herefter behøve Pen og Papiir; kun Mundene, til at sladdre med, og kysse med. - Du med din "Dannelse!" Hvad er det for noget? Spidsnæsede Skoe, forlorne Hoftor, indsnærpet Liv, røde Klatter og sorte Pletter i Ansigtet, og et Storkerede paa Hovedet, tankeløse Talemaader, hvoraf hundrede opvejes af dit "jeg elsker Dig." - Min Moder? hvad hun? Jeg er voxet fra Riset; jeg raader mig selv; jeg behøver ikke at spørge hende om hvem jeg vil gifte mig med. Min Broder? Han er Godsets Herre, ikke min. For egen Fordeels Skyld, vil han vel gjerne see, at jeg river mig løs fra det gamle mossede Stammetræ, og planter et ungt, i hvilket Navnene Guillaume og Justine indskjæres allerførst. Frejdigt Mod! min Kjereste! snart min Kone! - G..... Og hør! fra nu af "Du og Du!"

Nr. 6.

Du! Du Elskede! Ja jeg er evig Din. Men naar skal det Baand, hvormed Du omslynger mig, fastnes? helliges? Jeg veed det: Du vil ikke misbruge min inderlige Kjerlighed til min Fordærvelse. Men naar, naar skal jeg uden Skamfuldhed trykke Dig til mit trofaste Bryst? Før dette skeer maae Du ikke omfavne mig som iaftes. Jeg er saaledes betaget af Ængstelse, af Anger, at jeg ej engang tør see mig selv i Spejlet. Guillaume, Guillaume! jeg er ikke mere den uskyldige den hjerteglade Fiskerpige. Jeg er falden - rejs mig igjen! snart! snart! Eller jeg er evig fortabt. -

Justine.

259

Nr. 7.

Min Hr. Broder! Jeg skriver til Dig, fordi Du saa vanskelig lader Dig træffe til Samtale. Mærk alvorligt paa mine Ord!

Du har en Amourette dernede i Fiskerlejet. Nuvel! til Tidsfordriv gaaer sligt an. Men der ymtes om, at Du har faaet den desperate Grille, ordentlig at ville gifte Dig med hende. Det var dog altfor galt. En Adelsmand med en gemeen Borgertøs! Er det da ikke faldet Dig ind, at Du beskæmmer ej allene Dig selv, men hele vor ædle Familie? Giv hende en taalelig Pengesum! og hold op med dette pøbelagtige Fiskeri! Din Moder og jeg har indledet en passende Forbindelse. See her! Det bliver en Dobbeltalliance.

Den gamle rige Ducros har ingen Sønner, men accurat to Døttre, begge velopdragne, fine, belæste: de ere for os. Jeg har sagt Faderen, at jeg er dødelig forelsket i den ældste, og Du i den yngste. "Meget vel!" svarte han, "saaledes gjøre de begge paa eengang deres Lykke. Jeg var ogsaa meget imod at skille dem ad."

Heraf vil Du see, at Du har, ej alene din egen Lykke, men ogsaa min i dine Hænder.

Jeg har befalet min Tjener at opsøge Dig, han veed hvor; og efter at have læst denne Skrivelse, venter jeg Dig, paa det vi samlede kunne gjøre vor Opvartning for de unge Damer. Din hengivne Broder

Henry.

Nr. 8.

Min højtelskede Herr Søn!

Med største Harm og Bekymring erfarer jeg, at Du har afslaaet din gode Broders Anviisning til for eder begge at gjøre en glimrende Lykke, nægtet at drage med ham til chateau Ducros! hvilken frygtelig Gjenstridighed! hvilken gruelig Sottise! - Du siger, at den yngste Frøken er grim - fy! *det* er ingen Frøken. Om endog hun ikke finder Naade for dine Øjne, saa kan Du jo holde Fiskertøsen som Maitresse; det har jeg ikke noget imod, naar det blot tilgaaer uden Opsigt*, paa det din tilkommende Kone ikke skal tage det fortrydeligt op.

Alt forlænge har Du spillet Fisker; viis Dig nu som Cavaleer i den * 260 Rolle, Skjæbnen tildeelte Dig! Hvis ikke knuser Du den ømmeste Moders Hjerte.

Nr. 9.

Man har ondt isinde. Din Broders Tjener, som med hans Brev opsøgte Dig her, har begge Dage derefter lusket om i Fiskerlejet, ogsaa været hos os, og foreslaaet mig, at blive hans Kjereste. Du kan nok vide hvad Beskeed han fik. Han er ikke den eneste Spion: to andre fremmede Ansigter have viist sig, og bestilt Fisk til en Festlig. hed paa Chateau Ducros om faa Dage. De har tilføjet, at Du og din Broder da skal højtideligt forloves med begge Mademoisellerne sammesteds. For dit Vedkommende bryder jeg mig slet ikke om den Snak: man vil blot forvirre mig, skille mig fra dig. Det er umuligt; Jeg er din til Døden. Ja! Elskede! kunde de end forføre Dig til at ægte Enanden, jeg kunde tilfredsstilles ved at være din Frues Opvarterske, pynte hende til dit Behag, allene for et velvilligt Ord af din søde Mund, et venligt Blink af dine Stjerneøjne. Alt kan jeg taale; kun ikke Bortstødelse fra din Nærhed.

Justine.

Nr. 10.

De spørger; men paa en Maade, som Ærens Fordringer misbillige. Deres Broder er nu forlovet med Henriette. De blev borte. Jeg er narret, latterliggjort. Vil jeg end taale det, min forhaanede Familie vil ingenlunde. Mine Fætttere ere medrette yderst opbragte. De have besluttet, ved ethvert Middel at bringe Dem til Fornuft. Kom selv til den! uden fremmed Hjelp. Ellers compromitterer De Deres og min Familie. - Uagtet det passerede er jeg endnu Deres beredvillige

Heloise Ducros.

Nr. 11.

Du som snart er mine eneste Ven paa Jorden; thi min Moder har neppe langt tilbage, hun holder nu bestandig Sengen, og bliver svagere og svagere. Det er ikke saameget Sygdom eller Alderdom, der trykker hende; men en hemmelig Sorg, som hun nogle Gange har været paaveje til at lette sit Hjerte for. "Justine!" sukker hun, som 261 hendes Hjerte skulde briste, "slaae den unge Herre deroppe af Dine Tanker. I kunne aldrig faae hinanden - hans Fader og Din Fader - Gud forlade mig mine Synder! - han har dog ikke været Dig nærmere end Dyd og Anstændighed tillader? Lad ham heller aldrig komme Dig saa nær! Jesus Marie! det var forfærdeligt!" - Saaledes tager hun paa, naar hun er vaagen, og jeg hos hende. - Alle Hellige! hvad betyder dette? Jeg ængstes, veed ikke hvorfor. Giv mig Trøst! Giv mig Roe! kom til mig, inden jeg forsmægter.

Nr. 12.

Min Herre! Troer De virkelig, at Deres Adfærd mod min Cousine kan gaae uændset hen? De tager feil: hvo der spotter Ærens Love mod en Dame, skal staae Mænd til Ansvar. En Skamplet aftoes ikke med Vand, men med Blod. Har De noget ædelt i Hjertet, saa møder De mig paa Briottebjergets næste Mandag Morgen Klokken 6. Jeg overlader Dem Valget mellem Kaarder og Pistoler; begge Slags Vaaben in duplo medtager jeg. - Deres meget ydmyge Tjener

P. Ducros.

Nr. 13.

Grusomme Skjæbne! jeg er Din Søster. Vi have begaaet en Dødssynd, uden at vide det; men Dødsdommen er alligevel fældet over os. Strænge Gud! Er der ingen Naade at vente? Ulykkelige Broder! bed for os, at Helvedes Pinsler maae formildes lidet, afkortes! at vi ikke skulle lide til evig Tid for vore Forældres Synder! Ikke meer! jeg formaaer ikke. Send Jacques imorgen! Er jeg ikke død, skal jeg forklare denne gruelige Gaade.

Din Søster.

Nr. 14.

Min Broder! Loven mod Dueller er nylig skærpet. Du kan vorde det første Offer for det strænge Mandat. Ducros døde en Time efter at have erholdt dit Stik i Brystet. Du maatte flygte ud af Riget. Det vilde være mig til bestandig Ærgrelse, om Du, som en anden lumpen Misdæder, lod Dit Liv for Bøddelens Haand. Alle de rede Penge, jeg 262 er i Besiddelse af, medgiver jeg Dig. Din Hest er allerede sadlet. Riid alene! Din Tjener kunde ellers røbe Dig; man kan ikke stole paa noget Menneske. Drag for det første til Paris! der vil Du lettest blive skjult, til Uveiret maaskee kan fordele sig, hvis ikke, da søg Tydskland! og vent i Mainz paa nærmere Underretning! Gid den maatte blive efter Ønske!

Din Moder, saavelsom jeg selv, forventer at Du tager pent Afsked med os. Din deeltagende Broder.

Henry Martonniere.

Nr. 15.

Farvel! - Du har da begaaet endnu en Dødssynd, uden Din Villie; den første uden Dit Vidende. - Jeg er Skyld i dem begge. Gid ogsaa jeg alene maatte afsone begge. - Min Moder, ængstet af Samvittighedsnag og Frygt for sin Skjæbne i Evigheden, skriftede for mig: at Din Fader havde forført hende, og da hun bekjendte for ham, at Følgerne af deres Omgang ikke vilde udeblive, købte han en Fisker til at paatage sig Skylden, og ægte hende; hvorfor han bestandig har gaaet for min virkelige Fader.

Jeg føler Døden i mig; den kan ikke være langt borte. Gud være mig naadig! Amen!

Til ovenanførte Breve føjes herefter den ynkværdige Guillaumes til forskjællige Tider nedskrevne Udgydelser af en stedse mørk og glædeløs Sjæl. - Alle ogsaa uden Datum.

Det er fem Aar siden jeg tog Pen i Haand. Hm! kan en Gaasefjer udtømme Sorgens Kilde? Dens Farve i det mindste maler den paa Papiret.

I dette Tidsrum har jeg først søgt Døden i Rosbachslaget. Den skyede mig; den tager hellere de Lykkeligere. Naar mon Raden falder mig til? - Jeg har fulgt den danske Kriger til hans Fødeland - hvorfor? For at komme, jo længere jo bedre, fra mit eget Fødeland, Danmark har nok en Grav for mig - naar skal den opkastes? - Hvorfra har jeg faaet den udholdende Taalmodighed? Derfra, hvorhen jeg dagligen stunder. Jeg vil holde ud til den bestemte Time slaaer. Hvi skulde jeg frygte den? Jeg har jo gaaet irecte med mig selv, 263 er kommen nogenledes tilrette med mig selv. Jeg har ikke dræbt Ducros; jeg vilde skaanet ham, i blindt Raserie rendte han mit Forsvarsvaaben ind i sit Bryst.

Det var jo min urokkelige Beslutning, at ægte min evig uforglemmelige - *Søster!* Ah! det er den Braad, som kun kan raadne ud. Med tre Tommer Staal kunde jeg grave den ud. Men jeg lægger ikke Selvmord til de andre.

"Hvad skriver vi idag?" - Du behøvede ikke at gjøre dette Spørgsmaal, gode Medtjener! for at minde mig

om Vædderøningen derhjemme. Hvad eengang var mig den frydfuldste Festdag, er bleven til en sørgelig Bodsdag. - Herre Gud! er da endnu ikke fleer end ni Aar forløbne, siden hun gav mig dette Baand. - Ikke drømte jeg om, at det var en forvandlet Jernlænke, som aldrig forruster.

Bod! - Frivillig har jeg selv paalagt mig den. Jeg har bødet i ligesaamange Aar, som jeg har syndet i Uger. Jeg har efterhaanden tilvundet mig nogenlunde Sindsroe. Jeg har erhvervet mig Kraft til, uden Utaalmodighed at bære mit Kors, indtil det skal hedde: "Revuen er forbi, gaa hjem!"

De Gamle fabulerede om en Flod, af hvilken man kunde drikke total Forglemmelse af alt det Forbigangne. Dette Opium var sandelig ikkun de Ugudeliges Medicin, og de Feiges. Om en saadan Lethe løb lige under mine Vinduer, jeg skulde ikke væde en Finger for at smage Bedøvelse. Mennesket skal huske sin Fortid, for at berede sin Fremtid. Veed jeg ikke, hvem jeg var: veed jeg ejheller, hvem jeg er, hvem jeg vorder.

Skovfogden i Birkedal drikker af en dansk Lethe. Hvorlænge varer hans Selvforglemmelse! til Brændevinen har afdampet, og Hjernen er afkjølet. Det er et daarligt Palliativ mod Jesabelisme. Hellere ugift end saaledes gift. Den Stakkel! Ak Justine! Har Du ikke glemt mig der hvor Du nu befinder Dig? eller er Himmelboernes Erindring om Jordelivet bortskyllet af Salighedens Lyshav? -

Nu har Hr. de Martonniere faaet en ny Herre. Naa, han er dog, hvad ingen af de forrige, Jagtelsker, har mange smukke Bøsser, med alt tilhørigt, alle Arter af Jagthunde, og som det synes af gode Racer. - Imorgen vil han ud med mig efter Agerhøns. - De ere dog ikke 264 rødbenede som i Bretagne. - Eh! er vi under igjen! Tilbage! Tag Pumpestokken, og gjør den paaviste Bøsse reen! Det er en godhjertig* Mand; "Vilhelm!" har han et Par Gange tiltalt mig, "der ligger Dig noget paasinde; kan jeg hjælpe paa det, da maae Du, sandt for Herren! fritud henvende Dig til mig" - Helas!**

Jeg troede saalænge, at jeg ikke meer kunde elske noget menneskeligt Væsen; og dog fornemmer jeg noget saadant, hvergang den lille Steen kommer ind til mig, og lader sin Sladder løbe. Jeg sladder med ham, leger med ham - som gammelt Barn. - Helas! naar bliver jeg ganske gammel? Naar skal jeg have udlevet - Dog, jo nærmere til Alderdommen, jo roligere Sind, jo hengivnere i min Skjæbne. Den hærdet mig, ligesom en længe afbarket Eeg. - Gud være lovet! at jeg endnu er modtagelig for bedre Indtryk end dem af Vrede og sandselig Elskov.

Jeg har, foruden Jagten, endnu en nok saa fornøjelig Bestilling i at lære den livlige Dreng Ord og Talemaader af mit Modersmaal. Det kildrer mig behageligt, naar han kommer hoppende med sit bon jour Guillaume! comment s'apelle?" (saa det og saa det.) - Gid han aldrig faae strængere Lærere end Guillaume; og med langt lempeligere Tugtelse end han gjenemgaae Livets Skole! -

Jeg veed vel, hvad I ville mig, stakkels Glutter! Spildte paa mig ere Smiil, Vink, kjælen Tiltale. *Hun* var min første, min sidste Kjerlighed. Uden at have aflagt Kydskheds Løvte, er jeg i denne Henseende fast strængere end nogen Trappist. Jeg er i jordisk Skjersild rensat fra Vellystens Ureenhed. For ej at falde i denne Fristelse, behøver jeg hverken at vaage eller bede. Gud har bønhørt mig: nu takker jeg kun.

Endnu eet Menneskes voldsomme Død! ikke paa Samvittigheden! Han var en lumsk Morder, et Afskum. At jeg truede ham til Bekjendelse, bragte ham paa Retterstedet - det var i sin Orden. - Bæstie! Forfører Tvende, myrder den Ene, for at tage den Anden, - Jeg ynker den Levende mere end den Døde.

Jeg blev dog gift! Eja! - Det er et Ægteskab af *sit* Slags - ikke af det værste Slags. Jeg er hendes Fader, ikke hendes Mand. - Hendes *-* 265 Forfører leed for sine Misgjerninger, leed ved min Indgriben - var det ikke saaledes min Pligt, at tillyve mig hans Vellystbrøde? - Den gode Etatsraad billiger min Fremfærd i denne skumle Begivenhed, og understøtter den. - Ah! den lille Steen sad nys paa mit Knæ, og spurgte mig i sin Uskyldighed om: "hvordan det var at være gift?" Kjere Dreng! det kan Du faae tidsnok at vide. - Imorgen Sneppejagt; tirer haut, bedre end tirer bas.

Gives der Anelser! dunkel Forudfølelse af noget, der skal komme? Noget meer end blot ubehageligt! Saa vil snart - o! Guillaume! om det var en brad Død? Den er ikke uvelkommen. - Jeg vil belave mig. Jeg vil strax overgive Steensen denne Papiirpakke, som nu skal forsegles, med Udskrivt: at aabne efter min Død.

Er denne trofaste Ven for Døren, kan han aabne en anden ind til Dig, Justine? -

Der var en smuk Egn, blandt saamange flere her i Jylland, hvor jeg i mine yngre Dage en tidlang færdedes. - Jeg var dengang, som jeg er endnu, meget for at røre mig, og see mig om; saa paa Herregaarde, saa i Bøndergaarde; snakke med baade paa jydsk og paa tydsk, baade paa dansk og paa fransk; og var jeg end ingen fuldkommen Parleur, saa parierede jeg alligevel frisk væk. - I den Bye, hvor jeg havde mit Hovedkvarter, boede en Degn. Det er nu det samme, hvad han hedder; jeg benævner ham blot ved hans Embeds- "Caractør," som Bonden siger. Denne Degn besad, foruden hans Embedsdygtighed, ogsaa udmærket Færdighed som Kleinsmed og Bøssemager, hvilken sidste Profession han drev med saameget større Forkjerlighed som han var Jæger med Liv og Sjæl. Da jeg var ligesaa, øvede vi denne Profession i Compagnie jevnlig efter Tid og Lejlighed. Og gaves disse Vilkaar saameget lettere, som han holdt en Skolefuldmægtig, just den, efter hvilken Fortællingen er betitlet.

"Petit" uden Substantivet, passer egentlig ikke paa ham, eftersom han var en Karl paa sine tolv Kvarteer; men han havde den Skavank; at naar han stod paa det venstre Been maalte han kun 11 Kvarteer, Dette havde en saadan Indvirkning paa hans Gang og Retning, at han ikke blev Musketteer, men idetsted Riset betroet. At vor Skolemester dandsede ret godt i Kraft af det gamle Ordsprog, det kræver intet videre Beviis, end at han ved saadan Lystighed næsten aldrig var af Gulvet. - At han var en udmærket Sanger meente han selv; men Tilhørerne delte ikke denne hans Mening, ligesaalidt som den: at han skulde være det smukkeste Mandfolk i hele Sognet. Derimod var man ganske enig i at han var det nysgjerrigste. Man tog fejl; thi han var alene videlysten; og denne Lyst omfattede al menneskelig Vidskab: her blot eet Exempel: Hans Principal og jeg kom en Foraarsaften hjem fra Træk med nogle Vildænder. Han besaae og fornøjede sig over Fangsten. "Jeg gad dog vide, om jeg ikke ogsaa kunde smække 267 saadanne Fugle!" siger han. "Du kan jo prøve det!" svarte Degnen. "Du maae faae min anden Bøsse imorgenaften. Jeg skal selv lade den til dig." Det blev meget gunstigt optaget.

Det var i Sidstningen af en Tøvinter, da vi tre drabelige Jægere uddroge til et godt Trækkested, og afsatte os i passende Afstand med Ryggen til et Gjærde, Vandet foran os. Det var just paa den Aarstid, at Ræven "roller," og af og til udtriller sine skingrende Serenader. Ved en saadan Elskers første Rullade raabte vor Skolefuldmægtig: "Jøsses! hvad var det?" "Tys! hold Kjæft!" svarede Principalen. - Nok en Trille, og, efter Pauser, flere. Ved enhver af dem rykkede den vordende Skolemester nærmere hen til Degnen. Han blev ærgerlig over denne Forstyrrelse af Jagten, og brød op til Hjemgang. Paa denne lod Mikkel videre sin behagelige Stemme høre, og den Ujagtkyndige spurgte bestandig i Forbauselse: "!! hvem er da det?" - "Aah!" fik han endelig til Svar, "det er den afdøde Landinspecteur, som har uretfærdigt udskiftet Markerne. Han føres en vis Nat op af Helvede og herud af en eller anden Djævel. Hvergang de nu kommer over et Markeskjæl, kniber Djævelen ham med en gloende Tang: derfor er det han skriger." - Under Gangen hørte vi gjentaget det 268 modbydelige Skrig; og hvergang hvidskede Substituten: "Nu kommer de igjen over et Markeskjæl." - Saameget til foreløbig Antydning af den tolvkvarteers Ludimagisters indvortes Beskaffenhed.

Det var selvsamme Foraar, at Bonaparte stødte Kjernen af den spanske Hær herop i Danmark og rejste et fransk Gjærde bag ved dem, og satte Bernadotte til Gjærdevogter.

I Sognet, der havde temmelig Udstrækning og Folkemængde, blev indlagt et Compagnie af Zamora-Regimentet, med sin Captain og tvende Lieutenanter. Den første, en stærktbygget, bredskuldret Mand, havde et Ansigt, der ikke behøvede Skrammer, for at vise den prøvede, hærdede Kriger - jeg forestillede mig at see Cortez. Premierlieutenanten mindede om Pizarro; og siden, naar jeg i Aviserne læste om de fra hiint Tidspunkt og ligetil nu udøvede Grueligheder i Spanien, maatte jeg uvilkaarligt erindres om Morillo i Jylland, der tyktes mig at fungere som Bøddel i hans elendige Fædreland. - Secondlieutenanten, en lille, næsten spinkel Fyr, af et godmodigt Udseende, søgte især Omgang med mig, og da vi begge kunde taaleligt fransk, han dertil lidt dansk, og jeg lidt spansk, saa sladdrede vi vakkert sammen. Med Latinen, den han troede, skulde knytte Traaden, naar den brast i de andre Tvindinger, gik det sjokkende og bomrende. Ikke enhver Rector skulde forstaae, at "Ospero domum," betydede "Værten i Huset" og "Filius regem" "en Kronprinds." Nok om denne Babylonisme.

Bataillons-Commandøren var indkvarteret paa en Herregaard, hvor jeg ofte kom. Han var yngre, meget smukkere, og meget galantere end baade omtalte hans Captain og Premierlieutenant. Han talte temmelig færdig fransk, og havde dertil af sin Oppasser Asinjo lært en Slump danske Ord og Talemaader, allermest henhørende til det Capitel om Kjerlighed, saasom: "søte Mund, dejlige Ojos (Øjne), en Marmorbryst," o.s.v., hvormed han tiltalede de smukkeste Individuer af det kvindelige Tyende. - Blandt dette befandt sig paa Gaarden en ualmindelig skøn Stuepige, til hvis Bestilling ogsaa hørte, at gjøre reent i Commandørens Værelse, hvorfra hun, efter et Par Dages Forløb, hos sin Frue, Gaardens Besidderinde, indstændig bad sig befriet. Bevilget. Da denne hendes Dydighed snart blev bekjendt dersteds, vandt hun naturligtvis i hæderligt Omdømme. - Dog, hvad der mislykkedes Spaniolen, var en Franskmand forbeholdt.

En Dag var jeg i en nærliggende Søstad. Da kom agende paa en 269 Bondevogn en fransk Ingenieurofficeer med en Sappeur bag. Hiin var civil klædt, uden mindste militært Kjendemerke. Denne havde derimod baade Uniform, og saa ultratyrkisk et Skjæg, at man af hans Ansigt neppe saae den øverste Halvdeel. En Æreslegionsorden og en massiv Guldkjede prydede hans Vest, og nedenfor dinglede ditto Uhrkjeder og Signet-Trophæer maaskee fra hans underjordiske Expeditioner; eller og fra overjordiske; han

var reglementeret i Skabning, Holdning og Bevægelser, og hans levende Øjne lod ane søde Hemmeligheder.

Jeg glemte at fortælle, hvorledes den yndige Stuepige, strax efter hine ubehagelige Sovekammeroptrin, var i Mindelighed bleven sin Tjeneste paa Gaarden ledig, og havde givet sig i en anden, og det var netop der hvor disse Franskmænd tog ind.

Begge disse, hun, vor Skolesvend og jeg traf sammen i Forstuen. Sappeuren smilte til hende, saa hans Moustacher skred en Fingersbred høiere op om Næsen; og hun rødmede, saa Blodet gled hende ud over hele Ansigtet. "Aha!" sagde Captainen til sin Landsmand, paa Fransk nemlig, "Du har smukke Bekjendtskaber ogsaa her, som jeg seer." - "Dem har jeg allevegne," fik han til muntert Svar. Han nikkede fortroligt til Pigen, og fjernede sig med sin Officier du genie. Ligesaa hurtigt forsvandt Hun, skjøndt Skolesubjectet vilde standse hende. Han og jeg vare altsaa under fire Øjne. "Hvad," siger jeg, "har Du med hende at bestille?" - "Intet videre" svarte han, "end at jeg synes ret godt om hende, og derfor hover jeg ikke, at denne lodne Franzos gaaer og smutter efter hende." - "Har han smuttet før?" spurgte jeg. - "Af og til i en fjorten Dages Tid," sagde han; "Jeg har hørt: at disse her paa Kejser Napoleons Befaling, efterseer alle Fjordene østerpaa Landet, for ved Indløbene at anlægge Batterier, til at holde Engelsmændene ude." - "Godt! end Du! anlægger Du ogsaa Batterier her?" - "Jeg er bleven Hovmester hos mit Sødskendebarn Skipper Møller nede ved Aaen - men hvad var det, de to Franzoser sagde?" - Jeg fortalte ham det. - "Aah! veed De hvad," tog han ved, "ville De ikke lære mig en Mundfuld fransk!" - "Det bliver heller ikke meer end en lille Mundsmag," svarede jeg, "Naar du møder Een af dem, saa siger Du bon jour! Goddag! Og saa vil De nok spørge dig, hvem Du er; og det hedder paa fransk Je suis Petit maître d'école." Ikke uden Vanskelighed fik jeg ham dette indpræntet. Da disse Messieurs just igjen viste sig, biede han ikke forlænge med at gjøre sin 270 Sprogfærdighed gjældende. Herrerne loe og Sappeuren sagde: voila un Petitmaitre danois!" Leende gik de bort. "Det hovede de" sagde min Lærling ret tilfreds, skultrende sig med et Smil, der kunde sat Diana i Fristelse. "Alligevel," lagde han med en ganske anden Mine til, "jeg saae gjerne, at de snart vilde skruppe af, for denne lodne Bjørn kunde maaskee sætte Susanne Skruer i Hovedet." - "Det var vel ikke umuligt," bifaldt jeg; "men saadan en kjønl Karl som Du, kan vel nok stikke Bjørnen ud." - "Det kunde hænde sig," svarede ham smidskende, "vi kunde sætte en Prøve." - "God Lykke! adieu, mon Petitmaitre d'école!"

En ottedagstid derefter var jeg atter i Byen. Jeg saae hverken de franske Helte eller den kydske Susanne. Jeg spurgte om dem. "Fanden har taget dem alle Tre," svarede mig Værten, "det gjør mig ellers lidt ondt for Susse; det var saadan en flink og skikkelige Pige, og holdt de Nævisse tilside, lige til han med Gulduhren fik hende forlokket. Hun bad sig rigtignok Forlov til at besøge en Søster, hun har i Vejle; men Franzoserne rejste samme Vej, og samme Formiddag, som hun gik om Morgen. Hun lovede, at være her tilbage i Overgaars; men hun bliver borte." - Imidlertid kom vor Petitmaitre og fortalte os: at han nu var bleven virkelig Skolemester. Han var altsaa avanceret til Grandmaitre d'Ecole. Derpaa spurgte han om Susanne. Jeg gjentog Vertens Forklaring; jeg vidste vel, at han ikke vilde besvime derover, og ligesaa lidt ved Selvmord foraarsage en saa hurtig Vacance i sit nys opnaaede Stormesterdømme. Det eneste Kjendemerke paa en lidt meer end dagligdags Sindstilstand, var at han rettede sig paa det ene lange Been, medens det korte svingede saa smaat frem og tilbage; hvorved han sagde: "jeg vilde dog gjerne gjort hende lykkelig - og nu kunde jeg - men i det Sted vil hun da hellere rende omkring med en udenlandsk Landstryger. Hun kunde have havt det en bitte Korn bedre hos mig. Ja - hvad skal vi sige? Det har nu været hende saaledes beskikket. - Jeg kan sagtens faae en Kone, hende foruden. - Gid Fanden - Gud forlade mig! havde taget den franske Abekat længe før!"

Jeg overlod den uhædige Elsker til hans videre Betragtninger, og nogle Dage derefter fik jeg at bestille i Kolding. Paa Hjemrejsen derfra, da jeg er kommen ovenud af den lange Banke nord for Vejle, og gjør Holdt for at lade Hestene trække Veiret, faaer jeg slumpeviis Øje paa noget hvidt og rødt henne mellem de grønne 271 Buske, kun faa Favne fra Vejen. Jeg staaer af Vognen, nærmer mig forsigtigt, og - seer gjennem Løvhanget et Fruentimmer siddende ved en Træstamme, bøjet forover, begge Albuer paa Knæerne, begge Hænder under Kinderne, hvorved det halve Ansigt skjultes. Jeg stod selv som en Træstamme, og stirrede. Med eet rettede hun Overkroppen og Hovedet, slog Hænderne sammen, og strakte dem op over det; hendes Blik tog samme Retning. - Ak! det var Susanne - og det var dog ikke hende. Det havde engang været den yndige Pige; nu var den ungdomslivlige Farvetone reent borte, som paa et af Tid og Skjødesløshed ilde medtaget Malerie, før det bliver restaureret. - Ak! for hende var ingen Restauration at haabe: en maaneklar Nathimmel pludselig understrøgen med døsig Riimtaage.

Jeg havde mine Betragtninger - i dem var intet af Maaneskin, men meget af Tudsmørke. Jeg traadte hen til hende. Hun foer op med Vildhed, og raabte: "Hvem er De? hvad vil De?" (Hun kjendte mig ikke). "Jeg er en Rejsende," sagde jeg, "saa Dem sidde her saa ensomt. - Jeg rejser nordpaa - vil De med, har jeg Plads paa Vognen." - "Hvad behager?" stammede hun. Jeg gjentog mit Tilbud. - "Nei jeg takker, jo jeg takker!" Hun rejste sig hurtigt, og fulgte mig. - Da vi vare komne til at kjøre, indledte jeg en Samtale - som langthen var egentlig to Enetaler. - "Kjender Du mig ikke?" begyndte jeg. - "Nej - jo - jeg synes det." - "Det er dog ikke saa længe siden vi saaes hos Gjæstgiverens i" - "Der kommer saamange paa saadant et Sted, man glemmer den Ene for den Anden." Hun trak efter Veiret, som den uvante Svømmer, naar han stikker Hovedet op, efter at have havt det vel længe under Vandet.

Jeg gik engang paa Toldboden, og hen til Flydebroen. Derindenfor svømmede flere Smaadrenge. Blandt disse var en Novice, en lille Knort paa en sex syv Aar, saae han ud til. Han pjadskede af alle Kræfter, men sank meer og meer, indtil blot Issen var over Vandet. De andre brød sig fejl om. Jeg sprang ned, stak Hænderne under hans Kjæft, og hivede ham op paa Flaaddet. Han gylpede noget Vand op, og herud igjen. Det gik ligesaadan. "Hvem hører Du til?" siger jeg. - "Moer boer i Eenhjørningsgaden," svarer han, og vil atter ud. Jeg holdt ham tilbage. "Du Ulkeunge!" raabte jeg, "bliv fra Vandet, til Du lærer at svømme!" - "Hvordan skal jeg saa lære det?" snærrede han, og sprang i Dybet tredie Gang. En langt større og allerede veløvet Svømmer kom til, og tog sig af ham, og jeg gik op igjen.

272

Det Optrin - eller Nedtrin randt mig isinde; Susanne havde ogsaa blindthen kastet sig i Lidenskabernes rivende Strøm, uden Kraft til at bjerge sig: hun var ved at synke. Hvorledes kunde hun frelses? Det Element, der truede Matrosdrengen, er ikke nær saa farligt som det mod hvilket den allerede afmægtige Kvinde kæmpede uden Haab om Redning.

"Vil Du til Gjæstgiverens igjen?" tog jeg ligegyldigt ved. - "Dersom de ellers vilde tage imod mig - jeg har været altfor længe borte - jeg veed ikke hvorlænge - det er vel en heel Maaned." - "Det er jo knap nok en Uge," siger jeg; "og Du kan jo strax underrette dem om, at Du har været syg - man kan see det paa Dig. Jeg vil gjerne bekræfte det."

Dette havde jeg talet halvt bortvendt fra hende, der sad bag ved paa Fodersækken; min Højre hvilede paa Bagslaget af min Stol, Pludselig blev den berørt - trykket. Jeg drejede mig derom. - Hun skjulte den med sit Ansigt - hendes Taarer vædede den. Jeg trak den ikke bort; jeg vilde ikke standse det nu aabnede Afløb for hendes Smerte.

Endelig hævede hun det graadfurede Aasyn, fæstede de mattindrende Øjne paa mig, og hulkede: "saa der gives da eet Menneske, der ikke forskyder mig, ikke foragter mig." - "Vor Frelser," svarede jeg, "forskød ikke den, som alle Andre fordømte; gak bort! sagde han trøstende, advarende, gak bort! og synd ikke mere!" Hun greb atter min Haand, kyssede den og stammede: "Gud lønne Dem for denne Time! Jeg skal aldrig glemme den."

Gjæstgiveren saae surt til hende; hans Kone bittersødt, hvorhos hun snærrede og stiklede ganske forstaaeligt - ogsaa paa mig unge Fyr, hvem hun betragtede som en ny Tilbeder af den "ledigblevne" Susanne. Imidlertid beholdt de hende.

Der løb herefter omtrent syv Aar hen, i hvilket Tidsrum jeg havde haft meget andet at tænke paa.

Paa en Rejse faldt nu min Vej igjennem den By, hvor min Grandmaitre havde sagt mig, at han var bleven ansat, for at "understøtte Præsten i hans aandelige Virksomhed." - Jeg opspurgte snart dennes "Collegas" Bopæl, traadte ind i Stuen, hvor jeg kun forefandt tvende legende Børn: en Dreng paa mellem sex og syv, og en ditto et par Aar yngre; hvorom den ældste, paa Tilspørgsel, underrettede mig. - Den ældste havde mørkebrune Øjne og Haar, den anden 273 lyseblaa Øjne og hvidguult Haar; hiin mindede mig om den franske Sapeur.

Jeg spurgte om Forældrene, og fik den Beskeed: at Faer var i Skolen og Moer i Bryggerset: "men jeg skal kalde paa dem," sagde den ældste, og sprang ud. "Pas paa!" lagde han til i Døren, "at bitte Johan ikke tager min Kyrasseer derhenne!" (en Kjæphest i Krogen.)

Drengen bragte snart vor Pædagog. Han gjenkjendte og hilsede mig med saamegen Varme, som hans kølige Natur tilstædede. Efter at have gjort nogle almindelige Spørgsmaal om min nærværende Stilling og Befindende og faaet disse Kvæstioner besvarede, førte vi Talen tilbage paa det Forbigangne.

Det forekom mig synderligt: at naar jeg ledede Snakken hen paa Franskmanden med Stuepigen, drejede han af, og for Exempel hen til Andekjæret, eller Landinspectørens Spøgerie ved Markeskjællene. I sammenhæng med disse Materier lagde han følgende til:

"Enten det nu er den samme Jordsmager, som har udskiftet i min forrige Egn, eller en Anden, saa har jeg heromkring hørt det samme Helvedesvræl, naar jeg tidlig paa Aaret har siddet efter Ænder." - "Saa De gaaer paa Jagt endnu?" afbrød jeg. - "Jeg *siddet* paa Jagt," rettede han, "saa efter Ænder, saa efter Ræve i Aadsel, og saa efter Harer i Kaalhaver." - "Giver det noget af sig?" - "Saamænd! ligesom det træffer. Jeg gjør ikke saameget sjældn min Kone fornøjet, naar jeg medbringer hende et Stykke Vildt eller fleer." - "Men naar De nu kommer tomhændet hjem, hvad siger hun saa?" - "Hun siger: at jeg gaaer og slider Klæder og Støvler, og at jeg dog i det mindste skulde tage Træsko og mine gamleste Dagligklæder paa; det var alt godt nok." - "Hvem er Deres Kone?" spurgte jeg, "kan man ikke have den Fornøjelse at hilse paa hende?" - "Der er hun selv," svarede han hurtigt og sagtmælet. Døren gik op, hun selv traadte ind. - Iha! det var Susanne! - Hun gjorde et lille Knix for mig, med et flygtigt Overblik, hvorpaa hun gik hen til Manden og hvidskede - dog ikke saa sagte, at jeg jo kunde forstaae det - "gaae dog ind i Din Skole! Børnene ere færdige at vælte hele Huset - hvem er den Fremmede?" - Han sagde det, og humpede ud med lange og ulige Trin. - Nu vendte hun sig til

mig og nejede. Et mat Smil, et svagt Lysglimt, ikke uligt det sidste blege Skær af et hendøende Nordlys, oplivede for et Øieblik hendes - jeg kunde gjerne sig: halvdøde Aasyn. Hun spurgte hvorledes jeg befandt mig, hvor jeg nu opholdt mig, og ret 274 ligesom det hændelsesviis faldt hende ind, takkede for udviist Godhed i den forgangne Tid. - Jeg sagde da: at det fornøjede mig, at see hende vel forsørget med en skikkelig Mand. - "Ja saamænd!" svarede hun, drejede Mundvigerne lidt nedad, og sendte et Suk opad. Jeg behøvede ingen andre Kjendemærker paa hendes Huuslige Lyksalighed.

"Maa jeg være saa fri at spørge," fortsatte jeg "hvorledes De og Deres Mand ere trufne sammen paa Livets Vej?" - "Aah! det gik meget ordentlig til," gjenmælede hun, "han saae mig nogle Gange hos Gjæstgiverens, De veed, og fattede Godhed for mig, sagde det ogsaa til mig. Det var jeg ikke saa strax betænkt paa, for jeg skal sige Dem, han var ikke den eneste, der havde et godt Øje til mig. Naa! da jeg saa senere var kommen tilbage fra et Familiebesøg - De husker maaskee, De var saa artig at befordre mig et Stykke af Vejen - see saa kom han igjen, og slog paa den samme Streng, og Meningen blev da, at vi kom sammen. - Hvad maa jeg byde?" - "Ingenting," svarede jeg, "ellers mange Tak!" sagde Farvel og gik fra et Huus, hvor jeg heller ikke har været siden.

Kan et Menneske ældes, før det begynder at blive gammelt? Ja! naar Aanden taber Herredømmet over Legemet og dets Drifter, og ydermere slutter Forbund med disse. Hvad saaledes gjælder om Menneskekjønnen i det Hele, gjælder end yderligere om den svagere Halvdeel af samme. "C'est le premier pas, qui coute!" siger Fransken, men ligesaavel om hæderligt Værk, som om første Skridt ned i Lastens Huulvej. Javel koster dette alleroftest Kvinden hendes dyrebareste Klenodier, hendes glade Barndoms uskyldige Glæder. Enhver ung Pige skulde bære paa sit Bryst, i sit Bryst denne Talisman mod Sandselighedens Koglerie: "*Det er det første Skridt, som koster!*"

275

Kniplerinden

"Det var i Aaret 1815" fortalte mig en Ven, hvem jeg, efter 10 Aars Fraværelse, 1836 besøgte, "at min ældre Broder, min yngre Søster og jeg foretog os en Reise til *Tønder*, for at besøge vor ældre Søster, som var gift derude. - Som vi ere komne Staden paa en Halvmiilsvei nær, eller saa, bliver Søster upasselig, og beder om at forskaffe sig et Glas koldt Vand. Vi vare just ligeudfor et lidet Huus tæt ved Veien. Jeg sprang af og derind, og bad et Fruentimmer, det eneste Menneske jeg saae derinde, om det Forlangte. Hun sad ved et lille Bord og kniplede, saae flygtigt op paa mig, og hentede i en Hast Vandet. Jeg takkede, bragte det til Søster, og, da hun havde drukket, Glasset ind igjen. Den, der havde givet mig det, sad, som før, ved sit Arbeide, det hun drev med Ivrigheid. - Jeg saae nu noget nøiere paa den unge Pige: Hun var tarvelig klædt, dog noget nettere end de fleste andre Kniplersker, jeg paa forrige Reiser havde bemærket. Hun var meget smuk, men bleg, som hendes Medarbejdersker, og hendes noget dybtliggende Øine gave umiskjendelige Tegn til jævnlig Graad; hun kastede dem hyppigt hen til en Alcove, i hvilken jeg snart opdagede et gammelagtigt, sovende Fruentimmer. Sengeklæder, saavelsom det lidet Bohave, vidnede om knappe Kaar.

Jeg maate have Meer at vide. - Da jeg udenfor havde overtydet mig om, at Søster var bedre, bad jeg dem at fuldende Reisen uden mig: jeg havde endnu Lidt at tage vare derinde, men skulde snart komme bag efter dem til vort Maal. De rullede væk; min Broder med et Blink til mig, det jeg meget vel forstod.

Da jeg kom ind i Huset nu tredie Gang, udtrykte Pigens Aasyn Forundring, ikke ganske uden Uvillie: hun havde jo vist lagt Mærke til Vognens Bortkjørsel, og troet at Vandbæreren var fulgt med. "Ønsker De endnu Noget? eller savner De Noget?" spurgte hun koldt, og lod Fileernaalen hvile. - "Jeg savner Intet," svarede jeg, "for mit Vedkommende; men - Noget alligevel - med Tilladelse, er det 276 Deres Moder?" - Hun nikkede. "Syg maaskee?" - Hun nikkede, og hendes Øine befugtedes. To smaa Medicinglas og en Pulveræske i Vinduet bekræftede hende tause Tilstaaelse. - "Det kan tykkes Dem underligt," tog jeg atter tilorde, "at en Dem ganske ubekjendt Fremmed, i et ham ligesaa fremmet Huus, søger at gjøre sig bekjendt med et Forhold, som vækker, sandfærdigen! ikke hans Nysgjerrighed, men en Medfølelse, der ingenlunde er fremhyklet." - Intet Svar paafulgte; thi den gamle Kone vaagnede just, og gav sig; Datteren fløi hen til hende. Da hun vendte Ryggen til mig, stak jeg hurtigt en Pengepung ind i en halvtaabenstaaende Skuffe under Bordet foran mig, og listede mig bort uden andet "Farvel."

Ankommen i *Tønder*, fik jeg meget Andet at tænke paa, end smukke ulykkelige Kniplingspiger. Den

fælles Familieglæde ved Gjensynet lagde Beslag paa alle vore Tanker og Følelser: Spørgsmaal og Contraspørgsmaal, med behørig Svar, blandede med Skjemt og Latter, Aher og Iher, fløi i livlig Afvexling fra Munde til Ører. Og alt dette, tilligemed legemlig Vederkvægelse, medtog den første Dag til seent ud paa Aftenen. Min faste Søvn gav intet Spillerum for Drømme. - Næste Formiddag maatte Man bese Byen og dens nærmeste Omgivelse; og om Eftermiddagen dens ældre Søster *Møgeltønder*, for sin mythiskdunkle Mærkeligheds Skyld, som og Stedet i *Gallehuus*, hvor de uforklarlige Guldhorn bleve fundne, de der i nyere Tid gave en evig forbandet Tyv herostratisk Ry. - Næste Dag besaaes den sælsomme "*Gottes Koog*" - et Archipelagus paa Fastland. - Saaledes gjordes, med kun et Par Rastdage, Udflugter til *Leck*, *Colonien*, ja til *Nordfrisernes Landstrøg*. - Der var endelig kun tre Dage af de til vort Ophold i *Tønder* fastsatte fjorten tilbage, og jeg havde saagodtsom reent glemt min blege Kniplerske. Da mindes jeg om hende i en Drøm, af hvilken jeg vaagnede ved det første Dagskjær. Da Familien var vant at sove meget længere om Morgenen, stod jeg ufortøvet op, og gik ud til Kniplingshuset, tilmode som naar Man foruroliges over en uundskyldelig Forsømmelse.

Da jeg traadte ind, foer hun, med et næppe hørligt "Ak!" op fra sin Haandgjerning; en let Rødme fløi, som i Blæst Skyggen af en Sky over Sneemarken, over hendes Lillieansigt, og forsvandt i samme Øieblik. Jeg kikkede hen til Sygesengen, opdagede strax, at den var tom, og ligesaa, at Datteren bar Sørgedragt. "Deres Moder" - sukkede jeg - "er nu hjembragt til en bedre Verden, end denne" - 277 hun tog Ordet; "hendes hentærede Legeme blev overgivet til Jorden i Søndags." Dette sagde hun med rolig Hengivenhed, uden andre Taarer, end et Par af mine. - Om hun saae dem, veed jeg ikke; thi hun var traadt til sin Comode, det eneste Gjemme, jeg bemærkede, og trak en Skuffe lidt ud; men vendte strax Ansigtet halvt om til mig, sigende: "Har De ikke savnet Noget, siden De var her forgangen? - Nei nei! De har ikke *villet* savne det - See her er deres Pung, ædelmodige Herre! i samme Tilstand, som jeg fandt den i Bordskuffen." Hun rakte mig Pungen - Jeg tog den ikke; den faldt i min Haand, fra den til Jorden. "Jomfru!" sagde jeg, "kunde jeg ikke paa anden og bedre Maade vise mig værdig til den Titulatur, De bærede mig med? eller vil De i denne Hytte fængsle Dem selv til Kniplebordet, indtil Døden forløser Dem fra et glædeløst Trældomsliv?" - Hun traadte mig et Par Skridt nærmere, med en bydende Anstand, og en mørk, om ikke skummel, Alvorsmine. "Sælsomme Mand!" talte hun med langsom og dæmpet Røst, "hvilken Forbindelse kan tænkes mellem vore Livsforhold? Jeg er bestemt af Skjæbnens Herre til dette eensformige Arbeidsliv, som De paatrykker Trællemærke. Ja, min Herre! jeg har ogsaa trællet, før for To, nu for Een. Bedre kan jeg dog friste Livet, da jeg er alene." - "Alene?" gjentog jeg, "intet Menneske skal være alene; ikke afsondre sig fra et Samfund, som Gud selv har stiftet. Bedre at komme i Berørelse med den almindelige Blanding af de Bedre og de Værre. Bedre at faae Bekymring og Modgang blandet 278 med Fornøielse og Medgang, end henslide sin Tid uden enten det Ene eller det Andet." - "Det maa dog Livsfangen," svarede hun, "Fordi han tvinges dertil" vedblev jeg; "men af sine Medmennesker," - "Saa ung!" lagde jeg til; "og dog uden Tillid til nogen af dem! saa aandelig dannet, og saa sørgelig klog! De tilhører en bedre Stand, end den, hvori De, maaskee først af Nødvendighed, men nu af egen fri Villie indstænges. - Jeg har baade Evne og Villie til at sprænge dette eensomme Fængsel, og give Dem en værdigere, en mere lønnende Virksomhed - kan De Tydsk?" - "Aaja" svarede hun, "jeg forstaaer ogsaa Fransk." - "Det er ypperligt!" sagde jeg, "min gifte Søster søger netop en Lærerinde til sine to Pigebørn, den ældste syv, den yngste fem Aar. Vil De tage mod denne Plads, skal De erfare, at baade Forældrene og de Smaa ville gjøre Dem Livet anderledes behageligt, end det hidtil har været. Indvilger De, kan De endnu i denne Dag tiltræde deres Post; den er ikke længere borte, end her i *Tønder*." - Hun rakte mig sin Haand, og det med et ganske nyt Ansigt, hvis Colorit smilende Haab havde tegnet. Jeg greb, jeg kyssede den fine Haand, som hun undseelig drog tilbage. Hun pegede paa sin Stol - den eneste hun havde - satte sig selv paa Sengestokken; og da jeg havde indtaget det anviste Sæde, hentede hun et langt Suk, og talte saaledes.

"Ædle Menneske! De maa ikke forlade denne Sorgens Bolig, uden Forvisningen om min ubegrændsede Tiltro. De er berettiget til ganske at kjende mig, og min Skjæbne - De har vel en Time tilovers?" - "Flere, om De behager" svarede jeg; og havde jeg havt flere Ører end de to, de havde tilsammen staaet vidt aabne.

"Min Fader var en fransk Emigrant fra det forrige Bretagne. Han bar, eller maaskee havde han, til et Minde om sin Fødestavn og sin Skjæbne, antaget Navnet *Goelan* - De forstaaer vistnok Fransk?" - "Ret vel" svarede jeg; "men *Goelan*? Det veed jeg ikke Hvad betyder." - "Det er ogsaa et Provindsialord, der betegner en Strandmaage. Om Sommeren, men meest i Efteraaret, naar Sømændene fra hine Kyster ere paa Farten, pleie Koner og Piger ofte at gaae ud paa Strandbredden, naar Vinden bærer paa Land, og da at synge efter de opskræmmede Fugle:

Goelans! Goelans!
Ramenez nous nos maris et nos amants!

De Vise finde sagtens heri en from Overtro. Ak! hvilket elskende Hjerte er fri for sligt?

Min Moder var Tydsk. Hendes Forældre boede i *Itzehoe*, hvor de dreve en Handel, det netop kunde ernære Familien. I sin Landflygtighed kom min Fader paa Lykke og Fromme til min Fødeby, og fandt sit

Ophold ved at undervise i hans Modersmaal. Til vort Huus fik han ogsaa Adgang; og mod at nyde Middagsspise informerede han min Moder, dengang sexten Aar gammel, og en Broder til hende. Det varede ikke mange Tider, inden der opstod en Kjærlighedsforstaaelse mellem *Goelan* og hans kvindelige Elev. Da de Gamle mærkede det, frabade de sig hans videre Underviisning, tilligemed, som Følge deraf, hans Besøg.

Det var allerede kommet saavidt mellem mine Forældre, at hun erkjendte sig frugtsommelig. Ved at aabenbare dette for hendes Moder haabede hun at erholde Forældrenes Minde til en Forbindelse med den elskede Flygtning. Tværtimod: hun blev ligesom han viist Døren, og tilmed gjort arveløs. Hvad var nu at gribe til? Min sorgbetyngede Moder kunde ikke udholde at forblive i den By, hvor hendes ubarmhjertige Forældre boede. Hun havde en velhavende Moster her i *Tønder*, Enke og barnløs. Didhen tyede hun med Fader, og lode de sig underveis i *Frederichstadt* copulere.

Mosteren tog rigtignok taalelig godt imod dem, gav dem fri Bolig, og Bidrag til deres Underholdning; idet min Fader fortjente paa sin Side, min Moder paa sin, ved at forfærdige Fruentimmerpynt. Saaledes gik det uden Nærings Sorg. Jeg kom til Verden, voxte med Sundhed og i Munterhed, som er Børnealderens Lod. Fader talte og læste kun Fransk med mig, ligesom Moder Tydsk; hvoraf De vil kunne dømme om min Færdighed i begge Sprog. - Jeg opnaaede mit tiende Aar. Da døde min Fader og Moders Moster næsten paa eengang. Af Det, hun efterlod sig, kom os kun ganske Lidet tilgode. For at kunne bjærge Livet flyttede min Moder herud i dette netop ledigtværende Huus, hvor vi stræbte at ernære os ved Knipleri. Ogsaa godt, til min Moder sygnede, og hendes Pleie og Ernærelse overlodes til mig alene. Ja min Ven! tillad mig at kalde Dem saa! jeg har ingen anden." Hun drog her igjen et Suk, og blev ved: "Riigdom har sine Fristelser, Fattigdom sine; af begge søge slette Mennesker at benytte sig. Ei heller jeg har undgaaet, om jeg end har overvundet mine. Een af de Kniplingshandlere, til hvem Arbeiderinderne befinde sig væsentlig i samme Forhold som de engelske Fabricanter til Fabrikeierne, modtog entidlang vore Kniplinger mod nogenledes billig Betaling; men saa faaer han isinde at indlemme ogsaa mig i sit vidtløftige Harem. Jeg afviste hans skændige Forslag saaledes, at det ikke blev gjentaget. Ved næste Leverance viste han mig Følgerne af min Vægring: han havde Eet og Andet at udsætte paa Vårene, og nedsatte Prisen for dem. Ja han misanbefalede mig derforuden hos flere af hans Laugsbrødre, saaat jeg forgjæves tilbød Een efter Enanden mine Frembringelser. To Dage spildte jeg paa mine frugtløse Bestræbelser, inden jeg traf paa Een, som vel modtog min Haandgjerning, men dog kun mod den almindelige knappe Betaling. Da min Moder, formedelst Sygdommen, ikke mere var, eiheller blev arbejdsfær; Recepter og Medicin krævede Tillægsudgifter: maatte jeg sælge saa et saa et andet Stykke, indtil min Moders Begravelse og Huusleien medtog Hvad jeg havde tilbage, paa dette nær, som De her seer. O!" endte hun, og med nogen letundskyldelig Bitterhed: "Dersom mangan riig Dame vidste, naar hun smilende betragter i Speilet sin Kniplingsstads, vidste hun, hvilke bedske Taarer have dynket disse nydelige Strimler, til Strygejernet borttørrede dem, hun vilde beklage hendes arme Pyntersker, mod hvem hendes Hønsepige fører et herligt Liv. Min Velgjører!" hun hævdede sine foldede Hænder i Veiret, "jeg takker Dig, min Gud! som sendte ham." Herpaa udbredte hun sine Arme, foer ind paa mig - kan jeg næsten sige - omfavnede mig, trykkede sit Ansigt mod min Skulder, sprang tilbage, og Alt saa hurtigt, at jeg under hele Manøvren næppe kunde talt til Tre, langt mindre havde Tid til at gjengjælde Favnetaget, hvis jeg ellers havde villet. Overrasket, behøvede jeg dobbelt saa lang Tid inden jeg med Fatning kunde spørge: "Naar er det Dem beleiligt at blive hentet til Byen?" - "Jeg er færdig" svarede hun, "hvad Time det skal være; men jeg bad gjerne: at det maatte blive en Vogn, der kan føre disse mine faa Eiendele. Selv kan jeg gjerne gaae." - "Jeg skal sørge baade for Dem og Tøiet" sagde jeg, "og det, som jeg haaber, inden Middag. Men jeg vil skynde mig." Jeg ilede ind til min Søsters. Hun med Mand og Børn sad først ved Thebordet, saavel som mine to andre Sødskende. Ved min Indtrædelse forlode de deres Sæder, omringede mig og spurgte Alle paa eengang: "Hvor kommer Du fra? Hvor har Du været? Hvad har Du havt for?" med mere. - "Stop lidt!" siger jeg, "høistærede Hr. Svoger! og elskelige Fru Søster! om

281

jeg nu har været henne og fæstet en Gouvernante til eders Smaapiger?" - "Aa Snak! taabelig Passiar! Pladder!" og andre slige smigrende Tilraab, vare de første Douceurer, der vankede for min ubudne Forretning som Fæstemand. Ved mit alvorligtbydende "Stille paa Parterret!" fik jeg da Ordet: "I vide jo, Kjære, at jeg sjælden spørger, allermindst i saa høistvigtig en Anledning, hvor Talen er om saadanne velsignede Væseners forædlende aandelige Veiledning. *Min* Hovmesterinde er en Pige paa noget over tyve Aar. Hun baade taler og skriver Tydsk og Fransk til Fuldkommenhed. Hendes Moralitet er uplettet, og ydermere udmærket, som jeg nærmere skal forklare, og I selv ville erfare. Men der maa strax gjøres Anstalt til en Vogn, paa hvilken jeg selv skal hente hende, og en anden til at hidføre hendes Commode og noget andet Bohave. Imidlertid skal jeg gjøre Eder bekjendt med Mademoiselle *Goelans* sælsomme Skjæbne." - "Men hvor er hun da?" spurgte min Svoger, idet han gik til Døren for at besørge Vognene. "For nærværende Tid" svarede jeg, "er hun i det Huus, hvor jeg hentede Vand til Dig, *Vilbelmine!* Hendes Moder blev syg der, og er begravet sidste Mandag." - Min Broder loe, og sagde: Jeg kunde nok tænke mig til, at Du havde gjort en Opdagelse, som holdt Dig fast derinde, da Du lod os kjøre fra Dig - Mamsel *Goelan* er vist nok en Skjønhed?" - "Det kan Du selv bedømme" svarede jeg, "naar Du seer hende." - Jeg kaldte nu min Svoger og hans Kone ind i et andet Værelse, og sagde dem i Korshed om Mamsel *Goelan* Hvad jeg fandt nødvendigt og passende. Befordringen kom. Jeg steg op, medhavende en Fruentimmerkaabe, dermed at indhulle Sørgerinden for nysgjerrige Blikke. Denne Forsynlighed var ikke overflødig; hun havde kun en meget gammel, der havde

tilhørt den Afdøde, og, som hun, i mange Aar været ude af Mode.

Indpakningen gik hurtigt for sig; hendes Eiendele vare jo faa og smaa: en tynd Sengematratse, et ditto Teppe med Hovedpude, den lille Commode, der, efter hendes Udsagn, indeholdt den daglige Dragt, i hvilken jeg første Gang saae hende, hendes Linned, en Snees franske og tydske Bøger og en Smule Køkkentøi: Bordet, Stolen, en Skammel, og et lidet Skriin - et voila tout! - Da disse Sager vare læssede paa, bød jeg hende Armen. I Døren dreiede hun Ansigtet tilbage et Par Øieblikke, med et næppe hørligt "Adieu!" og nogle Taarer. Hvem denne Afsked gjaldt, trænger ikke til Oplysning.

Min Familie, hvis nysgjerrige Forventning var høist spændt, modtog 282 Françaisen artigt, dog ikke uden nogen Forlegenhed, der naturligt opstod ved Synet af hendes Skjønhed og Anstand. Men hendes Tiltale, efterat jeg havde forestillet hiin for hende, bragte dem Alle til, med venlige Blikke at betragte hende, som et Lem af Huset.

"Jeg kommer" sagde hun med et let Smil, "om just ikke faldende med Døren ind i dette Huus, alligevel saa pludselig, saa uformodet, baade for Dem og mig, at kun denne Herres (hun kastede et Blik til mig) gode Mening om min Duelighed, som Lærerinde for deres Børn, vil kunne undskylde mig og berolige Dem" - idet hun fæstede et Moderblik paa Smaapigerne - "Dem, de betroer mig?" Den virkelige Moder bejaede.

Glutterne nærmede sig tillidsfulde, Hver tog sin af hendes Hænder, hun omfavnede og kyskede dem. Mellem disse Tre var ikke mere noget Fremmedt.

Børn have - jeg turde kalde det *en sjette Sands*, der, ved første Syn af en Ubekjendt, tiltrækker eller frastøder dem. Hvem de give et saadant godt Skudsmaal, trænger ikke til noget andet. Denne Sands holder sig næppe Børneaarene ud; den sløves før nogen af de andre Fem. De ere kun saare faa, som bevare den under Livets Skolegang, hvor Forstillelsens Indbyrdesunderviisning bliver een af de vigtigste Discipliner. - Min Svoger var urokkelig i dette Princip; følgelig var han paa det Rene med sin fordeelagtige Bedømmelse af Jomfru *Goelans* Hjertelag. Hans Kone, ikke indviet i Mandens Antropologie, fulgte instinktmæssigt Børnenes Anviisning, og omfavnede den, saa at sige himmelfaldne Lærerinde. Først nylig ankommen, var denne allerede hjemme.

Jeg reiste da tilbage med mine to Sødskende, og med et Daguerreotypbillede af - den, Du nu veed nok, paa Sjælens - " - Holdt!" faldt jeg ind, "Du elskede hende dog?" - "Det kan være" svarede han med Kulde; "men i saa Fald vidste jeg det ikke, havde ei engang tænkt derover. Bevidstheden om at have øvet en god Gjerning var en saa overherskende Følelse, at den ikke gav Rum for andre. - Strax efter min Hjemkomst drog jeg ud paa en langt videre Reise, den jeg længe havde ønsket at gjøre og nu var forberedt til at begynde." - "Men" spurgte jeg, lidt ærgerlig, "hvordan var da din Afsked med hende? Det var dog ikke det kedsommelige, betydningsløse, værdiløse: Jeg ønsker, det maa gaae Dem vel?" - "Det var endnu mindre: et Haandkys fra min Side, og en Neien fra hendes - " - Haandkys! 283 Neien!" brummede jeg, "hvorfor ikke hellere Mundkys? Knælen?" - "Bie lidt!" svarede han smaaleende, "Du maa vide Noget om min lange Vandring gjennem det herlige Frankrig og Italien, hvis Herlighed er en Antiquitet - dog, det er ikke værd at kede Dig med en omstændelig Reisebeskrivelse; af saadanne er Du vel forlængst bleven mæt. Kun et Par Situationer - ingen Beskrivelser af Naturskønheder, men saadanne særdeles Forhold, i hvilke jeg selv har befundet mig, og som, under endnu eet Hensyn, næppe ville være uden Interesse for Dig.

Jeg havde beseet *Paris*, med alt det Rageri, som derudi befindes, og havde faaet nok deraf. Nu fik jeg Lyst til at vende mig fra et Panorama, hvor alle Ting, selve Menneskene, ere Kunstproducter, og see mig om i Naturregionerne, de menneskelige med de physiske. - Jeg drog til *Bretagne* - *Henriette Goelans* Fædres Land. Alt var mig her Nyt: Folket, dets Dragter, Skikke, Leveviis og Tungemaal; hvilket Sidste, uden Forberedelse og Underviisning af min Leietjener, der var fra *Bretagne*, vilde været mig et Kragemaal. Jeg lod ham, paa vore Lystreiser, ved Ophold i Stæder, Landsbyer og Fiskerleier, efterforske, om ingen Familie eller enkelt Person af hiint Navn maatte være at opspørge. "Point de tout" saa lød bestandig hans Rapport paa mit spørgende "Eh bien? qv'avez vous fait?" - Jeg var dog noget heldigere; men ikke meer end noget. Som vi, paa Bortreisen fra dette Landskab sydefter, gjorde Holdt i et af de sidste Fiskerleier, for at forfriske os selv og Hestene, blev jeg i Stuen et oliemalet Portrait vaer, der strax fængslede min Opmærksomhed: det forestillede en fornemklædt Yngling, hvis Ansigt havde en paafaldende Lighed med *Henriettes*. Jeg saae nøiere til, og fandt i eet af de nederste Hjørner afridset: "Charles Kolean, age 19 ans." Jeg spurgte Værten, en ung mand, om hvor dette Billede forskrev sig fra. Han vidste det ikke, og henviste mig til hans gamle Moder, der sad paa en Skammel og bødede et Fiskergarn. Jeg henvendte mig til hende om den forønskede Oplysning. Hun gav den, vedblivende sit Arbeide, saaledes:

"For en Deel Aar siden laa et Stykke heroppe i Landet en Herreborg, hvor der boede een af disse høifornemme Folk, der ikke agtede en Fisker saameget som een af de Flyndre, han fangede til ham. Nu skedte det, at der blev Oprør i Landet, og Hver, der kunde føre en Baadshage, en Fork, eller en Buløxe, drog afsted mod alle disse store Palladser og jævned dem med Jorden. Min salig Mand var meget 284 flittig til det Stykke Arbeide; og saa var han ogsaa med, da den Borg herovenfor blev pirret overende. De vare mange hundrede om Bestillingen, og ved Delingen af Byttet blev der kun Lidt til hver: min Mand fik et Lommeuhr,

en Haandfuld Sous og dette Billede, som vi nu siden har ladt hænge her." - "Hvorledes mon gik det Slottets Beboere?" spurgte jeg videre. "Det gik dem hverken værre eller bedre" svarede hun, "end at kun Een slap levende derudfra; jeg troer de kaldte ham *Charles*; men ham hørte Man ikke mere til. Han havde ellers paa Gaarden en Kjæreste - saadane som de Store dengang kaldte en Maitresse. Hun blev, kort før Slottet blev ødelagt, frugtsommelig ved ham, og Ordet gik: at han vilde lade sig hemmelig vie til hende. Der kom Intet ud af, for Fruen skikkede hende saa lumskelig bort - skal dog have forsynet hende ret godt med Penge - og bildte den unge Herre ind, at hun var løbet sin Vei med en anden ældre Kjæreste. Barnet, hun kom ned med, skal endnu tjene paa Gjæstegaarden i nærmeste By. Mere veed jeg ikke." - Jeg sagde hende nu: at Den, som Billedet forestillede, upaatvivlelig var kommen til Danmark, og havde giftet sig der, og at Portraitet sikkerligt vilde være behageligt for Familien at eie. Jeg betalte en ubetydelig Priis derfor, og tog det med mig. - Jeg reiste videre til næste By; paa dens Gjæsteherre kunde jeg, efter den Gamles Anviisning, muligen finde *Henriettes* Halvsøster. Min Undersøgelse førte ikke til andet Resultat, end at en Pige, som hedde *Marion*, havde tjent der til Fornøielse i et Par Aar, men var for ligesaa lang Tid siden, af en gjennemreisende Dame, der syntes vel om hende, med Værtens Tilladelse taget med som Kammerjomfru. Hvor Damen havde hjemme, vidstes ikke - der stod jeg; og derfra drog jeg videre syd paa.

I temmelig store Mellemrum havde jeg skrevet et Par Breve til Hjemmet; men frabedet mig Svar, da jeg, under min ustadige Omflakken, ikke kunde opgive dem nogen sikker Adresse. Først i *Lyon*, hvor jeg agtede at tøve en sex å otte Uger, kunde jeg vente kjære danske Breve. Ligesaa længe forud havde jeg fra *Rochelle* med et Skib, som vilde til *Husum*, sendt *Henriette* Faderens Portrait, ilagt nogle hjertelige Linier fra mig selv. - Nogle Dage efter min Ankomst til det fra Borgerkrigen sørgeligt navnkundige *Lyon*, modtog jeg paa eengang tre Breve: eet fra min Svoger og Søster, eet fra *H. Goelan*, og eet fra min hjemmевærende Broder. Det første var ikke af væsentlig Vigtighed; men de to andre skal Du læse." Han hentede og lagde dem 285 for mig. Medens jeg gjennemløb dem, gik han smaanyndende op og ned ad Gulvet. Jeg udbad mig og fik hans Tilladelse at tage Afskrifter. Her ere de:

"Inderlig takket være De for min Faders Billede! Jeg gjenkjender disse Træk, hvormeget end Rædsler, Hjertesorg, Uro og Alder siden forandrede dem ved Rynker og Skygge. Ak! at Copie er varigere end Original! at en Malers Penselstrøg kan trodse Tiden, men ikke saa den Levende, hvem han paa en Stump Lærred foreviger! Morgen og Aften kysser jeg min unge Fader, og sukker efter den døde. Tiere endnu sukker jeg efter den Ven, som vanker i fremmede Lande, omringet af Farer, dem jeg haaber min Indbildningskraft maa kunne forstørre. Jeg selv lever her saa lykkelig som muligt, paa Eet nær, der hverken tør komme fra min Pen eller over mine Læber. Til Døden Deres *H.G.*"

"Naa da!" raabte jeg, "dersom Slutningen af dette Brev ikke er en forblommet Kjærlighedserklæring, saa forstaaer jeg mig kun daarligt paa at læse Fruentimmerskrift." Han smilede, og sagde: "Læs først dette her!" Det lød som følger:

"Hjertebroder! Jeg er forviist - jeg hentyer til Dig - aabn dine Arme for en ulykkelig Selvbedrager! Jeg har elsket, jeg elsker endnu - har beilet - faaet Nei! et saadant Nei, efter hvilket intet Ja lader sig enten vente eller ønske. Lad mig skrifte! maaskee det letter. - Kort efter din Bortreise besøgte jeg dem der i *Tønder*. Jeg saae *Henriette* - jeg forlængede mit Besøg - jeg gjentog det. Aldrig have saa mange Fuldkommenheder været forenede i een kvindelig Skabning: regelret Skjønhed, fortryllende Ynde, dyb og reen Følelse, poetisk Sands, og uforstyrrelig Takt for Alt hvad er ædelt i Ord, Tanke og Gjerning. Det var jo umuligt Andet, end at Børnene maatte tilbede hende, deres Forældre elske og høiagte hende. - Paa min Anmodning - ikke sjældent efter hendes egen - spadserede vi i det Frie udenfor Byen. Jeg kunde paa disse Vandringer lære mere Verdensphilosophi, end af Knigge og Colleger, hvis jeg bare kunde husket det. Hun havde havt de udvalgteste tyske og franske Digtere til Læremestere, og været sin egen Manuctrice. Som en dygtig Manuctør kan sine Professorers Collegier udenad, saaledes hun sine æstetiske. Og hendes Fremsigelse! Ingen Theaterdeclamation har saaledes - jeg kunde sige: magnetiseret mig, som *Henriettes*. En Dag, som vi stode paa Dæmningen, og havde *Gottes Koog* ligeud for os, fremtonede hun *Theklas* Sang. 286 Den inderlige Rørelse, med hvilken hun udtalte den sidste Linie: "Ich habe geliebt und gelebet" greb mig saa umodstaaeligt, at jeg, fuld af svulmende Haab, tilhviskede hende: "Sey Du mein *Tbekla!*" Hun svarede efter et Ophold, i hvilket hendes Aasyn udtrykte Forbauselse: "Bedauern Sie mich! Ich verehere Sie, ich schäze Sie hoch über tausend Männer, aber lieben! ein weibliches Herz liebt nur ein einziges Mal." Hun stak sin Arm hurtigt under min, og drog mig hjem. Det svimlede for mig. Siig mig: hvem skulde hun elske? En Kniplingskræmer? Hun elsker Dig, min lykkeligere Broder! Hvem ellers? - Inden tre Uger er tilende kan Du vente mig. - Din *Christoffer*. -"

Min Broder havde skaaret min Sjæls Øine for Stær: nu først saae jeg klart, at jeg elskede hende. Jeg haabede paa hendes Gjenkjærlighed. Længsel efter hende brændte i min Barm. Og dog skulde jeg her oppebie min Broder. Det gjorde jeg, men paa mit Værelse, uden at bryde mig videre om *Lyon* og dens høitberømte maleriske Omgivelser. Jeg kedede mig rædsomt. Jeg var nær ved at tage Opium for at bedrage Tiden og glemme mig selv og hende med. Jeg fordømte min bly tossede Tilbageholdenhed, da hun dog havde givet mig saadanne Tegn, som jeg aldrig burde miskjende. Men, faldt mig saa igjen ind: i min Svogers gjæstfrie Huus komme mange Besøgere; hvorfor kan ikke een af dem, elskværdigere end jeg, have vundet hendes Hjerte? Om jeg nu kommer hjem, og det gaaer mig ligesom min Broder? Jeg ravede usikker mellem

Tvivl og Haab; det Sidste holdt mig paa Benene.

Min Broder kom. Jeg glædede mig over hans livlige Udseende. Dog det var Sol og Vind, der havde tingeret hans Ansigt. Græmmelsens Tinctur kom snart istedetfor hiin paa hans noget indfaldne Kinder.

Efterat *Christoffer* havde udhvilet og forfrisket sig en Dag over fra Reisens Besværligheder, siger han til mig: "Jeg maa nu afsted til *Livorno*. Som jeg er færdig til Reisen fra vort Hjem, kommer vor Kjøbmand *Wulf* farende fra *Husum*, med den, ogsaa for os betænkelige Nyhed: at et Handelshuus i *Livorno*, med hvilket han i flere Aar havde staaet i Forbindelse, til hvilket han nylig havde afsendt en meget værdifuld Ladning, meentes at ville gaae fallit; hvorom han, men først efter sit Skibs Afgang, ved en Correspondent havde faaet Advarsel. Han havde derhos honoreret en meget stor Vexel, udstædt 287 fra samme Huus. Kort: hans Velfærd stod paa Spil - den Deel af vores, som han har til sin Disposition, følger med. Da han just havde hørt, at jeg vilde reise efter Dig til Italien, besvor han mig, for vor Skyld og sin egen, at undersøge Forholdet, og virke til fælleds Gavn i *Livorno*. Jeg maa uden Ophold afsted. Iil Du hjem, hvor Livets høieste Lykke venter Dig." - Jeg tog ikke lang Tid til at fatte den Beslutning, at følge med min Broder, hvis Helbredstilstand tyktes mig mislig, saavel som hans Sindstilstand, hvorved han var mindre skikket til at udføre det vigtige Hværv i *Livorno*. Dette sagde jeg ham. Han trykkede, indvilgende, min Haand til det syge Hjerte. Vi rejste, saa fort hans Kræfter tillode det, til *Toulon*; derfra søveis til *Livorno*. - Sagerne hersteds vare snart afgjorte. Handelshuset havde vel lidt Tab ved et Par pludselige Bankerøtter; men det var saa solid, at det derved ikke kunde rokkes. Husumskipperen laa der, havde udlosset, og ladede saa ivrigt, at han om tre til fire Dage kunde være seilklar. Da der, paa denne Aarstid, ikke var at frygte for Storme, bestemte vi os til at gaae med ham; derved kunde spares overordentlig saavel af Penge, som troligt, af Tid.

Som velgjørende Indgreb i min Broders Kummer, overdrog jeg ham een og anden Bestilling, jeg ligesaagodt selv kunde have udført. Saaledes, to Dage før vor Afseiling, havde han været ude at opkjøbe Proviant til os, og bringe den ombord. Da kommer han styrtende ind til mig, som en Vanvittig, med det Udraab: "Hun er her!" - "Hvem?" spørger jeg, forskrækket til Ængstelighed, *Henriette* - jeg har seet hende - jeg veed hvor hun er - kom med! kom strax! jeg skal vise Dig Huset, gennem hvis Port hun kjørte ind, tilligemed en anden Dame." - "Bie! Bie!" raabte jeg "I Slobrok og Tøfler kan jeg jo ikke gaae ud." - Medens jeg paaklædte mig, under et aandeligt Hurlumhei af Tanker og Følelser, fløi een Tanke pludselig hen til den franske Fiskerpige, min *Henriette* saa næsten fuldkommen liig, og som jo af en ubekjendt Dame var ført bort fra hiin Gjæstgivergaard og ud i den vide Verden. Ja det maatte være hende. - Vi gik, og naaede snart den Gaard, han betegnede mig. Jeg bad ham gaae hen paa en Restauration der nær ved, medens jeg foretog mine Undersøgelser. - Portneren beredte mig, at i anden Etage boede to franske Damer, hvis Navn han ikke kunde udtale. Han sagde mig Nummeret. (Gaarden var nemlig et Hotel for Reisende). - Jeg løb derop, pikkede paa Døren, hørte et fjernt "Entrez!" og traadte ind. - Tvende Damer, en 288 midaldrende og en ung - Himmel! var det *Henriette* eller *Marion*? Hun var elegant klædt - min Tvivl løste hun øieblikkelig, ved den fremmede Mine, hvormed hun hilste. Den Anden hilste ligesaa koldt, og spurgte paa Fransk: Hvem hun havde den Ære at see, og om Hensigten af mit Besøg.

Jeg sagde hende mit Navn og min Hjemstavn. Derefter forklarede jeg: at der i en By, ikke langt fra Mit, levede som Gouvernante en ung Pige, Datter af en fransk Emigrant; at min Broder, som ogsaa var her i *Livorno*, og som kjendte hiin Dame, havde seet de herværende, og fundet en saa overraskende Lighed mellem hende og den yngre af dem, at jeg, som nu fandt det Samme, udbad mig nogle Oplysninger, som rimeligen vilde være af høieste Interesse for *Demoiselle Goelan*. - Aldrig saa snart var dette Navn ude af min Mund, før den Ældre blegnede, og segnede næsten afmægtig ned paa Stolen, og den Yngre blussende sprang hen imod mig med et hæftigt: "*Kolean*? siger De," - "*Goelan*" rettede jeg: "men det lyder temmelig eens; og jeg tvivler ikke længere paa, at min Emigrant jo har forandret "*Kolean*" til "*Goelan*" som allegorisk Hentydning paa hans Flugt fra *La Manches* til Nordsøens Bredder." - *Marion* - thi det maatte være hende - foldede sine Hænder, og lod sine Taarer frit Løb. Den Ældre reiste sig, og trippede, let rystende, hen til Hiins Side. - "Jeg har," vedblev jeg, "for ikke længe siden været ved de sørgelige Ruiner af Slottet *Kolean*; jeg har været i det nedenfor liggende Fiskerleie, har opstøvet og hjemsendt til Datteren hendes Faders *Charles Koleans* Portrait, og kan ikke betænke mig paa at hilse Dem, min skønne unge Dame! som *Marion Kolean*." - Hun tilnikkede mig Bekræftelse, knælende for Tanten, og reev hendes Haand til Mund og Barm. - Denne reiste sig og krystede hende i sine Arme, og sagde: "Denne Mand er sendt os som en venlig Engel fra Skjæbnens Styrer - Min Herre! hvem jeg er, skal De ogsaa erfare - men ikke i dette Øieblik; vi maae have Ro til at fatte os. - Imorgen, om De behager, see vi Dem paa samme Tid." Hun neiede; jeg bukkede, og gik til min Broder, der med Utaalmodighed ventede paa mig. - Han hørte min Beretning, men opfattede den ikke klarligt; han vidste ikke, hvorledes han var vendt i det med disse to forunderlige Søstre: Hvem der var *Henriette*, og hvem der var *Marion*; om de ikke Begge vare Eet, saavel som *Goelan* og *Kolean*. Jeg var ikke uden Frygt for hans gode Forstand. - "Vær nu bare rolig! hvis Du kan," siger jeg, "imorgen vil jeg indføre Dig hos *Henriette* 289 No. 2, og hos hendes Tante, hvis Historie Du da faaer at høre. Da de, af min Tirade idag, allerede vide Lidt om Dig, ville de vist ingenlunde nægte dig Audients, især naar jeg endnu idag skriftlig beder derom."

Han nikkede, virrede med Hovedet, smilte og slog Rynker i Panden; men Enden paa dette Minespil blev, at han gik ind paa mit Forslag. En glad Anelse blev levende hos mig.

Da vi ved Tjeneren, som nu var tilstede, havde ladet os melde, og derefter indføre, tog Tanten ene imod os, lod os byde Forfriskninger, anviste os Sæder, men forblev selv staaende, og ligesom grundede en Stund, hvorpaa hun satte sig rask ligefor os og begyndte:

"Disse Ruiner, som De, min Herre! igaar omtalte at have seet, ere de sørgelige Levninger af et Slot, der har tilhørt og været beboet af min Familie gennem mange Aarhundreder opad lige til Korstogenes Tider. De seer deraf, at min Broderdatter i Danmark er gammel af Adel, saavel som jeg. Forresten er Adelskab uden faste Grundeierdomme det Samme som et Glas uden Fod. Min Fader havde mere udbredte Besiddelser, end hans Forfædre. Han besad store Riigdomme, skal have været stolt og haard mod sine Undergivne; vi Børn fornåm ikke Meget hertil. Revolutionen begyndte. En Slægtning af os, som boede i Nærheden af *Brest*, var Medlem af Notablernes Forsamling. Da denne opløstes, og Fætteren paa Hjemreisen besøgte os, fortalte han om den ildevarslende Folkstemning, og sagde, at han vilde realisere Alt hvad han eiede og nedsætte sig i America. Han tilraadte Fader, at gjøre ligesaa. - Ak! havde han fulgt dette Raad! Kort efter begyndte Bønderne, i Ledtog med og anførte af alskens Canailler, at storme og ødelægge de adelige Borge. Endnu var Fader rolig, eller lod saa.

En Morgen kommer een af Domestiquerne, der om Natten havde besøgt en Kjæreste i Fiskerlejet, og siger Fader: at der var uroligt histnede, at nogle ubekjendte, lurvede Personer æggede Beboerne til at storme Borgen og udplyndre den, og udrydde den hele Ulveyngel, som de behagede at kalde det naadige Herskab. Fader spottede vel denne formeentlige Hiobspost; men lod dog gjøre Anstalter til Forsvar, blandt hvilke var den, at forsyne Porten med de udforderlige Stænger og Bolter; Bøsser bleve uddelte til det talrige Mandstyende. Aftenen kom; den var mørk og regnig. Til Klokken elleve var intet Ondt at fornemme. Da begyndte pludselig Bondestormen. Den 290 varede under frygteligt Vræl, med kjækt Modværge, over to Timer. Men nu havde den paasatte Ild grebet saaledes om sig, at Forsvarerne maatte tye til Hovedbygningen. Dog snart var den hele Borg fuld af blodgjerrige Fjender. Min Fader, mine to yngste Brødre, og, som jeg hidtil har troet, den Ældste ligesaa, myrdedes, saavel som næsten alle Andre, Slottet tilhørende. Min Kammerpige havde ved den første Tumult vækket mig, samlet mine Juveler og andre Kostbarheder, anskaffet og ikklædt os Begge Bondedragter, som hun, for et saadant Fald, forud havde anskaffet sig. "Jeg veed" siger hun saa, "en Løngang, hvorigjennem vi useete kunne naae Skoven, og saa ere vi frelste. Men kom med mig strax! for Gud i Himlens Skyld!" Hun tog mig ved Armen. Jeg stræbte imod: jeg vilde til min Fader og mine Sødskende, og have dem med. "Det er forsiide" raabte hun: "Hør! Hør! Morderne ere allerede herinde. Vil De tøve her, og først skændes, og derefter brændes?" - Jeg fulgte hende; men Gud veed, med hvor voldsom oprørt Sind. - Hun kjendte den underjordiske Vei. Vi anstrængte os, Larmen lød stedse svagere, taug snart, og hørtes først igjen, da vi steeg op af Jorden, og mellem Træernes Grene saae Himmelen rødme af Slottets Brand. Vi gik, efter min Piges Raad og Anviisning, uden Hinder til *Brest*. Her havde hendes Broder Beværtning for Søfolk. Han modtog sin, i mange Aar ikke sete, Søster med Glæde og Godhed, og mig, hvem han paa hendes Udsagn antog for en Bondepige, som søgte Tjeneste, med Trohjertighed. - Næste Morgen, da vi kom sammen til Frokost, og jeg tilfældigt havde lagt min Haand paa Kanten af Bordbladet, skottede han til den, og sagde: "Disse fine Fingre har aldrig rørt ved Malkespand eller Vadskerballie - deres stærke Rødme siger mig, at jeg har Ret. Men vær ikke bange! Jeg kan nok vide, at De er af højere Stand, end De lader. De har maattet flygte hjemmefra i disse Uroligheder. Mamsel! jeg er en ærlig Mand, skal ikke forraade Dem, men være til Tjeneste, saavidt jeg formaaer. Tal kun aabenhjertigt med mig! Hvad har De egentlig isinde?" - Jeg fortalte ham da, uden Forbeholdenhed, Hvad De allerede veed; tilstod, at jeg ikke havde nogen anden Plan, end den: ved strængt Arbeide at holde Ligevægt mod min strænge Skjæbne, skjule min Usselhed for Verden, og søge Trøst og Styrke hos Gud. - "Ja ja!" sukkede han, "det er den bedste Tilflugt, De kan søge. Gud kan aabne Dem en bedre Fremtid." Jeg græd; han grundede. "Har De ingen Slægt eller Ven i *Vestindien*?" spurgte han: 291 "Her seer det broget ud for os Alle." - "Jeg har en Cousine, som er gift med Gouverneuren paa *Saint Vincent*. Men jeg har aldrig engang seet hende, og veed altsaa ei heller hvordan hun vilde tage imod mig." - "Hør!" raabte han, "jeg venter hvert Øieblik en god Ven af mig, en Skibscaptain, som farer Aar ud og Aar ind mellem den Ø, De nævnede og *Brest*, Han tager Dem nok med for billig Betaling. - Har De nogle Penge, for ellers kunde jeg maaske forstrække Dem." - Min Frelserinde *Louise* svarede for mig: "Saamange har vi nok, at Fragten kan blive betalt." Hun viiste ham eet af mine Smykker: "See her, Broder! hvormeget kan dette være værd omtrent?" - Han besaae det og raabte: "Mortbleu! det kan betale for en Reise til Ostindien og længere. - Der har vi Captainen!" Denne indtraadte, med en anden fiinklædt Herre efter sig. "Det er en Planter fra *St. Vincent*" sagde han i sædvanlig Sømandstone: "Han har været herovre og klaret nogle Pengesager. Nu gaaer han med mig hjem. - Giv os Noget at leve af! For naar Vinden bare vil falde et Par Streger mere vestlig, saa letter jeg." - Værten indbød ham og den Anden til at tage Plads ved Bordet, hentede Viin, og sagde: "Har Captainen Rum for disse to Passagerer?" - Han viste paa os. Hiin tog det fyldte Viinglas fra Munden, besaae os med en Mine, som om han havde faaet Øie paa et Par mistænkelige Seilere ude paa Havet, og svarede: "Vel har jeg det; men Fragten?" - "Erlægges forud," sagde Værten. "Alt vel!" raabte Sømanden, og stak sit Glas ud. - Hans Medfølger kastede imidlertid eet sælsomt Blik efter det andet til mig; men taledede ikke et Ord til Nogen af os. Da vi reiste os, gik Sømanden; men Planteren kaldte Værten ind i et andet Værelse. Han kom ikke igjen tilsyne, og maa vel have fjernet sig gennem en anden Udgang.

Louise gjorde, med sin Broders Bistand, Smykket i Penge, fik Fragten betalt og Fornødenheder paa

Reisen anskaffede, saavel som passende Klæder til os hver især. - Vi sagde Fødelandet Farvel, og gik ombord. Vinden var gunstig. Seilene droge os med Hurtighed ud paa Oceanet. - Vi to stakkels Fruentimmer bleve søsyge. Planteren viste sig særdeles omhyggelig for os; meest for mig, hvilket jeg, uagtet mine legemlige Lidelser, lagde Mærke til. - Vi kom lidt efter lidt til Kryltern, og bleve snart søvante. - Nu stræbte han, ikke uden Held, at opmuntre og more os, især med at fortælle og forelæse - begge Dele fortrinligt. Jeg fattede jævnt den større og større Godhed for ham; som han ogsaa for mig, kan jeg troe; og inden vi havde faaet 292 *Vestindien* isigte, vare vi forlovede, og da vi vare landsatte, biede vi ikke længe med at lade en Religionens Tjener hellige vore Hjerters Pagt. - Tvende lykkelige eller, hvilket er omtrent det samme, sorgfrie Aar henlevede jeg med Ægtefælle, der anstrængede sig af al Magt, for, saavidt gjørligt, at oprette mine store sørgelige Tab - glemme dem kunde jeg ikke - kan ei heller endnu, saalidet som det sidste, da han, der havde tillukket mine smertelige Saar, tillukkede sine Øine i en altfor tidlig Død. Da han af denne havde Forudfølelse, ordnede han betids sine Affairer saa vel, at han efterlod mig som velhavende Enke, hvorfor jeg fik flere Tilbud, dem jeg alle afslog. Ved min elskede Mands Døds seng havde jeg frivillig lovet ham: at denne min første, alt for korte Kjærlighed skulde vorde den sidste. - Jeg har holdt det. For *Kvinden* er det ikke vanskeligt. - I *Vestindien* vilde jeg ikke blive; Menneskene, deres Raahed i Tale og Sæder - rettere: Usæder - Alt var mig modbydeligt. Jeg ilede tilbage did, hvorfra en grusom Udaad havde bortslængt mig. - Jeg tænkte at finde Ro for mine øvrige Dage. Ak! mine Herrer! Uro fandt jeg; ikke noget Sted har jeg kunnet stilles: min Fødeegns Rædselsminder bortskræmmede mig; andre Egne vare og bleve mig heelt eller halvt fremmede. - At reise, var Drivt hos mig. Hvad Betydning har denne Drivt? At see sig om, at see noget Nyt. Og naar det er seet, er Man tilmode, som naar Man kjører fra Theatret, hvor Man har seet et nyt Stykke: Dette, som hiint, er allerede gammelt. - Dog," lagde hun til med hæftig Bevægelse, idet hun pressede *Marions* Haand til sit Bryst, "her har jeg fundet noget Gammelt, som er bleven nyt, den eneste levende Erindring fra svundne Tider!" - Hun omklamrede *Marion*, og trykkede et langt Kys paa den Hulkendes Pande.

Derefter reiste hun sig rask iveiret, og sagde: "Og nu afsted til min danske Broderdatter, min dyrebare *Marions* Søster! Naar, mine brave Ridderer! ville I afhente os?" - "Imorgen haaber jeg; og - til en glædeligere Fremtid for Eder, ædle Frue! end eders Fortid var."

Da vi vare traadte ind i min Bopæl, gik *Christoffer* hen til et Vindue, og keeg stivt paa Huset overfor, og paa Himmelen ovenover det. Jeg stoppede min Pibe ved Siden af ham, slog Ild, tændte, pulsede, barkedede, hostede, trampede i Gulvet, slæbte Stolene frem og tilbage. Han hørte Intet; vistnok ei heller hans egen Fingertrommen paa Ruderne. - Denne Extase varede mig for længe. Jeg lagde min Haand paa hans Skulder - han fornam det ikke. Nu, saa gav jeg ham en 293 294 Dask, han maatte fornemme. Det gjorde han ogsaa, vendte sig om imod mig, satte begge Næverne i Siderne, ret som vilde han understøtte sig selv. Da oplod han sin Mund saalunde: "Det er hende - det er ikke hende. Det er mig; det er ikke mig - Fra mio dolcissimo! for alle de Helliges Skyld! Siig mig, hvem hun var!" - "Du veed det jo" svarede jeg - slet ikke ærgerlig - *Henriettes* Halvsøster." - "Eller" tog han langsomt ved, "er *Henriette* ikke hendes Halvsøster? Hvilket er hvilket?" - "Broder!" formanede jeg, "vær dog fornuftig! og tal saaledes, at jeg kan forstaae Dig!" - "Forstaae mig?" udbrommede han, "tænker Du jeg selv forstaaer mig? Der er skeet en Metamorphose, enten med mig eller med mit Hjertes Dame - giv mig en Flaske Falerner, eller Tokayer, at jeg kan blive placat fuld, og komme til at sove en fjorten, sexten Timer i eet Sæt! Ellers bliver jeg taabelig."

Mit forantydede Haab fik raskere Vinger. Jeg gav *Christoffer* en halv Flaske primo Portoviiin, paa hvilket Opiat han sov næsten i tolv Timer. Jeg, med Tjeneren, maatte besørge det videre Fornødne. - Saa snart Skipperen havde sendt Bud: at vi, inden to Timers Forløb, maatte møde ved Bryggen, lod jeg hente en Hyekaret, og i den samme afhente vore Damer. En Baad ventede, og førte os alle Fire ombord. - Nu kom Broder snart til sin Forstand igjen; men ikke til sit Hjerte. *Marion* drog det heelt og holdent til sig; og saa byttede de, som Man siger. Vi vare Allesammen velfornøiede med denne Tuskhandel; vor vakkre Enke ikke mindre end jeg. Hun spenderede to kostbare Ringe til Liigkjøb, og derhos nogle meget værdifulde Taarer, da de Elskende satte Ringene paa hinandens Fingre. - Det var en Søtour i sit Slags.

Jeg behøvede kun een af de fjorten Dage, den varede, for at opdage: at Fiskerpigen var, under Tantens Veiledning, bleven en elskelig uddannet - ikke overdannet Ungmø. Min Broder var saa lyksalig, som nogen Elsker med Grund kan være. Han var dertil stolt af sin Tilbedede, og det ligesaa med gyldig Grund.

Høivande førte os uden Ophold ind ad Heverstrømmen til *Husum*, hvor vi ikke forsinkede os, men, efter Opgjørelse med Skipperen, søgte *Tønder* saa fage muligt.

Der blev Glæde over al Glæde. De to Søstre vare færdige ved at kvæle hverandre; min Søster den livsalige Tante; hendes Mand mig og min Broder. - Nu kan Du nok slutte, uden at jeg behøvede at sige 295 Dig det: at der ikke forløb mange Uger inden *Christoffer* og *Marion* bleve Mand og Kone. - *Henriette* blev endelig ogsaa gift.

"Faer! og Moer!" skreg en lille nydelig Dreng, der kom farende ind fra Spisestuen, "kom gesvindt! Maden har staaet et heelt Kvarteer paa Bordet, siger Jomfruen; og hun skjænder, fordi den bliver kold." - "Hilledød!" raabte min Ven, "saa er det paa høi Tid." Han sprang ind med den Lille ved Haanden, sigende til mig: "Vil Du ta'e min Kone!"

Suppen var spist; men jeg veed virkelig ikke, hvordan den smagte; thi jeg var i høieste Maade begjærlig efter at vide, Hvad der kom ud af den platoniske Kjærlighed mellem *Henriette* og min Ven. "*Henriette* blev ogsaa gift" havde han henkastet saa ligegyldigt, at jeg maatte næsten troe, hun havde faaet Enanden. - Jeg tog mit Glas, for at drikke Værtindens Skaal; men, ikke længere Herre over min Nysgjerrighed, siger jeg til Vennen: "Du sagde, *Henriette* blev ogsaa gift; men Du sagde mig ikke, med hvem." - "Ih!" sagde han, "kan Du ikke begribe det? Med mig. - Hun sidder der ved Siden af Dig." - Nær havde jeg tabt Glasset. Hun greb sit, stødte til hans, og sagde med et Smil, som jeg ikke er istand til af afmale: "Din Sundhed! søde Mand!" - "Og din med, min sødeste Maage!" gjentakke han. Mit Glas klinkede med de to andre.

296

Skinsyge,

en virkelig Begivenhed, fortalt af St. St. Blicher.

*Soud ick al bewenen,
dat hier te bewenen waer,
so bad ick wel al de daghen werc,
die daer comen in het jaer.*).*

*(Skulde mine Taarer trille
For hver en Jammer paa Jord,
Da havde jeg nok at bestille
Hver Dag i det hele Aar.)*

Jeg blev født, om end ikke midt i Lyngen, den dog saa nær, at jeg paa tre Sider havde de brune Gulvtæpper for Øjne.

Hvilken Forandring for mig nittenaarige Lyngmand, da jeg som Hovmester kom til det yndige Falster! Disse Marker med ægyptisk Kornrigdom, disse herlige Skove, saa frodige, som om de vare indførte fra Australien - jeg spurgte mig selv: er du virkelig i Danmark? Og saa de dejlige Piger - nu ere de gamle eller døde - det undrede mig næsten at høre danske Ord fra deres svulmende Læber; jeg havde ventet Græsk eller Otahejtisk. - Men jeg kommer for langt fra Texten: det er ingen Geographi, men en Kjerlighedshistorie.

Paa Nordkanten af den yndige Øe ligger Landsbyen Gunslev. Præsten i samme By hed Blicher ligesom jeg, og han var Broder til min Oldefader. Han var da af Blodet, og der var godt Blod i ham. Jeg veed ikke andet imod ham, end at der aldrig maatte lægges i Kakkellovnene, førend den første December. Følgen deraf var, at man i Gunslev Præstegaard frøs af og til i November - som jeg selv har gjort - og at hans Døttre, hvilket jeg ofte har seet, gik med Uldvanter

* - 297

i Køkken, Spisekammer og Fadebur. Da de alle fire endnu ere levende, kunne de sige, om jeg lyver.

Men det var ellers ikke det, jeg ville fortælle. - Fra mine Tanter - som jeg kaldte dem, hvorvel de vare baade unge og smukke dengang - vil jeg lede Opmærksomheden hen til en lille halvvoxen Hønsepige dersteds, hvem jeg forresten ikke skjænkede saa stor Opmærksomhed som nu.

Jeg forlod Falster i Efteraaret 1803, tog til Kiøbenhavn, og fik der andet at tænke på end halvvoxne Hønsepiger. Men i et af de følgende Krigsaar blev jeg ej allene sørgeligt, men frygteligt mindet om hende. Jeg skal fortælle, hvad der er mig fortalt.

Gunslev havde, i eet af hine Danmarks mørke Aar, faaet Artillerister i Indkvartering. Blandt disse var en Constabel, hollandsk af Fødsel, en flink Karl, der var agtet og yndet af alle og enhver i Batteriet, baade Officerer og Simple. Der var ikke andet at sige ham paa, end at han var noget stolt og trodsig, dersom man prøvede paa at forurette ham; men dette skedte da heller ikke for tit. Af Person var han velvoxen, havde et ærligt, men stedse alvorligt Aasyn. Smaatalende var han, og ikke mange flere end Commando-Ordene hørtes af hans Mund. - Hvad hans Opførsel udenfor Tjenesten angik, da var den aldeles dadelfrie: han brød sig hverken om Fruentimmer eller Flasker.

Men af det første Slags maatte dog Een vorde hans Fordærvelse - og han hendes.

Cornelis, saaledes kalder jeg ham - blev ulykkeligviis indkvarteret i den deilige Hønsepiges Fødegaard. Nu var hun ikke længer Hønsepige, men fuldvoxen deilig Mø, Arving til Gaarden. - Den stolte Kriger saae paa hende een Dag og en anden Dag; og snart maatte han bøje sig for Qvindeskjønheds Magt. Hans barske Krigerfjæs antog et mildt og blidt Skjær, saasnart denne Gunslev Sol - eller om man saa vil - Maane, bestraalede ham. Kort sagt: han blev forelsket i Pigen - hun ikke i ham.

Der var en ung Karl i Gunslev, lad ham nu hedde Jens. Denne Jens havde Bodild allerede i nogen Tid havt et godt Øje til, saavel som han til hende. Men det var længe ikke kommen videre med dem end til Øinene. Hvor de kom sammen, saae de altsaa lidt paa hverandre, smilte maaskee lidt ad hverandre, snakkede om baade det ene og det andet; kun ikke om Kjærlighed.

298

Da var det, at Cornelis kom i Qvarter hos Bodilds Forældre, og saae ligeledes paa hende een Dag og enanden, indtil han omsider blev saa forelsket som nogen kan blive.

Men han ikke blot saae paa hende; han sagde hende ogsaa hvorledes han havde det. Han sagde det eengang og togange og fleregange, men han fik kun undvigende Spøg i Svar. Havde han før været alvorlig, saa blev han nu mørk, og stundom skummel. Naar han ikke var i Tjenesten, sad han, eller gik frem og tilbage i sit Kammer. Han sukkede mere end han sov, som Forelskede pleie. En Dag, da han var ude, gik Bodild, som bestandigt i hans Fraværelse, ind i hans Værelse for at gjøre reent der. Hun saae da indvendig paa Døren skrevet med Kridt efterstaaende Vers, hvis Mening hun naturligvis umuligt kunde fatte:

*Dat alle berghen goude waren
en alle waters wijn,
so had ick jou noch veel liever
moj meisje, waerje mijn.*

(Af en gammel hollandsk Elskovssang, der kan oversættes saaledes:)

*Hvis alle Bjerge vare Guld,
Og alle Vande Viin,
Jeg beller vilde, Du var mig huld,
O Allerkjæreste min.*

Før Bodild forlod Værelset, kastede hun endnu engang Øinene paa den sælsomme Skrivt. Den forekom hende som en Hexeformular, og en mørk Anelse bespændte det jomfruelige Bryst.

Opfyldelsen tog snart sin Begyndelse.

I Forstuen kom hende den frygtelige Elsker imøde. Han greb begge hendes Hænder - de skjælvede i hans. En Haabets Straale belyste hans Aasyn; det var et Solglimt paa en Tordensky. - "Vil Du være min?" sagde han, og bøjede sin høje Skikkelse ned imod hende. - "Om jeg tør" svarede hun i sin ængstelige Forvirring. "Mine Forældre raade for mig," lagde hun med nogen Besindelse til; det faldt hende pludseligt ind, at disse vilde nægte deres Minde til en Forbindelse med en Krigsmand, som dertil var en Udlænding.

"Er der ikke andet iveien," raabte han glad, "Saa ere vi snart Mand 299 og Kone." Dermed omfavnede han hende, trykkede et Kys paa hendes blegnende Læber, og ilede ind til Forældrene.

Han fremførte for disse sit inderlige Ønske. I Førstningen tyktes de Gamle just ikke ret godt om at bortgifte Datteren til en Krigsmand og dertil en Udlænding. "Hvad skulde det blive til?" sagde Faderen, "idag her og imorgen der; og hvor bliver saa Bodild af. Og kan han ogsaa føde hende? Han har vel ikke mere end til sig selv". - "Jo, ikke saa lidt mere" svarede Cornelis med sit daglige Alvorsansigt. Min Fader er en velhavende Mand, har en stor Eiendom i Holland. Han er gammel, og jeg er hans eneste Barn og Arving". - "Men" faldt den betænksomme Bonde ind, "hvorfor er I saa kommen herind, i fremmed Land? hvordan er det gaaet til?" - Krigerens Aasyn blev mørkere end sædvanligt; der glindsede Taarer i hans Øjne; han lukkede Øjenlaagene over dem, vendte sig halvt omkring, og svarede i dyb og rystende Tone: "Fader og jeg bleve uens over en Pige, som han vilde gifte mig med. Jeg kunde ikke fordrage hende, og saa gik jeg ud i den vide Verden. Jeg har sørget bitterligt over det; men der var ikke andet for." - "Hm!" sagde Bonden, "da har han havt en lang Vej, og mange Omstændigheder, for at komme her og bejle til vor Datter". - "Jeg bejler hverken som Stodder eller Kjeltring" raabte Hollænderen, "og maa jeg faae Eders Datter, da er jeg istand til at kjøbe hvilken Gaard, det skal være, til os her paa Landet. Vi skal ikke blive Jer tilbyrde." Med disse Ord fremtog han en Pung, tung af hollandske Ducater. "See her!" blev han ved, idet han lod de gule Ryttere sprede sig paa Bordet, "det er min Mødrenearv. Der er ikke een af disse Karle deserteret, siden jeg fik dem i Qvarteer; og jeg tænker, de kunne indløse hvilken Gaard i Gunslev, det skulde være." - Bondens og Bondekonens Ansigter fik strax et Gjenskjær af det straalende Metal. Hun bøjede sig ømtsmilende over den sjældne Skat, rørte med Fingerenderne i venlig Ydmyghed ved een og anden af disse kraftige Amuleter, nikkede og vrikkede med

Hovedet i taus Henrykkelse og Beundring.

Manden betragtede, men med mere Tilbageholdenhed, denne glimrende Herlighed. "Ja, hvad synes Du, Mo'er?" sagde han smiskende; "kan Bodild komme meget bedre afsted?" - "Nei, ikke det" svarede hun; "men," lagde hun til med moderlig Rørelse, "skulde hun komme fra os, saa langt hen, at vi aldrig mere kunne høre eller spørge til hende" - hun løftede Forklædeflippen til Øinene. - "Hun skal 300 blive her!" raabte Hollænderen, "og jeg vil blive her og købe det første Sted, jeg kan faae. Kan jeg faae Bodild, skal jeg aldrig forlade dette Land. Jeg vil faae det langt bedre her, end jeg har havt det i mit eget."

Bonden nikkede til sin Hustrue, og sagde: "hent hende saa herind!"

Hun gik, men kom snart tilbage med den Beretning, at Bodild ikke var hjemme.

"Saa kommer hun nok," sagde Cornelis muntert, gjemte sine Ducater, og saae paa sit Uhr. Saa satte han Chacoten paa, og sagde idet han gik: "Tjenesten kalder mig, om fire Timer er jeg her igjen - hils Bodild."

Hurtigt ilede han ud af Gaarden hen til Exerceerpladsen, gladeligt syngende:

*Uw schoonheid is mij dit wel waard,
mijn lief, mijn uitverkoren!
niets is er op de gansche aard
zoo schoon als gij geboren*).*

Den arme Hollænder! hans Glæde var kort, og den var falsk: det yndige Blændværk skulde snart tilintetgjøres.

Imellem Gunslev og Holgershaab, hvor jeg var som Huuslærer (i Aarene 1801-1803), ligger en stor Mose, som paa den Tid var næsten opskaaren i særskilte Tørvegrave. Men paa Balkerne imellem disse kunde man dog gaae, og skyde en ikke ubetydelig Gjenvei. Jeg havde været flere Gange paa Bekkasinjagt i denne Mose med den kongelige Skovfoged, i hvis Jagtenemærker den laae. Engang sad vi paa en Mosebænk, og fik os "ein Schliirfchen aus der Flasche", da han med eet bliver alvorlig, og siger til mig: "Jaja! om Dagen kan man nok sidde her; men om Natten vil jeg helst være udenfor." - "Hvorfor!" siger jeg. - Han rystede paa Hovedet, og svarede: "Det er ikke rigtigt her. For nogle Aar siden havde vi Klapjagt paa denne Kant - for om Efteraaret er her godt med Ræve og Harer - der var ogsaa to Bønder med, som skød ret godt. De vare Gaardmænd begge to, og Naboer

* - 301

derhenne i Byen. Den Ene var lidt tilaars og gift; den Anden var ung og ugift. Nu havde der i nogen Tid været Snak om, at den unge Mand besøgte den Ældres Kone, naar hendes Mand ikke var hjemme, og at det havde saadan sine Aarsager. Naa, saa ere vi da - som jeg siger - paa Klapjagt; og, da vi har denne Saat, falder det saaledes ved Afsætningen, at begge disse Bønder bleve Sidemænd - de stode der histhenne mellem Rugagrene og Mosen. Der faldt dygtigt Vildt den Dag, for der blev skudt godt og Klapperne gik jo ogsaa meget godt. Saa kommer der blandt andet en Ræv frem mellem de to Bønder. Den Gamle skød et godt Stykke før Mikkell kom i Linien; men han skød forbi. Den Unge lod ham trække frem, til han var kommen lige i Linien. Saa skød han, traf ikke Ræven, men sin Sidemand, saa at han døde paa Stedet. Dermed var Jagten sluttet, som De nok kan tænke. - Den Unge blev staaende, saa stiv som en Ledstolpe, og saa bleg som en kalket Væg, til vi andre Skytter og Klapperne komme løbende hen, for at see til ham, der var skudt. Da slængte han Bøssen fra sig og sig selv paa Jorden, tudede og vred sine Hænder. - Kort at fortælle: det blev betragtet som en Vaadesgjerning. Men et halvt Aar efter giftede Drabsmanden sig med den Andens Enke. De levede ordentlig og godt med hverandre, og har et Barn sammen, en lille Pige paa en syv otte Aar. - Gud alene kjender Sandheden; men jeg har mange Gange seet Lygtemanden dandse her om Natten, og det huer mig ikke. Somme mene: at det ikke er Gjengangerie, men Varsel for en eller anden Ulykke eller Misgjerning her i Nærheden. - Der staaer Død og Pine Jeunesse, - vil De skyde først?"

De her omfortalte Ægtefolk vare den skønne Bodilds Forældre. Og ere de blevne forenede ved en Forbrydelse, som jeg dog nødig vilde troe, da er her opfyldt hvad Profeten siger: "Forældrene spiste sure Æbler, derfor ere Børnenes Tænder ømme."

Ovenstaaende Fortælling kunde nærvæd have forskaffet mig et koldt og sumpigt Bad. Thi da jeg en Aften silde samme Efteraar gik allene til mit Hjem fra Gunslev, og som sædvanlig over den berygtede Mose, seer jeg pludselig foran mig bemældte Lygtemand voltigere tvers over den. Strax faldt mig hiin ulykkelige Jagtbegivenhed ind. Jeg standsede uvilkaarlig, keeg efter Spøgelset, og drejede mig, i sælsom Sindstemning efter det, indtil det omsider forsvandt, og jeg næsten var bleven vilds fra min i Mørket temmelig slibrige Stie.

Jeg forlod det dejlige Falsterland, ombyttede det med Hovedstadens 302 snevre Gader og haarde Brostene. Tiden løb i sin gamle Takt det ene Aar efter det andet. Jeg var allerede bosiddende Mand her i Jylland, da en hjemvendende Nationalartillerist fortalte mig Slutningen af Hollænderens Eventyr med den yndige Bondepige. - Da jeg hørte, hvor han havde sidst været indquarteret, kom jeg i Tanker om en sørgelig

Historie, der, efter de offentlige Blade, skulde Aaret forud have tildraget sig paa Falster. "Kjender Du noget dertil?" siger jeg; "hvordan hang det sammen?"

"Ja, rigtignok veed jeg god Besked derom" - svarede han - "for jeg laae justement i den samme Gaard, hvor Pigens rette Kjereste var, Han hed Jens, og var en net Karl i alle Maader; men han havde kun et sølle Held med det Kjeresterie; og hun havde et værre, kan jeg troe. - Jeg havde længe seet, at den her Tydsker, eller hvad han var, gik og skottede efter Bodild. Men jeg havde ogsaa seet et par Gange, hvordan Jens og hun slikkede hverandre. Og det var da de Gamles Mening i begge Gaardene: at de to Unge skulde have hverandre. Hm! der blev ikke Noget af; for hør kuns nu! - Denne her Fyrværker - Cornelis, som de kaldte ham - han havde altid godt kunnet lide mig fremfor de Andre; og han vilde gjerne, naar vi ikke havde andet at tage vare, snakke med mig saa om det og saa om det. Han fortalte mig ogsaa, hvor han var fra. Hvad Byen hed, har jeg glemmt; men "*dam*" var der ved det. - Engang siger han til mig: Jennum! siger han, - for naar vi ere inde ved Folkene kalde de os altid ved vort Bynavn - Kjender Du Datteren derinde - Bodild? hvad synes Du om hende? - Ikke andet end godt, siger jeg. - Hør! - siger han saa igjen - jeg tænker, at jeg snart skal holde Bryllup med hende, og saa vilde jeg nok have Dig til at være Fører - eller, hvad det er, I kalde det. - Du har været en brav Karl, og en trofast Kammerat al den Tid vi have været sammen i Tjenesten - vil Du saa vise mig det Venskab?" - "Vel vil jeg det" siger jeg, "og takke ham til, for det han har saa godt et Sind til mig. - Naar skal det være?" - "Der vil gaae en kort Tid hen," siger han, "for imorgen søger jeg først om min Afsked; og inden jeg faaer den, gifter jeg mig ikke. Men husk nu paa, hvad Du har lovet mig!" - "Jeg skal ikke glemme det" svarede jeg; "men hvad mon de pleje at offre hertilands ved saadan Lejlighed?" - "Aah!" sagde han, "det skal Du aldrig bryde Dig om, for Offeret skal jeg lægge til. Du skal ingen Udgivter have, men allene Indtægter - af Mad og Drikke!" - "Det er jeg ikke keed af," svarte jeg - for de lave yndig Mad der 303 paa Falster - "tal mig kun saa til, naar han har Lunten tændt." - Det var nu altsammen godt nok for saavidt; men jeg fik hverken Suppe, Steg eller Flæsk. Det gik paa en anden Leed. Nu skal De høre! men det er ellers ikke til at grine ad. See! saa var jeg en Dag paa Vagt med mange andre. Og som vi sidde i Vagtstuen, og snakke og synge, og slog Tiden hen, som vi kunde bedst, saa kommer Cornelis ind til os. Han holdt hans Hænder paa Ryggen, og stod og gloede paa os, - een efter en anden; og han saae fæl ud, og det krøb i mig; for jeg tænkte, som sandt var, at der var noget istykker. Vi seer paa ham, men siger ingenting. Saa medeet smider han en Kniv paa Bordet. Det var en Foldekniv; og den var blodig baade paa Bladet og paa Skaftet. Jeg rejser mig op og siger: "hvad har det at betyde?" - "Det betyder, svarede han, "at jeg har stukket Een ihjel. Kald paa Captainen! jeg vil arresteres, og stilles for en Krigsret." - I det samme kommer Captainen farende ind, og raaber til ham: "Cornelis! hvad har Du gjort?" - "En Misgjerning" svarede han med en Stemme, som kom den ud af en Tønde - "Jeg har ikke andet at bede om, end at jeg snart maa komme af med Livet, og at Jennum maa være med at skyde mig; han vil nok gjøre mig den sidste Tjeneste ærligt og godt."

Der var ingen, som svarte ham noget hertil, for vi vare allesammen saadan lidt sære i Sindet. Men saa siger da endelig Captainen, da han havde summet sig: "Det gjør mig ondt for Dig, meget ondt, Cornelis! Du har været saa brav og ordentlig Karl, som Nogen - hvad er der gaaet af dig?" - "Døden og Djævelen," mumlede han; "Jeg har dræbt min Kjereste, fordi hun bedrog mig, og lagde sig efter en Anden. Det er hele Sagen. Men jeg vilde ogsaa gjerne bede om, at komme til at ligge hos hende i Graven." - "Kan jeg gjøre Noget dertil," sagde Captainen, "saa skulle begge dine Begjeringer blive opfyldte; men Du vil nok blive stillet for den verdslige Ret, og der have vi intet at sige." - "Hm!" gryntede han; "Lad mig saa faae Lænkerne om!" - "Nej!" sagde Captainen; "Du er jo kommen af dig selv; hvorfor skulde vi saa lænkebinde dig?" - Jeg for min Deel troer, at Captainen vilde give ham Lejlighed til at flygte; men det kunde nu ikke hjælpe ham, for han vilde døe. - Det er sandt: jeg har endnu ikke fortalt, hvordan det kom sig, at Cornelis blev saa urimelig ond paa den sølle Pige. See kuns! det var samme Dag, han havde bejlet - til Forældrene at forstaae, thi hun var jo ikke hjemme dengang. Men hvor var hun saa? ingen andre Steder, end hos Jens, hendes rigtige Kjereste. Og som 304 hun nu beklager sig for ham over Hollænderen, og han satte Mod i hende, saa kjelligede de for hinanden, og kystes, og, som De vel veed, at unge Folk kan bære sig ad. Det var nu i hans Fa'ers Port, at de vare samlede; og Porten var lukket. Saa skal det træffe sig saa slem, at Cornelis i det samme kommer forbi paa Gaden, og hører hvad de To snakke derinde, og seer igjennem en Sprække, hvad de tage sig for. Saa bli'er han malisjøs, løber hjem i sit Kvarteer der ved Siden af, ta'er sin Kniv, og om igjen i Porten. Jens var der ikke; og det var hans Lykke. Men Bodild vilde til at gaae, og havde faaet Portdøren halvt op, da Cornelis møder hende, og jager Kniven ind under hendes venstre Bryst. Han har ramt lige i Hjertet, for hun segnede ned, og var i det samme Øjeblik saa død som en Sild. Ja! det var en Ynk. Han blev dømt til at halshugges; men han fik ikke Lov at komme i Graven til hende derinde paa Gunslev Kirkegaard. De kastede et Hul til ham tæt udenfor Kirkegaardsdiget, og der smed de ham ned. - Hermed var min Landsmands Fortælling ude. Jeg trøstede mig med Slutningsverset af den gammelhollandske Psalme:

*Nu laet ons gaen en frolic ganc
in ganser warer minne,
die doer ende die is op ghedaen
hi wil ons laten inne.*

*(Nu lad os gaae en lystig Gang
I Hjertens Kjerlighed!
Døren sig op paa Hængslen svang:*

Vej er for os bered).

305

De Udøbte

Fortælling i Billeder.

Første Billede

En sandig Vej, gennem en skaldet Hede. Ved Vejen sees et Mandfolk og et Kvindfolk ilav med at bytte Kjeppene. "Kaste Kjeppene" hedder det egentlig, hvoraf vi kunne derivere og udtyde Skjældsordet "Kastekjep."

"De gifte sig da, disse to Kjeltringfolk?" Ja, paa en Maade; de trolove sig; hvilket Gjerningsord kommer af "Tro" og "love" - skikkelige Folk bruge ikke længer denne Ceremonie, undtagen forsaavidt at de, under fire Øjne, bytte Hjerter. Men, Bytte er Bedrag - sommetider; og indseer een af Contrahenterne saadant itide, nemlig før de bytte Hænder, og Præsten lægger sin Haand paa, saa lade de Handelen gaae ind igjen. Er denne engang lovformelig sluttet, er der mange Omstændigheder ved at faae den til at gaae tilbage; men hine Naturmennesker have i saa Fald intet Andet at gjøre, end at ombytte Kjeppene - det er snart bestilt.

Her ved den anden Side staae to Smaadrenge, hver med et Stykke Brød i den ene Haand og en Nallik Ost i den anden, og see nedad paa Noget imellem dem - hvad ligger der? - Et Kvindfolk! mon hun sover? eller er hensovet? maaskee bragt i den stedse vedvarende Ro ved Hjelp af hine to dygtige Kjeppene?

Meget muligt! Jeg har seet det Ansigt før etsteds. - Rigtigt! Hun har været denne Rejsendes "Maje"*, og ved ham, eller under hans Auspicier, Moder til de to "Grumslinger", som glemme at "butte"***, for at se paa "Madrum"***.

De stirre saa forundrede paa Liget - de begribe ikke, hvad det skal * * * 306 betyde, at hun er saa rolig, saa taus - det var hun aldrig før. De smaa Stakler vide vel neppe, hvad det er at døe, ligesaalidt som, hvad det er at leve. De, mine Herrer og Damer, forstaae det nok, for De har Levemaade, god Levemaade. Hiint Krams Levemaade er derimod saare tarvelig, og indskrænker sig til "Pultes"*, "Blankes"** og deslige bondeagtige Levemidler.

"Hvilken Levevej", ville De vel spørge, "have da disse arme Mennesker?"

Landevej - Højstærede! tilligemed Sideveje. De sidste følge de almindeligst; og ligesaa maae vi Andre jo gjøre, for at naae Landevejene.

"Der sidde kjønne Ansigter paa disse Smaakrabater."

Aa ja! men Ansigter forandre sig: om nogle Aar blive de ukjendelige. Skulde vi hen i Tiden træffe dem igjen, ville De sande mine Ord.

Andet Billede

"Her er vi da fri for Lyng og Natmændsfolk - vi har Skov og honette Folk - Grønt for Sort - fine Klæder for grovt Vadmel - det er noget Andet."

Maae jeg ha' den Fornøjelse at indføre Dem i Selskabet: Justitsraad *Blad!* Fru *Blad!* Frøken *Blad!* Polyteknisk Candidat Hr. *Blad!* Hr. *Kvist!* Hr. *Pind!* Hr. *Green!* Jomfrue *Knop!* Den sidste maa jeg især gjøre Dem opmærksom paa - det er en Rosenknop, lige i Udspring, Hvem, tænker De vel, skal plukke denne nydelige Blomst? Ja gjæt engang! Han er virkelig her tilstæde. Candidaten har nylig faaet Løvte paa et taaleligt Kald, og da Jomfrue *Knop* er en temmelig rig Pige, saa var det for ham et meget anstændigt Partie; han behøver Penge til Bosættelse og til at sætte Marken i Drivt; og naar han desforuden fik en smuk Kone - samme Mening tiltræder ogsaa de tre andre Herrer, Notabene: for eget Vedkommende hver især.

Hr. *Kvist* er formuende Particulier - det kan De see paa ham - men at han vil ydermere begrunde sin Forfatning, det kan Ingen tage op i nogen ond Mening.

* *
-- 307

Hr. *Pind* er en lægevidenskabelig Mand, søger fast Ansættelse, og paavirket af den Formening: at Penge regjerer Verden, stræber han at forhverve sig denne jordiske Almagt.

Hr. *Green* er Landmand, har kjøbt for dyrt; vilde nødig sælge, eller lade sælge, iler derfor efter at komme til at sidde baade fast og behageligt, deri kan Ingen fortænke ham.

Jeg har viist Tilskuerne Herskabet. Jeg veed ikke, om de ville kaste et flygtigt Blik paa Kudsken og Tjeneren.

Den første staaer baghenne og giver Hestene Brød: det er en net Karl, den samme. Tjeneren her nærmere er fuldkommen saa kjøn - Jomfrue *Knop* seer virkelig paa En af dem; hvilken er uvist, da de staae i en lige Linie ud fra hende. Maaskee giver hun Tjeneren en Befaling, og i saa Fald maa hun jo see paa den, hun tiltaler. Thi, at hun, den smukke, pene, vistnok velopdragne Pige skulde - Nej, det vilde være altfor galt: en Natmand! Thi jeg maa sige Dem: disse to Tjenestetyende ere de selvsamme Kjeltringunger, vi saae før derude paa Heden. Da den følesløse Fader med hans nye Maje havde sneget sig fra dem, medens de vare faldne isøvn ved den døde Moder, kommer en fornem Mand kjørende ad Vejen, studser og standser, og indbyder Drengene til at følge med sig, hvorpaa de ikke betænkte sig længe. Da Herren havde gjort Melding om Liget, fortsatte han sin Rejse til Hovedstaden. Bemeldte Herre var - for et Par Aar siden er han ved Døden 308 afgaaet - Broder til herværende Justitsraad *Blad*. Han holdt Drengene i Skole; men med Lærdommen gik det trykkent, for disse Naturmennesker havde - ligesom hele Slægten - en naturlig Modbydelighed for Skolestøvet. Med Taalmodighed bragtes de dog saavidt, at de langt om længe kunde confirmeres. Men uheldigvis kunde de ingen Daabsattester fremvise. Deres Velgjører forstod dog at mage det saaledes, at Præsten alligevel tillod dem at bekræfte den Dabspagt, som aldrig var indgaaet. Kort efter døde Velgjøreren, og den efterlevende Broder tog Confirmanterne i sin Tjeneste.

Tredie Billede

"Hvad skal vel det forestille? Tvende Herrer - eller hvad de nu er - paa en Steenbænk, med Armene overkors og Benene overkors - og saa?"

Min skønne Dame! Tag mig ikke unaadigt op, at jeg gjør Dem opmærksom paa dette Deres "og saa?" Det er en Fordring paa Fremtiden, som denne aldrig accepterer. Jeg fortænker Dem ikke i, at De gjør den; det gjør alle Mennesker; men alle saadanne Fordringer høre til de usikre; de staae meget dybt under Ryttervexler; de kunne aldrig naae al pari - jeg beer om Forladelse, at jeg taler saa contoirsk!

De ønsker at underrettes om Betydningen af dette Malerie? Deri kan jeg tjene Dem; men for Besvarelsen af "hvad saa?" maa De have mig undskyldt indtil videre.

Disse to Herrer, som De er saa artig at kalde dem, ere den Kusk og den Tjener, De saae i Slottenlund. Men nu ere de i en anden Stilling.

Seer De: Hr. Justitsraad *Blad* havde det Uheld at vælte paa Hjemvejen. Kudsken fik Skylden derfor, uagtet han gav Hestene Skylden, og blev strax afskediget. Det Ubehageligste ved dette Tilfælde var, at Hr. Justitsraaden fik et Stød saa slemt, at det blev hans Død. Enken, seer De, indskrænkede sig, som Ingen kan fortænke hende i, og solgte Hestene, Vognene, med hvad dertil hørte. Tjeneren vilde hun beholde; men han vilde ikke blive; for da Broderen skulde væk, saa vilde han med, for ikke at skilles fra ham.

Det var broderligt handlet - mener De. Ak ja! deri gi'er jeg Dem fuldkommen Ret; men De maa godhedsfuld undskylde, at jeg er af en modsat Mening: havde han blevet i sin Tjeneste, kunde han have understøttet Broderen, indtil denne fik sig een igjen. Nu see vi 309 Følgerne. Før vare de velforsynede baade med Klæder og med Linned; siden har de maattet feje ud et Stykke efter det andet, og har ikke stort mere tilbage, end hvad De her see dem i. Først drev de et Par Maaneder omkring tjenesteløse, fordi de absolut vilde være paa eet Sted, og saadan en Dobbeltplads er ikke hver Dag paa rede Haand.

Nu, saa blev dog een aabnet for dem, og det hos den rige Kammerraad *Knop* - netop Jomfru *Knops* Fader, hende De veed nok.

"Hille den Skamfærd! det har dog været Een af disse Prævliqvantere*), om ikke dem begge, hun keeg efter paa Skovturen."

Det maa jeg fortælle dem; for det er løjerligt nok paa en Maade. Jomfrue *Knop* saae altfor tidt paa den Tjener; hun tænkte langt tiere og langt længere paa ham, det er: hun forelskede sig i ham. Dertil mærkede han ikke noget; for saae han ogsaa ved Lejlighed flygtigt paa hende, saae han hende aldrig lige i Øinene; og det er just i "Oklingerne"**, hvor saadan noget kan sees. Men fra dem gaaer det ogsaa til "Murrissen"***, først med Smiil og siden med Ord: saa gik det og her.

Mads (den lykkelige Tjener) gaaer en Dag ud i Stalden til Bro'r *Las*, og siger: "Jomfruen vil være godevenner med mig, ligesom Pigen er det med dig; hvorlænge kan det holde sammen? Det kan vel aldrig bli' Andet end bar Ganterie."

"*Mads*" siger Kudsken, "med Tøsen og mig er det forbi; hun er "grumslinglak"; men jeg er ikke "Padrum" til Ungen; det har hendes forrige Kjereste selv sagt mig, for han vil heller ikke vide meer af hende. Men nu vil Jomfruen ogsaa ilav med mig; saa Du nu kan vide, hvordan hun mener det med os begge. Det kunde være, hvad det var; men vi To om Een, det er den Ene formange. Jeg vil ikke gaae dig ivejen."

"Jeg ikke heller dig. Hør *Las!* er du ikke keed af det Liv, vi lever herinde?"
* * * * * 310

"Det er ikke saa farligt langt fra. Jeg gad hellere "skoje omher", derovre i Jylland, som vi gjorde i vore Drengaar."

"Jeg med. Nu maae vi alligevel blive her til vi have faaet vor Løn; den Dag er snart forhaanden. Saa kan vi see at fortjene noget mere til i Vinter ved Arbejde, efter vort eget Behag, istedetfor at være Bindehunde; og til Foraaret rejse vi."

"Saadan skal det være! Og saa købe eller bygge vi et Huus, hvor vi kan have Ly om Vinteren. Og forresten leve vi som vi selv vil, og ikke under Nogens Commando. Ud paa Heden."

"Ud paa Heden!"

Ja naar? Skibsfarten er aabnet; men I have Intet at betale Overfarten med; ved at sjoue faae I neppe nok det, I kunne æde - og hvad saa?

Fjerde Billede

"Uha! det er en Kirkegaard!"

Ja min Bedste! Det er Lokalet, det store Pjaltborg, hvor vi alle efterhaanden flytte ind, boe sammesteds i Enighed og Rolighed, som ikke forstyrres af nogen Flyttedags Hurlumhej, indtil Ejeren den sidste Flyttedag siger os op allesammen paa eengang, og lader os flytte til et rummeligere og smukkere Lokale. Dette her er temmelig indskrænket, og man maae undvære Lys og Varme - det gjør man ogsaa paa det lille Pjaltborg i den Store Stad Kjøbenhavn. Denne er ellers ingen stor By: sikke smukke Skildter over disse Smaahuse! de ere langt smukkere end selve Husene; og mange af dem have kostet langt meer, end disse med hele Meublementet, der virkelig ikke bestaaer af meer end en Kiste.

"See! der staae to Graverkarle i fuldt Arbejde - deres Ansigter komme mig bekendte for."

Det er saamæn dem, De for ikke længe siden saae paa Steenbænken i moderne sorte Klæder, som dog begyndte at see lidt afslidte ud. Uden at have grebet til Tyverie eller Betlerie, havde de det Held, at faae

Arbejde hos en Graver - som De seer. Det Fag, i hvilket de nu ere ansatte, har sin meget alvorlige Side: naar man seer, der kastes Grav til andre, kan man let komme i Tanker om sin egen; og det leder til allehaande Betragtninger, der staae i Modsætning til Livets mangehaande Glæder. Under dette Synspunkt ere Graverne lykkeligere 311 end andre Mennesker; thi ved deres daglige Haandtering blive de snart ligegyldige ved Død og Grav og saa videre. De kunne opkaste fortørrede Hovedskaller, uden det skal falde dem ind, at deres egne ville have samme Skjæbne.

"Hvem mon nu skal i den Grav? Mon det er Nogen, som jeg kjender?"

Jo De gjør; det er ingen Anden end Jomfrue *Knop*.

"Herre Gud! den smukke Pige! Ih! er hun død?"

Ja saamænd er hun saa; derfor er det, hun skal begraves.

"Hvad mon hun er død af?"

Jeg har hørt, at det var af Tæring.

"Det kan være troeligt - To paa eengang - hm, hm, hm: - Jomfrue *Knop* - og at just disse To skulde komme til at kaste hendes Grav!"

Det maae De nok sige.

Femte Billede

"Et Skib i Havsnød!"

Det er paa Østkysten af Sønderjylland, samme Galliase strander. Den har hugget en tyve tredive Favne ude. Søfolkene ere ved at hive Baaden ud i Læsiden. Det blæser alvorligt. En Bræksøe krummer sig højt over Rælingen; den kan gjøre reent Bord, den! Bare de stakkels Mennesker kan svømme! Dog, det er ikke umuligt, at Baaden kan bjerge dem.

"Jeg skal ikke nægte, de befinde sig i en meget kritisk Stilling."

Forfatning, borde De sige; thi her kan ikke være Tale om Noget, der betyder stille; tvertimod seer man grandgivelig Bevægelse, voldsom Bevægelse i alle disse Kroppe, og i Sindene er der vist heller ikke synderligt stille. Captainen - for det maa være ham - er i stærk Affect. Vel see vi ikke hans Ansigt, eftersom han vender os Ryggen til; men hans ene Arm er udstrakt mod Baaden, alle fem Fingre vidt udspilede, den anden mod to Mænd i graabrune Klæder, af hvilke den Ene holder fat om et Toug, den Anden i ham igjen, - det er, min sandten, Graverkarlene.

"Hvad siger han til dem?"

Han raaber: "Baaden kan ikke bære fleer end den Ene af jer. Hvem af jer vil med? Kom! det skal være strax!"

"Hvad svare de To dertil?"

312

Den Ene svarer: "Kan *Las* ikke komme i, saa vil jeg ikke heller. Den Anden siger: "Skal *Mads* blive her tilbage, saa bliver jeg ogsaa."

"Hvad siger saa Captainen?"

Han siger: "Rend saa til Helvede begge To!"

"Det er ikke kjønt sagt af Captajnen."

Ikke ret kjønt; men det er ikke ilde meent - Sømandssprog; desuden er det meget tilgiveligt, om En ikke vejer sine Ord under saadanne Omstændigheder.

"Skal de da nu drukne?"

Det vil Tiden vise.

"Der er rigtig noget Rørende i disse to Stubejseres indbyrdes Sammenhængenhed; hvorvel det dog neppe er andet end blindt Instinct; thi moralske Grundsætninger er ikke at vente hos slige Folk."

Hvor skulde de ogsaa have dem fra? Fra *Balles* Lærebog? Den gjælder ikke længere, end til man er confirmeret. Moral behøver man desuden ikke meget af i det virkelige Liv: de Tilfælde, hvor man skal spørge den tilraads, forekomme yderst sjelden, som vel er.

Sjette Billede

"Saa! igjen den fæle Lyng - det er vel Alheden, kan jeg tænke."

Nej, min Naadige! det er Lyneborgheden.

"Hvad! er der Ild i den?"

Javel! men det er ikke løs Ild; denne er indskrænket til en Suppegryde og til at varme dem, der skulle tømme den.

"Dem, der sidde omkring den?"

Følger af sig selv.

"Hvad er det for Mennesker? Røvere?"

Ikke saa egentlig; de bruge ikke Vold, men List alene. Hvad de f. Ex. her have paa Ilden, er Kroppene af to knebne, fede Huusharer - paa vi andre vort Sprog: Katte - har De Lyst at lange til med?

"Fy! det er jo ækelt!"

Efter Deres forfinede Smag - maaskee De hellere vil dandse med dem, naar Gryden er tømt? Hine unge Piger ere udmærkede Dandserinder, uovertræffelige i erotisk Mimik. Dog slige har De vel før seet paa en eller anden Skueplads, hvor den plastiske Natur endnu tydeligere viser sine Frembringelser - uden flere Omsvøb! De finder 313 her en Natlejr af Zigeunere, hiint store Natmandsfolk, som herinde kaldtes Taterere.

"Naa; men hvad komme de vore Udøbte ved?"

Vore Udøbte komme *dem* ved - der sidde de jo med begge Bayaderer imellem sig. Det har gaaet dem underligt - hvad jeg vilde sige: de have gaaet underligt, siden vi forlode dem paa Skibet, som forgik.

Paa Sønderjyllands Hederyg træffe de paa en lille Karavane af deres eget Folk, som agtede at gjøre en Pillegrimsrejse til "Blaamatini*", og længere, om det kunde byde sig. At de sloge sig til dette * 314 Selskab, dertil bidrog først og fremmest to unge og smukke "Diller" som hørte til samme. De vare meer efter vore Prævliqvanteres Smag end den fine Jomfrue *Knop*, og bleve de snart enige med dem om at indgaae, hvad vi moralske Mennesker kalde vilde Ægteskaber. Disse skjøre Baand holdt endda sammen en Maanedstid. Da blev Rejseselskabet uheldigviis overrumplet af en Commando Soldater, hvis Anfører just var Hverveofficeer. Han lod alle de Andre løbe, men holdt fast paa de to velvoxne Karle, der baade ved Penge og ved Trudslar lode sig formaae til at ombytte den graa Kjole med en blaa. Det Liv, de nu maatte føre, var intet mindre end frit. Ikke sært, at de kedede sig og toge Permission af sig selv. Hændelsen bragte dem i det Selskab, hvor vi nu finde dem, og hvor de slet ikke kede sig. Men hvorlænge vil det vare? Opdages og gribes de, saa ville de, uden kedsommelig Proces, strax blive hængte; thi Blaamatini har Krig, og er ikke tjent med at holde Krigsfolk, der løbe væk, istedet for at staae og lade sig skyde.

"Saa græmme deres brune Kjerester sig til Døde."

Nej de gjør ikke.

Syvende Billede

Dette seer heelt martialsk ud! En tredobbelt Kreds af Soldater, med skuldrede Geværer og Bayonnetter ovenpaa dem; midt i Kredsen en Tromme, og ovenpaa den to Tærninger, som vise Esser alle.

"Man spiller?"

Ja! *Las* og *Mads* spille Hazardspil, og det under den militære Øvrigheds Øjne og Auspiciet. Det er højt Spil, man seer det paa de blege Ansigter og disses fortrukne Muskler. To Officierer staae her og passe paa, at det gaaer ærligt til.

"Hvad spille de om? om Penge vel?"

Aa nej! de spille om Slentringer, om Liv og Død. Ovenover baghen sees -

"Et Gymnastikapparat!"

Om De saa behager! det er ellers en Galge, hvori den skal dingle, som slaar laveste Øjne.

"Det er et Satans Spil!"

Om De saa vil. De maa ellers paa ingen Maade troe, at vore to Helte ere forfaldne til Spil! tvertimod, det er meget imod deres 315 Villie, at de her sætte Livet paa et Tærningkast; de vare deserterede og bleve attraperede. For saadant Frihedssind har de jo begge fortjent Døden; men den commanderende General, Prinds - hans Navn vil nu ikke falde mig ind - han har ved denne Casus følt - Prindsen har ogsaa Følelser, min Rare! - følt en Slags Medlidenhed, og har derfor besluttet at bevare for Armeen den ene af disse to smukke Soldater. Spilledjævlen vil derimod have begge Sjælene - ulykkeligviis: de slaar begge Esser alle. Hvad er derved at gjøre?

"Slaar om igjen!" befaler Hans Durchlauchtighed.

"Hr, General!" siger *Mads*, "jeg slaar ikke mere; men, om De behager, kan De jo lade os hænge begge To; for skal *Las* hænges, saa gider jeg ikke være ene tilbage."

Prindsen snurrer sig engang omkring og raaber: "Gaae saa Fanden i Vold begge To! Her har I Spillepenge til!"

Dermed slænger han to Frederiksdorer paa Trommen. De klinge langt anderledes end Tærningerne.

Pil nu af! I Kjeltringer! og spil aldrig mere!

Ottende Billede

Længst borte har vi Bakker - ikke lyngklædte, men tækkede med Græs og Korn; heelt til Venstre det romantiske Asmildkloster op over sin unge frodige Skovhave; til Høire den Mølle, som har Navn og Gavn af Aal; her indenfor den blanke Sø; nærmest ved en Tørvemose - saadan en maa ikke mangle i et jydsk Tableau. Der er en grumme Hob Mennesker i denne Mose: de skjære Tørv, trille ud, lægge hen, rejse, stakke.

"Det maa være en farlig rig Husbond, der paa eengang kan koste og lønne saa mange Folk."

Løn faae de ikke, men alene Kost og Klæder - ja, ja! det tager med sig; men Husbonden er og saa velhavende, at han er krediteret for over hundrede Millioner - det en nemlig ingen Anden end Hr. Staten, og disse Tjenestefolk ere Tugthusfanger. Først for ere *Las* og *Mads* ved at sætte en Skrue.

"Er de nu i Tugthuset?"

Aa ja! men som ærlige Kjeltringer, blot for Løsgængerie. De bleve forleden fangede paa en Klapjagt, der var anstillet efter løse Mennesker. *Mads* kunde have smuttet bagud; men det vilde han ikke, som 316 jeg nu skal tage mig den Frihed at fortælle Dem. Han, saavel som det hele øvrige Vildt, vidste meget godt iforvejen, naar Jagten skulde holdes, og havde derfor absenteret sig fra deres Kjeltringherberge og spredt sig omkring i den frie Luft. Een af dem, der førte Klapperne - ingen Skovfoged, men en Sognefoged - opdager *Las* inde under en Enebærbusk og tager ham. *Mads* laae under en anden, som Driverne allerede vare drevne forbi. Da han nu fra sit Udkig seer, at Broderen er fangen, springer han op og derhen, og siger ganske phlegmatisk: "Vi har aldrig hverken røvet eller stjaalet; men skal han endelig i Viborghuset, saa vil jeg gaae med, for jeg

er ikke bedre end han og heller ikke bange for at æde Hestekjød."

Velbekomme!

Sidste Billede

Mine Herrer og Damer! Vi ende, hvor vi begyndte; det er reenmenneskeligt. Paa det samme Sted, hvor de Udøbtes Moder udaandede sit sidste Suk, ere hendes Sønner ogsaa ved at sige Farvel til Heden og alle dens Glæder.

Tiden gaaer: jeg tykkes, det er kun en kort Time siden vi saa dem som rødmossede Knøse, og nu ere de hvidhaarede Oldinge: deres Lemmer struttede af Saft- og Kraftfylde; nu ere de slattede, slunkne.

"Er *Mads* ikke allerede død?"

"Nej! men der er ikkun lidt Liv i ham."

"Hvad er det, *Las* gjør ved ham?"

Han har med den ene Arm om hans Ryg understøttet den krummede Overkrop, og med den anden prøver han af en lille Tomling at væde hans tørre Læber; han kan ikke aabne dem, det kan kun Døden - den er jo heller ikke langt borte - aah! Du medlidende Knokkelmand! tag *Las* med! saa gjør Du en stor Velgjerning imod ham. Vil Du ikke, kommer han af sig selv.

Ak ja! Ved deres Indtrædelse i Verden nøjedes disse to gamle Syndere med een Vugge; de skulle saamænd ogsaa forlade den i een Kiste, puttes i een Grav (derved er og en Besparelse for paagjældende Commune).

Dersom dette hersens var en Konge paa Dødsengen, det blev noget ganske Andet. Det kronede Hoved - her dog uden Krone - paa en Fløjelspude, Livlægen med sine Ridderordener, allerunderdanigst 317 knælende for Allerhøjstsamme, rækkende Majestæten - ikke Finkel i en Bliktingest - men Naphta i en Guldskee, en smukt grupperet, pligtskyldigst grædende Halvkreds af Prindsere, Prindsesser og Hoffolk, ventende paa det skjæbnesvangre Øjeblik, da der fra Altanen kan udraabes til det sorgbetyngede og glædedrukne Folk: Kong *Laurentius* er død, Kong *Maximilian* leve! - Det vilde klinge ganske anderledes end: Natmanden *Las* er creperet, Natmanden *Mads* følger efter.

Godnat! og sov vel tilhobe!

318

Faawal Hammeløw

Det var i den strænge Vinter 1814 (har en nu afdød Ven fortalt mig), at jeg paa Sidstningen af samme befandt mig paa en Gaard i Nærheden af Grenaae og af Havet.

Naar Vejret tillod, var der selskabeligt Samqvem, saa hos Een, saa hos en Anden. Skjøndt vor Syvaarskrig, saadan som den var, nu havde Ende, som *den* var, saa satte Bevidstheden om Fred alligevel nyt Liv i Folk; og under lang Forventning af oplivende Foraar, søgte man i muntert Laug inden Dørre at holde sig skadesløs for den stive Kulde udenfor.

Et saadant Liv fremmer Elskov og Ægteskaber. De sidste ere ikke altid nødvendige Følger af hiin, som ogsaa denne Novelleanekdot kan udvise.

I en, efter Egnens Viis, gjæstfri Præstegaard, var Aftenspise og Dands. Var end Musikken tarvelig, da var Beværtningen ikke; og Stemningen saa munter, at alle de Yngre gjerne havde dandset endog efter en Fiolin med tre Streng.

Da jeg ikke med Benene tog Deel i denne sidste Forlystelse, kunde jeg bekvemmere bruge Øjnene. Disse havde meest at bestille hos tvende smukke og tillige smuktdansende Ungersvende, den ene Officier, den anden Student, saag hos en Dandserinde, der fremfor Alle udmærkede sig ved Legemets Skjønhed og ved Ynde i alle dets Bevægelser. Den Anden, med hvem jeg efterhaands gjorde nærmere Bekjendtskab, skal have en nærmere Beskrivelse.

Candidat - for sine Aarsagers Skyld maa han hedde *Jørgensen* - var en modificeret Stoiker; det meente han selv, og Andre troede det. "Intet at beundre eller forundre sig over, Intet at frygte, hverken at hade eller elske", see her hans Livsphilosophi! Den holdt Stik hos ham - i Theorien, men ej i Praxis, som snart vil godtgjøre sig. Han havde Grundsætninger, ret gode; men han beholdt dem mesten hos sig selv. Han havde, i et og andet Punct, sine egne Meninger; men var langt fra at paatrænge Andre dem. Han var i Væsen, Adfærd og Tale lige fjern fra Fripostighed og fra Blyhed, høflig uden at være smigrende, bestemt uden Anmasselse. Han var aldrig enten kold eller varm, men stedse hvad jeg vil kalde ly. Han deeltog i tilladelige Fornøjelser, men aldrig indtil Overdrivelse.

"En agtværdig Character!" mener man. Aa ja! men en saadan, som saare sjelden gjør Lykke hos Stormænd eller Damer: med mindre Selvstændighed og mere Bøjelighed er man ogsaa mere velkommen i Cabinetterne - baade hos hine og hos disse.

Intet af alt dette passer i Lieutenantens Charakteristik - godt og vel om han egentlig havde Charakter. Han hører under den Rubrik i den moralske Folketælling, som har til Overskrift: "Godt Menneske"; hvilken jeg vilde foreslaae omskrevet til "svagt Menneske." I denne Svaghed - det er: Letsind, Vægelsind, Uselvstændighed - ligge Spirer saavel til temmelig Ondt, som til temmelig Godt; og det kommer an paa flere Omstændigheder, hvad for en af disse to Spirer, der skal faae Væxt og kvæle den anden. Han gjorde, som Studenten, Alting med, men ikke paa dennes Maade; Maadehold var ikke hans Sag. Han var forresten i Omgang stedse munter og behagelig, og i alle Kredse meget vel antagen. At han var en net Karl, at Uniformen, som Alt hvad han foretog sig, klædte ham godt, antyder jeg for Fuldstændigheds Skyld.

Hvad angaaer den nydelige Dandserindes Charakter, da vil den først udvikle sig under de følgende Begivenheders Gang.

Forholdet mellem alle Tre i denne Balnat, falder det mig ind at ligne ved en Terzet, hvor hun spillede Primo, Lieutenanten Secundo og Studenten Bas. Det var en livelig Allegro. Den ender maaskee med en Largo.

Godtværsdagene gik mange af Strandbyernes mandlige Beboere ud paa Havisen for at jage efter Søfugle og Sælhunde. Dagen efter Ballet blev endeel af os enige om, at gjøre en Kanefart didud, og fra Landingen see lidt paa den Jagt. I tvende Slæder gled vi afsted. Og da vi vare komne til Stranden, og saae den Vrimmel, der nærmere og fjernere færdedes paa det Loft, som ikke bæres af Bjelker, fik man Lyst til at gjøre en Vending derud.

Vel gjorde jeg Selskabet opmærksomt paa, at Vinden under vor 320 Hidkørsel var gaaet vestlig, at det allerede tog til at lufte stærkere, at paa Nordsøen vist nok var Blæst, som vilde drive Bølgerne ind heri Kattegat, og i en Hast bryde Isen op: man grinte ad Værprofeten, og lod glide videre ud.

En halv Fjerdingsvej eller saa fra Land besluttedes dog at vende indad; men under den korte Standsning hørte vi allerede Isen synge, sikkert Forbud paa Spaadommens snare Opfyldelse. De fleste af Jægerne, bekjendte med dette Varsel - Vinterens Svanesang, vare allerede paa Hjemvejen, og ikkun nogle faa befandt sig endnu udenfor os.

Jeg sad baglænds paa den bageste Kane, og bemærkede: at alleryderst stod Een, som pludselig tog Rend indefter, derpaa standsede og udstrakte begge Arme. En Anden rækkede sin Bøssepibe hen imod ham, den han forgjæves rækkede og strækkede sig efter. Nu slog han Armene sammen, gik udad - han med Bøssen af alle Kræfter indad. Jeg saae, hvorledes den Ulykkelige var faren og skyndte paa Kudsken. Vi havde ikke havt Bjælder nødig; Ismusikken tiltog i Kraft og Livlighed.

Som vi havde naaet Land, var Isen fejtet reen for Mennesker. Kun den uheldige Redningsmand havde nogle Favne tilbage: men naaede os, just som vi vare langsomt humpede over Tangdigerne, og som den mørke Plet langt ude i Østen forsvandt fra mit Blik - saa var han vel allerede nedsænket i det graadige Dyb.

Karlen bad om at maatte staae bag paa op til Byen, da han var træt og forpustet - ikke sært, da han havde, i egentlig Forstand, løbet paa Livet. Jeg spurgte ham strax: hvorledes det var gaaet til derude? "Skidt nok!" Sagde han, "for *Jens* er gaaet nedenum og hjem, ligesom Molboen. Jeg havde gjerne taget ham med hjem til Hammelev; men Revnen var allerede bleven for bred, saa han ikke kunde skræve over den. Saa maa

han da drive afsted paa Skodden, saalænge det varer. De sidste Ord, han sagde, da vi skiltes, var saamænd: "*Faawal Hammeløw! No sier a dæ aalle mier.*"

Over denne ulykkelige Begivenhed yttrede Alle sine Beklagelser, undtagen Een, og denne Ene var den dejlige Jomfrue *Sørensen*, *Hammelevs* Jomfrue *Grahn*. Jeg saae til hende, hun sad lige imod mig - see! der trillede et Par Taarer ned fra hendes dejlige Øjne. "De fryser dog ikke?" spurgte jeg. "Nej - jo lidt - Vinden er saa kold" - hun trak Floret tættere sammen om det varme Ansigt.

321

"Her boe *Jenses* Forældre", sagde vor Bagmand, som vi agede om ved en Gaard i Byen, sprang af og gik ind.

"Jeg gad ikke følge med ham for Meget", sukkede Jomfruen, "De arme Folk! hvorledes ville de modtage denne Tidende!"

"Det skal jeg sige Dem", svarte jeg: "først blive de forskrækkede, saa bedrøvede og saa finde de sig kjønt deri, trøstende sig med Almuens stedse ved Haanden værende: "Det skulde nu saadan være - det var ham beskikket - det var hans Held - han er vel faren." Veed De hvad, Jomfrue! hans Egne ville ikke tage sig det saa nær, som vi Uvedkommende, og det er godt."

"Unej! er *det* godt, at være følesløs?"

"Sommetider."

Præsten var ikke følesløs; dog kunde han, efter at Begivenheden var fortalt og gennemgaaet med mange baade følelsesfulde og forstandige Bemærkninger, letsmilende sige: "Jeg bliver fri for at holde Ligpræken over ham; men ikke for at indskrive ham i Kirkebogen blandt de Døde, med Anmærkning."

Nogle smaaloe; og snart kom man i Snak om alskens andre Ting: Munterheden blev gjenindsat i sine Rettigheder; ogsaa hos det nylig saa dybtfølende Pigebarn. Hun blev Munterheden selv, da Lieutenanten belevent underholdt hende med - ja, hvormed var det nu? Det har jeg glemt, ligesaa hastigt som han og hun.

Candidaten tog sparsomt Deel i Underholdningen; men det kom mig for, han var tilovers: unge Piger har ingen Smag for stoisk 322 Philosophie. Hverken Cicero de officiis eller den pukkelryggede Epictet gjør nogen Lykke hos dem.

Ved Selskabets Adskillelse indbød Officieren alle os Mandfolk til en Gaffelaftensmad hos sig tredie Dag paa Vagtstuen i Grenaae.

Aftensmaden var sunken, og Punschen i den anden Bolle næved at gaae samme Vej. Man var lystig, stundom lige til Overgivenhed, inclusive trende unge Præster fra Omegnen.

Jeg beder alle Højærværdigheder om Forladelse paa disse tre Velærværdigheders Vegne; men De ville selv behageligt undskylde, at gemene Sognepræster, der ere saa mange Autoriteter og saa meget Andet undergivne, engang imellem blive overgivne. Disse Herrers Overgivenhed kom slet ikke i Collision med deres Undergivenhed, som De ville behage at see.

"Hør Du røde Krebs!" siger den Ene til Lieutenanten, "lad os Tre slaae Tappenstreg iaften!"

"Er I gale? Ja paa Bordet eller under Bordet maae I slaae Tappenstreg med Glassene til den klare Dag! Jovist! det kunde blive en peen Historie for mig som vagthavende Officier - ingen Spøg i Tjenestesager!"

"Du skal ikke vide Noget af det", svartes strax, "vi skal nok blive enige med dine Spillemand!"

"Naada! men paa jert eget An- og Tilsvar!"

"Godt!"

De bultrede ud, de fleste Andre efter dem; kun *Jørgensen* og jeg bleve tilbage hos vor Lieutenant. Han gned sig over Panden og sagde: "faaer Majoren det at vide, saa blier Fanden løs."

"Nej vist ikke!" svarte jeg; "I saa Fald veed Du heller ikke Noget! Lad Tambour og Piber selv om det!"

Han smidskede og slog sig til Roe. Strax derpaa hørte vi begge Instrumenter; men det var Spidsrodsstykket, vi hørte og det udført med Virtuositet. Den ene Præst spillede udmærket baade almindelig Fløjte og Piccolo og den anden kunde slaae fine Trommehvirvler, saa han kunde været Tambourmajor; den tredie, Pseudogefrejderen, sprang foran efter Takten gennem et Tøndebaand.

Jørgensen og jeg kunde ikke bare os for at løbe ud, og følge dem i en Afstand. Vi vare ikke de Eneste, som fulgte; thi det var klart 323 Maaneskin, og Flere sprang ud for at høre den sælsomme Tappenstreg, og see til paa denne Galskab.

Naa, den løb godt af, uden Paaanke: baade de Sorte og den Røde forbleve umolesterede, hver i sin Vej; og - det er muligt, at Een af dem lever endnu; men de Andre ere nok gaaede i Kvarteer til *den* Tappenstreg, efter hvilken ingen Reveille lyder næste Dag.

Da hele Mandskabet atter var kommen til nogenlunde Rolighed, og havde taget fat paa en ny Bolles Behandling, begyndte Nogle at behandle, ligeledes mundtligt, en ganske anden Materie. Denne er i Fruentimmerkreds meget ofte Mandfolk, hvorom der er skrevet næsten ligesaameget, som der er snakket. Men, da det jo mesten er Mandfolk, der give sig af med at skrive, kan man ikke forundre sig over, at de skaane sit eget Kjøen. Det er ubilligt, og derfor vil jeg, til Trøst for de kjere Fruentimmer, her skrive en mandlig Synd.

Æmnet for denneher Conversation var nemlig intet Andet, end at lade Dandserinderne paa Pikkenikket forgangen Aften passere Mønstring: den havde saadanne synlige Fejl, og den saadanne: den var kjøen nok af Ansigt, men altfor fær af Krop; Een havde for stor en Mund, en Anden for store Fødder; Jomfrue A. havde dorske Øjne og Jomfrue B. altfor spillende, og saa fort videre.

Alle tog ivrig Deel i denne Spidsrodsløben, undtagen jeg selv - som De nok vil troe - og Stoikeren, der smidskende taug reent stille, indtil Een raabte med en eftertrykkelig Eed:

"Vi har jo glemt den bedste Pølse i Gryden, Jomfrue *Sørensen!* hos hende kan jeg ikke opdage den mindste Lyde."

"Derfor have vi og gjemt hende til Himmerigsmundfuld", gjentordnede Liuetenanten.

I at lovprise hende overbød nu den Ene den Anden; og fandtes ingen anden væsentlig Mangel paa hendes Person, end at hun havde Smilehul kun i den ene Kind. Ogsaa hertil taug Philosophen; blot mærkede jeg den Forandring hos ham, at han blev lidt alvorlig, dog rolig; men jeg havde mine Formodninger om, at der ikke var ganske roligt indeni ham.

Jeg tænker, at Damerne ikke skjøjte om at høre mere af Mandfolkpassiar i en Vagtstue. Jeg bemærker derfor løseligt: at man først gik med Reveillen den følgende Morgen. 324 Jeg rejste. Et Par Maaneder efter fik jeg atter at bestille i denne Egn, og den første Dag justement der, hvor den smukke Jomfrue *Sørensen* befandt sig. Da randt mig hiint førantydede Forhold i Tanker, og forespurgte jeg mig da om, hvad det var bleven til.

"Jah!" hed det, "hun gaaer endnu, og der kom ikke mere ud af: Lieutenanten blev ved at gjøre stærk Cour til hende; men da han for tre Uger siden marscherede bort, glemte han at sige Farvel baade til *Hammelev* og til hende."

"End *Jørgensen*, Candidaten?"

"Han har igaar faaet Efterretning om, at han er kaldet til Præst."

"Mon han saa ikke vil see at kalde hende til Præstekone?"

"Det veed jeg ikke; han er af de Folk, man aldrig bliver rigtig klog paa - det vil nu vise sig."

Dette meddeelt mig paa en Fodvandring med en Ven i Grenaae til meerbemeldte *Hammelev*. Paa Banken derimellem standsede vi, og satte os lidt ned, for at nyde Omsigten. Som vi lode vort Blik svæve ud i Østen, høre vi bag ved os: "*Godaw Hammeløw! No sier a dæ igjen.*"

Vi dreje os om, og see en ung Krabat i heel fremmed Dragt. Vi spørge: hvem han var? og hvor han kom fra? Ja min Tro det var den selvsamme, som man ansaae for død, der var kastet Vand paa af Havet, men ikke Jord af Præsten.

Jeg skal nu, med mine egne Ord og med mindre Vidtløftighed, berette hans vidunderlige Redning og Hjemrejse.

Da Knøsen havde Døden for Øjne, fandt han sig snart i Skjæbnen, stillede sig midt paa Kaven*), der skal have havt et stort Omfang - omtrent som Præstens Toft, sagde han - vendte Ryggen til sit Fødeland, og gav sig Gud i Vold. Da han havde "*drøwwen et pa' Staahn wal*"**), blev han hungrig og fortærede Halvparten af den ham fra Hjemmet medgivne Melmad. Da begyndte han at faae Øje paa Land (formodentlig Anholt), men det skred han og forbi. Nu hengik flere Timer paa det vildene Hav - da, lidt før Aften, opdagede han nok et Land, der stedse blev højere og bredere. Nu begyndte han at fatte Haab, og fortærede trøstig den anden Halvdeel af Melmaden. Ikke længe derefter løb hans Fartøj paa Grund ved det fremmede Land. Der stode to

Karle - og de havde staaet længe og gloet ud til ham - de ^{*}_{*} 325 hjalp ham rigtig op paa tør Land, og gav ham baade "Edels og Drikkels", og "tumlede" med ham, for at han kunde faae Varme i Kroppen, for han var saa forfrossen, han "govred."

De havde naturligvis spurgt ham: hvor han kom fra? Og han havde naturligviis svaret: fra Hammeløw. Det var ligesaa naturligt, at de ikke kjendte saadan en Bye. Han skulde da sige dem, hvilken der var nærmeste Kjøbstad ved Hammelev; og da han nævnede Grenaae, rystede de lidt mistroiske paa Hovederne, thi de tænkte paa det Grenna som ligger midtinde i Sverrig østen for Søen Vettern.

Imidlertid bragte de ham til Halmstad; og da han fik denne Byes Navn at høre, rystede ogsaa han paa Hovedet; thi Husene var ikke tækkede med Halm, men med Tegl, ligesom i Grenaae. Han blev ført til Øvrigheden dersteds, som, efter at have hørt hans og hans Ledsageres Forklaring, gav ham Pas og Forklaring over, paa hvad Maade han var kommen udenlands uden Pas. Der gaves ham nye Klæder efter deromboende Almues Brug, Rejsepenge fik han og ledsagedes til Helsingborg. Han fortsatte Rejsen over Helsingør, Kjøbenhavn, Kallundborg og Aarhus, nød næsten allevegne fri Fortæring, fik sammesteds Skillinger ovenikjøbet: saa han kom hjem med begge Fikkerne fulde.

Nu igjen til Kjeresterne.

Skjøndt Jomfrue S. kjendeligst havde nærmet sig Officieren, nærrede hun dog i Grunden større Godhed for Candidaten; dog kunde hun ingensinde blive enig med sig selv om, hvem af begge hun vilde give Fortrinet. Da hiin var borte, fortrød hun sin koldere Opførsel mod denne, og fik tilsinds: gunstigen og reentud at besvare hans før gjorte forblommede Kjerlighedserklæring. Dette gjorde hun skriftligt ved den hjemkomne Vidtberejste, med det mundtlige Tillæg: at hun udbad sig Svar strax.

Det fik hun; men ikke efter Forventning; det lød, paa en aaben Lap Papiir, korteligt og forstaaeligt: "*Faawal Hammeløw!*"

Han rejste ogsaa. Denne Afskedshilsen blev, og er endnu maaske en staaende Talemaade ved mange Lejligheder: i Spil, naar En skal være Beet, ved et enten belejligt eller ligegyldigt Dødsfald og deslige.

Begge de stedse ugifte Kjerester have endnu ikke sagt Farvel til Verden, men vel til Kjerlighed. Naar man skrider hen ad den tredie Snees, saa bliver man fornuftig - hvis man *kan* blive det. Jeg tør, for 326 visse Aarsagers Skyld, ikke gratulere, og, for andre Aarsager, vil jeg heller ikke condolere. Skulde Isbjørnen - ham, af hvem jeg har laant Titelen - ej heller have sagt *Hammelev* det sidste Farvel, saa ønskede jeg, at han, ved Læsning af denne Historie, maa behageligt gjenminde sin eventyrlige Ungdomsrejse.

Jeg vil nu ogsaa, for denne Fortællings Vedkommende, sige:

Faawal Hammeløw!

327

Bettefanden

"Gjør Ild under Gryden! wo Mowr!" lød det i Skumringen udenfor et afsides liggende Hedehuus.

"Haa do nød aa put i en, Falle?"* svarte derinde en skrallende Kvinderøst.

"En Si' Flæsk, Molle!"**

Og dermed skred denne ind ad nederste aabne Halvdør, og efter hende, næsten uden at bukke sig, en Mandsling ikke højere end en tolvaars Dreng, men bred, højbrystet og rundrygget - en ildevarslende Person: lav Pande, brunt Ansigt, det hele dybtrynket, smaa dybtliggende Øjne - Hig Gnisterne i en Kulgrav - bar Hals med skarptudstaaende Adamsæble. Beklædningen som Skikkelsen: rundpullet bredskygget Hat af musegraa Farve, rødbruun langskjødte Trøje, sortgraa Knæbuxer, blegblaa Stunthoser, og intet videre.

Hun med Gryden, som jeg i Mangel af mere passende Benævnelse vil kalde Bettefandens Oldemoder - hvorvel hun gik for at være hans Kone - var sit Hoved højere end den lille Mand; og dette Hoved var dobbelt

saa stort som hans, bedækket med en Hue, der højt op i Tiden havde haft Sneens, men nu havde Tørveaskens Farve. Ansigtets var som suur Fløde, og Øjnenes som blaasuur Melk.

Oldmowr, som hun hed til daglig Brug mellem sine Venner - ikke for Alderens Skyld, hun var kun noget inde i de Fyrretyve, men med Hensyn til hendes Absolutisme, der befæstedes ved uforanderlig Alvorlighed - Oldmowr, som først ved Ordet "Flæskeside" drejede Ansigtet halvt om mod sin bjergsomme Mand, blev dog uforstyrret ved at bruge Ildtang og Grydskee, krumbøjet over Arnen.

* * "Hwot æ den fræ? Falle!" spurgte hun ganske ligegyldigt, seende bestandig paa Melkebrødsgrøden.
- - 328

"Ka de eth wæh dæ jet aa jet? En haang ejen i Kræn Hansens Skaastien. A fek mi Gjeddkraagh i en, aa slævt en owenud; dæffor æ wi behgitow saa suede* - haa Laang Ajs eth uet hæ faanøs?"**

"Jow han haaer, men han ga unt a sæ, faa de te do wa gon ued, han saah, te I sku wot et ant Stæj hænn."

"Ja skihd! han sku ha kommen a Wonnsdæ;*** da ku ed gon an; no ka wi lek Skuhren."

Røverparret havde faaet den fede Nadvere tillivs, og den lille grønne Huusven - der som kjert Barn har mange Navne, kaldet Svend Tomling, Kukmanden, m. fl. var tømt; da der udenfra pikkedes paa en Rude, og paa samme derefter strøges tre Gange med en vædet Fingerende.

"Ajs! ær ed dæ?" brummede den Bette, gik hen og aabnede for Indgangen, "ka do fortæll wos nød?"

"Let!" svarte den Indtrædende - en lang, knoklet, rundrygget Karl, gammelagtig af Udseende, med et indskrumpet Ansigt, af Farve ikke uliig røget Flæskesvær.

"Do kommer eth te Row op den hæh Sih Minnæt!" sagde han med et polidsk Griin - eller snarere Grimasse, der kun gjorde en øjeblikkelig Forandring i dette Stereotypgefjæs.

"Hwa æ dæ ve ed?" spurgte Puslingen.

"Søltøw!" lød Svaret, "wo Mand æ te Gill, aa i e Stuestaaw æ dær eth anne hjemm end e Muus, aa di ka da eth ræk wos fræ e Sølskaw - spo dæ!"

Vi ville nu for det første forlade denne uhyggelige Røverstue og ile forud hen til den smukke Herregaard, hvor kun Muus skulde være hjemme at passe paa Sølvskabet. Det er egentlig en stor Parcelgaard, og bygget i nyere Smag. Den ligger langt fra Byer og enkelte Vaaninger. Man kunde sige, den havde fjernet fra sin Nærhed de i denne Egn ualmindelig grimme ja tildeels usle Bønderhuse.

Peen udvendig, var den det ikke mindre indvendig; men her vare Husets tvende Døttre de skønneste Prydelser: Mettelene, den ældste, * * * * 329 var en lav, men nydelig skabt og livelig Brunette. Lise var en høj, rank, fyldig Blondine af bydende Holding, saadan som jeg har tænkt mig Sif sl. Fru Thors; dog tvivler jeg paa, hendes Hænder vare saa store som Gudindens, Faderen til dem var død for flere Aar siden; men Moderen var levende, og der var rigtig Liv i hende (maaskee derfor var Livet af Manden). Hun var baade Mand og Kone. Hun var i Ordenen den første oppe om Morgenen, og purrede Døttrene ud, derefter Tjenestepigerne; hvilke sidste fik en Rivaf for deres lange Snuen.

Traf hun derimod Nogen af dem paa Benene og i Klæderne, saa hed det: "hvad! er du alt paaklædt? hvor har du bisset inat? har vel lysteret i Herberget hos Karlene."

"Nej Frue."

"Hold Mund! ingen Sluddren!"

Saa ombyttede hun sine Morgenskoe med Træskoe, og gjorde Ronde gennem alle Udhusene. Først undersøgte hun, om Hestene vare fodrede og om der da strigledes; var saadant ikke skeet, raabte hun i Stalden: "sover I endnu? og Hestene rimme.* I faae selv Kost og Løn, og lade mine Heste staae og sulte. I sover nok saalænge, at jer Davre svies."
* - 330

Derpaa til Nødset.* Der vankede altid Skjænd, ufortjente med fortjente; og naar en Pige havde flyttet sin Trefod, prøvede hun om den forlattede Koe var malket reen. Naa, det Anførte kan vel være nok til hendes Signalement; og Enhver kan let slutte sig til, hvorledes hun under de paafølgende Begivenheder vil forholde sig.

Den fjerde Person, paa hvem jeg beder Opmærksomheden henvendt, er Avlsforvalteren. En lille, sortsmuttet, væver Fyr, godmodig til Inderlighed, men ved given Anledning opfarende til Heftighed, havde

han, i Førstningen uden at vide det, en høj Stjerne hos den stormodige Lise, muligt meest for den fysiske og mentale Contrast imellem dem. Den blonde Nordboe gjør Lykke hos den brune Spanierinde, den brune Spanier finder Naade for de nordiske blaae Kvindeøjne - (det saae man 1808). Hvad dette skal blive til, vil Tiden vise.

De tre Damer sad i Skumringen ved Theen, da en Ridende travede op for Døren, og ind kom den ny Ejer af en nærliggende stor Gaard, hvis nærmere Beskrivelse forbeholdes. Den Ankomnes Hest blev trukket ned i Gaarden, som hørtes derinde; men da han selv fumlede i Forstuen, tog Forvalteren et Lys, gik ud og førte ham ind.

Det var en velvoxen ung Mand, snarere Yngling, med et aabent Ansigt, og ej allene guult men dertil kruset Haar.

"Jeg beer om Tilgivelse" sagde han, bukkende for Damerne, "at jeg paa en saadan Tid aflægger mit første Besøg; men jeg var redet vild, og søgte derfor efter Lyset, jeg skimtede her. Det er nemlig mig, som har kjøbt ******estrupgaarden, og har først tiltraadt den for 8 Dage siden. Jeg har idag havt noget at afgjøre paa Buderupholm, og kom vel sildig derfra, for at finde Tilbageveien."

Den ualmindelig smukke fiintklædte Mand vilde paa ethvert Sted bleven modtaget med jydsk Gjæstfrihed, og, efterat han havde nydt nogen Forfriskning, skulde ingen Fremmed have seet i ham andet end en gammel Huusven. Som en saadan bekjendte han sin Træthed, og udbad sig Nattelejet anviist. I Forstuen tog han en dobbelt Terzerol ud af sin Kappe, og sagde smilende til Forvalteren, der lyste ham iseng: "Man havde, allerede før jeg rejste herhid, gjort mig Rold Skov mistænkelig, og nu vil jeg ikke lade den blive her, at ikke Nogen skulde faae fat paa den og muligen afstedkomme en Ulykke." - Han kom iseng, lagde Terzerolen foran sig paa Bordet, og slukkede Lyset.

* - 331

Naar man er udmattet, falder man derfor ikke altid strax isøvn; saaledes gik det den Kruushaarede - som jeg herefter vil benævne ham. - Ydermere, eller allermeest forsinkedes Søvn for ham ved ubortjagelige Tanker om den skønne Sortlokkede, der med andalusisk Solvarme havde begyndt at virke smeltende paa den nordiske Snemand; thi Snemand havde han hidtil været, uoptøelig for de nordiske Stjerner.

Da pilkes der udenfra ved Vinduet, og efter fire raske skærende Strøg paa en Rude (rimeligt af en Glarmesterdiamant) tages Ruden ud, Vindveskrogen forinden lettes af, og Vindvet selv lukkes heelt op. Vor Gjæst griber Terzerolen, spænder den ene Hane og venter. Da kommer en Menneskefigur op i Vindvet. Kruushoved sigter paa Lykke og Fromme et Par Secunder, og trykker saa til - et svagt Skrig og Skikkelsen er forsvunden.

Da Forvalteren havde lagt nogle Frictionssvovlstikker paa Bordet, griber han een, gnider, faaer Ild og tænder Lyset. Han stirrer mod Vindvet: Det er tomt, men i Krogen skraas nedenunder skimter han en ganske liden Person, og tiltraader denne: "kom frem Du! men ikke for nær! ellers skyder jeg."

Bettefanden - det var ham - fremtreen to smaae Skridt, foldede Hænderne, neiede og sagde: "wæ naadig! aa læ mæ go som A kam. A ær en sølle fatte Innest,* haa Kuen aa manne smo Bøn, dæ somti sulter aa somti fryser; de haar A funnen mæ i; men saa kommer han den Aahn, aa twinge mæ te aa følle mej hæhhid, aa pas po, mens han steler, te wos behgi tow, saa han** - Herregud! læ mæ behaal mi elendige Lyw! de æ den føhst Gaang, A haa wot po saaan Vej, de ska aasse blyw den sihst - aa Gu naah mæ!"

Kruushoved tog blandt sine Penge paa Bordet en Specie, raabte "Gribs!" og smed den til ham. "Kjøb nu noget at æde til dine Børn, og skynd Dig ud!"

Røveren var ikke seen, men hoppede som en Kat ud af Vinduet. Udenfor vendte han sig op paa Tærerne og sagde indad Vindvet: "Skull vi engaang træffes, aa han ær i Klæmhærk,*** saa skal A sie om A ka betaahl ham faa mit Lyw aa hans Pænng."

* * *
-- - 332

Kruushoved sprang op, og med Lyset til Vinduet, for at see efter den Røver, han meente at have skudt eller saaret. Der var intet at see eller høre. Thi lukkede han Vindvet, lagde sig igjen, og slukkede Lyset, men kunde dog ikke falde isøvn, før henimod Dag.

Det første Spørgsmaal, da han kom ned til Kaffebordet, var det sædvanlige: hvorledes han havde sovet, og hvad han havde drømt?

"Man sover ikke godt" svarede han letsmilende, "naar man har Fremmede i Sovekammeret."

"Ih! har Musene gjort dem Uro?"

"Tobenede Muus" sagde han, og fortalte, hvad der var foregaaet. Der lød et tredobbelt Skrig, og man

foer op i Værelset, og ud i Haugen, men fandt intet uden nogle Blodstriber paa Digestenene, hvoraf man sluttede, at den ene Røver var bleven saaret, dog ikke dødeligt. Saa var da den Røverhistorie forbi.

Da man igjen fik Roe ved Kaffeen, tog Kruushoved saaledes tilorde: "mine Damer spurgte mig før om mine natlige Drømme. De indseer nu, at jeg ingen kunde havt; thi jeg faldt først i Slummer da det begyndte at dages. Saa drømte jeg rigtignok" - han kastede et stjaalet hurtigt Blik paa Mettelene - "men da jeg ikke veed, om det skal gaae i Opfyldelse, er det, for det første, bedst slet ikke at tale derom. Skeer det ikke, beholder jeg den yndige Drøm for mig selv, men gaaer den i Opfyldelse, da var det ingen Drøm, men en Spaadom - tillad at jeg bryder op! man venter mig hjemme."

Han reiste uden videre Snak.

Og ville vi nu see, hvordan hans Hjem var beskaffent.

Paa en høj Bakke, tæt syd for en større Aa, ligger eller snarere hænger **estrupgaard, paa Rygningen Stuehuset, Udhusene nedenfor hverandre, saa det længere borte virkelig seer ud, som om de vare hængte paa Brinken. Nedenfor denne sænke sig dybere, terrasseformigt fire forhenværende Fiskedamme, nu vandløse, græsgroede: saa kommer Agermarken, tør og karrig, og derpaa Lyngheden vidtstrakt og frodig paa sin Maade. Vesten for Gaarden vise vidtstaaende halvtog heeltudgaaede Træer og endnu flere Stubbe, at her engang har været Hauge. Paa Bakken tæt vesten for Gaarden staaer en bitte kullet Kirke.

333

Formiddagen efter det mislykkede Indbrud, kom Bettefanden med et Bundt Rivejern og andet Bliktøj ind her i Køkkenet, faldbydende sine Varer. Den gamle Huusholderske købte et Par Stykker. Da Stumpen havde taget Betalingen til sig, spurgte han om Manden var hjemme. Denne, som i næste Værelse hørte sig efterspurgt, kom til og kjendte strax sin lille Mand.

"Hvad godt?" spurgte han.

Med nogle hurtige Øjeblik og et hurtigt Fingerpeg ad den Dør, ad hvilken Kruushoved var traadt ud i Køkkenet, siger han: "haa han ingen Vinnier, dæ trænger te aa kittes?"

"Jo" var Svaret, "der er et Par Ruder i mit Sovekammer, følg med!"

Huusholdersken gav ham lønligen et Forsigtigheds Tegn. Han gik ind, den Lille fulgte.

"Ka ingen høhr wos?" spurgte denne med omsvævende Blik.

"Nej! men tal kun ikke for højt, om du ellers har noget af Betydenhed at sige mig."

"Haahr han Goeren hæhr i Funkeskassen?"

"Hvad er det for een?"

"Ja I Anner kalier en Brandkassen."

"Brandkassen? hvorfor spørger du derom?"

"Det skal A sejj ham: Laang Ajs æ bløwn ilworre,* faade han jow * 334 ham en Kuhl ind i hans jenn Loer; han haa lowd, te den røh Kok snaar sku gahl øwer Goeren, aa de haaller han aasse; de waarer eth maanne Nætter; han bie baare ætte Skomaggeren aa den Tarmløhs." -

"- Hvad er det for Nogen?"

"De æ søennown a wo gue Venner."

"Det er satanisk! ja, Gaarden er assureret fra min Formands Tid - har de ogsaa isinde at myrde mig?"

"De haa dær eth wo Taahl om. Men hwa Tøw han haaer hærinne, aa vel ha bjærred, de ska han ha tereh* aa fo ued a et Vinni - men hold no ennele ve sæ sjæl, hwa A haa røved ham, fo ejesen gjaller ed mi Lywh."

"Vær rolig for det! der har Du et Par andre Specier - naar Du siden trænger, saa kom til mig! Og vil Du forlade den Ødelæggelsens Vej, du nu vandrer, saa vil jeg hjælpe dig op af Dyndet."

Med skulende Aasyn sagde han: "de kan eth nøtt," vendte sig, og smuttede væk saa hurtigt som en Væsel.

Gaarden var assureret saa højt, at for Summen kunde opbygges en langt bedre end den daværende. Af Møbler og andet Indbo havde han endnu kun faaet hidbragt det allernødvendigste. Det meste og bedste opbevaredes endnu i Aalborg. Han havde rigtignok bestemt at lade det hente een af de første Dage; men

efter de Advarsler, han nu havde faaet, besluttede han at tøv. - Imidlertid forsynede han Terzerolen med frisk Ladning og ligesaa sin Jagtbøsse - ogsaa Doublet, saa han nu kunde tage Fire paa sin Samvittighed. Om Natten sov han i Klæderne, paa Frakke og Støvler nær. Det piinligste for ham var, at han ikke torde advare Gaardens Tyende; thi skulde Gaarden virkelig brænde, kunde jo Mistanke om egen Anstiftelse ikke gaae ham forbi, eftersom de gamle Bygninger ikke vare meget mere end den halve Forsikkringssum værd.

Fra denne Gaard, der staaer paa svage Fødder, skal jeg føre dem der behage at følge mig, ind i en Vaaning, som er fuldkommen ildfast, nemlig en Kove** i et forlængst nedlagt Kalkbrud, hvor Kalksteen og * - * 335 Flint lagviis allene udgjøre Gulv, Loft og Vægge; hvor Sæder, Borde, Gjemmesteder ere af samme durable Material; Sengestederne ligerviis, men disse vel forsynede med Dyner, Puder og Lagner - altsammen Bytte fra natlige Strejftog. Et af de aabne Væggeskabe er forsynet med Kaffekjedel, Kande og Kopper; et andet med meer eller mindre indholdsrige Flasker af forskjellig Størrelse og Façon, et tredie med Smør og Ost, et fjerde med Flæsk, det femte med Kjødmad, o.s.v. I en Krog ligger et Ølanker - det Hele inddreven ved Brandskat. - Her er ikke Tegn til den dyre Tid, som man seer.

En gammel Mutter sidder i en Krog, og binder paa en Hose - ikke fordi hun behøver at arbejde, men af gammel Vane, og fordi Mennesket i Eenrum inden fire Vægge ikke kan være ledig. Dette vorder vitterligt nok til en frygtelig Tortur. - Dog nu synker Strømpen med Hænderne ned paa Skjødets; thi ind gennem Aabningen bukke sig Laang Ajs, Tarmløs, Skomageren, og tilsidst, uden at bukke sig, den lille Djævel. Denne sætter sig for Bordenden, de andre ved Siden, og fremlægge langsomt Nattevandringens Frugter: nogle Tintallerkener og andre Stykker Køkkentøj, saa man seer, paa hvilket Terrain de have manøvreret.

Bettefanden afsondrede Tyvekosterne i tre ligelige Dele, lod Ajs vende Ryggen til, og nævne hvem den ene efter den anden tilfaldt, alt eftersom Bettefanden pegede paa Hobene og spurgte.

"Hvorfor vil Du ikke selv have noget?" sagde Skomageren.

,Jeg har nok i denne her," sagde han fremvisende den ene Specie: "den kom drattende mig ind i Lommen."

(NB. Jeg lader disse Karle tale Højdansk imellem, for ej at trætte med altformeget Ramjydsk.)

Jeg bør gjøre Læserne bekjendt med de tvende af Røverne, som de her første Gang have for Øjne. - Skomageren havde rigtig givet sig af med at flikke Skoe og Støvler i en ikke langt fraliggende Kjøbstad, havde giftet sig, og sat et Par Børn i Verden. Men lidt efter lidt forfaldt han til Sviir og Spil, og overlod endelig sin Familie til Fattigforsørgelse, selv opsøgende Tarmløs, hvis Bekjendtskab han i en Kippe udenfor Staden for en Tid siden havde gjort, og som allerede dengang havde søgt at hverve ham for sit Selskab, i Betragtning af hans kraftige Legeme og kaade og forvovne Skvalder, som ikke levnede Frygt for Samvittighedens Indblanding.

336

Hververen talte i Modsætning til Hiin ganske lidt, og mindre med Munden end med Øjnene; men han var i Grunden den værste af de fire Kumpaner: han var uforanderlig kold, hvad enten han "gjorde et Huus varmt" - der i deres Sprog betydede det samme som at lade "den røde Kok gale" - eller han sad og tog til sig af Æde og Drikke i den lune Røverstue. Sit Øgenavn havde han faaet af sit altid lige indsnærpede og slunkne Underliv. - Før han greb til Røverhaandværket, havde han været Lappeskræder, men ikke sjældent sultet ved den Profession.

Jeg har blot at bemærke ved Røverkulen: at dens Indgang var skjult af en stor Enebærbusk, hvis Rødder kunde løses og bindes indenfra.

Og hermed overlade vi disse forsorne Karle til deres Sviir, ugudelige Snak og liderlige Sange, for at blande os mellem virkelige Mennesker.

Kruushoved havde hver Dag eet eller andet Ærinde til Gaarden, I veed nok. Hver Eftermiddag tog han hjem. Han var i Ilden der, og kunde vente at komme i Ilden her; han var mellem en dobbelt Ild. Han tænkte paa at faae den første slukket før den sidste udbrød. Det gik ikke saa let.

Vel bemærkede han et og andet svagt Glimt af en dæmpet Ild: men det var kun et flygtigt Kornmodn. Ligeledes iagttog han, at hun med Forsæt søgte at undgaae Eneværen med ham; hvilket paa en Maade var et godtlorende Tegn; men viste dog, at der maatte stedfinde een eller anden Hindring for Fritløb af hendes lønlige Følelser. Denne kom han endelig efter.

En Dag kaldte Mama den yngre Datter ud, den ældre kunde ikke længere slippe for at høre Kjerlighedserklæringen: den drev et dybt Suk af hendes Bryst, og to store Taarer af hendes Øjne. Han stirrede, han lyttede, han ventede.

"Moder" sagde hun med svag og bævende Stemme, "har allerede bestemt mig for en Anden." -

" - Men ellers?" spurgte han stormende.

Hun svarede ikke; men det var ogsaa et Svar. Men med det var han ikke fornøjet. Han udstrakte Haanden, som for at gjøre et andet nærmere Spørgsmaal. - Hun foer ivejret, tørrede Øjnene i en Svip, og udhviskede ængstelig: "Nu kommer Moder."

Og hun kom.

337

Idet hun aabnede Døren, sagde han sagte og hastigt: "Gjæmt er ikke glemt," og til de Indtrædende: "der er dog ikke forefaldet noget ubehageligt?"

"Ikke af Betydenhed" svarte Fruen, "det var to af Pigerne, som gjorde Spektakler med en tredie, og saa maatte jeg skifte Ly imellem dem. Den Ene krævede Lise til Vidne - det Hele var ikke saa meget værd som en hovedløs Knappenaal; men saadan er det Kram. De taaler ikke nogen god Omgang; de skal holdes i Ørene."

Den Forelskede brød snart op, og holdt paa Hjemvejen Regnskab med sig selv og med Skjæbnen; men han fandt i begge mange Udsættelser, saa intet af dem blev opgjort.

Da han fik Sigte paa sin Gaard, der var udseet til et Brændoffer for det ubøjelige fatum, hvilken usynlige Magt har tilfældes med Amor: at være Guders og Menneskers Herre, da fik hans Tankegang pludselig en anden Retning, nemlig til Flugt fra begge Farer. Har Du, sagde han til sig selv, brandfri forladt den livelige, tidkortende Hovedstad, for her i den trævne skumle Lyngørk at henslæbe dine Ungdomsaar paa en sandig Oase, udsat for Røverie, Mordbrand, og Hjertebrand? Er det Landlivets Lyksalighed, Du sværmede for? Fader nærer Forkjerlighed for dette Kragerede, fordi han her er udruget; derfor købte han det, og forærede mig. Jeg maa opsøge mig en venligere Boe - jeg vil sælge denne Rønne, gaaer den op i Røg og Ild, gaaer den ogsaa op i Prisen - og saa - Mettelene! - Han sporede Hesten.

Hjemkommen bandt han Sengeklæder, Gangklæder og hvad andet han havde, sammen i Lagnerne, lagde sig i alle Klæderne paa Madratsen, og vaagede som de foregaaende Nætter til henimod Dagningen, urolig og bespændt. Han begyndte omsider at mærke Søvnens Overmagt, da han seer det glimte paa Ruderne. Han flyver op, aabner Vinduet, med Doubletten i Haanden. Da han strækker sig ud, seer han Luerne i begge Huusender, lader Blikket fare til Jorden og helt omkring i Halvcirkelen - der var Ingen. Mordbrænderne maatte, saasnart Taget var antændt, have rendt deres Vei. Nu ilede han, med Bylten over Nakken, Bøssen i Haanden og Pistolen i Lommen, hen at purre Huusholdersken og Pigerne ud, raabende, de skulde søge lige syd ud af Gaarden. Ligesaa i Karlekammeret. Næsten Alt, baade Levende og Livløst blev reddet inden Dagskjær; og inden Solopgang var ikke en Pind tilbage af den hele Gaard. 338 Dens Ejer følte sit Sind lettet, da Trudselen nu var udført, og overlod saa Asken og Gløderne til de hidilede Redningsmænd. Pigerne søgte deres Hjem i Nabobyerne; Huusholdersken tog han med sig paa en Vogn til Hobroe. Der drog han ind til en Slægtning, som endnu befandt sig mellem Dynerne. Denne, som ikke havde erfaret noget om Ildebranden, gned Øjnene og hilste med: "Ej Ej! saa tidlig? hvordan gaaer det saa med Landvæsenet, Hr. Kjøbenhavnner?"

"Begyndelsen er glimrende" var Svaret; "thi denne Morgenstund har Luerne fortæret den hele Rønne, Rub og Stub." Der blev en Spørgen, og der blev en Svaren, og Kjøbstædmanden fik Underretning om det, som Læserne allerede vide, paa Bettelandens Advarsel nær.

Nu fik den Brandlidte et Par Dage nok at bestille med vedkommende Autoriteter; og da alt det var tilside, var et Ridt til hiin magnetiske Gaard uopsætteligt. - Vejen løb tæt forbi - Helvede, som jeg i Betragtning af Beboernes betydningsfulde Tilnavne, kalder Kjeltringherberget ved Stenild.

Rytteren var neppe kommen ud for Døren, før Fanden kom flyvende ud hen til ham med et spørgende "No?"

Kruushoved smilede.

"Haa han faat ed bjerred tehohv?!"*

Han nikkede, greb i Lommen, og rakte ham tre andre Specier med disse Ord: "Jeg køber mig et Sted langt fra denne Egn. Vil Du ombytte dit fordømte Haandværk med en ærlig Næringsvej, saa skal jeg sørge for det."

"Go ind, aa snak mæ wo Mowr, saa skal A træk Hejsten hæ bag om, aa gie en let."

Saa gjort. Oldmowr stod allerede, læggende de sammenslyngede Arme paa Kanten af nederste Halvdør.

"Moer!" siger han, "eders Mand har vist mig en Tjeneste, jeg vil vise jer begge een igen - I boer ikke godt

her." -

"- No saa de tækker han?"

"Jeg vil skaffe jer en bedre Bopæl, hvor I ogsaa kan føre en bedre Levemaade."

"Hudden sku de go te?"

"Naar jeg gjør eder saadant et Tilbud, kan I vel begribe, at det er ^{*} 339 mit Alvor. For eders egen Skyld bør I tage imod det - I bør flytte herfra."

"Hva sku de gjør godt for? A haar ingen Hown* te aa fløth, innen A ska slæves hæfræ."

"Men hvad om nu Øvrigheden slæber jer herfra?" -

"- Hej hej! hwa æ dæ ved ed?"

"Saameget, at jeres Mand kan vente hver Dag og Time at komme i Tyvehullet." -

"- Ham dæhrom!" -

"- Men I kan komme til at gjøre ham Følgeskab." -

"- Haa, haah! de go wal eth saa haat te som Præjsten præjker."

Dermed drejede hun sig, og gik hen til Arnen. Den Bette kom med Hesten, og sagde: "den vil hverken ha de jenn eller de anned - vil wo Mowr?"

"Nej; men vil hun blive her, raader du da ikke for dig selv?"

"- Eth søen saa relle**, a tør eth væ hinner imued." Han strøg med de udspilede Fingre Haaret i Vejret over den dybtfurede Pande, og hvæsedede: "hwys! A æ baanng faa hin."

Rytteren var ogsaa nærvædet at blive det, steeg til Hest, og sagde: "Vil du mig noget siden, kan du finde mig paa Magnetgaarden - eller, kan du skrive?"

Han virrede med Hovedet: "Skomageren kan."

"Lad ham saa skrive paa en Lap Papiir Dagen og Timen, paa hvilken vi skal mødes i Dalen histnede, og klin Seddelen fast paa den bredeste Steen af Haugediget udenfor Gaarden." Den Bette nikkede, Rytteren reed.

Neppe var den Brandlidte ankommen i Magnetens Borggaard, og havde afgivet sin Hest, før begge Søstre og Forvalteren ilede ud at tage imod ham. Denne og Lise spurgte nu ivrigt beklagende og deltagende, hvorpaa de fik korte, dog tilfredsstillende Svar. Mettelene var taus; men ikke saa hendes sorte Øjne; og i hendes Ansigt - lidt blegere end sædvanligt - var noget at læse, som Kruushoved meente at forstaae. Borgfruen blev staaende indenfor et Stuevindue. - Hun hilsende formelt eller fornemt paa den indtrædende Gjæst, yttrede en konstlet Sympathie, og bød til Sæde.

* *
-- 340

Dette blev ikke langt. Den Fremmede rejste sig hurtigt, og sagde, med et vist Øjekast til Forvalteren: "jeg maae see efter, om min Hest ikke skulde være brudt, det forekom mig saa, og jeg har brugt den vel glubsk i disse Dage." Han gik ud, Forvalteren fulgte.

Ankomne i Stalden, og forvissat om, at ingen Trediemand var i Nærheden, siger han til den usædvanligt nedslaaede Medfølger: "Lad os To være oprigtige mod hverandre! Lad os forklare os! De kan opklare Forholdene, som før mig ere i Vilderede. Ta' er jeg ikke fejl, saa har Lise og De Godhed for hverandre; og jeg ta' er ikke fejl, naar jeg siger, at det samme er Tilfældet med hendes Søster og mig. Men min er sky, ængstelig, og Deres forstiller sig - Hvad er der i Vejen?"

"Oprigtighed for Oprigtighed!" sagde den Tiltalte, "Moderen, hun er herskesyg, stivsinnet til det yderste, og den Plan, hun eengang har lagt, forlader hun ikke. Der ere to Brødre, Herremænd ovre paa Mors; med dem skal hendes Døttre giftes: for det første, fordi de ere rige, for det andet, fordi de gjøre deres Koner til Fruer, og for det tredie, fordi hun nu saa vil. Min er den stærkeste af de To, men Moderen er stærkere; deres vil bøje sig som et Lam under Offerkniven. - Og hvad er det saa for Uværdige, hun vil opofre dem til! Den ældste, Kammerraaden, en fyrretyveaarig Pebersvend, er raa og plump, gemeen i Mandfolkeselskab, og tvetydig naar Damer ere hos. Han kan ikke snakke om andet end om Heste, Stude og løse Kvindfolk, og hvad dette hans Yndlingsfag vedkommer. Og det er ikke blot i Talen, han er saaledes: det skal være et sjældent ufrugtbart Aar, da der ikke kommer flere end een Pige fra ham i velsignede Omstændigheder. Den ligesaa

rene som forstandige og følelsesfulde Mettelene vilde snart gaae tilgrunde, naar hun skulde bindes til ham.

"Lise vilde faae ganske modsatte Vilkaar: hun vilde - om hun end aldrig havde skjænket nogen anden sit ædle men modige Hjerte - hun maatte hensynke i Kedsomhed, Livslede. Tænk dem engang! Krigsraaden er temmelig dum, og - som alle dumme Mennesker - meget mistroisk, har ikke synderlig Agtelse for Nogen, uden for Broderen, der er hans Orakel, er stedse kold, stedse ligegyldig, kan hverken blive vred, eller glad, eller bedrøvet - og har kun Sands ene og allene for Penge. - Lise vilde jo faae absolut Herredømme, men det er jammerligt, da han ikke er værd at regjere over. - Man venter hver Dag det værdige Par, at Slutseddel kan affattes."

Med Ryggen lænet mod en Spiltougbom, og Hænderne paa samme, 341 havde han modtaget disse lidet trøstelige Opmuntringer, og taug endnu en Stund, grublende. Med et hæftigt Aandepust udbrød han da: "Kan De ikke mage det saa, at jeg faaer Mettelene under fire Øjne? Der er faldet mig noget ind, som muligen vil hjælpe os allesammen."

"De har ikke saa vanskeligt ved det, som jeg; jeg tjener jo her; min Faders Princip er, at man først skal være Tjener, før man kan blive Herre - som Herre bør være; ellers, siger han, kan man ikke bære gode Dage. Dem kan jeg faae i een vigtig Henseende, thi min Fader har meer end nok til mig og min Søster. De er jo allerede Deres egen Mand, og en Titel kan De jo købe Dem."

"Hæ!"

"Nu maae vi ind - jeg skal nok sørge for, at De kan komme til at aflægge lønligt Skriftemaal for Mettelene; men hold deres Øjne fra hende, saalænge Fru Donnerwetter er tilstæde! jeg har mærket noget lurende hos hende."

Ved Udgangen af Stalden hviskede Forvalteren noget til Røgteren, og stak ham et Par Skillinger i Næven. I Stuen havde vor Kjøbenhavnner et fortrædeligt Ansigt opsat, lagde Hatten skjødesløst fra sig, og sagde, uden at vende Talen til nogen enkelt: "Jeg vilde ikke havt det for hundrede Daler; det kan skade mig langt mere. Jeg skulde været 342 over Sundet iaften - og nu er han brudt - jeg har vadsket og bedækket Saaret; men før imorgen tør jeg ikke ride ham, og endda kun paa bart Dækken - gode Frue! maae jeg falde dem til Ulejlighed denne ene Nat?"

"Gud bevars! saameget er vi Dem i det allerringeste skyldig fra den forrige Nat."

Som hun saa havde sagt, kommer den gamle Røgter tontende op i Borggaarden og raaber udenfor Vindverne: "Naadde Frow! aa Hæ Faawalter! kom aa sie te den blakbroged Kow! A æ baanng hun støwter."*

Ud foer de Paakaldte, og ind i et Sideværelse Lise - De Elskende vare ene to.

"Jeg maae skynde mig" sagde Elskeren skyndsomt. "Tør jeg haabe, at De deler mine Følelser?"

Hun ligesaa raskt: "jeg deler dem."

Med et Smiil, der kom fra Sjælen, fremrækkede han sin Højre - hun lagde sin i den med et Smiil, der kom fra Hjertet, men fra et ængsteligvemodigt.

"Nu ingen Frygt længer! Fra dette Øjeblik er jeg din trofaste Beskytter. Din højeste Kjerlighed tilhører mig - Datterens Pligt byder hende at forlade Fader og Moder, og holde fast ved sin Mand. Jeg træder foran - Du følger - ikke blindt, men tillidsfuldt! uden Vaklen, uden Bæven!"

Hun kastede sig hulkende til hans Bryst. Han trykkede et Kys paa hendes Pande - hun eet paa hans Haand.

"Rolig!" hvidskede han, "hun kommer - gaae ind til din Søster, og lad hende komme herud!"

Saa skeete det.

Da Fruen og Forvalteren traadte ind, stod Skjelmen i en levende Samtale om ligegyldige Ting. Mama kastede et ligegyldigt Blik til dem, lod det løbe om i Stuen, og spurgte om Mettelene.

"Jeg troede, hun var gaaet ud til Moer," svarte Lise med samme Ligegyldighed, "hvad blev det til med Koen?"

"Havde jeg ikke kommet til" svarte Moer, "kunde det blevet til hvad det skulde være; men jeg sa'e dem strax, hvad der var at gjøre - det hjalp."

* - 343

Forvalteren gjorde en skjelmisk Grimasse bag hendes Ryg, og nikkede til sin Svoger i Haabet.

"Min gode Frue!" tiltalte Kruushoved hende: "De skulde vel ikke kjende" - han nævnede en Gaard i Nærheden af Skive.

Hun virrede med Hovedet.

,Jeg taer nu hen for at kjøbe den" vedblev han, "hvis den er at faae noget rimeligt. Tomten derhenne sælger jeg; thi skulde jeg bygge den op, og atter faae den sveden af, det havde jeg ingen Lyst til. Det er ogsaa ret en Røveregn, denne Egn."

Han gik til Døren, vendte sig med Trykkeren i Haanden, og sagde: "Jeg venter een af mine Karle; jeg vil dog ud at see efter ham." -

Han trængte til frisk Luft, saa sødtbeklemt var Brystet. Han gik udaf Porten, og snart slæntrede han, snart dansede, snart hoppede han. Da faldt hans Øjne paa Steendiget, og saae med Forbauselse et paaklistret Stykke Karduuspapiir, hvorpaa stod 12 og underneden *B, F.* Næste Dag altsaa skulde Mødet med Fanden finde Sted. Hvad kunde det betyde? Saa hastig? Der maatte være noget paafærde.

Paa det bestemte Klokkeslet steg vor Helt ned i Dybdalen. Den Bette var der allerede, og rejste sig op fra Lyngen.

"De jawwer"* sagde han. "Di tow Herremænd kommer idaw, aa iawten ska di gies sammen, Præjst aa Dejn æ bestelt; men dæ mo ingen veedet, Jomfrowerne ikhejer, fa di lihg ska te ed."**

"Hvorfra veed du alt det?"

"De ka væ de samme hworfræ A veed ed, men vis æ ed."

"Men der er jo ikke lyst for dem."

" - Dærfor æ Kammeraadens Faawolter skikked te Viborre ætte Konngbrøwn, aa ham vinte di ve Autensti o Magnetgoeren. Vil han no ha ed, saa ska A pas ham op ve Løwelbrow, aa skell ham ve de han haar unt aa; ejssen ska A ingen Faatræd gyer ham sjæl. Saa læ di wal væhr aa gywt dem iawten, aa sihn ka han sie, hudden han vel taen. Imuen*** ve den hæh Ti, ka han fo Brøwwen po de hæ samme Stej. Skynd sæ no tebaahg."

Væk smuttede den Lille, og den i Hovedet temmelig forplumrede Elsker skyndte sig til Magneten.
* * * 344

Vor Ridder var i en sælsom Sindsforfatning, stærkblandet af stridige Fornemmelser: i nær Berørelse med Røvere, ja Medvider, passiv Deltager i een af deres forbryderske Handlinger. Hans Samvittighed bebreidede ham, at han ikke havde afværget, reentud forbudet det Overfald, som nu snart skulde foregaae, og som muligen kunde tage en blodig Ende; men saa søgte han at berolige den indvortes Maner dermed, at han hverken havde lagt Plan til Røveriet, eller drevet paa det, og at Røveren havde forladt ham, før han kunde ret besinde sig. Men skulde han ikke vende om, og gjøre nu, hvad han burde gjort før? Hm! den han søgte, var vist allerede paa Farten. Saa de to skuffede Medbejlere! Vel maatte de være Snavskarle; men Slyngler tilkommer jo ogsaa Retfærdighed, saavel som Tyven. - Mettelene, den Elskede, den uden kraftig Indgriben Fortabte! hendes straalende Billede svævede mellem hine mørke - overstraaede dem. - Ingen Skrupler flere! Ingen Vaklen mere! Tærningerne vare kastede.

Udenfor det magnetiske Slot mødte han sin Fælle i Kjerlighed, Frygt og Haab. Han fortalte ham, hvad han havde erfaret om Medbejlerne, deres nærforestaaende Ankomst, og det improviserede Dobbeltbryllup. Kilden til disse Oplysninger maatte han nødvendigviis skjule indtil videre, saavel som, hvorlunde det vilde skee, at der idag ikke blev noget af Bryllupet. Men hvad saa? Den til Nedslagenhed bekymrede Forvalter var ikke istand til at besvare dette Livsspørgsmaal - den Guldlokkede var det.

"De skal ud til Arbejdsfolkene" sagde han; "jeg vil følge med og see, hvad jeg kan hitte paa."

Ejheller omsonst lagde han sit krusede Hoved iblød. Hvad derfra udgik, skal Tiden vise.

Med raskere Skridt, rankere Krop og lysere Aasyn, end de vare udgangne, indginge de igjen i det fortryllede Slot.

Efter Aftale forholdt Begge sig i deres hele Adfærd, som om de ikke anede, at noget var i Gjære. Derimod blev det dem en Umulighed, mundtligt eller skriftligt at give Pigerne Underretning om det forestaaende, undtagen ved forblommede Talemaader, stjaalne og opmuntrende Øjekast, stiledede paa at indgyde Haab og Tillid. Moderen brugte sine Falkeøjne, og magede det saa, at hun altid var sammen 345 med Begge. Mod Middag tog hun dem med sig op i Storstuen; hvor de alle forbleve, til de Forventede ankom.

Hvad der bestiltes i Stadsestuen, opdagede Forvalteren ved at gjøre sig et Ærinde forbi Vinduerne.

Derinde saae det pynteligt, men for Somme ikke glædeligt ud: Spejle og Lampetter vare behængte med grønne Krands: tolv massive Lysestager, gammelt Arvegods, som kun ved overordentlige Anledninger kom for Dagens Lys, stode paa Commoderne - kort, han behøvede ikke videre Beviis paa Troværdigheden af Vennens Underretning.

Saa kom da de velbyrdige Herrer, og det i stolt Humør: Kammeraaden lod sin brede Mund flyde over paa sædvanlig Viis: Krigsraaden greb sig an, og fremslæbte nu og da med Besværlighed Indfald, som ingen uden han selv antog for Vittigheder. I Fruens Ansigt laae stolt Triumph, i Lises rolig Trods, i Mettelenes afvejlende stille Resignation og tvivlsom Forventning.

Kammeraaden var ogsaa i Forventning, men som ikke var forstyrret ved Tvivl; ogsaa kigede han ofte gjennem Vindverne. Krigsraaden sad stadig med Ryggen til dem, og kigede efter Ludvig den sextendes Henrettelse, der hang som Kobberstik ligeoverfor ham. Imellem skottede han til Oraklet, der ud paa Eftermiddagen blev en lille Smule urolig, og mumlede stødeviis for sig selv: "hvad bier han efter - han kunde ha' været her - jeg skulde dog aldrig troe - nej - han maa være her paa Øjeblikket."

Fruen havde nedtrukne Øjenbryn, og hvidskede til ham af og til kort, mere og mere hæftigt, hvortil han ikke svarede undtagen saa med Nik, saa med Hovedrysten.

Tiden skreed. De to rette Elskere vare kun sjældent og stakket inde; og et Par Timer over Middag tog Mettelenes Afskeed, hilsende tørt paa Døttrene og belevent paa Moderen, takkede for udviist Gjæstfrihed, og gik ud til sin Hest. Forvalteren, ledsagede ham efter givet Vink, "da der ingen af Karlene vare hjemme."

I Stalden aftaltes nu, hvorledes de skrevne Vink skulde spilles Kjæresterne i Hænderne. Derpaa modtog Kruushoved de nødvendige Attester og Papirer for Vennens Vedkommende, og foer nu afsted til Amthuset i Aalborg.

346

Jeg kan ikke undlade at føre mine Læsere hen i Nærheden af den bekjendte Røverstue - Læserinderne kunne gjerne følge med; der er ikke det mindste at være bange for.

Banden, forstærket med tvende Novicer, eller active Medlemmer - passive, Hælere nemlig, havde de een af for hvertandet Sogn i en viid Omegn - havde gjort en ret heldig Expedition paa Østkanten af Landet; hvorefter den rattede sig i Hurup Kro, hvor Skomageren, som nu hans Vane var, ved Brændeviinsflasken og Ølkruset satte "de høje Hjul æfor", dog uden at lade noget høre om hans og Kammeraters natlige Bedrifter. Det traf sig saa, at tvende af Amtets Herredsfuldmægtige vare tilstæde i næste Stue. De bleve opmærksomme, kigede og lyttede, og kom til den Endeslutning: at disse Ravne maatte være af dem, der saalænge havde gjort Brud paa den offentlige Sikkerhed og trodset Landets Love. De havde hørt at Tarmløs, der ellers kun sagde lidet, manede de andre om at bryde op, med det Tillæg: ellers naae vi ikke hjem før Dag; I skal tænke paa, vi har fire Mile at gaae.

"Fire Mile!" sige Retsbetjentene til hverandre, "det kunde ligne efter Rold Skov - der kunde gøres noget - Afsted! hver til sit - og drive Sognefogder med flere ud at passe dem op!"

Inden de vare komne ud, hørte de, der blev sagt derinde: "Det bliver nu forsiide inat; lad os ligge over et Sted her i Nærheden! saa kan vi jo begive os paa Vejen i Morgen Eftermiddag!"

"Te Majte hvikket! læ goe!*" svarte en anden Stemme; "Jesabel lider vel ikke saa haardt efter os; hun kan hverken sulte eller tørste tildøde."

Tilhørerne svang sig paa Hestene, og hjem til deres Principaler, der strax foranstaltede det fornødne til Besættelse af Rold Skovs Østside.

Nu komme vi did, hvorhen jeg indbød mine Højstærede. - Paa de højeste Banker langs ud med Skoven afsattes Vedetter paa 8 à 10 Mand med alskens Bondevaaben, saavel som en eller flere Bøsser, hver Trop under Anførsel af en Sognefoged eller en anden rask og paalidelig Mand. Af hver Trop laae kun Een paa Udkig; de andre skjulte bag Skrænten. Een Afdeling blev beordret, at trække sig en halv Miil østen fra Sydenden af Skoven, en anden ligesaa fra Nordenden, * 347 for at omgaae Fienden og afskjære ham Retiraden. - I Daggy bemærkede to eller tre af Udkigerne en Trop paa fem Mand nærme sig. De øvrige Poster underrettedes herom, og snart vare de alle fem fangne og bundne. Vogne skaffedes tilveje, og Røverne afgaves til Tyvehullerne i Aalborg, hvor vi indtil videre ville overlade dem til deres egne Betragtninger og Forberedelse til Inquisitionen.

Vi forføje os atter til det Sted, hvor der ere fire Bejlere om to Brude, at see hvem der skulle føre dem hjem. Lidt før Aften kom Præsten agende, og noget efter Degnen gaaende. Ved Synet af dem foer en let Gysen over begge Brudene; Forvalterens Ansigt var i et stille stadigt Smil. Fruen nærmede sig gravitætisk til ham, og sagde med blød Stemme, men hvast Blik: "De smiler med en Mine, som om De oversaae dette Selskab."

"Saa-aa?"

"Det er anstødeligt, min Herre!"

"Det kan jeg dog ikke vide."

"Da kan jeg, - jeg vil sige Dem det nu: Jeg har i den senere Tid havt Grund til at være mindre tilfreds med Dem." -

"- Saa-aa?"

"Ingen Spodskhed, saalænge De spiser mit Brød, og smager det Dem ikke længer" -

"Saa kan jeg lade det ligge? Meget vel!"

"Altsaa er De vel endog tilsinds at forlade mit ringe Huus?"

"Dertil er jeg ikke utilbøjelig."

"Strax maaskee?"

"Aaja."

"Vel! Følg med og faae Deres Løn!"

"Hverken Deres Løn eller Deres Skjænd. Adieu min Naadige!"

Hurtigt forlod han Værelset, gik over i sit Værelse, pakkede alt hans i sin Kuffert, tog Nøglen af sin Dør, leverede den til en velbetroet Karl, steg til Hest, og tog Vejen ad Viborg til.

Inde i den Gaard, hvor Fruen havde lavet paa Bryllup, var hun immer nærmere og nærmere ved at tabe sit mandige Sinds Ligevægt, og ingen af alle Derværende vedligeholdte nogenlunde Sindsroe, uden begge Brudene. Da ingen mindede om Forretningen, spurgte Præsten hendes Naade, om der snart skulde begyndes?

"Naar De behager," lød Svaret.

348

Præsten bukkede, gik ud og iførte sig Ornaten.

"Om De saa behager" sagde Fruen, nejende for Fæstemændene, og givende med sin mægtige Haand et Tegn til de paa hendes Befaling højtidslædte Fæstemøer. Disses Ansigter fik samme Farve som deres Lillasilkekjoler. De satte vel een Fod frem, men tøvede med den anden. Moderen nikkede barsk og kastede Hovedet tilbage. Da lød en Frelserrøst, idet hans Velærværdighed spurgte om Kongebrevene.

"De kommer strax" svarte Fruen vævert; "Overbringeren maae være her paa Timen, det er Hr. Kammeraadens Forvalter. Han er her inden Vielsen er forbi - De kan roligt begynde."

"Undskyld gunstigen!" sagde han, og traadte tilbage længer ind i Stuen, "det strider mod min Embedspligt, jeg vilde vove Alt - men hvorfor ikke hellere bie til den Udsendte kommer?"

"Ogsaa det!" svarte Fruen, og beed sig i Læben.

Endnu en skjæbnesvanger Halvtid, da - kommer Forvalteren halvt gaaende halvt løbende, med løstaaende svajende Overfrakke. Man farer ud.

"Jeg er plyndret, falden blandt Røvere" stønnede han hartad aandeløs. "Alt er væk! Brevene væk, Pengene væk, Piben væk, Uhr væk; det var et Under, de lod mig beholde Livet." -

Han lod sig styrte eller falde ned paa den brede Steen udenfor Døren, støttede Albuen paa Knæerne, og Hagen paa de hule Hænder.

"Det var da forskrækkeligt" raabte man; og Præsten lagde til: "Kan De nu see, det var godt, vi ikke forhastede os."

"Bud strax til Sognefogden!" raabte Fruen, "og til Herredsfogden! begge til Hest, alt hvad der løbes kan! maaskee Røverne endnu kunde paagribes," - til den Udplyndrede: "Naar og hvor skeete det?"

"Da jeg," svarede han, "kom til Løvel Brohuus, og der var jeg lidt over Middag, lod jeg Karlen tage min Hest, for at gi'e den en Ville Hø, og Vand; selv gik jeg ind i Kroen saalænge, og forlangte en Snaps og et Glas

Øl. Som jeg vil til at drikke, raaber Een udenfor Vinduet: "Hej! hej! Hejsten! Hejsten!" Jeg satte Glasset fra mig, og sprang ud, for jeg troede, det var min Hest, der havde stødt sig løs. "Hvor er den?"

"Der," svarede en Mand, og pegede paa en Hest, som noget derfra sprang omkring i Tøjret. Saa gik jeg ind igjen, og drak hvad jeg havde forlangt. Men al den Tid sad en lille sortsmudset Person imellem 349 Bordet og Væggen. Han har vistnok, mens jeg var udenfor, kommet noget Djævelskab i Øllet, for inden jeg endnu var kommen paa Hesten, fornåm jeg saadan en sær Døsighed, som hastigen tog til. Imidlertid var Personen gaaet bort. Som jeg er kommen over Broen, springe to Karle til fra hver sin Side, gribe i Bidselet med den ene Haand, og med den anden rives og skydes jeg ned. Jeg var allerede saa sløv, at jeg ikke kunde raabe om Hjælp, og der stod som en Taage for mine Øjne. Jeg fornåm at man fumlede i mine Lommer, og saa segnede jeg hen, og laae mig selv ubevidst til langt hen paa Eftermiddagen. Jeg skravlede op, og skyndte mig herhid saa fort jeg kunde. Haah! jeg er som jeg var mørbanket over mit hele Legeme."

"Der laae vi den Nat, og havde ingen Dyne over os" sagde Degnen.

"Og ingen Kone hos - hm, hm, hm," lagde Kammeraaden til; "men det kan vel oprettes imorgen. Nu kan vi spise og drikke paa det iaften." - Og saa gjorde de.

Fruen, som dog var lidt udmattet af de forskjællige Sindsanspændelser, mindede tidlig om Sengen; den søgte hun og Herrerne, og vare snart i fast Søvn. Ikke saa de unge Damer. De gik rigtig nok ind i Sovekammeret, ikke for at hoppe i Sengen, men ud af Vinduet, som de sagtelig aabnede. Derefter opkiltede de Brudekjolerne, toge Kaaber og Hatte paa, og holdt hverandre krampagtigt i de Hænder, der denne Nat skulde sammenføjes med mandlige. - Ikke et Ord kunde faae Luft; de saae paa Uhret, og lyttede til Vinduet.

Endelig hørtes hvidskende Fjed - Elskerne vare der - hver løftede sin ud i Haugen - og lette som Aander svævede de ud paa Marken til Vognen. Den besteges, og sattes i Bevægelse, først langsomt til den var kommen saa langt bort, at dens Rullen ikke længer kunde høres paa den forladte Gaard.

Det var mørkt, men Kudsken var sikker, og vejstiv; thi det var ingen anden end - Bettefanden.

"Hvor skal vi hen?" hvidskede Pigerne benouede til deres Sidemænd. Disse krystede dem til sig ømmeligt, og svarede: "til en Præst."

I Dagbrækningen holdt Vognen udenfor en saadan Mands Bolig. Kudsken gav en af Herrerne Tømmen, og gik til Køkkendøren, der aabnedes af en Pige med Malkespand i Haanden. Han spurgte om Madammen, "hun er nok ude hos Kudsken" svarte Pigen knistrende.

350

"Da kald hende herhid, og siig, at hun kan tjene store Penge." -

Hun gik til Herberget, og Kudsken til Vognen, hvor han løste Skaglerne, tog Hovedlaget af Hestene, og af Vognen Høe, som han gav dem at æde.

"Men min Gud, hvad er det for en Præst? Konen hos Kudsken!" spurgte Pigerne med ængstelig Forundring.

"En barmhjertig Samaritan" fik de til Svar, "Han copulerer for Penge, paa sin Kones Befaling, der tager Pengene til sig. Han er en Diogenes, hun et Pragtexemplar af en rigtig Nille. Og tænk dem engang: Hun er en Kjøbenhavnerinde, født Frøken, og Søster til en baade her og i Udlandet navnkundig og hædret Forfatter. Men indlad Dem ikke med hende! lad som De ikke forstaaer Dansk! De vil faae noget at høre; og jeg indestaaer ikke for, at det jo kan minde om Gammelstrands Heltinder."

Hun kom:

"Ejej! det var en tidlig Visit baade af Herrer og Damer - hvad behager Deres Naader?"

"Vi ønske at giftes."

"Seer man det! Hat das so eine Ejle?"

"Jawohl, hvad skal vi gi'e Dem, for at Deres Mand strax vier os? Vi har Kongebreve."

"Tyve Daler."

"Dem gier vi, naar vi tillige faae Attester for Vielsen."

"Hjælp Dem selv af Vognen! saa skal jeg lukke op."

Det gjorde de og hun. De vistes ind i en lav og smudsig Stue. Hun bad dem ikke sidde ned engang; der

var endelig ikke fleer end tre klodsede Træstole i Rummet, af hvilke den ene endda var trebenet.

Madamen løb ind i et Sideværelse, og skreg: "herop! herop! hvorlænge vil han ligge, dovne Æsel, herude er noget for ham at bestille: to Par at smedde sammen paa eengang - ud af Sengen! eller jeg skal lette ham - han behøver ingen Buxer - put sig op under Sløjkjolen - saa! her har han Kraven om, og der ligger hans Bog - skrap sig!"

Hun vipsede ind igjen: "Saa Damerne har saadan et Satans Hastværk med at komme i Brudeseng? da kom jeg der, min Salighed, tidlig nok; det skal de selv see, naar mit Tjokkeho'ed kommer."

Hun foer ud i Køkkenet.

Han kom. De kunde ved første Øjekast see, at Begge maatte være 351 saa slet gifte som tænkeligt. Skiden var Kjole og Krave som det blege magre Fjæs, omgivet af uredte bleggraa Haar. Paa Fødderne fremslæbte sig et Par Trætøfler, og mellem dem og den stumpede Præstekjole saaes Stykker af brandgule, hist og her sammenrimpede grove Hoser.

Mod denne Personlighed stak modbydeligt af et Vrængesmiil, et dybt Buk, og den Hilsen: "salvete plurimum! humanissimi! nec non humanissimæ! An sitis studiosi!"*

"Ego sum" ** svarede Kruushoved, "et quidem Candidatus juris."

Χαιωε! Χαιωε! ***

Idet samme kom Madammen ind igjen, og sagde: "hold nu hans beskidte latinske Flab! og gjør hans Pligt!"

Man leverede ham Kongebrevene til Eftersyn. Med dem aabne i den ene Haand, og Alterbogen i den anden, stillede han sig op til en Væg, og bad Parrene rangere sig efter Navnene i det og det Brev.

Det gjorde de, idet Kruushoved sagde: "De skal ikke ulejlige Dem med nogen Tale, Hr. Pastor! hold Dem ene til Ritualet!"

Saa gjorde han, og sluttet var den uopløselige Pagt.

Ægtemændene forlangte nu Forretningen i deres Paasyn indført i Kirkebogen, og Attester, til hvilke Forvalteren havde medbragt det fornødne Papiir, udstædte. Dette medtog Tid; thi Nille, som vilde skynde paa ham med Udskjælden, ledsagede af vældige Trumfer, forstyrrede han just derved og sinkede Skriveriet, saa de fremmede Herrer maatte bede hende om at lade Manden i Roe.

Da hun havde modtaget og eftertalt den accorderede Betaling, hvorfor hun ikke sagde saameget som Tak, gjorde hun et Knix for de nygifte Koner og sagde spodsk: "Lykke paa Rejsen! og megen Fornøielse saalænge det varer!"

Dermed gjorde hun omkring, og forlod Stuen, commanderende Præsten: "følg han med mig!"

Dette Bud adlød han, og Ægtefolkene tøvede ikke med at forlade et saadant Huus. Hvorhen saa?

Det havde Forvalteren sørget for. Han havde allerede ved Ilbud underrettet Faderen om sin Afskedigelse, og hvad derpaa vilde følge. * * * 352 Ret fornøjet over håns Forbindelse med en riig Pige, tog han derfor venligt mod begge Par, og gjorde for dem et muntert Gilde. Næste Morgen overdrog han sin Ejendom, mod passende Aftægt, til Sønnen, og var dennes Svoger behjælpelig til at indkjøbe en god og smuk Ejendom i Nærheden. -

Hvorlænge deres ægteskabelige Forbindelse varede, og hvorledes - det forøvrigt gik dem, veed jeg virkelig ikke, og Læserne bryde sig vel heller ikke om at vide det; thi nu er jo Knuden løst.

Men hvorlunde Røverknuden løstes, eller overhuggedes, vil dog neppe høres uden en vis Deltagelse.

Paa den Vogn, der bragte de opfangede Røvere til Aalborg, vare Tarmløs og Skomageren - som i det industrielle Samfund hed "Sylen" - satte hos hverandre med bundne Hænder. Thi brugte den Sidste sin ubundne Tunge til levende Samtale med Sidemanden; dog førtes den saa svagmælet, at den ikke med Tydelighed kunde naae Bevogternes Ører. Hovedæmnet var Befrielse fra Indspærringen, Midlerne til samme, Maaden og Tiden. Sit største Haab satte man til Fanden og hans Oldemoer, der vist for deres egen Skyld vilde gjøre og vove alt muligt. De vare enige i, at han var en dygtig Captain, ingenlunde at spørge med, men Kvinden tolv Gange frygteligere, og uden mindste Tvivl en Helvedes Hex.

"Fanden selv har al Respect for hende" yttrede Sylen; "derfor er det ikke sært, om Mad og Drikke gier mig Kvalme derinde hos dem. Jesabel (hendes rigtige Navn var Elsebeth) er en Engel imod hende."

"Kan han bare faae hende med" tilføjede Tarmløs, "saa har det ingen Nød; hun skal nok puste Laasen op."

"Det gjør hun nok" raabte Sylen højt, og skraalede en Yndlingsang i hans Smag.

"Du har dog Moses med Dig?" spurgte Tarmløs.

"To blaae Dreng* mellem mine Skosaaler - og Du?"

"Hvad jeg har er klistret fast over Fjælen; der kommer de Fanden ikke at rage."

Dette kan vel være nok af disse Svendes Rejsepassiar.

En anden, heel forskjællig, holdtes i Aalborg med Criminallovens Organ; og der holdtes flere uden at føre til Endelighed. - Under en * 353 saadan Catechisation henkastes pludselig det Spørgsmaal: "Hvor er nu Bettefanden?"

"Det er ikke godt at vide," svarede Syl, "hvor han er; han kan være baade her og der, han er allevegne, og ofte der, hvor man ikke venter ham - ligesom den, han er opkaldt efter."

Videre kunde Inquisiten ikke bringes: Frygt blandet med en Tilsats af Hengivenhed for Anføreren, holdt ham tilbage fra at røbe ham.

Ikke saaledes sindet var den trædske og nedrige Tarmløs. Under Betingelse af Strafløshed, lovede han at give Retten saadanne Oplysninger, at den Farlige snart maatte komme i dens Magt.

Inquisitor, som beklagede sig over, at man allerede flere Gange uden Nytte havde forsøgt at overrumple ham i hans Bopæl, pruttede længe med Skræderen om Prisen paa Forræderiet. Denne nedsatte samme til Vand og Brøds Straf, og derefter til korteste Fængselstid i Tugthuset. Omsider blev man enig.

Han gav nu den Oplysning: "at Mester Alibi kom ikkun to Gange om Maaneden, højst tre, hjem til hans Oldemoder, og det kun i mørke Nætter: i Mørket kom han, og biede yderst sjælden til det gryede ad Dag."

Dette toges tilfølg; i nogen Tid forgjæves. Lovens Tjenere kedede sig, og foretog sig saa en Huusundersøgelse. Den førte til Intet, de fandt kun lidt tarveligt Huusgeraad, og Kjællingen paa Lejet. Paa alle Spørgsmaal og Trusler, virrede hun med Hovedet, og pegede paa sine Ører og paa Munden. Da dertil hendes Liigfarve gav hende en Døendes Udseende, lod man baade hende og hendes skumle Vaaning i Roe - for det første.

Ikke længe derefter kom den Bette ind, syg, angreben af en hurtigt tiltagende Feber.

Otte Dage efter foretoges en ny Undersøgelse. Man fandt Bettefanden som Liig, og hans Oldmowr inden for ham, som det syntes, nærved at vorde det.

Udvalg, efterskrift og noter ved

Søren Baggesen

Ophøret af *Nordlys* i 1829 kom til at betyde et afbræk i Blichers novelleproduktion. Men i løbet af 1832 fik han den opmuntring, at den københavnske forlægger C. Steen opfordrede ham til en samlet udgivelse af tidsskriftnovellerne i bogform. *Samlede Noveller I-V* udkom fra 1833-36 med de tre første bind det første år. Allerede i bind I kommer den første nye novelle, "Himmelbjerget", i bind II endnu én, "Eremitten ved Grenaae", mens bind III kun rummer genoptryk. I de to sidste bind er forholdet derimod det omvendte: de rummer enkelte genoptryk, men består mest af nyttilkomne noveller.

Fra denne periode af fortsætter Blicher støt novelleproduktionen næsten til sin død. En del af de nyttilkomne noveller får deres førstetryk i forskellige tidsskrifter (bl. a. bidrager Blicher i 1840'erne til P. L.

Møllers tidsskrift *Gæa*, som blev udgivet i bevidst opposition til den herskende litterære retning). Men samtidig er det nu muligt for Blicher at få novellerne udgivet i bogform i samlinger, som får forskellige titler indtil den endelige samling af *Gamle og nye Noveller* (redigeret af P. L. Møller) i årene 1846 og 1847.

"Læsefrugt-novellen" forbliver hovedtypen i Blichers produktion. Men fra og med genoptagelsen af forfatterskabet med *Samlede Noveller* dukker også andre typer op: "ferienovellerne", billedrækker som "De Udøbte", og - især under Peer Spillemands navn - forskellige eksperimenter med prosaform og fortællerstandpunkt, som f.eks. "Baglænds".

Novellerne i dette bind er udvalgt af produktionen fra 1832 til 1846. De bringes i kronologisk rækkefølge. Tekstgrundlaget er *Samlede Skrifter*, som også følges i sine rettelser i forhold til førstetrykkene. Sted og dato for første offentliggørelse fremgår af noterne til de enkelte noveller.

355

Himmelbjerget

Trykt første gang i *Samlede Noveller I* (1833)

[8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [15](#) [16](#) [18](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [25](#) [26](#) 356

Eremitten ved Grenaae

Trykt første gang i *Samlede Noveller II* (1833)

[28](#) [29](#) [30](#) [32](#) [36](#) [37](#)

Juleferierne

Trykt første gang i *Samlede Noveller IV* (1834)

[41](#) [42](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [50](#) [53](#) [55](#) [56](#) [59](#) [61](#) [66](#) [67](#) [68](#) [70](#) [71](#) [73](#) [74](#) [75](#) [82](#) 358 [85](#) [86](#)

Eneboeren paa Bolbjerg

Trykt første gang i *Samlede Noveller IV* (1834)

[92](#) [93](#) [94](#) [95](#) [96](#) [102](#) [103](#) [104](#) [106](#)

Marie

Trykt første gang i *Samlede Noveller V* (1836)

109 121 122 ₃₅₉

Skytten paa Aunsbjerg

Trykt første gang i *Kornmodn* 1839

124 125 126 130 131 133 135

Baglænds

Trykt første gang i *Kornmodn* (1839)

138 140 146 148 149 ₃₆₀ 150 151 152 155 156 158 159

Høstferierne

Trykt første gang i *Nyeste Noveller* (1840)

161 162 163 164 ₃₆₁ 165 166 169 167 170 175 176 178 179 180 181 188 189 190 192 193 195 196 ₃₆₂
198 203 205 206 207 208 ₃₆₄ 209 210 211 212 213

Julianes Giftermaal

Trykt første gang i *Salonen* (udg. G. Siesby, 1840)

214 217 218 220 222 223 224 225 226 227 ₃₆₅

De tre Helligaftener

Blicher, Steen Steensen, *Udvalgte værker*, 1982-83

Trykt første gang i *Dansk Folkekalender* (1841)

[231](#) [232](#) [235](#) [236](#) [238](#) [239](#) [240](#)

Eneste Barn

Trykt første gang i I. H. Hansens *Poetisk-prosaisk Nytaarsgave for 1842* (1841)

[242](#) [244](#) [245](#) [246](#) [247](#) [250](#) [252](#) [253](#) 366

Guillaume de Martonniere

Trykt første gang i *Fem Noveller og to jydsk Sange* (1844)

[256](#) [259](#) [262](#) [263](#) [264](#)

Le Petitmaitre d'Ecole

Trykt første gang i *Fem Noveller og to jydsk Sange* (1844)

[266](#) [267](#) [268](#) [269](#) [270](#) [272](#) [273](#) 367

Kniplerinden

Trykt første gang i *Min Vinterbestilling i 1842 og 1843* (også med titlen *Samlede Noveller 7. Del*, 1844)

[276](#) [278](#) [279](#) [281](#) [282](#) [283](#) [285](#) [286](#) [287](#) [289](#) [291](#) [294](#) 368

Skinsyge

Trykt første gang i *Gæa* (udg. P. L. Møller, 1845)

[296](#) [297](#) [300](#) [301](#) [302](#)

De Udøbte

Trykt første gang i *Min Vinterbestilling i 1844 og 1845* (1845)

305 306 308 312 315

Faawal Hammeløw

Trykt første gang i *Min Vinterbestilling i 1844 og 1845* (1845)

319 320 322 323 324 325

Bettefanden

Trykt første gang i *Gamle og nye Noveller I* (1846)

327 328 329 ₃₇₀ 330 331 332 333 334 335 337 338 339 342 343 346 349 350 351 352 353 ₃₇₂
373

Billedfortegnelse

* 9 33 43 61 69 99 115 125 143 157 163 197 215 233 ₃₇₄ 241 245 249 267 277 293 307 313 321 329 333
341